

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2023

อุยลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562: การวิเคราะห์อุยลักษณ์เชิงวิพากษ์

นิภาดา โพธิ์เรือง
คณะอักษรศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the Arts and Humanities Commons

Recommended Citation

โพธิ์เรือง, นิภาดา, "อุยลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562: การวิเคราะห์อุยลักษณ์เชิงวิพากษ์" (2023). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 10580.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/10580>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

อุปถัมภ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป
พ.ศ.2562: การวิเคราะห์อุปถัมภ์เชิงวิพากษ์

น.ส.นิภาดา โพธิ์เรือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2566

METAPHORS IN THAI POLITICAL DISCOURSE DURING THE CAMPAIGN FOR THE 2019
GENERAL ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES: A CRITICAL
METAPHOR ANALYSIS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Thai
Department of Thai
Faculty Of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562: การ
	วิเคราะห์อุปลักษณะเชิงวิพากษ์
โดย	น.ส.นิภาดา โพธิ์เรือง
สาขาวิชา	ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพพรรณ พึ่งฉิม)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี สายสุวรรณ)	

นิบาตา โพธิ์เรื่อง : อุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562: การวิเคราะห์
อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์. (METAPHORS IN THAI POLITICAL DISCOURSE DURING THE CAMPAIGN FOR THE 2019 GENERAL
ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES: A CRITICAL METAPHOR ANALYSIS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.
ศิริพร ภักดีผาสุข

การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ในประเทศไทยมีการแข่งขันทางการเมืองสูงและมีความพยายามแบ่งแยกฝ่ายทางการเมือง จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าในการหาเสียงเลือกตั้ง นักการเมืองไทยใช้อุปลักษณ์เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการต่อสู้แข่งขันทางความคิด งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) อุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) และการผสมผสานโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ การปราศรัย การประชุมวิสัยทัศน์ การให้สัมภาษณ์ และบทเพลงประจำพรรคการเมือง ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23 มกราคม - 23 มีนาคม พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กำหนดให้มีการหาเสียงเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้งหมด 1,623 ถ้อยคำ จำแนกได้เป็น 17 กลุ่มมโนอุปลักษณ์ และ 34 ฉากทัศน์อุปลักษณ์ มโนอุปลักษณ์ที่พบมากที่สุด ได้แก่ มโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือ การเดินทาง] ผลการวิเคราะห์ อุปลักษณ์ตามแนวคิดอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ พบว่านักการเมืองใช้อุปลักษณ์นำเสนอแนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง จำนวน 5 แนวคิด ได้แก่ 1) นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ 2) นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู 3) นักการเมืองคือผู้มีความรู้รอบรู้ 4) นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม 5) นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน แนวคิดที่ใช้ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น จำนวน 4 แนวคิด ได้แก่ 1) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกงและเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง 2) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ 3) นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน 4) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ และนำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย จำนวน 6 แนวคิด แบ่งเป็นการใช้เพื่อสร้าง/ลดทอนความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง จำนวน 3 แนวคิด ได้แก่ 1) การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค 2) การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ 3) การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง และแนวคิดที่ใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน จำนวน 3 แนวคิด ได้แก่ 1) ประชาชนคือผู้มีอำนาจเช่นนักการเมือง 2) การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง และ 3) ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน

ข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยในวาทกรรมการเมืองช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 พบการใช้อุปลักษณ์ในการสร้างหรือลดความชอบธรรมต่อนักการเมืองอย่างชัดเจน การสร้างความรู้สึกลงต่อแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างด้วยอุปลักษณ์ที่มีลักษณะกล่าวเกินจริง ความย้อนแย้งของการใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดทางการเมือง และมีความคิดเชิงครอบงำที่แฝงมากับอุปลักษณ์การเมือง ในมุมมองเชิงวิพากษ์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองเป็นเครื่องมือที่นักการเมืองใช้นำเสนอว่าฝ่ายตนเองเป็น “ตัวเลือกที่เหมาะสม” และ “แนวทางที่ถูกต้อง” เพื่อโน้มน้าวใจประชาชน และนำไปสู่การได้อำนาจทางการเมือง นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้แสดงให้เห็นว่า ในมุมมองของนักการเมือง การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองและนักการเมืองมีความชอบธรรมที่จะควบคุมและชี้นำประชาชน

สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2566

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6180505522 : MAJOR THAI

KEYWORD: METAPHOR, CRITICAL METAPHOR ANALYSIS, POLITICAL DISCOURSE, ELECTION CAMPAIGN

Nipada Phorueang : METAPHORS IN THAI POLITICAL DISCOURSE DURING THE CAMPAIGN FOR THE 2019 GENERAL ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES: A CRITICAL METAPHOR ANALYSIS. Advisor: Assoc. Prof. SIRIPORN PHAKDEEPHASOOK, Ph.D.

The 2019 general election in Thailand was marked by high political competition and attempts to divide political parties. From a preliminary study of the election campaign, it was found that Thai politicians adopted metaphors as an important method in the battle of ideas. This research therefore aims to study the conceptual metaphors reflected from the linguistic metaphors used by Thai politicians in political discourse during the 2019 general election campaign by adopting the conceptual frameworks of Conceptual Metaphor Theory, Critical Metaphor Analysis, Metaphor Scenario, and Conceptual Blending Theory. Four groups of political discourse were collected including speeches, debates, interviews, and political party songs. These data groups were published during the period between 23 January and 23 March 2019, which was designated as the election campaign.

The results of the study found a total of 1,623 metaphorical expressions, classified into 17 conceptual metaphors and 34 metaphor scenarios. The most common metaphor was [POLITICS IS A JOURNEY]. The results of the metaphor analysis according to the concept of critical analytical metaphor found that politicians use metaphors to present 5 concepts that give their side legitimacy and political advantage: 1) Politicians are capable leaders or heroes. 2) Politicians are dependable, benevolent, and supportive. 3) Politicians are those with reliable knowledge. 4) Politicians are those who renovate and manage society. 5) Politicians on their side are those who have good intentions and are ready to give good things to the people. There are 4 ideas used to reduce the legitimacy of politicians on other sides: 1) Politicians on the other sides are cheaters and full of tricks and deception. 2) Politicians on other sides are incompetent. 3) Politicians from other sides are the ones who create trouble in people's lives. 4) Politicians from other sides are disgusting. In addition, 6 concepts were presented regarding Thai politics, divided into 3 concepts used to create/reduce legitimacy between political groups: 1) Democratic politics leads to conflict, so there is a need for other solutions to overcome and lead the country to overcome obstacles. 2) Changes in political power are a normal thing that can happen. 3) The old form of politics is backward, but the new form of politics is hope. There are 3 concepts used to define the relationship between politicians and the people: 1) The people are those who have power like politicians. 2) Politics is simply a matter of politicians and 3) People should obey politicians because politicians have the rightful authority to control the people.

A critical observation on the use of metaphors by Thai politicians in political discourse during the 2019 general election campaign for members of the House of Representatives found that metaphors were clearly used to create legitimacy for their side and using metaphors to delegitimize other politicians, creating negative feelings towards different political ideas with exaggerated metaphors, the paradox of using metaphors to present political ideas, and has obsessive ideas hidden in political metaphors. From a critical perspective, the analysis reveals that metaphors in the political discourse were adopted as a device for the politicians to present themselves as "the right choices" and "the right ways" in order to persuade the voters and to earn them political power. In addition, the metaphor analysis indicates that according to the politicians, politics is simply the matter of the politicians and the politicians can legitimately take control over the people.

CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Thai
Academic Year: 2023

Student's Signature
Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความกรุณาอย่างสูงสุดแก่ผู้วิจัย ไม่ว่าผู้วิจัยจะมีปัญหาหรือเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม คำของครู แนวทางของครู เป็นเหมือนทางสว่างที่ช่วยให้ผู้วิจัยพบทางออกเสมอ ในวันที่ผู้วิจัยรู้สึกท้อ เพียงได้ยินคำให้กำลังใจที่ครูส่งให้ก็ช่วยให้ผู้วิจัยมีแรงสู้เรื่อยมาจนจบการศึกษา ครูจึงเป็นทั้งผู้ให้ความรู้ทางตรงด้านวิชาการและผู้ให้ความรู้ทางอ้อมในการดำเนินชีวิต ความทุ่มเทในการทำงานและความเมตตาที่ครูมีให้ ผู้วิจัยจะน้อมนำไปเป็นแบบอย่างในชีวิตและการประกอบอาชีพ ศิษย์คนนี้ขอกราบและเทิดพระคุณครูศิริพรไว้สูงสุดในหัวใจ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์ ที่กรุณารับเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งยังให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ช่วยให้งานวิจัยเกิดความคมชัดยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและแรงหนุนที่ช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นครูผู้ให้ความเมตตาและโอกาสต่าง ๆ ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพพรรณ พิงฉิม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด และเป็นครูผู้ให้ความเมตตาและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี สายสุวรรณ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธีรณัฐ โชคสุวนิช ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัยในขั้นแรก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้โอกาสทางการศึกษาและให้โอกาสอันทรงคุณค่าในการช่วยงานภาควิชาตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้เป็นนิสิต ณ ที่แห่งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เป็นจุดเริ่มต้นการศึกษาด้านอุปลักษณ์ของผู้วิจัย โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.สุริย์รัตน์ บำรุงสุข ผู้เป็นที่รักยิ่งและเป็นผู้เปิดประตูอาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยให้แก่ผู้วิจัย และรองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ นันทจินทุล ที่ให้ความเมตตา ทั้งสองท่านได้ให้โอกาสและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาตั้งแต่การศึกษาระดับปริญญาโทจนจบระดับปริญญาเอก

กลุ่มพลังงานที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้วิจัยทั้งสี่คนคือ คุณติณนา คาชา ผู้เป็นบุคคลสำคัญที่นำพาผู้วิจัยมาสู่ที่แห่งนี้ คุณกฤติกา ชาติพิมล คุณสุจิตรา ศิริพานิชย์ และคุณรณรัตน์ ศรีพันธ์วรสกุล ผู้คนที่เหมือนเช่นเต้านมที่ศรัทธา ไม่ว่าโลกข้างนอกจะเป็นอย่างไร แต่พื้นที่แห่งนี้ก็มีกำลังใจให้ไม่เคยหมด นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ คุณพรหมมินทร์ ประไพพงษ์ ผู้มีแต่เสียงหัวเราะเมื่อได้พบ คุณธนพร ศิริพันธ์ เพื่อนร่วมรุ่นคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจต่อกันตั้งแต่ก้าวเข้ามาเรียนที่นี่ รวมถึงพี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมชั้นเรียน 894 และน้อง ๆ ร่วมรุ่นปริญญาโทรหัส 61 ขอขอบคุณเพื่อนรัก คุณพิมพ์สิริ สัจจุล ที่คอยอยู่เคียงข้างผู้วิจัยทั้งยามทุกข์และสุข คุณน้ำทิพย์ คุณจุฑาทิพย์ และคุณพัฒนภพ ที่คอยเอาใจช่วยเสมอมา รวมทั้งกัลยาณมิตรทั้งหลายที่ช่วยให้ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่นในเส้นทางปริญญาเอกเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณแก๊งหลานย่าบุญช่วย คุณสัญญาเมธ คุณณัฐฐา คุณจุฑาทิพย์ คุณจากรวรรณ และหลานลมเหนือ ที่เป็นอีกหนึ่งกลุ่มกำลังใจให้ผู้วิจัยทำตามความฝันและอยู่เคียงข้างกันเสมอมา สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบคุณพ่อไพฑูรย์และคุณแม่ณัฏฐา ผู้เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่มีทั้งความเชื่อมั่น ความอดทน และทุ่มเทเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาอย่างสูงสุดแก่ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญแผนภาพ	ฒ
สารบัญภาพ	ต
บทที่ 1 บทนำ	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	17
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	17
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
1.4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	18
1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	25
1.4.3.1 ขั้นการจำแนกถ้อยคำอุปลักษณะ	25
1.4.3.2 ขั้นการตีความอุปลักษณะ.....	27
1.4.3.3 ขั้นการอธิบายความอุปลักษณะ	30
1.4.4 การเรียบเรียงผลการวิจัย	31
1.4.5 การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย	31
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	31
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	33

บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.1 การศึกษาอุปลักษณตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน	35
2.2 การศึกษาอุปลักษณวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis)	40
2.3 แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ (Metaphor Scenario).....	51
2.4 แนวคิดการผสมมนโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory).....	55
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
2.5.1 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณในวาทกรรมการเมืองไทย	57
2.5.2 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศ	65
2.5.3 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณตามแนวทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) หรือภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Theory) ในภาษาไทย	69
บทที่ 3 มโนอุปลักษณและฉากทัศน์อุปลักษณที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณในวาทกรรม การ เมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562	79
3.1 มโนอุปลักษณ [การเมืองคือการเดินทาง]	87
3.1.1 ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]	87
3.1.2 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]	93
3.1.3 ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]	99
3.1.4 ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาท้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]	104
3.1.5 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน].....	110
3.1.6 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]	113
3.1.7 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]	117
3.1.8 ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น].....	122
3.1.9 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง].....	126
3.1.10 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่].....	129
3.2 มโนอุปลักษณ [การเมืองคือการต่อสู้].....	132

3.2.1 ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	132
3.2.2 ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	138
3.3 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย]	146
3.3.1 ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด]	147
3.3.2 ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	153
3.4 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	156
3.4.1 ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	156
3.4.2 ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	162
3.5 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]	165
3.5.1 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา]	165
3.5.2 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]	170
3.5.3 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	177
3.6 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ]	182
3.6.1 ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]	182
3.6.2 ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]	188
3.6.3 ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร]	191
3.6.4 ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	193
3.7 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]	196
3.8 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา]	201
3.8.1 ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]	201
3.8.2 ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]	205
3.9 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]	209
3.9.1 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]	210
3.9.2 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]	214

3.9.3 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน].....	219
3.10 มโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]	222
3.10.1 ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก].....	222
3.10.2 ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]	226
3.11 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]	231
3.12 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ].....	237
3.12.1 ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ]	238
3.12.2 ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิญ สิ่งไม่พึงประสงค์].....	241
3.13 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง].....	245
3.14 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค].....	249
3.14.1 ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค].....	249
3.14.2 ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]	253
3.15 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร].....	257
3.16 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับภูตผี]	259
3.17 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล].....	263
บทที่ 4 มุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562.....	260
4.1 แนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบ ทาง การเมือง.....	272
4.1.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ”	273
4.1.2 แนวคิดย่อยที่ 2 “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู”	279
4.1.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ”	284
4.1.4 แนวคิดย่อยที่ 4 “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม”	289
4.1.5 แนวคิดย่อยที่ 5 “นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ ประชาชน”	295

4.2 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น.....	304
4.2.1 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็น คนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง”	304
4.2.3 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือ ผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน”	314
4.2.4 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็น สิ่งที่น่ารังเกียจ”	320
4.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย.....	325
4.3.1 แนวความคิดที่สร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง.....	325
4.3.1.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค”	325
4.3.1.2 แนวคิดย่อยที่ 2 “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่ เกิดขึ้นได้”	330
4.3.1.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง”	333
4.3.2 แนวความคิดที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน	338
4.3.2.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเหนือกว่านักการเมือง”	338
4.3.2.2 แนวคิดย่อยที่ 1 “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง”	342
4.3.2.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มี ความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”	347
4.4 การใช้โนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง	355
4.4.1 การใช้โนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่า สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	357
4.4.2 การใช้โนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่า ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ.....	360

4.4.3 การใช้มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดง จุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ.....	365
4.5 ข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยในวาทกรรมการเมืองช่วงการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562	372
4.5.1 การใช้อุปลักษณ์ในการสร้างหรือลดความชอบธรรมต่อตัวนักการเมืองอย่างชัดเจน .	373
4.5.2 การสร้างความรู้สึกแง่ลบต่อแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างด้วยอุปลักษณ์ที่มีลักษณะ กล่าวเกินจริง.....	375
4.5.3 ความย้อนแย้งของการใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดทางการเมือง.....	376
4.5.4 ความคิดเชิงครอบงำที่แฝงมากับอุปลักษณ์การเมือง	378
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	354
5.1 สรุปผลการวิจัย	382
5.1.1 มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ในวาทกรรม การ เมืองไทย ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562	382
5.1.2 มุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562	394
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	403
5.3 ข้อเสนอแนะ	408
บรรณานุกรม.....	409
ประวัติผู้เขียน.....	416

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาโมโนอุปลักษณะและฉากทัศน์อุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562	84
ตารางที่ 2 การใช้โมโนอุปลักษณะและฉากทัศน์อุปลักษณะที่สัมพันธ์กับนักการเมืองแต่ละฝ่าย	267
ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิดย่อยที่ 1 “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ”	274
ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู”	281
ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้น่าเชื่อถือ”	285
ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม”	291
ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน”	297
ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง”	305
ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ”	310
ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน”	315
ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ”	322
ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องไขกติกาคู่ใหม่เพื่อ ก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค”	326
ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ ”	331

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง”	334
ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเอกเช่น นักการเมือง”	339
ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง”	343
ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมืองเพราะ นักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”	348
ตารางที่ 18 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุน คณะ รักษาความสงบแห่งชาติใช้	358
ตารางที่ 19 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้าน คณะ รักษาความสงบแห่งชาติใช้	360
ตารางที่ 20 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืน เรื่อง การสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้.....	366
ตารางที่ 21 แบบเปรียบเทียบที่อ้างถึงนักการเมืองกับประชาชนในแต่ละมโนอุปลักษณ์.....	378
ตารางที่ 22 เปรียบเทียบผลการศึกษามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองที่พบกับงานวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551)	403

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 the four-space model ประกอบการอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	9
แผนภาพที่ 2 Rhetorical means for persuasion in political communication ประกอบการอธิบายรายละเอียดการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมือง	44
แผนภาพที่ 3 the four-space model ประกอบการอธิบายแนวคิดการผสมผสานโน้ตทัศน์.....	55
แผนภาพที่ 4 โครงร่าง the four-space model ที่ใช้นำเสนอการผสมผสานโน้ตทัศน์ในบทที่ 3.....	82
แผนภาพที่ 5 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]	88
แผนภาพที่ 6 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่]	94
แผนภาพที่ 7 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]	100
แผนภาพที่ 8 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]	105
แผนภาพที่ 9 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน]	110
แผนภาพที่ 10 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]	113
แผนภาพที่ 11 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]	118
แผนภาพที่ 12 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]	123
แผนภาพที่ 13 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]	126
แผนภาพที่ 14 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]	129
แผนภาพที่ 15 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	133
แผนภาพที่ 16 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	139
แผนภาพที่ 17 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด]	147
แผนภาพที่ 18 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	154

แผนภาพที่ 19	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	157
แผนภาพที่ 20	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	163
แผนภาพที่ 21	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา]	166
แผนภาพที่ 22	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]	171
แผนภาพที่ 23	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	178
แผนภาพที่ 24	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]	183
แผนภาพที่ 25	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]	189
แผนภาพที่ 26	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร]	191
แผนภาพที่ 27	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	194
แผนภาพที่ 28	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]	197
แผนภาพที่ 29	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]	202
แผนภาพที่ 30	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]	206
แผนภาพที่ 31	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]	210
แผนภาพที่ 32	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]	215
แผนภาพที่ 33	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]	219
แผนภาพที่ 34	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก]	223
แผนภาพที่ 35	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]	227
แผนภาพที่ 36	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]	232
แผนภาพที่ 37	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ]	238
แผนภาพที่ 38	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การจัดตั้งสิ่งปฏิญ สิ่งไม่พึงประสงค์]	241
แผนภาพที่ 39	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเมืองคือการแสดง]	245
แผนภาพที่ 40	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]	250

แผนภาพที่ 41	การผสมผสานโน้ตดนตรีในฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]	254
แผนภาพที่ 42	การผสมผสานโน้ตดนตรีในโน้ตอุปสรรค [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]	257
แผนภาพที่ 43	การผสมผสานโน้ตดนตรีในโน้ตอุปสรรค [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับภูตผี]	260
แผนภาพที่ 44	การผสมผสานโน้ตดนตรีในโน้ตอุปสรรค [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]	264

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของข่าวสารเมืองหลังการเลือกตั้ง ประกอบการอธิบายเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมือง บทที่ 1.....	23
ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของข่าวสารเมืองหลังการเลือกตั้ง ประกอบการอธิบายเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมือง บทที่ 3.....	80

บทที่ 1

บทนำ

หลังจากมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2562 ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2562 มีผลใช้บังคับ ทำให้การเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และนับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในช่วงระยะเวลากว่า 5 ปี ตั้งแต่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น พร้อมด้วยผู้บัญชาการเหล่าทัพอื่น ๆ ประกาศยึดอำนาจการปกครองในนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำการยึดอำนาจการปกครองรัฐบาลรักษาการนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล (รัฐบาลนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และยังเป็น การเลือกตั้งในรอบ 8 ปี นับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปปี พ.ศ. 2554

การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่ได้รับความสนใจทั้งจากสื่อมวลชน นักการเมือง และประชาชน เห็นได้จากการที่มีผู้สมัครลงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ ดังที่สำนักข่าวไทยพีบีเอส (Thai PBS, 2562) ได้รายงานไว้ว่า “จำนวนผู้รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 5,831 คน จาก 58 พรรคการเมืองในการรับสมัครวันแรก นับว่าเป็นจำนวนมากที่สุดตั้งแต่ประเทศไทยเคยมีการเลือกตั้งมา” และจากข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) (2563) พบว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 81 พรรคการเมือง จำแนกได้เป็นแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 81 พรรค มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวนทั้งสิ้น 11,181 คน และพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 77 พรรค มีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 2,917 คน

ผลจากรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง จนได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยรูปแบบการเลือกตั้งระบบใหม่ที่เรียกว่า “แบบจัดสรรปันส่วนผสม” (ชงคชาญ สุวรรณมณี, 2561) ที่กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน 350 คน จาก 350 เขตเลือกตั้ง และมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองอีกจำนวน 150 คน การเลือกตั้งครั้งนี้กำหนดให้มีการใช้บัตรเพียง 1 ใบ เพื่อเลือกทั้ง

ผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองในคราวเดียว และพรรคการเมืองสามารถเสนอชื่อผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ ซึ่งในการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น กำหนดให้สมาชิกสภาจำนวน 750 คน ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร 500 คน และสมาชิกวุฒิสภา 250 คนที่มาจากการแต่งตั้ง จะต้องให้ความเห็นชอบร่วมกัน

ด้วยกฎระเบียบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้หัวใจสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ ไม่ได้เป็นเพียงการแข่งขันกันนำเสนอนโยบายเพื่อประชาชน แต่เป็นการแข่งขันกันนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองด้วย ทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวเกิดวาทกรรมการแบ่งฝ่ายทางการเมืองอย่างเข้มข้น แต่ละพรรคก็มีความพยายามจัดกลุ่มก้อนทางการเมืองออกเป็นฝ่ายตนและฝ่ายอื่น ๆ เช่น ฝ่าย “ประชาธิปไตย” กับฝ่าย “สืบทอดอำนาจทางการเมือง” ดังตัวอย่างที่สำนักข่าวไทยพีบีเอส (Thai PBS, 2562) วิเคราะห์สถานการณ์การหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ไว้ว่า “ฝ่ายสืบทอดอำนาจและฝ่ายประชาธิปไตย กลายเป็นวาทกรรมหาเสียงในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยเฉพาะการหยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างว่าพรรคการเมืองที่เสนอชื่อหรือประกาศสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีว่าเป็นพรรคการเมืองฝ่ายสืบทอดอำนาจจาก คสช.”

ในขณะเดียวกัน พรรคการเมืองที่เรียกตนเองว่าเป็นฝ่าย “ประชาธิปไตย” ก็ถูกจัดวางตำแหน่งให้อยู่ในฝ่าย “ล้มล้างการปกครอง” หรือฝ่าย “ต่อต้านสถาบันฯ” ด้วย เห็นได้จากการฟ้องร้องเพื่อยุบบางพรรคการเมืองในช่วงเวลาที่มีการหาเสียงเลือกตั้ง ดังตัวอย่างที่สำนักข่าวเดอะสแตนดาร์ด (THE STANDARD, 2562) รายงานว่า “ยื่นยุบพรรคอนาคตใหม่ ฐานล้มล้างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” สำนักข่าวได้ระบุถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการยื่นฟ้องร้องว่า หัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรคใช้วาทกรรมที่สื่อถึงเจตนาตามประเด็นดังกล่าวหลายครั้ง ทั้งการให้สัมภาษณ์เรื่องการสานต่อภารกิจของคณะราษฎร การประกาศว่าจะยกเลิกมาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนทางการเมือง และตัวอย่างที่สำนักข่าวทีนิวส์ได้เผยแพร่แถลงการณ์ต่อสาธารณะเกี่ยวกับความเห็นทางการเมืองในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง มีเนื้อความตอนหนึ่งว่า

พฤติกรรมของนายธนธร จีรุงเรืองกิจ นายปิยบุตร แสงกนกกุล ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งพรรคอนาคตใหม่ เป็นที่ชัดเจนว่ามีจุดยืนอยู่คนละฝั่งกับสถาบันพระมหากษัตริย์ อยู่ตรงข้ามกับเสียงส่วนใหญ่ของสังคมไทยที่ยังรักและจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรืออาจเรียกง่าย ๆ ว่ามีความคิดแบบ ‘ต่อต้านสถาบัน’ หรือ ‘ชิงเจ้า’ (anti-royalism)

(ประชาไท, 2562)

ดังกล่าวนี้นี้จึงแสดงให้เห็นว่า บรรยากาศของการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ มีความพยายามในการจัดแบ่งฝ่ายทางการเมืองให้กับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างชัดเจน

นอกจากการแบ่งข้างทางการเมืองดังกล่าวแล้ว พรรคการเมืองที่ไม่ประสงค์แสดงจุดยืนว่าจะเป็นพรรคร่วมฝ่ายใด ก็ถูกตีตราจากการไม่เลือกข้างทางการเมืองและถูกจัดกลุ่มด้วยภาวะจำยอมเช่นกัน ดังที่นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ผู้สมัครส.ส.แบบบัญชีรายชื่อพรรคเพื่อไทย ขึ้นปราศรัยหาเสียง และเรียกพรรคการเมืองที่ไม่เลือกแสดงจุดยืนชัดเจนว่าเป็นฝ่าย “พรรคอีแอบ” ดังตัวอย่าง

การเลือกตั้งครั้งนี้มีการวางแผนสืบทอดอำนาจของกลุ่มบุคคลที่ยึดอำนาจนาน 5 ปี โดยเขียนรัฐธรรมนูญให้มี 250 ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง ดังนั้น การเลือกตั้งครั้งนี้ประชาชนจะต้องตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองที่หนุนชั่วคราวปีเดียว ไม่เอาพล.อ. ประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรี ถ้าไม่อย่างนั้นลุงออกทีวี ไม่อยากปิดทีวีทุกวันศุกร์ ก็ขอให้เลือกพรรคเพื่อไทยที่มีจุดยืนชัดเจน ขณะที่มีการเมืองใหญ่บางพรรคเป็นพรรคอีแอบ ต้องการหนุนการสืบทอด อำนาจ ไม่กล้าหาเสียงบอกว่าจะหนุนพล.อ. ประยุทธ์ เพราะกลัวประชาชนไม่เลือก ทั้งที่วางแผนเพื่อต้องการจะไปเข้าร่วมรัฐบาล ดังนั้นขอให้ประชาชนตัดสินใจเลือกพรรคที่มีประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาปากท้องและวิกฤตเศรษฐกิจ

(มติชนออนไลน์, 22 กุมภาพันธ์ 2562)

ดังนั้นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 นี้ จึงเป็นการแข่งขันทางการเมืองครั้งสำคัญ พรรคการเมืองหลายพรรคนำประเด็นการสืบทอดอำนาจและการแสดงจุดยืนการต่อต้านรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร มาเป็นประเด็นหลักในการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้นก็ใช้ประเด็นเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองและปัญหาของนักการเมืองมาแสดงเหตุแห่งการควบคุมอำนาจ ดังที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวเหตุผลของการรัฐประหารในรายการคืนความสุขให้คนในชาติในวันออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 ไว้ว่า

สำหรับเหตุผลที่ คสช. เข้ามาบริหารราชการในครั้งนี้นั้น สืบเนื่องมาจากความแตกแยกทางความคิดทางการเมืองของประชาชนที่ยังรากลึก ด้วยเหตุผลหลายประการ ทั้งผิด ทั้งถูก การชุมนุมประท้วงที่ยาวนาน ตลอดจนเหตุการณ์ความรุนแรง มีการใช้อาวุธสงคราม รวมทั้ง มีการทุจริตทำผิดกฎหมาย เป็นผลให้ประชาชนทั่วไปไม่มีความสุขและไม่ปลอดภัย [...] การเข้ามาควบคุมสถานการณ์ของ คสช. เป็นการเข้ามาเพื่อยุติความรุนแรง ปลดล็อกข้อจำกัดเล็กน้อยต่าง ๆ ที่ค้างอยู่ในกระบวนการ รออนุมัติจากรัฐบาลที่ผ่านมา อีกมากมาย และเพื่อคืนความสุขให้ประชาชนคนไทยทั้งชาติ รวมทั้งแก้ไขปัญหาคาใจเดือดร้อนเร่งด่วนเฉพาะหน้าเป็นการชั่วคราว เพื่อให้ประเทศชาตินั้นเดินหน้าต่อไปได้ ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ชาวต่างชาติ มีความสุขและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของทุกคน ทุกประเทศโดยรวม และที่สำคัญที่สุด คือเพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือความขัดแย้งทั้งปวงตลอดมา ได้รับการปกป้องจากคนไทยทุกคน ...

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 30 พฤษภาคม 2557)

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 คือ การเลือกตั้งที่มีพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นหลายพรรค และพรรคที่ประสบความสำเร็จได้คะแนนเสียงจากประชาชนในลำดับต้น ๆ เป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ พรรคที่ได้คะแนนรวมทั้งประเทศ 5 อันดับแรกตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) (2563: 364) ได้แก่ อันดับหนึ่ง พรรคพลังประชารัฐ จำนวน 8,441,247 คะแนน อันดับที่สอง พรรคเพื่อไทย จำนวน 7,881,006 คะแนน อันดับที่สาม พรรคอนาคตใหม่ จำนวน 6,330,617 คะแนน อันดับที่ยี่สี่ พรรคชาติไทย จำนวน 3,959,358 คะแนน และอันดับที่ห้า พรรคภูมิใจไทย จำนวน 3,734,459 คะแนน โดยพรรคพลังประชารัฐและพรรคอนาคตใหม่ เป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ แต่สามารถแบ่งฐานคะแนนเสียงจากพรรคการเมืองเก่าได้ในสัดส่วนคะแนนนำ 3 อันดับแรก

นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผ่อง (2562) ได้ศึกษาวิธีการที่นักการเมืองใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ด้วยทฤษฎีการตลาดทางการเมือง หนึ่งในผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบริบททางการเมืองเป็นปัจจัยของการเลือกตั้งในครั้งนี้ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะมุ่งแสวงหาพรรคการเมืองที่ตอบสนองแนวทางของตน ผลการศึกษาระบุถึงการตัดสินใจของประชาชนว่ามีอยู่เพียง 2 แนวทาง ดังเนื้อความว่า “หากยึดเอาแนวทางการสืบทอดอำนาจ ก็จะตัดสินใจเลือกพรรคพลังประชารัฐ หากต้องการแนวทางประชาธิปไตย ก็จะเลือกพรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ พรรคเสรีรวมไทย เป็นต้น” ดังกล่าวนี้นี้จึงเห็นได้ว่า บริบทที่นักการเมืองต่างแบ่งฝ่ายทางการเมืองมีความสำคัญต่อวิถีคิด การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ความน่าสนใจอย่างหนึ่งที่พบในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งนี้ก็คือ มีการแข่งขันและตอบโต้แนวความคิดทางการเมืองผ่านการใช้อุปลักษณะเป็นจำนวนมากในวาทกรรมการเมืองหลากหลายประเภท เช่น การปราศรัยหาเสียง การประชุมวิสัยทัศน์ผ่านรายการโทรทัศน์และช่องทางออนไลน์ การให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้อุปลักษณะเกี่ยวข้องกับภาษาและความคิดในเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณะคือการเปรียบเทียบความเหมือนระหว่างสิ่งสองสิ่ง โดยที่ทั้งสองสิ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มความหมายที่ต่างกัน เรียกสิ่งที่เป็นต้นแบบของการเปรียบว่า “แบบเปรียบเทียบ” หรือ “แฉกความหมายต้นทาง” (source domain) หรือ “vehicle” และเรียกสิ่งที่ถูกนำมาเปรียบเทียบกับ “สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ” หรือ “แฉกความหมายปลายทาง” (target domain) หรือ “tenor” (Saeed, 1997 อ้างใน ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561: 81)

ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011: preface) เสนอว่าการศึกษาอุปลักษณะจะช่วยให้เข้าใจได้ว่านักการเมืองสามารถทำให้ผู้ฟังไว้วางใจและเชื่อถือได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงพลังของอุปลักษณะในการเมือง สรุปได้ว่า ผู้ถูกปกครองมักจะถูกปกครองด้วยคำพูดมากกว่าการใช้กำลังอาวุธ เหตุนี้ผู้ที่ถูกปกครองจึงมักไม่รู้ตัวและรู้สึกเป็นปกติสุขเมื่อถูกควบคุมให้อยู่ในอำนาจ ภาษาที่ผู้มีอำนาจปกครองมักใช้ในการโน้มน้าวคือการกล่าวถึงอนาคตที่ดีกว่า โดยชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่อยู่ในปัจจุบันเป็นความเลวร้ายหรือไม่ปกติ การสื่อสารถึงสิ่งเหล่านี้ ผู้พูดจะกระตุ้นความคิด ค่านิยม และความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในของผู้ฟัง ดังนั้นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จจึงเป็นผู้ที่สามารถกล่าวเรื่องราวให้ผู้ฟังเชื่อในเรื่องธรรมดาทั่วไปได้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด และฝ่ายตนนั้นดีกว่าฝ่ายตรงข้ามได้อย่างน่าเชื่อถือ

จากการสำรวจและศึกษาในเบื้องต้นนั้นพบลักษณะเด่นที่น่าสนใจในข้อมูลการใช้อุปลักษณะของนักการเมืองหลายประการ โดยเฉพาะการใช้อุปลักษณะของนักการเมืองแต่ละฝ่ายที่มีลักษณะของการต่อสู้แข่งขันด้วยมโนอุปลักษณะชุดเดียวกัน และพบการใช้ในปริมาณมาก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

“พี่น้องประชาชนที่เคารพครับ เราไม่ได้เห็นบรรยากาศแบบนี้มา 5 ปีกว่าแล้วนะครับ ขอให้มันเป็นบรรยากาศของการเริ่มต้น เราจะพาประเทศออกจากเผด็จการ”
(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ 2

“แต่ทุกท่านครับ พุดก็พูด ว่านโยบายเชิงประเด็นเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคมนาคม การสาธารณสุขที่ดี มันหาไม่ได้ในเวลานี้ และนั่นก็คือเหตุผลของการเกิดขึ้นของพรรคอนาคตใหม่ ไม่ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงประเด็น

อย่างเดียว โชตรวนหรือพันธนาการที่ใหญ่ที่สุดของสังคมไทยวันนี้ คือปัญหาเรื่องการเมือง คือปัญหาเชิงโครงสร้าง การแก้ปัญหาเชิงประเด็นอย่างเดียวไม่สามารถ พาประเทศไทยไปข้างหน้าได้”

(ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

ตัวอย่างที่ 3

“ลุงอยู่มา 5 ปี รื้ออะไรมันเกิดขึ้น อะไรคือปัญหา อะไรคืออุปสรรค เราจะช่วยกัน แผ้วถางทางเหล่านี้ให้มันโล่งขึ้นไป ลุงก็ถางมาโล่งพอสมควรแล้ว ทำให้บ้านเมืองสงบสุขเป็น สิ่งที่สำคัญที่สุด”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ 4

“หลักการที่ถูกต้องก็คือเขตใดที่มีพรรคเพื่อไทย พี่น้องเลือกพรรคเพื่อไทยเท่านั้น เขตไหนที่ไม่มีเพื่อไทย ไปเลือกพรรคที่มีแนวร่วมด้วยกัน ผมไม่ได้มาแทงข้างหลังเพื่อน แต่พรรคเพื่อไทยต้องมีเสียงข้างมาก เพื่อเป็น ทัพหลวง เพื่อไปรบกับเผด็จการ”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ 5

“แล้วถ้าใครแม้แต่คิดที่จะเหยียบย่ำแผ่นดินไทย ที่จะย่ำยี้หัวใจของคนไทย พี่น้อง จำหน้าไว้เลยครับ 30 คนนี้แหละ จะลุกยืนสู้เคียงข้างพี่น้องประชาชน”

(พุทธิพงษ์ ปุณณกันต์, พรรคพลังประชารัฐ)

เมื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามทฤษฎีเมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) จะพบว่าในตัวอย่างที่ 1-3 เป็นเมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ที่แสดงถึงมโนทัศน์ของนักการเมืองว่า การเมืองเป็นการเคลื่อนที่ออกจากจุดหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทางที่ได้มุ่งหมายไว้ และตัวอย่างที่ 4 และ 5 เป็นเมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ที่สะท้อนมโนทัศน์ว่าการเมืองเป็นการกระทำเพื่อผลแห่งการแพ้ชนะ ในที่นี้คือการเลือกตั้ง

จากตัวอย่างแม้จะเป็นเมโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือ การเดินทาง] และ [การเมืองคือการต่อสู้] เช่นเดียวกัน แต่องค์ประกอบนั้นมีความแตกต่างกัน เมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ในตัวอย่างที่ 1-3 ดังกล่าว ไม่ได้แสดงชุดเหตุการณ์เดียวกัน แต่เป็นอุปลักษณ์ที่อยู่คนละชุดเหตุการณ์ ตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 เป็นการเดินทางในลักษณะออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง กล่าวคืออุปลักษณ์ดังกล่าวนำเสนอภาพการเดินทางที่เป็นการต่อต้านรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติของนักการเมือง และลักษณะของการเดินทางคือการออกจากการถูกคุม

ซึ่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติและเผด็จการเป็นเครื่องกันหรือเครื่องจองจำที่ตรึงประชาชนและการพัฒนาด้านการเมืองการปกครองให้อยู่กับที่ นักการเมืองฝ่ายที่เรียกตนเองว่า “ฝ่ายประชาธิปไตย” เป็นผู้ทำหน้าที่นำประชาชนออกจากสถานทีนั้น เพื่อเดินทางต่อไปยังจุดหมาย ส่วนตัวอย่างที่ 3 เน้นถึงการเดินทางที่ต้องมีผู้นำทางที่เชี่ยวชาญ การเดินทางจะไปสู่จุดหมายได้สำเร็จด้วยดีนั้น ต้องอาศัยผู้นำทางที่มีความชำนาญในเส้นทางและคอยกำจัดอุปสรรคระหว่างทางให้ โดยที่ประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทางที่เดินไปตามเส้นทางที่ผู้นำทางชี้แนะ

ส่วนมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ในตัวอย่างที่ 4 และ 5 ข้างต้นนั้น เป็นมโนอุปลักษณ์เดียวกันแต่แสดงชุดเหตุการณ์ที่แตกต่างเช่นกัน ตัวอย่างที่ 4 นำเสนอการต่อสู้ในลักษณะสงครามที่จัดเป็นการต่อสู้ฆ่าฟันกัน พรรคการเมืองเปรียบเสมือนกองทัพ ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและปัญหาทางการเมืองเป็นศัตรูที่ต้องกำจัดทิ้ง มีคะแนนเสียงจากประชาชนเป็นเสมือนอาวุธที่ใช้ต่อสู้ ในขณะที่ตัวอย่างที่ 5 แสดงเหตุการณ์การต่อสู้ลักษณะป้องกันตัว ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองเป็นเสมือนผู้ที่มาทำร้ายร่างกาย นักการเมืองและประชาชนที่เปรียบเสมือนผู้ที่ถูกทำร้ายทำการต่อสู้เพราะเป็นฝ่ายถูกกระทำก่อน

ดังกล่าวนี้นี้จึงแสดงให้เห็นว่า แม้จะเป็นมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และ [การเมืองคือการต่อสู้] เช่นเดียวกัน แต่องค์ประกอบและมุมมองของการนำเสนอเหตุการณ์นั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะเด่นของข้อมูลอุปลักษณ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ จากข้อสังเกตเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่ามีแนวคิดที่น่าจะเป็นประโยชน์ในการนำมาศึกษาวิเคราะห์อุปลักษณ์ที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ แนวคิดเรื่อง “ฉากทัศน์อุปลักษณ์” (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2006; 2016) และแนวคิดเรื่องการผสมผสานมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดทั้งสองสามารถนำมาใช้เสริมการวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้นได้

ฉากทัศน์อุปลักษณ์ คือ แวดวงความหมายย่อย (subdomain) ของแบบเปรียบเทียบในมโนอุปลักษณ์ซึ่งมีรายละเอียดหรือเป็นการฉายภาพเหตุการณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดหรือภาพเหตุการณ์ของแบบเปรียบเทียบในแวดวงความหมายย่อยดังกล่าว เป็นสิ่งที่สมาชิกในชุมชนภาษาหนึ่ง ๆ ที่อยู่ในการสังคมวัฒนธรรมเดียวกันสามารถเข้าใจและรับรู้ร่วมกัน การให้รายละเอียดหรือฉายภาพเหตุการณ์ในแวดวงย่อยของแบบเปรียบเทียบมีผลต่อความรับรู้และการตัดสินใจประเมินค่าของผู้ฟังที่มีต่อสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (Musolff, 2016: 30) การใช้แนวคิดเรื่อง “ฉากทัศน์อุปลักษณ์” ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2006; 2016) จะทำให้เห็นรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง และมักมีลักษณะเป็น

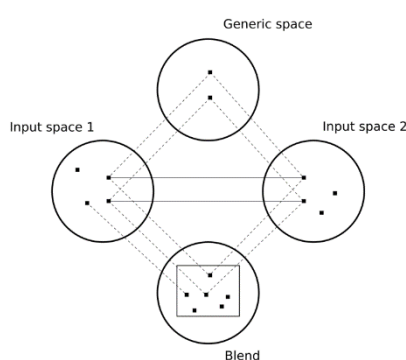
ภาพเหตุการณ์ที่มีผู้กระทำ การกระทำ และผลของการกระทำ ฯลฯ เช่น มโนอุปลักษณ์ NATION AS A FAMILY ในแวดวงความหมาย FAMILY อาจจะมีแวดวงความหมายย่อยหรือฉากทัศน์ครอบครัวที่มี strict father (พ่อที่เคร่งครัด) พร้อมมโนทัศน์หรือฉากทัศน์ครอบครัวแบบที่มี nurturant parent (พ่อแม่ที่พุ่มพักเอาใจใส่) ฉากทัศน์ครอบครัวทั้ง 2 รูปแบบ มีนัยทางความหมายและผลต่อการประเมินค่าสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบกัน กล่าวคือ แบบแรกเป็นภาพครอบครัวที่พ่อเป็นศูนย์กลางอำนาจ ส่วนแบบที่สองเป็นครอบครัวที่พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างอบอุ่น (โปรดอ่านรายละเอียดในบทที่ 2) การใช้แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์มาประกอบการวิเคราะห์ จะช่วยให้ได้ผลการวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ที่ละเอียดชัดขึ้น

จากตัวอย่างจำนวน 5 ตัวอย่างข้างต้น เมื่อใช้แนวคิดฉากทัศน์มาวิเคราะห์ มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ในตัวอย่างที่ 1-3 จึงจัดเป็นฉากทัศน์ (scenario) [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] และตัวอย่างที่ 4-5 ที่อยู่ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] นั้น ตัวอย่างที่ 4 ปรากฏฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] และตัวอย่างที่ 5 เป็นฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ดังนั้น การใช้แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ จะช่วยให้วิเคราะห์อุปลักษณ์ในชุดข้อมูลที่มีการใช้อุปลักษณ์แข่งขันกันในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ได้ละเอียดยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ฉากทัศน์อุปลักษณ์เกี่ยวข้องกับการเลือกเน้นลักษณะหรือรายละเอียดบางแง่มุมของแบบเปรียบเทียบให้เด่นชัดขึ้น โดยที่คุณลักษณะอื่น ๆ ที่ประกอบอยู่ในแบบเปรียบเทียบถูกละเลยไป การวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นการเลือกเน้นองค์ประกอบในมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์สามารถนำทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory หรือ Conceptual Integration Theory-CBT หรือ CIT) ของ โฟกอนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 1996; 1998; 2002; 2003) มาประยุกต์ใช้ได้ และมุสอ์ฟ (Musolff, 2016: 52) ก็ได้กล่าวถึงแนวคิดฉากทัศน์ และการผสมผสานมโนทัศน์ไว้ว่าทั้งสองแนวคิดนั้นมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันได้

ทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์เสนอกรอบการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์หลายอย่าง รวมถึงการนำมาใช้อธิบายอุปลักษณ์ (Grady, Oakley and Coulson, 1997) ความคิดเชิงสร้างสรรค์เกิดจากการนำแนวคิดตั้งแต่สองแนวคิดมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์เสนอกรอบการวิเคราะห์และนำเสนอกระบวนการทางความคิดเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะแผนภาพที่ประกอบด้วยพื้นที่ทางความคิด (space) 4 พื้นที่ที่มีความประสานเชื่อมโยงกัน พื้นที่ทั้ง 4 ประกอบด้วยพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2) ซึ่งหมายถึงความคิดหรือมโนทัศน์ 2 มโนทัศน์ที่ถูกนำมาผสมผสานเชื่อมโยงกัน องค์ประกอบที่ 3 คือ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม

(Generic space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการพิจารณาลักษณะร่วมของมโนทัศน์ 1 และมโนทัศน์ 2 ในพื้นที่ความคิดต้นเค้าว่ามีลักษณะใดร่วมกัน องค์ประกอบที่ 4 คือ พื้นที่ผสมผสานมโนทัศน์ (Blended space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการเลือกนำลักษณะ หรือรายละเอียด หรือองค์ประกอบบางอย่างของมโนทัศน์ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 มาผสมผสานเข้าด้วยกัน และการผสมผสานดังกล่าวส่งผลให้เกิดการจับคู่และโครงสร้างใหม่ขึ้นมา ดังแสดงในพื้นที่สี่เหลี่ยมในวงพื้นที่การผสมผสานมโนทัศน์

(Fauconnier & Turner, 2003: 59)

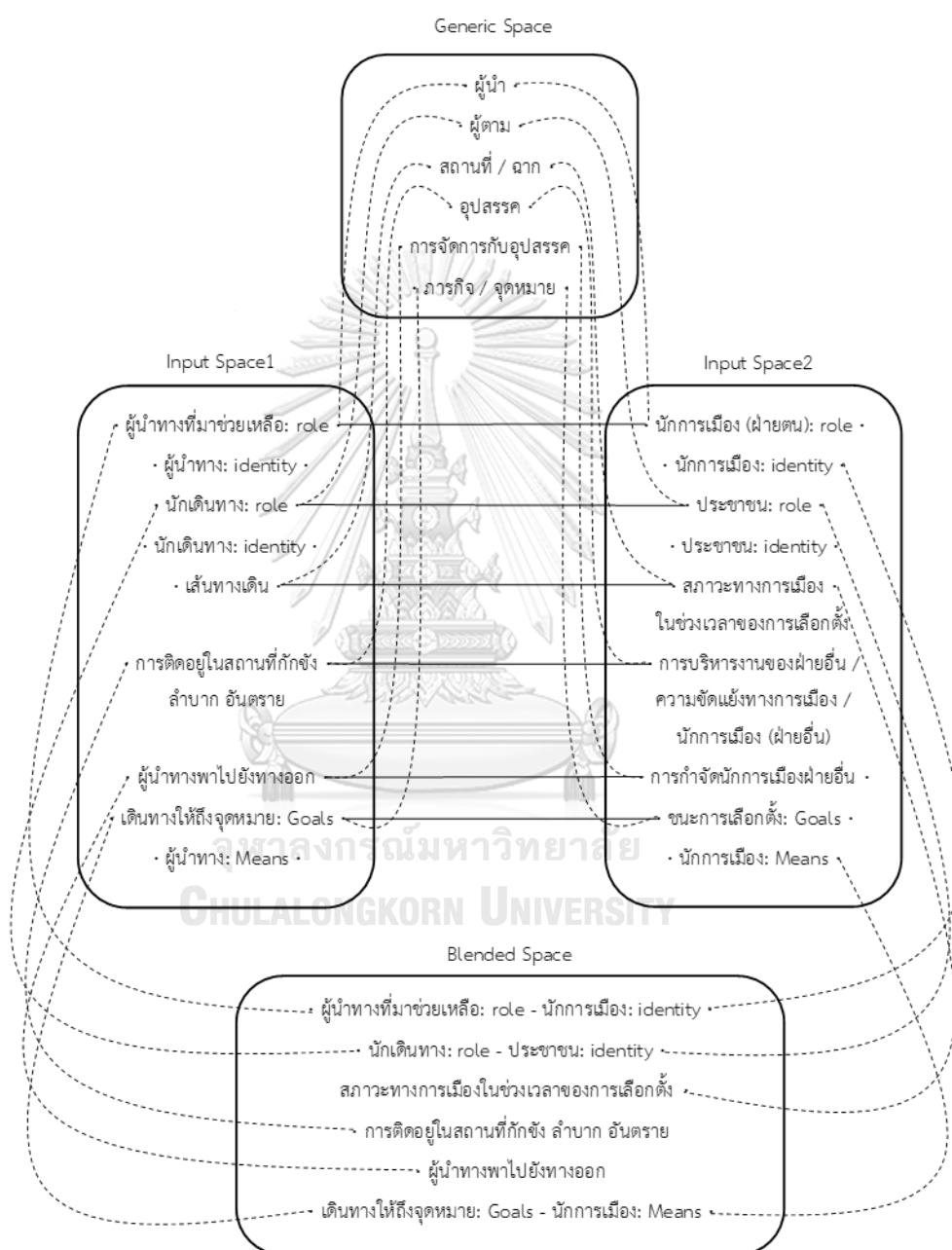
แผนภาพที่ 1 *the four-space model* ประกอบการอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนำทฤษฎีการผสมมโนทัศน์มาวิเคราะห์ฉากทัศน์ จะช่วยทำให้เห็นองค์ประกอบที่อยู่ในฉากทัศน์ได้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกบางองค์ประกอบและคุณสมบัติเด่น (salient feature) ที่ถูกจับเน้น ซึ่งก็คือสิ่งที่แสดงในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม นอกจากนั้นในการวิเคราะห์พื้นที่ผสมผสานมโนทัศน์ จะช่วยให้เห็นลักษณะบางอย่างที่ออกเงยขึ้นจากการถ่ายทอดคุณสมบัติบางประการของแบบเปรียบในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ได้

จากตัวอย่างฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] (ตัวอย่างที่ 1-3) สามารถวิเคราะห์ได้ว่าพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 คือ การเดินทางแบบมีผู้นำทาง พื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 คือ การเมืองที่บริหารโดยนักการเมืองมากประสบการณ์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมที่เป็นลักษณะเด่นร่วม คือ การรวมกลุ่มเพื่อทำภารกิจที่มีเป้าหมายบางอย่างร่วมกัน โดยในกลุ่มนั้นประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่ม และคุณลักษณะหรือประเด็นเด่นที่เกิดขึ้นจากการถ่ายโยง

ความหมาย คือ กิจกรรมทางการเมืองว่าด้วยเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต กับกิจกรรมการเดินทาง

ตัวอย่าง การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]

การเชื่อมโยงดังกล่าวตามแผนภาพนี้ จะพบว่ามีลักษณะบางอย่างที่ออกเยมมาจากการถ่ายโยงระหว่างแบบเปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบ นั่นคือการเน้นบางองค์ประกอบในแบบเปรียบ

การเดินทาง ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในเส้นทางของผู้นำทาง บทบาทสำคัญของผู้นำทาง และบรรยากาศของการเดินทางที่เลือกกล่าวเฉพาะความลำบากอันตรายในการเดินทาง มาเชื่อมโยงเข้ากับบทบาทและประสบการณ์การทำงานของนักการเมือง และผสมผสานกันในพื้นที่ผสมผสานโน้ตส์ ทำให้ผู้ฟังเกิดความไว้วางใจให้เส้นทางเพื่อให้ผ่านพ้นภัย นักการเมืองกลายเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุม จึงเป็นฉากทัศน์ที่มีลักษณะของการเน้นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเชื่อฟังเพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแลของผู้นำ

กลุ่มข้อมูลอุปักษ์ณ์จากการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จัดเป็นกลุ่มข้อมูลที่กล่าวได้ว่าสามารถกำหนดความคิดทางการเมืองของผู้ฟังได้ นักการเมืองมักใช้อุปักษ์ณ์ทำหน้าที่โน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อว่าสิ่งที่ฝ่ายตนกระทำนั้นถูกต้อง เพื่อสร้างความชอบธรรมแก่ฝ่ายตน และลดความชอบธรรมของฝ่ายอื่น แนวคิดสำคัญที่จะช่วยทำให้มองเห็นพลังของอุปักษ์ณ์ที่นักการเมืองใช้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ การศึกษาอุปักษ์ณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ของชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris – Black, 2004; 2005; 2011; 2018) เป็นการศึกษาอุปักษ์ณ์ในอีกมุมมองหนึ่งในลักษณะของการวิพากษ์ว่า เหตุใดอุปักษ์ณ์นั้น ๆ จึงถูกเลือกนำมาใช้ และการใช้อุปักษ์ณ์ในตัวเลือกลงกล่าวมีผลกระทบอย่างไร

ชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris-Black, 2011: 14) มีแนวคิดว่าการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองให้ประสบความสำเร็จ หัวใจสำคัญอยู่ที่การทำให้ดูเหมือนว่าถูกต้อง (Being right) ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ข้อ ตามหลัก 3 ประการของอริสโตเติล ประกอบด้วยหลักการแสดงความเห็นแย้งในการสื่อสารทางการเมืองตามหลักความเป็นเหตุเป็นผล (LOGOS) ซึ่งผู้พูดจะนำเสนอตรรกะหรือเหตุผลที่ดูน่าเชื่อถือเพื่อแสดงถึงการมีความคิดที่ถูกต้องของนักการเมือง เช่น อุปักษ์ณ์สงครามที่เป็นการทำให้การเลือกตั้งเป็นเหมือนการศึกสงครามครั้งใหญ่ โดยที่องค์ประกอบในการทำสงครามไม่ได้มีเพียงผลการแพ้ชนะ หลักการที่ 2 การใช้ภาษาที่สร้างภาพด้านศีลธรรม (ETHOS) ตัวตนของผู้ส่งสาร เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในลักษณะการใช้เหตุผลที่กระทบต่อความรู้สึกด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการแสดงให้เห็นว่านักการเมืองมีเจตนาที่ถูกต้องและเป็นบุคคลที่เหมาะสม เช่น อุปักษ์ณ์ครอบครัวที่แสดงถึงการบริหารประเทศชาติและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเปรียบกับการช่วยกันดูแลครอบครัว และหลักการที่ 3 อารมณ์ผู้ฟัง (PATHOS) คือการสร้างความรู้สึกให้กับผู้ฟังในระหว่างการสื่อสาร ซึ่งอารมณ์ดังกล่าวผู้พูดจะต้องมีร่วมกันกับผู้ฟัง ดังนั้นผู้พูดจะต้องทราบดีว่าผู้ฟังคือใครและต้องการอะไร จึงเป็นวิธีการสื่อสารในการเพิ่มระดับผลกระทบทางอารมณ์และการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางอารมณ์กับผู้ฟัง เช่น อุปักษ์ณ์ที่

แสดงถึงการปกป้องทรัพย์สินที่ถูกขโมยไปจากผู้ร้าย ดังนั้นการวิเคราะห์อุปลักษณ์ในเชิงวิพากษ์จะเปิดเผยผลของการเลือกใช้อุปลักษณ์ที่มีหน้าที่ทำให้เกิดผลทางความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน

การศึกษาตามกรอบแนวคิดอุปลักษณ์เชิงวิพากษ์จะเปิดเผยให้เห็นหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ในการครอบงำผู้ฟัง โดยใช้อุปลักษณ์กำหนดชุดความคิดหรือความเชื่อบางประการเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนเอง (Self – legitimisation) จากตัวอย่างข้างต้นทั้งตัวอย่างที่ 1-3 เป็นมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมของฝ่ายอื่น และสร้างความชอบธรรมให้แก่ฝ่ายตน การกำหนดสถานการณ์การเดินทางที่นักเดินทางกำลังประสบภัยแล้วให้ฝ่ายอื่นเป็นเขตอันตรายที่ผู้เดินทางต้องรีบอพยพออกจากพื้นที่นั้น มุ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทางการบริหารงานของฝ่ายที่มีแนวคิดต่างกันสร้างความเสียหายให้กับประเทศและการดำเนินชีวิต ประชาชนต้องร่วมกันต่อต้านและหลีกเลี่ยงเพื่อให้ประเทศชาติพัฒนาต่อไปได้ ส่วนฝ่ายตนเป็นผู้นำทางที่ชี้ให้เห็นอุปสรรคและมีความเชี่ยวชาญกว่านักเดินทางคนอื่น ๆ สามารถนำพาผู้ตามไปยังจุดหมายด้วยวิธีที่ดีที่สุดได้ ดังนั้นหากประชาชนต้องการให้การเมืองในประเทศดำเนินต่อไปได้ด้วยดี ก็ควรเชื่อฟังนักการเมืองที่จะมาเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เป็นการสร้างความชอบธรรมในการควบคุมดูแลให้ประชาชนเห็นว่าตนเป็นผู้ที่เหมาะสมและควรจะถูกปฏิบัติตาม ตัวอย่างที่ 4 จัดเป็นมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ในฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] การใช้มโนอุปลักษณ์สงครามเป็นการกำหนดความคิดเรื่องการแบ่งแยก เพราะฉากทัศน์ดังกล่าวกำหนดให้มีสถานะของฝ่ายตนและฝ่ายศัตรูที่ต้องต่อสู้ แบ่งเป็นฝ่ายพวกเรา ที่นักการเมืองจัดวางให้เป็นผู้นำในการต่อสู้ แต่ความสำคัญอยู่ที่กองกำลังสนับสนุน นั่นคือความร่วมมือจากประชาชน และฝ่ายอื่นจัดเป็นข้าศึกศัตรูที่ต้องกำจัดทิ้ง ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความรู้สึกว่าการเมืองต้องมีผู้ชนะเพียงหนึ่งเดียว และตัวอย่างที่ 5 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ในฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] เป็นการสร้างความชอบธรรมให้ตนเองด้วยอุปลักษณ์การต่อสู้ที่เป็นผลมาจากการถูกระงับจากฝ่ายอื่น การต่อสู้ของตนจึงนับเป็นการปกป้องตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย ดังนั้นในการต่อสู้ทางการเมืองด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตามของฝ่ายตนถือเป็นเรื่องที่ชอบธรรม ด้วยเหตุที่ฝ่ายตนนั้นเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งทางการเมืองก่อน

การศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จะทำให้เห็นถึงบทบาทของการใช้อุปลักษณ์ซึ่งเป็นภาษาแบบเปรียบเทียบ ในฐานะของการเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกำหนดความคิด ความเชื่อ ด้วยการใช้อิทธิพลของภาษาในลักษณะของอำนาจแฝงเพื่อครอบงำความคิดของผู้ฟัง กลุ่มข้อมูลอุปลักษณ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ครั้งนี้ นักการเมืองมักใช้มโนอุปลักษณ์เป็นเครื่องมือต่อสู้อุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างกันและกัน เห็นได้จากการใช้มโนอุปลักษณ์กลุ่มเดียวกัน แต่สิ่งที่ถูกเปรียบในปลายทางนั้นแตกต่างกัน เช่น มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ที่มีสิ่งที่ถูกเปรียบ 2

ประเด็นหลักคือการต่อต้านรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง อีกทั้งยังสร้างอุดมการณ์ว่าเมืองไทยประกอบด้วยเมืองเพียง 2 ฝ่ายเท่านั้น ได้แก่ ฝ่ายที่เรียกตนเองว่าฝ่าย “ประชาธิปไตย” หรือฝ่ายที่ชูนโยบายทางการเมืองเน้นการต่อต้านรัฐบาลรักษาความสงบแห่งชาติ และอีกฝ่ายหนึ่งคือฝ่ายที่ไม่มีนโยบายต่อต้านรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฝ่ายดังกล่าวจะถูกเรียกว่าเป็น “ฝ่ายเผด็จการ” เกือบทั้งหมด นอกจากนี้ การใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองมักผลิตซ้ำภาพนักการเมืองที่เป็นผู้ให้หรือผู้นำและประชาชนเป็นผู้รับหรือผู้ตาม เช่น [การเมืองคือการต่อสู้] ที่นักการเมืองมักใช้อุปลักษณ์ที่แสดงถึงการเป็นผู้นำที่มากความสามารถอย่างแม่ทัพนำการรบ และ [การเมืองคือการเดินทาง] ที่เมื่อนักการเมืองจะพยายามบอกว่าเป็นผู้ร่วมเดินทางไปพร้อมกับประชาชน แต่นักการเมืองก็ยังคงเป็นผู้นำทางให้ประชาชนเดินตามเส้นทางที่วางไว้

การนำข้อมูลชุดดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์ตามแนวทางอุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris – Black, 2004; 2005; 2011; 2018) ซึ่งเป็นการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) จึงมุ่งเปิดเผยการใช้วาทกรรมที่เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างหรือรักษาอำนาจของกลุ่มบุคคลในสังคม ที่ไม่ใช่การใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ แต่เป็นการเข้าถึงวาทกรรมเพื่อการนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มของตนเอง เพื่อควบคุมความคิดและปลูกฝังอุดมการณ์บางประการ โดยเฉพาะการใช้อุปลักษณ์กำหนดมุมมองของผู้ฟังที่มีต่อสิ่งที่กล่าวถึงให้แคบลงได้ และทำให้ดูเหมือนว่าเป็นจริง ซึ่งผู้ฟังมักไม่รู้ตัว ตามแนวคิดของชาร์เตอร์ริส-แบล็ก (Charteris-Black, 2011) อุปลักษณ์เป็นเครื่องมือทางภาษาที่สำคัญประการหนึ่งของนักการเมือง เนื่องจากอุปลักษณ์มีคุณสมบัติในการโน้มน้าวใจและกำหนดความคิดของผู้ฟังได้ในแง่หนึ่งที่สำคัญนั้นจะแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองใช้อุปลักษณ์ในการนำเสนอภาพบวกฝ่ายตน และสร้างภาพด้านลบให้ฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งการสร้างที่น่าเชื่อถือของนักการเมืองจะเป็นวิถีทางที่นำตนเองไปสู่อำนาจหรือรักษาความมั่นคงทางอำนาจไว้ได้

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลอุปลักษณ์ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ทฤษฎีโมโนอุปลักษณ์ จะสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองไทยจากการใช้ภาษาของนักการเมืองได้โดยตรง อุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ซึ่งชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2004: 34) อธิบายว่าเป็นวิธีการศึกษาอุปลักษณ์ด้วยแนวทางการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยเจตนาแอบแฝงของการใช้อุปลักษณ์ และวิเคราะห์ว่าเหตุใดอุปลักษณ์นั้นจึงถูกเลือกมาใช้ ดังนั้นการนำแนวทางการศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมือง จึงเป็นแนวทางที่จะสามารถนำไปสู่การเปิดเผยอุดมการณ์

ทางการเมืองที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การใช้ภาษาของนักการเมืองได้ แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ของ มุสสอล์ฟ (Musolf, 2006; 2016) จะทำให้เห็นรายละเอียดการนำเสนอภาพโนอุปลักษณ์ในแต่ละแง่มุมของแบบเปรียบเทียบที่ถูกนำมาใช้ เช่น มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] อาจพบการใช้ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] หรือฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ซึ่งสะท้อนมโนทัศน์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน และทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ของ โฟกอนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002) ที่จะช่วยให้เห็นองค์ประกอบที่ถูกเลือกเน้นและบดบังในแต่ละฉากทัศน์ ดังนั้น การใช้แนวคิดทฤษฎีดังที่กล่าวมานี้มาวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองช่วงการหาเสียงเลือกตั้งพ.ศ. 2562 จะทำให้เห็นมิติทางแนวความคิดของนักการเมืองที่แตกต่างกัน รวมถึงการใช้อุปลักษณ์เป็นเครื่องมือในการนำเสนอภาพของตนเองภาพของผู้อื่น และสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองในภาษาไทยที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาอุปลักษณ์การเมืองที่ใช้โดยสื่อมวลชน เช่น งานวิจัยของพิชญ์ บางเขียว (2544) ศึกษาภาษาแสดงอุปลักษณ์ในข่าวการเมือง งานวิจัยของอุษา พงศ์ชัยวิบูลย์ (2544) ศึกษาอุปลักษณ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน จากการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของ แวดวงความหมายต้นทางและแวดวงความหมายปลายทาง งานของวชิราวรรณ บางนกแขวก (Bangnokwag, 2003) ศึกษาอุปลักษณ์ในข่าวการเมืองหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์อรรถลักษณ์และวรรณศาสตร์ปริชาน งานของกนกกาญจน์ วรสีหะ (2555) ศึกษาโมทัศน์ที่สะท้อนจากอุปลักษณ์ข่าวการประชุมทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานข่าวการประชุมทางการเมืองในหนังสือพิมพ์ไทยและมุมมองเกี่ยวกับการประชุมทางการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ จากข่าวการประชุมทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในหนังสือพิมพ์รายวันช่วงเดือนมกราคม 2552 ถึงพฤษภาคม 2553 นอกจากนี้ยังพบว่ามีการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองจากวรรณกรรมการเมืองที่ได้รับรางวัล ได้แก่ งานของบุญยแสนอ ตรีวิเศษ (2560) ศึกษาโมอุปลักษณ์การเมืองในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า และงานวิจัยเรื่อง “เปี้ย” บนกระดานการเมือง: อุปลักษณ์และการผสมมโนทัศน์ในกวีนิพนธ์ ของอิสระ ชูศรี (2557) งานวิจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ทางการเมืองจากข้อมูลอุปลักษณ์ที่มาจากมุมมองสื่อมวลชนและนักเขียนซึ่งไม่ได้เป็นมุมมองจากนักการเมืองโดยตรง

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์โดยใช้ข้อมูลอุปลักษณ์ของนักการเมืองที่สำคัญและมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ งานวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) งานวิจัยของชัชวาล ไชยสัย และเมลดา สุตาจิตรอาภา (Chatchawan Chaiyasat and Melada Sudajit-apa, 2017) และงานของภาณุพงษ์ อินต๊ะวงศ์ และอนุสรณ์ ศิริมงคล (2562) งานวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) ศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองจากวาทกรรมการเมืองประเภทคำปราศรัยหาเสียงการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลเป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์ และรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน ในช่วงปี พ.ศ.2547-2548 ศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของชัชวาล ไชยสัย และเมลดา สุตาจิตรอาภา (Chatchawan Chaiyasat and Melada Sudajit-apa, 2017) ศึกษาเรื่อง “A Corpus-Assisted Critical Metaphor Analysis of General Prayuth Chan-o-cha’s English Subtitled Weekly Addresses on Politics and Democracy-Related Issues in Times of Political Turmoil” เก็บข้อมูลจากคำบรรยายภาษาอังกฤษของนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่เผยแพร่อย่างเป็นทางการในเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย และงานของภาณุพงษ์ อินต๊ะวงศ์ และอนุสรณ์ ศิริมงคล (2562) ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แห่งสงครามของการเลือกตั้ง 62 ในข่าวออนไลน์ เป็นการศึกษาเฉพาะอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์สงครามที่ปรากฏอยู่ในข่าวการเลือกตั้ง 62 ในสื่อออนไลน์ ช่วงที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งในวันที่ 23 มกราคม 2562 ถึงช่วงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการในวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ตามทฤษฎีของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980)

จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาอุปลักษณ์การเมืองของนักการเมืองไทยในวาทกรรมหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 แม้จะมีงานวิจัยที่ใช้กลุ่มข้อมูลใกล้เคียงกัน 2 เรื่อง คือ งานของภาณุพงษ์ อินต๊ะวงศ์ และอนุสรณ์ ศิริมงคล (2562) ที่ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แห่งสงครามของการเลือกตั้ง 62 ในข่าวออนไลน์ งานวิจัยเรื่องนี้แม้จะเป็นกลุ่มข้อมูลอุปลักษณ์ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ซึ่งมีความใกล้เคียงกันมาก แต่ก็เป็นข้อมูลภาษาที่ใช้โดยสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวและเน้นเฉพาะมโนอุปลักษณ์สงครามเท่านั้น ในขณะที่กลุ่มข้อมูลของผู้วิจัยจะศึกษาอุปลักษณ์การเมืองที่นักการเมืองไทยใช้ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 โดยศึกษาครอบคลุมทุกมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองที่นักการเมืองไทยใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง และงานวิจัยของชัชวาล ไชยสัย และเมลดา สุตาจิตรอาภา (Chatchawan Chaiyasat and Melada Sudajit-apa, 2017) ศึกษาเรื่อง “A Corpus-Assisted Critical Metaphor Analysis of General Prayuth Chan-o-cha’s English Subtitled Weekly Addresses on Politics and Democracy-Related Issues in Times of Political Turmoil” แม้ข้อมูลดังกล่าวจะใช้โดยนักการเมืองที่เป็นหนึ่งในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าแต่ก็มีความแตกต่าง

กัน เนื่องจากงานขึ้นดังกล่าวเก็บข้อมูลอุปลักษณะจากภาษาอังกฤษและไม่ได้เป็นข้อมูลที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

หลังจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาอุปลักษณะในกลุ่มข้อมูลวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่ใช้โดยนักการเมืองครั้งนี้ เป็นประเด็นที่ยังไม่มีผู้ศึกษาและควรค่าแก่การศึกษา เพราะจะทำให้ประโยชน์อย่างน้อย 2 ด้าน ทั้งในแง่วิชาการและด้านสังคม ในด้านวิชาการ การศึกษาอุปลักษณะของนักการเมืองในวาทกรรมการเมืองไทยช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ในระดับโมโนอุปลักษณะจะทำให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองไทยจากการใช้ภาษาของนักการเมืองได้โดยตรง และมโนทัศน์ที่สะท้อนระบบความคิดเชิงเปรียบเทียบของนักการเมืองที่ได้นี้ การนำแนวคิดจากทศนอุปลักษณะและการผสมมโนทัศน์มาใช้ในการวิเคราะห์จะทำให้เกิดความชัดเจนในการจัดกลุ่มมโนอุปลักษณะ ซึ่งจะส่งผลต่อการวิเคราะห์มโนทัศน์ของนักการเมือง เนื่องจากแบบเปรียบเทียบหนึ่งอาจนำไปใช้ได้หลากหลายบริบทและให้ฉากทัศน์ที่ต่างกัน การศึกษาอุปลักษณะตามฉากทัศน์และการผสมมโนทัศน์ที่กำหนดแนวคิดในการสร้างฉากทัศน์ร่วมกัน จะช่วยให้การวิเคราะห์มโนทัศน์เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้นการศึกษาด้วยทฤษฎีอุปลักษณะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จะทำให้เห็นหน้าที่ของอุปลักษณะซึ่งเป็นกลวิธีสำคัญของนักการเมืองที่ใช้ในการโน้มน้าวใจและสร้างมายาคติทางการเมืองแก่ผู้ฟัง อีกทั้งเผยให้เห็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่กำลังก่ออยู่เบื้องหลังการใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณะอีกด้วย งานวิจัยนี้จึงน่าจะเป็นแนวทางใหม่ในแง่การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือวิจัยในการวิเคราะห์อุปลักษณะให้แก่ผู้ที่สนใจต่อไปได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในทางสังคม การศึกษาอุปลักษณะของนักการเมืองในวาทกรรมการเมืองไทยช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่มีบรรยากาศของการแบ่งแยกฝ่ายทางการเมืองค่อนข้างชัดเจนน่าจะช่วยสร้างการตระหนักรู้และความรู้เท่าทันให้แก่ประชาชน การที่นักการเมืองใช้ภาษาที่เป็นอุปลักษณะนั้นนอกจากจะช่วยลดความซับซ้อนในการสื่อสารเรื่องนามธรรมอย่างการเมืองแล้ว ภาษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบนี้ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญรูปแบบหนึ่งของนักการเมือง ในการเข้าถึงการกำหนดความคิดและการกำหนดการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองที่เชื่อว่าถูกต้องตามอุดมคติของแต่ละฝ่าย โดยมีวัตถุประสงค์ปลายทางเพื่อการเข้าครอบครองอำนาจให้ฝ่ายตน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าข้อมูลจากวาทกรรมทางการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 จึงควรแก่การศึกษาวิจัยให้ละเอียดลึกซึ้งต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) อุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) และการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory)

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

มโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 มีหลากหลาย ได้แก่ มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] [การเมืองคือการต่อสู้] [การเมือง คือ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] และ [การเมืองคือการก่ออาชญากรรม] มโนอุปลักษณ์เหล่านี้เป็นการเปรียบเทียบโดยเลือกใช้ฉากทัศน์บางแง่มุมและมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สื่อนโยบายทางการเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองไปยังผู้ฟัง 2) สร้างความชอบธรรมและ/หรือความเหนือกว่าโดยนำเสนอภาพนักการเมืองในฐานะผู้นำหรือผู้ควบคุมดูแลและประชาชนในฐานะผู้พึ่งพาหรือผู้ปฏิบัติตาม และภาพความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนในลักษณะเพื่อนร่วมทาง และ 3) นำเสนอตนเองในฐานะตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด โดยเน้นภาพด้านบวกของฝ่ายตนเองและเน้นภาพด้านลบของฝ่ายอื่น

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองในครั้งนี้ประกอบด้วย ทฤษฎีมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) แนวคิดอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ของชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris – Black, 2005; 2011; 2018) แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Mussolff, 2006; 2016) และทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) ของโฟกอนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003)

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย กลุ่มที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

การศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศ และกลุ่มที่ 3 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณะตามแนวทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานในภาษาไทย

1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มข้อมูลที่ใช้

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มข้อมูลที่ใช้ภาษาของนักการเมืองสะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองเป็นหลัก เช่น การกล่าวถึงนโยบายทางการเมือง ปัญหาทางการเมือง การแก้ไขปัญหาทางการเมือง พรรคการเมือง และนักการเมือง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวาทกรรมการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ การปราศรัย การประชุมวิสามัญ การให้สัมภาษณ์ และบทเพลงประจำพรรคการเมือง ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นวันที่มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

1. บันทึกการปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง ในวันที่ 22 มีนาคม 2562 ที่เป็นการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพรรคที่ได้คะแนนเสียงการเลือกตั้งรวมทั้งประเทศและมีจำนวนที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อมากที่สุดจำนวน 5 อันดับแรก ได้แก่

- 1) พรรคเพื่อไทย “ปราศรัยใหญ่ เลือกเพื่อไทยให้ถล่มทลาย เป็นผู้นำจัดตั้งรัฐบาล” ณ อาคารกีฬาเวสน์ 2 ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) กรุงเทพมหานคร
- 2) พรรคพลังประชารัฐ “ปราศรัยพรรคพลังประชารัฐ เปิดใจประชารัฐ ร่วมใจประเทศไทยเป็นหนึ่งเดียว” ณ สนามกีฬาเทพหัสดิน กรุงเทพมหานคร
- 3) พรรคอนาคตใหม่ “ปราศรัยใหญ่เวทีสุดท้าย ก่อนเข้าคูหา” ณ อาคารกีฬาเวสน์ 1 ศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) กรุงเทพมหานคร
- 4) พรรคประชาธิปัตย์ “ประชาชนเป็นใหญ่ ประชาธิปไตยสุจริต เศรษฐกิจเข้มแข็ง เลือกประชาธิปัตย์จัดตั้งรัฐบาล” ณ ลานคนเมือง กรุงเทพมหานคร
- 5) พรรคภูมิใจไทย “ปราศรัยใหญ่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วันที่ 16 มีนาคม 2562 ณ ลานกิจกรรมฝั่งตรงข้ามฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต

2. การประชันวิสัยทัศน์และนโยบายของพรรคการเมือง ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจาก 3 เว็บไซต์ ได้แก่

1) รายการ “ไทยรัฐเลือกตั้ง 62 เวิร์ดเดเบต” ซึ่งเป็นเวทีแรกในการประชันวิสัยทัศน์ของพรรคการเมือง ออกอากาศวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2562 ทางไทยรัฐทีวี ช่อง 32

2) รายการ “ทุบประเด็น” ตอน ดีเบตเลือกตั้ง 62 จบปัญหาเล็กแบ่งสีแดงแยกเหมือนเดิม? ซึ่งเป็นการประชันวิสัยทัศน์ที่มีตัวแทนพรรคการเมืองเข้าร่วมมากที่สุดรวมจำนวน 9 พรรค ออกอากาศวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562 ทางช่อง ไบรท์ทีวี ช่อง 20

3) รายการ “THE STANDARD DEBATE มติใหม่ของการดีเบต ไค้สูงสุดท้ายรวม นักการเมืองชื่อดังไว้มากที่สุด ก่อนเข้าคูหาเลือกตั้ง 2562” ทางช่อง THE STANDARD เผยแพร่ทางเว็บไซต์ YouTube

3. การให้สัมภาษณ์ของนักการเมืองรายบุคคล ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากรายการ “หาเรื่อง (คุย)” ซึ่งแขกรับเชิญเป็นนักการเมืองจากพรรคต่าง ๆ ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองโดยเฉพาะ และอยู่ในช่วงเวลาของการหาเสียงเลือกตั้งจำนวน 7 ตอน ทางช่องหาเรื่อง FindTrouble เผยแพร่ทางเว็บไซต์ YouTube ดังนี้

1) สัมภาษณ์นายธนธร จีรุงเรืองกิจ พรรคอนาคตใหม่
เผยแพร่วันที่ 25 มกราคม 2562

2) สัมภาษณ์ร้อยโทปรีชาพล พงษ์พานิช พรรคไทยรักษาชาติ
เผยแพร่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

3) สัมภาษณ์นายธนกร วังบุญคงชนะ พรรคพลังประชารัฐ
เผยแพร่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

4) สัมภาษณ์พล.ต.อ. เสรีพิสุทธี เตมียาเวส พรรคเสรีรวมไทย
เผยแพร่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562

5) สัมภาษณ์ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ พรรครวมพลังประชาชาติไทย
เผยแพร่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562

6) สัมภาษณ์นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พรรคประชาธิปัตย์

เผยแพร่วันที่ 11 มีนาคม 2562

7) สัมภาษณ์คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ พรรคเพื่อไทย

เผยแพร่วันที่ 22 มีนาคม 2562

4. บทเพลงของพรรคการเมือง ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ว่าเป็นเพลงที่พรรคการเมืองเผยแพร่เพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือเคยเผยแพร่สู่สาธารณะ แต่ยังคงปรากฏอยู่ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ จำนวน 12 พรรคการเมือง รวมทั้งสิ้น 23 บทเพลง ดังนี้

-
1) เพลงพรรคกลาง	- พรรคกลาง
2) เพลงno problem	- พรรคชาติพัฒนา
3) เพลงพรรคชาติไทยพัฒนา	- พรรคชาติไทยพัฒนา
4) เพลงคิดใหม่ ทำใหม่ กล้าเปลี่ยนแปลง	- พรรคไทยรักษาชาติ
5) เพลงมาร์ชประชาชาติ	- พรรคประชาชาติ
6) เพลงประชาธิปัตย์มาแล้ว 2562	- พรรคประชาธิปัตย์
7) เพลงประชาธิปัตย์แก้จน	- พรรคประชาธิปัตย์
8) เพลงสัญญาจากประชาธิปัตย์	- พรรคประชาธิปัตย์
9) เพลงอุดมการณ์ประชาธิปัตย์	- พรรคประชาธิปัตย์
10) เพลงพรรคพลังประชารัฐ	- พรรคพลังประชารัฐ
11) เพลงรวมพลังประชารัฐเป็นหนึ่งเดียว	- พรรคพลังประชารัฐ
12) เพลงเธอและฉันก็มีเหตุผลไม่ใช่คนใจร้าย	- พรรคพลังประชารัฐ
13) เพลงมาสร้างสรรค์ร่วมทำให้เป็นหนึ่งเดียว	- พรรคพลังประชารัฐ
14) เพลงพรรคเพื่อไทย หัวใจเพื่อเธอ	- พรรคเพื่อไทย
15) เพลงเพื่อปากท้องประชาชน	- พรรคภูมิใจไทย
16) เพลงเปลี่ยน	- พรรคภูมิใจไทย
17) เพลงทลาย	- พรรคภูมิใจไทย
18) เพลงรวมพลังประชาชาติไทย	- พรรครวมพลังประชาชาติไทย
19) เพลงเราคือเพื่อนกัน	- พรรคสามัญชน
20) เพลงพรรคเสรีรวมไทย	- พรรคเสรีรวมไทย

21) เพลงสามช่าอนาคตใหม่	- พรรคอนาคตใหม่
22) เพลง The Future of Our Country	- พรรคอนาคตใหม่
23) เพลงทุ่งฝันวันใหม่	- พรรคอนาคตใหม่

เกณฑ์ในการจำแนกถ้อยคำอุปลักษณ์

ผู้วิจัยจำแนกถ้อยคำอุปลักษณ์ตามเกณฑ์นิยามถ้อยคำอุปลักษณ์ของงานวิจัยเล่มนี้ คือ รูปภาษาที่เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งทั้งสองสิ่งมาจากต่างวงความหมายกัน แต่มีคุณลักษณะเด่นของทั้งสองวงความหมายเชื่อมโยงกันอยู่ วงความหมายต้นทางคือสิ่งที่นำมาเปรียบ เรียกว่า “แบบเปรียบ” (source domain) และวงความหมายปลายทางที่แบบเปรียบต้องการอ้างอิงถึงนั้นเรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบ” (target domain) (Lakoff and Johnson, 1980)

เกณฑ์ในการรวบรวมข้อมูล

การคัดเลือกข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยจะพิจารณาจากนิยามความหมายของ “การเมือง” ในงานวิจัยเล่มนี้ว่า งาน กิจกรรม เรื่องราว ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและกระบวนการทางอำนาจในการบริหารหรือการปกครองประเทศ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่ทำกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ นักการเมือง ประชาชน และองค์ประกอบที่อยู่ภายในกิจกรรมทางการเมือง ทั้งหมด ได้แก่ ประเทศชาติ พรรคการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และการเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ผู้ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ตามขอบเขตดังกล่าวจะต้องเป็นนักการเมืองซึ่งตามนิยามของงานวิจัยเล่มนี้ คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง และสมาชิกของพรรคการเมือง หมายรวมถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบเขตพื้นที่และบัญชีรายชื่อ โดยยังไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ด้วย

เกณฑ์ในแบ่งฝ่ายทางการเมือง

การวิเคราะห์อุปลักษณ์ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยแบ่งฝ่ายทางการเมืองออกเป็น 3 ฝ่ายตามการแสดงจุดยืนทางการเมือง เพื่อให้เห็นลักษณะการใช้อุปลักษณ์ในบางองค์ประกอบที่เลือกใช้สื่อความหมายถึงสิ่งที่ถูกเปรียบแตกต่างกัน ผู้วิจัยจำแนกฝ่ายทางการเมืองจาก 3 หลักเกณฑ์ (หลักเกณฑ์นี้ ผู้วิจัยนำไปกล่าวซ้ำในบทที่ 3 ด้วย) ได้แก่

1. การประกาศจุดยืนอย่างชัดเจนของนักการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละพรรคในสื่อสาธารณะ การปราศรัย การประชันวิสัยทัศน์ และการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนตามรายการต่าง ๆ เช่น

ตัวอย่างพาดหัวข่าวการเมือง

- เลือกตั้ง 2562: “ไพบูลย์” ย้ำจุดยืนหนุน “ประยุทธ์” เป็นนายกฯ

(Thai PBS, 11 มีนาคม 2562)

- Exclusive: ธนาธร อนาคตใหม่ ย้ำไม่จับมือกับ คสช. “ไม่เอาแล้วรัฐประหารซ้ำซาก”

(workpointTODAY, 2 กุมภาพันธ์ 2562)

ตัวอย่างการปราศรัย

- “ประชาธิปไตยคือระบอบปกครองที่ดีที่สุดในโลก เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เผด็จการออกไป ประยุทธ์ออกไป”

(อดิสร เพ็ญเกษ, พรรคเพื่อไทย)

- “การเลือกตั้ง 24 มีนาคมผมให้นิยามมั่นว่าเราต้องใช้การเลือกตั้งครั้งนี้เพื่อ 3 ยุติ ยุติที่ 1 ยุติการสืบทอดอำนาจของคสช. ไม่ให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มาเป็นนายกรัฐมนตรีต่อ สักดักันไม่ให้พรรคพลังประชาชนได้เป็นรัฐบาล”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างเหล่านี้ พรรคเพื่อไทยและอนาคตใหม่เป็นพรรคที่นักการเมืองในพรรคแสดงความเห็นทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าไม่สนับสนุนและจะไม่ร่วมงานทางการเมืองกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งในขณะนั้นเป็นทั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และเป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ส่วนนายไพบูลย์ นิติตะวัน หัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูป มีจุดยืนของพรรคในการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย ดังกล่าวนี้นักวิจัยจะกำหนดให้พรรคเพื่อไทยและพรรคอนาคตใหม่เป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนพรรคประชาชนปฏิรูปเป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติในงานวิจัยนี้

2. การตีความจากข้อมูลที่ปรากฏในงานวิจัย ทั้งที่เป็นการสื่อสารโดยตรงไปตรงมา และการสื่อสารอย่างไม่ตรงไปตรงมาหรืออาจไม่ได้ตั้งใจของนักการเมือง เช่น

- “พรรคประชาธิปัตย์ต้องการให้การเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้ชนะครับ เป็นโอกาสของพี่น้องประชาชนและประเทศไทยในการที่จะหลุดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ และหลุดพ้นจากการเมืองซึ่งติดอยู่ในกับดักของวัฏจักรของเผด็จการ และรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างนี้ นักการเมืองไม่ได้กล่าวถึงจุดยืนว่าจะสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ แต่เลือกสื่อสารว่าทั้งฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฏจักรเผด็จการ และฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งบางพรรคในฝ่ายนี้ก็มีภาพลักษณ์ว่าเคยเป็นรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตีความจากข้อมูลที่พบว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ต้องการแสดงจุดยืนว่าอยู่ฝ่ายใด จึงจัดเป็นฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนว่าสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

3. ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในวงกว้าง สำนักข่าวต่าง ๆ จึงนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับจุดยืนของพรรคการเมืองต่อประชาชนด้วย เช่น

(BBC News ไทย, 2562)

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของขั้วการเมืองหลังการเลือกตั้ง ประกอบการอธิบายเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมือง บทที่ 1

ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลการวิเคราะห์ของสื่อมวลชนมาเป็นเกณฑ์ประกอบการจำแนกฝ่ายนักการเมืองในงานวิจัยนี้ด้วย

จากหลักเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมืองดังกล่าว ในการศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 นี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกนักการเมืองเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่ 1 “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)” ฝ่ายที่ 2 “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)” และฝ่ายที่ 3 “ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)” เป็นฝ่ายที่มีสมาชิกพรรคการเมืองเกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และแสดงความเห็นทางการเมืองว่าสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เป็นนายกรัฐมนตรี ในงานวิจัยนี้มีจำนวน 3 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคประชาชนปฏิรูป	2) พรรคพลังประชารัฐ
3) พรรครวมพลังประชาชาติไทย	

2. “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)” เป็นฝ่ายที่แสดงความเห็นทางการเมืองว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีจากการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และเป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากพรรคพลังประชารัฐ รวมทั้งแสดงความประสงค์ว่าจะไม่ร่วมงานทางการเมืองกับนักการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลังการเลือกตั้ง ในงานวิจัยนี้มีจำนวน 8 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคไทยรักษาชาติ	2) พรรคเพื่อชาติ
3) พรรคเพื่อไทย	4) พรรคประชาชาติ
5) พรรคเศรษฐกิจใหม่	6) พรรคสามัญชน
7) พรรคเสรีรวมไทย	8) พรรคอนาคตใหม่

3. “ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)” เป็นฝ่ายที่ไม่แสดงความเห็นทางการเมืองที่ชัดเจนทั้งในด้านการต่อต้านหรือสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติและพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ส่วนการแสดงผลมมองทางการเมืองปรากฏได้ทั้งการแสดงอย่างชัดเจนว่าฝ่ายตนสามารถร่วมงานกับฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ และไม่แสดงความเห็นว่าฝ่ายตนจะสามารถร่วมงานกับฝ่ายใดได้บ้างหลังการเลือกตั้ง งานวิจัยนี้มีจำนวน 5 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคกลาง	2) พรรคชาติไทยพัฒนา
3) พรรคชาติพัฒนา	4) พรรคประชาธิปัตย์
5) พรรคภูมิใจไทย	

ข้อจำกัดของข้อมูล

งานวิจัยเล่มนี้อาจมีข้อจำกัดด้านความสมมาตรของปริมาณข้อมูล เนื่องจากแต่ละพรรคการเมืองมีการประชาสัมพันธ์นโยบายในสัดส่วนที่ไม่เท่ากัน ดังข้อมูลในกลุ่มการประชาสัมพันธ์พรรคการเมืองผ่านบทเพลง

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris-Black, 2005) ซึ่งมี 3 ขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดมโนอุปลักษณ์ แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ และแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์ประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การระบุอุปลักษณ์ (Metaphor identification) ผู้วิจัยจะจำแนกรูปภาษาแสดงอุปลักษณ์หรือถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในข้อมูลออกจากถ้อยคำอื่น ๆ โดยใช้นิยามถ้อยคำอุปลักษณ์ตามแนวคิดของ Lakoff & Johnson (1980; 2003) Gibbs (1994) และ Kövecses (2002)

ขั้นที่ 2 การตีความอุปลักษณ์ (Metaphor interpretation) ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดมโนอุปลักษณ์และแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์เพื่อวิเคราะห์การสื่อมโนทัศน์และฉากทัศน์ของถ้อยคำอุปลักษณ์ และใช้แนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์มาประกอบการวิเคราะห์การถ่ายทอดความคิดในฉากทัศน์อุปลักษณ์

ขั้นที่ 3 การอธิบายความอุปลักษณ์ (Metaphor explanation) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์และอธิบายจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้อุปลักษณ์ โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับบริบททางการเมืองและบริบทการสื่อสารมาประกอบการวิเคราะห์และอธิบาย

1.4.3.1 ขั้นตอนการจำแนกถ้อยคำอุปลักษณ์

การจำแนกถ้อยคำอุปลักษณ์ออกจากถ้อยคำอื่น ผู้วิจัยระบุตามนิยามของถ้อยคำอุปลักษณ์ตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) กิบส์ (Gibbs, 1994) และโคเวคเซส (Kövecses, 2002) กล่าวคือ ถ้อยคำอุปลักษณ์คือ รูปภาษาที่เปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งทั้งสองสิ่งมาจากต่างวงความหมายกัน แต่มีคุณลักษณะเด่นของทั้งสอง

วงความหมายเชื่อมโยงกันอยู่ โดยที่วงความหมายต้นทางคือสิ่งที่นำมาเปรียบ เรียกว่า ‘แบบเปรียบ’ (source domain) และวงความหมายปลายทางที่แบบเปรียบต้องการอ้างถึงนั้นเรียกว่า ‘สิ่งที่ถูกเปรียบ’ (target domain) ทำให้นิยามของถ้อยคำอุปลักษณ์ครอบคลุมทั้งอุปลักษณ์ที่เป็นภาษาที่ใช้ในสื่อสารในชีวิตประจำวันและอุปลักษณ์ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ และได้ใช้นิยามของชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris – Black, 2004; 2005) ที่นิยามอุปลักษณ์ว่าเป็นรูปแทนทางภาษาที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้คำหรือวลีจากบริบทหรือแวดวงความหมายที่ไม่คาดว่าจะเกิดขึ้น กล่าวคือเมื่อมีการใช้ถ้อยคำที่เปลี่ยนแปลงไปจากความหมายพื้นฐานทั่วไป ก็เข้าใจได้ว่าสิ่งนั้นเป็นอุปลักษณ์ ดังนั้นในความหมายนี้ ถ้อยคำใด ๆ ก็สามารถเป็นอุปลักษณ์ได้ และนิยามของเซิร์ล (Searl, 1979) นักวิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์ที่นิยามอุปลักษณ์ว่า อุปลักษณ์จัดเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้หมายความว่าตามรูปในลักษณะการไม่เคารพหลักการเพื่อสื่อความหมายเป็นนัยบางอย่าง (Flout a maxim) ในหลักคุณภาพ (Quality) ของหลักการความร่วมมือในการสนทนา (the Cooperative Principle) โดยที่อุปลักษณ์นั้นไม่ขึ้นกับความเป็นจริง แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เชื่อว่าเป็นจริง เช่น Richard is a gorilla ที่ผู้พูดต้องการสื่อว่าริชาร์ดเป็นผู้มีอารมณ์ฉุนเฉียว ขอบใช้กำลัง แม้ว่าหลักฐานทางชาติพันธุ์วิทยาจะระบุว่ากอริลล่าไม่ได้มีนิสัยดุร้ายก็ตาม อุปลักษณ์จึงไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความหมายตามรูปภาษาแต่เป็นความหมายของผู้พูด การคัดเลือกถ้อยคำอุปลักษณ์ดังกล่าวจะไม่คำนึงถึงโครงสร้างทางภาษาว่ามีการปรากฏคำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบหรือไม่ โดยเลือกเก็บข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้ง 2 รูปแบบ ดังนี้

1) ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏทั้งแบบเปรียบ (source domain) และสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) มักปรากฏคำเชื่อม เช่น เป็น เหมือน คล้าย คือ ดัง ราวกับ ฯลฯ ดังตัวอย่าง “เราอย่าคิดว่ารัฐประหารเหมือนยาแก้ปวดหัว เหมือนยาพาราเซตามอล ปวดหัวแล้วหยิบมากินจะหายปวดหัว” ในที่นี้ปรากฏ “ยาแก้ปวดหัว” และ “ยาพาราเซตามอล” เป็นแบบเปรียบ (source domain) โดยปรากฏ “รัฐประหาร” ในฐานะสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) ร่วมด้วย

2) ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏเฉพาะแบบเปรียบ (source domain) โดยไม่ปรากฏสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) ดังตัวอย่าง “ปัญหามันคือไส้ติ่งจะแตกแล้ว แต่ให้ยาแก้ปวด ให้เงินในบัตรคนจน” ในที่นี้ปรากฏเฉพาะแบบเปรียบ (source domain) “ไส้ติ่งจะแตก” และ “ยาแก้ปวด” ซึ่งสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) ไม่ได้ระบุไว้ แต่สามารถตีความได้จากบริบทว่าหมายถึงนโยบายการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

1.4.3.2 ขั้นการตีความอุปลักษณ์

ในขั้นตอนการตีความอุปลักษณ์ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ ลักษณะร่วมระหว่างแบบเปรียบ (source domain) และสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) เพื่อวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2016) ที่ให้ความสำคัญกับฉากทัศน์ ซึ่งองค์ประกอบมีความเฉพาะในแต่ละชุดเหตุการณ์ และในแต่ละเหตุการณ์ก็มีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

“และแล้ววันที่พวกเรารอคอยกำลังจะมาถึงคือ 24 มีนาคมครบพื้งน้อง เป็นวันสำคัญของประวัติศาสตร์ประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง ที่พวกเราทุกคนพื้งน้องชาวไทยจะต้องเลือกทิศทางการเดินของประเทศ ว่าเราจะเลือกทางเดินแบบประชาธิปไตย หรือจะเลือกแบบเผด็จการ”

(دنพร ปุณณกันต์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ 2

“ลุงอยู่มา 5 ปี รู้ะไรมันเกิดขึ้น อะไรคือปัญหา อะไรคืออุปสรรค เราจะช่วยกันแผ้วถางทางเหล่านี้ให้มันโล่งขึ้นไป ลุงก็ถางมาโล่งพอสมควรแล้ว ทำให้บ้านเมืองสงบสุขเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

จากทั้ง 2 ตัวอย่างข้างต้น แม้จะปรากฏถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในวงความหมายของการเดินทาง แต่เมื่อพิจารณาด้วยแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์แล้วนั้น จะทำให้เห็นว่าถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในฉากทัศน์ที่ต่างกัน แบบเปรียบจะอ้างอิงถึงสิ่งที่ถูกเปรียบแตกต่างกัน

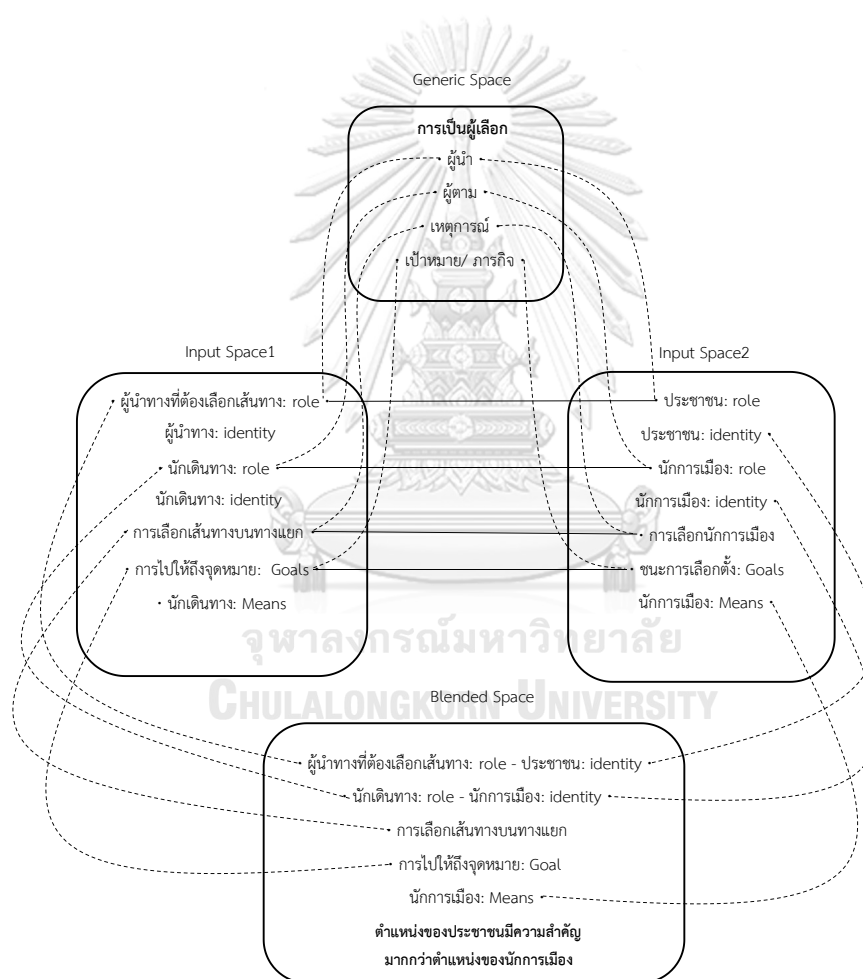
ตัวอย่างที่ 1 เป็นมโนอุปลักษณ์การเดินทางในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] โดยฉากทัศน์นี้ ประชาชนและประเทศไทยเปรียบเสมือนนักเดินทางที่ต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดทางการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองนั้นเป็นเป็นเส้นทางที่ต้องเลือก และการเลือกตั้งลงคะแนนเพื่อเลือกนักการเมืองเป็นเหมือนการเลือกเส้นทางเดินด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 2 จัดอยู่ในวงความหมายการเดินทางในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] เป็นสถานการณ์ที่เน้นว่าการเดินทางจะไปสู่จุดหมายได้สำเร็จนั้น ต้อง

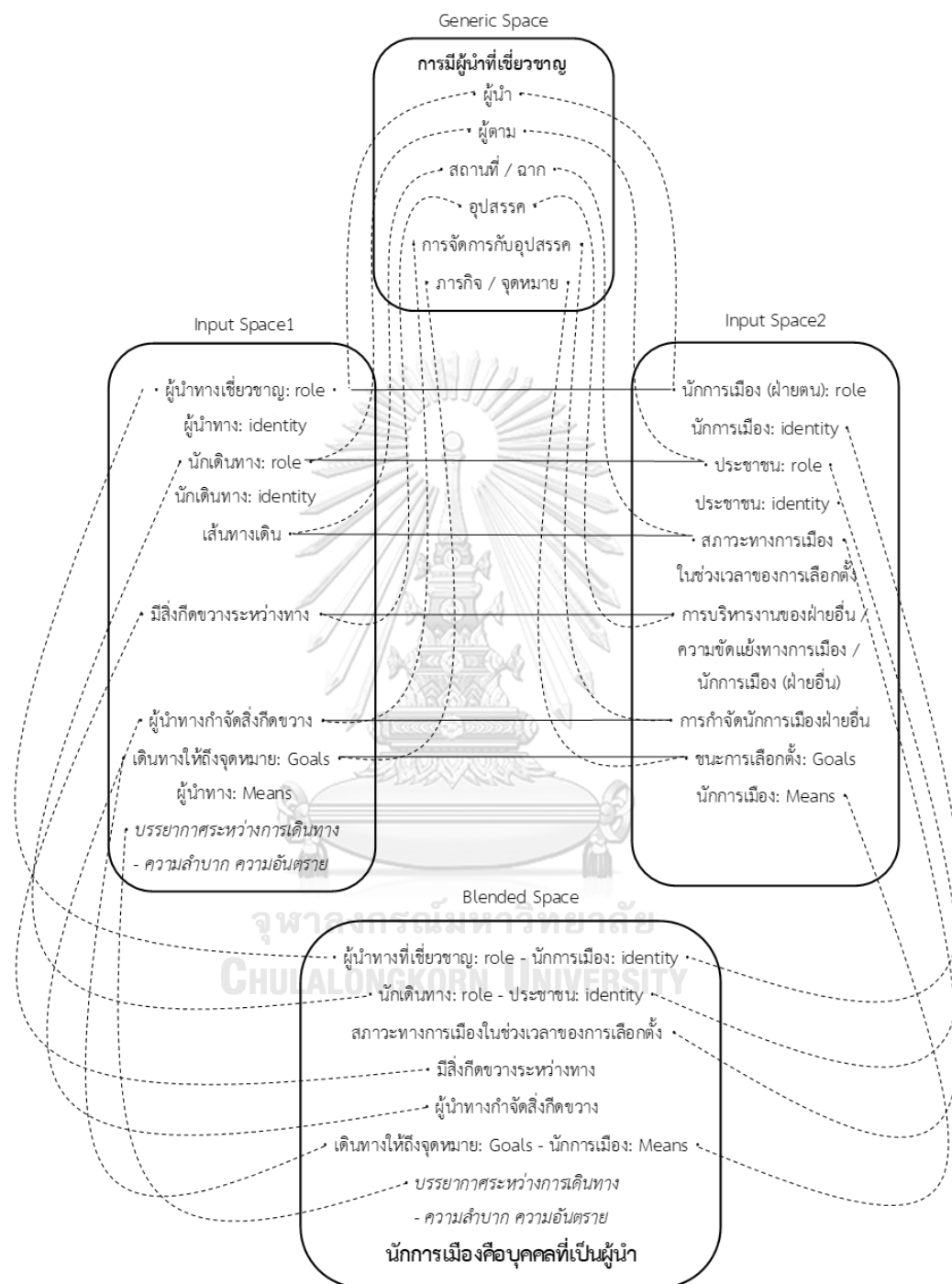
อาศัยผู้นำทางที่มีความชำนาญในเส้นทาง นั่นคือนักการเมืองและพรรคการเมือง โดยที่ประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทางที่เดินไปตามเส้นทางที่ผู้นำทางชี้แนะ ซึ่งก็คือแนวคิดทางการเมือง

เมื่อวิเคราะห์ฉากทัศน์ของอุปลักษณ์ที่พบแล้ว ในขั้นการตีความอุปลักษณ์นี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการผสมผสานโนทัศน์ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ในการวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่พบ เพื่อหาชุดฉากทัศน์อุปลักษณ์ในการสรุปแนวความคิดที่ใช้ผลิตฉากทัศน์อุปลักษณ์ทางการเมือง ดังนี้

ตัวอย่าง การผสมผสานโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]

ตัวอย่าง การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]

ผลจากการวิเคราะห์การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์จะทำให้เห็นแนวความคิดหรือมุมมองที่กำหนดให้มีการใช้อุปลักษณะออกเป็นชุดฉากทัศน์ จากตัวอย่างข้างต้น แม้ว่าทั้ง 2 ฉากทัศน์จะจัดอยู่ในกลุ่มมโนอุปลักษณะการเดินทางเหมือนกัน แต่มีชุดความคิดหรือมุมมองในฉากทัศน์ที่ต่างกัน ชุดความคิดของฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] คือ “ตำแหน่งของประชาชนมีความสำคัญมากกว่าตำแหน่งของนักการเมือง” โดยอุปลักษณะที่ปรากฏในฉากทัศน์ดังกล่าว เน้นความเด่นของนักเดินทางที่ไม่มีผู้นำทาง เส้นทาง และการเลือกเส้นทาง โดยที่ปกปิดองค์ประกอบอื่นของการเลือกเส้นทางเองไว้ ได้แก่ ความเสี่ยงภัย ความปลอดภัย การหลงทาง และการกำจัดอุปสรรคเพื่อไปในเส้นทางเดิมไว้ การชี้ให้เห็นทางเลือกเพื่อเปลี่ยนแปลงด้วยการเน้นองค์ประกอบทางเลือกเส้นทางในการเดินทางนั้น เป็นการกำหนดให้ผู้ฟังต้องเลือกฝ่าย โดยนำเสนอเส้นทางเพียงสองทางให้เลือกเท่านั้น กล่าวได้ว่าอุปลักษณะดังกล่าวมุ่งหมายให้ประชาชนต้องเลือกข้างทางการเมือง และการเปลี่ยนมาเลือกฝ่ายตนนั้นถือเป็นความกล้าหาญในการตัดสินใจด้วยตนเอง

ส่วนฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] เป็น ‘นักการเมืองคือบุคคลที่เป็นผู้นำ’ ในลักษณะของการใช้ความปลอดภัยในชีวิตมาเป็นกรอบการสร้างชุดฉากทัศน์เพื่อให้นักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมดูแล เนื่องจากองค์ประกอบมีการเน้นความเด่นของผู้นำทางและความเชี่ยวชาญในเส้นทาง โดยที่มีการผสมผสานองค์ประกอบด้านบรรยากาศของการเดินทางที่เลือกความยากลำบากและความอันตรายในการเดินทางมาใช้ด้วย การกำหนดภาพผู้นำที่มากความสามารถเป็นการเน้นให้เห็นว่าการมีผู้นำที่น่าไว้วางใจนั้น เมื่ออยู่ในภาวะเสี่ยงภัยหรือมีอันตราย ผู้นำจะสามารถช่วยให้รอดชีวิตได้ ดังนั้นจึงมีลักษณะของการเน้นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเชื่อฟังเพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแลของผู้นำ

1.4.3.3 ขั้นการอธิบายความอุปลักษณะ

ขั้นการอธิบายความอุปลักษณะ ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวคิดที่ถูกขบขันในฉากทัศน์อุปลักษณะต่าง ๆ ที่พบและอธิบายจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้อุปลักษณะนั้น ซึ่งข้อมูลส่วนนี้มีความต่อเนื่องจากผลการวิเคราะห์การผสมมโนทัศน์ในขั้นการตีความอุปลักษณะ ในขั้นนี้จึงเป็นการสรุปผลทางความคิดและความเชื่อจากการใช้มโนอุปลักษณะของนักการเมืองตามแนวคิดของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris – Black, 2005) ที่มุ่งอธิบายหน้าที่ของอุปลักษณะในวาทกรรมการเมือง 4 ประการ ได้แก่ การใช้อุปลักษณะเพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของนักการเมือง (Establishing the politicians’ ethos) การใช้อุปลักษณะเพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) การใช้อุปลักษณะเพื่อสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and

explaining political policies) และการใช้อุปลักษณ์เพื่อสื่อสารอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth) ซึ่งมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การโน้มน้าวใจ (persuasion) บนหลักสามประการของอริสโตเติล (Aristotle) ได้แก่ ETHOS LOGOS และ PATHOS ที่จะเปิดเผยอุดมการณ์ทางการเมืองที่แฝงมาพร้อมกับการใช้ภาษาของนักการเมืองได้

1.4.4 การเรียบเรียงผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์หมโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ในวาทกรรมการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดหมโนอุปลักษณ์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) ฉากทัศน์อุปลักษณ์ของมูสอ์ลอฟ (Musolff, 2016) และวิเคราะห์การผสมมโนทัศน์ด้วยทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ตามฉากทัศน์ที่พบในบทที่ 3 จากนั้นในบทที่ 4 ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามมุมมองเชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ิส-แบล็ก (Charteris – Black, 2005; 2011; 2018)

1.4.5 การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองที่พบ และอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 5

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical linguistic expression) หมายถึง รูปภาษาที่เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งทั้งสองสิ่งมาจากต่างวงความหมายกันแต่มีคุณลักษณะเด่นของทั้งสองวงความหมายเชื่อมโยงกันอยู่ โดยที่วงความหมายต้นทางคือสิ่งที่นำมาเปรียบ เรียกว่า “แบบเปรียบ” (source domain) และวงความหมายปลายทางที่แบบเปรียบต้องการอ้างถึงนั้น เรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบ” (target domain) (Lakoff and Johnson, 1980)

2. มโนอุปลักษณ์ (conceptual metaphor) หมายถึง ระบบความคิดเชิงเปรียบเทียบที่มาจากการทำงานเข้าใจวงความคิดหนึ่งด้วยอีกวงความคิดหนึ่ง ซึ่งทั้งสองวงความคิดมีองค์ประกอบทางประสบการณ์ที่สอดคล้องกัน (Kövecses, 2010)

“CONCEPTUAL DOMAIN A IS CONCEPTUAL DOMAIN B, which is called a conceptual metaphor. A conceptual metaphor consists of two conceptual

domains, in which one domain is understood in terms of another.
A conceptual domain is any coherent organization of experience.”

(Kövecses, 2010: 4)

3. ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (metaphor scenario) หรือ ฉากทัศน์ (scenario) หมายถึง แวดวงความหมายย่อย (subdomain) ของแบบเปรียบเทียบในอุปลักษณ์ซึ่งมีรายละเอียดหรือเป็นการฉายภาพเหตุการณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดหรือภาพเหตุการณ์ของแบบเปรียบเทียบในวงความหมายย่อยดังกล่าวเป็นสิ่งที่สมาชิกในชุมชนภาษาหนึ่ง ๆ ที่อยู่สังคมวัฒนธรรมเดียวกันสามารถเข้าใจและรับรู้ร่วมกัน การให้รายละเอียดหรือฉายภาพเหตุการณ์ในวงความย่อยของแบบเปรียบเทียบมีผลต่อความรับรู้และการตัดสินใจประเมินค่าของผู้ฟังที่มีต่อสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (Musolf, 2016: 30)

4. นักการเมือง หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง และสมาชิกของพรรคการเมือง ในงานวิจัยนี้ หมายถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบเขตพื้นที่และบัญชีรายชื่อ โดยยังไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ด้วย

5. การเมือง ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน นิยามไว้ 3 ความหมาย ดังนี้

(1) น. งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ

(2) น. การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

(3) น. กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน.

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปนิยามของคำว่า การเมือง เพื่อใช้ในการศึกษาอุปลักษณ์ในงานวิจัยเล่มนี้ว่า

“งาน กิจกรรม เรื่องราว ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและกระบวนการทางอำนาจในการบริหารหรือการปกครองประเทศซึ่งหมายถึงผู้ที่ทำกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ นักการเมือง ประชาชน และองค์ประกอบที่อยู่ภายในกิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด ได้แก่ ประเทศชาติ พรรคการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และการเลือกตั้งด้วย”

6. การหาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การโน้มน้าว ชักจูงใจของนักการเมือง ให้บุคคลในสังคมใช้สิทธิ์ทางการเมืองออกเสียงลงคะแนนให้ตนหรือฝ่ายตนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบมโนทัศน์ทางการเมืองที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562
2. ทำให้ทราบจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้อุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองของนักการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งดังกล่าว
3. สร้างความตระหนักรู้เรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองและมายาคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนในสังคมไทย
4. เป็นแนวทางการวิเคราะห์อุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดจากทศน์อุปลักษณ์ และแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองที่นักการเมืองไทยใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กลุ่มแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. การศึกษาอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics Theory)
2. การศึกษาอุปลักษณะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis)
3. การศึกษาอุปลักษณะตามแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณะ (Metaphor Scenario)
4. การศึกษาอุปลักษณะตามแนวคิดการผสมผสานโน้ตทัศน์ (Conceptual Blending Theory)

กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณะตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) หรือภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Theory)

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน

เดิมทีนั้น อุปลักษณะจัดเป็นการใช้ภาษาในแง่ของการตกแต่งถ้อยคำให้มีความสละสลวย อันแสดงถึงความสามารถของผู้มีความรู้ทางภาษา เช่น อุปลักษณะที่แต่งขึ้นโดยกวีในวรรณคดีหรือ บทประพันธ์ต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาอุปลักษณะในแง่มุมดังกล่าวจึงเป็นการศึกษาในลักษณะการแสดงวิธีการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความงามทางวรรณศิลป์ โดยไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา

การศึกษาอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานนั้น ผู้นำเสนอแนวคิดนี้คือ จอร์จ เลคอฟฟ์ (George Lakoff) และ มาร์ก จอห์นสัน (Mark Johnson) โดยใช้ทฤษฎีดังกล่าวในชื่อมโนอุปลักษณะ หรืออุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory – CMT) ในหนังสือ “Metaphor We Live By” ตีพิมพ์ในปี 1980 สำคัญของแนวคิดนี้คือการนำเสนอว่าอุปลักษณะคือภาษาที่

แสดงความคิดเชิงเปรียบเทียบที่มีใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน โดยที่บางครั้งผู้ใช้ภาษาไม่รู้ตัวเพราะอุปลักษณ์คือสิ่งที่อยู่ในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา

metaphor is pervasive in everyday life, not just in language but in thought action. Our ordinary conceptual system, in terms of which we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature.

(Lakoff & Johnson, 1980: 3)

อุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive linguistic) นั้น เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson (1980: 3) กล่าวถึงอุปลักษณ์ที่มีถูกมองว่าเป็นภาษาที่ใช้อยู่ในวรรณกรรมหรือบทกวี แต่แท้จริงแล้วอุปลักษณ์เป็นภาษาที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งอุปลักษณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันก็เกิดจากปัจจัยรอบตัวและสิ่งแวดล้อมของผู้ใช้ภาษา อุปลักษณ์จึงไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการใช้ภาษาแบบเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนความคิดของผู้ใช้ภาษาด้วย โดยเลคอฟและจอห์นสัน ได้กล่าวถึงตัวอย่างในภาษาอังกฤษ ได้แก่ มโนอุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR และ TIME IS MONEY เพื่อแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของการโต้แย้งและมโนทัศน์เรื่องของเวลาในสังคมตะวันตก ดังตัวอย่าง

ARGUMENT IS WAR

Your claims are *indefensible*.

He *attacked every weak point* in my argument. His criticisms were *right on target*.

I *demolished* his argument.

I've never *won* an argument with him.

You disagree? Okay, *shoot*!

If you use that *strategy*, he'll *wipe you out*.

He *shot down* all of my arguments.

(Lakoff & Johnson, 1980: 4)

TIME IS MONEY

You're *wasting* my time

This gadget will *save* you hours.

I don't *have* the time to *give* you.

How do you *spend* your time these day?

That flat tire *cost* me an hour.

I've *invested* a lot of time in her.

I don't *have enough* time to *spare* for that.

You're *running out* of time.

You need to *budget* your time.

Put aside some time for ping pong.

Is that *worth your while*?

Do you *have* much time *left*?

He's living on *borrowed* time.

You don't *use* your time *profitably*.

I *lost* a lot of time when I got sick.

Thank you for your time.

(Lakoff & Johnson, 1980: 7-8)

ตัวอย่างคำที่เกี่ยวข้องกับการแสดงข้อโต้แย้ง ARGUMENT IS WAR ดังกล่าว เป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ในศึกสงคราม จึงสะท้อนให้เห็นว่าทิศทางความคิดของผู้ใช้ภาษาในสังคมดังกล่าว เมื่อมีการแสดงข้อคิดเห็นที่มีความขัดแย้งกัน จะต้องมีการวางแผนตอบโต้ข้อเสนอของฝ่ายตรงข้ามด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อทำให้ความคิดเห็นของตนได้รับการยอมรับ และมนทัศน์เรื่องของเวลา TIME IS MONEY ปรากฏถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงิน สะท้อนมนทัศน์ว่าในวัฒนธรรมดังกล่าวเวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ซึ่งนอกจากการนำเสนอว่าอุปลักษณะเป็นภาษาที่อยู่ในชีวิตประจำวันแล้ว เลคอฟและจอห์นสันยังได้อธิบายว่าภาษาที่แสดงความคิดเชิงเปรียบเทียบในชีวิตประจำวันดังกล่าว เป็นภาษาที่สามารถอธิบายถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาได้ โดยอธิบายถึงความคิดและการใช้ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

Primary on the basis of linguistic evidence, we have found that most of our ordinary conceptual system is metaphorical in nature. And we have found a way to begin to identify in detail just what the metaphors are that structure how we perceive, how we think, and what we do.

(Lakoff & Johnson, 1980: 4)

จากแนวคิดดังกล่าวเลคอฟและจอห์นสันชี้ให้เห็นถึงระบบความคิดของมนุษย์ที่ส่วนใหญ่เป็นการคิดเชิงเปรียบเทียบจากประสบการณ์ที่มีอยู่ และระบบความคิดเหล่านี้ได้สะท้อนออกมาผ่านรูปภาพา ดังนั้น ตัวอย่างคำที่ปรากฏในตัวอย่างก่อนหน้า ได้แก่ *wasting, save, have, give, spend*, และ *cost me* ใน *TIME IS MONEY* และ *indefensible, attacked every weak point, right on target, demolished* และ *won* ใน *ARGUMENT IS WAR* จึงจัดอยู่ในแบบเปรียบเทียบ (source domain) ที่อ้างถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) ในความหมายที่เกี่ยวกับการจัดการเวลาและการโต้เถียง ดังนั้นการใช้ถ้อยคำดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมตะวันตกนั้นเวลาเป็นสิ่งมีค่าและการโต้แย้งคือสงคราม ซึ่งเลคอฟและจอห์นสันเรียกรูปภาพาใหม่นี้ว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ (linguistic metaphor) และระบบความคิดเชิงเปรียบเทียบว่ามโนอุปลักษณ์ (conceptual metaphor)

โคเวสเซส (Kövecses, 2010) ได้กล่าวถึงกระบวนการถ่ายทอดโยงความหมายของมโนอุปลักษณ์ระหว่างแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ ซึ่งโคเวสเซสมิ่มุมมองว่ามโนอุปลักษณ์ มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะการถ่ายทอดแบบชุดแผนที่ หรือ “Conceptual metaphor as a set of mapping” โดยได้ยกตัวอย่างกระบวนการถ่ายทอดโยงความหมาย *LOVE IS A JOURNEY* ดังนี้

Look how far we've come.

We'll just have to go our separate ways.

We can't turn back now.

I don't think this relationship is going anywhere.

Where are we?

We're stuck.

It's been a long, bumpy road.

This relationship is a dead-end street.

We're just spinning our wheels.

Our marriage is on the rocks.

We've gotten off the track.

This relationship is foundering.

(Kövecses, 2010: 6)

แสดงการถ่ายโยงความหมายในโมโนอุปลักษณ์ความรักคือการเดินทางได้ ดังนี้

Source: JOURNEY

the travelers

the vehicle

the journey

the distance covered

the obstacles encountered

decisions about which way to go

the destination of the journey

Target: LOVE

→ the lovers

→ the love relationship itself

→ events in the relationship

→ the progress made

→ the difficulties experienced

→ choices about what to do

→ the goal(s) of the relationship

(Kövecses, 2010: 9)

จากกระบวนการถ่ายโยงความหมายดังกล่าว แบบเปรียบเทียบการเดินทาง ซึ่งมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่ถูกอ้างถึง คือ ความรัก ที่มีความเป็นนามธรรมมากกว่า ได้แก่ นักเดินทาง (the travelers) ถ่ายโยงความหมายไปยังคนรัก (the lovers), ยานพาหนะ (the vehicle) ถ่ายโยงความหมายไปยังความรักความสัมพันธ์ของคู่รัก (the love relationship itself), การเดินทาง (the journey) ถ่ายโยงความหมายไปยังเหตุการณ์สำคัญในความสัมพันธ์ของคู่รัก (events in the relationship), ระยะทาง (the distance covered) ถ่ายโยงความหมายไปยังความก้าวหน้าทางความสัมพันธ์ (the progress made), อุปสรรคที่พบ (the obstacles encountered) ถ่ายโยงความหมายไปยังประสบการณ์ที่ยากลำบาก, การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเดินทางในอนาคต (decisions about which way to go) ถ่ายโยงความหมายไปยังตัวเลือกในอนาคต (choices about what to do), จุดหมายของการเดินทาง (the destination of the journey) ถ่ายโยงความหมายไปยังเป้าหมายของความสัมพันธ์ (the goal(s) of the relationship) จากกระบวนการถ่ายโยงความหมายทั้งหมดจึงเป็นการแสดงความหมายจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรม

อย่างไรก็ตาม กิบส์ (Gibbs, 1994) ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมจากเลคอฟฟ์และจอห์นสัน ที่เน้นการกล่าวถึงอุปลักษณ์ที่เป็นภาษาในชีวิตประจำวัน โดยที่กิบส์เชื่อว่าภาษาที่สนทนาในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างจากภาษาในบทกวีที่ผ่านการตกแต่งให้สวยงาม “What poets primarily do, again, is not create new conceptualizations of experience but talk about the metaphorical entailments of ordinary conceptual mapping in new ways.” (Gibbs,

1994: 7) ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ภาษาที่กวีใช้นั้นไม่ใช่ภาษาที่เกิดขึ้นมาจากระบบความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ แต่เป็นมโนทัศน์เดิมที่อยู่ในรูปแบบใหม่เท่านั้น

นอกจากมุมมองที่นำเสนอว่าอุปลักษณ์เป็นทั้งภาษาในชีวิตประจำวันและภาษาที่สามารถสร้างสรรค์ขึ้นได้แล้วนัน โคเวคเซส (Kövecses, 2009) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับมุมมองของการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมผ่านบทความ “ASPECTS OF METAPHOR IN DISCOURSE” ว่าที่ผ่านมามีข้อวิจารณ์ถึงทฤษฎีอุปลักษณ์ว่า อุปลักษณ์นั้นสนใจรูปภาษาโดยละเลยบริบทที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นการศึกษาอุปลักษณ์แบบเดิมจึงเชื่อว่าอุปลักษณ์บางกลุ่มเป็นถ้อยคำที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมา ทำให้ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เราเลือกใช้อุปลักษณ์นั้นในงานวาทกรรมได้

ด้วยเหตุนี้ โคเวคเซสจึงเสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่า อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นสิ่งที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มากับบริบทเสมอ จึงได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงความของอุปลักษณ์ในวาทกรรม 2 ลักษณะ ได้แก่ Intertextual coherence และ Intratextual coherence โดยการเชื่อมโยงความแบบ Intertextual coherence โคเวคเซสได้ยกตัวอย่างการเปรียบเทียบพระเยซูในคัมภีร์ไบเบิลโดยใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คนเลี้ยงแกะ ดังนี้

Almighty God

Who called your servant Cuthbert

From keeping sheep to follow your son

And to be shepherd of your people.

Mercifully grant that we, following his example and caring for those who are lost, may bring them home to your fold.

Through your son.

Jesus Christ our Lord.

Amen.

(Kövecses, 2009: 83)

จากตัวอย่างดังกล่าว พระเยซูเปรียบเป็นคนเลี้ยงแกะ โดยที่มวลมนุษย์ที่ไม่ได้เชื่อในพระเจ้าเปรียบเป็นแกะที่หลงฝูง และสถานะของผู้ที่ติดตามพระเจ้าคือแกะที่อยู่ในฝูง อุปลักษณ์นี้ถูกนำมาใช้อีกครั้งใน St Cuthbert's Day ปี 2007 กับนักบวชแทนพระเยซู ซึ่งนักบวชเป็นผู้ที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และนำอุปลักษณ์นี้มาใช้เพื่อพยายามนำผู้คนที่หลงทางกลับสู่สภาพเดิม ทำให้ค่าของการ

เปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง เพราะกลุ่มคนที่อยู่ในทั้งสองยุคดังกล่าวนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้แม้การใช้อุปลักษณ์จะอยู่คนละช่วงเวลากัน แต่ก็สามารถเชื่อมโยงกันได้

ส่วนลักษณะการเชื่อมโยงความแบบ Intratextual coherence โคเวตเซสได้ยกตัวอย่างการใช้อุปลักษณ์ที่มีลักษณะแปลกใหม่โดยที่อาจเป็นการสร้างสรรค์ขึ้น หรือบางครั้งอาจใช้การดัดแปลงจากแบบเปรียบเดิม เช่น การเปรียบเทียบการทำงานเป็นการขี่ม้าแข่ง โดยเปรียบเทียบคนทำงานเป็นม้าแข่ง ผู้จัดการคือคนขี่ม้า อุปสรรคเป็นกำแพงที่ต้องกระโดดข้ามผ่านไป หรืออุปลักษณ์ที่โทนี แบลร์ (Tony Blair) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรใช้นำเสนอตนเองถึงการเป็นนักการเมืองที่มุ่งมั่นและต้องการบรรลุเป้าหมายด้วยอุปลักษณ์การเดินทาง โดยเปรียบเทียบตนเองเป็นรถยนต์ที่ไม่มีเกียร์ถอยหลัง ดังนั้นการวิเคราะห์อุปลักษณ์ในมุมมองของโคเวตเซสนี้ อุปลักษณ์จึงไม่ใช่รูปภาษาที่แสดงความหมายได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความหมายจากบริบทแวดล้อม

โดยสรุปแล้วการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานเป็นการศึกษามโนทัศน์ หรือระบบความคิดแบบเปรียบเทียบผ่านรูปภาษาเชิงเปรียบเทียบ โดยภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นมาจากต่างวงความหมายกัน รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งนี้เรียกว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical linguistic expression) ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาจากระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ดังนั้นระบบความคิดส่วนที่ได้จากการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์นั้นจึงเรียกว่า มโนอุปลักษณ์หรืออุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor)

2.2 การศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis)

นิยามความหมายอุปลักษณ์ตามแนวคิดของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2004) นั้น เป็นการรวมแนวคิดทางภาษาศาสตร์ (linguistic) ปริชาน (cognitive) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) เข้าไว้ด้วยกันโดยอธิบายว่า

A metaphor is a linguistic representation that results from the shift in the use of a word or phrase from the context or domain in which it is expected to occur to another context or domain where it is not expected to occur, thereby causing semantic tension. It may have any or all of the linguistic, pragmatic and cognitive characteristics that are specified above.

(Charteris - Black, 2004: 21)

กล่าวคือ อุปลักษณ์เป็นรูปแทนทางภาษาที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้คำหรือวลีจากบริบทที่ไม่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การตัดสินว่ารูปภาษาใดที่เป็นอุปลักษณ์ ชาร์เตอร์ิส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011) จะพิจารณาจากวิธีการใช้รูปภาษาในบริบทนั้น ๆ ด้วย

Metaphors arise from how language is used: any word can be a metaphor if the way that it is used makes it so. So metaphors come into being when there is a change in how a word is used: this is why metaphor is a feature of language use or 'discourse'. We understand the 'common' sense of a word as it appears in a dictionary, and so when it is not being used in this way we know that it is a metaphor. So, crucially, metaphor arises from our expectations about meaning that are based on our knowledge of how words have previously been used. So a pure metaphor is a word or phrase that undergoes a change of use from a common or basic sense to another sense that is contrary to the common use. Metaphor therefore arises only from discourse knowledge (or knowledge of language in use).

(Charteris - Black, 2011: 31)

จากนิยามความหมายและวิธีการพิจารณาถ้อยคำที่เป็นอุปลักษณ์ดังที่กล่าวมานั้น ชาร์เตอร์ิส-แบล็ก ชี้ให้เห็นว่า อุปลักษณ์เกิดจากวิธีการใช้ภาษา ดังนั้นถ้อยคำใด ๆ ก็สามารถเป็นอุปลักษณ์ได้ หากวิธีการใช้ถ้อยคำดังกล่าวทำให้ถ้อยคำนั้นเป็นอุปลักษณ์ เพราะอุปลักษณ์เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้ถ้อยคำความหมายที่เป็นพื้นฐานทั่วไปจะปรากฏอยู่ในพจนานุกรม แต่หากถ้อยคำนั้นเกิดการใช้ที่แตกต่างจากที่ปรากฏในลักษณะความหมายพื้นฐานก็เข้าใจได้ว่าสิ่งนั้นเป็นอุปลักษณ์ ดังนั้นอุปลักษณ์จึงเกิดจากการคาดหวังความหมายของผู้ใช้ภาษา ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับถ้อยคำที่เคยใช้ของผู้ใช้ภาษา อุปลักษณ์จึงเป็นถ้อยคำหรือวลีที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้จากความหมายพื้นฐานไปยังความหมายอื่นที่ไม่ใช่การใช้ทั่วไป อันมาจากองค์ความรู้ทางวาทกรรมหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้

จากมุมมองอุปลักษณ์ของชาร์เตอร์ิส - แบล็ก เป็นการขยายมุมมองการนิยามอุปลักษณ์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ที่มีมุมมองว่าอุปลักษณ์คือรูปภาษาเชิงเปรียบเทียบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามตัวอย่างที่มีการอธิบายในทฤษฎีมนิอุปลักษณ์ และประเด็นของกิบส์ (Gibbs, 1994) และโคเวคเซส (Kövecses, 2002) ที่ชี้ให้เห็นว่าแท้จริงแล้วอุปลักษณ์ไม่ได้

ปรากฏเฉพาะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่อุปลักษณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยกวีหรือนักเขียน ก็ไม่แตกต่างจากอุปลักษณ์ที่ปรากฏในชีวิตประจำวันเนื่องจากอุปลักษณ์เหล่านั้นก็มาจากมนต์คาถาที่มีอยู่เดิมของผู้ใช้ภาษา เพียงแต่ถูกนำเสนอด้วยวิธีการใหม่

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า มุมมองอุปลักษณ์ของชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris - Black, 2004; 2011) มีความครอบคลุมการวิเคราะห์อุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมือง เนื่องจากในวาทกรรมการเมืองนั้น นักการเมืองมีการใช้ทั้งอุปลักษณ์ที่มีลักษณะของภาษาในชีวิตประจำวัน และอุปลักษณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นอย่างแปลกใหม่ มุมมองดังกล่าวจึงสามารถนำมาศึกษาข้อมูลที่หลากหลายได้โดยไม่จำกัดลักษณะเฉพาะของข้อมูล

การศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์นั้น ชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris - Black, 2004: 34) อธิบายว่าเป็นวิธีการศึกษาอุปลักษณ์ด้วยแนวทางการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยเจตนาแอบแฝงที่อาจไม่รู้ตัวของผู้ใช้ภาษา “Critical Metaphor Analysis is an approach to metaphor analysis that - as we have seen with critical discourse analysis - aims to reveal the covert (and possibly unconscious) intensions of language users.”

ดังนั้นการศึกษอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในกลุ่มข้อมูลวาทกรรมการเมือง จึงเป็นแนวทางที่จะสามารถนำไปสู่การเปิดเผยอุดมการณ์ทางการเมืองที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การใช้ภาษาของนักการเมืองได้ เพราะนอกจากอุปลักษณ์จะทำให้เห็นระบบความคิดของนักการเมืองที่มีต่อการเมืองในสังคมแล้ว ยังสามารถเปิดเผยเจตนาของการใช้อุปลักษณ์นั้น ๆ ได้อีกด้วย

อุปลักษณ์เป็นเครื่องมือทางภาษาที่สำคัญในวาทกรรมการเมือง เพราะการสื่อสารระหว่างนักการเมืองและประชาชนมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การโน้มน้าวใจ (persuasion) เพื่อให้ผู้ฟังยอมรับ ดังนั้นการโน้มน้าวใจจึงเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักการเมืองและนโยบายทางการเมือง

การศึกษาระบบของการโน้มน้าวใจเป็นประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การเปิดเผยเจตนาที่แฝงเร้นเบื้องหลังการใช้ภาษาว่าผู้ใช้ภาษานั้นใช้วิธีการใด และนำไปสู่การสรุปว่าสิ่งนั้นเป็นการโน้มน้าวใจได้อย่างไร

ชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการโน้มน้าวใจ (persuasion) กับการใช้ถ้อยคำโน้มน้าวใจ (rhetoric) ว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากนิยามของการใช้ถ้อยคำโน้มน้าวใจนั้นล้วนประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ

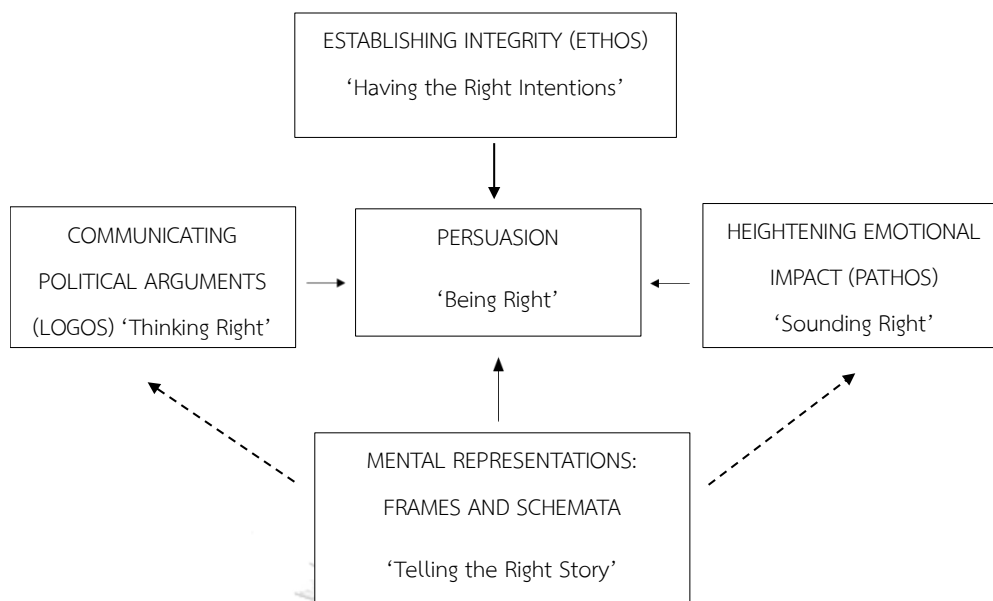
ของการใช้ศิลปะการใช้ถ้อยคำในการชักจูงใจ เมื่อการโน้มน้าวใจเป็นการทำให้ความตั้งใจแรกและความตั้งใจภายหลังนั้นต่างกัน ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่า ภาษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

‘Persuasion’ therefore refers to the intention, act and effect of changing an audience’s thinking. So persuasion should be considered a speech act; this means that it is a type of language that changes cognition, rather than simply describes it or how such a change is achieved. By contrast, the term ‘rhetoric’ is used when we want to focus on how persuasion is undertaken: it refers specifically to the methods that the speaker uses to persuade, rather than to the whole gestalt of intention, action and effect.

(Charteris - Black, 2011: 13)

จากการอธิบายความหมายของการโน้มน้าวใจ และการใช้ถ้อยคำโน้มน้าวใจ ของชาร์เตอร์ริส - แบล็กนี้ การโน้มน้าวใจจึงหมายถึงความตั้งใจ การกระทำ และผลของการเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้ฟัง ดังนั้นการโน้มน้าวใจจึงถือเป็นวัจนกรรม (speech act) นั้นหมายถึงการจัดเป็นภาษาประเภทหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงกระบวนการทางความคิดและการรับรู้ได้ (change cognition) มากกว่าการอธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นประสบผลสำเร็จอย่างไร ในทางตรงข้าม การใช้ถ้อยคำโน้มน้าวใจจะใช้เพื่อบ่งชี้ไปที่ว่าการโน้มน้าวใจนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร นั่นคือวิธีการ (method) ที่ผู้พูดใช้ในการโน้มน้าวใจโดยเฉพาะมากกว่าทำทางการแสดงเจตนาทั้งหมด

การโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองนั้น ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011) มีมุมมองความคิดว่าอยู่บนหลักสามประการของอริสโตเติล (Aristotle) ได้แก่ ETHOS, LOGOS และ PATHOS ดังนี้

(Charteris-Black, 2011: 14)

แผนภาพที่ 2 Rhetorical means for persuasion in political communication ประกอบการอธิบายรายละเอียดการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมือง

จากแผนภาพดังกล่าว หัวใจสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองคือ PERSUASION นั่นคือการโน้มน้าวใจโดยการทำให้ผู้อื่นเชื่อในสิ่งที่นำเสนอว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 3 ข้อ ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. COMMUNICATING POLITICAL ARGUMENTS - 'Thinking Right' เป็นการโน้มน้าวใจด้วยการทำให้เชื่อว่าสิ่งที่สื่อสารนั้นเป็นความคิดที่ถูกต้อง โดยใช้การแสดงความเห็นแย้งในการสื่อสารทางการเมืองตามหลักการใช้เหตุผล (LOGOS) นักการเมืองจะนำสิ่งที่คุ้นเคยทางประสบการณ์มาใช้ในตัวอย่างใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นว่านักการเมืองนั้นกำลังคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมือง ดังที่ชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011: 35-36) ยกตัวอย่างการใช้อุปลักษณ์ของมาร์กาเร็ต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร ในการกล่าวถึงการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศด้วยวิธีการจัดการค่าใช้จ่ายภายในบ้าน

“ Protecting the taxpayer’s purse, protecting the public services – these are our two great tasks, and their demands have to be reconciled. How very pleasant it would be, how very popular it would be, to say ‘spend more on

this, expand more on that’. We all have our favourite causes – I know I do. But someone has to add up the figures. Every business has to do it, every housewife has to do it, every Government should do it, and this one will.”

(Margaret Thatcher, 14 October 1983 อ้างใน Charteris-Black, 2011: 35-36)

จากตัวอย่างดังกล่าวเป็นการใช้อุปลักษณะครอบครัวยังเป็นสิ่งที่คุ้นเคยมาใช้ในตัวบทใหม่ โดยเปรียบเทียบการบริหารเศรษฐกิจในด้านการบริหารงบประมาณแผ่นดินเป็นการดูแลค่าใช้จ่ายภายในบ้านของแม่บ้าน (household management) ดังนั้นความเข้าใจเรื่องภาระหนี้สินภายในครัวเรือนซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ฟังคุ้นเคย จึงเกิดการเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับหนี้สินของรัฐบาลที่มาจากการใช้จ่ายเกินปกติและเป็นเหตุการณ์ที่ซับซ้อนกว่า ซึ่งแท้จริงแล้วทั้งสองสถานการณ์นั้นย่อมมีความแตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบตัวอย่างของฮาโรลด์ แมคมิลแลน (Harold Macmillan) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรที่ใช้อุปลักษณะ “wind of change blowing through this continent” แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยอุปลักษณะที่แสดงถึงข้อจำกัดทางธรรมชาติ นั่นคือสายลม ในสถานการณ์ที่รัฐบาลปลดปล่อยอาณานิคมด้วยการใช้เหตุผลว่าสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้นอยู่เหนือการควบคุมของรัฐและความสมารถที่จะทำได้ของนักการเมือง ทำให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าสถานการณ์ดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้ อันเป็นการปิดความรับผิดชอบของรัฐบาล

การโน้มน้าวใจของนักการเมืองด้วยอุปลักษณะที่แสดงถึงการคิดอย่างถูกต้องและมีเหตุผล โดยการนำสิ่งที่คุ้นเคยมาใช้ในตัวบทใหม่ดังตัวอย่างนั้น เป็นการใช้คุณสมบัติของอุปลักษณะที่สามารถปิดและเปิดเผยบางแง่มุม มาเป็นเครื่องมือในการทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่สิ่งที่นักการเมืองกำลังสื่อสารอยู่นั้น เป็นความคิดที่ถูกต้องและมีเหตุผลสมควร

2. ESTABLISHING INTEGRITY - ‘Having the Right Intentions’ เป็นการโน้มน้าวใจโดยทำให้เชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี โดยการใช้ภาษาที่สร้างภาพด้านความมีศีลธรรม (ETHOS) นักการเมืองมักจะเลือกใช้อุปลักษณะที่มีพลังการโน้มน้าวใจสูงด้วยการแสดงความน่าเชื่อถือทางศีลธรรม ดังที่กอร์ดอน บราวน์ (Gordon Brown) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรใช้ moral compass เพื่อสื่อถึงความต้องการเป็นพ่อที่ดีในการปกครองครอบครัว

For me, my parents were – and their inspiration still is – my moral compass. The compass which has guided me through each stage of my life. They taught me the importance of integrity and decency, treating people fairly, and duty

to others. And now the sheer joy of being a father myself – seeing young children develop, grow and flourish – like for all parents, has changed my life. Alongside millions juggling the pressures of work, I struggle too to be what I want to be – a good parent.

(Gordon Brown, May 2007 อ้างใน Charteris-Black, 2011: 28-29)

จากตัวอย่างดังกล่าวเป็นการใช้ moral compass เพื่อแสดงถึงการส่งต่อมรดกทางศีลธรรมของความเป็นพ่อแม่ที่ดีในลักษณะของมโนอุปลักษณ์ THE NATION IS A FAMILY ซึ่งครอบครัวเป็นสัญลักษณ์ของความปลอดภัย การแสดงความต้องการปกป้องดูแลครอบครัวจึงเป็นการใช้พื้นฐานระบบศีลธรรมที่นักการเมืองต้องการให้ผู้ฟังยอมรับว่าตนเองมีเจตนาที่ดี และเป็นความตั้งใจที่ถูกต้องเหมาะสม

3. HEIGHTENING EMOTIONAL IMPACT - ‘Sounding Right’ เป็นวิธีการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการเพิ่มผลกระทบทางอารมณ์ (PATHOS) ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011: 15) อธิบายว่า

this is the ability to engage emotionally with an audience through empathy, humour or arousing feelings such as fear or hate. ‘Sounding right’ is also achieved by a display of rhetorical competence since this demonstrates the ability to engage with an audience through command of political discourse; a command of traditional rhetoric therefore contributes to creating the right emotional climate for persuasion to occur.

ดังนั้น Sounding Right จึงมีบทบาทสำคัญในวาทกรรมการเมือง เนื่องจากวิธีการดังกล่าวจะสามารถสร้างผู้พูดให้อยู่ในฐานะแหล่งอำนาจอันชอบธรรม ด้วยการใช้อุปลักษณ์เพื่อ “ทำให้ดูเหมือนว่าถูกต้อง” ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในทางการเมือง ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011: 320) อธิบายการใช้ sounding right ว่า ในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง และมีการสื่อสารในลักษณะการวางตำแหน่งทางการเมือง เช่น การสร้างวีรบุรุษ การสร้างผู้ตกเป็นเหยื่อ การสร้างผู้ร้าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการปกป้องครอบครัว ความรักต่อชาติพันธุ์ ความกลัวต่อการบุกรุกจากคนที่ไม่รู้จัก ดังที่วินสตัน เชอร์ชิล (Winston Churchill)

อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร ใช้โมโนอุปลักษณ์ที่สร้างพลังทางอารมณ์อย่าง BRITAIN IS A HERO ที่แสดงถึงความเป็นชาติที่สามารถจำแนกชนชั้นดีชั่วได้เช่นเดียวกับมนุษย์

4. MENTAL REPRESENTATIONS: FRAMES AND SCHEMATA - ‘Telling the Right Story’ จากมุมมองทางจิตวิทยานั้น การเป็นผู้นำทางการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เห็นว่าตนมีความถูกต้อง โดยการสร้างภาพแทนทางความคิดที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจสถานการณ์นั้นคือการบอกเล่าเรื่องราวที่ถูกควร หรือ telling the right story เป็นการวางกรอบให้ผู้ฟังเห็นว่าการกระทำของนักการเมืองเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ โดยการอธิบายถึงสิ่งที่ผู้ฟังเคยพบทางประสบการณ์นั้นมาก่อน

ในหลักการ ‘Telling the Right Story’ ที่ประกอบในการใช้ ‘Thinking Right’ (LOGOS) และ ‘Sounding Right’ (PATHOS) อุปลักษณ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเรื่องเล่ามายาคติ (Myth) ทางการเมือง อันเป็นการนำคุณสมบัติของอุปลักษณ์ในด้านการไม่ระบุความหมายอย่างตรงไปตรงมา และความหมายที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละบุคคลมาใช้ ดังนั้นเรื่องเล่ามายาคติส่วนใหญ่จึงมีความยืดหยุ่นสูง เช่น American Dream ที่มักมีการตีความในเชิงบวกถึงความหวังในอนาคตที่จะดีกว่าปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการตีความนั้นก็ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ของกลุ่มสังคมด้วย ดังนั้นเรื่องเล่ามายาคติจึงไม่มีอะไรที่ถูกต้องเพียงหนึ่งเดียว ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน

ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับมายาคติทางการเมือง โดยในเบื้องต้นได้กล่าวถึงนิยามที่อ้างถึงแนวคิดของ Flood (1996: 44) ที่อธิบายถึงมายาคติทางการเมืองว่า “As ideologically marked narrative which purports to give a true account of a set of past, present, or predicted political events and which is accepted as valid in its essentials by a social group.” กล่าวคือ มายาคติทางการเมืองเป็นการทำเครื่องหมายเชิงอุดมการณ์ซึ่งกล่าวอ้างถึงความแท้จริงของเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน หรือทำนายเหตุการณ์ทางการเมือง และได้รับการยอมรับว่าถูกต้องจำเป็นโดยสังคม มายาคติ มักจะมีการใช้คำจำพวก ‘purport’ ‘not verifiable’ และ ‘simple’ ซึ่งคำเหล่านี้แสดงถึงมุมมองที่เป็นอิสระในการตีความของผู้ที่จะยอมรับมายาคตินั้น การวิพากษ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการอธิบายว่าสิ่งนั้นเป็นมายาคติหรือความจริง และการวิเคราะห์อุปลักษณ์ของนักการเมืองมีส่วนช่วยในการระบุว่านักการเมืองบอกเล่าเรื่องราวที่ถูกต้องอย่างไร

ตัวอย่างการใช้มายาคติในทางการเมืองนั้น ชาร์เตอร์อิส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011: 24-25) ได้ยกตัวอย่างการสร้างทัศนคติต่อการตรวจคนเข้าเมืองของนอร์มัน เทบบิต (Norman Tabbit) นักการเมืองชาวอังกฤษที่เรียกร้องถึงภาวะวิกฤติของประเทศ ซึ่งนอร์มันมองว่ากำลังประสบปัญหาผู้อพยพล้นเมือง ทำให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อผู้อพยพ ด้วยมายาคติที่ถูกสร้างขึ้นจากจำนวนตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่า ปริมาณผู้อพยพที่มากกว่าคนพื้นเมืองอาจทำให้เกิดปัญหา แต่ในความเป็นจริงมักจะเป็นผู้อพยพเองที่ถูกซึบซับเข้าสู่ความเป็นพื้นเมืองในวัฒนธรรมที่หลากหลาย การใช้อุปลักษณ์ swamp หรือ ท่วม กับผู้อพยพ ก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ซึ่งเป็นการสร้างมายาคติที่สื่อถึงอุดมการณ์บางอย่างทางการเมือง

โดยสรุปแล้วแนวความคิดของชาร์เตอร์อิส-แบล็ก (Charteris - Black, 2011) ที่เกี่ยวกับการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองนั้น มีหัวใจสำคัญอยู่ที่ความถูกต้อง (Being right) ซึ่งองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดสิ่งนี้ได้แก่ ETHOS หรือตัวตนของผู้ส่งสาร เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในลักษณะการใช้เหตุผลที่กระทบต่อความรู้สึกด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการแสดงให้เห็นว่านักการเมืองมีเจตนาที่ถูกต้องและเป็นบุคคลที่เหมาะสม (Having the right intention) องค์ประกอบต่อมาคือ LOGOS หรือความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งผู้พูดจะนำเสนอตรรกะหรือเหตุผลที่น่าเชื่อถือเพื่อแสดงถึงการมีความคิดที่ถูกต้องของนักการเมือง (Thinking right) และองค์ประกอบที่สามคือ PATHOS หรืออารมณ์ผู้ฟัง คือการสร้างความรู้สึกให้กับผู้ฟังในระหว่างการสื่อสาร ซึ่งอารมณ์ดังกล่าวผู้พูดจะต้องมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง ดังนั้นผู้พูดจะต้องทราบดีว่าผู้ฟังคือใครและต้องการอะไร จึงเป็นวิธีการสื่อสารในการเพิ่มระดับผลกระทบทางอารมณ์และการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางอารมณ์กับผู้ฟัง (Sounding right) และสุดท้ายคือการสร้างภาพแทนทางความคิดด้วยวิธีการบอกเล่าเรื่องราวที่ถูกต้อง (Telling the right story) ซึ่งสัมพันธ์กับหลัก LOGOS หรือความเป็นเหตุเป็นผล และหลัก PATHOS หรืออารมณ์ผู้ฟังด้วย

นอกจากอุปลักษณ์จะสัมพันธ์กับการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองแล้ว เนกู (Neagu, 2013) ได้นำเสนอการถอดรหัสวาทกรรมการเมือง ด้วยอุปลักษณ์และหลักแห่งการโต้แย้งในหนังสือเรื่อง “Decoding Political Discourse: Conceptual Metaphors and Argumentation” โดยเนกูอธิบายถึงความสำคัญของการพิจารณาระบบปริชานกับวาทกรรมการเมืองว่า “What is important in textual linguistic analysis is to identify the way in which alternate ways of referring to the same entities can provide different meanings.” สิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ด้วยบทคือ การระบุถึงวิถีทางที่การอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกัน สามารถให้ความหมายที่แตกต่างกัน

ได้ โดยเนกิวให้ความสำคัญกับตัวบทที่เป็นการโต้แย้ง (practical argument) เนื่องจากเป็นวิธีการที่จำเป็นในการนำเสนอและการประเมินทางเลือกที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เนกิว (Neagu, 2013: 24-26) เสนอหลักการ discussed fallacies แบบเฉพาะทางการเมือง โดยใช้แนวคิดของอีเมอร์เรน (van Eemeren et al., 2009) ทินเดล (Tindale, 2007) และไพรี (Pirie, 2006) และจัดกลุ่มข้อมูลการอภิปรายในเชิงวิพากษ์ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. กลุ่มการใช้เหตุผลวิบัติในระดับการเผชิญหน้า (Fallacies in the confrontation stage) ประกอบด้วย

- การโจมตีตัวบุคคล (Ad hominem) เกี่ยวข้องกับการคุกคามหน้าด้านบวกของฝ่ายตรงข้ามด้วยการทำลายความน่าเชื่อถือ ความซื่อสัตย์ และความสามารถ ในลักษณะการโจมตีฝ่ายตรงข้ามทางอ้อมเพื่อให้เสื่อมเสียชื่อเสียง โดยชี้ให้เห็นว่า ทศนคติหรือจุดยืนของฝ่ายตรงข้ามที่นำเสนออยู่นั้นไม่สอดคล้องกับการกระทำ (You also do it yourself) และฝ่ายตรงข้ามทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง

- การอ้างอำนาจ (Argumentum ad baculum) เกี่ยวข้องกับการคุกคามด้วยความรุนแรงทางกายภาพ การกล่าวถึงผลลัพธ์เชิงลบที่อาจเป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้น

- การขอความเห็นใจ (Argumentum ad misericordiam) ใช้การกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจของผู้ชม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คู่สนทนาอยู่ในจุดที่ยากต่อการจัดการสถานการณ์

2. กลุ่มการใช้เหตุผลวิบัติในระดับการเปิดโอกาส (Fallacies in the opening stage) ได้แก่

- การพลิกหรือหลบเลี่ยงภาระการพิสูจน์ (Shifting or evading the burden of proof) เป็นกลวิธีช่วยให้ผู้พูดแยกตัวออกจากหลักฐาน เพื่อสนับสนุนจุดยืนของตนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น การทำให้มั่นใจได้ว่ามุมมองฝ่ายตนไม่สามารถปฏิเสธได้ การเน้นไปที่หลักจริยธรรม (ethos) เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนคำพูด หรือการใช้ 'hermetic formulations' เพื่อปกป้องจุดยืน

3. กลุ่มการใช้เหตุผลวิบัติในระดับการโต้แย้ง (Fallacies in the argumentation stage) ประกอบด้วย

- การหักมุมจุดอ่อน (the straw man fallacy) เกี่ยวข้องกับการบิดเบือนแนวคิดของฝ่ายตรงข้าม หรือการกำหนดความคิดในจินตนาการให้ผู้ฟัง กลวิธีนี้สร้างความเข้าใจผิดให้ผู้ฟังได้ โดยการเปียงเบนประเด็นหรือขยายประเด็นที่ไม่ได้แสดงออกมา

- การสรุปนอกประเด็น (Ignoratio elenchi) เป็นกลวิธีที่นำไปสู่การถกเถียงในประเด็นที่ไม่ได้อยู่ในการโต้แย้งหรือการอภิปราย

- การทวนคำถาม (Petitio principii/ Begging the question) คือการสรุปคำตอบล่วงหน้าโดยใช้การคาดเดาใจความของคำถามมาเป็นข้อสรุปและถือสรุปว่าเป็นความจริง

- การให้เหตุผลในทางที่ไม่เหมาะสม (Misuse of argument/ argumentation schemes) โดยเหตุผลวิบัตินั้นเกี่ยวกับการที่ผู้อภิปรายไม่เคารพ “กฎแห่งกระบวนการโต้แย้ง” (argument scheme rule) เป็นการสนับสนุนข้อโต้แย้งให้เป็นไปตามรูปแบบหนึ่งในข้อโต้แย้ง

- การอ้างคนหมู่มาก (Argumentum ad populum) คือการทำให้เห็นว่าความเห็นนั้นเป็นความจริง เพราะคนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นความจริง (the populist fallacy) หรือการทำให้ pathos แทนที่ logos (the pathetic fallacy)

- การอ้างผลกระทบทางลบ (Argumentum ad consequentiam) เกี่ยวข้องกับการผสานกันระหว่างการพรรณนาความเห็นและการอภิปรายเชิงประเมินค่า หรือการใช้ความเป็นเหตุเป็นผลหักล้างความคิดอื่นด้วยการอ้างถึงผลกระทบเชิงลบที่จะเกิดขึ้นตามมา

- การใช้เหตุผลวิบัติแบบลื่นไถล (slippery-slope fallacy) เป็นการใช้เหตุผลวิบัติเมื่อต้องการปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการอ้างถึงสิ่งที่เป็ผลเสียที่จะตามมาของสิ่งนั้นซึ่งยังไม่เกิดขึ้น

- การใช้แนวเทียบผิด (False analogy fallacy) เกิดขึ้นเมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่ง ซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเทียบเคียงร่วมกันเพื่อจะใช้อ้างถึงข้อสนับสนุนนั้น

- การอ้างผู้มีอำนาจ/ ผู้รอบรู้ (Argumentum ad verecundiam) เกี่ยวข้องกับการยกระดับการโต้แย้ง ที่อาศัยบุคคลที่ถูกมองว่าเป็น “บุคคลผู้ทรงอำนาจและเชี่ยวชาญในวงการ” (an authoritative figure for expertise in a field)

4. กลุ่มเหตุผลวิบัติในระดับการสรุป (Fallacies in the concluding stage)

- การอ้างความไม่รู้ (argumentum ad ignorantiam) หากสิ่งนั้นไม่สามารถพิสูจน์ได้ หรือยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริง ถือว่าสิ่งนั้นไม่จริงและไม่ได้รับการยอมรับ

นักการเมืองมักใช้เหตุผลวิบัติกลุ่มต่าง ๆ ข้างต้น เป็นเครื่องมือหนึ่งทางวจนปฏิบัติศาสตร์ในการโน้มน้าวใจผู้ฟังเพื่อให้คล้อยตามถึงความเป็นไปให้นโยบายทางการเมือง กลวิธีเหล่านี้มักจะ

เอื้ออำนวยให้เกิดความชอบธรรมแก่พฤติกรรมหรือข้อเสนอของตัวนักการเมือง เนกู (Neagu, 2013: 26) ได้อธิบายว่ากลวิธีที่ใช้ในการอธิบายเหล่านี้ นักการเมืองมักสร้างขึ้นจากการพึ่งพาโครงสร้างทางความคิดของประชาชน ซึ่งเป็นกลยุทธ์การคุกคามหน้าฝ่ายตรงข้าม “In polemical discourse, politicians often rely on people’s subjective mental constructs (‘context models’ in van Dijk’s terms (2008: 100)) as a strategy of threatening the interlocutor’s face.” โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างภาพจำของฝ่ายตรงข้ามให้ประชาชนเกิดความสงสัยและ ไม่ไว้วางใจลงในวาทกรรม

2.3 แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario)

แนวคิดเรื่อง ฉากทัศน์อุปลักษณ์ของมูสloff (Musloff, 2006; 2016) มุ่งเสนอให้วิเคราะห์มโนอุปลักษณ์โดยเน้นการวิเคราะห์ที่ระดับแวดวงความหมายย่อย (subdomain) ของทั้งแบบเปรียบเทียบและสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบในมโนอุปลักษณ์เพื่อช่วยให้เห็นรายละเอียดและภาพสถานการณ์ที่น่าเสนอในอุปลักษณ์ได้ชัดเจนกว่าการสรุปเป็นมโนทัศน์โดยรวมเพียงอย่างเดียว มูสloff (Musloff, 2006; 2016) เสนอแนวคิดเรื่อง ฉากทัศน์อุปลักษณ์ ในฐานะหน่วยในการวิเคราะห์แวดวงความหมายย่อยในมโนอุปลักษณ์ โดยมูสloff (Musloff, 2006: 27) ได้อธิบายว่าแนวคิดนี้มีต้นเค้ามาจากแนวคิดเรื่อง scene ของฟิลมอร์ (Fillmore, 1975) และ scenario ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1987)

มูสloff (Musloff, 2016) ตั้งข้อสังเกตว่าตามแนวคิดทฤษฎีมโนอุปลักษณ์ ตามแนวทางของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980; 2003) แวดวงความหมายย่อยที่มีลักษณะต่างกัน ถูกจัดเข้ามาไว้ภายใต้มโนทัศน์เดียวกัน ทำให้การวิเคราะห์และนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่แตกต่างกันนั้นขาดความชัดเจน ด้วยเหตุนี้ มูสloff จึงเสนอแนวคิดที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นในการแยกแวดวงความหมายย่อยภายในมโนทัศน์ (specific sub-domain category) เพื่อแสดงให้เห็นรายละเอียดของมโนทัศน์ เรียกว่า ฉากทัศน์อุปลักษณ์ หรือ Metaphor scenario ดังนี้

a “scenario” as a set of assumptions made by competent members of a discourse community about “typical” aspects of a source-situation, for example, its participants and their roles, the “dramatic” storylines and

outcomes, and conventional evaluations of whether they count as successful or unsuccessful, normal or abnormal, permissible or illegitimate, etc.

(Musolff, 2006: 28)

A scenario is a set of assumptions made by competent members of a discourse community about the prototypical elements of a concept, that is, participants, 'dramatic' story lines and default outcomes, as well as ethical evaluations of these elements, which are connected to the social attitudes and emotional stances that are prevalent in the respective discourse community.

(Musloff, 2016: 30)

จากนิยามดังกล่าว ฉากทัศน์ (scenario) จึงเป็นความรู้หรือความเข้าใจลักษณะสถานการณ์ย่อย ในแวดวงความหมายต้นทางหรือแบบเปรียบเทียบ ซึ่งสมาชิกของชุมชนภาษาหนึ่ง ๆ จะสามารถมีได้ อันได้แก่ ผู้เข้าร่วมและบทบาทของผู้เข้าร่วม ผลลัพธ์และโครงเรื่องที่เร้าอารมณ์ การประเมินคุณค่าตามธรรมเนียมว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ เป็นความปกติหรือไม่ปกติ เป็นความชอบธรรมหรือผิดทำนองคลองธรรม

โดยสรุปแล้ว ฉากทัศน์ หมายถึง แวดวงความหมายย่อยของแบบเปรียบเทียบในโนอุปลักษณ์ซึ่งมีรายละเอียดหรือเป็นการฉายภาพเหตุการณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดหรือภาพเหตุการณ์ของแบบเปรียบเทียบในแวดวงความหมายย่อยดังกล่าว เป็นสิ่งที่สมาชิกในชุมชนภาษาหนึ่ง ๆ ที่อยู่สังคมวัฒนธรรมเดียวกัน สามารถเข้าใจและรับรู้ร่วมกัน การให้รายละเอียดหรือฉายภาพเหตุการณ์ในแวดวงย่อยของแบบเปรียบเทียบ มีผลต่อความรู้และการตัดสินใจประเมินค่าของผู้ฟังที่มีต่อสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ

ตัวอย่างหนึ่งที่มูสloff (Musolff, 2016) ได้นำเสนอคือมโนอุปลักษณ์ NATION AS FAMILY โดยในแวดวงความหมาย FAMILY ดังกล่าวนี้นี้ ปรากฏทั้งแวดวงความหมายย่อยหรือฉากทัศน์ครอบครัว STRICT FATHER และ NURTURANT PARENT โดยที่ STRICT FATHER นั้นเป็นภาพครอบครัวที่พ่อเป็นศูนย์กลางอำนาจ ซึ่งใช้กฎกติกาการบังคับที่เข้มงวดต่อลูก ในขณะที่ NURTURANT PARENT เป็นภาพครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับลูก โดยเน้นการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ เสริมสร้างให้มีความรับผิดชอบ เชื่อมั่นในตนเอง และเคารพผู้อื่น ซึ่งหากวิเคราะห์ตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน แบบเปรียบเทียบทั้งสองนี้จะถูกจัดอยู่ในแวดวงความหมายเดียวกันนั่นคือ

FAMILY ซึ่งทำให้ลักษณะเด่นของความเป็น STRICT FATHER และ NURTURANT PARENT ที่อาจเป็นตัวแปรสำคัญในการถ่ายทอดความหมายทางมโนทัศน์นั้นขาดหายไป ดังนั้นการวิเคราะห์อุปลักษณ์ด้วยแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (metaphor scenario) จะช่วยลดความคลุมเครือในการหาความสัมพันธ์ของการจัดหมวดหมู่แบบเปรียบเทียบที่ต่างกันแต่อยู่ในกลุ่มอุปลักษณ์เดียวกัน (Two metaphor models-one domain) ให้สามารถแยกออกจากกันได้

ด้านการนำแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) มาใช้ศึกษาประเด็นทางการเมือง มูสอลล์ฟ (Musolff, 2017) นำมาศึกษาบทบาทของอุปลักษณ์ที่มีต่อการกำหนดทิศทางทางการเมืองในงานวิจัยเรื่อง “How metaphors can shape political reality: The figurative scenarios at the heart of Brexit” โดยทำการศึกษาอุปลักษณ์ the heart of Europe ที่แบบเปรียบเทียบ HEART บ่งบอกถึงการมีอวัยวะหลักที่สมบูรณ์และการมีสุขภาพดี ซึ่งความหมายดังกล่าวเป็นที่ยอมรับในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งในช่วงเวลาต่อมา สหราชอาณาจักรกำลังถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป ทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับ HEART ได้ถูกขยายออกไปเป็นความเจ็บป่วย เช่น sick, dying, rotten heart ด้วยเหตุนี้ มูสอลล์ฟจึงสนใจกรณี HEART มีบทบาทในการกำหนด frame เชิงลบ โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับ HEART ในเชิงบวกถือกำเนิดขึ้นก่อนและยังคงใช้งานอยู่

ผลการวิเคราะห์พบว่า การพลิกกลับของฉากทัศน์ (scenario) ที่แตกต่างกันของ HEART ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้ฟังเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงเรื่อง ‘facts and figures’ ซึ่งเกิดการแข่งขันกันระหว่าง ‘ความเท็จ’ (lies) และ ‘ความจริง’ (truths) เกี่ยวกับความหวังของ Brexit โดยในด้านฉากทัศน์ที่แสดงความเจ็บป่วยของหัวใจ (sick/ dying/ rotten heart of EU และ nourishment scenario) แสดงให้เห็นว่าการให้การสนับสนุนทางการเงินต่อ EU ดูเหมือนจะเป็นความสูญเสียเปล่าทางทรัพยากรของประเทศโดยสิ้นเชิง มีการแสดงจำนวนงบประมาณออกเป็นตัวเลข 350,000,000 ปอนด์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วตัวเลขใด ๆ ที่ปรากฏขึ้นนั้น แม้ว่าจะน้อยลงเพียงใดก็เป็นการสูญเสียที่ไร้ประโยชน์และไม่แตกต่างกัน เพราะไม่ว่าจะเป็นตัวเลขใด ๆ ที่อยู่ใน dying, dead, cold, cold, rotten หรือ non-existing heart scenario แล้ว ย่อมไม่คุ้มค่าต่อการบำรุงรักษาไว้

การใช้ frame ในลักษณะการให้ข้อเท็จจริงประกอบในฉากทัศน์ดังกล่าว จึงไม่เป็นผลดีต่อการทำให้ผู้ฟังยอมรับ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในด้านข้อมูล การให้ข้อมูลที่แท้จริงนั้นจึงไม่สามารถเอาชนะการแข่งขันทางการเมืองใด ๆ ได้ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็น

ถึงความสำคัญของฉากทัศน์ที่ถูกจำลองขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตีความข้อเท็จจริงของแต่ละฝ่ายได้ ดังนั้น ฝ่ายที่ได้รับความเชื่อถืออาจไม่ใช่ฝ่ายที่ให้ข้อเท็จจริงมากที่สุดหรือชัดเจนที่สุด แต่เป็นฝ่ายที่สามารถนำเสนอสิ่งที่เป็นไปได้มากที่สุดได้ ซึ่งก็คือการนำเสนออุปลักษณะในแต่ละฉากทัศน์

มูสอลล์ชี้ให้เห็นว่า ‘Britain at the heart of Europe’ ไม่ได้เป็นเพียงภาพสะท้อนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อ EU ในสหราชอาณาจักรเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงพลังของอุปลักษณะที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดได้ด้วยฉากทัศน์ ดังผลการศึกษาที่เปิดเผยว่าฉากทัศน์บางอย่างไม่ใช่ข้อมูลที่ถือเป็นข้อเท็จจริง เช่น dying heart scenario ได้รับการยอมรับว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลที่เป็นความจริงแต่มีความซับซ้อน

เซมิโน, เด็มเจน และเด็มเมน (Semino, Demjen, and Demmen, 2016) นำแนวคิดเรื่อง framing/ frame มาใช้ในการศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในงานวิจัย ‘An Integrated Approach to Metaphor and Framing in Cognition, Discourse, and Practice, with an Application to Metaphors for Cancer’ เนื่องจากสังเกตเห็นว่ากลุ่มข้อมูลดังกล่าวมีการนำเสนอกรอบทางประสบการณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งด้วยอุปลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น “ask your chemo nurses or your specialist if your looking for anything that might be of help in your *fight* against cancer.” อุปลักษณะการต่อสู้ดังกล่าวให้ภาพทางประสบการณ์ที่ผู้ป่วยต้องเอาชนะโรคมะเร็ง โดยที่มะเร็งเป็นสิ่งที่ต้องกำจัดทิ้ง ส่วน “There are certain points in the cancer *journey* where the plan has to change.” เป็นอุปลักษณะการเดินทางที่การรักษาโรคมะเร็งเหมือนการเดินทางที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งให้ภาพทางประสบการณ์ที่แตกต่างออกไป

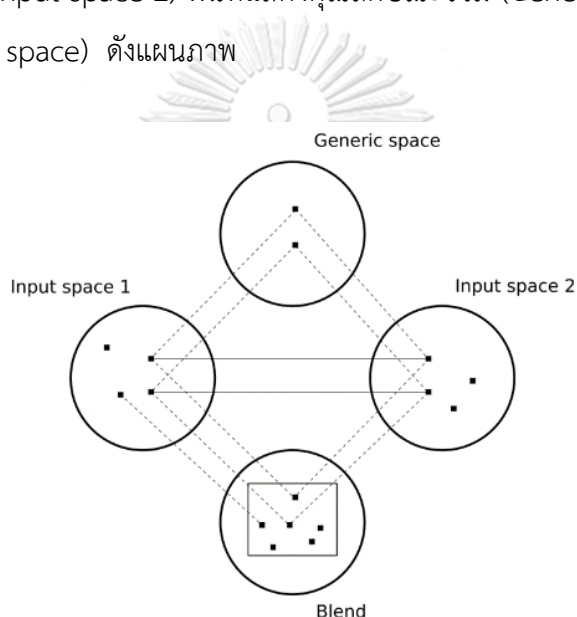
ในระดับฉากทัศน์ พบว่าในการใช้อุปลักษณะที่แสดงถึงความรุนแรงมีความแตกต่างกัน บางอุปลักษณะ เช่น “losing the battle” ส่งผลต่อความรู้สึกเชิงลบอย่างรุนแรงต่อผู้ป่วยหากผู้ป่วยพบว่าโรคนี้อาจไม่สามารถรักษาให้หายได้ ในขณะที่ผู้ป่วยบางรายใช้อุปลักษณะการต่อสู้ดังกล่าวในวิธีการเสริมสร้างกำลังใจและเพิ่มแรงจูงใจในการรักษาโรค ทำให้เห็นว่าอุปลักษณะเดียวกันในสถานการณ์ที่ต่างกันย่อมมีผลกระทบของการใช้งานที่ไม่เหมือนกัน

การนำแนวคิดเรื่องฉากทัศน์อุปลักษณะ (Metaphor Scenario) มาใช้ในการศึกษากลุ่มข้อมูลอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งพ.ศ. 2562 ที่กลุ่มข้อมูลมีลักษณะเด่นคือ มโนอุปลักษณะชุดเดียวกันถูกนักการเมืองแต่ละฝ่ายใช้ในแง่มุมที่ต่างกัน จะทำให้เห็นรายละเอียด

ของแบบเปรียบเทียบในแวดวงความหมายย่อย ซึ่งมีผลต่อความรับรู้และการตัดสินใจประเมินค่าที่แตกต่างกันของผู้ฟัง

2.4 แนวคิดการผสมผสานโน้ตส์ (Conceptual Blending Theory)

ทฤษฎีการผสมผสานโน้ตส์ของโฟกงนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002) เป็นแนวคิดหนึ่งในภาษาศาสตร์ปริชาน เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะแผนภาพที่เชื่อมโยงกัน 4 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) พื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2) พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม (Generic space) และพื้นที่ผสมผสานโน้ตส์ (Blended space) ดังแผนภาพ

(Fauconnier & Turner, 2003: 59)

แผนภาพที่ 3 the four-space model ประกอบการอธิบายแนวคิดการผสมผสานโน้ตส์

จากแผนภาพ the four-space model ของโฟกงนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner) ประกอบด้วย 4 พื้นที่ ได้แก่ Generic space, Input space 1, Input space 2 และ Blended space ดังนี้

1. พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม (Generic space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการพิจารณาลักษณะร่วมของมโนทัศน์ 1 และมโนทัศน์ 2 ในพื้นที่ความคิดต้นเค้าว่ามีลักษณะใดร่วมกัน ดังที่โฟกงนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 1998: 143) เสนอว่า “As conceptual projection unfolds, structure is recognized as belonging to both of the two input spaces constitutes a generic space. The generic space contains some generic,

common, more abstract structure or organization that is shared by the two input spaces.” สรุปได้ว่า เมื่อนำมโนทัศน์ต้นเค้า 1 และ 2 มาพิจารณาเปรียบเทียบกัน จะพบลักษณะที่มีร่วมกันระหว่างมโนทัศน์ต้นเค้าทั้งสอง การฉายภาพร่วมกันดังกล่าวก่อให้เกิดพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมของพื้นที่มโนทัศน์ต้นเค้าทั้งสอง

2. พื้นที่ความคิดต้นเค้าหรือพื้นที่มโนทัศน์ต้นเค้า (Input space) ประกอบด้วยพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2) แสดงความคิดหรือมโนทัศน์ 2 มโนทัศน์ที่นำมาใช้ในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่มโนทัศน์ต้นเค้าสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด อัตลักษณ์ หรือเหตุการณ์ชุดหนึ่ง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ดังที่โฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์เสนอว่า “in the conceptual integration network, two input spaces, that is, input 1 and input 2, are involved. Input spaces are built in the light of relating to frame, identity and event and so forth.” (Fauconnier & Turner, 2002: 40)

3. พื้นที่ผสมมโนทัศน์ (Blended space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการเลือกลักษณะหรือรายละเอียด หรือองค์ประกอบบางประการของมโนทัศน์ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 มาผสมเข้าด้วยกัน โฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ได้กล่าวถึงลักษณะของพื้นที่นี้ไว้ ดังนี้

In blending, structures from the two input spaces are projected into the blended space. It is the fourth mental space, which is often known as ‘the blend’. Generic space and blended space are related: blends contain generic structure captured in the generic space, but also contain more specific structure.

(Fauconnier & Turner, 1998: 143)

กล่าวคือ พื้นที่ผสมมโนทัศน์ (Blended space) เป็นพื้นที่ที่นำลักษณะที่พบในมโนทัศน์ต้นเค้าทั้งสองมาผสมเข้าด้วยกัน ในการผสมเข้าด้วยกันนั้น มีทั้งการผสมลักษณะร่วมหรือโครงสร้างร่วม ดังที่เสนอในพื้นที่แสดงลักษณะร่วม และการผสมลักษณะหรือโครงสร้างเฉพาะบางอย่างของมโนทัศน์ต้นเค้าทั้งสองเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดลักษณะหรือความหมายบางอย่างเพิ่มเติมขึ้นมา

ข้อมูลอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยที่ใช้โดยนักการเมืองนั้น มีลักษณะของการแข่งขันกันด้วยอุปลักษณะอยู่ด้วย การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการผสมมโนทัศน์มาวิเคราะห์ฉากทัศน์จะทำให้เห็น

การใช้อุปลักษณ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากฉกาทศน์ในแนวคิดเรื่องฉกาทศน์อุปลักษณ์จะตีความตามปริบทการใช้ที่มีความเฉพาะ และการใช้ทฤษฎีการผสมมโนทัศน์มาวิเคราะห์ฉกาทศน์จะทำให้เห็นความคิดเบื้องหลังของการสร้างอุปลักษณ์แต่ละฉกาทศน์ ซึ่งเกิดจากการเลือกและซ่อนเร้นบางองค์ประกอบในฉกาทศน์แต่ละแบบได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณ์ในภาษาไทยและการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมือง ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย กลุ่มที่ 2 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศ และกลุ่มที่ 3 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) หรือภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Theory) ในภาษาไทย ดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย

ในหัวข้องานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย ผู้วิจัยแบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณ์ในช่วงการเมืองและเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณ์การเมืองในงานวรรณกรรม ดังนี้

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองภาษาไทยที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้มากที่สุดคืองานวิจัยเรื่องอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวจนปฏิบัติศาสตร์ ของรัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (2551) มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ วิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ ซึ่งสะท้อนมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมือง และหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ในวาทกรรมประเภทต่าง ๆ ในข้อมูลคำปราศรัยหาเสียงรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการอภิปรายไม่ไว้วางใจ รายงานการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนในนิตยสารการเมือง และรายงานนักหักมุกกับประชาชน งานวิจัยเรื่องนี้ใช้แนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson 1980, 2003) กิบส์ (Gibbs 1994) และโคเวคเซส (Kovecses 2002) เพื่อศึกษามโนทัศน์ของนักการเมืองที่มีต่อการเมืองไทย และวิเคราะห์หน้าที่ของ

มโนอุปลักษณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของโกทลี (Goatly 1997, 1998, 2000) โดยวิเคราะห์ปริบทตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารตามแนวคิดของไฮม์ส์ (Hymes 1974) เพื่อให้เห็นภาพรวมก่อนการวิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์

ผลการศึกษาพบว่านักการเมืองมีมโนอุปลักษณ์การเมืองทั้งสิ้น 9 มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ [การเมือง คือ การต่อสู้] [การเมือง คือ การเดินทาง] [การเมือง คือ การแข่งขัน] [การเมือง คือ ครอบครัว] [การเมือง คือ การรักษาโรค] [การเมือง คือ การแสดง] [การเมือง คือ ธุรกิจ] [การเมือง คือ การทำนุบำรุง] และ [การเมือง คือ เกม] มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับการเมืองให้มีความเป็นรูปธรรม และทำหน้าที่นำเสนอภาพลักษณ์ทางการเมืองฝ่ายตนเองในด้านบวกและนำเสนอภาพด้านลบให้ฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ด้านการเรียบเรียงความโดยการลำดับความในปริบทให้มีเอกภาพ เนื่องจากมโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้มีลักษณะเป็นอุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง

เมื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ตามแนวทางของชาร์เตอร์อิส - แบล็ก (Charteris-Black, 2005) พบอุดมการณ์ทางการเมืองของนักการเมืองไทยว่าผู้นำเป็นที่พึงและประชาชนเป็นผู้พึ่งพา ส่งผลต่อความคิดให้ประชาชนเชื่อว่าผู้นำมีสถานภาพที่สูงกว่า ส่วนประชาชนเป็นผู้รับความช่วยเหลือและความเชื่อที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ใต้อาณัติของหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นการสร้างความชอบธรรมให้หัวหน้าพรรคใช้อำนาจเหนือกว่านักการเมืองร่วมพรรคคนอื่น ๆ และเบื้องหลังของการใช้อุปลักษณ์พบว่า การใช้มโนอุปลักษณ์บางกลุ่มของนักการเมืองมีผลมาจากปริบททางสังคมในแต่ละช่วง ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกใช้อุปลักษณ์ เช่น ช่วงที่มีโรคระบาดอย่างโรคซาร์ โรคไข้หวัดนก การใช้อุปลักษณ์ก็จะออกมาในทิศทางของ [การเมือง คือ การรักษาโรค] ที่เป็นความคุ้นเคยของนักการเมืองในช่วงนั้น

งานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยที่เป็นแนวทางในการศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองที่สำคัญใช้ทั้งทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson 1980) หน้าที่อุปลักษณ์ของโกทลี (Goatly 1988) อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์อิส-แบล็ก (Charteris-Black 2005) และการวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารของไฮม์ส์ (Hymes 1974) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถเป็นแนวทางให้กับงานวิจัยฉบับนี้ได้ อีกทั้งผลการศึกษาที่เป็นมโนอุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยเป็นหลักสำคัญในการอธิบายถึงวิธีการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

งานวิจัยที่ศึกษาการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบบทความวิจัยเรื่อง “A Corpus-Assisted Critical Metaphor Analysis of General Prayuth Chan-o-cha’s English Subtitled Weekly Addresses on Politics and Democracy-Related Issues in Times of Political Turmoil” ของชัชวาล ไชยสังข์ และเมลดา สุดาจิตระอาภา (Chatchawan Chaiyasat and Melada Sudajit-apa 2017) โดยศึกษาอุปลักษณ์เชิงวิพากษ์จากคำบรรยายภาษาอังกฤษรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมืองและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตยในช่วงเวลาที่เกิดความวุ่นวายทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเผยแพร่อย่างเป็นทางการในเว็บไซต์ของรัฐบาลไทย และใช้คลังข้อมูลภาษามาประกอบในขั้นตอนการระบุและจำแนกมโนอุปลักษณ์

ผลการศึกษาพบมโนอุปลักษณ์ทั้งหมด 7 ประเภท โดยมโนอุปลักษณ์ที่พบการใช้มากที่สุดคือ DEMOCRACY AND POLITICS AS MACHINE AND TOOLS ซึ่งสามารถตีความมโนอุปลักษณ์ดังกล่าวได้ว่า มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการสื่อความหมายแฝงในแง่ลบ นั่นคือการดำเนินการแก้ไขสิ่งที่ผิดปกติหรือชำรุดเสียหายทางการเมือง ดังนั้นอุปลักษณ์จึงทำหน้าที่กระตุ้นความคิดเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในการบริหารงานของรัฐบาลที่นำโดยกองทัพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในการกำหนดทิศทางในอนาคตของระบบการเมืองและสังคมไทย

แม้งานวิจัยเรื่องดังกล่าวจะทำการศึกษาอุปลักษณ์จากกลุ่มข้อมูลที่เป็นภาษาต่างประเทศ แต่อุปลักษณ์นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองไทยจากสื่อของรัฐบาล ในช่วงเวลาและบริบทที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยฉบับนี้ได้

งานวิจัยเรื่องมายาคติในบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ของจุฬารัตน์สวัสดิ์ ครอบงุมินทร์ (2558) ศึกษาบทเพลงจำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลง คืนความสุขให้ประเทศไทย, เพลง เพราะเธอคือประเทศไทย, เพลง ก้าวข้ามเพื่อตามฝัน, เพลง ธงชาติ และเพลง ค่านิยม 12 ประการ วิเคราะห์ด้วยแนวคิดมายาคติและสัญวิทยาของโรล็อง บาร์ตส์ (Roland Barthes) ผลการศึกษาพบมายาคติด้านการสร้างชาตินิยม ได้แก่ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่คนไทยต้องช่วยกันอนุรักษ์และสืบทอด คนไทยต้องมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มายาคติแห่งอำนาจนิยม ได้แก่ ประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเข้ามาควบคุมอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประชาชนที่มีวินัยในตนเอง สื่อให้เห็นว่าเป็นคุณลักษณะที่มีคุณค่า เพราะจะทำให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และมายาคติแห่งชนชั้น ได้แก่ การเป็น

ประชาชนที่เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพระเบียบของสังคมและยอมรับระดับทางสังคมของตนเอง

แม้งานวิจัยเล่มดังกล่าวจะเป็นการศึกษาในสาขาวิชาสื่อสารมวลชน แต่ข้อมูลนั้นมีขอบเขตเกี่ยวข้องกัน อีกทั้งวิธีการศึกษายังทำให้เห็นวิธีการและผลการศึกษามายาคติทางการเมืองตามแนวสัญวิทยาในนิยามของโรลันด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) ซึ่งศึกษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา และได้วิเคราะห์ร่วมกับกรอบแนวความคิดตามหลักวิชารัฐศาสตร์ด้วย ผลการศึกษานั้นจึงเป็นการให้คำตอบด้านอุดมการณ์การปกครองแบบอำนาจอธิปไตยที่ดีความได้จากบทเพลง

งานวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ในแง่ของการนำแนวคิดบางส่วนมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับกลุ่มข้อมูลที่สอดคล้องกัน และผลการศึกษางานวิจัยเล่มดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการนำมาอภิปรายผลการวิจัยเพื่อให้เห็นมุมมองที่รอบด้านของการเมืองไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณ์ในข่าวการเมืองและเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง

นอกจากข้อมูลอุปลักษณ์ของนักการเมืองแล้ว ข่าวการเมืองและเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองก็เป็นอีกแหล่งข้อมูลที่มีผู้สนใจนำมาศึกษาอุปลักษณ์จากมุมมองของสื่อมวลชน ดังนี้

อุษา พงษ์ชัยวิบูลย์ (2544) ศึกษาอุปลักษณ์เรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน จากข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ปี พ.ศ. 2542 โดยใช้แนวคิดของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) และการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ (Componential Analysis) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวงความหมายต้นทางและวงความหมายปลายทาง ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์ 10 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณ์สงคราม อุปลักษณ์การแข่งขัน อุปลักษณ์การพนัน อุปลักษณ์ธุรกิจ อุปลักษณ์การแสดง อุปลักษณ์การศึกษา อุปลักษณ์การเดินทาง อุปลักษณ์การโจรกรรม อุปลักษณ์เครื่องเรือน และอุปลักษณ์สิ่งมีชีวิต โดยนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบทางความหมาย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ปรัชญาการณ บุคคล สถานที่ อุปกรณ์หรือส่วนประกอบ วิธีการกระทำ และผลสะท้อนมโนทัศน์ทางการเมืองไทยได้ดังนี้

1) การเมืองเป็นสงคราม จากอุปลักษณ์สะท้อนมโนทัศน์ทางการเมืองของคนไทยว่าคนไทยมองกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การเลือกตั้ง การปราศรัยหาเสียง การบริหารประเทศ และความขัดแย้งทางการเมือง เป็นการทำสงคราม ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด

2) การเมืองเป็นการแข่งขัน กิจกรรมทางการเมืองที่คนไทยมีมโนทัศน์ว่าเป็นการแข่งขัน ได้แก่ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ และการเลือกตั้ง ซึ่งจากการวิเคราะห์อรรถลักษณะที่ปรากฏร่วมกันระหว่างวงความหมายต้นทางและปลายทาง พบอรรถลักษณะ [แข่งขัน] และ [แพ้-ชนะ] โดยในการอภิปรายไม่ไว้วางใจมักจะมีการหาหลักฐานการกระทำผิดของฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนอันเปรียบเสมือนรางวัลแห่งการแข่งขัน หรือกิจกรรมการเลือกตั้งที่นักการเมืองต้องแข่งขันกันหาเสียงเพื่อให้ได้ ชัยชนะเป็นตำแหน่งทางการเมือง

3) การเมืองเป็นการพนัน เกิดจากอุปลักษณะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการพนันมาใช้กับบริบททางการเมือง ได้แก่ การเลือกตั้ง ซึ่งมีตำแหน่งทางการเมืองเปรียบเสมือนสินทรัพย์ประกัน และการบริหารประเทศ มีมาตรการในการบริหารประเทศดังเช่นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไข ซึ่งล้วนมีอรรถลักษณะที่เชื่อมโยงกับการพนัน เช่น ความเสี่ยง การมีได้มีเสีย เป็นอรรถลักษณะร่วมกันอยู่

4) การเมืองเป็นธุรกิจ คนไทยมีมโนทัศน์ว่าการเมืองเปรียบเสมือนการทำธุรกิจโดยมองว่านักการเมืองเป็นนักธุรกิจที่ทำการลงทุนเพื่อแสวงหากำไรที่เปรียบเสมือนตำแหน่งทางการเมือง โดยสินค้าที่ผลิตออกมาคือนโยบายทางการเมือง ทำการโฆษณาโดยการหาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นนักการเมืองจึงต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อให้ประชาชนที่เปรียบเสมือนผู้บริโภคทำการตัดสินใจเลือกสินค้า

5) การเมืองเป็นการแสดง เป็นมโนทัศน์ที่มองว่าการอภิปรายไม่ไว้วางใจเปรียบเสมือนการแสดงที่ตัวละครคือนักการเมือง การกระทำของนักการเมืองนั้นหลอกลวงและไม่ใช่เรื่องจริง เปรียบเสมือนการแสดงละครที่จัดทำขึ้นเพื่อความบันเทิงและไม่ใช่เรื่องจริงเช่นเดียวกัน

6) การเมืองเป็นการศึกษา มโนทัศน์นี้มองว่านักการเมืองเปรียบเสมือนนักเรียนที่เรียนรู้งานการเมืองที่มีการวัดผลและตัดสินจากประชาชน

7) การเมืองเป็นการเดินทาง เกิดจากการนำรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางมาใช้เป็นอุปลักษณะในข่าวการเมือง โดยนักการเมืองเป็นนักเดินทาง มีการเดินทางเป็นการทำงานทางการเมือง และจุดหมายปลายทางคือตำแหน่งทางการเมือง

8) การเมืองเป็นการโจรกรรม เกิดจากอุปลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการแย่งชิงทรัพย์สินผู้อื่นมาใช้ โดยมีมโนทัศน์ว่านักการเมืองที่ฉ้อราษฎร์บังหลวงเปรียบเสมือนโจรที่ปล้นสินทรัพย์ผู้อื่นไปเป็นของตน

9) การเมืองเป็นเครื่องเรือน มโนทัศน์ดังกล่าวมองว่าตำแหน่งทางการเมืองระดับต่าง ๆ ที่มีความเป็นนามธรรมเป็นเครื่องเรือนซึ่งมีความเป็นรูปธรรมชัดเจน

10) การเมืองเป็นสิ่งมีชีวิต เป็นมโนทัศน์ที่มองว่าการเมืองเป็นสัตว์ซึ่งเป็นมโนทัศน์ด้านลบ โดยมองพฤติกรรมของนักการเมืองเหมือนพฤติกรรมของสัตว์ และมโนทัศน์ที่มองนักการเมืองเป็นพืช ในลักษณะที่มีการเพิ่มจำนวนการเจริญเติบโตมาเชื่อมโยงกับนักการเมือง ทั้งนี้มีการนำสถาบันทางการเมืองมาเปรียบเป็นสิ่งมีชีวิตด้วย โดยมองว่าสถาบันทางการเมืองเปรียบเสมือนบุคคลคนหนึ่ง ในทางกฎหมาย

กนกกาญจน์ วรสีหะ (2555) ศึกษาอุปลักษณะในข่าวเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองในหนังสือพิมพ์ไทยในช่วง 1 เมษายน 2552 ถึง 31 พฤษภาคม 2553 ที่สถานการณ์ทางการเมืองไทยอยู่ในช่วงวิกฤติเนื่องด้วยเหตุการณ์การชุมนุมจนนำไปสู่การจลาจล ทำให้การรายงานข่าวของสื่อใช้อุปลักษณะในการรายงานข่าวที่ทำให้เกิดภาพรุนแรง การศึกษาอุปลักษณะวิเคราะห์ตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชานของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ผลการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบการชุมนุมทางการเมืองเป็นการทำสงคราม โดยที่ผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่ต่อสู้กัน ความรุนแรงในการเผชิญหน้ากันระหว่างสองฝ่ายเปรียบเสมือนการทำสงคราม โดยเน้นไปที่ภาพของกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างชัดเจนว่าเป็นนักรบที่พร้อมต่อสู้ ซึ่งต่างจากอุปลักษณะสงครามในข่าวกีฬาที่เน้นการกระทบกระทั่งกันระหว่างการแข่งขัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นว่าการรายงานข่าวการเมืองนอกเหนือจากการรายงานข้อเท็จจริงแล้ว ยังมีการสร้างภาพของผู้ชุมนุมทางการเมืองผ่านมุมมองของสื่อมวลชนที่เป็นหนังสือพิมพ์ร่วมด้วย

งานวิจัยอุปลักษณะในกลุ่มสื่อมวลชนจะทำให้เห็นลักษณะการใช้อุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองของสังคมไทยในกลุ่มผู้ใช้งานอื่น ๆ ที่กว้างขึ้น และบางมโนอุปลักษณะก็เป็นมโนอุปลักษณะที่ใช้กันในสังคมไทยอย่างคุ้นเคย สามารถนำมาช่วยในการตีความปริบทของอุปลักษณะที่นักการเมืองใช้ได้ และสามารถนำมาอภิปรายได้ว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองของสื่อมวลชนมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากการใช้งานด้วยตัวของนักการเมืองเองอย่างไรอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณะการเมืองในงานวรรณกรรม

ด้านงานวิจัยอุปลักษณะการเมืองในงานวรรณกรรม พบงานวิจัยเรื่อง “ ‘เบี้ย’ บนกระดานการเมือง: อุปลักษณะและการผสมมโนทัศน์ในกวีนิพนธ์ ” (อิสระ ชูศรี, 2557) ใช้แนวคิดการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending) ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002) มาวิเคราะห์กวีนิพนธ์ทางการเมืองเรื่อง “เบี้ย” ที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมการเมืองพานแว่นฟ้าแห่ง

รัฐสภาไทย โดยใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบการเมืองแบบชนชั้นนำกับเกมหมากรุก ที่แรงบันดาลใจเกิดจากการเปรียบเทียบที่คุ้นชินว่าประชาชนคือเบี้ยบนกระดานการเมือง ซึ่งเป็นหมากประเภทที่มีจำนวนมากที่สุดแต่มีค่าน้อยที่สุดเมื่ออยู่ในเกม การวิเคราะห์ใช้ทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์ (Conceptual Blending) ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconier & Turner, 2002) โดยทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์มีแนวคิดว่าการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งไม่ได้เป็นการเปรียบเทียบแบบตรงไปตรงมาเท่านั้น แต่ทฤษฎีนี้เรียกโดเมนตั้งต้นและโดเมนเป้าหมายว่าเทศะนำเข้า (Input Spaces) โดยมีเทศะทั่วไป (Generic Space) ใช้เชื่อมเทศะนำเข้าและเทศะผสม (Blended Space) ซึ่งเป็นเทศะที่ผู้คิดใช้ทำความเข้าใจมโนทัศน์ในเทศะนำเข้าในลักษณะที่ผสมกัน โดยมีมโนทัศน์ผสมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในจินตนาการของผู้คิด ไม่ได้ดำรงอยู่ในเทศะนำเข้าทั้งสองเทศะ

การใช้ทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความคิดใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นแบบไม่ตรงองค์ประกอบในเทศะนำเข้า ดังเช่นในกวีนิพนธ์ “เบี้ย” ที่ผู้เขียนบทกวีไม่เห็นด้วยกับมโนทัศน์ที่ประชาชนเปรียบเป็นเบี้ยในเกมหมากรุก ซึ่งเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจที่เปรียบเสมือนหมากตัวอื่น ๆ ที่มีความสำคัญมากกว่า จึงแบ่งเบี้ยเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่เชื่อในบทบาทความเป็นเบี้ยของตนเองคือประชาชนที่ไม่ออกมาต่อสู้เรียกร้องความเป็นธรรมทางการเมืองและยอมอยู่ข้างฝ่ายเผด็จการ กับเบี้ยที่รู้บทบาทของตนเองนั่นคือประชาชนที่รู้ถึงจุดหมายทางการเมืองของตนและออกมาต่อสู้ด้วยความเชื่อเกี่ยวกับความเท่าเทียม กวีนิพนธ์ดังกล่าวเป็นการใช้อุปลักษณ์ที่มีพลังในการโน้มน้าวใจประชาชนให้เลือกข้างทางการเมือง ซึ่งก็ยังคงเป็นความขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับการเมืองที่สะท้อนจากการใช้อุปลักษณ์ในบทกวี ที่เปรียบเทียบการเมืองเป็นเกมการแข่งขันที่ต้องการผู้แพ้และผู้ชนะ โดยการยกย่องเชิดชูฝ่ายตนว่าเป็นฝ่ายที่มีกำลังมากที่สุด ไม่ใช้การยอมรับความเห็นต่างและความเท่าเทียม

งานวิจัยของบุญเสนอ ตริวิเศษ (2560) ศึกษาโมเดลอุปลักษณ์การเมืองในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์การเมืองในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้าระหว่าง พ.ศ. 2546-2554 จากหนังสือรวมเล่มผลงานวรรณกรรมการเมืองที่คณะกรรมการประกวดประจำปีจัดประกวด โดยรัฐสภา ผลการวิจัยพบมโนอุปลักษณ์การเมือง 8 แบบ ได้แก่ [การเมือง คือ สงครามและการต่อสู้] [การเมือง คือ การสูญเสียและความตาย] [การเมือง คือ การดูแลรักษา] [การเมือง คือ การเดินทาง] [การเมือง คือ การวาดภาพ] [การเมือง คือ การแข่งขัน] [การเมือง คือ การแสดง] และ [การเมือง คือ การกักขังหน่วงเหนี่ยว]

โดยสรุปแล้ว การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองในวาทกรรมการเมืองภาษาไทยที่ผ่านมานั้น ในด้านกลุ่มข้อมูล พบการศึกษาผ่านข้อมูลที่เป็นภาษาของนักการเมืองโดยตรง และการศึกษาข้อมูลจากภาษาที่ใช้โดยสื่อมวลชนและงานวรรณกรรมเกี่ยวกับการเมือง

ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เป็นการศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลจากนักการเมืองโดยตรงเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ งานของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) ประกอบด้วยข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 จากการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ 21 ของพรรคการเมืองต่าง ๆ รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล รายงานการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนในนิตยสาร และรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มข้อมูลดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ งานวิจัยเรื่องอื่น ๆ เช่น การศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ของอุมาวัลย์ ขาดีไอยรานนท์ (2560; 2561) แม้จะเป็นการศึกษาอุปลักษณะจากนักการเมือง แต่ทว่าความหมายปลายทางที่ใช้ศึกษานั้นคือชาติและคอมมิวนิสต์ซึ่งไม่ได้เป็นการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองโดยตรง และงานของชัชวาล ไชยสัจ และเมลดา สุดาจิตระอาภา (Chatchawan Chaiyasat and Melada Sudajit-apa, 2017) ที่ศึกษาอุปลักษณะของนักการเมืองไทยในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบว่าเป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจากคำบรรยายที่เป็นภาษาอังกฤษของนายกรัฐมนตรี และไม่ได้อยู่ในช่วงเวลาของการหาเสียงเลือกตั้ง

ส่วนกลุ่มข้อมูลที่ 2 การศึกษาข้อมูลจากภาษาที่ใช้โดยสื่อมวลชน พบการศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองในข่าวหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์หรือหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ งานของพิษณุ บางเขียว (2544) อุษา พฤตชัยวิบูลย์ (2544) ซึ่งมีงานของวชิราวรรณ บางนกแขวก (Bangnoghkwag, 2003) ที่เป็นการศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองไทยในภาษาอังกฤษ ส่วนงานของกนกกาญจน์ วรสีหะ (2555) เป็นการศึกษาเฉพาะอุปลักษณะสงครามจากการชุมนุมทางการเมืองและภาณุพงษ์ อินตะวงศ์ (2562) ศึกษาเฉพาะอุปลักษณะสงครามเกี่ยวกับการเลือกตั้งในข่าวออนไลน์ กลุ่มข้อมูลสุดท้ายเป็นการศึกษาอุปลักษณะการเมืองในงานวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล ได้แก่ งานของอิสระ ชูศรี (2557) ที่ศึกษาอุปลักษณะเกมหมากรุกในกวีนิพนธ์การเมือง และงานของบุญยแสนอ ตริวิเศษ (2560) ที่ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในงานวรรณกรรมเรื่องสั้นการเมือง

ด้านแนวคิดที่นำมาใช้ศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย พบว่าแนวคิดที่มีการนำมาใช้ ได้แก่ ทฤษฎีมโนอุปลักษณะ (Conceptual Metaphor Theory) การวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) และทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ใช้ทฤษฎีมนออุปลักษณ์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) พบการใช้ศึกษาในกลุ่มข้อมูลอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองที่ใช้โดยสื่อมวลชนทั้งกลุ่มตัวอย่าง หนังสือพิมพ์และข่าวออนไลน์ และวรรณกรรมเรื่องสั้นเกี่ยวกับการเมือง โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือมนอทัศน์ที่สะท้อนจากอุปลักษณ์ ผลการศึกษาที่ได้เน้นพบทั้งการระบุว่าเป็นตัวแทนมนอทัศน์ของประชาชนและมนอทัศน์ของสื่อมวลชนเอง ทั้งนี้ในงานวิจัยบางเรื่อง เช่น งานของวิชารวรรณ บางนกแขวก (Bangnongkhawg, 2003) และอุษา พฤตชัยวิบูลย์ (2544) ได้นำการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ (Componential Analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

กลุ่มที่ 2 งานวิจัยที่ศึกษาตามแนวอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris – Black, 2005) พบการใช้ในกลุ่มข้อมูลอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองจากนักการเมืองไทย โดยตรงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยการวิเคราะห์ตามแนวคิดดังกล่าวใช้การวิเคราะห์หน้าที่ของมนออุปลักษณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ด้วย เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของมนออุปลักษณ์ที่คาดว่าเป็นวัตถุประสงค์ของนักการเมือง

กลุ่มที่ 3 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเมืองด้วยทฤษฎีการผสมมนอทัศน์ จากการสำรวจข้อมูลพบเพียง 1 เรื่อง ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในวินิพนธ์ทางการเมือง และวิเคราะห์เฉพาะอุปลักษณ์เกมหมากรุกเท่านั้น โดยมุ่งให้เห็นกระบวนการคิดเชิงอุปลักษณ์ที่มีความชัดเจนและการเชื่อมโยงภายในมนอทัศน์

จากการสรุปข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย ยังไม่พบการศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองในวาทกรรมการเมืองที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งในงานวิจัยเรื่องนี้ได้นำแนวคิดเรื่องฉากทัศน์อุปลักษณ์ และการผสมมนอทัศน์ มาวิเคราะห์ร่วมกับอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เห็นชุดความคิดในการประกอบสร้างอุดมการณ์เกี่ยวกับการเมืองที่มีความชัดเจนจากข้อมูลที่ปรากฏจริง โดยเฉพาะแนวคิดด้านฉากทัศน์อุปลักษณ์ และการผสมมนอทัศน์ ที่ยังไม่เคยมีการนำมาศึกษาวิจัยอุปลักษณ์ในภาษาไทยและวาทกรรมการเมืองไทยมาก่อน จะช่วยเติมเต็มการวิเคราะห์ตีความอุปลักษณ์ที่ยังมีข้อจำกัดได้

2.5.2 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศ

งานวิจัยเรื่อง “ Ideological influence on BUILDING metaphors in Taiwanese presidential speeches” ของเหวย-หลุน ลู และแคทลีน อาห์เรน (Wei-Lun Lu and Kathleen Ahrens 2008) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอุดมการณ์ที่มีอิทธิพลจากมนออุปลักษณ์ A COUNTRY IS A BUILDING ในสุนทรพจน์ของผู้นำทางการเมืองไต้หวัน เนื่องจากมุมมองของโลกนั้นมักมองว่าจีนและ

ไต้หวันเป็นประเทศที่แยกจากกัน แม้แต่พลเมืองในไต้หวันเองก็มีมุมมองเช่นนั้น อันเป็นผลมาจากรูปแบบการปกครองทางการเมือง พรรคการเมืองจึงแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ Kuomintang (KMT) เป็นฝ่ายที่สนับสนุนการรวมกับจีนแผ่นดินใหญ่ และฝ่าย Democratic Progressive Party (DPP) เป็นฝ่ายสนับสนุนให้ไต้หวันเป็นอิสระ การศึกษาดังกล่าวเกิดจากข้อสังเกตว่า แม้จะมีการศึกษาอุปลักษณ์ BUILDING ที่ใช้ในการเมืองมาแล้ว ดังเช่นในงานของ ชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris-Black 2004) แต่เหวย-หลุน ลู และแคทลีน อาร์เรนนั้นมีความเชื่อว่าการใช้อุปลักษณ์นี้ในไต้หวันมีความแตกต่าง เนื่องด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาว่าอุปลักษณ์ BUILDING ที่ใช้ในการเมืองไต้หวัน แตกต่างจากการศึกษาของชาร์เตอร์ส-แบล็กที่เคยศึกษาในการเมืองอังกฤษ โดยตั้งคำถามถึงความแตกต่างในองค์ประกอบของการถ่ายทอดความหมายจาก BUILDING ที่เป็นมโนทัศน์พื้นฐานทั่วไป การขับเคลื่อนของอุดมการณ์ด้วยอุปลักษณ์ดังกล่าวและปัจจัยในการกระตุ้น

อุปลักษณ์ที่พบนั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 BUILDING ซึ่งประกอบด้วยอุปลักษณ์ FORERUNNERS ARE BUILDERS และ PAST HISTORY IS FOUNDATION และกลุ่มที่ 2 RECONSTRUCTION ประกอบด้วย COMMUNISTS ARE DESTROYERS และ THE COMMUNISTS TAKEOVER IS DESTRUCTION

ผลการศึกษาพบว่าการใช้อุปลักษณ์กลุ่ม BUILDING ของไต้หวันมีความแตกต่างจากอังกฤษทั้งในด้านปริมาณที่น้อยกว่าและในระดับมโนทัศน์ เช่น องค์ประกอบในแบบเปรียบ BUILDER ของไต้หวันคือ FOREBEARS ซึ่งในมุมมองทางการเมืองแบบทั่วไปนั้นควรจะเป็น CITIZENS และ POLITICAL LEADERS ส่วนในระดับอุดมการณ์นั้น ประวัติศาสตร์การย้ายถิ่นฐานทำให้อุปลักษณ์ใช้ในมุมมองกลวิธีทางวาทศิลป์ ด้านอุปลักษณ์ที่ใช้โดยหัวหน้าพรรคก็มักมีตั้งใช้เพื่อปลุกฝังอุดมการณ์จีน ส่วนหัวหน้าพรรคฝ่ายประชาธิปไตยก้าวหน้าพยายามทำให้เกิดความคิดตรงข้ามโดยใช้อุปลักษณ์ทางเลือกเข้าไปแทนที่ เช่น ในอุปลักษณ์ RECONSTRUCTION อ้างถึง DESTROYERS คือ COMMUNISTS การวางกลวิธีที่ต่างกันสะท้อนให้เห็นวิธีการจัดการการใช้อุปลักษณ์เพื่ออุดมการณ์ของนักการเมืองแต่ละคน และอุปลักษณ์ทำให้เกิดความแตกต่างทางอุดมการณ์ที่ขนานกัน

งานวิจัยเรื่องดังกล่าวทำให้เห็นอุดมการณ์ทางการเมืองตะวันออกที่เกิดจากการใช้อุปลักษณ์ในเชิงวิพากษ์ และเป็นการวิเคราะห์ทั้งทางด้านปริมาณและช่วงเวลา ในส่วนนี้เป็นประโยชน์ในการ

นำไปเป็นแนวทางเพื่อศึกษาอุปลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน

แคมเมอร์ตส์ (Cammaerts, 2012) ศึกษาเรื่อง “The strategic use of metaphors by political and media elites: the 2007-11 Belgian constitutional crisis” เป็นการศึกษา กลวิธีการใช้อุปลักษณะโดยนักการเมืองและสื่อชั้นนำในวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญของเบลเยียม ปี 2007-2011 โดยวิเคราะห์ด้วยแนวคิดอุปลักษณะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เนื่องจากมีความสนใจว่า อิทธิพลของบริบทส่งผลอย่างมากต่อการเกิดขึ้นของอุปลักษณะในวาทกรรมการเมือง เพื่อใช้เป็น เครื่องมือระหว่างฝ่ายการเมืองที่พูดภาษาดัตช์กับภาษาฝรั่งเศส ซึ่งผลกระทบจากความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายนับเป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเบลเยียม

วาทกรรมที่สำคัญคือ ‘the others’ และ ‘the self’ ทำให้มุมมองการแบ่งแยกแพร่กระจาย ไปอย่างรวดเร็ว การผลิตซ้ำสิ่งเหล่านี้โดยชนชั้นนำทางการเมืองและสื่อทำให้การแบ่งแยก การไม่รวม กับผู้อื่นมีมากขึ้น หนึ่งในนั้นคือการใช้ภาษามาแบ่งแยกการเมือง และการแบ่งแยกทางภาษาก็ทำให้ พื้นที่ของสื่อถูกแบ่งแยกด้วยเช่นกัน ความแตกต่างทางการเมืองนี้ส่งผลต่อการวางตำแหน่งของ อุปลักษณะเพื่อใช้สื่อสารทางการเมือง

งานวิจัยดังกล่าวนำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์อุปลักษณะการเมืองของเบลเยียม 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 Descriptive level จัดกลุ่มอุปลักษณะที่พบออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ Sports- and Games metaphors, War metaphors, Culinary metaphors, และ Transport related metaphors ในขั้นนี้ ทำการวิเคราะห์การแบ่งเฟรม (frame) หลักที่อุปลักษณะแต่ละประเภทแสดง ออกมาเป็น 6 เฟรม ได้แก่ การแสดงความไม่มั่นคงทางการเมือง (Expressing Political Immobility), การโทษผู้อื่น (Blaming the other), ความสามัคคีรวมกันเราอยู่ (United We Stand), การต่อรองและการหยอกล้อ (Bargaining and Teasing), จุดจบที่ใกล้เข้ามา (The End Might Be Nigh) และการขาดทิศทางและความเป็นผู้นำ (Lack of Direction and Leadership)

ขั้นที่ 2 Interpretative level แสดงการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง SD และ TD โดยใช้ ความสัมพันธ์ของอุปลักษณะกับกรอบกำหนดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 Motivational level เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์แรงจูงใจที่แสดงถึงความสำคัญของ อุปลักษณะกับการเมืองเบลเยียม เช่น พบว่าใช้อุปลักษณะกีฬาไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่สำหรับการ

นำมาใช้กับการเมือง แต่ความน่าสนใจคือ การเพิ่มการรับรู้ด้วยกีฬาที่เป็นที่นิยมในท้องถิ่นอย่าง ฟุตบอล ที่บอกได้ว่าการเมืองเบลเยียมมีลักษณะของการปะทะและป้องกัน อย่างไรก็ตาม กฎระเบียบที่แน่นอนในทางกีฬาหรือเกม ก็ไม่สอดคล้องสมบูรณ์กับความวุ่นวายและคาดเดาไม่ได้ทางการเมือง การสร้างภาพด้วยอุปลักษณ์กีฬาว่าความขัดแย้งจะจบลงและแก้ไขได้อย่างสันติ อาจไม่เป็นจริงเสมอไป

งานวิจัยเรื่องดังกล่าว เป็นงานที่ใช้แนวทางการวิเคราะห์ frame ที่สัมพันธ์กับการสร้างอุปลักษณ์ในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่มีระเบียบวิธีการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างเป็นขั้นตอน แม้กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องดังกล่าวจะไม่ใช่อุปลักษณ์ที่ใช้โดยนักการเมือง แต่บริบททางการเมืองของเบลเยียมที่นำมาวิเคราะห์เป็นการเมืองที่แสดงถึงความขัดแย้งและการต่อสู้กันผ่านภาษาที่เป็นอุปลักษณ์ ดังนั้นจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์อุปลักษณ์ของการเมืองไทยได้ จึงเป็นงานวิจัยที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอีกเรื่องหนึ่ง

ในอีกแง่มุมหนึ่งของการศึกษาอุปลักษณ์การเมืองคืองานวิจัยเรื่อง “Metaphors in Political Discourse from a Cross-Cultural Perspective” โดย บราเตอร์ (Bratož, 2014) ที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม จากการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับภาษาต่าง ๆ ที่มักจะมีการใช้โนอุปลักษณ์การเมืองในลักษณะเดียวกัน เช่น ELECTIONS ARE A BATTLE หรือ ELECTIONS ARE A CONTEST ที่บราเตอร์มีความเชื่อว่า ถึงแม้โนอุปลักษณ์จะกำหนดความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่คล้ายคลึงกัน แต่น่าจะมีความแตกต่างกันที่สำคัญทางวัฒนธรรม โดยศึกษาจากคลังข้อมูลภาษาในภาษาอังกฤษ เยอรมัน และยูโร-เมดิเตอร์เรเนียน (ประกอบด้วยภาษาสโลวีเนีย อิตาลี และโครเอเชีย) เพื่อเก็บข้อมูลภาษาในลักษณะคู่ขนาน โดยเลือกเหตุการณ์การเลือกตั้งของอเมริกา ซึ่งหนึ่งในเป้าหมายหลักของการศึกษาคือการนำเสนอรูปแบบการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ที่รวมถึงการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อหาคำตอบถึงความแตกต่างของภาษาที่มีมิติทัศน์ไปในทางเดียวกันและความเกี่ยวข้องกับความหมายทางวัฒนธรรม

ตัวอย่างบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างอเมริกาและสโลวีเนีย ได้แก่ จำนวนพรรคการเมือง โดยที่อเมริกามีเพียง 2 พรรคการเมือง แต่สโลวีเนียมีจำนวนความหลากหลายมากกว่า ดังนั้นอุปลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันที่ใช้ในการเลือกตั้งจึงมีความแตกต่างกัน หากเป็นกีฬา สโลวีเนียจะใช้กีฬาเป็นทีม ในขณะที่อเมริกาเป็นกีฬาแบบเดี่ยว เช่น วิ่งแข่ง แข่งม้า แข่งรถ

ในด้านบทบาทของประธานาธิบดีอเมริกากับสโลวีเนียก็มีความแตกต่างกัน ในส่วนของอเมริกานั้น ความสำคัญของประธานาธิบดีจะปรากฏในสัญลักษณ์ประจำชาติจำนวนมาก เช่น ทำเนียบขาว ซึ่งเป็นที่พำนักของประธานาธิบดีอเมริกา มีการนำมาใช้เป็น long march on the White House and conquer the White House อุปลักษณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งดังกล่าวจึงสื่อถึงอเมริกาได้เป็นอย่างดี แต่หากนำอุปลักษณ์เดียวกันที่เกี่ยวกับที่พักของผู้นำไปใช้ในการเลือกตั้งในสโลวีเนีย ก็จะทำให้เกิดความแปลกหรือไม่เข้ากันในการใช้

ความน่าสนใจของงานวิจัยเรื่องดังกล่าวคือ กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานั้นเป็นอุปลักษณ์ในการเลือกตั้ง และการเปรียบเทียบอุปลักษณ์การเมืองในแบบข้ามวัฒนธรรม วิธีการและผลการศึกษาก็ทำให้เห็นความหลากหลายในการใช้อุปลักษณ์ของแต่ละสังคมวัฒนธรรม และเปิดมุมมองให้เห็นการตีความอุปลักษณ์ที่กว้างขึ้น ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และอธิบายอุปลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในวาทกรรมการเมืองไทย

มูสอล์ฟ (Musolff, 2017) ศึกษาบทบาทของอุปลักษณ์ที่มีต่อการกำหนดทิศทางทางการเมือง ในงานวิจัยเรื่อง “How metaphors can shape political reality: The figurative scenarios at the heart of Brexit” โดยทำการศึกษาอุปลักษณ์ the heart of Europe ที่แบบเปรียบ HEART บ่งบอกถึงการมีอวัยวะหลักที่สมบูรณ์และการมีสุขภาพดี และต่อมาได้ถูกขยายออกไปเป็นความเจ็บป่วย โดยที่ความหมายเชิงบวกและเชิงลบยังคงดำรงอยู่ ผลการวิเคราะห์พบการพลิกกลับของฉากทัศน์ (scenario) ที่แตกต่างกันของ HEART ที่มีการแข่งขันกันในฉากทัศน์ที่แสดงถึงความเจ็บป่วยของหัวใจ (sick/ dying/ rotten heart of EU) และการบำรุงรักษาหัวใจ ‘Britain at the heart of Europe’ ไม่ได้เป็นเพียงภาพสะท้อนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อ EU ในสหราชอาณาจักรเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงพลังในการขับเคลื่อนของอุปลักษณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงฉากทัศน์ ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าฝ่ายที่ได้รับความนิยมน่าเชื่อถือ ไม่ได้เป็นฝ่ายที่ให้ข้อมูลความจริงมากที่สุด แต่เป็นฝ่ายที่ให้ข้อมูลที่เชื่อว่าเป็นไปได้มากที่สุด

2.5.3 งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) หรือภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Theory) ในภาษาไทย

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานหรือภาษาศาสตร์ปริชาน ประกอบด้วยงานของ อุทุมพร มีเจริญ (2542) มรินดา บุรรุ่งโรจน์ (2548) การุญญ พนมสุข (2549) ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2549) สุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ดิเลศ ศิริวารินทร์ (2550) เปรมกมล สถิตเดชกฤษ (2551) นันทนา วงษ์ไทย (2555) และนิภาดา โพธิ์เรือง (2559) โดยงานวิจัยเหล่านี้ศึกษาเฉพาะ

มโนอุปลักษณ์ตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อุทุมพร มีเจริญ (2542) ศึกษาความหมายของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยตามแนวคิดทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย และมโนทัศน์จากความหมายเปรียบเทียบของอวัยวะร่างกายในภาษาไทย ผลการศึกษาพบคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์ตาย (dead metaphor) และกลุ่มคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณ์คงที่ (inactive metaphor) ซึ่งอุปลักษณ์ในกลุ่มหลังสามารถโยงหาความหมายที่เกิดขึ้นกับความหมายเดิมที่เป็นอวัยวะในร่างกายได้ เช่น หัว หน้า ตา ปาก คอ สะท้อนมโนทัศน์ของคนไทยได้ว่า ร่างกายเป็นพื้นที่ ร่างกายเป็นเวลา ร่างกายเป็นคน และร่างกายเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน

มิรินดา บุรรุ่งโรจน์ (2548) ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย มีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาอุปลักษณ์และมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงจากเพลงลูกทุ่งไทย โดยศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งที่เป็นเพลงขับร้องเดี่ยวและเป็นภาษาไทยกลางทั้งจากนักร้องชายและนักร้องหญิง ผลการศึกษาพบว่าเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยนักร้องชายมีการใช้อุปลักษณ์ผู้หญิงมากกว่าบทเพลงที่ขับร้องโดยนักร้องหญิง และอุปลักษณ์ผู้หญิงที่พบทั้งหมดแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณ์สิ่งมีชีวิต อุปลักษณ์สิ่งไม่มีชีวิต อุปลักษณ์ธรรมชาติ และอุปลักษณ์การเดินทาง สะท้อนมโนทัศน์ว่าผู้หญิงเป็นสิ่งมีชีวิต ผู้หญิงเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ผู้หญิงเป็นธรรมชาติ และผู้หญิงเป็นการเดินทาง

การุญญ พนมสุข (2549) ศึกษาการวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณ์ในบทอัครรรยของวรรณกรรมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้และเปรียบเทียบอุปลักษณ์ในบทอัครรรยของวรรณกรรมไทยต่างสมัย และมโนทัศน์เรื่องเพศของคนไทยจากอุปลักษณ์ในบทอัครรรยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน วิเคราะห์ข้อมูลจากบทอัครรรยในวรรณกรรมตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยพบอุปลักษณ์ 7 ได้แก่ 1. อุปลักษณ์สิ่งมีชีวิต ประกอบด้วย อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สัตว์ และอุปลักษณ์พืช 2. อุปลักษณ์สิ่งไม่มีชีวิต ประกอบด้วย อุปลักษณ์สิ่งประดิษฐ์ และอุปลักษณ์อาหาร 3. อุปลักษณ์ธรรมชาติ 4. อุปลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติ 5. อุปลักษณ์การเดินทาง 6. อุปลักษณ์การแสดง และ 7. อุปลักษณ์การเล่น ในการกล่าวถึงเพศสัมพันธ์จะนำสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน โดยฝ่ายชายมักจะเป็นผู้กระทำทางเพศ จึงปรากฏอุปลักษณ์ที่เคลื่อนไหวได้ เช่น แมลง จากอุปลักษณ์สะท้อนมโนทัศน์เรื่องเพศของคนในสังคมได้ว่า เพศเป็นสิ่งมีชีวิต เพศเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

เพศเป็นธรรมชาติ เพศเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ เพศเป็นการเดินทาง เพศเป็นการแสดง และ เพศเป็นการเล่น

ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2549) ศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปภาพที่เป็นอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทยและวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจากอุปลักษณะตามแนวทางการศึกษาของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน โดยศึกษาข้อมูลการใช้ภาษาไทยจากนวนิยายไทยที่ตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2546 ผลการศึกษาพบว่า รูปภาพที่เป็นอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย มี 13 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะไฟ อุปลักษณะของเหลว อุปลักษณะแก๊ส อุปลักษณะมนุษย์ อุปลักษณะสัตว์ อุปลักษณะพืช อุปลักษณะสี อุปลักษณะอาหาร อุปลักษณะโรค อุปลักษณะทรัพย์สิน อุปลักษณะปรากฏการณ์ธรรมชาติ อุปลักษณะสงคราม และอุปลักษณะวัตถุ ดังนั้นมโนทัศน์อารมณ์โกรธในภาษาไทยจึงมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ร่างกาย สังคม และวัฒนธรรม และยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษามีทัศนคติในทางลบกับอารมณ์โกรธ

สุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ใจ” เมื่อใช้เป็นอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ และเพื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ทางความหมายที่เป็นผลมาจากการใช้คำว่า “ใจ” เป็นอุปลักษณะ โดยศึกษาข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 หนังสือคลังคำ และ Heart Talk ด้วยทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานและแนวคิดการจำแนกประเภทของทฤษฎีต้นแบบมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายของคำ ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของอุปลักษณะ “ใจ” มี 5 ประเภท ได้แก่ 1. ความหมายแสดงถึงคน 2. ความหมายแสดงการกระทำ 3. ความหมายแสดงภาพ 4. ความหมายแสดงความรู้สึก และ 5. ความหมายแสดงลักษณะนิสัย แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของคนไทยว่าใจ เป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์

ดีเลิศ ศิริวารินทร์ (2550) ศึกษาอุปลักษณะในข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปภาพ แฉดวงความหมายของรูปภาพที่ใช้เป็นอุปลักษณะในข่าวเศรษฐกิจของไทย และมโนทัศน์ของคนไทยที่แสดงออกมาในข่าวเศรษฐกิจ โดยเก็บข้อมูลจากข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ในปีพ.ศ. 2548 เป็นเวลา 1 ปี ด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์อรรถลักษณะ และวิเคราะห์มโนทัศน์ด้วยทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) และสามเหลี่ยมมโนทัศน์ของออกเดนและริชาร์ด (Ogden & Richards, 1972) ผลการศึกษาพบอุปลักษณะ 6 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะสงคราม อุปลักษณะพาหนะ อุปลักษณะสิ่งก่อสร้าง

อุปลักษณสิ่งมีชีวิต อุปลักษณการแข่งขัน และอุปลักษณต้นไม้ สะท้อนมโนทัศน์ของคนไทยว่า เศรษฐกิจเป็นสงคราม เศรษฐกิจเป็นพาหนะ เศรษฐกิจเป็นสิ่งก่อสร้าง เศรษฐกิจเป็นสิ่งมีชีวิต เศรษฐกิจเป็นการแข่งขัน และเศรษฐกิจเป็นต้นไม้

เปรมกมล สถิตเดชกุญชร (2551) ศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณจาก อินเทอร์เน็ตในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต และกระบวนการทางความหมายของการเป็นอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ตามแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ ปรินาน โดยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ 17 ประเภท ผลการศึกษาพบว่ารูปภาษาที่เป็นอุปลักษณที่ปรากฏ ในอินเทอร์เน็ตมีจำนวน 9 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณมนุษย์ อุปลักษณาการ อุปลักษณวัตถุ อุปลักษณสิ่งสิ่งพิมพ์ อุปลักษณสิ่งก่อสร้าง อุปลักษณสงคราม อุปลักษณกีฬา อุปลักษณธรรมชาติ และอุปลักษณสิ่งเหนือธรรมชาติ อุปลักษณที่พบมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ทางร่างกาย การรับรู้ ทางประสาทสัมผัส สิ่งแวดล้อม ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม มีกระบวนการ ถ่ายโยงความหมายเพียงกระบวนการเดียว คือ กระบวนการถ่ายโยงความหมายแบบเชิงเดียว สะท้อนให้เห็นว่าอินเทอร์เน็ตเป็นโลก

นันทนา วงษ์ไทย (2555) ศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายที่สะท้อนให้เห็นได้จากถ้อยคำ อุปลักษณที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์ณาปนกิจศพที่ตีพิมพ์ระหว่างปีพ.ศ.2521-2550 โดยใช้ทฤษฎี อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ผลการศึกษาพบว่า คนไทยมีความเชื่อว่าการตายเป็นเพียงการสิ้นสุดของสภาวะร่างกาย แต่วิญญาณนั้นยังคงอยู่และเวียน วายตายเกิดต่อไปไม่สิ้นสุด แสดงให้เห็นว่าคนไทยแม้จะนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก แต่ก็มี ความเชื่อส่วนหนึ่งเป็นแบบลัทธิวิญญาณนิยมหรือนับถือผี ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมตั้งแต่ก่อนรับ พุทธศาสนาเข้ามาในประเทศ

นิภาดา โพธิ์เรือง (2559) ศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์นางร้ายในนวนิยายพาฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณนางร้ายและมโนอุปลักษณที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ นางร้าย โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากนวนิยายประเภทพาฝันในช่วงปีพ.ศ. 2490-2558 ด้วยทฤษฎี ภาษาศาสตร์ปรินานของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ผลการศึกษาพบ อุปลักษณ 12 ประเภท ได้แก่ 1) อุปลักษณสัตว์ แบ่งได้เป็นอุปลักษณสัตว์นกล่า อุปลักษณสัตว์มีพิษ อุปลักษณสัตว์เลื้อยคลานไม่เชื่อง และอุปลักษณสัตว์ดุเดือด 2) อุปลักษณาการ แบ่งได้เป็น อุปลักษณ อาหารรสจัด อุปลักษณาการนำรับประทาน และอุปลักษณาการให้โทษ 3) อุปลักษณมนุษย์

4) อุปลักษณณ์นักแสดง 5) อุปลักษณณ์สิ่งด้อยค่า 6) อุปลักษณณ์สิ่งน่าหลงใหล 7) อุปลักษณณ์ผู้ล่า/ผู้ทำลาย 8) อุปลักษณณ์ภัยธรรมชาติ 9) อุปลักษณณ์ตัวละครที่สร้างปัญหาในวรรณกรรม 10) อุปลักษณณ์ผู้มีอำนาจ/ผู้ควบคุม 11) อุปลักษณณ์สงคราม และ 12) อุปลักษณณ์พิษให้โทษ อุปลักษณณ์ที่พบสะท้อนมุมมอง 3 ประการ ได้แก่ ความร้ายเป็นสิ่งที่คนไม่ปรารถนาซึ่งอุปลักษณณ์เป็นสิ่งสะท้อนความร้ายจากมุมมองของสังคมผ่านตัวละครนางร้าย การมองภาพนางร้ายผ่านอุปลักษณณ์ในเชิงลบของนักเขียนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมองอุปสรรคของชีวิตที่ต่างกัน และความร้ายมีพัฒนาการและความซับซ้อนมากขึ้นตามยุคสมัย

งานวิจัยในกลุ่มนี้เป็นการศึกษาอุปลักษณณ์ตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางการวิเคราะห์การจัดกลุ่มถ้อยคำอุปลักษณณ์และมโนอุปลักษณณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญแนวคิดหนึ่งในงานวิจัยเล่มนี้

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ไม่ได้ศึกษาเฉพาะมโนอุปลักษณณ์ แต่ศึกษาหน้าที่อุปลักษณณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์และอุปลักษณณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ด้วย ได้แก่ งานวิจัยของณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) วิลาวัณย์ วิษณุเวคิน (2550) วรวรรณนา เพ็ชรกิจ (2551) ปิยภรณ์ อบแพทย์ (2552) ยมลภัทธ ภัทรคุปต์ (2553) สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า (2553) และสิริมา เชียงขาวไว (2556) ดังนี้

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) ศึกษาเรื่องหน้าที่ของอุปลักษณณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่เป็นพนักงานบริษัทและนิสิตระดับปริญญาตรี-โท ผลการศึกษาพบเหตุผล 7 ประการตามลำดับ ได้แก่ อุปลักษณณ์สื่อความได้ชัดเจนกว่าเพราะทำให้ผู้ฟังเห็นภาพ อุปลักษณณ์สื่อความได้โดยใช้คำน้อยกว่า อุปลักษณณ์ฟังดูรุนแรงและจริงจังน้อยกว่าการกล่าวตรง ๆ อุปลักษณณ์สื่อความได้ทันทีเพราะเป็นถ้อยคำที่นิยมใช้ อุปลักษณณ์เน้นมากกว่าการกล่าวตรง ๆ หรือเน้นให้รู้สึกรู้ว่าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ ซึ่งมักเป็นการกล่าวเกินจริง อุปลักษณณ์สร้างความขบขัน สนุกสนาน และอุปลักษณณ์ช่วยให้กำกวม ซึ่งเหตุผลทั้งหมดผู้บอกภาษาเชื่อว่า อุปลักษณณ์ใช้สื่อความได้ดีกว่าการพูดโดยตรง ผลการศึกษาดังกล่าวพบความแตกต่างจากการศึกษาหน้าที่อุปลักษณณ์ของโกทลี (Goatly, 2000) ในภาษาตะวันตก ในด้านการใช้อุปลักษณณ์เพื่อการตำหนิหรือการกล่าวในทางลบให้ดูรุนแรงน้อยลง และด้านความกำกวมด้วยการทำให้เกิดความลังเลใจเรื่องการตำหนิอีกฝ่ายเพื่อเลี่ยงความรับผิดชอบ โดยไม่พบหน้าที่การสร้างคามสนิทสนม

วิลาวัณย์ วิษณุเวคิน (2550) ศึกษาอุปลักษณณ์ในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของอุปลักษณณ์ที่ปรากฏและหน้าที่ของอุปลักษณณ์ในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ไทย จากข้อมูลหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ระดับอุดมศึกษา โดยใช้แนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน

(Lakoff & Johnson, 1980) แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of communication) ของเดล ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) และมุมมองด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์มาวิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนวคิดของโกทลี (Goatly, 2000) ผลการศึกษาพบมโนอุปลักษณ์เชิงโครงสร้างมากที่สุด ได้แก่ อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สถานที่ อุปลักษณ์ธรรมชาติ อุปลักษณ์สิ่งของ และอุปลักษณ์พืช มโนอุปลักษณ์เชิงทิศทางและการเคลื่อนที่ เช่น การอธิบายความต่างศักย์ไฟฟ้าด้วยอุปลักษณ์ขึ้น ลง และมโนอุปลักษณ์เชิงรูปธรรม เช่น การเปรียบเทียบการไหลของกระแสไฟเป็นการไหลของกระแสน้ำ การศึกษาหน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนวทางวัจนปฏิบัติศาสตร์พบหน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิดมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าปริจเฉทที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เน้นการใช้อุปลักษณ์ในหน้าที่นี้ และยังพบหน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ โดยไม่พบหน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์

วรรณนา เพ็ชรกิจ (2551) ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยที่สะท้อนมุมมองของแพทย์และผู้ป่วยที่มีต่อโรคมะเร็ง และเพื่อศึกษาเจตนาปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วยที่สัมพันธ์กับการใช้อุปลักษณ์และมโนอุปลักษณ์มะเร็ง ผลการศึกษาพบว่าแพทย์และผู้ป่วยมีมโนอุปลักษณ์ว่า โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค โรคมะเร็งเป็นวัชพืช โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย โรคมะเร็งเป็นภัยวิบัติ โรคมะเร็งเป็นวัตถุแปลกปลอม การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม ในขณะที่โรคมะเร็งเป็นเพื่อน การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง และการรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน พบเฉพาะในการใช้ของผู้ป่วยเท่านั้น

ในด้านเจตนาปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งและการรักษา การรณรงค์ให้ป้องกันและเข้ารับการตรวจกรองโรค และการปลอบใจให้กำลังใจผู้ป่วย ส่วนเจตนาปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย คือ การแบ่งปันประสบการณ์การเจ็บป่วยและการรักษา การแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความเจ็บป่วยทั้งทางบวกและทางลบ และการปลอบใจให้กำลังใจผู้ป่วยมะเร็งคนอื่น ๆ ซึ่งเจตนามีความสัมพันธ์กับการใช้อุปลักษณ์ของทั้งผู้ป่วยและแพทย์ โดยในทุกมโนอุปลักษณ์ใช้บรรยายคุณสมบัติต่าง ๆ ของมโนทัศน์โรคมะเร็ง และใช้เฉพาะมโนอุปลักษณ์โรคมะเร็งเป็นเพื่อน การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม และการรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน เพื่อการปลอบใจ ให้กำลังใจ และการแสดงความรู้สึก

ปิยภรณ์ อบแพทย์ (2552) ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ และวิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ ศึกษาข้อมูลจากผลงานหนังสือธรรมะของพระธรรมมา

จารย์ 6 ท่าน ผลการศึกษาพบมโนอุปลักษณ์ 15 ประเภท ได้แก่ [ชีวิต คือ การเดินทาง] [ชีวิต คือ การต่อสู้/ สงคราม] [ชีวิต คือ ทรัพยากร] [ชีวิต คือ ธุรกิจ] [ชีวิต คือ ภาวะ/ สถานที่ปิดล้อม] [ชีวิต คือ สิ่งที่ไม่คงทน] [ชีวิต คือ การศึกษา] [ชีวิต คือ ต้นไม้] [ชีวิต คือ ละคร] [ชีวิต คือ กีฬา] [ชีวิต คือ สิ่งปลูกสร้าง] [ชีวิต คือ แสงเทียน/ แสงตะเกียง] [ชีวิต คือ สัตว์ไม่เชื่อง] [ชีวิต คือ สิ่งที่มีปริมาณ/ ความยาว] และ [ชีวิต คือ สิ่งที่ต้องขัดแต่งเพิ่ม] สะท้อนมุมมองเกี่ยวกับชีวิตว่า ธรรมะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ทุกชีวิตต้องเจอปัญหาหรืออุปสรรค อวิชชาทำให้ชีวิตเป็นทุกข์ ชีวิตแสนสั้น ไม่แน่นอน และมีคุณค่า ในด้านหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ชีวิต อุปลักษณ์ทำหน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด และเรียบเรียงความ

ยมลัทธ ภัทรคุปต์ (2553) ศึกษาอุปลักษณ์ความตายในหนังสือธรรมะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณ์ความตายในหนังสือธรรมะ หน้าที่ของอุปลักษณ์ความตายในหนังสือธรรมะ และองค์ประกอบการสื่อสารตามแนวคิดทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของหนังสือธรรมะ จากหนังสือธรรมะที่แต่งโดยพระธรรมมาจารย์ไทย ผลการศึกษาพบว่า [ความตาย คือ การเดินทาง] [ความตาย คือ ข้าศึก-ศัตรู] [ความตาย คือ การดับของไฟและ/หรือแสงสว่าง] [ความตาย คือ วัตถุ] [ความตาย คือ การศึกษา] [ความตาย คือ การแตกของสิ่งที่เปราะบาง] [ความตาย คือ การสูญเสียสิ่งมีค่า] [ความตาย คือ การลงสู่เบื้อง-ล่าง] [ความตาย คือ ภัยพิบัติ] [ความตาย คือ มิตร] [ความตาย คือ การชดใช้หนี้หรือการคืน] [ความตาย คือ การพังของบ้าน] [ความตาย คือ เพฆฆฆาต] [ความตาย คือ การตายของพืช] [ความตาย คือ สัตว์ร้าย] [ความตาย คือ การนอน] และ [ความตาย คือ การปิดฉาก] และมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับความตายในหนังสือธรรมะมี 3 ด้าน คือ 1) หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ อธิบายความ ทำให้เกิดมุมมองใหม่ เป็นเหตุผลสนับสนุนให้ผู้อ่านกระทำหรือไม่กระทำการบางอย่าง 2) หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ คือ ตกแต่งถ้อยคำเพื่อหลีกเลี่ยงคำที่ให้ผลทางลบต่อความรู้สึก และ 3) หน้าที่ด้านสัมพันธภาพ คือ การลำดับความในปริจเฉท

สุรเชษฐ์ พิชิตพงศ์เผ่า (2553) ศึกษาอุปลักษณ์ชีวิตในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมโนทัศน์ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสารของหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิตตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน และเพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ชีวิตที่ปรากฏในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิตตามแนวคิดด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ ศึกษาข้อมูลจากหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิตแนวให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต หรือจิตวิทยาประยุกต์ ที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี 2548-2551 ผลการศึกษาพบว่า [ชีวิต คือ การเดินทาง]

[ชีวิต คือ การต่อสู้/ สงคราม] [ชีวิต คือ สิ่งที่สามารถเพิ่มหรือลดค่าได้] [ชีวิต คือ การศึกษา] [ชีวิต คือ ภาระ/ สถานที่ปิดล้อม] [ชีวิต คือ ต้นไม้] [ชีวิต คือ กีฬา] [ชีวิต คือ ละคร] [ชีวิต คือ สิ่งปลูกสร้าง] [ชีวิต คือ ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ] [ชีวิต คือ บทเพลง] [ชีวิต คือ เหริญ] [ชีวิต คือ การลงทุน] [ชีวิต คือ สิ่งที่มีความยาว] โดยมโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ หน้าที่ด้านการอธิบายความ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของชีวิต หน้าที่การเรียบเรียงความ และหน้าที่ที่โดดเด่นที่สุดคือ หน้าที่ด้านการชี้แนะเพื่อให้ผู้อ่านกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง มุมมองหลักเกี่ยวกับชีวิตที่ได้จาก มโนอุปลักษณ์ ได้แก่ เป้าหมายหรือความต้องการของชีวิต คือ การมีความสุขและประสบความสำเร็จ เราควรวางแผนการดำเนินให้ดี ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ การศึกษา ปัญญา หรือ ธรรมะมาช่วยชีวิตของเราต้องพบทั้งความสุข ความทุกข์ และอุปสรรคปัญหาเป็นสังขารที่เกิดขึ้นในชีวิต เราสามารถแก้ไขอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และเราสามารถพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สิริมา เชียงขาวไว (2556) ศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับธรรมะในปาฐกถาธรรมของพุทธทาสภิกขุ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมะของท่านพุทธทาส เพื่อศึกษาหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ธรรมะของท่านพุทธทาส และเพื่อศึกษาที่มาของมโนอุปลักษณ์ธรรมะของท่านพุทธทาส จากข้อมูลปาฐกถาธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุที่มีการตีพิมพ์ตั้งแต่พ.ศ. 2530 ผลการศึกษาพบว่า [ธรรมะ คือ การดับความร้อน] [ธรรมะ คือ การปกครอง] [ธรรมะ คือ การรับประทานอาหาร] [ธรรมะ คือ การทำสงคราม] [ธรรมะ คือ การปลดพันธนาการ] [ธรรมะ คือ การรักษาโรค] [ธรรมะ คือ การเดินทาง] [ธรรมะ คือ การกำจัดความมืด] [ธรรมะ คือ การทำความสะอาด] และ [ธรรมะ คือ การทำเกษตรกรรม] สะท้อนให้เห็นว่า ธรรมะคือหน้าที่ที่มีอุปสรรคอันแก้ไขได้โดยการใช้หัวข้อธรรมที่เปรียบเสมือนเครื่องมือในการแก้ปัญหา ในด้านหน้าที่ของอุปลักษณ์พบว่า มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่ทั้งด้านการถ่ายทอดความคิด ด้านบุคคลสัมพันธ์ และด้านการเรียบเรียงความ

แนวคิดที่พบว่ามีมาใช้ในการวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยเฉพาะแนวคิดหรือมุมมองด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ มีบทบาทต่องานวิจัยด้านอุปลักษณ์เป็นอย่างมาก เนื่องจากวจนปฏิบัติศาสตร์นั้นสนใจการศึกษาอุปลักษณ์ในฐานะความหมายตามบริบทการใช้หรือความหมายของผู้พูดที่ใช้ในแต่ละครั้ง การศึกษางานวิจัยในกลุ่มนี้จึงเป็นประโยชน์ด้านการเป็นแนวทางในการนำหน้าที่อุปลักษณ์ด้วยแนวทางวจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์อุปลักษณ์ในภาษาไทย แม้ผู้วิจัยไม่ได้นำหน้าที่ของอุปลักษณ์ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์มาศึกษาโดยตรง

แต่แนวคิดและงานวิจัยที่ใช้แนวคิดดังกล่าวก็เป็นประโยชน์และแนวทางในการนำมาปรับใช้ในการศึกษา
อุปลักษณะเชิงวิพากษ์ให้แก่งานวิจัยชิ้นนี้ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาทั้งหมด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีที่สามารถ
นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ การศึกษาอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน การศึกษา
อุปลักษณะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ การศึกษาอุปลักษณะตามแนวคิดนักทฤษฎีอุปลักษณะ และ การศึกษา
อุปลักษณะตามแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์ ส่วนการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แม้จะมีงานวิจัยที่
ใกล้เคียงกันอยู่บางเรื่อง แต่ยังไม่มียงานวิจัยชิ้นใดที่ศึกษากลุ่มข้อมูลอุปลักษณะในวาทกรรมการเมือง
ช่วงการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไปพ.ศ. 2562 และยังไม่มียงานวิจัยที่ศึกษาด้วยแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมา
ข้างต้นร่วมกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหัวข้องานวิจัยนี้ควรแก่การศึกษา ซึ่งจะเป็นงานวิจัยที่ให้ประโยชน์ทั้งใน
ด้านวิชาการและด้านสังคมต่อไป

บทที่ 3

มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ในวาทกรรม การเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

บทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์ที่พบในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดเรื่องมโนอุปลักษณ์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) ในแต่ละมโนอุปลักษณ์ที่พบนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2006; 2016) มาวิเคราะห์ข้อมูลที่พบในแต่ละมโนอุปลักษณ์เพื่อวิเคราะห์กลุ่มย่อยของแบบเปรียบเทียบและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มฉากทัศน์ต่าง ๆ และใช้ทฤษฎีการผสมผสานมโนทัศน์ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) มาวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละฉากทัศน์ที่พบ ซึ่งจะแสดงให้เห็นองค์ประกอบบางอย่างที่แต่ละฉากทัศน์ขบขันให้โดดเด่น และจะเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสรุปในบทที่ 4 เป็นมุมมองเชิงวิพากษ์ต่อไปว่านักการเมืองมีแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองอย่างไรในการเลือกตั้งครั้งนี้

การนำเสนอข้อมูลตัวอย่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ในบทนี้ ผู้วิจัยแบ่งนักการเมืองออกเป็น 3 ฝ่าย เพื่อให้เห็นลักษณะการใช้อุปลักษณ์ในบางองค์ประกอบที่เลือกใช้สื่อความหมายถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบต่างกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจำแนกฝ่ายนักการเมืองจาก 3 หลักเกณฑ์ ได้แก่

1. การประกาศจุดยืนอย่างชัดเจนของนักการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละพรรคในสื่อสาธารณะ การปราศรัย การประชันวิสัยทัศน์ และการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนตามรายการต่าง ๆ เช่น

ตัวอย่างพาดหัวข่าวการเมือง

- เลือกตั้ง 2562: “ไพบูลย์” ย้ำจุดยืนหนุน “ประยุทธ์” เป็นนายกฯ

(Thai PBS, 11 มีนาคม 2562)

- Exclusive: ธนาธร อนาคตใหม่ ย้ำไม่จับมือกับ คสช. “ไม่เอาแล้วรัฐประหารซ้ำซาก”

(workpointTODAY, 2 กุมภาพันธ์ 2562)

ตัวอย่างการปราศรัย

- “ประชาธิปไตยคือระบอบปกครองที่ดีที่สุดในโลก เหมาะสมสำหรับประเทศไทย
เผด็จการออกไป ประยุทธ์ออกไป”

(อดิสร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

- “การเลือกตั้ง 24 มีนาคมผมให้นิยามมั่นว่าเราต้องใช้การเลือกตั้งครั้งนี้เพื่อ 3 ยุติ
ยุติที่ 1 ยุติการสืบทอดอำนาจของคสช. ไม่ให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มาเป็น
นายกรัฐมนตรีต่อ สักดักันไม่ให้พรรคพลังประชารัฐได้เป็นรัฐบาล”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างเหล่านี้ พรรคเพื่อไทยและอนาคตใหม่เป็นพรรคที่นักการเมืองในพรรคแสดงความเห็นทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าไม่สนับสนุนและไม่ร่วมงานทางการเมืองกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งในขณะนั้นเป็นทั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และเป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากพรรคพลังประชารัฐในการเลือกตั้งพ.ศ.2562 ส่วนนายไพบูลย์ นิติตะวัน หัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูป มีจุดยืนของพรรคในการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย ดังกล่าวนี้นักวิจัยจะกำหนดให้พรรคเพื่อไทยและพรรคอนาคตใหม่เป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนพรรคประชาชนปฏิรูปเป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติในงานวิจัยนี้

2. การตีความจากข้อมูลที่ปรากฏในงานวิจัย ทั้งที่เป็นการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา และการสื่อสารอย่างไม่ตรงไปตรงมาหรืออาจไม่ได้ตั้งใจของนักการเมือง เช่น

- “พรรคประชาธิปัตย์ต้องการให้การเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้ชนะครับ เป็นโอกาสของพี่น้องประชาชนและประเทศไทยในการที่จะหลุดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ และหลุดพ้นจากการเมืองซึ่งติดอยู่ในกับดักของวัฏจักรของเผด็จการ และรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างนี้ นักการเมืองไม่ได้กล่าวถึงจุดยืนว่าจะสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ แต่เลือกสื่อสารว่าทั้งฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฏจักรเผด็จการ และฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งบางพรรคในฝ่ายนี้ก็มีภาพลักษณ์ว่าเคยเป็นรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นนักวิจัยจึงตีความจากข้อมูลที่พบว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ต้องการ

แสดงจุดยืนว่าอยู่ฝ่ายใด จึงจัดเป็นฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนว่าสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

3. ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในวงกว้าง สำนักข่าวต่าง ๆ จึงนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับจุดยืนของพรรคการเมืองต่อประชาชนด้วย เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(BBC News ไทย, 2562)

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของขั้วการเมืองหลังการเลือกตั้ง ประกอบการอธิบายเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมือง บทที่ 3

ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลการวิเคราะห์ของสื่อมวลชนมาเป็นเกณฑ์ประกอบการจำแนกฝ่ายนักการเมืองในงานวิจัยนี้ด้วย

จากหลักเกณฑ์การจำแนกฝ่ายทางการเมืองดังกล่าว ในการศึกษาอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 นี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกนักการเมืองเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่ 1 “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)” ฝ่ายที่ 2 “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)” และฝ่ายที่ 3 “ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)” เป็นฝ่ายที่มีสมาชิกพรรคการเมืองเกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และแสดงความเห็นทางการเมืองว่าสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เป็นนายกรัฐมนตรี ในงานวิจัยนี้มีจำนวน 3 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคประชาชนปฏิรูป	2) พรรคพลังประชารัฐ
3) พรรครวมพลังประชาชาติไทย	

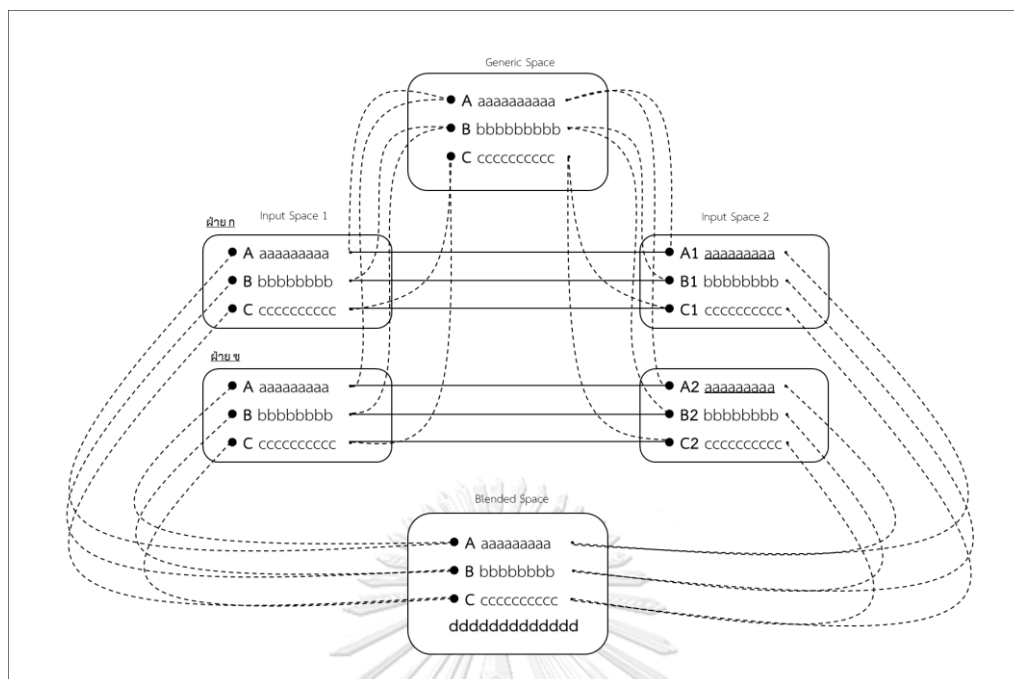
2. “ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)” เป็นฝ่ายที่แสดงความเห็นทางการเมืองว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีจากการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และเป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากพรรคพลังประชารัฐ รวมทั้งแสดงความประสงค์ว่าจะไม่ร่วมงานทางการเมืองกับนักการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลังการเลือกตั้ง ในงานวิจัยนี้มีจำนวน 8 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคไทยรักษาชาติ	2) พรรคเพื่อชาติ
3) พรรคเพื่อไทย	4) พรรคประชาชาติ
5) พรรคเศรษฐกิจใหม่	6) พรรคสามัญชน
7) พรรคเสรีรวมไทย	8) พรรคอนาคตใหม่

3. “ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)” เป็นฝ่ายที่ไม่แสดงความเห็นทางการเมืองที่ชัดเจนทั้งในด้านการต่อต้านหรือสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติและพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ส่วนการแสดงมุมมองทางการเมืองปรากฏได้ทั้งการแสดงอย่างชัดเจนว่าฝ่ายตนสามารถร่วมงานกับฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ และไม่แสดงความเห็นว่าฝ่ายตนจะสามารถร่วมงานกับฝ่ายใดได้บ้างหลังการเลือกตั้ง งานวิจัยนี้มีจำนวน 5 พรรค ประกอบด้วย

1) พรรคกลาง	2) พรรคชาติไทยพัฒนา
3) พรรคชาติพัฒนา	4) พรรคประชาธิปัตย์
5) พรรคภูมิใจไทย	

ลำดับต่อมา ในบทนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์หมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ด้วยทฤษฎีการผสมผสานโนทัศน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะแผนภาพที่เชื่อมโยงกัน 4 พื้นที่ ได้แก่ นำเสนอเป็นแผนภาพตามโครงร่างนี้

แผนภาพที่ 4 โครงร่าง the four-space model ที่ใช้นำเสนอการผสมมโนทัศน์ในบทที่ 3

จากแผนภาพโครงร่างดังกล่าว ผู้วิจัยนิยามความหมายและมีข้อตกลงสัญลักษณ์ในแผนภาพดังนี้

ข้อตกลงเรื่องนิยามความหมายและการใช้สัญลักษณ์ในการผสมมโนทัศน์

1. พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม (Generic space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการพิจารณาลักษณะร่วมของมโนทัศน์ 1 และมโนทัศน์ 2 ในพื้นที่ความคิดต้นเค้าว่ามีลักษณะใดร่วมกัน
2. พื้นที่ความคิดต้นเค้าหรือพื้นที่มโนทัศน์ต้นเค้า (Input space) ประกอบด้วยพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2) แสดงความคิดหรือมโนทัศน์ 2 มโนทัศน์ที่นำมาใช้ในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่มโนทัศน์ต้นเค้าสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด อัตลักษณ์ หรือเหตุการณ์ชุดหนึ่ง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน
3. พื้นที่ผสมมโนทัศน์ (Blended space) เป็นพื้นที่ทางความคิดที่เกิดจากการเลือกลักษณะหรือรายละเอียด หรือองค์ประกอบบางประการของมโนทัศน์ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 มาผสมเข้าด้วยกัน การผสมดังกล่าวทำให้เกิดลักษณะหรือความหมายบางอย่างเพิ่มเติมขึ้นมา

4. สัญลักษณ์เส้นตรงทึบ “—————” หมายถึง การถ่ายโยงความหมายในลักษณะการจับคู่ ระหว่างพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) กับ พื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2)

5. สัญลักษณ์เส้นประ “- - - - -” หมายถึง การถ่ายโยงความหมายระหว่างองค์ประกอบในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม (Generic space) กับพื้นที่ความคิดต้นเค้า (Input space) และระหว่างองค์ประกอบในพื้นที่ความคิดต้นเค้า (Input space) กับพื้นที่ผสมผสานมโนทัศน์ (Blended space) ซึ่งแสดงให้เห็นโครงสร้างใหม่ที่เกิดจากการถ่ายโยงความหมายระหว่างพื้นที่

6. สัญลักษณ์ตัวอักษรภาษาอังกฤษ “A / B / C / ...” ในแต่ละพื้นที่ แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยที่เชื่อมโยงกันได้ เช่น A ในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม (Generic space) เชื่อมโยงกับองค์ประกอบที่เป็น A ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า (Input space) และพื้นที่ผสมผสานมโนทัศน์ (Blended space) ด้วย

7. ลำดับเลขต่อท้ายตัวอักษรภาษาอังกฤษในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input space 2) เช่น “A1” “B1” “C1” ใช้เพื่อกำกับว่าองค์ประกอบที่อยู่ในแต่ละลำดับเลขอาจสื่อถึงสิ่งที่มีความแตกต่างกันได้ ตามสิ่งที่อ้างอิงของแต่ละฝ่ายการเมือง เช่น A1 อาจสื่อความหมายที่แตกต่างกับ A2 แม้จะถ่ายโยงความหมายจาก A ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input space 1) เหมือนกัน ทั้งนี้ หากองค์ประกอบดังกล่าวมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ใช้การขีดเส้นใต้ ดังตัวอย่าง “aaaaaaaa” เพื่อให้สังเกตได้ง่ายขึ้น

8. การเน้นตัวหนาในพื้นที่ผสมผสานมโนทัศน์ (Blended space) ดังตัวอย่าง “dddddddddd” หมายถึง แนวคิดที่เป็นผลพวงจากการผสมผสานมโนทัศน์ซึ่งประมวลได้จากการวิเคราะห์ฉากทัศน์ดังกล่าว

9. การลำดับฝ่ายทางการเมืองในแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ ผู้วิจัยกำหนดให้ “ฝ่าย ก” คือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ “ฝ่าย ข” คือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และ “ฝ่าย ค” คือนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากการวิเคราะห์ พบถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้งหมด 1,623 ถ้อยคำ จำแนกได้เป็น 17 กลุ่มมโนอุปลักษณ์ ทั้งนี้ในแต่ละมโนอุปลักษณ์ประกอบด้วยฉากทัศน์ที่ฉายภาพรายละเอียดแบบเปรียบเทียบที่พบในมโนอุปลักษณ์นั้น ๆ อีก แสดงรายละเอียดตามตารางนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษามโนอุปลักษณะและฉาบทศน์อุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย
ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

มโนอุปลักษณะ	ฉาบทศน์	จำนวนถ้อยคำ อุปลักษณะ
1. [การเมืองคือการเดินทาง]	(1) [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีผู้นำทาง]	281
	(2) [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]	108
	(3) [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]	90
	(4) [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรค ที่อยู่ในเส้นทาง]	41
	(5) [การเดินทางแบบแข่งขัน]	31
	(6) [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]	25
	(7) [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]	20
	(8) [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]	15
	(9) [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]	15
	(10) [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]	10
	รวม	<u>636</u>
2. [การเมืองคือการต่อสู้]	(1) [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	130
	(2) [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	72
	รวม	<u>202</u>
3. [การเมืองคือการพิทักษ์ คุ้มครอง รักษาความ ปลอดภัย]	(1) [การต่อต้านผู้กระทำผิด]	160
	(2) [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	14
	รวม	<u>174</u>
4. [การเมืองคือการจัดการ วัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	(1) [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	110
	(2) [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	4
	รวม	<u>114</u>
5. [การเมืองคือ การแข่งขันกีฬาและเกม]	(1) [การแข่งขันกีฬา]	41
	(2) [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]	20
	(3) [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	10
	รวม	<u>71</u>

ตารางที่ 1 ผลการศึกษามโนอุปลักษณะและฉากทัศน์อุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย
ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	จำนวนถ้อยคำ อุปลักษณะ
6. [การเมืองคือการทำธุรกิจ]	(1) [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]	36
	(2) [การลงทุนเพื่อผลกำไร]	12
	(3) [การบริหารองค์กร]	11
	(4) [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	8
	รวม	<u>67</u>
7. [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]		<u>65</u>
8. [การเมืองคือการศึกษา]	(1) [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]	43
	(2) [การสอบวัดผล]	14
	รวม	<u>57</u>
9. [การเมืองคือ การสร้างความสัมพันธ์]	(1) [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]	21
	(2) [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]	24
	(3) [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]	10
	รวม	<u>55</u>
10. [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]	(1) [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก]	23
	(2) [การหลอหลีกผู้ล่า]	16
	รวม	<u>39</u>
11. [การเมืองคือการปลูกต้นไม้]		<u>38</u>
12. [การเมืองคือการควบคุม มลพิษ]	(1) [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ]	18
	(2) [การจัดสิ่งปฏิญ สิ่งไม่พึงประสงค์]	11
	รวม	<u>29</u>
13. [การเมืองคือการแสดง]		<u>26</u>
14. [การเมืองคือ การรักษาโรค]	(1) [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]	14
	(2) [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]	6
	รวม	<u>20</u>

ตารางที่ 1 ผลการศึกษามโนอุปลักษณะและฉกทศนอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทย
ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	ฉกทศน	จำนวนถ้อยคำ อุปลักษณะ
15. [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]		<u>13</u>
16. [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]		<u>10</u>
17. [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]		<u>7</u>
รวมทั้งหมด		<u>1,623</u>

จากตารางที่ 1 เป็นผลการศึกษา มโนอุปลักษณะและฉกทศนอุปลักษณะที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 พบว่า นักการเมืองใช้มโนอุปลักษณะจำนวน 17 กลุ่มมโนอุปลักษณะ ประกอบด้วย 1. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการเดินทาง] จำนวน 636 ถ้อยคำอุปลักษณะ 2. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการต่อสู้] จำนวน 202 ถ้อยคำอุปลักษณะ 3. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการพิทักษ์ คุ่มครอง รักษาความปลอดภัย] จำนวน 174 ถ้อยคำอุปลักษณะ 4. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] จำนวน 114 ถ้อยคำอุปลักษณะ 5. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬา] จำนวน 71 ถ้อยคำอุปลักษณะ 6. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] จำนวน 67 ถ้อยคำอุปลักษณะ 7. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] จำนวน 65 ถ้อยคำอุปลักษณะ 8. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการศึกษา] จำนวน 57 ถ้อยคำอุปลักษณะ 9. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] จำนวน 55 ถ้อยคำอุปลักษณะ 10. มโนอุปลักษณะ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ] จำนวน 39 ถ้อยคำอุปลักษณะ 11. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] จำนวน 39 ถ้อยคำอุปลักษณะ 12. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] จำนวน 29 ถ้อยคำอุปลักษณะ 13. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการแสดง] จำนวน 26 ถ้อยคำอุปลักษณะ 14. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการรักษาโรค] จำนวน 20 ถ้อยคำอุปลักษณะ 15. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] จำนวน 13 ถ้อยคำอุปลักษณะ และ 16. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ] จำนวน 10 ถ้อยคำอุปลักษณะ และ 17. มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] จำนวน 7 ถ้อยคำอุปลักษณะ รวมทั้งหมด 1,624 ถ้อยคำอุปลักษณะ

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง]

องค์ประกอบของการเดินทางนั้น มักจะประกอบด้วยนักเดินทาง เส้นทาง อุปสรรคระหว่างการเดินทาง และจุดหมายปลายทาง การศึกษาในครั้งนี้พบว่านักการเมืองใช้อุปลักษณ์การเดินทางจากมุมมองที่หลากหลาย การนำเสนอภาพการเดินทางที่ต่างกันนั้นก็ส่งผลต่อการตีความ ประเมินคุณค่าสิ่งที่ถูกเปรียบปลายทางด้วย ผลการวิเคราะห์พบฉากทัศน์ที่แสดงภาพรายละเอียดเกี่ยวกับการเดินทางในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 10 ฉากทัศน์ เรียงลำดับตามจำนวนที่พบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

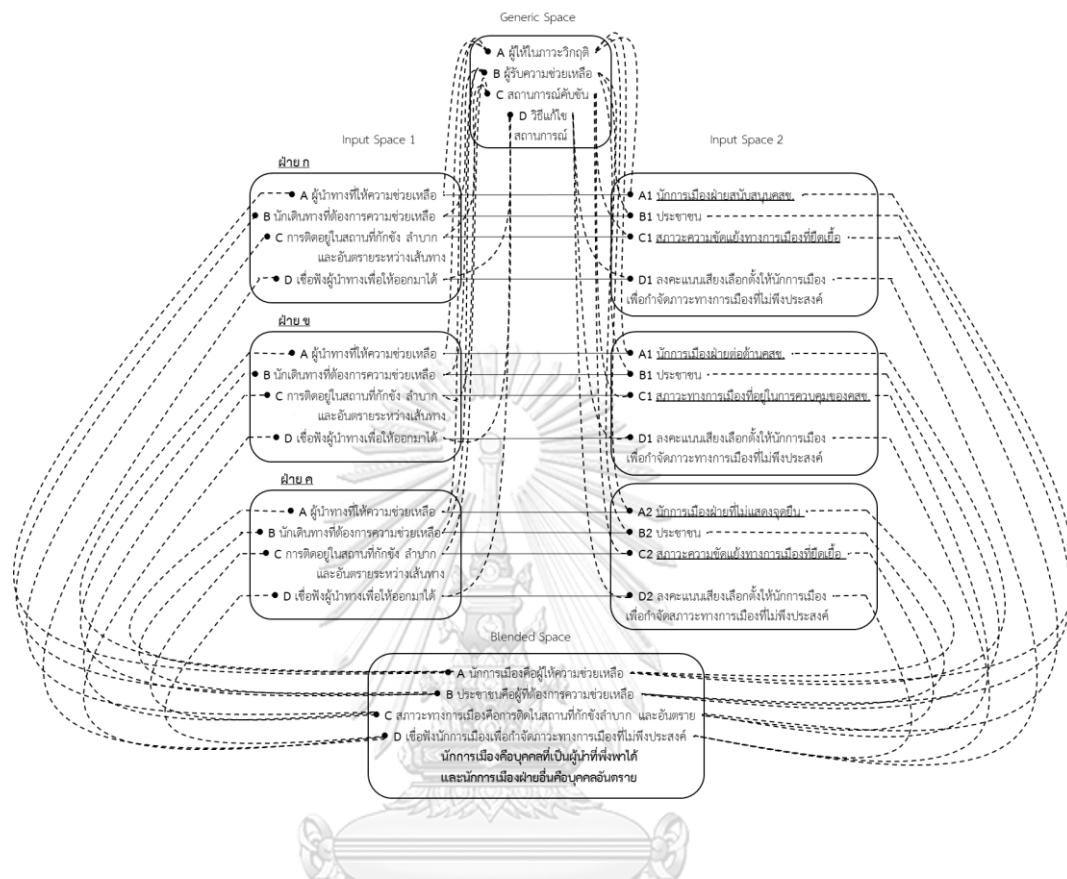
3.1.1 ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]

ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] เป็นการใช้อุปลักษณ์การเดินทางที่เน้นภาพของนักเดินทางผู้ตกอยู่ในสภาวะคับขันหรืออยู่ท่ามกลางพื้นที่ที่ทำให้เกิดความลำบากและอาจไม่ปลอดภัย สถานการณ์เช่นนี้มุ่งชี้ให้เห็นว่า สถานที่ดังกล่าวอาจเป็นอันตราย นักเดินทางควรรีบออกจากจุดนั้นโดยเดินตามผู้นำทางออกไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยกว่า เป้าหมายของการเดินทางครั้งนี้จึงเป็นการเดินให้พ้นจากพื้นที่เดิม

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่ 2 ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ 3 ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]

จากแผนภาพที่ 5 จะเห็นได้ว่าการเมืองเปรียบเทียบเป็นการเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง นักการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) หรือฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ต่างก็เปรียบเทียบเองเป็นผู้นำทางที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือพานักเดินทางออกจากจุดวิกฤติ ส่วนประชาชนเป็นนักเดินทางที่ต้องการพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้นำทาง เหตุการณ์ที่นักเดินทางต้องติดอยู่ในสถานที่ที่กักขัง ลำบาก และอันตรายนี้เป็นแบบเปรียบเทียบที่กล่าวถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบแตกต่างกัน นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเทียบเหตุการณ์ดังกล่าวกับภาวะทางการเมืองที่ยืดเยื้อ ส่วนนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเทียบเหตุการณ์ดังกล่าวกับภาวะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนั้นการที่นักเดินทางจะออกมาจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวได้ จึงเปรียบได้กับการที่ประชาชนที่ต้องเลือกลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามที่นักการเมืองชี้แนะ เพื่อนำพาตนเองให้พ้นจาก

ภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ ฉากทัศน์นี้จึงช่วยให้นักการเมืองกลายเป็นผู้นำที่เหมาะสม ส่วนนักการเมืองฝ่ายอื่นกลายเป็นบุคคลที่อันตรายในทางการเมือง นักการเมืองใช้อุปลักษณะนี้เพื่อชี้นำความคิดของประชาชนซึ่งเป็นผู้ฟังว่า ประชาชนจำเป็นต้องพึ่งพานักการเมืองฝ่ายหนึ่งซึ่งมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ เพื่อให้หลุดพ้นจากนักการเมืองอีกฝ่ายหนึ่งหรือสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นความไม่ปกติสุข

ตามพื้นที่ผสมผสาน (Blended Space) จะแสดงให้เห็นการนำคุณลักษณะของผู้นำทางที่มาช่วยเหลือนวกเข้ากับนักการเมือง พร้อมด้วยประชาชนที่มีคุณลักษณะของนักเดินทางที่กำลังต้องการความช่วยเหลือในภาวะวิกฤติ ความหวาดกลัวและความต้องการผู้นำที่พึ่งพาได้เป็นองค์ประกอบที่บอกเจตนาจากการให้ภาพเหตุการณ์นักเดินทางที่ติดอยู่ในสถานที่กักขัง ลำบาก และอันตราย สุดท้ายแล้วประชาชนจึงถูกชักจูงใจให้เชื่อฟังนักการเมืองเพื่อกำจัดสภาวะทางการเมืองที่ถูกชี้นำว่าไม่พึงประสงค์ ฉากทัศน์นี้จึงสร้างให้นักการเมืองเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำ ส่วนฝ่ายอื่นทางการเมืองที่เป็นคู่แข่งนั้น กลายเป็นบุคคลที่อันตรายในสายตาประชาชน ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (1)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้ เป็นการขึ้นปราศรัยครั้งแรกของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีบนเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคพลังประชารัฐ พลเอกประยุทธ์ได้กล่าวถึงสมรรถภาพความพร้อมของตนเองที่เป็นนายกรัฐมนตรีมาถึง 5 ปี และพร้อมที่จะทำงานการเมืองต่อไป โดยใช้อุปลักษณะการเดินทางที่แสดงความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้นำทางที่จะพาประชาชนออกจากสถานที่หรือเส้นทางที่ไม่พึงประสงค์ได้

“ลุงอยู่มา 5 ปี รู้อะไรมันเกิดขึ้น อะไรคือปัญหา อะไรคืออุปสรรค เราจะช่วยกัน
แผ้วถางทางเหล่านี้ให้มันโล่งขึ้นไป ลุงก็ถางมาโล่งพอสมควรแล้ว ทำให้บ้านเมืองสงบสุข
เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (1) ข้างต้นนี้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้อุปลักษณะการเดินทางว่าตนนั้น “แผ้วถางทางเหล่านี้ให้มันโล่งขึ้นไป ลุงก็ถางมาโล่งพอสมควรแล้ว” ดังกล่าวนี้นี้ ประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทางที่มีพลเอกประยุทธ์เป็นผู้นำทาง งานทางการเมืองเปรียบเป็นเส้นทางที่กำลัง

ดำเนินอยู่ ปัญหาและความขัดแย้งทางการเมืองจึงเป็นดังอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขวางกั้นเส้นทาง พลเอก ประยุทธ์จึงแสดงการเป็นผู้นำทางที่รู้ว่าอุปสรรคนั้นอยู่ตรงไหนและสามารถกำจัดออกไปได้เพราะเคยเดินทางผ่านมาแล้ว เพื่อสื่อว่างานทางการเมืองจะราบรื่นถ้าเลือกตั้งนายกครั้งนี้เป็นพลเอกประยุทธ์อีก เพราะจะเป็นผู้พาประชาชนให้พ้นจากภาวะวิกฤติได้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (2)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ในขณะนั้น ได้ขึ้นเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคก่อนการเลือกตั้ง กล่าวถึงบรรยากาศทางการเมืองหลังการรัฐประหารและการบริหารบ้านเมืองโดยคณะรัฐบาลรักษาความสงบแห่งชาติในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาว่าไม่มีประสิทธิภาพและเป็นวิธิการเมืองที่ไม่ถูกต้อง

“การเมืองของพรรคอนาคตใหม่คือการเมืองแห่งความหวัง เราอยู่ในห้องมืดมาแล้ว 5 ปี เราอยู่แบบความสิ้นหวังมานานจนคนคิดว่าประเทศนี้อยู่แต่ในทางตัน ไม่มีวันหาทางออกไม่เจอ ต่อให้หาทางออกเจอเดี๋ยวก็จะวนกลับมาทางตันใหม่”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (2) มีการใช้คำว่า “ห้องมืด” “ทางตัน” “ทางออก” และ “วนกลับมาทางตันใหม่” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายการเดินทางที่เน้นเฉพาะเส้นทางหรือสถานที่ที่ถูกปิดกั้นเอาไว้ เมื่อนำมาใช้ในการอธิบายภาพบรรยากาศทางการเมืองก่อนการเลือกตั้ง ฝ่ายรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงเปรียบเสมือน ห้องมืด ทางตัน ที่นักเดินทางต้องติดอยู่ ดังที่นายปิยบุตรกล่าวว่า “เราอยู่ในห้องมืดมาแล้ว 5 ปี” เพื่ออ้างอิงถึงระยะเวลาที่รัฐบาล คสช. เข้ายึดอำนาจและทำหน้าที่เป็นรัฐบาล การเลือกตั้งครั้งนี้พรรคอนาคตใหม่จึงเปรียบเสมือนความหวังที่ประชาชนจะมาพึ่งพาเพื่อไปสู่ทางออกที่ไม่กลับสู่ทางตันได้

ตัวอย่างที่ (3) และ (4)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคเพื่อไทย นายวัฒนา เมืองสุข กล่าวถึงบรรยากาศของการเลือกตั้งว่าเป็นเวลาที่ประชาชนรอคอยมากกว่า 5 ปี ช่วงเวลาที่ผ่านมา “ฝ่ายพวกเรา” ซึ่ง

หมายถึงพรรคเพื่อไทยและฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาล คสช. เป็นฝ่ายที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยอำนาจของ “ลุง” ซึ่งหมายถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดังนั้นพรรคเพื่อไทยจึงพยายามชี้ให้เห็นว่าช่วงเวลาของการเลือกตั้งนี้จะเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงจากชั่วอำนาจเดิม

ตัวอย่างที่ (3)

“พี่น้องประชาชนที่เคารพครับ เราไม่ได้เห็นบรรยากาศแบบนี้มา 5 ปีกว่าแล้วนะครับ ขอให้มันเป็นบรรยากาศของการเริ่มต้น เราจะพาประเทศออกจากเผด็จการ”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (4)

“องค์กรอิสระไม่ทำหน้าที่บางองค์กรเลยโดยกมลั่นदान บางองค์กรเลยเพราะลุงสรุปแล้วเลวพอกัน องค์กรที่เลวโดยกมลั่นदानผมคิดว่าพี่น้องพอเดาออก คดีฝั่งพวกเราเนี่ยเร็วปานจรวด คดีอีกฝั่งหนึ่งเนี่ย น้ำท่วมบ้าง มีความสลับซับซ้อนบ้างองค์กรอะไรไม่ทราบผมเชื่อว่าพี่น้องรู้ มันจึงถึงเวลาที่เราจะต้องมีการปฏิรูปประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วันนี้เราจะนำประเทศออกจากความตกต่ำได้ยังไง”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (3) และ (4) ดังกล่าว นายวัฒนา เมืองสุข ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “พาประเทศออกจากเผด็จการ” และ “เราจะนำประเทศออกจากความตกต่ำ” เพื่อฉายภาพสถานการณ์ที่นักเดินทางต้องการออกจากสถานที่หนึ่งที่ไม่พึงประสงค์ ในบริบทนี้พรรคเพื่อไทยเรียก รัฐบาล คสช. ว่าเป็นฝ่ายเผด็จการซึ่งเปรียบเสมือนสถานที่ที่นักเดินทางติดค้างอยู่ และช่วงเวลาที่ รัฐบาล คสช. บริหารปกครองบ้านเมืองว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความตกต่ำ ที่พรรคเพื่อไทยอ้างว่ามีการใช้อำนาจเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายตน ส่วนพรรคเพื่อไทยเปรียบได้กับผู้นำทางที่ชี้ให้นักเดินทางเห็นว่าสถานที่ที่ดำรงอยู่นี้ไม่พึงประสงค์ จากถ้อยคำที่ใช้ว่า “พา...ออก” “นำ...ออก” และพรรคเพื่อไทยจะเป็นผู้นำทางแล้วพาประชาชนออกไปได้อย่างแน่นอน

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (5)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อสังกัดพรรคภูมิใจไทย กล่าวบนเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งของพรรคว่า สถานการณ์ทาง

การเมืองของไทยที่ผ่านมานั้นเต็มไปด้วยความขัดแย้ง โดยเฉพาะสถานการณ์ก่อนการเลือกตั้งที่พรรคการเมืองต่าง ๆ แสดงจุดยืนเรื่องการแบ่งข้างทางการเมือง จึงชี้ให้เห็นว่าในมุมมองของพรรคภูมิใจไทยแล้ว วิธีการการเมืองเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์

“24 มีนาคมพวกเราทุกคนกำลังจะจับปากกาเข้าคูหาแล้วก็เปลี่ยนอนาคตของประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาฉันเข้าใจความรู้สึกครับผมเชื่อมั่นว่าพี่น้องไม่ว่าจะเป็นผู้นำที่นั่งอยู่บนเวทีตรงนี้ หรือพี่น้องชาวปทุมธานีที่นั่งอยู่หลายพันหลายหมื่นคน มีความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกันครับ เป็นความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมืดมิดมืดมนอนธการที่ไม่รู้ว่าทางออกของประเทศไทย แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์นั้นมันจะอยู่ตรงไหน และเป็นความมืดมิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองวัดไถ้เข้ามา ไถ้ที่จะเข้าไปถึงวันที่ตัดสินอนาคตของประเทศไทย ในวันที่ 24 มีนาคมพวกเราเห็นคำว่าต่างพรรคการเมือง พรรคการเมืองพรรคใหญ่ก็ประกาศว่าไม่เอาคนนั้น พรรคการเมืองบางพรรคก็บอกกูไม่เอาคนนี้ กูจะหลอกคนนี้มีเงื่อนไขทางการเมืองเต็มไปหมด”

(กรวิทย์ ปิณฑานันท์กุล, พรรคภูมิใจไทย)

จากตัวอย่างที่ (5) นายกรวิทย์ใช้อุปลักษณ์ว่า “เป็นความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมืดมิดมืดมนอนธการที่ไม่รู้ว่าทางออกของประเทศไทย แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์นั้นมันจะอยู่ตรงไหน และเป็นความมืดมิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองวัดไถ้เข้ามา” แสดงถึงการเดินทางที่นักเดินทางกำลังติดอยู่ในอุโมงค์ที่มืดมิดและยังมองไม่เห็นปลายทาง “ความมืดมิด” “มืดมนอนธการ” นี้ หมายถึงบรรยากาศทางการเมืองของไทยที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งมาอย่างยาวนาน การที่แต่ละพรรคการเมืองแสดงจุดยืนว่าสามารถร่วมงานกับพรรคใดและจะไม่ร่วมงานกับพรรคใดบ้าง เป็นเหมือนกับการทำให้ประชาชนซึ่งเป็นนักเดินทางต้องติดค้างอยู่ในสถานที่อันไม่พึงประสงค์ ส่วนพรรคภูมิใจไทยนั้นเลือกที่จะไม่แสดงจุดยืนทางการเมือง จะเป็นเหมือนผู้นำทางที่จะพานักเดินทางไปยังแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์ จึงควรเลือกพรรคภูมิใจไทยที่จะช่วยนำพาให้พ้นจากสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าว

ตัวอย่างที่ (6)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวบนเวทีปราศรัยถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับหากเลือกพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาล ประเด็นที่นายจรินทร์กล่าวอ้างถึงคือเรื่องความขัดแย้งและแบ่งฝ่ายทางการเมืองของพรรคต่าง ๆ ดังนั้นหากประชาชนเลือกพรรคประชาธิปัตย์ก็จะไม่ประสบกับปัญหาดังกล่าว

“24 มีนาคมท่านช่วยกาพรรคประชาธิปัตย์ครับ ถ้าพรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นแกนตั้งรัฐบาล ประชาธิปัตย์จะพาประเทศพ้นจากวิกฤตินี้ได้อย่างแน่นอนครับ [...]”

ทำไมผมบอกว่าถ้าประชาธิปัตย์เป็นแกนนำตั้งรัฐบาล เราจะพ้นจากวิกฤติความขัดแย้ง เพราะจุดยืนประชาธิปัตย์ชัดเจน ประชาธิปัตย์ถือว่าพรรคการเมืองทุกพรรคเป็นคู่แข่งกัน เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งเที่ยวนี้ แต่ไม่ใช่คู่แข่ง ประชาธิปัตย์ไม่แบ่งซ้ายแบ่งขวา”

(จรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างที่ (6) นี้ พบการใช้อุปลักษณ์ที่ฉายภาพเหตุการณ์ผู้นำทางกำลังพานักเดินทางออกจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งซึ่งไม่พึงประสงค์ว่า “พาประเทศพ้นจากวิกฤติ” และ “เราจะพ้นจากวิกฤติความขัดแย้ง” แสดงให้เห็นว่าสภาพบรรยากาศทางการเมืองในตอนนี้ เปรียบได้กับการอยู่ในสถานที่หนึ่งที่เป็นภาวะวิกฤติ นักการเมืองเปรียบเหมือนผู้นำทางจะขอพาประชาชนซึ่งเป็นเหมือนนักเดินทางที่กำลังเดือดร้อนให้พ้นไปจากจุดนั้นได้

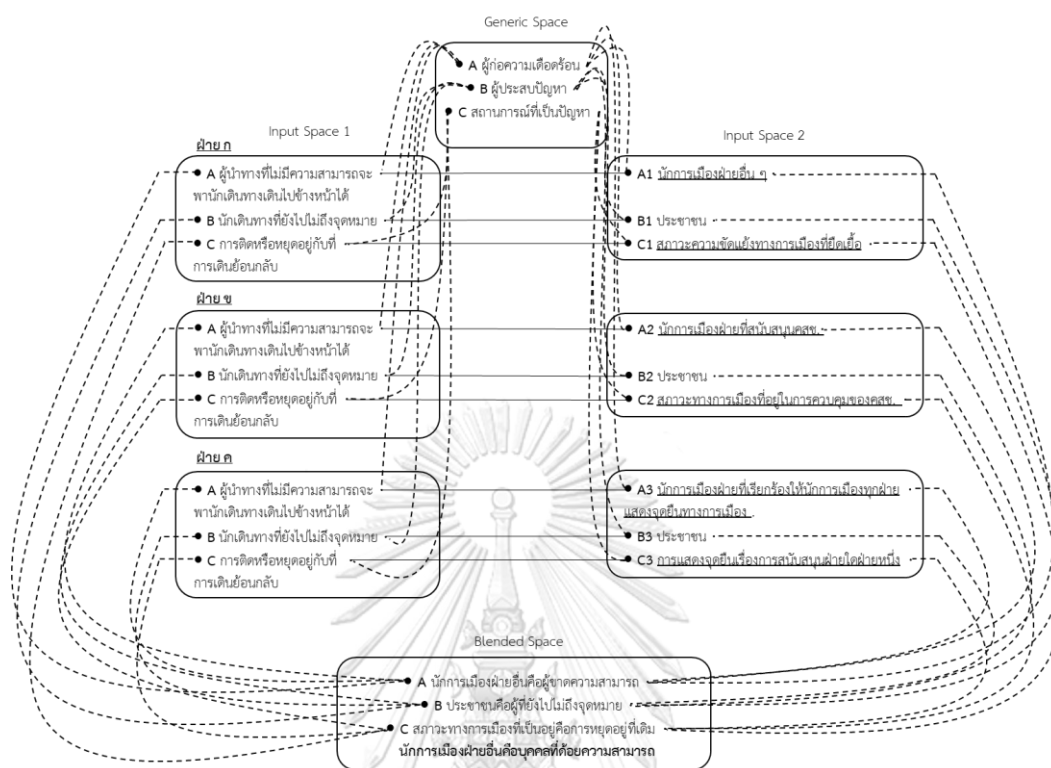
3.1.2 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] เป็นการใช้อุปลักษณ์การเดินทางที่เน้นภาพทิศทางของการเดินทางที่ผิดไปจากปกติ โดยทั่วไปแล้วการจะเดินทางจากจุดหมายหนึ่งไปสู่จุดหมายปลายทางได้นั้นต้องอาศัยการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า แต่ลักษณะการเดินทางในฉากทัศน์นี้ ฉายภาพของผู้นำทางที่ทำให้การเดินทางหยุดชะงักหรืออาจเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางเดินย้อนกลับไปยังหลัง อันเป็นทิศทางที่ไม่อาจไปถึงจุดหมายได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักการเมืองใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวในการหาเสียงเลือกตั้งทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6 การผสมผสานโน้ตชนในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]

แผนภาพที่ 6 แสดงให้เห็นองค์ประกอบเรื่องการเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่ นักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ต่างก็เปรียบฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถจะพานักเดินทางเดินไปข้างหน้าได้ ส่วนประชาชนก็เป็นเพียงนักเดินทางที่ยังไม่สามารถไปได้ถึงจุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ สถานการณ์ปัญหาที่นักการเมืองสร้างขึ้นคือสภาวะที่นักเดินทางต้องติดหรือหยุดอยู่กับที่ หรือมีผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถมาพาเดินทางย้อนกลับหลังจึงเป็นเหตุที่ทำให้ไปไม่ถึงปลายทาง สถานการณ์นี้ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) เปรียบถึงสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) เปรียบถึงสภาวะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) เปรียบการวนอยู่กับที่ดังกล่าวกับการต้องแสดงจุดยืนทางการเมืองว่าใครอยู่ฝ่ายใด

บริเวณพื้นที่ผสมผสาน ฉายองค์ประกอบที่ถูกคัดเลือกจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่ขาดความสามารถ จากบทบาทของผู้นำทางที่ไม่สามารถจะพานักเดินทางเดินไปข้างหน้าได้ ส่วนประชาชนเป็นผู้ที่ยังไปไม่ถึงจุดหมาย สถานการณ์ที่นำมาใช้นั้นเป็นการกล่าวถึงสภาพ

ทางการเมืองที่เป็นอยู่ซึ่งเป็นมุมมองที่เกิดจากฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้ทำให้การเมืองไม่พึงประสงค์ ฉากทัศน์นี้จึงสร้างให้การเมืองฝ่ายอื่นให้เป็นบุคคลที่ “ด้อยความสามารถ”

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (7)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนกร วังบุญคงชนะ รองโฆษกและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ให้สัมภาษณ์ในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” ถึงประเด็นที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ยึดอำนาจการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2557 นายธนกรให้ความเห็นว่าพลเอกประยุทธ์กระทำการดังกล่าวเพราะต้องการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง

“คือวันนี้ถามว่าผมเนี่ย ชอบในเรื่องการปฏิวัติไหม ผมไม่ชอบอยู่แล้ว แล้วก็ไม่เห็นด้วยนะครับ แต่ว่าตอนที่ พลเอกประยุทธ์ออกมาเนี่ย บ้านเมืองมันขัดแย้งกันจริง ๆ มัน ไม่สามารถเดินไปข้างหน้าได้เลย เพราะฉะนั้นแล้วเนี่ย ตอนนั้นถ้าท่านไม่ออกมาผมคิดว่ามันอาจจะเกิดสงครามกลางเมืองก็ได้ เพราะว่ามีมือบสองฝั่งซึ่งพร้อมที่จะปะทะกัน ตลอดเวลาถูกไหมครับ”

(ธนกร วังบุญคงชนะ, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (7) พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “ไม่สามารถเดินไปข้างหน้าได้เลย” แสดงภาพการเดินทางที่ประสบปัญหาติดขัดจนทำให้นักเดินทางไปต่อไม่ได้ อุปลักษณ์ดังกล่าวเปรียบความขัดแย้งทางการเมืองของไทยที่มีความยืดเยื้อมาอย่างยาวนาน เป็นอุปสรรคบางอย่างที่ทำให้นักเดินทางต้องหยุดกั๊กที่ และผู้ที่ทำให้เกิดสภาวะดังกล่าวคือนักการเมือง ดังนั้นพลเอกประยุทธ์และคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเป็นผู้ที่มาช่วยให้พ้นสภาวะดังกล่าวโดยการทำรัฐประหารเพื่อหยุดยั้งความขัดแย้ง

ตัวอย่างที่ (8)

นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐ ได้กล่าวบนเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคถึงอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทย ที่ประชาชนต้องประสบความยากลำบากจากความขัดแย้งทางการเมือง รวมถึงปัญหาการบริหารงานของรัฐบาลยุคก่อน ๆ ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ประชาชนได้ในระยะยาว นายอุตตมมองว่าปัญหาหลายประการดังกล่าวนับเป็นวังวนที่ประชาชนในประเทศเคยประสบ

“วันนี้เราต้องคิดกันให้ดี ๆ พี่น้องอย่าให้ว่าทกรรมที่ไร้สาระ อย่าให้อารมณ์ อย่าให้สิ่งที่ไม่ควรจะมี ไม่ควรที่จะเกิด มาเบียดบังการตัดสินใจของเราพี่น้อง ในสถานการณ์วันนี้เอาข้อเท็จจริงมาดูพี่น้อง เราไม่มีเวลาอีกแล้วประเทศไทยที่จะกลับไปสู่วังวนเดิม ๆ อีก วันนี้เรามาร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวไกล ให้คนไทยมีความสุข”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (8) พบการเปรียบเทียบประชาชนเป็นนักเดินทางที่จะไม่ “กลับไปสู่วังวนเดิม ๆ อีก” ตัวอย่างนี้นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์มองว่า สถานะความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดจากการกระทำของนักการเมืองฝ่ายต่าง ๆ ทั้งการทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารงานที่ผิดพลาดของรัฐบาลยุคก่อน ๆ ล้วนเป็นปัญหาที่นับเป็น “วังวน” ที่ประชาชนไม่ควรจะเดินย้อนกลับไปเผชิญ นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ จึงเปรียบเหมือนผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถจะพาประชาชนเดินต่อไปข้างหน้าได้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (9)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในบทเพลงสามช่าอนาคตใหม่ที่พรรคอนาคตใหม่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงความพยายามที่จะเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้ประเทศไทย ด้วยการให้มุมมองเกี่ยวกับความสำคัญของเสรีภาพและความเท่าเทียมที่ยังขาดแคลน ในบทเพลงนี้เน้นปัจจัยดังกล่าวว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมการเมืองไม่พัฒนา

“มาแล้วพรรคอนาคตใหม่ ปักธงชาติไทยประชาธิปไตยให้เบ่งบาน ด้วยนโยบาย 3 ป มอบให้ท่าน ประชาชนทุกชั้นมาร่วมกันต่อเติม ปลดล็อกอุปสรรค ที่ทำให้ ชะงักสังคม ไม่ก้าวหน้า เสรีภาพความเท่าเทียมยังขาดเงิน ประชาชนจงเจริญในระบอบประชาธิปไตย”

(เพลงสามช่าอนาคตใหม่, พรรคอนาคตใหม่)

จากบทเพลงดังกล่าว ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ในแวดวงความหมายของการเดินทางว่าการเดินทางนั้น “ชะงัก” และ “สังคมไม่ก้าวหน้า” และสมควรที่จะมีการ “ปลดล็อก” แสดงภาพเหตุการณ์ที่นักเดินทางที่เปรียบได้กับสังคมหรือประชาชนในสังคมไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ ทำให้ประเทศไม่พัฒนา การติดอยู่กับที่ในเหตุการณ์นี้เกิดจากผู้ที่ทำให้เกิดอุปสรรคระหว่างเส้นทางที่ทำให้การเดินทางไปต่อไม่ได้ ซึ่งพรรคอนาคตใหม่หมายถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างชนชั้นทางสังคมและ

เสรีภาพการแสดงออกทางการเมืองอันเกิดจากการควบคุมและการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตัวอย่างที่ (10)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้ นายปรีชาพล พงษ์พานิช ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคไทยรักษาชาติในขณะนั้น ให้สัมภาษณ์ในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” เกี่ยวกับมุมมองทางการเมืองที่มีต่อคณะคสช.ที่เข้ามายึดอำนาจและบริหารงานตลอดระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา นายปรีชาพลมองว่าการใช้ระยะเวลาที่คณะคสช.อ้างว่าจะทำเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาทางการเมืองนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอตามที่เคยกล่าวอ้าง ทั้งยังไม่เห็นผลงานที่เป็นรูปธรรม

“ถ้าคุณมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการที่อยากจะเห็นประเทศเปลี่ยนแปลงเนี่ย คุณทำได้ เราไม่เห็นด้วยกับการเข้ามาของคุณ แต่ว่าในเมื่อคุณเข้ามาแล้วเนี่ย คุณบอกขอเวลาไม่นาน แต่คุณขอเวลามา 4-5 ปีเนี่ย แต่ 4-5 ปีที่ผ่านมาเนี่ยมันผ่านไปพร้อมกับโอกาสที่เราสูญเสีย แล้วเราก็ไม่เห็นอะไรเป็นรูปธรรมนะครับ มาในวันนี้เราบอกเลยว่าประเทศเนี่ย สังคมโลก ประเทศมันเปลี่ยนแปลงทั่วโลกเขาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่ว่าเราเนี่ย กลับถูกทำให้อยู่นิ่งอยู่กับที่ เพราะการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย”

(ปรีชาพล พงษ์พานิช, พรรคไทยรักษาชาติ)

จากตัวอย่างที่ (10) มีการใช้คำว่า เรา ซึ่งหมายถึงรวมถึงประชาชนคนไทยที่เปรียบเป็นนักเดินทางที่ไม่ได้เคลื่อนที่ไปไหน ภาพสถานการณ์ดังกล่าวฉายภาพการเดินทางที่นักเดินทางผู้อื่นรอบตัวเคลื่อนที่เดินทางไปเรื่อย ๆ อันหมายถึงสังคมโลกและประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาไปข้างหน้า ในขณะที่คนไทยไม่ได้มีการเคลื่อนไหว เหมือนกับนักเดินทางที่หยุดอยู่กับที่เพราะการบริหารบ้านเมืองของคณะคสช.

ตัวอย่างที่ (11)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคเพื่อไทย คุณหญิงสุรดารัตน์ เกษราพันธ์ ได้วิจารณ์ภาพรวมการทำงานของรัฐบาล คสช. ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาในด้านเศรษฐกิจว่าไร้ประสิทธิภาพด้วยอุปลักษณะการเดินทางที่ไม่เพียงหยุดอยู่กับที่แต่เป็นการย้อนกลับไปข้างหลัง

โดยการแปลงคำในสโลแกนที่พรรคพลังประชารัฐนำเสนอในการหาเสียงที่ว่า “เลือกความสงบ จบที่ลุงตู่” มาเป็น “ความสงบที่เจียบสัจด์”

“5 ปีที่ผ่านมา ไม่ได้ทำให้เราเดินหน้าได้เลย มีแต่ถอยหลังลงคลอง แล้วก็อ้างความสงบค่ะ มันเป็นความสงบที่เจียบสัจด์เลยคะ”

(สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างดังกล่าวพบคำว่า “ไม่ได้ทำให้เราเดินหน้า” และ “ถอยหลังลงคลอง” ใช้เปรียบถึงความสามารถในการบริหารประเทศของรัฐบาล คสช. ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ถ้อยคำอุปลักษณ์ดังกล่าวเน้นภาพการเคลื่อนที่ของนักเดินทางที่ผิดทิศทาง เพื่อสื่อความหมายว่าการนำทางโดยรัฐบาลคสช. ไม่อาจพานักเดินทางไปถึงจุดหมายได้ มีแต่จะพาไปในเส้นทางที่เป็นเหตุให้เกิดอันตราย แสดงทรรศนะของผู้พูดว่าฝ่ายรัฐบาลมีศักยภาพไม่เพียงพอในการบริหารงาน และประชาชนไม่ควรเลือกมาอีก

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (12)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมวิสามัญชนกับตัวแทนพรรคการเมืองต่าง ๆ ประเด็นที่เกิดขึ้นคือมีการถกเถียงกันเกี่ยวกับระเบียบการเลือกตั้งที่อาจเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทางการเมือง เหตุการณ์ดังกล่าวมีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย จนทำให้ประเด็นดังกล่าวกลายเป็นประเด็นหลักในการประชุมวิสามัญชนครั้งนั้น นายอภิสิทธิ์จึงแสดงความรู้สึกเสียดยโอกาสที่ควรจะให้นักการเมืองแต่ละพรรคได้พูดถึงนโยบายทางการเมืองมากกว่าประเด็นเรื่องกติกาที่ถูกกำหนดขึ้นมาแล้วทำให้เกิดปัญหา

“ผมดูเอสเอ็มเอสอยู่เนี่ย เรามาวนเวียนอยู่ตรงนี้ ผมก็ว่ามันเป็นการเสียเวลาของประเทศที่ทำให้เราต้องมาติดหล่มตรงนี้ สิ่งที่ผมพูดตั้งแต่ต้น และความจริงเรียกร้องมาตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญประกาศ ผมไม่ได้เรียกร้องให้ใครออกนอกกติกา แต่ผมต้องการให้เคารพประชาชนเป็นใหญ่ นะครับ การที่จะมาพูดทำนองว่ายังไม่รู้ว่าใครที่หนึ่งนั้นไม่ใช่ประเด็นครับ ประเด็นก็คือว่าใครจะได้ที่หนึ่ง หรือที่สอง หรือที่สาม ในระบบรัฐสภา ใครรวบรวมเสียงข้างมากที่มาจากเลือกตั้งได้ สมควรที่จะเป็นรัฐบาล”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ในแวดวงความหมายของการเดินทางว่า “วนเวียนอยู่ตรงนี้” และ “ติดหล่ม” กับประเด็นเกี่ยวกับกติกาการเลือกตั้งที่นักการเมืองแต่ละพรรคนำมาถกเถียงกัน นายอภิสิทธิ์มีมุมมองว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญ 2560 นั้น เปรียบเสมือนอุปสรรคที่เป็น “หล่ม” ในเส้นทาง หากตัวนักเดินทางที่เปรียบเสมือนนักการเมืองเองยังคงพะวงกับหล่มนั้น ก็จะไม่สามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าได้

ตัวอย่างที่ (13)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้มาจากการสัมภาษณ์นักการเมืองในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” พิธีการรายการได้ถามนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ว่าสภาวะปัญหาที่นายอภิสิทธิ์ต้องการแก้ไขให้ประชาชนหลังการเลือกตั้งนั้นหมายถึงปัญหาเรื่องทหารกับการเมือง หรือการพาดพิงถึงนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามหรือไม่ นายอภิสิทธิ์จึงตอบคำถามนั้นโดยให้ความเห็นว่าการเน้นแต่จะตอบคำถามดังกล่าวนี้ดูจะเป็นเรื่องที่ไม่เกิดประโยชน์ ควรจะใส่ใจเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่า

“ถ้าเรายังยึดติดอยู่ที่ว่าเลือกตั้งครั้งนี้แค่เรื่องว่า เอาไม่เอาลุงตู่ กลัวไม่กลัวทักษิณ ผมว่าเราก็วนอยู่ที่เดิม”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

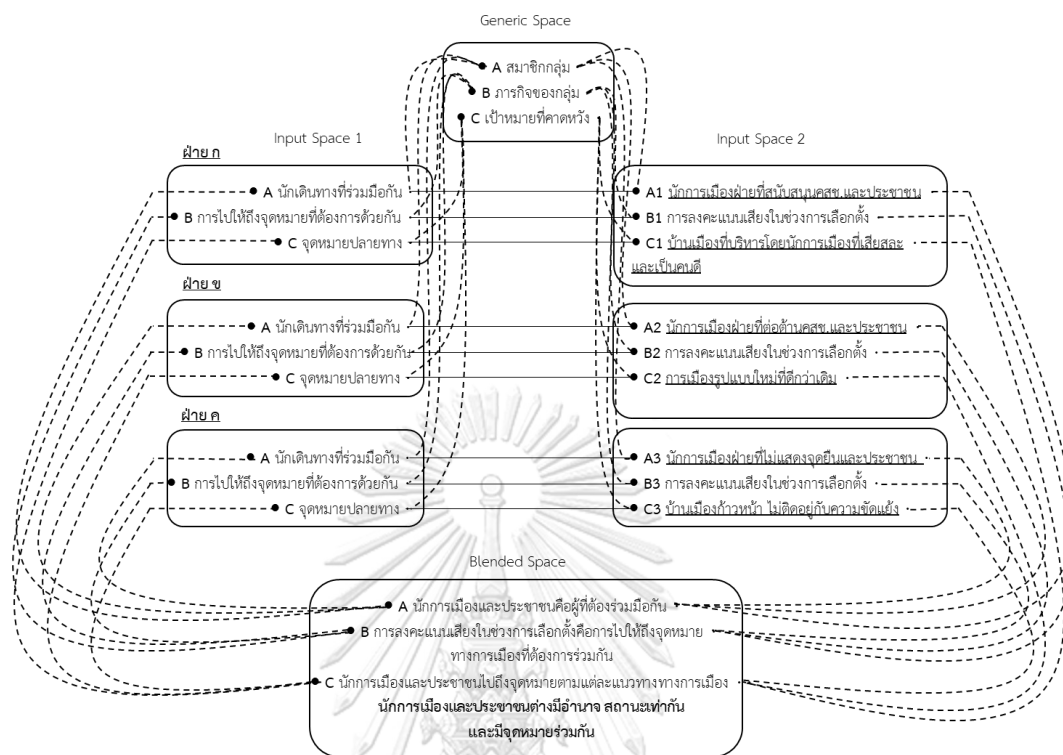
ตัวอย่างที่ (13) พบการใช้คำว่า “วนอยู่ที่เดิม” แสดงถึงการไม่เคลื่อนที่ออกจากจุดเดิม นายอภิสิทธิ์เปรียบการให้ความสนใจแต่เรื่องการสนับสนุนฝ่ายการเมืองใดเป็นเหมือนการเดินทางอยู่กับที่ ไม่มีความคืบหน้าในการเดินทาง

3.1.3 ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]

ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] เป็นแบบเปรียบเทียบที่ฉายภาพการเดินทางโดยเน้นอำนาจการตัดสินใจของนักเดินทางทุกคน ฉากทัศน์ดังกล่าวฉายภาพนักเดินทางที่ต่างมีบทบาทเหมือนกัน ไม่ระบุผู้นำทางหรือผู้เดินตาม ให้มุมมองที่ว่ากิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นขณะการเดินทางนั้น นักเดินทางทุกคนมีโอกาสตัดสินใจร่วมกันและไปถึงปลายทางโดยพร้อมเพรียง

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานโมทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]

จากแผนภาพที่ 7 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] แสดงพื้นที่กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ 4 พื้นที่ที่สัมพันธ์กัน พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เป็นพื้นที่ความคิดที่แสดงองค์ประกอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเดินทาง มีนักเดินทางที่ร่วมมือกันและสถานะของสมาชิกภายในกลุ่มนั้นไม่ได้ระบุลำดับความสำคัญและไม่ได้ระบุลำดับการเดินทางหรือเดินทางร่วมกันคือการเดินทางไปให้ถึงจุดหมายโดยพร้อมเพรียงกัน ส่วนในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 แสดงความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองและการเลือกตั้ง ในพื้นที่นี้กล่าวถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบแตกต่างกันตามนักการเมืองแต่ละฝ่าย นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่า ฝ่ายตนและประชาชนเป็นนักเดินทางที่มีจุดหมายปลายทางคือการที่บ้านเมืองมีนักการเมืองที่เป็นคนดีเข้ามาบริหาร นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่า ฝ่ายตนและประชาชนเป็นนักเดินทางที่มีจุดหมายปลายทางคือการเมืองรูปแบบใหม่ที่ดีกว่าเดิม และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็เปรียบว่า ฝ่ายตนและประชาชนเป็นนักเดินทางที่มีจุดหมายปลายทางคือการเมืองที่ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามทั้ง 3 ฝ่ายก็กำหนดว่าภารกิจที่จะต้องทำเพื่อไปให้ถึงจุดหมายได้นั้น คือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเข้าไปมีอำนาจ

ในพื้นที่ผืนสาน ฉายภาพองค์ประกอบที่ถูกคัดเลือกระหว่างพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเดินทาง และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ประชาชนและนักการเมืองถูกสวมให้อยู่ในบทบาทของนักเดินทางที่ต้องร่วมมือกันลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อไปถึงจุดหมาย สิ่งสำคัญคือนักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณะเลือกเอาจุดหมายของกิจกรรมการเดินทางมาใช้ว่าการเดินทางในครั้งนี้เป็นการเดินทางไปถึงจุดหมายโดยพร้อมเพรียงกัน แต่ผู้ใช้อุปลักษณะนี้คือนักการเมืองที่มีเป้าหมายเป็นชัยชนะในการเลือกตั้งและต้องการมีอำนาจทางการเมืองตามรูปแบบที่ฝ่ายตนเห็นว่าถูกต้อง การสร้างให้ประชาชนเชื่อว่านักการเมืองและประชาชนมีสถานะเท่ากัน จึงทำให้ประชาชนตกลงปลงใจที่จะร่วมมือกับนักการเมืองเฉกเช่นกับการร่วมเดินทางไปด้วยกัน แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (14)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ของพรรคพลังประชาชน นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ กล่าวถึงเหล่าสมาชิกพรรคที่ยืนอยู่บนเวทีปราศรัยว่าสามารถเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้ และเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมมือร่วมใจกันเลือกนักการเมืองฝ่ายตนไปบริหารประเทศ โดยเปรียบบรรดานักการเมืองและประชาชนเป็นนักเดินทางที่ร่วมเดินทางไปด้วยกัน

“แล้วสองข้างที่ยืนอยู่ข้างผมนี้พี่น้องครับ เขาจะเป็นตัวแทนที่ดีของพี่น้อง จะไม่ทำให้พี่น้องแม้แต่เขตเดียวต้องเสียใจ พี่น้องจะภาคภูมิใจ ฝากชีวิตของลูกหลานพี่น้องเอาไว้กับอนาคตของผู้แทนนักการเมืองที่ดี มีคุณภาพ แล้วเดินทางประเทศไทยไปพร้อม ๆ กัน”

(พุทธิพงษ์ ปุณณกันต์, พรรคพลังประชาชน)

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่านักการเมืองและประชาชนต่างก็ถูกเปรียบเป็นนักเดินทางเช่นเดียวกัน ในบริบทที่นายพุทธิพงษ์กล่าวว่า นักการเมืองวางบทบาทตัวเองให้เป็นผู้ที่พร้อมจะให้ประชาชนพึ่งพา แต่ถ้อยคำอุปลักษณะที่ปรากฏว่า “เดินทางประเทศไทยไปพร้อม ๆ กัน” นั้นตำแหน่งของนักการเมืองไม่ได้เป็นผู้นำทางในเส้นทางนี้ แต่เป็นการเน้นมุมมองที่ว่านักเดินทางทั้งหมดจะไปพร้อมกัน ไม่มีใครถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง เพราะประชาชนจะได้นักการเมืองที่ดีและมีคุณภาพหากเลือกพรรคพลังประชาชน

ตัวอย่างที่ (15)

สถานการณ์การสื่อสาร

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นกล่าวปราศรัยถึงความเสียสละของตนเองต่อชาติบ้านเมือง และกล่าวถึงความประสงค์ที่จะบริหารประเทศต่อไปบนเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งของพรรคพลังประชารัฐ พลเอกประยุทธ์เปรียบการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการร่วมกันทำภารกิจด้วยกันระหว่างตนและประชาชน

“ขอบคุณทุกคน ขอขอบคุณกำลังใจ ขอขอบคุณในความรักที่ให้ผมมา ผมตอบสนองให้ท่านไม่น้อยไปกว่าที่ท่านให้กับผม ผมให้ท่านทั้งชีวิตและจิตใจ พร้อมจะยอมตายเพื่อแผ่นดินผืนนี้ แผ่นดินที่ให้ผมเกิด ให้ผมกินอยู่ ให้ผมหลับนอน ให้ผมมีอาชีพ ผมต้องรักษาแผ่นดินผืนนี้ไว้ให้กับลูกหลานของเราในอนาคต ใช่ไม่ใช่ ใครจะไปกับผมไหม ยืนขึ้น ยืน ประเทศไทยจะไม่ล้มอีกต่อไป จะไม่นั่งรอใครอีกต่อไป เราจะเดินไปข้างหน้า เราจะยืนขึ้น จับมือกันไป จับมือกันเดินพร้อมไปข้างหน้า ขอขอบคุณอีกครั้งนะครับ”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (15) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวว่า “เราจะเดินไปข้างหน้า เราจะยืนขึ้น จับมือกันไป จับมือกันเดินพร้อมไปข้างหน้า” เป็นการเปรียบว่านักการเมืองและประชาชนเป็นนักเดินทางที่กำลังเดินทางไปพร้อม ๆ กัน เห็นได้จากอุปนิสัยที่กล่าวถึงการ “จับมือกันเดินพร้อมไปข้างหน้า” ทั้งนี้ จุดหมายปลายทางที่นักเดินทางเหล่านี้ต้องไปให้ถึงคือการทำให้บ้านเมืองมีผู้บริหารที่เป็นนักการเมืองที่เสียสละและเป็นคนดี การลงคะแนนเสียงในช่วงการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการที่จะทำให้สามารถไปถึงจุดหมายปลายทางได้สำเร็จ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (16)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปิยบุตร แสงกนกกุล ได้กล่าวบนเวทีปราศรัยใหญ่ของพรรคอนาคตใหม่ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เพราะจะสามารถหยุดบทบาทของคสช.ในทางการเมืองได้ แต่การจะทำให้สำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับประชาชน โดยใช้อุปนิสัยในฉาบทศน์ที่แสดงให้เห็นการเดินทางไปพร้อมกัน

“24 มีนาคมนี้เป็นการเลือกตั้งสำคัญทางประวัติศาสตร์เราต้องเลือกตั้งเพื่อยุติการสืบทอดอำนาจ คสช. ยุติการรัฐประหารวงจรรัฐประหารในประเทศไทย และยุติการเมืองแบบเก่าเดินหน้าไปสู่อนาคตใหม่ด้วยกันครับ”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (16) นี้ ปรากฏการใช้อุปลักษณ์ว่า “เดินหน้าไปสู่อนาคตใหม่ด้วยกัน” นักการเมืองและประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทางที่เดินไปด้วยกัน โดยไม่มีผู้นำทางหรือผู้ตามหลัง จุดหมายที่กำหนดไว้ปลายทางคือการเมืองรูปแบบใหม่ที่ดีกว่าเดิมและการเมืองที่มีความหวังว่าจะไม่มี “การสืบทอดคสช.”

ตัวอย่างที่ (17)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในรายการประชันวิสัยทัศน์ทางการเมือง นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ แสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับสิทธิของประชาชนคนไทยในการเลือกตั้ง โดยยกสิทธิของประชาชนเปรียบเทียบกับอำนาจของ “ลุง” เป็นการเสียดสีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ โดยใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์การเดินทางโดยไม่ระบุผู้นำทางเพื่อแสดงความเท่าเทียมกันระหว่างอำนาจของนักการเมืองกับอำนาจของประชาชน

“วันที่ 24 มีนาคม ไม่ว่าลุงคนไหน กับพวกเรา ก็จะมีหนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียง มีอำนาจเท่ากัน ใช้อำนาจที่เราได้มาเปลี่ยนแปลงประเทศไทย เริ่มเดินไปข้างหน้าด้วยกันครับ”

(ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

อุปลักษณ์ “เริ่มเดินไปข้างหน้าด้วยกัน” จากตัวอย่างข้างต้น ประชาชนและนักการเมืองเปรียบได้กับนักเดินทาง ปรียบดังกล่าวนายธนาธรกล่าวถึงสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมว่าหลังจากวันดังกล่าวที่ประชาชนต่างลงคะแนนเสียงอย่างเท่าเทียมแล้ว จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้นในประเทศไทย เปรียบเสมือนการเริ่มเดินทางไปด้วยกัน ร่ม ๆ กันของนักเดินทาง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (18)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายเชาวน์ มีขวด สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม ที่กำลังจะมาถึงในช่วงนั้นบนเวทีการปราศรัยใหญ่ของพรรค ว่าเป็นช่วงเวลาแต่ละพรรคต้องการคะแนนเสียงมากที่สุด และพรรคประชาธิปัตย์ก็เป็นหนึ่งในนั้น จึงเชิญชวนให้ประชาชนมาเลือกพรรคของตนด้วยอุปลักษณ์ในฉาบทศันที่มีลักษณะของการชวนมาเดินทางร่วมกัน

“วันที่ 24 มีนาคม 2562 เหลือเวลาอีกเพียง 2 วัน เท่านั้นพี่น้องครับเข้าคูหา
กาประชาธิปัตย์แล้วก้าวเดินด้วยกันกับประชาธิปัตย์ต่อไปครับพี่น้อง”

(เชาวน์ มีขวด, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (18) ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบคือ “ก้าวเดินด้วยกัน” ซึ่งเป็นการก้าวเดินไปกับพรรคประชาธิปัตย์ จัดเป็นอุปลักษณ์ที่อยู่ในแวดวงความหมายของการเดินทางในลักษณะที่นักเดินทางเดินไปพร้อมกัน ประชาชนและนักการเมืองเปรียบเสมือนนักเดินทาง การเปรียบข้างต้นนักการเมืองเป็นฝ่ายเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมเดินทางในเส้นทางเดียวกันในลักษณะการเดินทางด้วยกันแบบไม่มีผู้นำและผู้ตาม ดังนั้นจึงถือว่าหากประชาชนต้องการการเดินทางในลักษณะนี้ ก็ควรที่จะเลือกพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาล

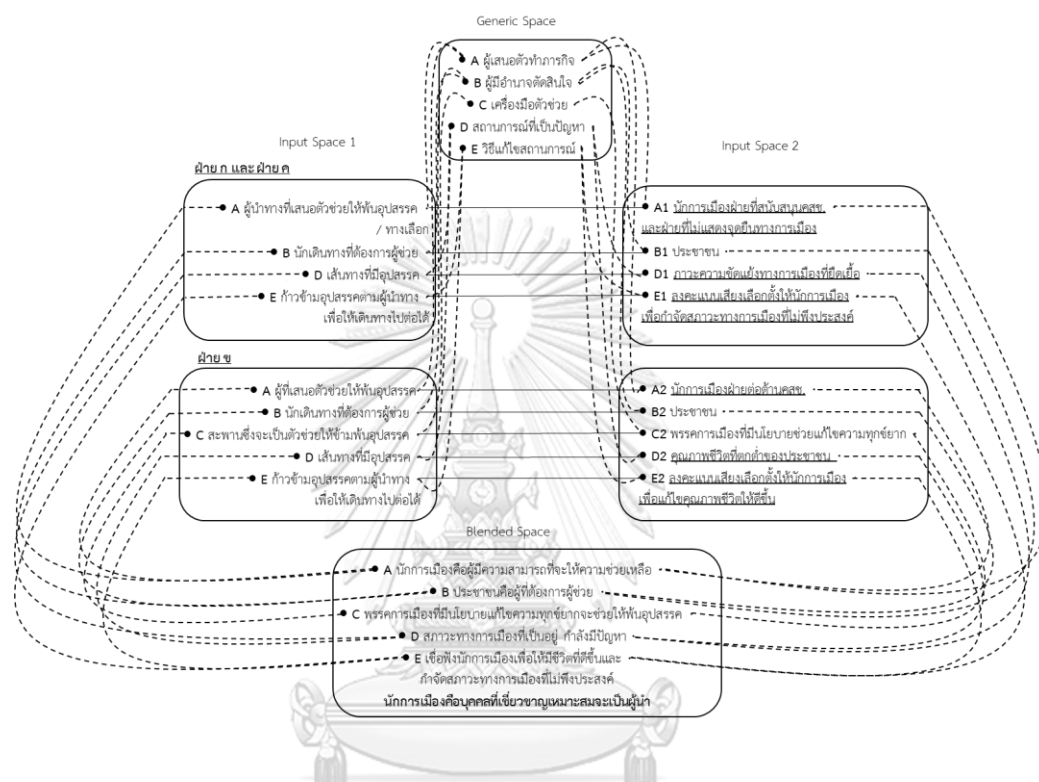
3.1.4 ฉาบทศัน [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]

ฉาบทศัน [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] เป็นฉาบทศันที่เน้นถึงวิธีการที่ผู้นำทางเลือกจัดการกับอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง ผู้นำทางในฉาบทศันนี้ไม่ทำลายอุปสรรคที่ขวางทาง แต่มีบทบาทพานักเดินทาง “ก้าวข้าม” อุปสรรคนั้นไป ภาพที่ฉายจากฉาบทศันนี้จึงไม่มีความรุนแรงในการทำลายอุปสรรค

จากข้อมูลพบการใช้ฉาบทศันดังกล่าวจากนักการเมือง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ทั้งนี้ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่

ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีลักษณะการใช้ฉากทัศน์นี้ในแนวทางเดียวกัน แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 8 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]

จากแผนภาพที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อุปลักษณะการเดินทางในฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ประกอบด้วยผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรค นักเดินทางที่ต้องการผู้ช่วยเนื่องจากอยู่บนเส้นทางที่มีอุปสรรค การมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคตามผู้นำทางเพื่อให้เดินทางไปได้ จึงเป็นวิธีการที่ใช้ในการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว ลำดับต่อมาในพื้นที่ความคิดต้นเค้าที่ 2 กล่าวถึงกิจกรรมทางการเมือง ในพื้นที่นี้จะเห็นได้ว่านักการเมืองแต่ละกลุ่มต่างก็เปรียบตนเองเป็นผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรคด้วยการก้าวข้าม ส่วนประชาชนเป็นนักเดินทางที่ต้องการผู้นำที่มาช่วย ทั้งนี้ มีบางองค์ประกอบที่แต่ละฝ่ายการเมืองใช้เปรียบถึงสิ่งที่แตกต่างกัน ฝ่าย ก คือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่าย ค คือฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้ง 2 ฝ่ายดังกล่าวเปรียบว่าเส้นทางที่มีอุปสรรคนั้นหมายถึงภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ ส่วนการแก้ไขสถานการณ์ด้วยการก้าวข้าม

อุปสรรคตามผู้นำทางเพื่อให้เดินทางต่อไปได้นั้น คือการที่ประชาชนต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเพื่อที่จะยุติและผ่านพ้นสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ และฝ่าย ข คือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กลุ่มนี้เปรียบเส้นทางที่มีอุปสรรคว่าหมายถึงคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำของประชาชน การแก้ไขสถานการณ์ด้วยการก้าวข้ามอุปสรรคตามผู้นำทางเพื่อให้เดินทางต่อไปได้นั้น หมายถึงการที่ประชาชนจะต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมือง เพื่อที่จะแก้ไขคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ในพื้นที่ผืนดิน แสดงให้เห็นการนำคุณลักษณะของผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรคเข้ากับความป็นนักการเมือง นักการเมืองจึงกลายเป็นผู้มีความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือ พร้อมด้วยประชาชนที่มีคุณลักษณะของนักเดินทางที่กำลังต้องการผู้ช่วย ส่วนสภาวะทางการเมืองที่เป็นอยู่กลายเป็นสภาวะที่กำลังมีปัญหา จากการเปรียบเป็นเส้นทางที่มีอุปสรรคตามที่แต่ละฝ่ายกำหนด ดังนั้นประชาชนจึงต้องเชื่อฟังนักการเมืองเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้นและกำจัดสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ นักการเมืองจึงกลายเป็นบุคคลที่เชี่ยวชาญเหมาะสมจะเป็นผู้นำ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (19)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในเวทีการประชุมวิสัยทัศน์ระหว่างพรรคการเมือง นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐในขณะนั้น ได้กล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจว่าแต่ละพรรคการเมืองที่ลงเลือกตั้งจะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร นายอุตตมได้ชูนโยบายความปรองดองมาตอบคำถามในครั้งนี้ โดยใช้อุปลักษณ์ในฉกทศนการเดินทางที่ผู้นำทางพาข้ามอุปสรรค ดังตัวอย่าง

“ในการเลือกตั้งที่ประชาชนชาวไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่คูหาบาตรในครั้งนี้呢ครับ พรรคพลังประชารัฐเชื่อว่าเราจะเป็นทางเลือกที่มีนโยบายที่ตอบโจทย์ความต้องการของคนไทยได้ตรงจุดมากที่สุด นโยบายทั้งหมดของพรรคพลังประชารัฐตั้งอยู่บนพื้นฐานของความปรองดอง ก้าวข้ามความขัดแย้ง ไม่ให้เกิดความเสียหาย บอบช้ำ ที่เราต้องผ่านมา ในระยะเวลาที่ผ่านมา”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (19) นายอุตตม สาวนายน ใช้อุปลักษณ์คำว่า “ก๊วข้าม” กับการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ตัวผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองเปรียบตนเองเป็นเส้นทางให้ประชาชนก๊วข้าม ซึ่งจะพาประชาชนที่เป็นเหมือนนักเดินทางก๊วข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทางได้ ถ้อยคำนี้จึงแสดงให้เห็นว่าพรรคพลังประชารัฐพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ของพรรคว่า การบริหารประเทศไทยในอนาคตต้องใช้ความประนีประนอมต่อกัน นั่นคือความปรองดองทางการเมืองที่จะเป็นหลักพื้นฐานเพื่อให้หลุดพ้นปัญหาทางการเมืองให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้นได้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (20)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ของพรรคเพื่อไทย นายณพดล ปัทมะ กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกตั้งครั้งนี้ว่าจะเป็นจุดเปลี่ยนทางการเมืองของประเทศไทย สิ่งที่เป็นปัญหาของประชาชนในมุมมองของนายณพดลคือคุณภาพชีวิตที่มีความยากลำบาก ดังนั้นในฐานะตัวแทนพรรคเพื่อไทย นายณพดลจึงใช้อุปลักษณ์การเดินทางในฉากทัศน์การพานักเดินทางก๊วข้ามอุปสรรคเพื่อแสดงให้เห็นว่าพรรคเพื่อไทยมีศักยภาพในการช่วยเหลือประชาชนได้

“ประเด็นสุดท้ายผมอยากจะกล่าวว่า 24 มีนา เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เรากำลังจะเดินผ่าน ทาง 2 แพร่ง พี่น้องอยากจะเลือกมีชีวิตอยู่แบบเดิม หรือจะก๊วข้ามไปมีชีวิตที่ดีขึ้น พรรคเพื่อไทยขออาสาเป็นสะพานให้พี่น้องก๊วข้ามความทุกข์ยาก ไปสู่ชีวิตที่ดีกว่าครับ พี่น้องครับ”

(ณพดล ปัทมะ, พรรคเพื่อไทย)

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบในตัวอย่างที่ (20) นายณพดล ปัทมะ ในฐานะนักการเมืองได้ระบุว่า จะพาประชาชน “ก๊วข้าม” สถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นเหมือนอุปสรรคเพื่อไปมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยที่ตนเองอาสาเป็น “สะพาน” ให้ประชาชนก๊วผ่าน นักการเมืองจึงเป็นผู้แบกรับภาระในลักษณะเครื่องช่วยเหลือนักเดินทางมากกว่าจะเป็นผู้นำทาง ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งเปรียบเสมือนนักเดินทางที่อยู่ระหว่างทาง 2 แพร่ง ส่วนนักการเมืองที่หวังว่าจะให้ประชาชนเลือกฝ่ายตนก็เปรียบตนเองว่าเป็นเหมือนสะพานที่จะให้นักเดินทางใช้ข้ามผ่าน แสดงให้เห็นมุมมองของผู้พูดว่าพยายามเป็นผู้เสียสละ และปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่จะผ่านไปได้อย่างราบรื่นโดยไม่รุ่มร่ามหากไว้วางใจพรรคตน

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (21)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายเชาว์ มีขวด สมาชิกพรรคและรองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับสภาพของประเทศไทยในขณะนั้นตามมุมมองของตนว่าประเทศไทยมีสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ลงทุกวันนับแต่คณะคสช.เข้ามายึดอำนาจเมื่อปีพ.ศ. 2557 อีกทั้งยังมีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วย นายเชาว์จึงปราศรัยในเชิงนำเสนอว่าพรรคประชาธิปัตย์มีวิธิต่างที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ โดยใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์การเดินทางที่ผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรค ดังตัวอย่าง

“เป็นเวลา 4-5 ปี ที่คณะคสช.ได้ทำการบริหารประเทศชาติประเทศเราก็หยุดอยู่กับที่ไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้เลย ที่สำคัญที่สุดระบบเศรษฐกิจถดถอยถอยลงทุกวันทุกวัน พี่น้องที่เคารพรัก คนไทยไม่ต้องการดูอย่างนี้อีกแล้ว คนไทยเราต้องการที่จะก้าวไปข้างหน้า คนไทยเราต้องการที่จะก้าวเพื่อให้ก้าวพ้นปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังประสบอยู่ และที่สำคัญที่สุดเราต้องก้าวข้ามปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วย เพราะฉะนั้น พี่น้องที่เคารพรักประชาธิปัตย์มีคำตอบสำหรับเรื่องนี้ วันที่ 24 มีนาคม 2562 เหลือเวลาอีกเพียง 2 วันเท่านั้น พี่น้องที่เคารพรักเข้าคูหาหาประชาธิปัตย์แล้วก้าวเดินด้วยกันกับประชาธิปัตย์”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(เชาว์ มีขวด, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (21) นายเชาว์ ใช้อุปลักษณ์กับการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งทางการเมืองว่า “ก้าวเพื่อให้ก้าวพ้นปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังประสบอยู่” และ “ก้าวข้ามปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง” การใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงฉากทัศน์ที่ก้าวข้ามปัญหาลักษณะนี้สื่อให้เห็นว่าตัวนักการเมืองเองที่เปรียบเหมือนผู้นำทางจะไม่เข้าไปยุ่งกับปัญหาที่เปรียบได้กับอุปสรรคระหว่างทางเหล่านี้ ดังนั้นปัญหาที่กล่าวมาจะไม่ถูกสะสมหรือกำจัดทิ้งแต่จะต้อง “ก้าวข้าม” และ “ก้าวให้พ้น” นั่นคือการลืมปัญหาเหล่านี้ไปเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

ตัวอย่างที่ (22) และ (23)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวรารุณ ศิลปอาชา สมาชิกพรรคชาติไทยพัฒนา เป็นตัวแทนของพรรคเข้าร่วมการประชุมวิสัยทัศน์ บรรยายภาพการประชุมนโยบายระหว่างตัวแทนแต่ละพรรคการเมืองนั้นค่อนข้างขัดแย้งกัน นายวรารุณจึงเลือกจับประเด็นนี้มาชูเป็นนโยบายของพรรคว่าไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทางการเมือง สามารถร่วมงานได้กับทุกพรรค ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการใช้อุปลักษณะของนายวรารุณ ศิลปอาชา ที่ฉายภาพการเดินทางของบุคคลในลักษณะใช้นิ้วก้อยของแต่ละคนคล้องเกี่ยวกัน เพื่อเดินข้ามบางสิ่งบางอย่างที่ขวางอยู่บนเส้นทาง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ (22)

“และท้ายที่สุด นโยบายจะดีสักแค่ไหน ถ้าหากพรรคการเมืองทุก ๆ พรรคยังมีความขัดแย้งกันอยู่ ยังตีกันอยู่ 24 มีนา ไม่ได้ทำนโยบาย ไม่ได้นำเสนอสิ่งดี ๆ ให้กับประเทศไทยแน่นอน ดังนั้น ชาติไทยพัฒนาวันนี้ขออนุญาตสโลว์ที่สุดท้าย มาขอเกี่ยวก้อยกับพรรคพวกดี ๆ มาเกี่ยวก้อยกันก้าวข้ามมาพัฒนาประเทศไทยกันครับ”

(วรารุณ ศิลปอาชา, พรรคชาติไทยพัฒนา)

ตัวอย่างที่ (23)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ภายหลังการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคมที่จะเกิดขึ้น หัวใจสำคัญที่สุดคือประเทศไทยจะต้องมีรัฐบาลที่ทำให้ประเทศก้าวเดินไปข้างหน้าให้ได้ บริหารประเทศ ก้าวข้ามปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาปากท้องของเกษตรกร ปัญหาความขัดแย้งของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ต้องมีรัฐบาลที่ก้าวข้ามปัญหาเหล่านี้ให้ได้ ถ้าหากว่าพรรคชาติไทยพัฒนาจะต้องอยู่ในสถานะใดก็ได้แล้วแต่ สำคัญที่สุดคือประเทศชาติจะต้องมาก่อน”

(วรารุณ ศิลปอาชา, พรรคชาติไทยพัฒนา)

จากตัวอย่างที่ (22) และ (23) นายวรารุณ ศิลปอาชา ใช้อุปลักษณะว่า “เกี่ยวก้อย” “มาเกี่ยวก้อยกันก้าวข้าม” “มีรัฐบาลที่ทำให้ประเทศก้าวเดินไปข้างหน้าให้ได้” และ “ก้าวข้ามปัญหา” ในมโนทัศน์การเดินทางที่นักการเมืองเปรียบเสมือนผู้นำทาง ประชาชนเป็นนักเดินทางในเส้นทางเดียวกัน ฉายภาพให้เห็นว่า เมื่อพบอุปสรรคระหว่างเส้นทาง ผู้นำทางจะเป็นผู้พานักเดินทาง

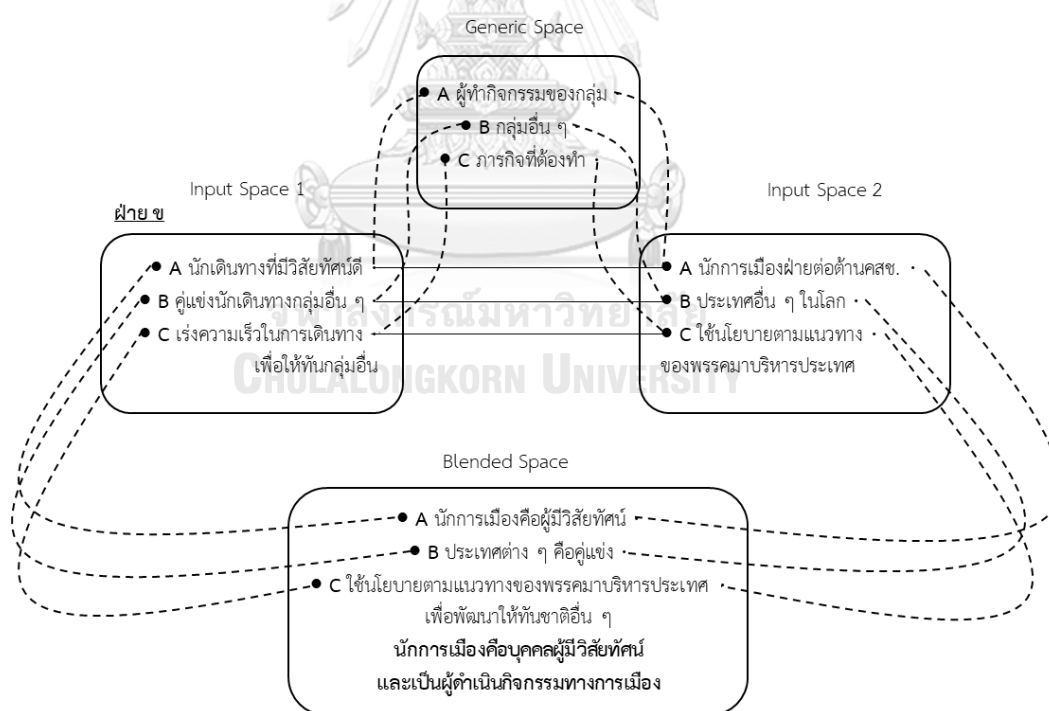
ก้าวข้ามอุปสรรคนั้นไปโดยไม่ทำลายหรือจัดการกับอุปสรรคนั้น จึงสามารถตีความได้ว่า
ประเทศไทยพัฒนาประกาศตัวว่าจะไม่แสดงความขัดแย้งกับพรรคการเมืองใด เพื่อให้งาน
ทางการเมืองราบรื่นทางพรรคก็พร้อมทำงานกับทุกฝ่าย

3.1.5 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน]

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] แสดงถึงการเดินทางที่นักเดินทางแต่ละคนมุ่งเอาชนะกัน
เป็นการเน้นองค์ประกอบด้านความเร็วในการเดินทาง ฉากทัศน์ดังกล่าวจึงฉายภาพลำดับตำแหน่ง
ของผู้เดินทางที่แตกต่างกัน ในฉากทัศน์นี้ความเร็วในการเดินทางนำมาเปรียบเทียบกับศักยภาพ
ในการบริหารประเทศ

จากข้อมูลพบว่านักการเมืองที่ใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวคือฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 9 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน]

แผนภาพที่ 9 อธิบายได้ว่า ฉากทัศน์การเดินทางแบบแข่งขันสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับการเมืองในลักษณะที่ผู้ใช้ฉากทัศน์ต้องการนำเสนอว่า นักการเมืองคือผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

ด้วยการสื่อสารผ่านการดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ความรวดเร็ว พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 แสดงกิจกรรมการเดินทาง ประกอบด้วยนักเดินทางที่มีวิสัยทัศน์ดี ที่กำลังเดินทางด้วยเงื่อนไขคือความรวดเร็วในการเคลื่อนที่ เพื่อไปถึงจุดหมายก่อนหรือเท่าทันนักเดินทางกลุ่มอื่น ดังนั้นในพื้นที่นี้จึงมีผู้ร่วมกิจกรรม 2 กลุ่มคือกลุ่มนักเดินทางที่เป็นฝ่ายตนกับกลุ่มที่เป็นนักเดินทางฝ่ายคู่แข่ง ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 แสดงกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง ประกอบด้วยนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่กำลังเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ในโลก ดังนั้นภารกิจสำคัญที่นักการเมืองต้องทำคือใช้นโยบายตามแนวทางของพรรคมารบริหารประเทศ

พื้นที่ผสาน ปรากฏองค์ประกอบที่นำมาผสานกันระหว่างการเดินทางแบบแข่งขันกับการเมือง แสดงการนำคุณลักษณะของนักเดินทางที่มีวิสัยทัศน์ดีมาประกอบเข้าเป็นนักการเมืองผู้มีวิสัยทัศน์ ประเทศต่าง ๆ ในโลกกลายเป็นคู่แข่งที่ต้องพัฒนาตามให้ทัน ดังนั้นจึงควรใช้นโยบายตามแนวทางของพรรคมารบริหารประเทศเพื่อพัฒนาให้ทันชาติอื่น ๆ ฉากทัศน์นี้จึงทำให้นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติกลายเป็นบุคคลผู้มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (24)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์ สมาชิกพรรคอนาคตใหม่ขึ้นกล่าวปราศรัยในฐานะตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ในประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันที่ยังไม่เกิดขึ้นระหว่างประชาชนพื้นราบและประชาชนในกลุ่มชาติพันธุ์ นายณัฐพลเลือกใช้อุปลักษณ์การเดินทางแบบแข่งขันมาเปรียบกับแนวความคิดในสังคมไทยกับแนวความคิดของสากล ดังตัวอย่าง

“หมดเวลากับอนาคตเก่าแล้วครับประเทศไทยต้องเดินไปข้างหน้าเท่าทันทุกประเทศแล้วครับ เริ่มต้นจากไทย 2 เท่าพลเมืองทุกคนจะต้องมีสิทธิ์เท่าเทียมกันเพื่อเท่าทันโลก”

(ณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์, พรรคอนาคตใหม่)

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบในตัวอย่างดังกล่าว นายณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์ ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เปรียบถึงสิทธิของประชาชนว่า “ต้องเดินไปข้างหน้าเท่าทันทุกประเทศ” สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดนั้นมองว่าเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนไทยยังด้อยกว่าหรือไม่เท่ากับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในประเทศอื่น ๆ บนโลก

ตัวอย่างที่ (25)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในเวทีการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ กล่าวถึงศักยภาพของประเทศไทยที่บริหารโดยรัฐบาลคณะคสช. ด้วยการนำไปเปรียบเทียบกับการเดินทางแบบแข่งขันกันด้วยความเร็ว ดังตัวอย่าง

“อนาคตหลังเลือกตั้งเป็นยังไง ผมก็พยายามจะตอบอะ แต่มาคิดดูแล้วผมว่าจริง ๆ แล้วคำถามนี้ไม่ถูกต้อง เพราะอะไร เพราะว่าอนาคตเนี่ยมันไม่เคยหยุดรอประเทศไทยนะอะ อนาคตมันไม่ได้หยุดรอการเลือกตั้งของเรา อนาคตมันวิ่ง โลกมันวิ่ง เทคโนโลยีมันวิ่งไปหมดแล้ว เราหยุดมา 5 ปีแล้ว เพราะฉะนั้นคำถามไม่ใช่ว่าอนาคตหลังเลือกตั้งจะเป็นอย่างไร คำถามคือว่าหลังเลือกตั้งเราจะไล่อนาคตทันได้อย่างไร”

(ชัชชาติ สิทธิพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

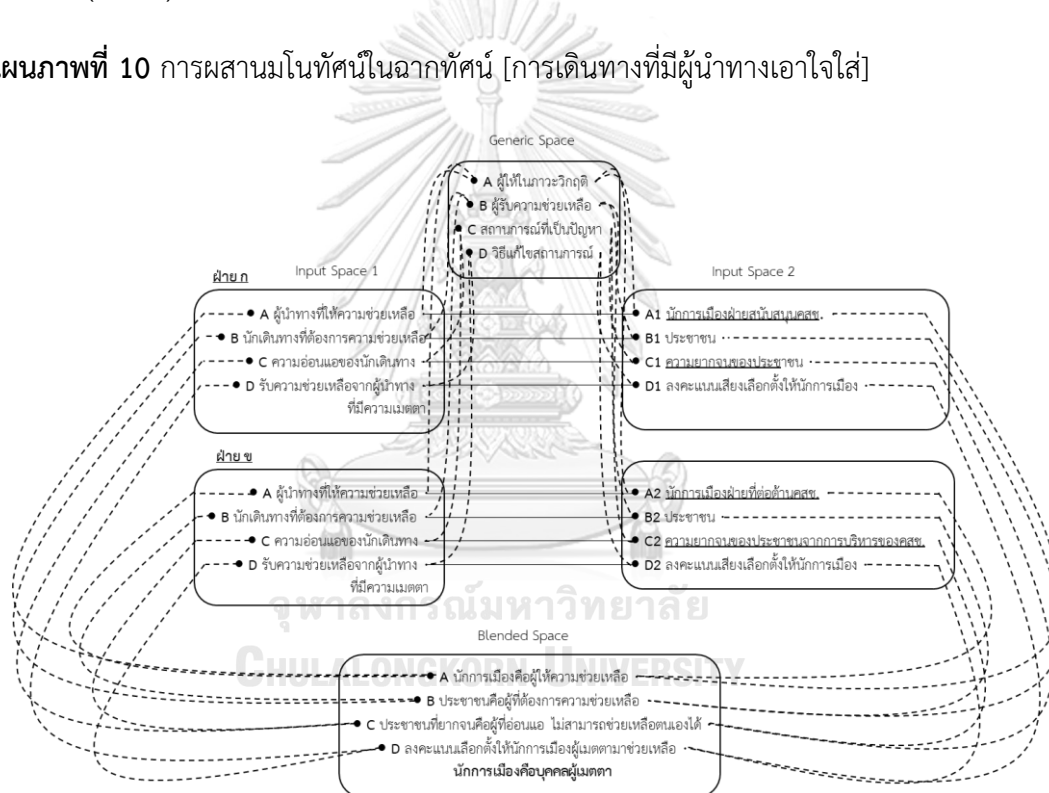
จากตัวอย่างที่ (25) ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบคือ “อนาคตเนี่ยมันไม่เคยหยุดรอประเทศไทย” และ “อนาคตมันวิ่ง โลกมันวิ่ง” ถ้อยคำอุปลักษณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดเปรียบประเทศไทยอนาคต และโลก เป็นนักเดินทางที่ต่างก็ใช้ความเร็ว แต่ประเทศไทยนั้นผู้พูดใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์กล่าวถึงสถานะภาพว่า “หยุดมา 5 ปีแล้ว” สื่อให้เห็นภาพประเทศไทยเป็นนักเดินทางที่ไม่ได้เคลื่อนที่มาระยะเวลาหนึ่ง นับแต่คณะคสช.ทำการยึดอำนาจ และหลังการเลือกตั้ง พรรคเพื่อไทยตั้งคำถามว่า จะทำให้ประเทศไทย “ไล่อนาคตทันได้อย่างไร” แสดงการเปรียบว่า ประเทศอื่น ๆ ในโลกต่างก็พัฒนาตัวเองเพื่อให้เท่าทันซึ่งกันและกันอย่างไม่หยุดนิ่ง เหมือนกับนักเดินทางที่พยายามเดินทางให้เท่าทันกันและไปข้างหน้าให้เร็ว แต่ประเทศไทยที่บริหารโดยคณะคสช.เปรียบเสมือนนักเดินทางที่หยุดอยู่กับที่มา 5 ปี

3.1.6 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] เป็นฉากทัศน์แสดงภาพการเดินทางที่เน้นบทบาทของผู้นำทางว่าเป็นบุคคลที่จะมาช่วยประคองนักเดินทางคนอื่น ๆ ให้ถึงที่หมายได้ ดังนั้นในฉากทัศน์การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่นี้ จึงปรากฏภาพนักเดินทางคนอื่น ๆ ที่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้นำทางในลักษณะเป็นผู้รับการสงเคราะห์ให้พ้นจากความไม่สะดวกต่าง ๆ และเดินทางต่อไป

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) และฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 10 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]

แผนภาพที่ 10 เป็นการผสมมโนทัศน์ตามฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมได้แสดงความเชื่อมโยงระหว่างการเดินทางที่มีผู้นำมาช่วยเหลือกับเรื่องการเมืองเข้าไว้ด้วยกันผ่านคุณลักษณะสำคัญบางประการ ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นผู้ให้ในภาวะวิกฤติ บุคคลที่เป็นผู้รับความช่วยเหลือ การอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และวิธีแก้ไขสถานการณ์

พื้นที่ความคิดค้นเค้าเกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นการเดินทาง นักการเมืองทุกฝ่ายที่ใช้ฉันทศน์นี้ต่างก็กำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นผู้นำทางที่มาช่วยเหลือนักเดินทาง ส่วนประชาชนนั้นเป็นนักเดินทางที่ต้องการความช่วยเหลือ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาของการเดินทางครั้งนี้คือความอ่อนแอของนักเดินทาง ในองค์ประกอบเรื่องความอ่อนแอของนักเดินทางนี้นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ได้ระบุว่าความยากจนของประชาชนที่เปรียบได้กับความอ่อนแอของนักเดินทางนั้นมีสาเหตุมาจากการบริหารงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่อย่างใด ส่วนนักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบถึงความยากจนของประชาชนที่จากการบริหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อย่างไรก็ตามวิธีการแก้ไขสถานการณ์ของนักการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายที่เปรียบเทียบความต้องการให้นักเดินทางได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำทางที่มีความเมตตา ล้วนหมายถึงความต้องการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองฝ่ายของตนเองได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ในพื้นที่ความคิดค้นเค้าทั้ง 1 และ 2 ถูกเลือกนำมาผสมผสานเพื่อสื่อความหมายในฉันทศน์การเดินทางโดยมีผู้นำทางให้ความเมตตาช่วยเหลือ เห็นได้จากพื้นที่ผสมผสานประชาชนที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ผ่านบทบาทของนักเดินทางที่อ่อนแอ ความอ่อนแอดังกล่าวของนักเดินทางหมายถึงความยากจน ที่ส่งผลให้ประชาชนเป็นผู้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากพอ เมื่อนักเดินทางอยู่ในสภาพอ่อนแอจึงเป็นอุปสรรคของการเดินทาง ศักยภาพอยู่ในระดับช่วยเหลือตนเองได้ยากลำบาก จึงช่วยกระตุ้นให้รับข้อเสนอของผู้นำทาง นั่นคือการลงคะแนนเลือกตั้งให้นักการเมืองผู้เสียสละมาช่วยเหลือตน การนำสถานการณ์ดังกล่าวมาใช้ เอื้อให้ประชาชนมองว่านักการเมืองเป็นที่พึ่ง และกลายมาเป็น “ผู้เมตตา” ให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งสถานการณ์ดังกล่าวยังทำให้ประชาชนต้องการบุคคลที่เป็นผู้นำที่พึ่งพาเพื่อไปยังจุดหมายได้ ทั้งที่จุดหมายดังกล่าวเป็นของนักการเมืองที่ต้องการชนะเลือกตั้ง แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (26)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ของพรรคพลังประชารัฐ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นกล่าวปราศรัยเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ได้เสนอชื่อเข้าชิงผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยพลเอกประยุทธ์กล่าวถึง

เรื่องการทำงานของตนว่าสามารถเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนได้ ด้วยการใช้อรรถาธิบายลักษณะการเดินทางในฉากทัศนคติการเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่

“เราอย่านั่งรอ เราต้องลุกขึ้นแล้วก็ก้าวเดินไปพร้อมกับผม พยุงกันไป ลากกันไป
เข็นกันไปก็ต้องทำ เพราะว่าเรามีศักยภาพมากมาย”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (26) ข้างต้น อรรถาธิบายลักษณะที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้คือ “พยุงกันไป ลากกันไป เข็นกันไปก็ต้องทำ” เป็นอุปมาอุปไมยที่ฉายภาพผู้นำในการเดินทางที่มีความเมตตาช่วยเหลือด้วยบทบาทการเป็นผู้อุปถัมภ์ผู้ร่วมเดินทาง ดังกล่าวนี้นักเดินทางเปรียบได้กับนักเดินทางที่ขาดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองให้เดินได้ จำเป็นต้องพึ่งพาผู้นำทางผู้เมตตาในการพยุงหรือลากตนไปเพื่อให้ถึงจุดหมาย

ตัวอย่างที่ (27)

สถานการณ์การสื่อสาร

ส่วนหนึ่งของบทเพลงมาสร้างสรรค์ร่วมทำให้เป็นหนึ่งเดียวของพรรคพลังประชารัฐ มีเนื้อเพลงเชิญชวนให้ผู้ฟังเลือกพรรคตน ประเด็นที่กล่าวถึงในเนื้อเพลงส่วนดังกล่าวเกี่ยวกับความลำบากของประชาชนคนไทยที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งพรรคพลังประชารัฐอ้างว่ามีความพร้อม ดังนี้

“ส่งมือมาให้ฉัน ส่งมาพร้อมกับหัวใจ จากวันนี้ขอทำเพื่อเธอ จะยากเย็นแค่ไหน
ไม่หวั่นถ้าต้องพบเจอ ทำเพื่อเธอเพื่อประเทศไทย แผ่นดินนี้ที่เรารักเราผูกพัน มาสร้างสรรค์
ร่วมทำให้เป็นหนึ่งเดียว จากวันนี้ จะก้าวเดินให้ถึงจุดหมาย ไปด้วยกัน”

(เพลงมาสร้างสรรค์ร่วมทำให้เป็นหนึ่งเดียว - พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (27) อุปมาอุปไมยที่ปรากฏในบทเพลงคือ “ร่วมก้าวเดินไปด้วยกันสู่จุดหมาย คอยดูแลไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” และ “จะก้าวไป ไม่หยุดยั้ง” ภาพการเดินทางนี้มีนักเดินทางร่วมอยู่ในเส้นทางมากมาย อุปมาอุปไมยดังกล่าวจึงหมายถึงการเดินทางที่เหล่านักเดินทางมีผู้นำทางคอยดูแลช่วยให้นักเดินทางทุกคนเดินทางไปด้วยกันแบบไม่เลือกปฏิบัติ จึงทำให้ไม่มีใครถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง ทั้งยังเป็นการเปรียบว่าประชาชนเป็นเหมือนนักเดินทางที่ต้องการคนมาดูแล ด้วยเหตุนี้บทเพลงดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองต้องการแสดงตนเป็นผู้ช่วยเหลือประชาชน หากประชาชนเชื่อมั่นนักการเมืองก็จะปลอดภัย

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (28)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง ผู้สมัครระบบบัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจของไทยว่าประชาชนทุกระดับกำลังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นทำให้เกิดภาวะความยากลำบาก และพรรคเพื่อไทยยินดีที่จะเข้ามาแก้ไขภาวะนี้ โดยใช้อุปลักษณ์ ดังนี้

“คนที่ไม่มีหนี้ก็กลายเป็นมีหนี้ ขอดูมือหน่อยได้ไหมครับว่าคนที่ไม่เคยมีหนี้แล้ว กลายเป็นมีหนี้มีมากน้อยแค่ไหน คนที่มีหนี้น้อยกลายเป็นมีหนี้มาก มีแค่ไหน คนที่เคยมีรายได้ รายได้นอกจากจะไม่เพิ่มขึ้นแล้วกลับหมดหายไปไหน ดังนั้นการที่เราจะช่วยให้พี่น้องประชาชนทุกระดับไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการระดับไหนก็สามารถเดินต่อไปข้างหน้าได้ เราจะต้องดูแลให้เขาสามารถที่จะยืนหยัดก้าวไปข้างหน้าได้โดยไม่ต้องพะวงว่าดอกเบี้ยยเงินต้นที่เป็นเงื่อนไขเงินกู้เดิมหรือปัจจุบันที่ท่านเผชิญอยู่นั้นจะกลายมาเป็นอุปสรรคที่ทำให้ต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดี”

(กิตติรัตน์ ณ ระนอง, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (28) สถานการณ์ที่ปรากฏจากการใช้อุปลักษณ์ “เดินต่อไปข้างหน้าได้” และ “ดูแลให้เขาสามารถที่จะยืนหยัดก้าวไปข้างหน้าได้” เป็นการเปรียบนักรบเมืองกับผู้นำทางที่เป็นผู้ช่วยเหลือนักเดินทาง ภาพเหตุการณ์ดังกล่าว ประชาชนที่ผ่านช่วงเวลาของการบริหารงานโดยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาอย่างยากลำบากเปรียบเป็นนักเดินทางอยู่ในสภาวะไม่สามารถเดินต่อไปข้างหน้าได้ด้วยตนเองหากไม่มีคนดูแล และนักรบเมืองพรรคเพื่อไทยจะเป็นผู้นำทางที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือให้ก้าวเดินต่อไป แสดงถึงความมั่นใจเอื้อเพื่อ คิตติ ปราภวนาดีต่อประชาชน

ตัวอย่างที่ (29)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายณพดล ปัทมะ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย กล่าวปราศรัยถึงความตั้งใจของพรรคที่จะทำนโยบายช่วยเหลือพี่น้องประชาชนทั้งเรื่องความยากจนและการศึกษา

“เพื่อไทยจะไม่ปล่อยให้ลูกหลานของเราทิ้งไว้ข้างหลัง เราจะทลายกำแพงความยากจน ที่ปิดกั้นโอกาสที่เด็ก ลูกหลานของเราจะเข้าถึงการศึกษา เพื่อไทยจะทำให้ 15 ปีเรียนฟรีต้องฟรีจริง เราจะไม่ให้ลูกหลานของเราไว้ข้างหลังอย่างเด็ดขาด ครับพี่น้อง”

(นพดล ปัทมะ, พรรคเพื่อไทย)

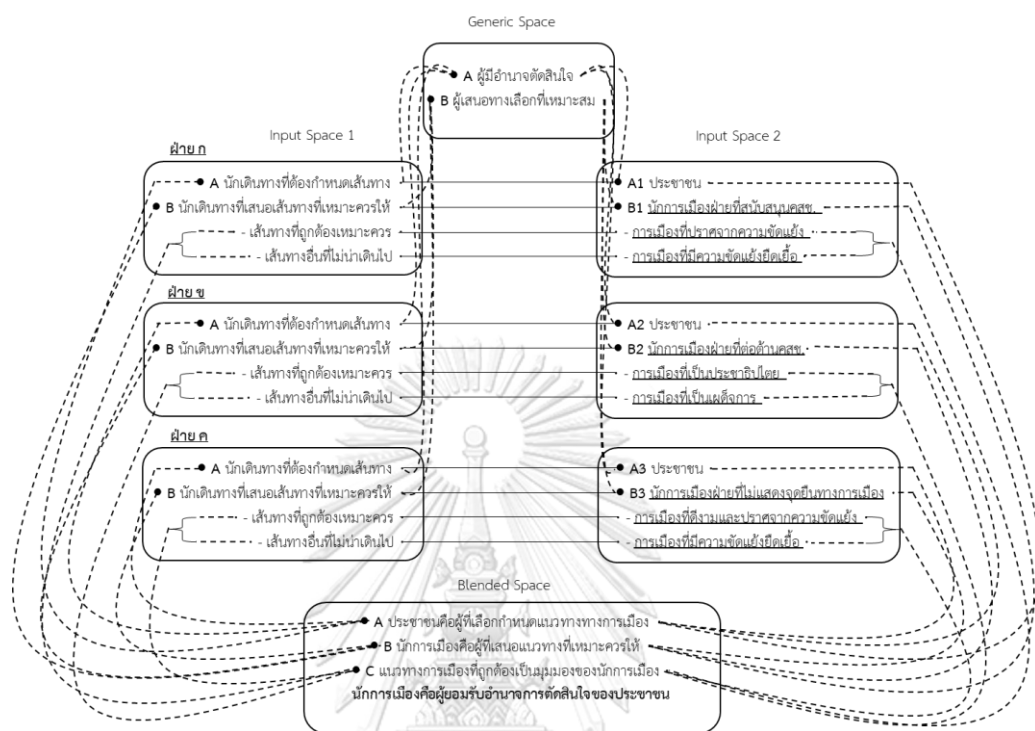
จากตัวอย่างที่ (29) พบการใช้อุปสรรคที่ฉายภาพการเดินทางที่มีผู้นำทางให้การช่วยเหลือ นักเดินทางว่า “ไม่ปล่อยให้ลูกหลานของเราทิ้งไว้ข้างหลัง” และ “ไม่ให้ลูกหลานของเราไว้ข้างหลังอย่างเด็ดขาด” เป็นการเปรียบว่า นักการเมืองพรรคเพื่อไทยคือผู้นำทางที่จะไม่ทอดทิ้งและเป็นผู้ช่วยเหลือนักเดินทาง ประชาชนเปรียบเหมือนนักเดินทางที่ไม่อาจเดินทางไปเพียงลำพังได้ เพราะอาจถูกทอดทิ้งไว้และไม่ได้ไปถึงปลายทางเหมือนคนอื่น ๆ ดังนั้นนักเดินทางที่มีความอ่อนแอจึงควรที่จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำทางที่มาจากพรรคการเมือง เป็นการโน้มน้าวว่าควรลงคะแนนเสียงให้นักการเมืองฝ่ายดังกล่าวเพราะเป็นคนดี

3.1.7 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] เป็นฉากทัศน์ที่เน้นให้นักเดินทางตระหนักถึงอำนาจในการเปลี่ยนเส้นทางของตนเอง ภาพสถานการณ์ในฉากทัศน์นี้นักการเมืองกำหนดให้นักเดินทางอยู่ที่ทางแยกหรือช่วงที่ต้องตัดสินใจว่าต้องเปลี่ยนเส้นทาง การตัดสินใจเลือกทางเดินของนักเดินทางจึงสำคัญต่ออนาคตว่าเส้นทางใดจะพาไปถึงจุดหมายได้ แต่เส้นทางที่นักการเมืองกำหนดไว้ก็มักถูกชี้นำโดยนักการเมืองเช่นกัน

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 11 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]

จากแผนภาพที่ 11 แสดงการผสมผสานโน้ตทัศน์ตามฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมฉายให้เห็นองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างการเดินทางลักษณะดังกล่าวกับเรื่องการเมืองที่มีส่วนสำคัญร่วมกันคือการเป็นผู้เลือกประกอบด้วยผู้มีอำนาจตัดสินใจ และผู้เสนอทางเลือกที่เหมาะสม

ในฉากทัศน์นี้นักเสนอให้ประชาชนเป็นผู้เลือก ส่วนนักการเมืองเป็นผู้เสนอตัวเลือกที่เหมาะสมให้ เหตุการณ์เกี่ยวกับการเดินทางแสดงในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 จึงประกอบด้วยนักเดินทางสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเดินทางที่ต้องกำหนดเส้นทาง กลุ่มที่สองเป็นนักเดินทางที่ไม่ได้มีหน้าที่ใด ๆ เพียงแต่ช่วยเสนอเส้นทางที่เหมาะสมที่ควรให้ เพราะเส้นทางที่มีอยู่ นั้น อาจมีเส้นทางที่ไม่เหมาะสมที่จะเดินทางไปด้วย พื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มการเมืองกำหนดให้นักเดินทางที่ต้องเลือกเส้นทางเปรียบได้กับประชาชนซึ่งอยู่ในตำแหน่งผู้มีอำนาจตัดสินใจ และฝ่ายตนเองซึ่งเป็นนักการเมืองเปรียบเป็นนักเดินทางที่เสนอเส้นทางที่เหมาะสมให้ แต่องค์ประกอบเรื่องเส้นทางที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมนั้น แต่ละฝ่ายกล่าวถึงสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบแตกต่างกัน ดังปรากฏในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2

ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) สื่อสารว่าเส้นทางที่ถูกต้องเหมาะสมนั้นคือสภาวะการเมืองที่ปราศจากความขัดแย้ง และเส้นทางอื่นที่ไม่น่าเดินไปก็คือทางเลือกที่จะนำไปสู่สภาวะทางการเมืองที่มีความขัดแย้งยืดเยื้อ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) กำหนดว่าเส้นทางที่ถูกต้องเหมาะสมนั้นคือการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย และเส้นทางอื่นที่ไม่น่าเดินไปก็คือการเมืองที่เป็นเผด็จการ ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ได้นำเสนอว่าเส้นทางที่ถูกต้องเหมาะสมนั้นคือการไปสู่สภาพการเมืองที่ตึงตังและปราศจากความขัดแย้ง และเส้นทางอื่นที่ไม่น่าเดินไปก็คือการเมืองที่มีความขัดแย้งยืดเยื้อ

องค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเดินทาง และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 อันเป็นพื้นที่เกี่ยวกับการเมือง ถูกเลือกนำมาแสดงให้เห็นได้ในพื้นที่ผานว่า ประชาชนคือผู้ที่เลือกกำหนดแนวทางทางการเมือง เป็นการรับคุณลักษณะมาจากบทบาทนักเดินทางที่ต้องเลือกเส้นทาง นักการเมืองกลายเป็นผู้ที่เสนอแนวทางที่เหมาะสมให้ และแนวทางการเมืองที่ถูกต้องนั้นสุดท้ายแล้วก็เป็นมุมมองของนักการเมือง ฉากทัศน์นี้นักการเมืองจึงเป็นผู้ที่ทำให้เชื่อว่าประชาชนเป็นผู้มีอำนาจและมีความสำคัญมากกว่านักการเมือง แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (30)

สถานการณ์การสื่อสาร

เวทีการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคพลังประชารัฐ นายพุทธิพงศ์ ปุณณกันต์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคพลังประชารัฐ กล่าวถึงวันเลือกตั้ง 24 มีนาคมว่าเป็นวันแห่งการตัดสินใจของพี่น้องประชาชนในการเลือกอนาคตการเมืองของประเทศ ดังตัวอย่าง

“เพราะฉะนั้นผมเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า 24 มีนาคมคือวันอาทิตย์ที่จะถึงนี้ พี่น้องทุกคนจะคิดอย่าง ดีครับ คิดอย่างรอบคอบ ว่าเราจะพาประเทศไทยของพวกเราไปในทิศทางไหน”

(พุทธิพงศ์ ปุณณกันต์, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (30) นายพุทธิพงศ์ ปุณณกันต์ ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “เราจะพาประเทศไทยของพวกเราไปในทิศทางไหน” จากถ้อยคำอุปลักษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทาง ส่วนประเทศไทยเป็นเหมือนเพื่อนร่วมทางอีกคนหนึ่ง ในบริบทนี้ประชาชนจะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจนำพาประเทศไทยไปในทิศทางที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสม จึงสมควรเลือกด้วยความระมัดระวัง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (31)

สถานการณ์การสื่อสาร

นาย دنุพร ปุณณกันต์ กล่าวปราศรัยถึงความสำคัญของการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ประชาชนรอคอย และการเลือกผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ก็เป็น การตัดสินใจเลือกฝ่ายการเมืองที่นาย دنุพรระบุว่า มี 2 ฝ่ายเท่านั้น ด้วยการใช้อุปลักษณดังนี้

“สวัสดิ์ครับ กราบสวัสดิ์พี่น้องผู้รักประชาธิปไตยทุกท่านครับ และแล้ววันที่พวกเรา รอคอยกำลังจะมาถึงคือ 24 มีนาคมครับพี่น้อง เป็นวันสำคัญของประวัติศาสตร์ประเทศไทย อีกครั้งหนึ่งที่พวกเราทุกคนพี่น้องชาวไทยจะต้องเลือกทิศทางเดินของประเทศ ว่าเราจะ เลือกทางเดินแบบประชาธิปไตย หรือจะเลือกแบบเผด็จการ”

(دنุพร ปุณณกันต์, พรรคเพื่อไทย)

ถ้อยคำอุปลักษณตามตัวอย่างที่ (31) นาย دنุพร ปุณณกันต์ ใช้ถ้อยคำอุปลักษณการเดินทาง เพื่อสื่อถึงการเลือกตั้งว่าเป็นการ “เลือกทิศทางเดินของประเทศ ว่าเราจะเลือกทางเดินแบบ ประชาธิปไตย หรือจะเลือกแบบเผด็จการ” สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมองการเลือกตั้งว่าเป็นจุดทางแยก ที่ต้องเลือกเส้นทางเพื่อเดินต่อ การเลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้นเปรียบได้กับ การเลือกเส้นทาง ซึ่งเส้นทางที่นาย دنุพรกล่าวถึงนั้นมีเพียง 2 เส้นทาง คือเส้นทางแบบเผด็จการและ เส้นทางแบบประชาธิปไตย ประชาชนที่เปรียบเสมือนนักเดินทางจะต้องเป็นผู้เลือกเส้นทางเหล่านี้

ตัวอย่างที่ (32)

สถานการณ์การสื่อสาร

การประชันวิสัยทัศน์ในรายการ “ไทยรัฐเลือกตั้ง 62 เวทีดีเบต” คุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธุ์ เสนอความเห็นให้ประชาชนเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตที่ผ่านมาในระยะเวลา 4-5 ปี ภายใต้ การบริหารของรัฐบาล คสช. กับการเมืองแบบที่ประชาชนต้องการ ดังตัวอย่าง

“ฉันคิดว่าไม่ใช่พรรคจะเป็นผู้เลือก ประชาชนเป็นผู้เลือก และขณะนี้เนี่ยนะคะ มันก็ถ้าเราพูดความจริงกันก็คือมันเหมือนเป็นแค่ 2 ทางเลือก 2 ทางเลือกที่ประชาชน ต้องตัดสินใจ [...]

เพราะฉะนั้นประชาชนก็ต้องตัดสินใจอะค่ะ เราไม่ใช่เป็นผู้ตัดสินใจ ประชาชนต้องตัดสินใจว่า 4-5 ปีมานี้ประชาชนตัดสินใจกับอนาคตข้างหน้าอย่างไร จะอยู่แบบ 4-5 ปีอย่างเดิมหรือจะไปสู่ ทางเลือกที่ดีกว่า ที่จะให้มีคนที่มีความสามารถเข้ามาทำงาน”

(สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (32) ข้างต้น คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “เลือก” และ “2 ทางเลือก” สะท้อนให้เห็นว่าการเลือกตั้งเปรียบได้กับการเลือกเส้นทางที่ทางแยกซึ่งมี 2 ทาง เส้นทางทั้งสองเส้นทางดังกล่าวคือการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาล คสช. กับการเมืองแบบที่ไม่มี คสช. ส่วนประชาชนนั้นเปรียบเสมือนนักเดินทางที่ต้องเลือกเส้นทางทั้ง 2 นี้ให้ถูกต้อง เพื่อให้ตนเองไปถึงจุดหมายได้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (33)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย กล่าวปราศรัยเชิญชวนให้ประชาชนมาเลือก พรรคภูมิใจไทยในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดอนาคตที่ดีให้กับประเทศไทย

“อีก 8 วันมาหาพรรคภูมิใจไทยก่อนนะครีบอย่าเพิ่งลาพวกผมไปเที่ยวนครสวรรค์ นะครีบ 8 วันครีบเราจะกำหนดอนาคตของประเทศไทยที่รักของเราด้วยกันนะครีบ กำหนดให้ประเทศไทยไปในทิศทางที่ดีงามที่ถูกต้อง ความเจริญรุ่งเรืองก็จะบังเกิดแก่พวกเราทุกคนขอบคุณมากครีบ”

(อนุทิน ชาญวีรกูล, พรรคภูมิใจไทย)

จากตัวอย่างที่ (33) กล่าวถึงการกำหนดทิศทางในการเดินทางว่า “กำหนดให้ประเทศไทยไปในทิศทางที่ดีงามที่ถูกต้อง” การเปรียบเทียบดังกล่าวนี้ ประชาชนเป็นนักเดินทางที่จะกำหนดเส้นทางการเดินต่อไป ส่วนนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองอย่างพรรคภูมิใจไทย เป็นนักเดินทางที่เสนอว่าเส้นทางที่จะเลือกนั้นควรเป็นเส้นทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งเส้นทางดังกล่าวก็เป็นการชี้แนะว่าคือพรรคภูมิใจไทย

ตัวอย่างที่ (34)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนา ชีรวินิจ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวกับประชาชนในช่วงการปราศรัยใหญ่ของพรรคว่าการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่ประชาชนต้องตัดสินใจ โดยใช้อุปลักษณ์เปรียบประชาชนเป็นนักเดินทาง ดังนี้

“ท่านพี่น้องที่เคารพครับพรรคประชาธิปัตย์จะเอาความจริงมาเปิดเผยกับพ่อแม่พี่น้องถึงการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้ ถ้าพ่อแม่พี่น้องตัดสินใจในที่จะเลือกทางเดินของประเทศ ท่านต้องรู้คำตอบครับว่า เลือกพรรคไหนประเทศเดินทางอย่างไร เลือกพรรคไหนประเทศจะเจออะไรบ้าง เพราะฉะนั้นสิ่งที่จูนินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ จะมาบอกพี่น้อง เป็นข้อเท็จจริงอย่างยิ่งที่พี่น้องจะได้รับทราบ เพื่อไปพิจารณาในการลงคะแนนในวันที่ 24 มีนาคมครับ”

(ธนา ชีรวินิจ, พรรคประชาธิปัตย์)

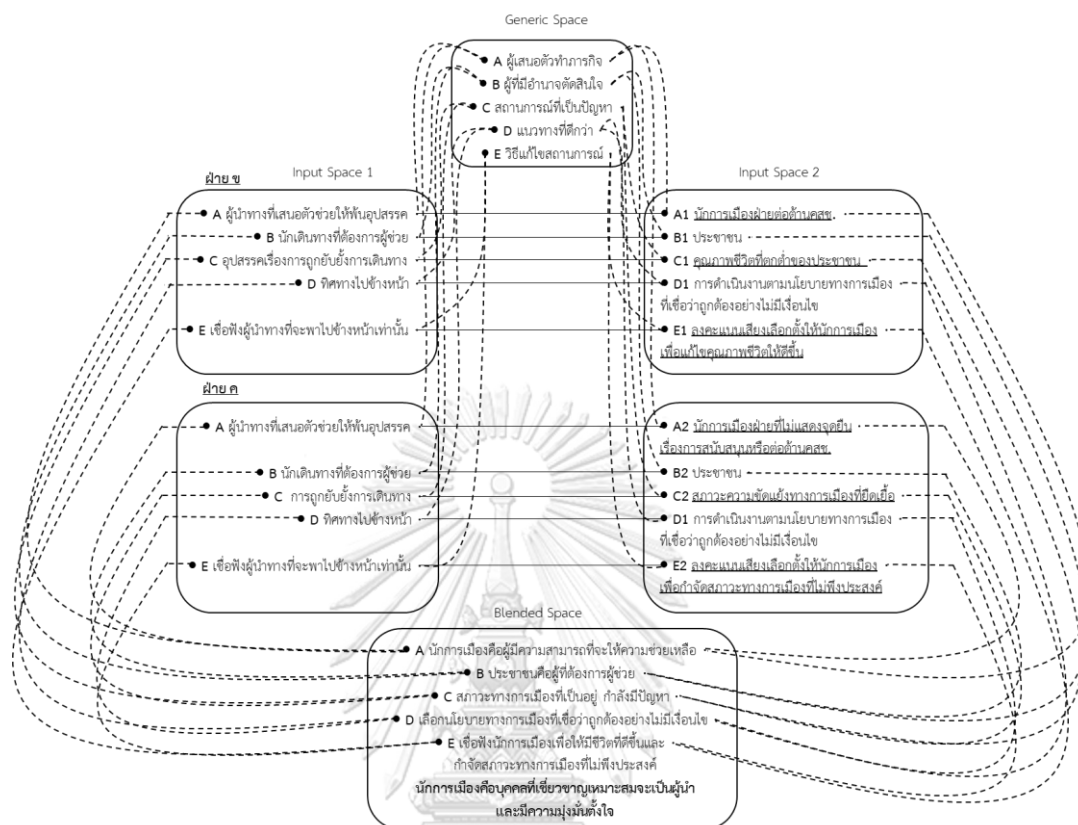
จากตัวอย่างมีการใช้คำว่า “เลือกทางเดินของประเทศ” และ “ประเทศเดินทางอย่างไร” ซึ่งเป็นคำในแวดวงความหมายการเดินทาง ในบริบทดังกล่าว การเดินทางนั้นเน้นไปที่การกำหนดเส้นทาง แสดงให้เห็นการเปรียบประชาชนเป็นนักเดินทางและแนวคิดทางการเมืองเป็นเส้นทางที่ต้องเลือก การเลือกตั้งครั้งนี้จึงเป็นเหมือนการเดินทางที่ถึงจุดทางแยกของนักเดินทาง จึงแสดงให้เห็นทัศนะของผู้พูดว่าต้องการเน้นอำนาจการตัดสินใจของประชาชนที่ส่งผลต่อการเมือง แต่การตัดสินใจนั้นควรเป็นทางเลือกที่ถูกต้อง

3.1.8 ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]

ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] เป็นฉากทัศน์หนึ่งที่นักการเมืองใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการเดินทางนำเสนอภาพการเดินทางที่เลือกมุ่งไปข้างหน้า ซึ่งการเดินทางสู่จุดหมายนั้น อาจเคลื่อนไปด้วยการเดินเท้าหรือพาหนะชนิดต่าง ๆ

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 12 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]

แผนภาพที่ 12 แสดงการถ่ายทอดความหมายในฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ตามแนวคิดการผสมผสานโน้ตทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมได้แสดงความเชื่อมโยงระหว่างการเดินทางกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเข้าไว้ด้วยกัน ในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เหตุนี้จึงมีผู้เสนอตัวทำภารกิจให้แก่ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจ ทำให้ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจนั้นต้องเลือกวิธีแก้ไขสถานการณ์จากผู้เสนอดังกล่าว

บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า จะเห็นได้ว่าฉากทัศน์นี้เปรียบเรื่องการเมืองเป็นการเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น นักการเมืองทั้งฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ต่างเปรียบตนเองเป็นผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรค ส่วนประชาชนเป็นนักเดินทางที่ต้องการผู้ช่วย และทิศทางที่ถูกต้องนั้นคือการก้าวไปข้างหน้าแล้วลงมือถึงการดำเนินงานตามนโยบายทางการเมืองของฝ่ายตนซึ่งเชื่อว่าถูกต้องอย่างไม่มีเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่กล่าวถึงการถูกยับยั้งการเดินทางนั้น แต่ละฝ่ายมีการใช้เปรียบถึงสิ่งที่ต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าสิ่งนั้นหมายถึงคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำของประชาชน

วิธีแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวทำได้ด้วยการเชื่อฟังผู้นำทางที่จะพาไปข้างหน้าเท่านั้น นั่นคือต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเพื่อแก้ไขคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เลือกที่จะสื่อสารว่าอุปสรรคที่ทำให้เกิดการยับยั้งการเดินหน้านั้นคือสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ ดังนั้นการเชื่อฟังผู้นำทางที่จะพาไปข้างหน้าเท่านั้นเป็นวิธีแก้ไขสถานการณ์ที่ดี นั่นคือต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเพื่อกำจัดสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์

พื้นที่ผานทำให้เห็นว่าในฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] นำคุณลักษณะของผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรคมาसानเข้ากับบทบาทของนักการเมือง ทำให้นักการเมืองคือผู้มีความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือ ส่วนประชาชนกลายเป็นผู้ที่ต้องการผู้ช่วยการทำให้การเดินทางอยู่ในสภาวะที่ถูกยับยั้งการเดินทางเอาไว้ ช่วยทำให้ประชาชนซึ่งเปรียบเป็นนักเดินทางต้องเชื่อฟังนักการเมืองเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้นและกำจัดสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ ฉากทัศน์การเดินทางไปข้างหน้าโดยไม่ย้อนกลับดังกล่าวนี้นี้ จึงเสริมสร้างให้นักการเมืองกลายเป็นบุคคลที่เชี่ยวชาญเหมาะสมจะเป็นผู้นำ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (35)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายพดล ปัทมะ สมาชิกระบบบัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย กล่าวในการปราศรัยหาเสียงครั้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้ง เกี่ยวกับความมุ่งมั่นด้านการดำเนินนโยบายตามแนวคิดของพรรคเพื่อไทย ดังนี้

“พี่น้องที่เคารพ เพื่อไทย มุ่งมั่น ชัดเจน เดินไปข้างหน้า ใส่เกียร์เดินหน้า และไม่รู้จักคำว่า ยูเทิร์นครับพี่น้องครับ”

(พดล ปัทมะ, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (35) นายพดล ปัทมะ ปราศรัยถึงพรรคเพื่อไทยโดยใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมยว่า “เดินไปข้างหน้า ใส่เกียร์เดินหน้า และไม่รู้จักคำว่า ยูเทิร์น” ซึ่งเป็นถ้อยคำในแวดวงความหมายการเดินทาง ลักษณะถ้อยคำที่ใช้ดังกล่าวเป็นการเดินทางด้วยพาหนะรถยนต์ เมื่อนำมาใช้ในบริบทดังกล่าวจึงแสดงถึงภาพการเดินทางไปทิศทางข้างหน้าอย่างมุ่งมั่น การใช้อุปมาอุปไมยที่แสดงถึงภาพฉากทัศน์ดังกล่าวนี้เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าพรรคเพื่อไทยมีความมุ่งมั่นในการบริหารบ้านเมือง

โดยเปรียบพรรคเพื่อไทยเป็นเสมือนรถยนต์ที่มีแต่เกียร์เดินหน้า ไม่มีเกียร์ถอยหลัง และไม่มีการกลับรถ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (36)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์กล่าวปราศรัยหาเสียงในประเด็นที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองใน 5 ปีที่ผ่านมา ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ทำรัฐประหารและห้ามนักการเมืองทำกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ แต่นายอภิสิทธิ์ได้กล่าวว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยหยุดตามข้อห้าม และช่วงเวลาที่ผ่านมามีได้พบปะประชาชนเพื่อรับฟังปัญหาโดยตลอด เปรียบเหมือนการเลือกเดินไปข้างหน้าเท่านั้น

“5 ปีที่ผ่านมาเรามีหลายสิ่งหลายอย่างที่เราไม่เห็นด้วยแต่เราไม่ได้ต้องการชวนทะเลาะ เราไม่ได้ต้องการก่อให้เกิดความวุ่นวายเป็นปัญหาต่อความมั่นคง แต่เราเดินหน้าทำหน้าที่ของเรา ผมใช้เวลา 5 ปีที่ผ่านมาแทบจะเรียกว่าไม่แตกต่างจากวันที่ผมเป็นส.ส. ที่ไหนมีปัญหา ที่ไหนมีทุกข์ ที่ไหนมีสิ่งที่ผมจะไปสัมผัสเรียนรู้กับชีวิตของพี่น้องประชาชนได้ ผมไปผมใช้เวลานัดหมายกับกลุ่มเกษตรกรกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานเกือบทุกธุรกิจ 5 ปีผมพบไม่น้อยกว่าร้อยกลุ่ม ผมบอกพวกเราทุกคนที่นั่งอยู่ข้างหลังว่าคุณไม่มีสิทธิ์หยุด”

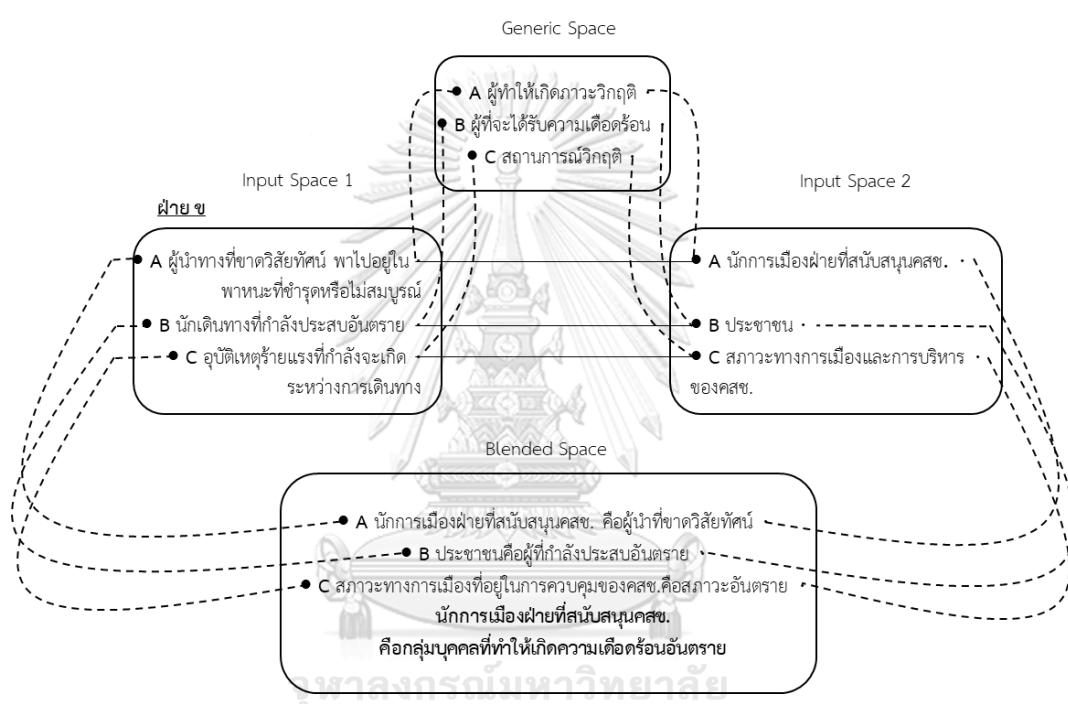
(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (36) พบการใช้อุปลักษณ์ “เดินหน้า” เพื่อสื่อถึงการทำหน้าที่แม้จะถูกยับยั้งในบริบทนี้ให้ภาพเหตุการณ์การเดินทางที่มีอุปสรรคบางประการจนทำให้การเดินทางต้องหยุดลง แต่นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์เปรียบเสมือนผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรค ด้วยการบอกว่าแม้จะมีอุปสรรคให้ต้องหยุด แต่นักการเมืองกลุ่มนี้จะไม่หยุด และเลือกที่จะ “เดินหน้า” ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเห็นว่า แม้สภาวะการเมืองของไทยจะไม่อยู่ในสถานะที่ปกติ อันเนื่องมาจากอำนาจอื่น ๆ ที่เข้าแทรกแซงหรือเป็นผลมาจากความขัดแย้งใด ๆ ที่มีอย่างต่อเนื่อง แต่นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ก็เป็นผู้ที่ไม่ยอมรับการถูกขัดขวาง และจะทำหน้าที่ของตนเองในฐานะพรรคการเมืองเพื่อกำจัดสภาวะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ออกไป เปรียบได้กับการเป็นผู้นำทางที่จะไม่หยุดเดินและเลือกเดินไปแต่ทิศทางข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น

3.1.9 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] เป็นฉากทัศน์ที่นำเสนอภาพการเดินทางด้วยพาหนะต่าง ๆ ที่สามารถเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้หากเกิดอุบัติเหตุหรือพาหนะนั้นชำรุด จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 13 การผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]

แผนภาพที่ 13 แสดงให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ตามแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเกี่ยวข้องกับการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความอันตราย องค์ประกอบที่อยู่ในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมนี้จึงประกอบด้วยผู้ที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤติ ผู้ที่จะได้รับความเดือดร้อน และสถานการณ์วิกฤติที่เป็นปัญหา บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการอยู่ในเหตุการณ์การเดินทางที่อันตราย ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการกล่าวถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความเดือดร้อนอันตราย นักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดให้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงตัวว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้นำนักเดินทางคนอื่น ๆ ไปอยู่ในพาหนะที่ชำรุดหรือไม่สมบูรณ์ หรือผู้นำทางเป็นผู้ทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง ทำให้ประชาชนเปรียบเหมือนนักเดินทางที่กำลังประสบอันตราย สภาวะทางการเมืองและการบริหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเปรียบได้กับอุบัติเหตุร้ายแรง

ที่กำลังจะเกิดระหว่างการเดินทาง การเน้นย้ำให้เห็นว่าฝ่ายอื่นเป็นผู้ก่อให้เกิดความผิดพลาดเช่นนี้ มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง

บริเวณพื้นที่ผืนดินแสดงให้เห็นการเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ที่ความคิดการเดินทางและพื้นที่ความคิดเกี่ยวกับการเมืองเพื่อสื่อแนวคิดทางการเมืองบางประการ นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ถูกจัดวางให้ไปอยู่ในบทบาทของผู้นำทางที่พาไปอยู่ในยานพาหนะที่ชำรุดหรือไม่สมบูรณ์หรือเป็นผู้ทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง ส่งผลให้นักการเมืองกลุ่มนี้ กลายเป็นผู้นำที่ขาดวิสัยทัศน์ ส่วนประชาชนก็ต้องไปอยู่ในบทบาทนักเดินทางที่กำลังประสบภัยก็ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองคือผู้ที่กำลังประสบอันตราย ดังนั้นการที่ประชาชนต้องอยู่ในสภาวะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคสช. จึงทำให้รู้สึกว่าการกำลังอยู่ในสภาวะอันตราย ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] จึงเป็นการสร้างแนวคิดให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็น “นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือกลุ่มบุคคลที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนอันตราย” แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (37)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข สมาชิกพรรคเพื่อไทย กล่าวกับประชาชนบนเวทีปราศรัยของพรรคว่าการบริหารบ้านเมืองของคณะ คสช. โดยเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจนั้นมีปัญหา โดยเปรียบเทียบการทำงานของ คสช. กับเครื่องบินที่เครื่องยนต์ชำรุด

“พี่น้องประชาชนไม่มีเงินใช้ หนี้ภาคครัวเรือนสูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ภาครัฐบาลจัดเก็บภาษีได้ต่ำกว่ารายได้มาห้าปีแล้ว รัฐบาลอยู่ได้ด้วยการกู้เงิน นั่นคือเศรษฐกิจเรามีปัญหา เครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยประกอบด้วยเครื่องยนต์ 4 ตัว พี่น้องครับ การส่งออก การบริโภคภายใน การลงทุน และตัวที่ 4 ก็คือ การกู้เงินที่รัฐบาลกู้มาเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ วันนี้เครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจ 3 ตัวมันดับสนิท มันอยู่ด้วยเครื่องยนต์ตัวที่ 4 การกู้เงิน พี่น้องลองนึกภาพเครื่องบิน 4 เครื่องยนต์มันดับไป 3

เครื่องยนต์แล้วมันติดอยู่เครื่องเดียวเนี่ย มันจะพาพี่น้องบินไปได้นานขนาดไหน ปลายทางมัน หายนะแน่นอน”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (37) นายวัฒนา เมืองสุข ใช้คำว่า “เครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ไทย” ซึ่งเครื่องยนต์ดังกล่าวเป็นเครื่องยนต์ของเครื่องบิน ดังที่ปรากฏว่า “เครื่องบิน 4 เครื่องยนต์ มันดับไป 3 เครื่องยนต์แล้วมันติดอยู่เครื่องเดียวเนี่ย มันจะพาพี่น้องบินไปได้นานขนาดไหน” เมื่อนำมาใช้ในบริบทดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบการบริหารงานทางเศรษฐกิจของคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้น เป็นเหมือนการพานักเดินทางเดินทางโดยเครื่องบิน ประชาชนเปรียบเสมือน นักเดินทางที่ เป็นผู้โดยสารที่กำลังประสบอันตราย ประสิทธิภาพการทำงานของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติเป็นเหมือนเครื่องบินที่เครื่องยนต์ดับเกือบทั้งระบบ แสดงให้เห็นว่าการบริหารประเทศที่ ผิดพลาดจะทำให้ประชาชนต้องประสบความยากลำบากอย่างรุนแรงในอีกไม่นาน

ตัวอย่างที่ (38)

สถานการณ์การสื่อสาร

นางศรีนวล บุญลือ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคอนาคตใหม่จากจังหวัดเชียงใหม่ ได้ขึ้นกล่าวแนะนำตัวบนเวทีปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรค โดยกล่าวถึงมุมมองของตนที่มีต่อ สภาพบ้านเมืองในปัจจุบันว่าอยู่ในภาวะที่ไม่ดีนัก ด้วยการใช้อุปลักษณะเรื่องที่กำลังจะล่มเปรียบเทียบกับประเทศ ดังตัวอย่าง

“ข้าเจ้าเป็นลูกชาวไร่ชาวนา อยากให้พัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองก่อนจะมาพัฒนา ประเทศชาติบ้านเมืองเกิดมาเป็นลูกชาวไร่ชาวนาเป็นคนยากจน ประเทศชาติบ้านเมืองกำลัง จะล่มจม”

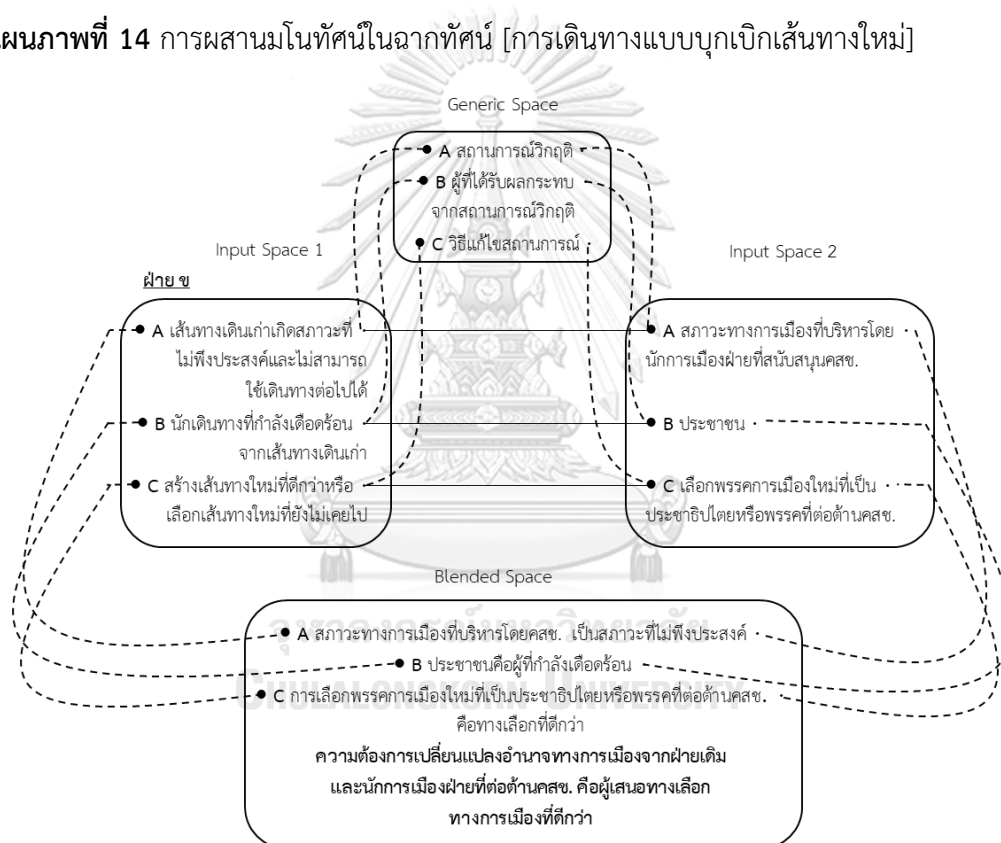
(ศรีนวล บุญลือ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างมีการใช้คำว่า “บ้านเมืองกำลังจะล่มจม” สื่อความหมายได้ว่าสถานะในปัจจุบัน นั้นเป็นดังเรื่องที่กำลังล่ม ประชาชนไทยทุกคนเปรียบได้กับผู้โดยสารที่อยู่บนเรือ ส่วนการบริหารของ นักการเมืองนั้นเป็นเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าสถานะภาพของคนไทยเปรียบ ได้กับผู้โดยสารที่กำลังเดินทางด้วยเรือที่ใกล้จะล่ม จึงมีความเสี่ยงมากหากจะให้คณะรัฐบาลชุดเดิมคือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติบริหารงานต่อไป

3.1.10 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]

ในการเดินทางเมื่อถึงทางแยก นักเดินทางอาจต้องเลือกเปลี่ยนเส้นทางหรือเดินไปตามเส้นทางเดิม แต่ในฉากทัศน์นี้ นักการเมืองได้ใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างภาพการเดินทางในเส้นทางที่ไม่เคยมีมาก่อน เป็นฉากทัศน์การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่ การเดินทางในลักษณะนี้จะเน้นภาพของเส้นทางใหม่ที่ยังไม่มีใครเคยเดินทางไปแต่ดูสวยงามกว่าเส้นทางเก่า เพื่อสื่อถึงความหวังที่ดีกว่าเดิม จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 14 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]

จากแผนภาพที่ 14 แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า ประกอบด้วย การต้องอยู่ในสถานการณ์ที่วิกฤติ มีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤตินั้น และมีบุคคลที่เสนอวิธีแก้ไขสถานการณ์ที่ดีให้ผู้ได้รับผลกระทบตัดสินใจ ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่เส้นทางเดินเก่าเกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์และไม่สามารถใช้เดินทางต่อไปได้ ทำให้มีนักเดินทางที่กำลังเดือดร้อนจากเส้นทางเดินเก่า วิธีการแก้ไขสถานการณ์ที่ดีจึงควรสร้างเส้นทางใหม่ที่ดีกว่าหรือ

เลือกเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยไปเพื่อไปให้ถึงจุดหมาย องค์ประกอบในเหตุการณ์นี้ถ่ายโยงไปยังพื้นที่ความคิดค้นเค้า 2 นั่นคือ เส้นทางเก่าที่ไม่สามารถใช้งานได้นั้นเปรียบเหมือนสภาวะทางการเมืองที่บริหารโดยนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นักเดินทางผู้ที่กำลังได้รับความเดือดร้อนจากสภาพเส้นทางจึงหมายถึงประชาชน และวิธีการแก้ไขที่เป็นการไปยังเส้นทางใหม่ก็คือการเลือกพรรคการเมืองใหม่ที่เป็นประชาธิปไตย หรือพรรคการเมืองที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาบริหารประเทศแทน

พื้นที่ผืนแสดงให้เห็นการคัดเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดค้นเค้าที่เป็นการเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่กับการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งที่มาผานกัน สภาวะทางการเมืองที่บริหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติกลายเป็นสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ ประชาชนจึงเป็นผู้ที่กำลังเดือดร้อน สถานการณ์ลักษณะนี้ช่วยเสริมให้ประชาชนต้องการเลือกพรรคการเมืองใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยหรือพรรคที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่า ฉากทัศน์นี้จึงสร้างความรู้สึกให้ประชาชนต้องการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองจากฝ่ายเดิม และนักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือผู้เสนอทางเลือกทางการเมืองที่ดีกว่าให้ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (39)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยของพรรคอนาคตใหม่ นายธนธร จีรังเรืองกิจ กล่าวถึงข้อบกพร่องของการบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยนายธนธรได้เปรียบวาดดั่งกล่าวกับเส้นทางที่เดินต่อไปไม่ได้ จนต้องมีเส้นทางใหม่ขึ้นมา ดังตัวอย่าง

“สังคมเต็มไปด้วยความหวาดกลัว สังคมอยู่อย่างไม่มีความหวังมา 5 ปี และนั่นคือการเกิดขึ้นของอนาคตใหม่ และนั่นคือการเกิดขึ้นของเรา ของกลุ่มคนที่บอกว่าพอแล้ว เราเดินต่อไปข้างหน้าไม่ได้แล้ว จำเป็นจะต้องมีเส้นทางใหม่ในสังคม และนั่นก็คือพวกเราที่ลุกขึ้นมาเดินทางด้วยกัน”

(ธนธร จีรังเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงปัญหาในการบริหารงานทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาเปรียบว่าเป็นเส้นทางที่เดินทางต่อไปไม่ได้แล้ว ส่วนประชาชนเปรียบเสมือนนักเดินทางที่ไม่มีเส้นทางจะไปต่อ แนวคิดทางการเมืองเปรียบได้กับเส้นทางที่นักเดินทางเลือกเดิน และแนวคิดทางการเมืองของพรคณาตใหม่เป็นดังเส้นทางใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ดังกล่าวนี้นเมื่อนำมาใช้ในบริบทของการเลือกตั้งจึงเป็นการเน้นย้ำว่า การเมืองแบบเดิมที่สังคมไทยมีอยู่นั้นยากที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น และการเมืองที่ว่ำนั้นคือการเมืองแบบที่บริหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังจะเห็นได้ในบริบทที่กล่าวว่า “อยู่อย่างไม่มี ความหวังมา 5 ปี” พรรคการเมืองใหม่อย่างพรคณาตใหม่จะเป็นความหวังสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ขอเพียงประชาชนเห็นตามและลงคะแนนเลือก

ตัวอย่างที่ (40)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนธร จีรุงเรืองกิจ หัวหน้าพรคณาตใหม่ กล่าวบนเวทีปราศรัยถึงวัตถุประสงค์ของการตั้งพรคณาตใหม่ที่เกิดจากกลุ่มคนที่ไม่พอใจกับวิธีการเมืองแบบที่เคยมีมา โดยใช้อุปลักษณ์การเดินทางในฉกทศน์การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่ ดังตัวอย่าง

“ถ้านับตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม ปีพ.ศ.2561 นี่เป็นเวลา 1 ปีเต็ม ที่พวกเรา ร่วมเดินทางด้วยกัน เราก่อร่างสร้างพรรคนี้ขึ้นมา เพราะเราอยากจะ วาดเส้นทางใหม่ ให้กับสังคม พวกเรากลุ่มคนที่มาสร้างพรรคนี้ด้วยกัน มา เริ่มเดินทางด้วยกัน คือกลุ่มคนที่รู้สึกไม่พอใจ คับข้องใจ กับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่ดำรงอยู่”

(ธนธร จีรุงเรืองกิจ, พรคณาตใหม่)

ตัวอย่างที่ (40) มีการใช้คำว่า “ร่วมเดินทางด้วยกัน” และ “วาดเส้นทางใหม่” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในแวดวงความหมายการเดินทาง เมื่อนำมาอธิบายถึงที่มาของพรคณาตใหม่จึงแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบ การเมืองเปรียบเทียบเป็นการเดินทาง ประชาชนเปรียบเป็นนักเดินทางที่กำลังประสบความเดือดร้อนจากเส้นทางเดิม จะต้องเลือกเส้นทางเดินใหม่ นักการเมืองพรคณาตใหม่เปรียบเป็นผู้นำทางที่จะพาเดินไปในเส้นทางใหม่ไปด้วยกัน ส่วนแนวคิดทางการเมืองของพรคณาตใหม่เปรียบได้กับเส้นทางใหม่ในการเดินทาง สะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการทำให้ประชาชนเห็นว่า พรรคการเมืองที่สร้างขึ้นใหม่จะเป็นความหวังของประชาชนให้พ้นจากสภาวะทางการเมืองที่ควบคุมโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้

3.2 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้]

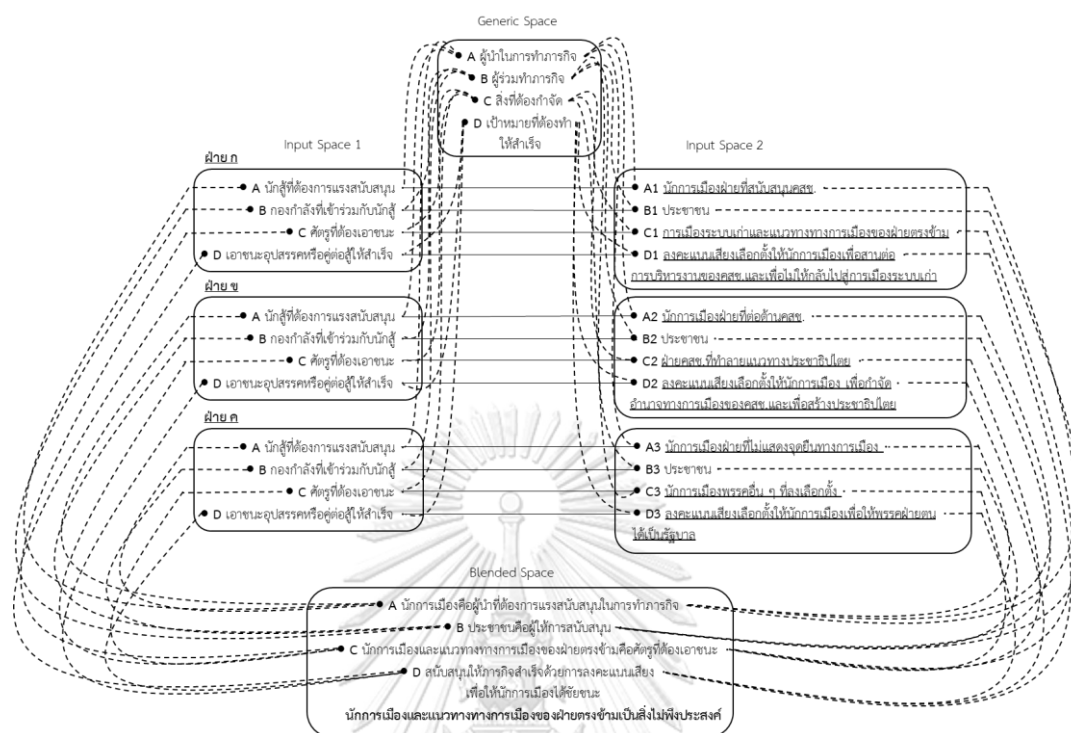
ความพยายามในการแบ่งฝ่ายทางการเมืองออกเป็น 2 ฝ่าย เป็นบรรยากาศทางการเมืองที่ค่อนข้างเด่นชัดในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 การศึกษาในครั้งนี้จึงพบว่ามีการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับการต่อสู้ ที่ให้ภาพเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงในระดับต่าง ๆ ซึ่งแต่ละภาพเหตุการณ์ส่งผลต่อการตีความและประเมินคุณค่าแตกต่างกัน จากการศึกษาพบฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] และ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ดังนี้

3.2.1 ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]

ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อแสดงภาพการต่อสู้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ต่อสู้เพื่อแข่งขันชิงตำแหน่งแพ้และชนะ ต่อสู้เพื่อแสดงความกล้าหาญ และแสดงศักยภาพหวังให้ความสำเร็จเกิดแก่ฝ่ายตน

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 15 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]

จากแผนภาพที่ 15 แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเกี่ยวข้องกับการมีผู้นำในการทำภารกิจ มีผู้ร่วมทำภารกิจ และมีเป้าหมายที่ทุกคนต้องร่วมกันทำให้สำเร็จ ซึ่งเป็นลักษณะที่มีร่วมกันทั้งพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 นั้นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การต่อสู้ นักการเมืองทั้ง 3 ฝ่ายต่างก็เปรียบตนเองเป็นนักสู้ที่ต้องการแรงสนับสนุน และให้ประชาชนเป็นกองกำลังที่เข้าร่วมกับนักสู้ ช่วยนักสู้ให้ได้ได้รับชัยชนะ อย่างไรก็ตาม คู่ต่อสู้ของแต่ละฝ่ายนั้นหมายถึงสิ่งที่แตกต่างกัน นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็มองว่าศัตรูของฝ่ายตนคือการเมืองระบบเก่าและแนวทางการเมืองของฝ่ายที่มาต่อต้าน การเอาชนะคู่ต่อสู้นี้ก็คือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองฝ่ายตนเพื่อสานต่อการบริหารงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนศัตรูของฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คือคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายสนับสนุน การเอาชนะคู่ต่อสู้ให้สำเร็จเปรียบถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อกำจัดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกไป และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

มองว่าศัตรูของตนคือพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยกัน และต้องการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อให้พรรคฝ่ายตนได้เป็นรัฐบาล

องค์ประกอบที่ถูกเลือกจากพื้นที่ความคิดต้นเค้าเรื่องการต่อสู้และพื้นที่ความคิดต้นเค้าเรื่องการเมืองแสดงให้เห็นในพื้นที่ผืนสนาม นักการเมืองทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายตนหรือฝ่ายอื่นจัดวางบทบาทของตนเองให้เป็นนักสู้ที่ต้องมาต่อสู้แย่งชิงชัยชนะกันในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง จึงเป็นผู้นำที่ต้องการแรงสนับสนุนในการทำภารกิจ ขณะที่ประชาชนไม่ได้มีบทบาทหลักในการต่อสู้ แต่รับหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ภารกิจสำเร็จด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อให้นักการเมืองได้ชัยชนะเพื่อกำหนดนักการเมืองและแนวทางทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม จึงแสดงให้เห็นว่าฉาบทศน์ดังกล่าวนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า นักการเมืองและแนวทางทางการเมืองของฝ่ายตรงข้ามคือสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (41)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ เลขาธิการพรรคพลังประชารัฐ กล่าวปราศรัยถึงการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม ว่ามีความสำคัญต่อประชาชนคนไทยมาก เนื่องจากเป็นโอกาสที่จะใช้ทำลายระบบทางการเมืองของฝ่ายตรงข้ามไม่ให้มีอำนาจขึ้นมาได้ ดังตัวอย่าง

“วันนี้คือวันที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย เป็นวันที่พี่น้องในสนามเทพหัสดินแห่งนี้ และพี่น้องทั้งประเทศจะต้องร่วมกันกับพี่น้อง 24 มีนาคมนี้คือวันตัดสินอนาคตของประเทศ พี่น้องครับวันนี้คือวันต่อสู้อีกครั้งหนึ่งที่ยิ่งใหญ่ เป็นวันต่อสู้กับระบบเก่าที่ทำลายประเทศไทยมา ยาวนาน เป็นวันต่อสู้กับระบอบที่ฝงรากลึก”

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (41) พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “ต่อสู้” ในตัวอย่างดังกล่าวนำมาใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าประชาชนเปรียบเหมือนผู้ที่ร่วมต่อสู้ในเหตุการณ์ ส่วนนักการเมืองของพรรคพลังประชารัฐนั้นเป็นเหมือนนักสู้ที่กำลังต้องการแรงสนับสนุน คู่ต่อสู้ที่ต้องการจะเอาชนะครั้งนี้คือระบบการเมืองเก่าที่ทำลายประเทศและแนวทางทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม หากประชาชนไม่ต้องการให้ระบบการเมืองดังกล่าวมีอำนาจ ประชาชนก็ต้องร่วมต่อสู้โดยการสนับสนุนให้พรรค

พลังประชารัฐชนะการเลือกตั้ง เพื่อจะได้สืบสานงานบริหารของนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติต่อไป

ตัวอย่างที่ (42)

สถานการณ์การสื่อสาร

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่จากพรรคพลังประชารัฐ ขึ้นกล่าวบนเวทีปราศรัยของพรรคถึงความสำคัญของการเลือกตั้งครั้งนี้ ว่าจะเป็นไปเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชนต้องร่วมมือกัน

“ผมก็อดไม่ได้เหมือนกันนะ กลัวแต่พี่น้องจะเสียขวัญ อย่าเสียขวัญ ขวัญอยู่กับตัวกลัวอะไร ขวัญอยู่ที่ไหน ขวัญอยู่ที่หัว ศีรษะ แล้วขวัญอยู่ที่ไหน ขวัญอยู่ที่ใจ หัวใจอันยิ่งใหญ่ หัวใจแห่งความรักความสามัคคี ทำบ้านเมืองเราให้สงบปลอดภัย จะมีพิธีบรมราชาภิเษกแล้วแผ่นดินนี้ศักดิ์สิทธิ์ ใครทรยศไม่ได้โดยเด็ดขาด เราจะต่อสู้เพื่อรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ใช้หรือไม่ ขอบคุณนะครับ ขอบคุณทุกคน ขอบคุณทุกกำลังใจ สวัสดีครับ”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (42) พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “ต่อสู้” เพื่อเปรียบเทียบว่าทั้งนักการเมืองและประชาชนต่างก็เป็นนักสู้ อย่างไรก็ตามผู้ที่กำลังปลุกระดมให้ต่อสู้ก็คือนักการเมืองผู้ที่ต้องการการสนับสนุนจากประชาชน คู่ต่อสู้หรือศัตรูในตัวอย่างนี้สื่อความหมายได้ถึงแนวทางทางการเมืองของฝ่ายตรงข้ามที่พลเอกประยุทธ์เชื่อว่าจะมาทำลายความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ดังนั้นการจะเอาชนะคู่ต่อสู้หรือศัตรูดังกล่าวให้สำเร็จได้ ประชาชนจะต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อให้สืบทอดการบริหารงานได้ต่อไป และเพื่อป้องกันไม่ให้แนวทางทางการเมืองของฝ่ายอื่นเข้ามามีอำนาจ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (43)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในการปราศรัยใหญ่ของพรรคเพื่อไทย นายตнуพร ปุณณกันต์ กล่าวกับประชาชนที่มาฟังการปราศรัยว่าตลอดระยะเวลาที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยนำไปเปรียบกับการต่อสู้เพื่อให้ได้ประชาธิปไตยมา ดังตัวอย่าง

“มีคนบอกผมว่าทำไมการต่อสู้ทางประชาธิปไตยเราแพ้ทุกที ผมเรียนพี่น้องแบบนี้ครับ 87 ปีที่ประเทศนี้เป็นประชาธิปไตยพวกเราทุกคนล้มลุกคลุกคลานมามาก แต่การต่อสู้นั้นหยุดไม่ได้ หลายคนท้อ ท่านพัก หลายคนเหนื่อย ท่านพัก แต่อย่าหยุดฝัน ถ้าหยุดฝันจะมีคนอย่างประยุทธ์ จันทร์โอชา มาต่อแถมตลอดเวลา”

(ธนุพร ปุณณกันต์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (43) ข้างต้น มีการใช้คำว่า “การต่อสู้” “แพ้” และ “ล้มลุกคลุกคลาน” กล่าวได้ว่าถ้อยคำเหล่านี้จัดอยู่ในวงความหมายการต่อสู้ เมื่อนำมาใช้ในบริบทที่กล่าวถึงการเมืองดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า นักการเมืองมองกิจกรรมทางการเมืองเป็นการต่อสู้ นักการเมืองเป็นนักสู้ที่ต้องการแรงสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งเป็นกองกำลังเสริมให้มีความเข้มแข็งในการต่อสู้ ส่วนแนวคิดทางการเมืองที่ต่างจากฝ่ายตนคือคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบได้กับคู่ต่อสู้ ความสำเร็จทางการเมืองคือผลของการแพ้ชนะในการต่อสู้ ที่จะส่งผลให้สามารถกำจัดฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ และเพื่อสร้างการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย สะท้อนให้เห็นว่าในทางการเมืองนั้นความขัดแย้งยังคงดำรงอยู่เสมอ และการต่อสู้เพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้ามเป็นสิ่งสำคัญ เห็นได้จากการที่นักการเมืองบอกให้ประชาชน “พัก” เมื่อเหนื่อยหรือท้อ แต่จะหยุดไม่ได้ เพราะการต่อสู้มีอยู่ตลอดเวลา

ตัวอย่างที่ (44)

สถานการณ์การสื่อสาร

นางศรีนวล บุญลือ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจากจังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นแนะนำตัวบนเวทีการปราศรัยครั้งสุดท้ายของพรรคอนาคตใหม่ นางศรีนวลกล่าวถึงประวัติความเป็นมาในทางการเมืองของตนก่อนจะมาสสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคอนาคตใหม่ โดยเปรียบชีวิตทางการเมืองของตนเป็นการต่อสู้ ดังตัวอย่าง

“หลังจากนั้นมาก็ได้ไปเป็นที่ปรึกษานายกอบจ.เชียงใหม่แล้วลงสมัครสจ.เขตพื้นที่อำเภอแม่วางเข้ามาเป็นสจ. ผู้มีอิทธิพลผู้มีเงินมีทองก็ต้องเสียเงินไปคนหนึ่งประมาณเป็นล้าน แต่แม่หญิงตัวน้อยคนนี้เอาศักดิ์ศรีของแม่หญิง แล้วเอาความดีเข้าสู่กับเงิน เสียเงิน

ลงแค่ 4 หมื่นสองพันกว่าบาทเลยได้เป็นสจ.แม่วาง 42 หน่วย 62 หน่วย ชนะทั้งหมดเลยนะเจ้า ตอนนี้จะเอาความดีเข้าสู่กับรัฐประหารแล้วนะเจ้า”

(นางศรีนวล บุญลือ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างมีการใช้คำว่า “สู้” และ “ชนะ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายของการต่อสู้ที่เป็นลักษณะสู้เพื่อแข่งขันให้รู้ผลแพ้ชนะ นางศรีนวลใช้การต่อสู้ในบริบทของการเลือกตั้งครั้งต่าง ๆ ในชีวิตโดยนำเสนอว่าที่ผ่านมานั้นตนเปรียบเป็นนักสู้ที่ชนะในการต่อสู้มาโดยตลอดด้วยความดีที่มี ในขณะที่ฝ่ายอื่น ๆ ใช้เงินเป็นกำลังในการต่อสู้แข่งขัน การเปรียบในตัวอย่างนี้จึงสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนว่าไม่ได้ทุจริตเพื่อให้ได้ชัยชนะมา และศัตรูที่ต้องเอาชนะในครั้งนี้คือนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นได้จากการกล่าวว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะ “สู้กับรัฐประหาร” ดังนั้นการเอาชนะคู่ต่อสู้ให้ได้นั้นประชาชนจะต้องช่วยกันลงคะแนนเสียงให้ชนะฝ่ายนั้น เพื่อสร้างประชาธิปไตย

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (45)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย กล่าวปราศรัยกับประชาชนเรื่องความสำคัญของคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบกับการต่อสู้ ดังตัวอย่าง

“เรามั่นใจว่าเขตหลาย ๆ เขตที่พวกเรา สู้มีโอกาส ชนะ แนวเขตที่ราบสูงประเภทนั้นแต่ละคนมีคะแนนเสียงมากพอสมควร ดังนั้นพรรคภูมิใจไทยจะมีส.ส.ทั้งในกรุงเทพฯ และปทุมธานี ให้พ่อแม่พี่น้องแน่นอนหลังการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคมที่จะถึงนี้ครับพ่อแม่พี่น้องมากาพรรคภูมิใจไทย ไม่มีทางกลับบ้านตัวเอง ไม่มีเสียคะแนน ไม่มีคะแนนฟรี ไม่มีกาให้ ผู้แพ้ มีแต่กาให้ ผู้ชนะ แต่ ชนะมาก ชนะน้อยอยู่ในมือของพ่อแม่พี่น้องทุกคนครับ”

(อนุทิน ชาญวีรกูล, พรรคภูมิใจไทย)

จากตัวอย่างที่ (45) นายอนุทินใช้อุปลักษณคำว่า “สู้” “ผู้ชนะ” “ผู้แพ้” “ชนะ” และ “ชนะมาก ชนะน้อย” จัดอยู่ในแวดวงความหมายการต่อสู้ แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่าในทางการเมืองนั้น การเลือกตั้งเปรียบเสมือนการต่อสู้แข่งขัน ที่นักการเมืองเป็นผู้ต่อสู้ และประชาชน

เป็นกองกำลังที่ร่วมต่อสู้ ผลของการเลือกตั้งที่ตัดสินจากคะแนนเสียงเป็นดังผลของการแข่งขันที่มีผู้แพ้และผู้ชนะที่ผู้ต่อสู้ต้องคว้าชัยชนะมาให้ได้ วิธีการที่จะชนะได้นั้นก็ต้องลงคะแนนเสียงให้นักการเมือง

ตัวอย่างที่ (46)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวปราศรัยบนเวทีใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคเกี่ยวกับความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันทางการเมือง นายอภิสิทธิ์มองว่าหากบุคคลที่กระทำผิดแสดงจุดยืนว่าให้การสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา บุคคลนั้นก็จะพินิจอย่างไม่สมเหตุสมผล ในขณะที่นักการเมืองฝ่ายตนอาจจะไม่ได้รับสิทธินั้นเพราะไม่ได้แสดงจุดยืนว่าจะอยู่ฝ่ายใด โดยเปรียบเทียบกับ การต่อสู้เพื่อชัยชนะ ดังตัวอย่าง

“คนที่เคยบอกว่าเป็นคนไม่ดี มีตำแหน่งอยู่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นบ้าง บอกว่าเขา น่าจะทุจริต คนเหล่านั้นวันนี้ถ้าไปอยู่พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์กลายเป็นคนดีไปแล้ว ยกเลิกคำสั่งไปแล้ว บอกว่าไม่เป็นไร เอามาเป็นพวก พยายามจะให้เกิดความรู้สึกว่าต้องไปต่อสู้กับคนเลวด้วยวิธีแบบนี้ ผมไม่เชื่อหรือครับว่าความเลวชนะความเลว คุณเอาความเลวไปต่อสู้กับความเลวคือยอมแพ้แล้วเพราะคุณยอมเลว”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (46) นี้ มีการใช้คำว่า “ต่อสู้” “ชนะ” และ “ยอมแพ้” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่จัดอยู่ในแวดวงความหมายการต่อสู้ ลักษณะการต่อสู้ในบริบทดังกล่าวให้นายอภิสิทธิ์มีความเห็นว่าการอยู่ในบรรยากาศทางการเมืองเปรียบได้กับการต่อสู้ นักการเมืองแต่ละฝ่ายเปรียบเสมือนนักต่อสู้ที่แพ้หรือชนะขึ้นอยู่กับว่า เป็นผู้ต่อสู้ที่อยู่ในฝ่ายใด หากอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้มีอำนาจทางการเมือง ในขณะที่ก็มีโอกาสชนะการต่อสู้มากกว่า อย่างไรก็ตามนายอภิสิทธิ์ก็มองว่าแม้ไม่ได้อยู่ฝ่ายเดียวกับผู้มีอำนาจทางการเมือง ก็มีโอกาสนะได้โดยเปรียบกับการไม่ยอมแพ้ในการต่อสู้แข่งขัน และการต่อสู้ที่เป็นการเลือกตั้งนี้ย่อมจำเป็นที่จะต้องอาศัยกองกำลังที่สนับสนุนนั้นก็คือประชาชน

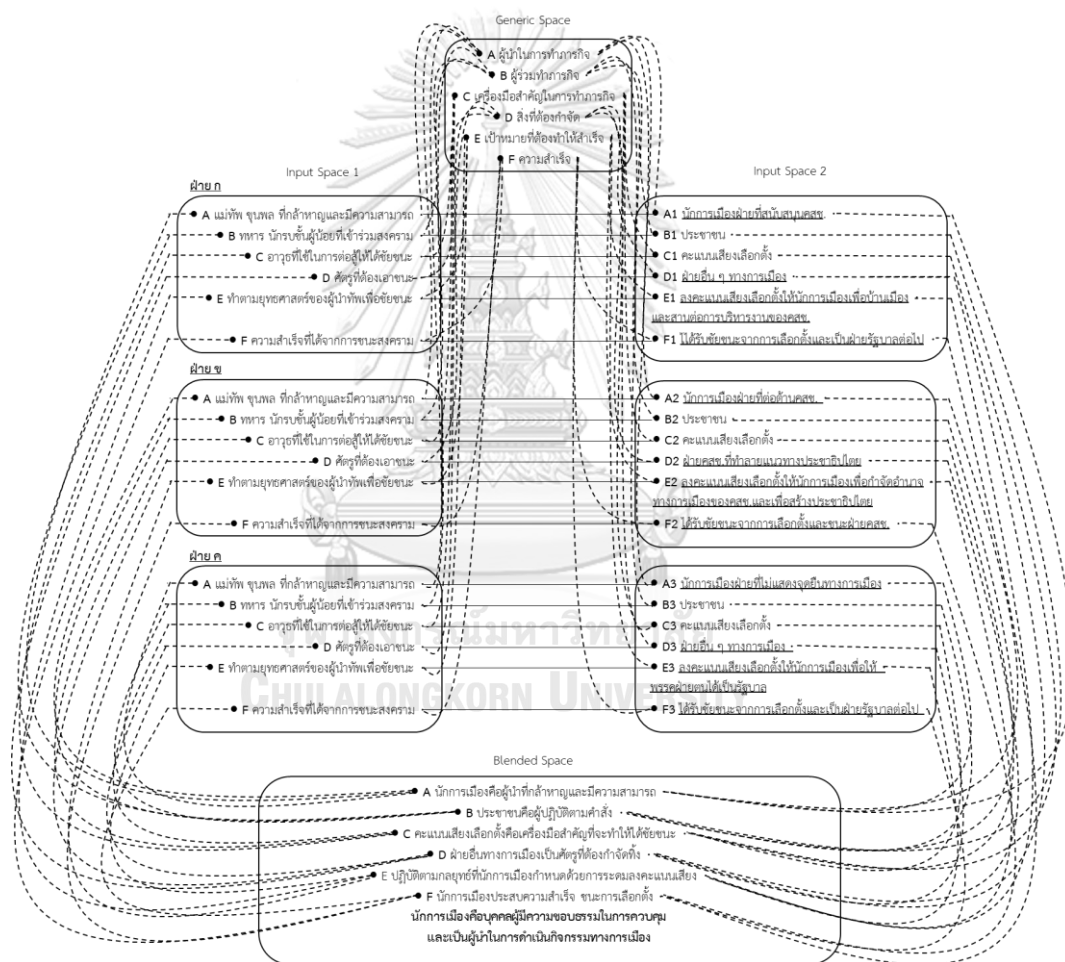
3.2.2 ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]

จากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในแวดวงความหมายของการต่อสู้ พบถ้อยคำอุปลักษณ์กลุ่มหนึ่งจัดอยู่ในการต่อสู้ระดับการทำสงคราม นักการเมืองได้นำถ้อยคำอุปลักษณ์เหล่านี้มาใช้สื่อถึงบรรยากาศการเมืองในช่วงการเลือกตั้งที่รุนแรงและแสดงถึงความสำคัญของการเลือกตั้งที่จะส่งผล

ต่ออนาคตทางการเมืองของแต่ละพรรค ดังกล่าวนี้นักการเมืองจึงใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ การทำสงครามเพื่อแสดงความมุ่งมั่นไปที่การกำจัดอำนาจทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 16 การผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]

แผนภาพที่ 16 แสดงโครงสร้างของฉากทัศน์การต่อสู้แบบทำศึกสงครามตามแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมบ่งบอกถึงการมีผู้นำในการทำภารกิจ ผู้ร่วมทำภารกิจ ในภารกิจนั้นมีเครื่องมือสำคัญที่ต้องใช้ในการทำภารกิจนั้น ๆ และมีเป้าหมายที่ต้องทำร่วมกันให้สำเร็จ ซึ่งเป็นลักษณะที่แบ่งปันกันทั้งเรื่องการต่อสู้และเรื่องการเมือง

พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการต่อสู้แบบทำศึกสงคราม พื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวกับการเมือง นักการเมืองทุกฝ่ายต่างก็กำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นเหมือนแม่ทัพ ขุนพลที่กล้าหาญ แล้วให้ประชาชนเป็นทหารนักรบชั้นผู้น้อยที่เข้าร่วมสงคราม ทุกฝ่ายใช้คะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอาวุธในการต่อสู้ในการศึกครั้งนี้ ทั้งนี้แต่ละฝ่ายมีศัตรูที่ต้องเอาชนะและวิธีการใช้ยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน รวมถึงความสำเร็จที่คาดหวังจากชัยชนะในศึกสงครามก็แตกต่างกันด้วย ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าศัตรูที่ต้องกำจัดคือนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามที่สร้างความขัดแย้งทางการเมือง ยุทธศาสตร์ของผู้นำทัพในการไปสู่ความสำเร็จคือการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ชนะเพื่อกำจัดนักการเมืองที่สร้างความขัดแย้งและเพื่อให้บ้านเมืองกลับมามีความสุข ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าศัตรูที่ต้องกำจัดคือนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามที่ทำลายแนวทางประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์ของผู้นำทัพในการไปสู่ความสำเร็จคือการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ชนะเพื่อกำจัดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและเพื่อสร้างประชาธิปไตย ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีศัตรูเป็นนักการเมืองพรรคอื่น ๆ ที่มาลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยกัน ยุทธศาสตร์ของผู้นำทัพในการไปสู่ความสำเร็จคือการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้พรรคตนได้รับชัยชนะเป็นรัฐบาล

บริเวณพื้นที่ผืนสนามแสดงให้เห็นการผสานองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า เห็นได้ว่า นักการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดต่างก็อยู่ในบทบาทของแม่ทัพหรือขุนพล ส่งผลให้นักการเมืองกลายเป็นผู้นำที่มีความกล้าหาญ ประชาชนที่เป็นทหารย่อมต้องการบุคคลที่เป็นผู้นำเพื่อรับคำสั่งและกำจัดสิ่งที่น่าจะเป็นภัย ประชาชนจึงกลายเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำ คะแนนเสียงเลือกตั้งคือเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ได้ชัยชนะ ดังนั้นการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่นักการเมืองกำหนดด้วยการระดมลงคะแนนเสียง จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนพึงกระทำ ในฉาบทศวรรษนี้นักการเมืองจึงเป็นบุคคลผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (47)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ เลขาธิการพรรคพลังประชาชนรัฐ กล่าวปราศรัยถึงเหตุการณ์ที่ตนและสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เดินทางไปพบปะประชาชนตามภูมิภาคต่าง ๆ ระหว่างการ

เลือกตั้ง นายสนธิรัตน์ให้ความเห็นว่าคนไทยไม่ต้องการความขัดแย้งทางการเมืองอีกต่อไป ดังนั้นตนและสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งจะเป็นผู้ที่นำความสงบสุขกลับมา

“พี่น้องครับผมกับผู้บริหารรวมทั้งขุนพลของพรรคไปทั่วประเทศแล้ว พบว่าพี่น้องทั่วประเทศอยากเห็นบ้านเมืองกลับไปเป็นเหมือนเดิม [...]”

พี่น้องครับ 4 ปีที่แล้วพี่น้องจำได้ไหมว่าประเทศไทยที่พวกเราภูมิใจอยู่กันมาตั้งแต่บรรพบุรุษวันนั้นวันที่วิเศษที่สุดของประเทศประเทศกำลังล้มเหลวเป็นประเทศที่ปกครองไม่ได้เป็นประเทศที่ไม่มีความปลอดภัยเป็นประเทศที่มีแต่ความขัดแย้งรุนแรง ไม่เคยมีครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่คนไทยไปได้แค่บางภาค ไม่สามารถไปภาคไหนได้ ไม่สามารถในภาคนี้ได้ คนไทยออกมาเข่นฆ่ากันสร้างความขัดแย้งรุนแรงที่สุดตั้งแต่เป็นชาติไทยมา”

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่าง พบการใช้อุปสรรคคำว่า “ขุนพล” ซึ่งหมายถึงแม่ทัพในการนารบ เป็นการเปรียบเทียบว่านักการเมืองเป็นผู้นำในการทำศึกสงคราม การต่อสู้ในสงครามครั้งนี้ แม่ทัพที่นารบต้องการที่จะเอาชนะศัตรู ซึ่งหมายถึงนักการเมืองที่สร้างความขัดแย้ง เห็นได้จากการกล่าวถึงบ้านเมืองที่เคยสงบสุข จนกระทั่งเกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นมา ทำให้ “คนไทยออกมาเข่นฆ่ากัน” การเอาชนะศึกครั้งนี้ได้จึงเป็นการทำให้บ้านเมืองกลับมามีความสงบสุข ด้วยการเอาชนะนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ที่อาจจะกลับมาสร้างความขัดแย้งทางการเมืองอีก

ตัวอย่างที่ (48)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ เลขาธิการพรรคพลังประชารัฐ ได้กล่าวเปิดการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคด้วยการแนะนำผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคโดยใช้อุปสรรคในฉากทัศน์สงคราม ดังตัวอย่าง

“พี่น้องครับ วันนี้ผมในฐานะแม่บ้านของพรรคที่จะเป็นชัยชนะแห่งการเลือกตั้งวันที่ 24 นี้ พรรคพลังประชารัฐครับพี่น้อง วันนี้คนกรุงเทพฯมาที่สนามกีฬาเทพหัสดินแห่งนี้ครับท่าน จริงๆ เขาบอกว่าทุกเวทีที่ประชาชนของพรรคพลังประชารัฐมามีดีฟ้ามัวดินครับ พี่น้อง พี่น้องครับ มีสัญญาณแห่งชัยชนะ แต่ก่อนจะถึงวันนั้นผมจะใช้โอกาสนี้จะขอแนะนำ

ขุนพลของพรรคพลังประชาชนเพื่อพบปะพี่น้องก่อนที่จะพบกับการปราศรัย และสำคัญที่สุด พี่น้องต้องอยู่จนนาทีสุดท้าย เราจะมีทุกอย่างให้พี่น้องในคืนนี้ อยากให้พี่น้องรอ”

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชาชน)

จากตัวอย่างที่ (48) มีการใช้คำว่า “ชัยชนะ” และ “ขุนพล” นายสนธิรัตน์เปรียบเทียบการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมเป็นวันแห่งการทำสงคราม ผู้สมัครในนามพรรคพลังประชาชนเปรียบได้กับ “ขุนพล” ที่มีหน้าที่นำทัพเพื่อไปสู้รบ และผลการเลือกตั้งนั้นคือการตัดสินใจแพ้ชนะในศึกสงคราม สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้พูดว่า นักการเมืองเป็นบุคคลสำคัญที่ประชาชนต้องให้การสนับสนุนและไว้วางใจ เพราะในสนามรบเปรียบเสมือนขุนพลที่จะรับหน้าที่ต่อสู้กับข้าศึกศัตรู

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (49)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข สมาชิกพรรคเพื่อไทยกล่าวถึงแผนการเลือกตั้งของพรรคที่หวังให้ประชาชนที่มาฟังปราศรัยปฏิบัติว่า หากเขตใดมีผู้สมัครในนามพรรคเพื่อไทย ประชาชนจะต้องลงคะแนนเลือกพรรคเพื่อไทยเท่านั้น แต่หากเขตใดไม่มีผู้สมัครของพรรคเพื่อไทย ประชาชนจะต้องเลือกพรรคที่มีแนวคิดไปในทางเดียวกับพรรคเพื่อไทย เพื่อที่จะไปร่วมมือกันตอบโต้ฝ่ายที่ถูกเรียกว่าเผด็จการในสภา โดยใช้อุปลักษณ์ในฉาบทศนการทำการสงคราม ดังตัวอย่าง

“หลักการที่ถูกต้องก็คือเขตใดที่มีพรรคเพื่อไทยพี่น้องเลือกพรรคเพื่อไทยเท่านั้น เขตไหนที่ไม่มีเพื่อไทย ไปเลือกพรรคที่มีแนวร่วมด้วยกัน ผมไม่ได้มาแทงข้างหลังเพื่อน แต่พรรคเพื่อไทยต้องมีเสียงข้างมากเพื่อเป็น**ทัพหลวง**ในการไปรบกับเผด็จการ”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (49) นายวัฒนา เมืองสุข ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เปรียบจำนวนเสียงข้างมากว่าเป็น “ทัพหลวง” ดังนั้นนักการเมืองจึงเป็นเสมือนนักรบในสงครามที่ต้องมีจำนวนมาก จึงจะเพิ่มโอกาสชนะ การเลือกตั้งครั้งนี้จึงเปรียบเสมือน “การรบ” ในสมรภูมิ ที่ฝ่ายศัตรูคือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมองว่าการเลือกตั้งครั้งนี้สำคัญมาก จึงเปรียบคะแนนเสียงว่าจะต้องได้จำนวนมากเพื่อให้เป็นทัพหลวงเท่านั้นจึงจะต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามได้

ตัวอย่างที่ (50)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้เป็นบทเพลงของพรรคสามัญชน เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาปลุกกระดมประชาชนที่เชื่อว่าตนเป็นเพียงคนธรรมดาทั่วไปให้มีความสามัคคีกันต่อต้านความไม่ยุติธรรมระหว่างชนชั้น โดยเปรียบเทียบกับการต่อสู้ ดังตัวอย่าง

“หากเธอได้ยินเสียงเพลงบรรเลง เธอจงกลับไปเรียกไพร่พล มันคือท่วงทำนอง
ของสามัญชน คนธรรมดาอย่างเรา หากเธอได้ยินเสียงกลองกระหน่ำ มันคือเสียงเท้า
ของมวลชน กระหึ่มด้วยแรงประสานของเสรีชน คนได้ฟ้าเดียวกัน

ดวงดาวยังประกายทอแสง จรัสแสงยามมีดมนบนฟ้าไกล ผูกใจเรารวมประสาน
ศรัทธามันสู้ถึงวันเราได้ชัย”

(เพลงเราคือเพื่อนกัน, พรรคสามัญชน)

จากตัวอย่างที่ (50) เนื้อหาของเพลงกล่าวว่า หากประชาชนที่กำลังฟังอยู่ได้ยินเสียงเพลงนี้แล้ว ให้ช่วยกันไปเรียก “ไพร่พล” ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวหมายถึงกำลังคน หรือกำลังทหาร ดังนั้นในบทเพลงนี้จึงให้ภาพเหตุการณ์การระดมกองกำลังทหารให้ได้จำนวนมากเพื่อใช้ต่อสู้ในสงคราม เป็นการเปรียบว่าประชาชนเป็นกองกำลังทหารนักรบ ในการเลือกตั้งครั้งนี้เปรียบเสมือนการต่อสู้ที่ต้องใช้ไพร่พลจำนวนมาก และในบทเพลงยังปรากฏการใช้อุปสรรคณ์ว่า “สู้ถึงวันเราได้ชัย” หมายถึงการต่อสู้ทางการเมืองครั้งนี้ประชาชนต้องใช้ความอดทน เปรียบกับการต่อสู้ที่ยาวนาน จุดมุ่งหมายคือชัยชนะในสงครามเท่านั้น

ตัวอย่างที่ (51)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์ ผู้สมัครพรรคอนาคตใหม่ กล่าวปราศรัยบนเวทีใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคเพื่อยืนยันย้ำเรื่องคะแนนเสียงที่พรรคอนาคตใหม่ต้องการเพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไทย นายณัฐพลกล่าวว่าหากการเลือกตั้งครั้งนี้พรรคอนาคตใหม่ประสบความสำเร็จ จะถือเป็นจุดเปลี่ยนของประเทศไทย โดยใช้อุปสรรคณ์การต่อสู้ในลักษณะสงคราม ดังตัวอย่าง

“1 วันข้างหน้าฉันเอาอาวุธมาด้วยครับไม่ใช่อาวุธหนักแต่เป็นอาวุธเบา
เป็นอาวุธเบาที่จะเปลี่ยนชีวิตของเราวันที่ 24 นี้กากบาทสามเหลี่ยมอยู่ตรงไหนกาที่นั่น

มาเปลี่ยนประเทศไทยด้วยกัน มาสร้างอนาคตใหม่ด้วยกัน อนาคตใหม่ต้องการท่าน
ต้องการเราครับ”

(ณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์, พรรคอนาคตใหม่)

ตัวอย่างข้างต้น นายณัฐพล ผู้สมัครพรรคอนาคตใหม่ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบเสียงของประชาชนว่าเป็น “อาวุธ” ที่จะต้องนำมาใช้ในการเลือกตั้ง ดังนั้นผู้พูดจึงเปรียบเทียบการเลือกตั้งครั้งนี้ว่าเป็นการทำสงคราม ประชาชนทุกคนและนักการเมืองต่างก็เป็นนักรบที่มีอาวุธเหมือนกันคือคะแนนเสียง การลงคะแนนให้พรรคอนาคตใหม่จึงเปรียบกับการระดมอาวุธเพื่อนำไปใช้ในการรบ สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมองการเลือกตั้งครั้งนี้ว่ามีจุดสำคัญอยู่ที่การลงคะแนนเสียงเพื่อไปกำจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เห็นได้จากการใช้คะแนนเสียงเป็นอาวุธในการ “เปลี่ยนประเทศไทย” โดยให้พรรคอนาคตใหม่เข้าไปทำงานทางการเมืองแทน หากชนะการเลือกตั้ง

ตัวอย่างที่ (52)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ กล่าวบนเวทีการปราศรัยถึงมุมมองของพรรคอนาคตใหม่ว่า ในการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคอนาคตใหม่ไม่ได้มองว่าฝ่ายที่ไม่เลือกพรรคตนเป็นฝ่ายตรงข้าม แต่พรรคมองว่าฝ่ายตรงข้ามที่แท้จริงคือกลุ่มคนที่ทางพรรคเห็นว่าไม่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย โดยใช้คำว่า ศัตรู ซึ่งจัดอยู่ในแวดวงความหมายของสงคราม ดังตัวอย่าง

“เพื่อที่เสียงส่วนน้อยเมื่อเขาแพ้เขาไม่ต้องไปกวักมือเรียกทหารออกมา พรรค
อนาคตใหม่เราเชื่อว่าไม่ได้เป็นศัตรูกับประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง คนที่เป็นศัตรูกับประชาชนคนที่เป็น
เป็นปฏิปักษ์กับประชาธิปไตยนี้ต่างหากคือศัตรูที่แท้จริงของประชาชน”

(ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (52) มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “แพ้” และ “ศัตรู” ความหมายของคำว่า ศัตรู นั้น หมายถึง ข้าศึกหรือปรปักษ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ในบริบทดังกล่าวนายธนาธรกำหนดภาพให้ประชาชนทุกคนเป็นนักรบที่ต้องไปต่อสู้กับข้าศึกศัตรู ซึ่งในที่นี้หมายถึงกลุ่มคนที่ทางพรรคมองว่าไม่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย นั่นคือนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นได้จากบริบทที่กล่าวว่ากลุ่มดังกล่าว “กวักมือเรียกทหารออกมา” ดังนั้นศัตรูในความหมายของพรรคอนาคตใหม่จึงไม่ใช่ผู้สมัครที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง แต่หมายรวมถึงผู้ที่มีแนวคิดไม่เป็นไปตามหลักที่ทางพรรคเห็นว่าถูกต้องด้วย

ตัวอย่างที่ (53)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายยุรนันท์ ภมรมนตรี กล่าวบนเวทีปราศรัยเพื่อเปิดตัวสมาชิกพรรคที่จะเป็นตัวแทนเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะมาแถลงถึงแผนการที่จะทำให้พรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งได้ โดยใช้อุปลักษณ์การต่อสู้ในฉากทัศน์การทำสงคราม ดังตัวอย่าง

“มาพบกับแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีท่านต่อไปกันดีไหมครับ จะมาพูดถึงเรื่องเมื่อเพื่อไทยได้จัดตั้งรัฐบาลแล้วเราจะทำงานอย่างไรกันอย่างไรอย่างเร่งรัดเพื่อจะนำความสุขคืนกลับมาสู่คนไทยและประเทศไทยอีกครั้ง พร้อมกับจะบอกว่ายุทธศาสตร์ในการเลือกตั้งของเพื่อไทยในครั้งนี้จะเป็นอย่างไรนะครับ ยุทธศาสตร์ในการเลือกตั้งพี่น้องต้องทำอะไรถึงจะเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งให้ชนะเพื่อให้พวกเราได้กลับมา นำความสุขคืนกับพี่น้องอีกครั้งนะครับ”

(ยุรนันท์ ภมรมนตรี, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างข้างต้น นายยุรนันท์ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “ยุทธศาสตร์” และ “ชนะ” ดังกล่าวนี้นายยุรนันท์กำลังเปรียบเทียบว่าการเลือกตั้งเป็นเหมือนการทำสงครามที่ต้องมีกลยุทธ์ในการศึกษาเพื่อชัยชนะ ประชาชนก็เปรียบเสมือนเหล่าทหารที่จะไปลงสนามรบ ส่วนนักการเมืองเปรียบได้กับแม่ทัพนำรบ ในบริบทกล่าวว่าการเมืองจะนำความสุขกลับมาให้พี่น้องประชาชน จึงอนุมานได้ว่าสิ่งที่เป็นศัตรูที่ต้องกำจัดน่าจะเป็นผู้ที่ทำลายความสุขที่เคยมีนั้นคือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนคำว่ายุทธศาสตร์ที่นายยุรนันท์กล่าวถึงนั้น ใช้เปรียบกับการวางแผนที่พรรคจะขอความร่วมมือจากประชาชน

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (54)

สถานการณ์การสื่อสาร

หลังจากนายธนต์ ธนากิจอำนวยการ สมาชิกพรรคที่ลงสมัครในเขตมีนบุรีขึ้นกล่าวปราศรัยเสร็จสิ้น นายเชาว์ มีขวด รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้นได้ทำหน้าที่พิธีกร จึงกล่าวปิดท้ายว่านายธนต์เป็นคนรุ่นใหม่ของพรรคประชาธิปัตย์ อยากให้ประชาชนส่งกำลังใจและลงคะแนนให้ เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญ โดยใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์สงคราม ดังตัวอย่าง

“ที่กำลังลงเวทีเมื่อสักครู่นี้ ธนัทธ ธานากิจอำนวย นี่คือน้องใหม่ของพรรค
ประชาธิปไตย ศึกครั้งนี้ของธนขเป็นศึกใหญ่หลวง แต่เชื่อว่าพี่น้องชาวมินบุรีไม่ทอดทิ้ง
แน่นอน”

(เชาว์ มีขวด, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างที่ (54) นายเชาว์ ใช้อุปลักษณ์ในแวดวงความหมายสงครามเพื่อกล่าวถึงการเลือกตั้ง
ว่า “ศึก” และ “ศึกใหญ่หลวง” กล่าวได้ว่าการเลือกตั้งเปรียบเสมือนการทำศึกสงคราม ที่มี
นักการเมืองหรือผู้สมัครชิงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นนักรบที่อาสาออกรบ ผลของการ
เลือกตั้งที่สำเร็จเปรียบได้กับชัยชนะจากการทำสงคราม

ตัวอย่างที่ (55)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้ เป็นการปราศรัยของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
นายอภิสิทธิ์กล่าวถึงการเมืองที่ดีและมีเสถียรภาพ และพรรคประชาธิปัตย์วางจุดยืนของพรรคว่าเป็น
พรรคที่มีประชาธิปไตยสุจริต นายอภิสิทธิ์กล่าวว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่ถูกโจมตีจากพรรค
การเมืองฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะกล่าวถึงนโยบายในประเด็นใด นายอภิสิทธิ์จึงมองว่าเรื่องดังกล่าวเป็น
เหมือนสงครามทางการเมืองที่แต่ละพรรคไม่ได้ให้ความสำคัญกับนโยบาย แต่เป็นการต่อสู้เพื่อ
เอาชนะกันทางการเมือง

“แล้วก็บอกว่ามันต้องเป็นสงครามที่ต่อสู้กัน ทุกเรื่องที่เขาพูดมันจึงไม่ได้มุ่งไปเรื่อง
ของนโยบายจริง ๆ หรือแต่มันมุ่งไปสู่การจะเอาชนะคะคานต่อสู้กันในทางการเมือง”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (55) นายอภิสิทธิ์ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์กล่าวถึงบรรยากาศทางการเมืองในช่วง
การเลือกตั้งว่าเป็นเหมือนการทำสงครามว่า “สงครามที่ต่อสู้กัน” และ “เอาชนะคะคานต่อสู้กัน”
พรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยกันจึงเป็นเหมือนศัตรูในสนามรบและนักรบที่ต้องต่อสู้
กันให้ชนะ สุดท้ายแล้วชัยชนะที่เกิดขึ้นในสงครามก็เป็นชัยชนะที่จะเกิดจากผลการเลือกตั้ง

3.3 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ คุ่มครอง รักษาความปลอดภัย]

ภาพลักษณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่นักการเมืองคำนึงถึงในการเลือกตั้ง
นักการเมืองจึงมีความพยายามสร้างหรือรักษาภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อความน่าเชื่อถือของตนเอง
ในขณะเดียวกัน นักการเมืองก็มักจะสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้กับฝ่ายอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบต่างที่

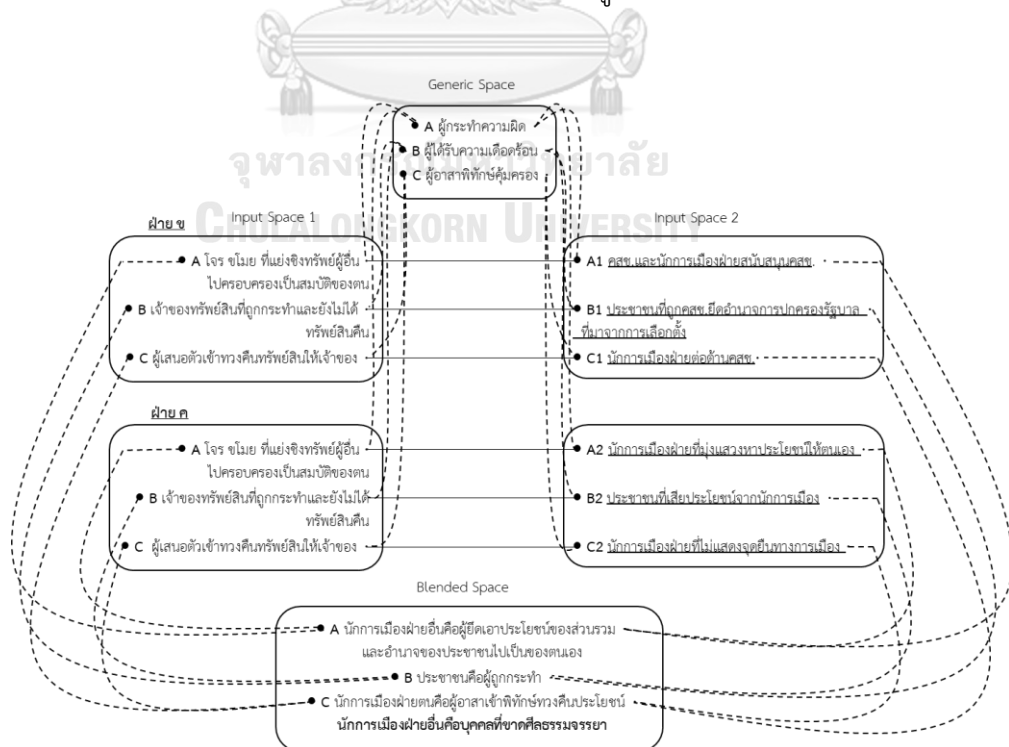
ชัดเจนให้ฝ่ายตนมีภาพความดีที่โดดเด่นขึ้น ดังนั้นในการเลือกตั้งครั้งนี้จึงพบการใช้อุปลักษณ์ให้ฝ่ายตรงข้ามเป็นผู้ร้ายแล้วให้ฝ่ายตนและประชาชนเป็นผู้ถูกระทำ ในลักษณะการกระทำผิดรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้อุปลักษณ์ที่ให้ภาพว่าฝ่ายตนและประชาชนเป็นผู้ถูกแย่งชิงทรัพย์สิน ถูกทำร้ายร่างกาย แล้วใช้อุปลักษณ์ที่เปะปายให้ฝ่ายอื่นเป็นผู้ก่อความเดือดร้อน ดังฉกาทศน์ต่อไปนี้

3.3.1 ฉกาทศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด]

ฉกาทศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] เป็นฉกาทศน์ที่ให้ภาพฝ่ายตนเป็นผู้ถูกระทำให้สูญเสียทรัพย์สินหรือเกิดการบาดเจ็บเสียหายต่อร่างกายจากอีกฝ่ายที่กระทำความผิดในกรณีต่าง ๆ เช่น การยึดเอาทรัพย์สินอันมีค่าของผู้อื่นไป การจับผู้อื่นเป็นตัวประกัน ฉกาทศน์นี้เป็นการตอกย้ำว่าฝ่ายอื่นเป็นบุคคลอันตรายและฝ่ายตนรวมถึงประชาชนเป็นผู้ถูกระทำ ดังนั้นฝ่ายตนและประชาชนจึงควรจัดการฝ่ายที่กระทำความผิดให้หมดไป

จากข้อมูลพบการใช้ฉกาทศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 17 การผสมมโนทัศน์ในฉกาทศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด]

จากแผนภาพที่ 17 แสดงให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของฉากทัศน์การปราบปรามผู้กระทำความผิด พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงเหตุการณ์ที่แบ่งปันกันในพื้นที่ความคิดต้นเค้าคือการอยู่ในสถานการณ์ที่มีผู้กระทำความผิด ผู้ได้รับความเดือดร้อน และผู้ที่มาอาสาพิทักษ์คุ้มครอง จึงเป็นการอยู่ในสถานการณ์อันตรายที่มีทั้งผู้กระทำ ผู้ถูกระทำ และผู้เข้าช่วย บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมที่มีโจรหรือผู้ก่อเหตุทำอันตรายหรือชิงทรัพย์เจ้าทุกชีไปเป็นของตน ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่นักการเมืองฝ่ายอื่นก่อความขัดแย้งทางการเมืองและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยึดอำนาจรัฐประหาร ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนคือประชาชน

องค์ประกอบที่อยู่ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 นักการเมืองทั้ง 2 กลุ่มกำหนดตนเองให้เป็นผู้เสนอตัวเข้าทวงคืนทรัพย์สินให้เจ้าของ แต่องค์ประกอบเรื่องผู้กระทำความผิดและผู้ได้รับความเดือดร้อนนั้นหมายถึงสิ่งที่ต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าโจร ขโมย ที่แย่งชิงทรัพย์ผู้อื่นไปครอบครองเป็นสมบัติของตนคือคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายที่ให้การสนับสนุน และเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกกระทำและยังไม่ได้ทรัพย์สินคืนนั้นหมายถึงประชาชนที่ถูกคณะรักษาความสงบแห่งชาติยึดอำนาจการปกครองรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้ง ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าโจร ขโมย ที่แย่งชิงทรัพย์ผู้อื่นไปครอบครองเป็นสมบัติของตนคือกลุ่มนักการเมืองฝ่ายที่มุ่งแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง ดังนั้นผู้ที่เป็เจ้าของทรัพย์สินที่ถูกกระทำและยังไม่ได้ทรัพย์สินคืนจะหมายถึงประชาชนที่เสียประโยชน์จากนักการเมือง

พื้นที่ผานแสดงให้เห็องค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 การก่ออาชญากรรม และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ที่เกี่ยวกับการเมือง นักการเมืองฝ่ายอื่นรับเอาคุณลักษณะของโจร กลายเป็นนักการเมืองผู้ยึดเอาประโยชน์ของส่วนรวมและอำนาจของประชาชนไปเป็นของตนเอง ประชาชนคือผู้ถูกระทำ และนักการเมืองฝ่ายตนคือผู้อาสาเข้าพิทักษ์ทวงคืนประโยชน์ การวางบทบาทเช่นนี้ประชาชนย่อมรู้สึกว่ักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและขาดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการทำตามเป้าหมายดังกล่าวเป็นของนักการเมืองฝ่ายผู้ใช้อุปลักษณ์ที่เมื่อชนะการเลือกตั้งแล้ว ย่อมได้ตำแหน่งและอำนาจทางการเมือง แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (56)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข ปราศรัยถึงความสำคัญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 ว่าจะเป็นการยุติการทำรัฐประหารได้หากประชาชนเลือกพรรคเพื่อไทย จึงเปรียบว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นเหมือนโจรที่มาปล้นเอาทรัพย์สิน ดังตัวอย่าง

“วันที่ 24 นะครับพี่น้องเข้าคุกหาคาเพื่อไทยไลโจร เข้าคุกหาคาเพื่อไทยไลโจร”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (56) ปรากฏการใช้อุปลักษณ์ว่า “ไลโจร” คำว่า โจร หมายถึง ผู้ร้ายที่ลักขโมยหรือปล้นสะดมทรัพย์สินผู้อื่น เมื่อนำมาใช้ในบริบทการเมืองจึงแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเหมือนโจรที่มาปล้นเอาทรัพย์สิน โดยที่อำนาจที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเปรียบเป็นทรัพย์สิน และประชาชนเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การเปรียบเทียบนี้แสดงให้เห็นว่านักการเมืองแต่ละฝ่ายควรเคารพคะแนนเสียงของประชาชนด้วยการไม่คัดค้านฝ่ายที่ชนะการเลือกตั้งและไม่ยึดอำนาจหรือทำการรัฐประหาร

ตัวอย่างที่ (57) และ (58)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างทั้งสองนี้ เป็นการปราศรัยของนายอดิศร เพียงเกษ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อสังกัดพรรคเพื่อไทย ได้กล่าวปราศรัยถึงเป้าหมายของพรรคในการเลือกตั้งครั้งนี้ว่าเป็นการกำจัดพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยใช้อุปลักษณ์ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ (57)

“ตอนปฏิวัติกูไม่สู้ตั้งแต่ 24 มีนาคมระวัง พวกเราทั้งหลายจะจับปากกาขับไล่เผด็จการ ลงคะแนนอย่างถล่มทลายเลือกพรรคเพื่อไทย ให้หีบบัตรมันเต็ม แล้วเปลี่ยนหีบบัตรเป็นหีบศพของประยุทธ์ จันทร์โอชา วันนี้อดิศร เพียงเกษ ไม่ได้มาปลุกระดม แต่มายูงโยกโดยเฉพาะ มีทางเดียวเท่านั้นที่เราจะเอาชนะเผด็จการได้ต้องไปลงคะแนนและจับมันโก่งให้ได้”

(อดิศร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (68)

“ให้ขับไล่มันหน่อยพี่น้อง โห่หน่อย โห่ดังดัง ผมว่ามึงตายแฉ่งงานนี้ ประชาธิปไตย คือระบอบปกครองที่ดีที่สุดในโลก เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เผด็จการออกไป ประยุทธ์ออกไป”

(อดิสร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (57) มีการใช้คำว่า “ขับไล่” และ “หีบศพ” และตัวอย่างที่ (58) “มึงตายแฉ่งงานนี้” ซึ่งเป็นคำในแวดวงความหมายของการต่อต้านผู้กระทำความผิดในลักษณะแสดงตนเพื่อข่มขู่ฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง คือ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และผู้สนับสนุน ในบริบทนี้จึงแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการเลือกตั้งเปรียบเทียบเป็นรูกไล่เพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดบางราย บัตรเลือกตั้งเปรียบเทียบเหมือนอาวุธที่ใช้ในการทำภารกิจ หีบเลือกตั้งเปรียบได้กับหีบศพที่ใช้บรรจุร่างของฝ่ายตรงข้าม ในตัวอย่างนี้คือพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ประชาชนเปรียบเป็นผู้ถูกกระทำที่ต้องร่วมมือกันนำอาวุธไปสังหารฝ่ายตรงข้าม สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมองว่าฝ่ายตรงข้ามเป็นภัยอันตราย ต้องกำจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองให้ได้โดยใช้การเลือกตั้ง

ตัวอย่าง (59)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปิยบุตร แสงกนกกุล ปราศรัยเกี่ยวกับมุมมองของตนที่มีต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยใช้อุปลักษณ์ในแวดวงความหมายการก่ออาชญากรรม ด้วยการเปรียบคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นหัวขโมย เนื่องจากทำการรัฐประหารไปและยึดอำนาจการปกครองมาเป็นเวลานาน ดังตัวอย่าง

“พี่น้องครับ หัวขโมยเนี่ยะครับ หัวขโมยเวลามันขโมยของของเราไปเนี่ย บทจะขโมยก็หยิบไป ดูที่เราจับได้ว่าขโมย เราไปทวงก็ทำดื้อตาใสบอกเปล่าไม่ได้ขโมย เราไปทวงก็บอกว่าเออรู้ ๆ ขโมย แต่เดี๋ยวอีกสักพักจะถึงแล้ว ถึงเวลาคืนออกมาทีจะคืนแบบไม่เต็มส่วนของที่ขโมยไปก็เอาไปทำให้เสียหายคืนกลับมา ก็คือไม่เต็มส่วน ไซ่แล้วครับ 22 พฤษภาคม 2557 คือวันที่พวกเขาขโมยอำนาจของประชาชนไปใช้กันเอง เทียวไปทวงคืนก็ทีก็บอกว่าเดี๋ยวคืน ให้ใจเย็น ๆ เราเทียวไปทวงก็ทีก็บอกเดี๋ยวคืนให้ ขอปฏิรูปประเทศก่อน เราเทียวไปทวงก็ทีก็บอกเดี๋ยวคืน เราเทียวไปทวงก็ทีก็เอาคดีความมาใส่เราอีก แต่สุดท้ายครับ พวกขโมยอย่างขโมยของไปเนี่ย เขาขโมยไปนานสักระยะหนึ่ง สุดท้ายก็ต้องคืน แต่พี่น้องครับเวลาคืนคืนมาไม่เต็มส่วน วันที่ 24 มีนาคมนี้ที่เราจะได้อำนาจกลับมาอยู่ในมือเรา

อีกครั้งหนึ่งในการเลือกตั้ง แต่พี่น้องก็ทราบดีว่าอำนาจที่เราได้กลับมานี้เป็นอำนาจที่ไม่เต็มส่วน เป็นอำนาจที่ไม่สมบูรณ์แบบ”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (59) ปรากฏคำว่า “หวัชโมย” “พวกขโมย” “ขโมย” “ทวง” และ “คืน” ภาพเหตุการณ์ดังกล่าว คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเป็นหวัชโมยซึ่งเป็นผู้ก่ออาชญากรรมทรัพย์สินที่ถูกขโมยคืออำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน การทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เปรียบเหมือนการลักเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต การที่ประชาชนเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งหลังจากการรัฐประหารผ่านไป 5 ปี จึงเปรียบได้กับการทวงทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สิน ส่วนการประกาศให้มีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการเปรียบได้กับการคืนทรัพย์สินให้เจ้าของ อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้กำหนดขึ้นในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2557 นั้น นายปิยบุตรได้เปรียบว่าเป็นการคืนทรัพย์สินที่ไม่เต็มส่วน เนื่องจากกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นมานั้นเอื้อประโยชน์ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนั้นนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติอย่างพรรคอนาคตใหม่ จะมาช่วยทวงคืนทรัพย์สินซึ่งคืออำนาจการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยมาคืนประชาชนผู้เป็นเจ้าของ

ตัวอย่างที่ (60)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ให้สัมภาษณ์ในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” ถึงการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติทำการรัฐประหารและตั้งตนเป็นรัฐบาลนานกว่า 5 ปี โดยที่ไม่มี การเลือกตั้ง ว่าเหมือนโจรขโมยรถคนข้างบ้าน ดังตัวอย่าง

“สมมติว่าเราเป็นเจ้าของรถ ผมเป็นเจ้าของรถ คุณลุงข้างบ้านผมมาขโมยรถคันนี้ไป ผมไปบอกคุณลุง คุณลุงผมขอรถคืนนะ จะเอารถคืน คุณลุงบอกว่า อย่าเลยธนาธร อย่ามาเอารถคืน อย่าส่งเสียงดังนะเดี๋ยวเพื่อนบ้านจะตื่น เดี่ยวเพื่อนบ้านจะแตกตื่น เดี่ยวเพื่อนบ้านจะวุ่นวาย อย่ามาเอารถคืน อย่าทวงรถคืน ตกลงใครผิด ผมซึ่งเป็นเจ้าของรถหรือคุณลุงซึ่งขโมยรถผมไป ใครเป็นคนผิด คุณลุง นี่คือตรรกะเดียวกัน นี่คือตรรกะเดียวกัน เพราะประชาธิปไตยคือหลักการที่ว่าด้วยคนทุกคนเท่ากันและอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน เมื่ออำนาจสูงสุดเป็นของเรา เมื่ออำนาจสูงสุดเป็นของเรา แล้วเขาเอาอำนาจจากเราไป ทวงคืนอำนาจของเราจึงชอบธรรม”

(ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

ตัวอย่างข้างต้น พบการใช้คำว่า “ขโมย” “ขอรถคืน” และ “คืน” การเปรียบเทียบนี้ให้ภาพโจรขโมยรถของเพื่อนบ้าน เมื่อเจ้าของรถไปขอรถคืน โจรก็ไม่คืนให้ และไม่ให้ส่งเสียงดังเพราะกลัวผู้อื่นทราบ ในบริบทดังกล่าว รถยนต์เปรียบได้กับอำนาจอธิปไตย ประชาชนทุกคนเป็นเหมือนเจ้าของรถยนต์ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ถูกเปรียบเป็นลุงข้างบ้านที่ขโมยรถ การทวงถามถึงการเลือกตั้งเพื่อให้ได้รัฐบาลที่มาจากประชาชนจึงเปรียบได้กับการทวงรถ และผู้ที่อาสามาทวงคืนทรัพย์สินให้เจ้าของดังกล่าวก็คือพรรคอนาคตใหม่ นายธนาธรใช้การเปรียบเทียบดังกล่าวเพื่อโจมตีพลเอกประยุทธ์ที่เข้ายึดอำนาจเป็นรัฐบาลโดยไม่จัดการเลือกตั้งนานกว่า 5 ปี เมื่อเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งก็เลื่อนมาแล้วหลายครั้ง จึงถูกนำไปเปรียบกับการทวงรถคืนจากขโมย

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (61)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงสภาพการแบ่งฝ่ายทางการเมืองของไทยในช่วงเวลาขณะนั้นว่าการเมืองถูกแบ่งออกเป็นฝ่ายที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะรักษาความสงบแห่งชาติกับฝ่ายที่ไม่สนับสนุน หากนักการเมืองคนใดกระทำความผิดหรือมีความผิดติดตัว เมื่อแสดงจุดยืนว่าสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ บุคคลนั้นก็จะไม่ต้องรับโทษเสมือนไม่เคยกระทำความผิด นายอภิสิทธิ์เชื่อว่าสถานการณ์นี้เกิดจากการที่ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการผู้สนับสนุน จึงให้ผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกับบุคคลกลุ่มนี้ นายอภิสิทธิ์เปรียบสถานการณ์ดังกล่าวว่าเป็นการใช้โจรปราบโจร ถ้าประชาชนไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นก็ควรที่จะเลือกพรรคที่สามารถหยุดยั้งการกระทำดังกล่าวได้ ดังตัวอย่าง

“พี่น้องดูคำว่าสิ่งที่ทำอยู่บนความถูกต้องหรือไม่ เรากลัวโจร เอาโจรไปปราบโจร
เราก็ออยู่กับโจร จนสุดท้ายจะมีแต่มหาโจร ถ้าไม่มีเขากันเมืองไม่สงบ”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (61) มีการใช้คำว่า “โจร” และ “มหาโจร” เมื่อนำมาใช้ในบริบทดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่า นักการเมืองที่ทุจริตหรือกระทำความผิดเปรียบเหมือนโจร ส่วนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาและคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็เปรียบเหมือนโจรเช่นเดียวกัน เนื่องจากทำการรัฐประหารเข้าควบคุมอำนาจการปกครองเมื่อปีพ.ศ.2557 ดังนั้นหากนำคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาบริหารบ้านเมืองก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตและปัญหาทางการเมือง

ต่าง ๆ ได้ ทั้งยังเอื้อประโยชน์ให้นักการเมืองทั้งหลายที่มีคติติดตัว เปรียบได้กับการนำโจรมาปราบโจร กลายเป็นมหาโจร อันจะทำให้สถานการณ์แย่ลงอีก ดังนั้นหากประชาชนไม่ต้องการให้ผู้กระทำผิดได้มีอำนาจอีกก็ควรจะต้องใช้วิธีการปราบปรามที่ถูกต้อง คือไม่เลือกโจรไปปราบโจร ในการเลือกตั้งครั้งนี้ จึงไม่ควรเลือกฝ่ายที่ได้ประโยชน์จากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตัวอย่างที่ (62)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายชาดา ไทยเศรษฐ์ รองหัวหน้าพรรคภูมิใจไทย ปราศรัยถึงนโยบายของพรรคว่าหาก พรรคภูมิใจไทยชนะการเลือกตั้ง พรรคจะให้การสนับสนุนเกษตรกรด้วยการออกกฎหมายในลักษณะ ค้ำประกันผลผลิตซึ่งจะทำให้รายได้ของเกษตรกรมีความมั่นคง เนื่องจากที่ผ่านมา นักการเมืองมักจะ มองข้าม ทำให้ชีวิตของเกษตรกรมีความเสี่ยง การปราศรัยถึงเรื่องดังกล่าว นายชาดา ใช้อุปมาอุปไมย กล่าวถึงการกระทำของนักการเมืองที่ปฏิบัติต่อชาวนาว่าเป็นเหมือนโจรที่จับชาวนาชาวไร่เป็นตัวประกัน ดังตัวอย่าง

“พรรคภูมิใจไทยบอกพอแล้วพี่น้องชาวนาลำบากมากแล้วเราจะใช้ระบบ ผลประโยชน์แบ่งปันแล้วทำข้าวให้เป็นกฎหมายครับเราจะทำข้าวให้เป็นกฎหมายอยู่กับ พี่น้องชาวนาอยู่ด้วยความมั่นคงและอยู่ตลอดไปต่อไปไม่ต้องมาเอาพี่น้องชาวนาหรือพี่น้อง ชาวนาไรมาเป็นตัวประกัน”

(ชาดา ไทยเศรษฐ์, พรรคภูมิใจไทย)

ตัวอย่างดังกล่าว นายชาดา ใช้อุปมาอุปไมยกล่าวถึงเกษตรกรชาวนาและชาวไร่ว่า “ตัวประกัน” ในบริบทนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบว่า ชาวนา ชาวไร่ ที่ทำอาชีพเกษตรกรรมเปรียบเสมือนตัวประกัน ที่ถูกผู้ร่ำรวยนำไปเป็นข้อต่อรอง รัฐบาลแต่ละสมัยจึงเป็นผู้ร้ายที่ก่อเหตุจับตัวประกันเพื่อต่อรอง ผลประโยชน์หลักให้กับรัฐโดยไม่ได้คำนึงถึงความเดือดร้อนของเกษตรกรมาเป็นอันดับแรก ตัวอย่างนี้ นายชาดา จึงพยายามโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อว่าในอนาคตพรรคภูมิใจไทยจะให้ความสำคัญกับ ผลประโยชน์ของพี่น้องเกษตรกรก่อนผลประโยชน์ของรัฐ การใช้นโยบายที่ยับยั้งไม่ให้นักการเมือง กระทำความเดือดร้อนแก่ประชาชนจึงเปรียบได้กับผู้ที่ไม่ยอมช่วยเหลือช่วยปราบปรามการกระทำผิด

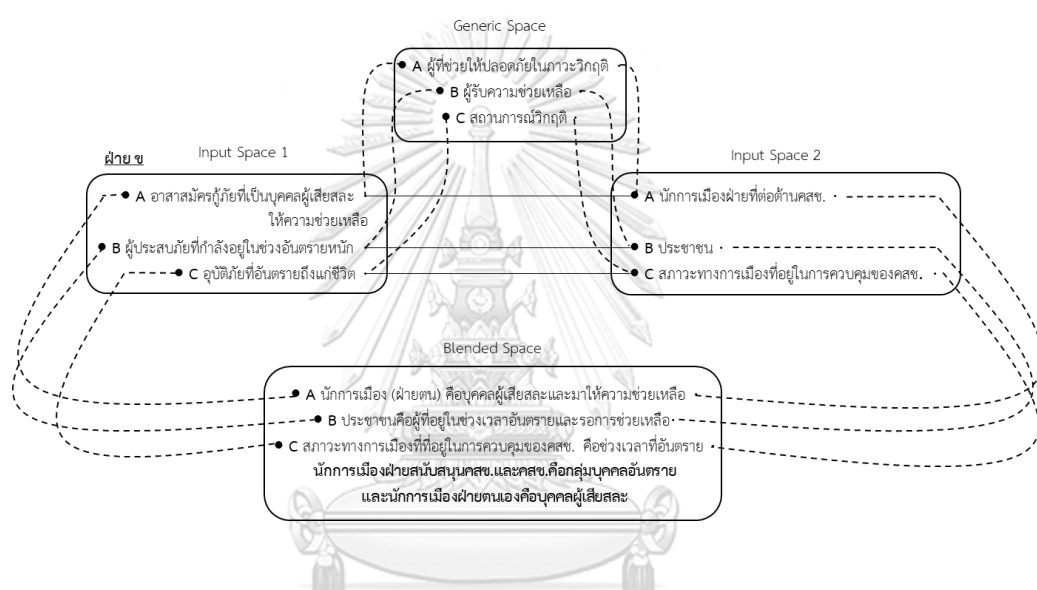
3.3.2 ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]

ช่วงการหาเสียงเลือกตั้งพ.ศ. 2562 นับเป็นช่วงเวลาสำคัญที่แต่ละพรรคการเมืองจะช่วงชิง ฐานคะแนนเสียงจากประชาชน จึงพบความพยายามในการนำเสนอตนเองว่าเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้

[การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] จึงเป็นฉากทัศน์หนึ่งที่นักการเมืองเลือกนำมาใช้ ด้วยการกำหนดให้ฝ่ายอื่นทางการเมืองเป็นผู้ก่อเหตุแห่งความเดือดร้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ และกำหนดให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากความเดือดร้อนนั้น ๆ

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 18 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]

แผนภาพที่ 18 แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเกี่ยวข้องกับการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความอันตราย จึงมีผู้ที่ช่วยให้ปลอดภัยในภาวะวิกฤติ และผู้รับความช่วยเหลือ ในพื้นที่ความคิดต้นค่านั้นเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัย สถานการณ์ดังกล่าวเป็นอุบัติเหตุที่อันตรายถึงแก่ชีวิตซึ่งเชื่อมโยงได้กับสภาวะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงกำหนดบทบาทให้ฝ่ายตนเองเป็นเหมือนอาสาสมัครกู้ภัยผู้เสียสละให้ความช่วยเหลือ ส่วนผู้ประสบภัยที่กำลังอยู่ในช่วงอันตรายหนักก็คือประชาชน

บริเวณพื้นที่ผสมผสานแสดงให้เห็นการเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้าการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและพื้นที่ความคิดต้นเค้าการเมืองมาผสานกัน นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ถูกจัดอยู่ในบทบาทของผู้ก่อเหตุ นั้น ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าสภาวะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือช่วงเวลาอันตราย ประชาชนจึง

กลายเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงเวลาอันตรายและรอการช่วยเหลือ การใช้องค์ประกอบที่ประชาชนถูกจัดวางบทบาทให้เป็นผู้ประสบภัยในช่วงเวลาของการเลือกตั้งเช่นนี้ ประชาชนย่อมเกิดความรู้สึกว่า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาแห่งชาตินั้นเป็นบุคคลอันตรายที่จะมาสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตน หากมีโอกาสเลือกมาเป็นผู้แทน ส่วนนักการเมืองฝ่ายผู้ใช้อุปลักษณ์ก็จะกลายเป็นบุคคลผู้เสียสละที่อุตสาหะมีน้ำใจเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้พ้นจากอันตราย ฉากทัศน์นี้จึงสร้างให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและกลุ่มนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคือกลุ่มบุคคลอันตราย ในขณะที่นักการเมืองฝ่ายตนเองคือบุคคลผู้เสียสละ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (63)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปรีชาพล พงษ์พานิช หัวหน้าพรรคไทยรักษาชาติ กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง หลังการรัฐประหาร โดยถือว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่สามารถบริหารประเทศให้ดีได้ และจะทำให้ประชาชนเดือดร้อน การทำให้ประชาชนเชื่อว่าการรัฐประหารมีความเหมาะสมคือการหลอกลวง และพรรคไทยรักษาชาติจะขออาสาเข้ามาช่วยเหลือประชาชน โดยเปรียบเทียบกับ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ดังตัวอย่าง

“ผมบอกเลยว่า ประเทศไทย คนไทย เหมือนคนกำลังลอยคออยู่ ถ้าเผด็จการชนะ เขาจะเอาหน้าคุณกดลงไปใต้น้ำ บางคนก็ happy ครับ เขามีความสุขเพราะเขามีเครื่องช่วยหายใจ เขา enjoy เพราะว่าเขามีสิทธิ์ เขามีโอกาสมากกว่าคนอื่น ๆ เขาโดนกดลง ไปใต้น้ำเนี่ย เขายังมีเครื่องช่วยหายใจ เขาอยู่ได้ เขาอาจจะหลอกตัวเองว่าเขามีความสุขมาก อยู่ใต้น้ำ น้ำเน่าอะไรอย่างนี้ อยู่ใต้โลกทะเลใต้น้ำเป็นอีกโลกหนึ่งอะไรอย่างนี้ ก็ถ้าฝ่ายเผด็จการชนะ ผมเชื่อว่าลักษณะบ้านเมืองก็จะเป็นแบบนั้น ก็เหมือนที่โดนกดทับมาอยู่ 4-5 ปีที่ผ่านมา แต่ถ้าฝ่ายประชาธิปไตยชนะ เราจะพาประชาชนขึ้นจากน้ำ”

(ปรีชาพล พงษ์พานิช, พรรคไทยรักษาชาติ)

จากตัวอย่างที่ (63) พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “ลอยคอ” “กดลงไปใต้น้ำ” “เครื่องช่วยหายใจ” “น้ำเน่า” “โลกทะเลใต้น้ำ” และ “พาประชาชนขึ้นจากน้ำ” เพื่อฉายภาพว่ามีผู้ประสบภัยทางน้ำ กำลังลอยคออยู่เหนือน้ำเน่าโดยที่ไม่มีคนช่วยเหลือ ในบริบทดังกล่าวเมื่อนำมาใช้สื่อถึงบรรยากาศ

ทางการเมืองหลังการรัฐประหารจึงแสดงการเปรียบเทียบว่า ภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่เปรียบเหมือนกับน้ำเน่า ประชาชนที่กำลังเดือดร้อนเปรียบได้กับผู้ประสบภัยทางน้ำที่รอการช่วยเหลือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามารัฐประหารและบริหารประเทศแล้วอ้างจะทำให้ประเทศเกิดความสงบ เปรียบเหมือนคนที่บอกว่าจะเข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่การช่วยเหลือนั้นเป็นการกดผู้ประสบภัยลงไปได้น้ำและหลอกลวงว่าเป็นโลกทะเลได้น้ำที่สวยงาม คนที่มีฐานะทางสังคมหรืออยู่ในชนชั้นที่ไม่เดือดร้อนทางการเงินเปรียบเหมือนกับผู้ประสบภัยที่มีเครื่องช่วยหายใจอยู่กับตัว ทำให้การประสบภัยครั้งนี้ไม่ได้รับความเดือดร้อนมากเท่าใดนัก และพรรคไทยรักษาชาติเปรียบตัวเองเป็นเหมือนอาสาสมัครที่จะเข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งหลายให้พ้นขึ้นจากน้ำนั้น

3.4 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]

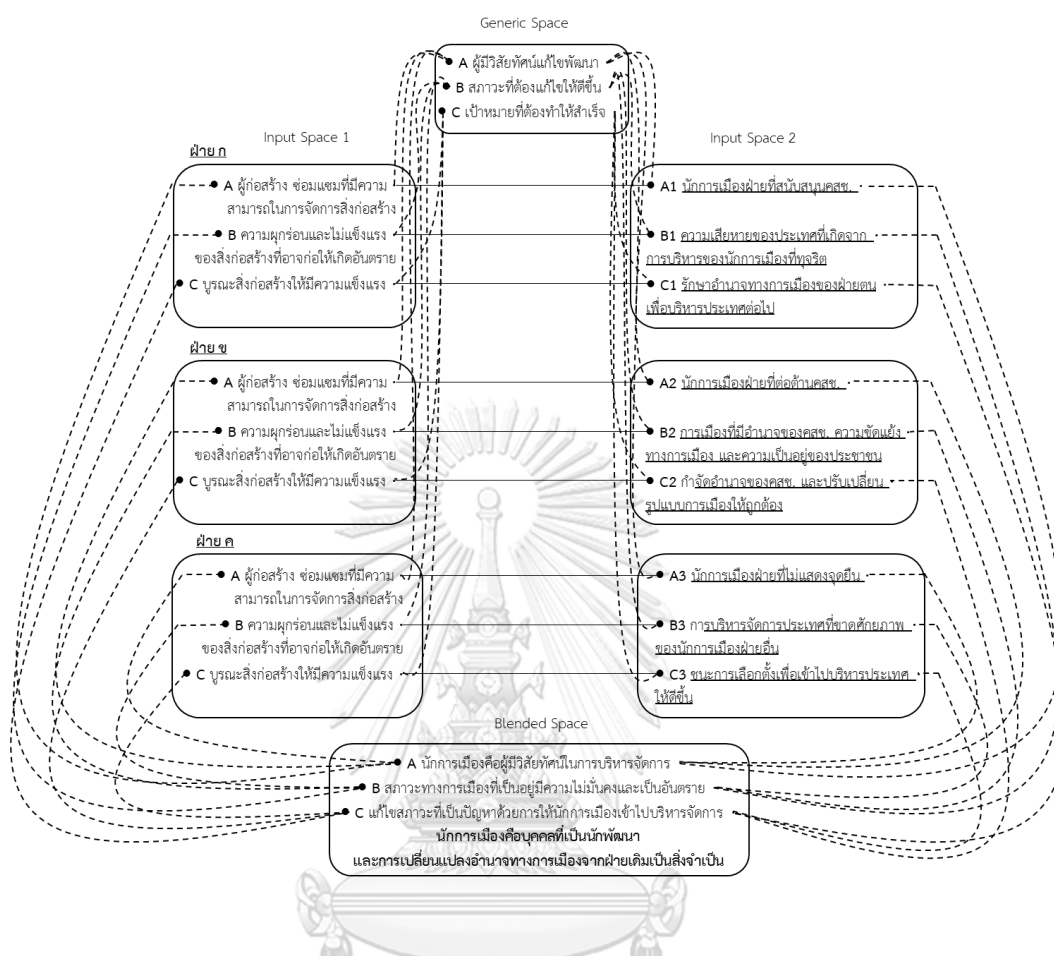
ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ นักการเมืองใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของและถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ทั้งการก่อสร้างใหม่ การซ่อมแซมบำรุงรักษา การรื้อถอนสิ่งก่อสร้างเดิมทิ้ง ถ้อยคำทั้งหมดในกลุ่มนี้จึงสะท้อนเป็นมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และจำแนกการบูรณะแก้ไขได้เป็นอีก 2 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์] ดังนี้

3.4.1 ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]

ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] เป็นการเลือกใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับการก่อสร้างปลูกสร้างและการปรับเปลี่ยนสิ่งก่อสร้าง ใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงได้ สามารถขยายขยาย จัดวาง รวมถึงวางแผนให้เป็นไปตามต้องการได้ และความสำคัญของการเมืองคือความมั่นคงแข็งแรง นอกจากนี้การทำให้สิ่งก่อสร้างให้มีความแข็งแรงและการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างที่ไม่แข็งแรงให้มีความมั่นคงขึ้นยังสะท้อนให้เห็นว่า การเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่ตอบสนองความต้องการของทั้งนักการเมืองและประชาชน จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ให้เป็นไปตามที่ต้องการ

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 19 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]

จากแผนภาพที่ 19 แสดงให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ตามแนวคิดการผสมผสานโน้ตทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงเหตุการณ์ที่แบ่งปันกันในพื้นที่ความคิดต้นเค้าเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า ประกอบด้วยผู้วิสัยทัศน์แก้ไขพัฒนา สถานะที่ต้องแก้ไขให้ดีขึ้น และเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จ

บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้างที่มีปัญหาความผุพัง ร่อน ผุพัง นักการเมืองทุกกลุ่มต่างก็กำหนดให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้ก่อสร้าง ช่อมแซมที่มีความสามารถในการจัดการสิ่งก่อสร้าง ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความผุพังของสิ่งก่อสร้างและเป้าหมายที่วาดหวังนั้นมีความแตกต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็มองว่าความผุพังและไม่แข็งแรงของสิ่งก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดอันตรายนั้นคือความเสียหายของประเทศที่เกิดจากการบริหารของนักการเมืองที่ทุจริต เพราะฉะนั้นการรักษาอำนาจทางการเมืองของฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อบริหารประเทศต่อไปจึงเป็นเหมือนการช่วยบูรณะสิ่งก่อสร้างให้มีความแข็งแรง ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็มองว่าความผุพังและ

ไม่แข็งแรงของสิ่งก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดอันตรายนั้นหมายถึงการเมืองที่มีอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ความขัดแย้งทางการเมือง และความเป็นอยู่ของประชาชนที่ไม่ดีนัก ดังนั้นการบูรณะสิ่งก่อสร้างให้มีความแข็งแรง จึงเปรียบถึงการกำจัดการอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองให้ถูกต้องในระดับโครงสร้าง และฝ่ายสุดท้าย ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เปรียบว่าการบริหารจัดการประเทศที่ขาดศักยภาพของนักการเมืองฝ่ายอื่นเปรียบได้กับการทำให้สิ่งก่อสร้างเกิดความผุพังอ่อน ไม่แข็งแรง และอาจก่อให้เกิดอันตราย ดังนั้นการทำให้ฝ่ายตนชนะการเลือกตั้งเพื่อเข้าไปบริหารประเทศให้ดีขึ้นนั้น ก็จะเป็นเหมือนบูรณะสิ่งก่อสร้างให้มีความแข็งแรง

พื้นที่ผืนดิน แสดงให้เห็นการเลือกคุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบเพื่อสื่อแนวความคิดว่า นักการเมืองเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ เนื่องจากสภาวะทางการเมืองที่เป็นอยู่มีความไม่มั่นคงและเป็นอันตราย การแก้ไขสภาวะที่เป็นปัญหาทำได้ด้วยการให้นักการเมืองเข้าไปบริหารจัดการ ดังนั้นฉากทัศน์นี้จึงสร้างให้นักการเมืองเป็นบุคคลนักพัฒนา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (64)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ กล่าวปราศรัยถึงศักยภาพของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศภายในระยะเวลา 4 ปี จากเดิมที่นายสนธิรัตน์อ้างว่าสภาพเศรษฐกิจอยู่ในภาวะวิกฤตโดยยกตัวอย่างว่าหนึ่งในสาเหตุนั้นคือโครงการจำนำข้าว จนมาถึงช่วงการเลือกตั้งครั้งนี้ที่พรรคพลังประชารัฐจะขอเข้ามาแก้ปัญหาต่อไป ด้วยการเปรียบกับการซ่อมแซมและการสร้างประเทศ ดังตัวอย่าง

“วันนี้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง มีเงินทุนสำรองประเทศอยู่อันดับที่ 12 ของโลก พี่น้องจะบอกว่าประเทศนี้วิกฤต เขาพูดไม่จริงครับพี่น้อง พี่น้องครับ การแก้ปัญหาควบคู่กับการสร้างประเทศ พี่น้องจำน้ำตาของชานาข้าวผมทราบว่าพี่น้องที่เป็นชานาได้มาอยู่ส่วนหนึ่งน้ำตาของชานาจากจำนำข้าวพี่น้องยังจำวันนั้นได้ไหมครับพี่น้อง จำได้ไหมครับพี่น้องน้ำตาของจำนำข้าวทำประเทศไทยย่อยยับ กว่าเราจะกลับมาจนถึงวันนี้ พี่น้องครับพวกเราผ่านการเลือกตั้ง วันนี้คือวันที่สำคัญของพี่น้องในประเทศไทย ผมบอกครับ พี่น้องครับ วันที่รอคอยของประเทศไทยที่จะเดินหน้าสู่ประชาธิปไตยกำลังจะมาถึงแล้ว วันที่

ประเทศไทยที่ผ่านการสลักหักพัง ที่ผ่านความเลวร้าย 4 ปีกว่าที่รัฐบาลนี้ทุ่มเทแก้ปัญหา
วางรากฐานซ่อมแซมประเทศ จนนานาประเทศยอมรับประเทศไทย

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (64) มีการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยว่า “สร้างประเทศ” “ประเทศไทยย่อยยับ” “ประเทศไทยที่ผ่านการสลักหักพัง” และ “วางรากฐานซ่อมแซมประเทศ” การเปรียบเทียบนี้ผู้พูดต้องการสะท้อนว่า ประเทศไทยเป็นเหมือนสิ่งก่อสร้างแห่งหนึ่ง ผู้พูดอ้างอิงย้อนไปถึงช่วงก่อนรัฐประหารในสมัยรัฐบาลพรรคเพื่อไทยที่ประเทศประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจและหนี้สินเปรียบได้กับการพังทลายของสิ่งก่อสร้าง ดังในตัวอย่างที่เปรียบถึงสถานการณ์นั้นว่า “สลักหักพัง” และ “ยับเยิน” ส่วนการเข้ามายุติอำนาจการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติแล้วจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศนั้น เปรียบเหมือนการวางรากฐานซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างที่สลักหักพัง จึงอนุมานได้ว่า ประเทศไทยในปัจจุบันเปรียบเหมือนกับสิ่งก่อสร้างที่เคยพังทลาย แต่ผ่านการซ่อมแซมจนอยู่ในสภาพดีแล้วจากผู้ก่อสร้างซ่อมแซมที่มีความสามารถในการจัดการสิ่งก่อสร้างซึ่งก็คือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (65)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายยุรนันท์ ภมรมนตรี กล่าวแนะนำนักการเมืองในพรรคเพื่อไทยที่จะขึ้นเวทีปราศรัยใหญ่ ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ดินแดง ในช่วงดังกล่าวนายยุรนันท์ได้กล่าวแนะนำนายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ว่าเป็นผู้สมัครทำชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีเพื่อไทยที่จะเข้ามาดูแลเรื่องการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเปรียบเทียบกับการสร้างบ้านที่ต้องวางรากฐานให้แข็งแรง ดังตัวอย่าง

“ต่อไปนะครับเราจะมาถึงแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 ของเพื่อไทย จะเป็นใครดีครับ ท่านนี้ะครับจะมาวางรากฐานของประเทศกันใหม่โดยเฉพาะรากฐานทางเศรษฐกิจประเทศนะครับ ก็เหมือนกับบ้านหลังใหญ่หลังโต ซึ่งต้องการรากฐานที่แข็งแรง ต้องการการวางแผนเพื่อให้เติบโตไปอย่างมีระบบและถูกต้องครับ ท่านนี้เป็นวิศวกรมือหนึ่งของประเทศวิศวกรมือ 1 ระดับโลกเป็นดอกเตอร์ทางด้านวิศวกรครับ จะเป็นใครไปไม่ได้เลย

ปรบมือต้อนรับให้กับแคนดิเดตหมายเลขสองของพรรคเพื่อไทยครับ ดร.ชัชชาติ
ลิทธิพันธุ์”

(ยุรนันท์ ภมรมนตรี, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (65) มีการใช้คำว่า “รากฐาน” และ “บ้านหลังใหญ่หลังโต” ในบริบทนี้ผู้พูดเปรียบเรื่องเศรษฐกิจระดับประเทศเป็นบ้านหลังใหญ่ที่ต้องการความแข็งแรง รากฐานจึงมีความสำคัญและต้องมีการวางรากฐานใหม่ก่อนที่จะสร้างบ้านให้ใหญ่ขึ้นได้ การมีผู้เชี่ยวชาญที่จะมาช่วยวางรากฐานใหม่นี้เปรียบเหมือนการมีนักการเมืองในพรรคที่มีความเชี่ยวชาญในงานบริหาร ซึ่งจะทำให้การสร้างบ้านสำเร็จและแข็งแรงได้

ตัวอย่างที่ (66) และ (67)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่มีถ้อยคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการสร้าง ทั้งการสร้างชาติ สร้างสังคม สร้างคน ซึ่งจัดได้ว่าอยู่ในแวดวงความหมายของการก่อสร้างปลูกสร้าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ (66)

นายปลอดประสพ สุรัสวดี ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อสังกัดพรรคเพื่อไทย ปราศรัยว่า ในอีก 2 วันจะถึงวันที่ประชาชนมีโอกาสดลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเป็นโอกาสที่พรรคเพื่อไทยจะได้เข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

“พี่น้องครับ อนาคตของประเทศ อนาคตของท่าน อยู่ในมือของท่านแล้ว เพราะฉะนั้นหายใจอีก 2 วัน ไปลงคะแนนเสียงเอาเพื่อไทยมาเป็นรัฐบาล แล้วเรามาร่วมกัน สร้างชาติให้เจริญยิ่งกว่านี้ สำหรับคุณประยุทธ์ โกโฮม โกโฮม ไม่ไหวแล้ว โกโฮม”

(ปลอดประสพ สุรัสวดี, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (67)

นายธนธร จีรุงเรืองกิจ ปราศรัยถึงเป้าหมายของพรรคอนาคตใหม่ โดยกล่าวว่าตนตั้งพรรคขึ้นมาเพราะต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมและทำให้สังคมดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถช่วยกันทำได้ผ่านการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม ดังตัวอย่าง

“แต่เราบอกว่าเวลานี้เราก็กทำให้สังคมแย่ลงกว่านี้ไม่ได้อีกแล้วและจำเป็นจะต้องลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงลงมือทำ สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยมือของเราเองเราคือคนที่ไม่ยอมอยู่ในสังคมที่ไม่เป็นทำอย่างนี้อีกแล้วเราคือคนที่บอกว่าเราจะสร้างสังคมที่ดีกว่านี้ให้กับลูกหลานของเรา นี่คือการเกมที่ใช้ นี่คือการอนาคตใหม่”

(ธนธร จีรุงเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (66) และ (67) พบการใช้คำว่า “สร้าง” หมายถึงการทำให้มีให้เป็นขึ้นด้วยวิธีต่าง ๆ ในตัวอย่างเหล่านี้ใช้คำว่าสร้างร่วมกับคำที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง ได้แก่ สร้างชาติ สร้างสังคม ทำให้เห็นการเปรียบเทียบว่า การเมืองเปรียบเหมือนการก่อสร้างปลูกสร้าง ซึ่งตัวอย่างที่ปรากฏก็จัดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในการปลูกสร้างนั้น นักการเมืองที่เป็นคนบริหารประเทศเปรียบได้กับผู้รับผิดชอบการก่อสร้างให้สิ่งปลูกสร้างนั้นแข็งแรงมั่นคง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ (68) และ (69)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างที่ (68)

บทเพลงประชาธิปไตยแก่ใจของพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงเป้าหมายของพรรคว่าจะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนและจะพัฒนาประเทศให้ดียิ่งขึ้น ขอเพียงให้ประชาชนเลือกพรรคประชาธิปัตย์เข้าไปเป็นรัฐบาล ดังตัวอย่าง

“แก้งคนสร้างคนสร้างชาติ เราประกาศนี่คือเป้าหมาย มาเลือกประชาธิปไตยเข้าไป มาเลือกประชาธิปไตยเข้าไป เราทำได้ ทำได้แน่นอน”

(เพลงประชาธิปไตยแก้ง - พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างที่ (69)

“วิกฤตต้มยำกุ้งเราก็พาประเทศไทยผ่านพ้นมาได้ แสมเบอร์เกอร์เราก็พาประเทศไทยผ่านพ้นมาได้ รวยกระจุกจนกระจายไม่ยากเกินความสามารถของพรรคประชาธิปัตย์ เพราะเรามีแนวทางนโยบายชัดเจน แก้ง สร้างคน สร้างชาติ พี่น้องครับและไม่ใช่ว่าแก้ง สร้างคน สร้างชาติ แต่จะต้องดำเนินด้วยวิถีทางประชาธิปไตยสุจริตควบคู่กันไปด้วย”

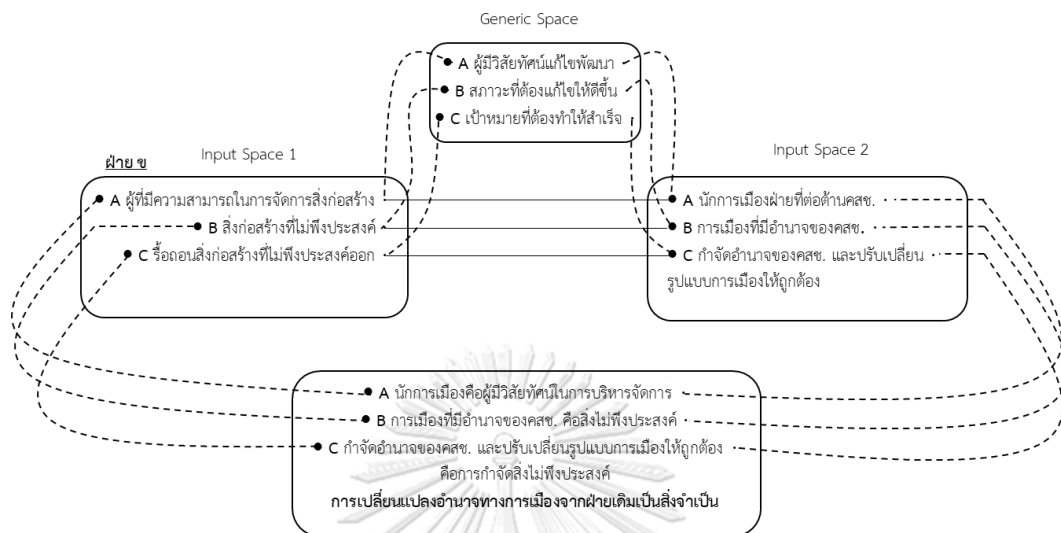
(จรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (68) และ (69) ปรากฏอุปลักษณะคำว่า “สร้าง” ร่วมกับคำว่า สร้างคน และ สร้างชาติ การก่อสร้างดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาบ้านเมือง นักการเมืองในพรรคประชาธิปัตย์จึงเปรียบเสมือนผู้มีความชำนาญที่จะมาก่อสร้างอาคาร เห็นได้จากการกล่าวถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา คนและชาติจึงเปรียบได้กับสิ่งก่อสร้างที่นักการเมืองหมายมั่นจะสร้างให้แข็งแรง ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าต้องเลือกพรรคประชาธิปัตย์ให้ชนะการเลือกตั้ง จึงจะทำหน้าที่สร้างหรือบูรณะสิ่งก่อสร้างให้มีความแข็งแรงได้

3.4.2 ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]

ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์] เกี่ยวข้องกับการรื้อทำลายสิ่งก่อสร้าง เป็นการเปรียบเทียบว่าการเมืองในรูปแบบที่ไม่พึงประสงค์นั้น ไม่อาจจะปรับปรุงแก้ไขได้อีกต่อไป จำเป็นจะต้องรื้อถอนทิ้งให้หมดไป จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 20 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]

จากแผนภาพที่ 20 จะเห็นได้ว่าการทำงานทางการเมืองในฉากทัศน์นี้ เปรียบเป็นการทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยผู้มีวิสัยทัศน์แก้ไขพัฒนา สถานะที่ต้องแก้ไขให้ดีขึ้น และเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จ พื้นที่ความคิดต้นเค้าแสดงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงมาจากพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมว่า สิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์หมายถึงการเมืองที่ถูกควบคุมด้วยอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงต้องเป็นผู้มารื้อทำลายสิ่งก่อสร้างนั้น การรื้อทำลายส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งก่อสร้างทิ้งไป และพังสิ่งก่อสร้างนั้น จึงเป็นการกำจัดเครือข่ายอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองให้ถูกต้อง

ตามพื้นที่ผืนแสดงให้เห็นการนำคุณลักษณะของผู้รื้อทำลายสิ่งก่อสร้างมาผสมเข้ากับความเป็นนักการเมือง นักการเมืองจึงเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ สถานะทางการเมืองที่อยู่ในการควบคุมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เปรียบเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ จึงกลายเป็นสถานะทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์และเป็นอันตราย สถานะที่เป็นปัญหาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงแก้ไขได้ด้วยการกำจัดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติทิ้ง และปรับเปลี่ยนรูปแบบการเมืองให้ถูกต้อง เช่นเดียวกับการรื้อทำลายสิ่งก่อสร้าง ดังนั้นฉากทัศน์นี้จึงต้องการกำหนดความคิดว่าการกำจัดอำนาจทางการเมืองของคสช.เป็นสิ่งจำเป็น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (70)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในรายการ “ไทยรัฐดีเบตเลือกตั้ง 62” นายธนธร จีรุงเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ กล่าวถึงบรรยากาศทางการเมืองของประเทศไทยในช่วง 12 ปีที่ผ่านมาว่ามีการรัฐประหารถึง 2 ครั้ง และมีการชุมนุมทางการเมืองที่ทำให้เกิดความสูญเสียต่อประชาชนจำนวนมาก นายธนธรมองว่า เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้แบ่งกลุ่มความคิดทางการเมืองออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่สนับสนุนอำนาจที่ มาจากการเลือกตั้งและกลุ่มที่สนับสนุนอำนาจที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง นายธนธรวิเคราะห์ว่าการที่ กลุ่มอำนาจที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งยังดำรงอยู่ได้เพราะมีปัจจัยสนับสนุน ด้วยการเปรียบกับ โครงสร้างของอาคารที่มีค้ำยัน ดังตัวอย่าง

“12 ปีที่ผ่านมาเรามีนายกรัฐมนตรี 7 คน 12 ปีที่ผ่านมาเรามีรัฐธรรมนูญ 5 ฉบับ มีการชุมนุมที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บและล้มตายของพี่น้องประชาชนอีกเยอะแยะมากมาย นับครั้งไม่ถ้วน เรามีการทำรัฐประหาร 2 ครั้ง นี่คือสังคมไทยปัจจุบัน พุดง่าย ๆ ก็คืออำนาจ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งกับอำนาจที่มาจากเลือกตั้งกำลังปะทะกันอยู่ นี่คือโครงสร้าง ที่สำคัญมากที่ถ้าเราไม่พูดถึงและจัดการกับโครงสร้างนี้ ประเทศไทยเดินต่อไปไม่ได้ โครงสร้างนี้มีอะไรบ้างที่ค้ำยัน หนึ่งใน กลุ่มทุนผูกขาด สอง ระบบรัฐราชการรวมศูนย์ สาม ผู้นำกองทัพที่เป็นปฏิปักษ์กับประชาธิปไตย”

(ธนธร จีรุงเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (70) พบการใช้คำว่า “โครงสร้าง” หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญที่นำมา ประกอบเข้าด้วยกันให้เป็นรูปเป็นร่างเดียวกัน และ “ค้ำยัน” ซึ่งเป็นชิ้นส่วนหนึ่งในงานก่อสร้างที่ใช้ ในการรองรับน้ำหนักของงานหล่อคอนกรีต จึงแสดงให้เห็นว่าทั้งสองถ้อยคำนี้เมื่อนำมาใช้ร่วมกันแล้ว จะเข้าใจได้ว่ากำลังเปรียบเทียบถึงงานก่อสร้างอาคาร ในบริบทนี้วิเคราะห์ได้ว่า ประเทศไทยเปรียบ เหมือนอาคารหลังหนึ่ง ระบบการเมืองภายในประเทศเปรียบเหมือนโครงสร้างของอาคารที่ประคอง ตัวอาคารให้คงอยู่ได้ในรูปทรงที่ต้องการ แต่ผู้พูดมองว่าโครงสร้างดังกล่าวเป็นโครงสร้างที่ไม่ถูกต้อง จึงต้องการปรับโครงสร้างใหม่ ในตัวอย่างนี้ยังระบุด้วยว่าโครงสร้างของอาคารมีค้ำยันที่คอยรองรับ น้ำหนักให้มั่นคงอยู่ ผู้พูดจึงชี้ว่าต้องจัดการหรือทำลายค้ำยันเหล่านี้ก่อนจึงจะสามารถปรับตัว โครงสร้างได้ ค้ำยันดังกล่าวถูกนำมาใช้เพื่อกล่าวถึงกลุ่มทุนผูกขาด ระบบรัฐราชการรวมศูนย์ และ ผู้นำกองทัพที่ยึดอำนาจการปกครอง ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบนี้เป็นปัจจัยที่ช่วยให้การรัฐประหารแต่ละ

ครั้งเกิดความสำเร็จ ดังนั้นระบบการเมืองที่ยังทำให้เกิดการรัฐประหารในระบบการเมืองไทยบ่อยครั้ง จึงเปรียบได้กับโครงสร้างที่ไม่เหมาะสม ต้องทำการปรับปรุงใหม่ด้วยการรื้อทิ้ง

3.5 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]

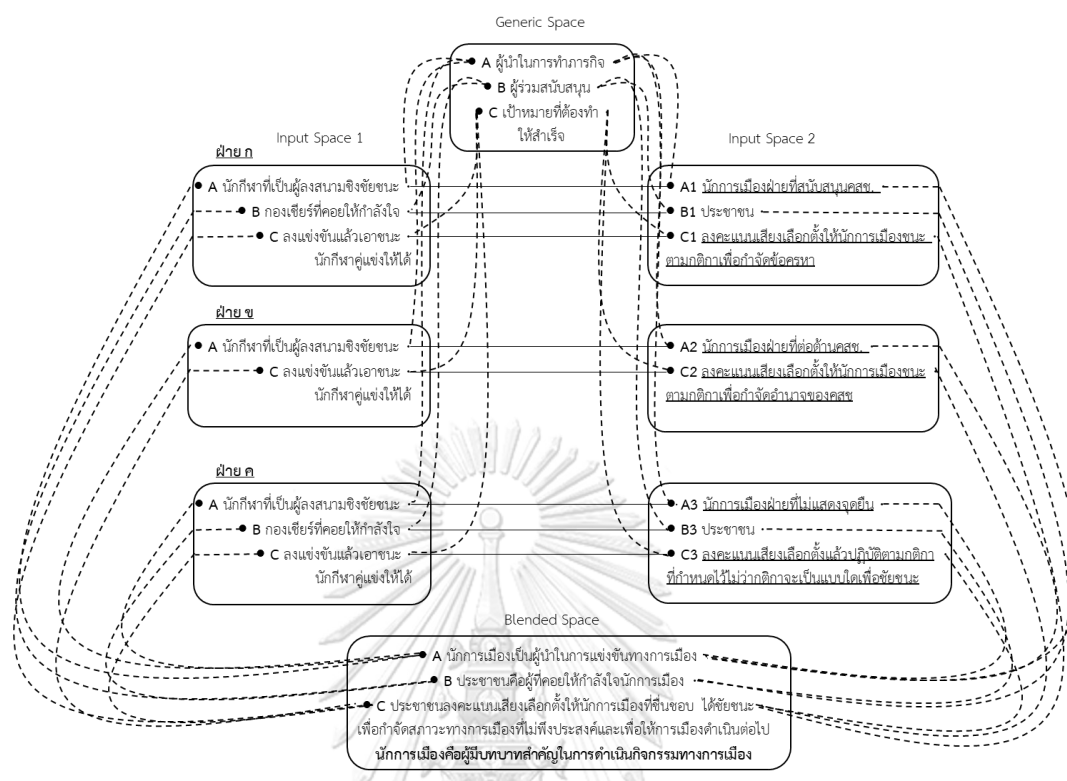
การเลือกตั้งนับเป็นการแข่งขันประเภทหนึ่งที่ตัดสินกันด้วยคะแนนเสียง นักการเมืองจึงมักเปรียบเทียบการเลือกตั้งรวมถึงการบริหารงานทางการเมืองด้วยการแข่งขันกีฬาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังฉาบทศต่อไปนี้

3.5.1 ฉาบทศน์ [การแข่งขันกีฬา]

การแข่งขันกีฬา เป็นกิจกรรมที่เป็นการแข่งขันกันระหว่างคนหรือกลุ่มคนภายใต้กฎกติกาที่กำหนดขึ้นร่วมกัน องค์ประกอบในการแข่งขันกีฬานั้นประกอบด้วยผู้เข้าแข่งขัน ผู้ชม กรรมการ ผู้ตัดสิน และอุปกรณ์กีฬา

จากข้อมูลพบการใช้ฉาบทศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 21 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา]

แผนภาพที่ 21 แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา] ความสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันกีฬากับการเมืองเชื่อมโยงกันได้ด้วยปัจจัยเรื่องการทำภารกิจ ประกอบด้วยผู้นำในการทำภารกิจ ผู้ร่วมสนับสนุน และเป้าหมายที่กลุ่มต้องทำให้สำเร็จ บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้าเกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาและเรื่องเกี่ยวกับการเมือง นักการเมืองทุกกลุ่มต่างกำหนดให้ตนเองเป็นผู้นำในการทำภารกิจนั้นคือการเป็นนักกีฬาผู้ลงนามชิงชัยชนะ และประชาชนในมุมมองของนักการเมืองทุกฝ่ายเป็นกองเชียร์ที่คอยให้กำลังใจ แต่ต้องประกอบที่เป็นเป้าหมายในการแข่งขันที่เป็นชัยชนะนั้น นักการเมืองแต่ละกลุ่มหมายถึงสิ่งที่ถูกเปรียบแตกต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็กำหนดให้ชัยชนะดังกล่าวเป็นไปเพื่อกำจัดข้อครหาว่าฝ่ายตนเองไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าชัยชนะนั้นเป็นไปเพื่อกำจัดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพียงต้องการปฏิบัติตามกติกาที่กำหนดไว้ไม่ว่ากติกาจะเป็นแบบใดเพื่อชัยชนะในการเลือกตั้ง

บริเวณพื้นที่ผสมฉายให้เห็นกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและกิจกรรมการเมืองที่มาผสมกัน การเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้ามารวมกันแสดงให้เห็นแนวคิดสำคัญที่ว่า นักการเมืองคือผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เห็นได้จากการที่นักการเมืองกำหนดบทบาทของทั้งฝ่าย

ตนเองและฝ่ายอื่น ๆ ให้เป็นผู้เข้าแข่งขันด้วยกัน ในขณะที่ประชาชนรับบทบาทเป็นเพียงผู้เข้าชมการแข่งขันหรือกองเชียร์ผู้คอยให้กำลังใจนักการเมือง ในช่วงการเลือกตั้งที่ต้องการคะแนนเสียงนี้นักการเมืองต้องการให้ประชาชนที่รับบทบาทเป็นผู้ชมกีฬา ใช้ลักษณะของผู้ชมการแข่งขันเลือกเชียร์ทีมที่ตนชื่นชอบ แล้วเลือกลงคะแนนให้นักการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง ฉะนั้นการเชียร์และชมกีฬาที่ผู้เข้าแข่งขันและผู้ได้รางวัลจากการแข่งขันไม่ใช่ประชาชน เห็นได้จากตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (71)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐ ได้กล่าวในรายการประชันวิสัยทัศน์ “ไทยรัฐเวทีดีเบต” ถึงประเด็นว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ตั้งพรรคการเมืองแล้วมาลงแข่งขันในสนามการเมืองนั้น อย่างไรก็ดีไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเนื่องจากเคยทำรัฐประหารมาก่อน นายอุตตมได้กล่าวปฏิเสธข้อหาดังกล่าวและให้ความเห็นว่าพรรคฝ่ายตนก็ทำตามกติกาเลือกตั้งเช่นเดียวกัน

“เราเกิดขึ้นมานี้ เกิดจากที่พวกเราร่วมอุดมการณ์กัน กลุ่มคน อย่างที่ผมเรียนว่าเราทำอย่างถาวร แล้วเราก็ทำในวิถีของประชาธิปไตยของคนไทยไม่ใช่ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราลงแข่งขันเต็มที่ นะครับ เพราะฉะนั้นเราก็ทำเต็มที่ในส่วนของเรา ไม่ได้ไปหวังเอาปัจจัยพิเศษหรือว่า กำลังภายในอะไรมาช่วยเราทั้งนั้น”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (71) พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “ลงแข่งขัน” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา การเลือกตั้งจึงเปรียบเหมือนการแข่งขันกีฬานักกีฬาต้องการเอาชนะคู่แข่ง ตัวอย่างนี้นักการเมืองพรรคพลังประชารัฐผู้ใช้อุปลักษณ์ได้เปรียบเทียบตนเองว่าเป็นนักกีฬาผู้ลงสนามเข้าชิงชัยชนะเช่นเดียวกันกับนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ที่เปรียบเป็นนักกีฬาเช่นกัน ระเบียบการเลือกตั้งครั้งนี้จึงเปรียบได้กับกฎกติกาที่ใช้ในการแข่งขัน การที่พรรคพลังประชารัฐลงสมัครรับเลือกตั้งตามระเบียบที่กำหนดไว้จึงเปรียบเสมือนนักกีฬาที่ลงแข่งตามกฎกติกา ดังนั้นจึงไม่ควรมีข้อครหาว่าชัยชนะที่ได้มาเป็นการไม่สมควร แม้พรรคพลังประชารัฐจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ทำรัฐประหารก็ตาม

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (72)

สถานการณ์การสื่อสาร

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ผู้สมัครรับเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อพรรคเพื่อไทย กล่าวปราศรัยถึงศักยภาพของพรรคเพื่อไทยว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ แม้การเลือกนายกรัฐมนตรีจะต้องอาศัยการลงคะแนนจากสมาชิกวุฒิสภา 250 เสียงก่อน แต่พรรคเพื่อไทยจะชนะการเลือกตั้งอย่างแน่นอน หากประชาชนลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยให้มากที่สุด โดยใช้เปรียบเทียบกับการแข่งขันกีฬา ดังตัวอย่าง

“เนียปลุกระดมกันจนพี่น้องเข้าเส้นแล้ว เพราะฉะนั้นจากนี้ต่อไปผมไม่ปลุกระดมแล้ว แต่ผมจะมาอุยงพี่น้องจะมีข่าวดีมาบอก ขณะนี้พรรคเพื่อไทยชนะแล้ว ชนะแล้ว เอาให้หน่อย โห่สันติบาล โห่มหาดไทย โห่กอรมน. และก็เฉลิมพลพรรคเพื่อไทยชนะแล้ว แต่ท่านต้องให้ชนะแบบตัดเชือกให้ขาดไปเลย เบาทไม่ได้ เบาทเดียวดับ เพราะเขามี 250 คน เมื่อคืนก็ปราศรัยย่อย ๆ เขาบอกคุยอยู่กับผมชอบกัน อย่าไปเชื่อไอ้ปู้มปู้ย พี่น้องครับ ใครไอ้ปู้มปู้ย คืออุตตมะกับสนธิรัตน์ ไอ้ปู้มปู้ยไม่มีทางไป มันเลยบอกคุยคู่แข่งขาด ไม่มีวันชนะ ดีที่สุดตัดสินใจถอนตัววันพรุ่งนี้ก็ยังทัน มาพูดได้ยังไงความสงบจบที่ลู่ตู้ ความสงบมันจบที่ตำรวจ มันจบที่รัฐบาล”

(เฉลิม อยู่บำรุง, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างดังกล่าว พบคำว่า “ชนะ” “ชนะขาด” “ชนะแบบตัดเชือกให้ขาด” และ “ถอนตัว” ถ้อยคำที่นำมาใช้เปรียบเทียบบ้างกล่าว จัดอยู่ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬาซึ่งผลการแข่งขันมีผลการแพ้และชนะ ในบริบทดังกล่าว การเลือกตั้งเปรียบเหมือนการแข่งขันกีฬา นักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเปรียบได้กับผู้เข้าแข่งขัน คะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นเหมือนแต้มคะแนนในการแข่งขัน ส่วนพรรคเพื่อไทยนั้น ร.ต.อ.เฉลิมนำไปเปรียบกับผู้เข้าแข่งขันที่เชื่อว่าตนชนะคู่แข่งตั้งแต่ยังไม่เริ่มแข่งแล้ว ดังนั้นฝ่ายที่เป็นคู่แข่ง ซึ่งหมายถึงพรรคพลังประชารัฐ ควรยอมแพ้และถอนตัวออกจากการแข่งขันครั้งนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (73)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ แสดงความเห็นในการประชุมวิสัยทัศน์รายการ “The Standard Debate” เรื่องความปรองดองทางการเมืองว่า พรรคชาติพัฒนาไม่ต้องการขัดแย้งกับการเมืองฝ่ายใด และยินดีร่วมงานกับทุกพรรค ตามคำขวัญของพรรคว่า ชาติพัฒนา no problem โดยใช้อุปสรรคการแข่งขันกีฬา ดังตัวอย่าง

“บางครั้งพอเราพูดถึงปรองดองปั๊บ เราก็จะมองไปเรื่องการเมืองก่อนเลยนะครับ ว่าที่ผ่านมาเนี่ย การเมืองมีความขัดแย้งมีความไม่เข้าใจกัน ฉะนั้นพรรคชาติพัฒนานะครับ เราถึงใช้คำว่า ชาติพัฒนา no problem นะครับ no problem ก็คือว่าเราจะไม่สร้างปัญหาทางการเมือง เราจะเล่นการเมืองแบบตามกติกา เล่นการเมืองเหมือนนักกีฬาเล่นกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ ผมแพ้คุณผมก็รออีก 4 ปี รู้จักยอมรับผลการตัดสิน”

(สุวัจน์ ลิปตพัลลภ, พรรคชาติพัฒนา)

จากตัวอย่างที่ (73) นายสุวัจน์ใช้อุปสรรคเพื่ออธิบายความมุ่งหมายของพรรคในการสร้างความปรองดองทางการเมืองว่าจะเล่นการเมืองตาม “กติกา” เล่นการเมืองแบบ “นักกีฬาเล่นกีฬา” ในส่วนนี้นายสุวัจน์ต้องการเปรียบเทียบว่า นักการเมืองเปรียบเหมือนนักกีฬาที่เข้าแข่งขันกฎระเบียบการเลือกตั้งหรือระเบียบการทำงานทางการเมืองเปรียบเหมือนกติกาของกีฬานั้น ๆ ผลการเลือกตั้งเปรียบได้กับผลคะแนนในการแข่งขันกีฬา การใช้อุปสรรคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความคิดของผู้พูดว่า ไม่ว่ากฎระเบียบการเลือกตั้งจะถูกกำหนดมาอย่างไร นักการเมืองทุกคนก็ควรเคารพกฎกติกานั้นเพื่อให้งานทางการเมืองดำเนินต่อไปได้ เหมือนนักกีฬาที่เล่นไปตามกติกา

ตัวอย่างที่ (74)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนต์ ธนากิจอำนาย กล่าวทักทายประชาชนที่มาฟังการปราศรัยใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์ โดยใช้อุปสรรคการแข่งขันกีฬา ดังตัวอย่าง

“ผู้สมัครประชาธิปัตย์เหนื่อยไหมครับทุกท่านครับเหนื่อยไหมครับ คุณอนุชาเหนื่อยไหมครับ คุณธนาเหนื่อยไหมครับ กองเชียร์คุณธนาเหนื่อยไหมครับ กองเชียร์คุณอนุชา

เหนื่อยไหมครับ กองเชียร์คุณเซนเหนื่อยไหมครับ ดอนเมืองกองเชียร์คุณสุทธิเบอร์ 6 เหนื่อยไหมครับ แล้วกองเชียร์ผมอยู่ไหนเอ่ย กองเชียร์มินบุรีอยู่ไหมครับแถวนี้ ต้องถามว่าเหนื่อยไหมประชาธิปไตยไม่เคยเหนื่อยครับ เหนื่อยไม่ได้ ป่วยไม่ได้ ตายไม่เป็น เพราะวันนี้พ่อแม่พี่น้องยังไม่สบายเราก็ยังไม่สบายครับ”

(ฉันทัด ธนาภิจอำนาจ, พรรคประชาธิปัตย์)

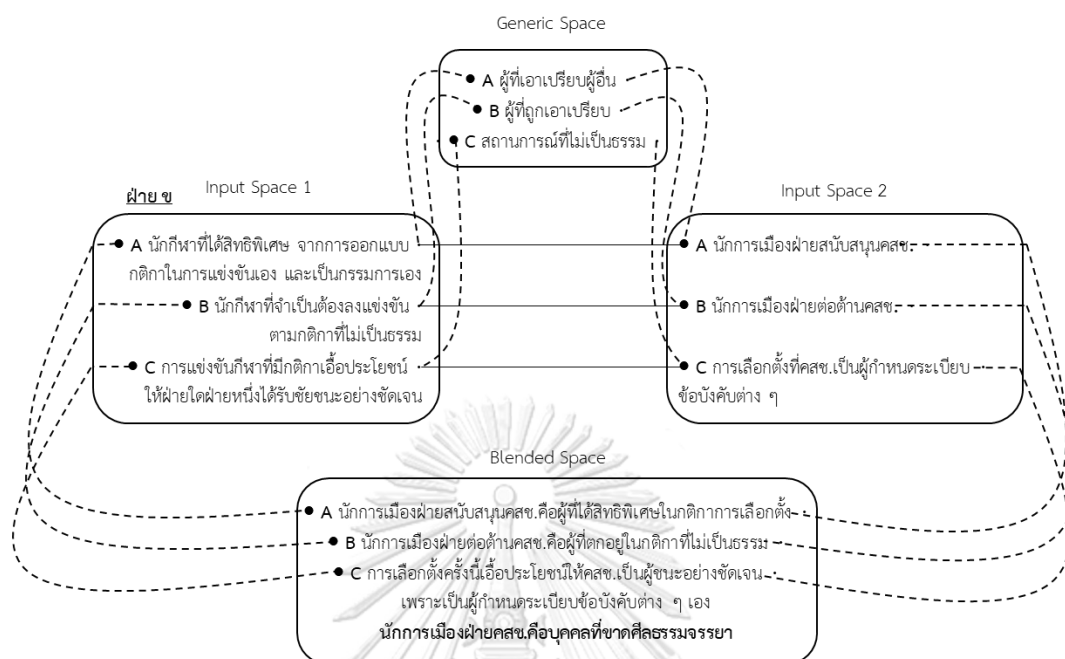
จากตัวอย่างที่ (74) ปรากฏการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬาคำว่า “กองเชียร์” เมื่อนำมาใช้ในบริบทการปราศรัยทางการเมืองดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า การเลือกตั้งและการเมืองเปรียบได้กับการแข่งขันกีฬา ตัวนักการเมืองที่ลงสมัครเลือกตั้งเป็นเหมือนผู้ที่ลงแข่งขันในสนาม ส่วนประชาชนนั้นเปรียบเสมือนกองเชียร์ที่ต้องเลือกว่าจะให้การสนับสนุนผู้เข้าแข่งขันจากทีมใด การเปรียบลักษณะนี้จึงแสดงทัศนะของผู้พูดด้วยว่านักการเมืองเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหลักในทางการเมือง ในขณะที่ประชาชนเป็นคนดูภายนอกสนามแข่ง มีหน้าที่ให้การสนับสนุนเท่านั้น

3.5.2 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาดำเนินการที่ไม่เป็นธรรม]

ในการแข่งขันกีฬา นอกจากจะประกอบด้วยผู้เข้าแข่งขัน กรรมการ ผู้ชม หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการแข่งขันแล้ว กฎกติกาเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการตัดสินผลการแข่งขัน ดังนั้น สิ่งสำคัญในการแข่งขันกีฬา คือความยุติธรรม ผู้เข้าแข่งขันทุกคนจะต้องมีโอกาสชนะอย่างเท่าเทียมกัน ภายใต้กติกาเดียวกัน หากกติกาเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าแข่งขันย่อมรู้สึกว่าการแข่งขันนั้นไม่เป็นธรรมได้ จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานโน้ตทัศน์ได้ดังนี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนภาพที่ 22 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]

จากการผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ในแผนภาพที่ 22 จะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันกีฬาในลักษณะดังกล่าวกับเรื่องของการเมือง พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงเหตุการณ์ที่บุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรม มีผู้ที่เอาเปรียบผู้อื่นและผู้ที่ถูกเอาเปรียบ ลักษณะดังกล่าวสัมพันธ์ไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาที่มีกติกาเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับชัยชนะอย่างชัดเจน การแข่งขันกีฬาดังกล่าวมีผู้เข้าแข่งขันกีฬากลุ่มหนึ่งได้รับสิทธิพิเศษในการแข่งขัน หรือผู้เข้าแข่งขันกลุ่มนั้นเป็นผู้ออกแบบการแข่งขันหรือเป็นกรรมการที่มีหน้าที่ตัดสินผลการแข่งขันเสียเอง และผู้เข้าแข่งขันกลุ่มอื่นรู้สึกว่ายฝ่ายตนเสียเปรียบแต่ก็จำเป็นต้องลงแข่งขันตามกติกาที่ไม่เป็นธรรม ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการเมืองในช่วงเวลาการเลือกตั้งที่มีนักการเมืองกลุ่มหนึ่งเชื่อว่านักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นฝ่ายที่ได้ประโยชน์จากข้อบังคับในการเลือกตั้ง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ โดยเฉพาะฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพราะฝ่ายนั้นเป็นผู้กำหนดระเบียบการเลือกตั้งต่าง ๆ ขึ้นมาเอง

บริเวณพื้นที่ผสมผสานแสดงองค์ประกอบที่ถูกคัดเลือกจากฉากทัศน์การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรมมาผสมผสานกับเรื่องการเมือง ในฉากที่เป็นทางเลือกตั้ง นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือผู้ที่ได้สิทธิพิเศษในกติกาการเลือกตั้ง ส่วนนักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษา

ความสงบแห่งชาติคือผู้ที่ตกอยู่ในกติกาที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้นการมอบบทบาทของผู้แข่งขันกีฬาที่ได้เปรียบฝ่ายอื่นจากกติกาที่ไม่เป็นธรรม จึงเป็นการดึงเอาลักษณะของความเหนือกว่าอย่างไม่ชอบธรรมมาใช้กับนักการเมืองฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และใช้ลักษณะของนักกีฬาที่ทำตามกติกาทุกประการกับฝ่ายของตนเองเพื่อให้เกิดความน่าเห็นอกเห็นใจ ฉากทัศน์การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรมจึงเป็นการสร้างแนวความคิดว่า นักการเมืองฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือบุคคลที่ขาดศีลธรรมจรรยา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (75) และ (76)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการวิ่งแข่งที่มีผู้เข้าแข่งขันกองในตัวอย่างแรกใช้เหตุการณ์ที่ผู้เข้าแข่งขันกลุ่มหนึ่งมีจุดสตาร์ทที่ใกล้เส้นชัยกว่าคนอื่น ๆ และตัวอย่างที่สองเป็นการวิ่งที่ผู้เข้าแข่งขันออกตัวจากจุดสตาร์ทเดียวกันแต่มีผู้เข้าแข่งขันกลุ่มหนึ่งวิ่งนำหน้าไปแล้ว ก่อนที่กรรมการจะให้สัญญาณ ดังนี้

ตัวอย่างที่ (75)

นายชัยเกษม นิติสิริ ขึ้นปราศรัยบนเวทีพรรคเพื่อไทย โดยกล่าวถึงโอกาสที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะชนะการเลือกตั้งครั้งนี้ว่าอาจได้เป็นรัฐบาลถึง 2 สมัย คือ 8 ปี อันเนื่องมาจากกฎกติกาการเลือกตั้งที่สมาชิกวุฒิสภามีวาระ 5 ปี ทำให้สามารถลงคะแนนให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในสภาได้ถึง 2 ครั้ง นายชัยเกษมจึงเปรียบพฤติการณ์ดังกล่าวกับการวิ่งที่คู่แข่งนำหน้าไปก่อนคนอื่นแล้ว ดังตัวอย่าง

“การเลือกตั้งครั้งนี้จะครบเป็นการเลือกตั้งครั้งที่สำคัญที่สุดเพราะว่าท่านจะต้องตัดสินใจชะตาชีวิตของท่านว่าท่านนั้นยังอยากจะอยู่กับรัฐบาลนี้ซึ่งเป็นรัฐบาลที่มาจาก การปฏิบัติ และรัฐบาลที่ผมเรียกเต็มปากว่าเผด็จการต่อไป หรือท่านตัดสินใจที่จะออกจาก รัฐบาลนี้ ถ้าอยู่ต่อไปจะครบอย่างน้อยที่สุดก็ 4 โอกาสที่จะเป็นได้อาจจะจะเป็น 8 เพราะอะไร เพราะรัฐบาลนี้ที่จะมาเนี่ยนายกรัฐมนตรีที่จะเลือกเนี่ยใช้สส.และสว.ทั้งหมด 750 คนแต่สว. นั้นมาจากการแต่งตั้งเลือกมาสรรหามาแล้วก็แต่งตั้งโดยคสช.เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะพุด ง่าย ๆ ว่าจะสู้เขาเนี่ยค่อนข้างจะเหนื่อยหน่อย มันเหมือนวิ่ง 750 เมตร อีกคนไปรออยู่

250 เมตรแล้ว แต่เพื่อไทยไม่เคยกลัวไม่เคยหนี แต่ต้องขอความร่วมมือจากพวกท่านทั้งหลาย ว่าท่านต้องเลือกเพื่อไทยให้ถล่มทลายนะครับ”

(ชัยเกษม นิติสิริ, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (76)

นายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ ปราศรัยถึงระเบียบการเลือกตั้งที่เอื้อประโยชน์ให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งก็คือการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งให้มีสิทธิ์โหวตลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี โดยเปรียบระเบียบการเลือกตั้งดังกล่าวกับการแข่งขันวิ่งที่มีผู้โกงกติกา ดังตัวอย่าง

“พี่น้องเห็นกติกาที่ไม่เป็นธรรมแบบนี้พี่น้องบางคนบอกว่าโหวตอาจารย์อย่างนี้จะไปสู้กับเขาไหวหรือมันเหมือนวิ่งแข่งกันทุกคนหัวหน้าพรรคเราและ คุณธนธรออกจากจุดสตาร์ทจุดร่วมเดียวกันกับกรรมการยิงปืนออกตัวสตาร์ทวิ่งพร้อมกันแต่ไม่มีพรรคการเมืองและมีแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งโดนเอาไว้แล้ว 250 เสียงวิ่งนำคนอื่นไปก่อนแล้วแบบนี้โกงไหมครับนี่ โกงกติกาไหม กติกาแบบนี้เอาโรคเอาเปรียบอย่างยิ่ง”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (75) พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “มันเหมือนวิ่ง 750 เมตร อีกคนไปรออยู่ 250 เมตรแล้ว” และตัวอย่างที่ (76) พบคำว่า “กติกา” “วิ่งแข่ง” “จุดสตาร์ท” “กรรมการ” “ยิงปืนออกตัวสตาร์ทวิ่งพร้อมกัน” และ “วิ่งนำ” อุปลักษณ์ทั้งสองตัวอย่างดังกล่าวเปรียบนักการเมืองที่ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นนักวิ่งที่มาแข่งขันเพื่อชิงรางวัล นักการเมืองแต่ละพรรคเปรียบได้กับนักวิ่งทั่วไปที่จะเริ่มสตาร์ทจากจุดเริ่มต้น ยกเว้นพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มีเสียงจากสมาชิกวุฒิสภาที่จะให้การสนับสนุนในการลงคะแนนให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีก 250 เสียง เปรียบได้กับนักวิ่งที่ไม่ได้ออกจากจุดสตาร์ทเหมือนผู้เข้าแข่งขันคนอื่น ๆ แต่เริ่มในตำแหน่งที่นำคนอื่นไปเกือบครึ่งทาง สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกว่าการโกงกติกาในการเลือกตั้งครั้งนี้กำหนดมาอย่างไม่ยุติธรรม

ตัวอย่างที่ (77)

สถานการณ์การสื่อสาร

พล.ต.อ. เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส หัวหน้าพรรคเสรีรวมไทยกล่าวถึงกฎระเบียบการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการความสงบแห่งชาติในการประชันวิสัยทัศน์รายการ “ไบรท์ ทิว” ซึ่ง พล.ต.อ. เสรีพิศุทธิ์ มองว่ากฎระเบียบดังกล่าวเอื้อประโยชน์ให้กับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เนื่องจากการคัดสรรนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 จะต้องใช้คะแนนเสียงจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 500 เสียง ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่มาจากการแต่งตั้งโดยพลเอกประยุทธ์เอง จำนวน 250 เสียง พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์จึงเชื่อว่า ส.ว. ที่มาจากการแต่งตั้ง 250 เสียง จะลงคะแนนเลือกพลเอกประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรีทั้งหมด โดยเปรียบเทียบสถานการณ์ดังกล่าวกับการแข่งขันกีฬา ดังตัวอย่าง

“คือประชาธิปไตยเนี่ย คุณประยุทธ์ลงมาอย่างนี้เป็นประชาธิปไตยเปล่า ก็ในเมื่อคุณยึดอำนาจมา คุณเขียนรัฐธรรมนูญมา ออกคำสั่งคำสั่ง โดยเลือกกฎหมายเอาสนช.ที่คุณตั้งตั้งนั้น นะครับ มีวุฒิสภา 250 คนที่คัดเลือกมา วุฒิสภาโดยตำแหน่ง ผบ.เหล่าทัพอะไรต่าง ๆ เนี่ย พร้อมทั้งจะสนับสนุนกติกาที่ไม่เป็นธรรม แล้วมันจะสงบหรือ ในเมื่อคุณเป็นทั้งผู้เล่น เป็นทั้งกรรมการ เป็นทั้งคนดู อะไรกันนักหนา ”

(เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส, พรรคเสรีรวมไทย)

จากตัวอย่างที่ (77) มีการใช้คำว่า “ผู้เล่น” “กรรมการ” “คนดู” และ “กติกา” ในบริบทดังกล่าว การเลือกตั้งเปรียบเสมือนการแข่งขันกีฬาทันทีการแข่งขันที่ลงสมัครเป็น “ผู้เล่น” หรือผู้เข้าแข่งขันกีฬา การแข่งขันดังกล่าวมีประชาชนเป็น “คนดู” หรือผู้ชมการแข่งขัน และกฎระเบียบการเลือกตั้งที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นคนกำหนดผ่านรัฐธรรมนูญ เปรียบได้กับ “กติกา” ในการแข่งขันกีฬา แต่ในสถานการณ์ดังกล่าว พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นคนกำหนดกฎระเบียบการเลือกตั้งผ่านรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ที่พรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อีกทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก็เป็นชุดที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติออกคำสั่งให้มีการสรรหาใหม่เพื่อการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วย ดังนั้น พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ จึงเปรียบเทียบการกระทำดังกล่าวกับการแข่งขันกีฬาที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ออกกฎกติกาในการแข่งขันลงมาเป็นทั้งผู้เล่นและกรรมการตัดสิน ทำให้เชื่อได้ว่าอาจเป็นการแข่งขันที่ไม่มีความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

ตัวอย่างที่ (78)

สถานการณ์การสื่อสาร

พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส หัวหน้าพรรคเสรีรวมไทย ได้เข้าร่วมรายการดีเบตของช่องไบรท์ ทวีวี ร่วมกับพรรคการเมืองต่าง ๆ จำนวน 9 พรรค ในโอกาสนี้พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ ได้กล่าวชวนให้พรรคอื่น ๆ พิจารณาถึงกฎระเบียบการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2560 ว่าเป็นระเบียบที่ขาดความยุติธรรม ทำให้บางฝ่ายได้เปรียบแต่กลับทำให้บางฝ่ายเสียเปรียบ โดยเฉพาะการถูกกลั่นแกล้งจากกฎระเบียบที่เลือกนำมาใช้เฉพาะฝ่ายตนและถูกจำกัดสิทธิ์ต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ในขณะที่ฝ่ายพรรคพลังประชารัฐใช้ความเป็นรัฐบาลหาเสียงเลือกตั้งล่วงหน้าด้วยงบประมาณของรัฐโดยไม่ผิดระเบียบใด ๆ พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์จึงเปรียบเทียบการถูกเอารัดเอาเปรียบในการเลือกตั้งครั้งนี้กับอุปลักษณะการแข่งขันที่กติกาไม่ยุติธรรม ดังตัวอย่าง

“เพราะฉะนั้นถ้าเราไปดูรายละเอียดต่าง ๆ บริบทมันเป็นอย่างนั้น นะครับ เนี่ยพรรคการเมืองทั้ง 9 พรรค หรืออีกเยอะแยะ ห้าหกสิบ เจ็ดสิบพรรค ร้อยพรรคนี้นะ มันเหมือนกับถูกมัดมืออยู่ ดีไม่มัดเท้าถ้ามัดเท้าด้วยนะ ไม่มีโอกาสจะต่อสู้เลย ถูกมัดมืออยู่ด้วยอะไรครับ ด้วยระเบียบกติกาต่าง ๆ ด้วยคำสั่งของคุณ ที่ออกมาทั้งนั้นเลย พวกเราทำอะไรผิดนิดนึงก็ใบเหลืองใบแดง ใบดำอีกนะครับ บางทีเสียงคุกเสียงโน้นเสียงนี้ อีก นะครับ เพราะฉะนั้นเราตัวลีบเลย ต้องอยู่ในกรอบหมด ขณะที่หัวหน้าคสช. ซึ่งมายอมให้เขาเสนอเป็นนายกรัฐมนตรีของพรรคพลังประชารัฐ ผมเอ่ยตรง ๆ นะฮะ เพราะเป็นความจริง นะฮะ กลับไม่ต้องอยู่ในกติกาเลย ไม่เหน็ดไม่เหนื่อยไม่ต้องมาสนใจนะครับที่จะมาหาเสียงไม่ต้องทำอะไร ไม่มีกติกา และไม่ต้องถูกใบดำใบแดงใบเหลือง และก็สามารถใช้งบประมาณของรัฐเนี่ยไปหาว่าหาเสียงซื้อเสียงล่วงหน้าไปโดยตลอด นะครับ ทุกวันนี้ยังดำรงตำแหน่งอยู่ ก็ไปหาเสียง ใช้งบประมาณของรัฐทั้งนั้น ถ้ามว่า เมื่อผมถูกมัดแค่มือ จะให้ผมยอมเหรอ ผมมีเท้าผมก็ถีบให้อะดิ ไซ้ไหมฮะ ผมไม่ยอม แต่ถ้าพรรคการเมืองที่อยู่ใน กติกาเดียวกันเนี่ย โอเค ผมยอม นะครับ ใครชนะ ชนะ ใครแพ้ก็แพ้ ด้วยกติกา ภาษาเราก็คือลูกผู้ชาย แพ้ได้ ชนะได้ ไม่มีปัญหา แต่ถ้ามาเอาเปรียบอย่างนี้ผมไม่ยอม ไม่ยอมเด็ดขาด ไซ้ไหมฮะ เพราะฉะนั้นในการเลือกตั้งที่จะมีวันที่ 24 มีนาเนี่ยนะครับ เป็นไงครับ มันจะสงบ หรือ มันจะสงบหรือ ผมว่าไม่สงบหรอก”

(พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส, พรรคเสรีรวมไทย)

จากตัวอย่างที่ (78) พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เพื่อแสดงถึงความไม่ยุติธรรมในการแข่งขันกีฬาทั่วไป ได้แก่คำว่า “แพ้” “ชนะ” และ “กฎกติกา” ร่วมกับถ้อยคำอุปลักษณ์ที่อยู่ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬาจากหลากหลายกีฬา ได้แก่คำว่า “มัดมือ” “มัดเท้า” “ต่อสู้อยู่” “และ” “ถีบ” จากกีฬาการชกมวย คำว่า “ใบดำ” “ใบเหลือง” “ใบแดง” จากกีฬาฟุตบอล

ตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบว่าการเลือกตั้งเปรียบเหมือนการแข่งขันกีฬาระเบียบการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นในครั้งนี้นี้เปรียบได้กับกติกาการแข่งขันที่ไม่ยุติธรรมเพราะเชื่อว่านำมาใช้เพื่อเอาเปรียบหรือกลั่นแกล้งผู้เข้าแข่งขันบางคน นักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเปรียบเป็นนักกีฬาประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ กีฬาชกมวย และกีฬาฟุตบอล การถูกเอาเปรียบและการถูกกลั่นแกล้งด้วยระเบียบการเลือกตั้งนั้นเปรียบเหมือนการชกมวยที่นักกีฬาถูกมัดมือมัดเท้าทำให้เสียเปรียบเมื่อต้องต่อสู้กับคู่แข่ง และเปรียบเหมือนการแข่งขันฟุตบอลที่ผู้เข้าแข่งขันยังไม่ได้กระทำความผิด แต่กรรมการแจกใบเหลือง ใบแดง ทำให้ยากต่อการเอาชนะ การเปรียบเช่นนี้แสดงให้เห็นทัศนคติของผู้พูดว่า การแข่งขันทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีความยุติธรรม เพราะกฎระเบียบเอื้อให้นักการเมืองบางฝ่ายเท่านั้น การร่วมมือร่วมใจกันระหว่างฝ่ายที่ถูกกลั่นแกล้งเพื่อแสดงถึงความไม่ยอมจำนนต่อกติกาที่กำหนดขึ้นมา เป็นวิธีการแก้ไขที่ผู้พูดเลือก

ตัวอย่างที่ (79)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข กล่าวกับผู้ร่วมประชุมวิสัยทัศน์ในรายการ “โปรททีวี” โดยแสดงมุมมองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกฎระเบียบการเลือกตั้งที่เอื้อประโยชน์ให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พรรคการเมืองที่เสียประโยชน์จึงจำเป็นต้องช่วยกันเอาชนะพลเอกประยุทธ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ให้ได้ แม้จะยากลำบาก ดังตัวอย่าง

“ผมเรียนอย่างนี้นะครับ ผมมองว่าคุณประยุทธ์เนี่ยคือต้นตอของความขัดแย้ง ผมมองงั้นละ ถ้าคุณประยุทธ์จะพยายามลงมาเล่นในกติกาเนี่ย โดยเป็นกติกาที่คุณประยุทธ์ไปดีไซน์ไว้ แต่เอาละมันเดินหน้ามาตรงนี้แล้วเนี่ย ประเทศมันไปอย่างอื่นไม่ได้ พรรคการเมืองที่เป็นมาในระบบเนี่ยก็ต้องพยายามเอาชนะคุณประยุทธ์ให้ได้ เพื่อเอาคุณประยุทธ์ออกไปจากการเมือง เพราะเขาคือต้นตอของความขัดแย้ง ผมบอกอย่างนี้นะละ เพราะคุณประยุทธ์ไม่มีความชอบธรรมตั้งแต่วันแรก คุณยึดอำนาจ คุณมาเขียนกติกาแล้ว

คุณมาเล่นในกติกาตอนนี้ไม่มีความชอบธรรมอยู่แล้ว”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

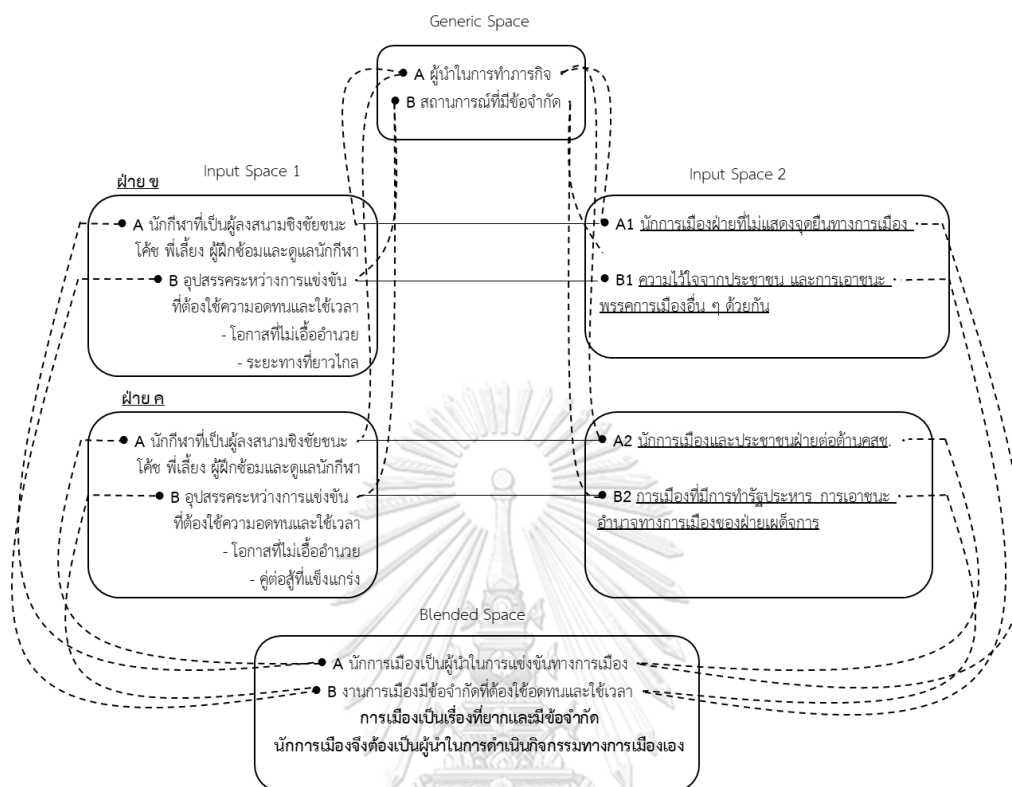
จากตัวอย่างดังกล่าว นายวัฒนา เมืองสุข ยกตัวอย่างการได้เปรียบและเสียเปรียบของกฎระเบียบการเลือกตั้งด้วยถ้อยคำอุปโลกน์ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬา ได้แก่ “กติกา” “เอาชนะ” และ “เล่น” การเปรียบเทียบดังกล่าวมาจากการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีความเกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และการร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดระเบียบการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้งยังลงแข่งขันเป็นผู้ทำชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในฐานะตัวแทนจากพรรคพลังประชาชนทั้งที่ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากการยึดอำนาจอยู่ จึงเหมือนกับการที่ผู้ร่างกติกากการแข่งขัน ลงมาเป็นผู้เล่นในการแข่งขันนั้น ๆ เอง จึงมีโอกาสดังกล่าวได้เปรียบผู้เข้าแข่งขันคนอื่น ดังนั้นการเอาชนะคู่แข่งลักษณะนี้จึงต้องใช้ความพยายามมากกว่าการแข่งขันธรรมดาทั่วไป

3.5.3 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]

การแข่งขันบางประเภท ไม่อาจใช้เพียงความว่องไว พละกำลัง หรือสติปัญญาในการเอาชนะคู่ต่อสู้ได้ เพราะต้องอาศัยความอดทนเป็นหลัก จึงพบว่านักการเมืองมีการใช้ถ้อยคำอุปโลกน์ด้วยแบบเปรียบเทียบการแข่งขันที่ใช้ความอดทน เช่น การวิ่งมาราธอน การชกมวย และเกมบันไดงู เพื่อสื่อถึงการรอคอยชัยชนะทางการเมือง

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 23 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]

แผนภาพที่ 23 แสดงการผสมผสานโน้ตทัศน์ตามฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมโดยผู้นำในการทำภารกิจ และสถานการณ์ที่ทำภารกิจนั้นมีข้อจำกัด องค์ประกอบดังกล่าวเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้าเรื่องการแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทนกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อย่างไรก็ตามองค์ประกอบในพื้นที่ความคิดต้นเค้าของแต่ละกลุ่มการเมืองมีความแตกต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดให้ฝ่ายตนเองและประชาชนเป็นเหมือนนักกีฬาผู้ลงนามชิงชัยชนะ ในบางสถานการณ์ก็เป็นโค้ชหรือพี่เลี้ยงผู้ฝึกซ้อมดูแลนักกีฬา ฝ่ายนี้เปรียบว่าการเมืองที่มีการทำรัฐประหารและการเอาชนะอำนาจทางการเมืองของฝ่ายเผด็จการ เปรียบได้กับอุปสรรคระหว่างการแข่งขันที่ต้องใช้ความอดทนและใช้เวลา อุปสรรคดังกล่าวเป็นได้ทั้งโอกาสที่ไม่เอื้ออำนวยและระยะทางการแข่งขันที่ยาวไกล ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองก็เปรียบตนเองเป็นนักกีฬาที่เป็นผู้ลงนามชิงชัยชนะและเป็นโค้ชหรือพี่เลี้ยงผู้ฝึกซ้อมดูแลนักกีฬาด้วยเช่นเดียวกัน ความไว้วางใจจากประชาชนและการเอาชนะพรรคการเมืองอื่น ๆ ด้วยกันจึงเป็นอุปสรรคระหว่างการแข่งขันที่ต้องใช้ความอดทนและใช้เวลา นั่นคือโอกาสที่ไม่เอื้ออำนวยและคู่ต่อสู้ที่แข็งแกร่ง

การคัดเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดค้นเค้านำไปสู่แนวคิดที่ว่า “การเมืองเป็นเรื่องที่ยากและมีข้อจำกัด นักการเมืองจึงต้องเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเอง” เห็นได้จากการที่นักการเมืองอยู่ในบทบาทของผู้แข่งขันและโค้ช นักกีฬาและโค้ชเหล่านี้ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ นานาระหว่างการแข่งขันจึงต้องใช้ความอดทนเป็นสำคัญ การใช้สิ่งเหล่านี้มาใช้ในสถานการณ์การเมืองช่วงการเลือกตั้งนั้นจะส่งผลให้เห็นได้ว่า งานทางการเมืองมีอุปสรรคมากมายที่ต้องเผชิญด้วยความอดทน อย่างไรก็ตามฉากทัศน์ดังกล่าวนี้องค์ประกอบของประชาชนมีบทบาทค่อนข้างน้อย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมืองควรจะเป็นนักการเมืองเพราะเป็นบุคคลที่มีความสามารถและอดทนที่จะจัดการกับปัญหาทางการเมืองได้ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (80)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนธร จีรุงเรืองกิจ กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามเป้าหมายของพรรคอนาคตใหม่ว่าต้องใช้เวลาพอสมควร ไม่สามารถเปลี่ยนได้ในทันที นายธนธรกล่าวถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปดังกล่าวกับการวิ่งมาราธอน ดังตัวอย่าง

“จะสร้างสังคมที่ดีผมอยากจะเปรียบเทียบว่ามันอาจจะเหมือนกับการวิ่งมาราธอน วิ่งมาราธอนไม่ใช่วิ่ง 100 เมตร วิ่ง 100 เมตรนี้ไล่ตั้งแต่ต้นจนจบ เต็มที่ เต็มพลัง แต่ถ้าอยากได้สังคมที่เราเห็น สังคมที่มีอุปสรรคขวากหนามมากมาย แต่เรารู้ว่ามันสวยงามพอที่จะไล่ตาม สวยงามพอที่จะไปคว้า มีอยู่วิธีเดียวคือเดินเข้าไปข้างหน้าอย่างคงเส้นคงวา มีอยู่วิธีเดียวคือการวิ่งด้วยการรักษาความเร็ว รักษาความมั่นคง รักษาความมุ่งมั่น แล้วก็วางแผนเป็นอย่างดี นี่คือการวิ่งมาราธอน อนาคตใหม่คือการวิ่งมาราธอน ไม่ใช่วิ่ง 100 เมตร”

(ธนธร จีรุงเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

ตัวอย่างข้างต้นพบการเปรียบเทียบความต้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยถ้อยคำอุปลักษณ์ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬาที่ต้องใช้ความอดทนอย่างการวิ่งมาราธอน คำว่า “วิ่งมาราธอน” มีถ้อยคำอุปลักษณ์อื่น ๆ มากกล่าวเสริม ได้แก่ “ไม่ใช่วิ่ง 100 เมตร” “เดินไปข้างหน้าอย่างคงเส้นคงวา” และ “การวิ่งด้วยการรักษาความเร็ว” ในบริบทดังกล่าวผู้พูดเปรียบพรรคอนาคตใหม่และประชาชนผู้ที่มีความเห็นตรงกันว่าเป็นนักวิ่งมาราธอน ความมุ่งมั่นและอดทนในการ

วิ่งมาราธอนที่เป็นการวิ่งระยะไกลเปรียบเสมือนการรอคอยการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามที่มีมุงหวัง เนื่องจากการวิ่งมาราธอนนั้นเป็นการวิ่งระยะทางไกลจึงต้องใช้ความอดทนในการวิ่งมากกว่าความว่องไว ต่างจากการวิ่ง 100 เมตรที่ต้องเร่งฝีเท้าตั้งแต่เริ่มออกตัว การใช้อุปลักษณดังกล่าว ผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองจึงเปรียบได้กับโค้ชที่กำลังฝึกสอนประชาชนว่าต้องทำอะไร

ตัวอย่างที่ (81)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ กล่าวถึงความทุ่มเทที่ดินและพรรคเพื่อไทยทำงานทางการเมืองมาตลอดอย่างไม่ย่อท้อ แต่ก็พบว่าตลอดชีวิตการทำงานของคุณหญิงสุตารัตน์ เผชิญการรัฐประหารบ่อยครั้ง ทำให้งานทางการเมืองไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร คุณหญิงสุตารัตน์จึงพูดถึงความอดทนต่อการรัฐประหารซ้ำ ๆ ด้วยอุปลักษณการแข่งขันประเภทเกมที่ต้องฝ่าฟันด่านต่าง ๆ ที่เป็นเหมือนอุปสรรคทางการเมือง ดังตัวอย่าง

“เราเห็นพี่น้องคือนายของเรา ที่เราจะต้องทำให้มีความสุข และทำให้กระเป๋าทุงค์แค่ แต่ก็โดนขัดขวางทุกครั้งนะคะ เราจับมือกันทำกันไปดี ๆ แล้วก็จะต้องมีเหตุรัฐประหาร แล้วเราก็ต้องกลับมาแก้ไขใหม่ เหมือนงูตกบันไดมาเริ่มต้นใหม่ กำลังจะมีความสุขกันอย่างเต็มที่มาอีกแล้ว มาอีกแล้วนะคะ”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (81) มีการนำคำว่า “งูตกบันได” ซึ่งเป็นเกมประเภทหนึ่ง เรียกได้อีกอย่างว่า เกมบันไดงู อุปกรณ์การเล่นประกอบด้วยกระดานลายตารางสี่เหลี่ยมที่มีตัวเลขกำกับแต่ละช่องตาราง ตัวเดิน และลูกเต๋า การเล่นเกมบันไดงูนั้นจะต้องมีผู้เล่น 2 คนขึ้นไป ผลัดกันทอยลูกเต๋าแล้วใช้ตัวเดินเดินไปตามช่องหมายเลขที่กำกับไว้ บางช่องจะมีงูหรือบันไดให้ผู้เล่นที่ทอยลูกเต๋าได้แต้มตกลงในช่องนั้น ได้ข้ามไปยังช่องที่ไกลออกไป ซึ่งจะทำให้ถึงเส้นชัยได้เร็ว ในขณะเดียวกันงูหรือบันไดนั้นก็สามารถทำให้ผู้เล่นตกลงมาใกล้จุดเริ่มต้นได้เช่นกัน

ในบริบทดังกล่าวคุณหญิงสุตารัตน์เปรียบการทำงานทางการเมืองที่มีอำนาจของทหารและอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นการเล่นเกมบันไดงู นักการเมืองเปรียบเป็นผู้เล่นที่มีตัวเดิน เดินไปตามช่องต่าง ๆ ส่วนทหารที่ยึดอำนาจทางการเมือง ทำรัฐประหาร เปรียบได้กับบันไดงูที่ทำให้ผู้เล่นตกลงมาใกล้จุดเริ่มต้น ไปไม่ถึงเส้นชัยหรืออาจไปถึงเส้นชัยได้ช้าลง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (82)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวรารุณ ศิลปอาชา ได้ตอบคำถามบนเวทีการประชุมวิสัยทัศน์ The Standard Debate เกี่ยวกับพรรคชาติไทยพัฒนาที่ในวันนี้ไม่มีนายบรรหาร ศิลปอาชา อดีตหัวหน้าพรรคและอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำพรรคอีกต่อไป นายวรารุณได้กล่าวว่าถึงแม้พรรคจะไม่มีนายบรรหารแล้วแต่ตนและสมาชิกพรรคก็ได้สืบทอดเจตนารมณ์ต่าง ๆ ที่นายบรรหารเคยริเริ่มเอาไว้ และจะดำเนินงานต่อไปด้วยความอดทน แข่งขันกับพรรคการเมืองอื่น ๆ ต่อไป เปรียบกับการไม่ยอมแพ้นบนเวทีมวย ดังตัวอย่าง

“ถามว่ากลัวไหม ไม่ได้กลัว ถามว่าประมาทไหม ไม่ประมาท แต่สิ่งที่รับประกันได้แน่ ๆ ก็คือว่าเลือกตั้ง 24 มีนาคม พรรคชาติไทยพัฒนา รับสู้ทุกสถาบัน จะกี่คนก็แล้วแต่ จะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ ตระกูลศิลปอาชาของเราไม่เคยถอย ถ้าจะโยนฝ่ายอมแพ้ก่อนที่ระฆังจะดัง ไม่ใช่นิสัยของศิลปะอาชาแน่นอน”

(วรารุณ ศิลปอาชา, พรรคชาติไทยพัฒนา)

ตัวอย่างที่ (82) มีการใช้คำว่า “โยนฝ่ายอมแพ้ก่อนที่ระฆังจะดัง” จัดอยู่ในแวดวงความหมายการแข่งขันกีฬาประเภทชกมวย การโยนผ้าขึ้นบนเวทีมวยก่อนที่สัญญาณระฆังจะหมดยกดังนั้น เป็นวิธีแสดงการยอมแพ้ของพี่เลี้ยงนักมวยว่านักมวยฝ่ายตนนั้นสู้กับคู่ต่อสู้ไม่ได้ ในบริบทดังกล่าวนายวรารุณนำมาใช้เปรียบกับความไม่ยอมแพ้ต่องานสืบทอดพรรคการเมืองจากบิดา และพร้อมจะพิสูจน์ศักยภาพของพรรคตนเองด้วยการลงแข่งขันกับพรรคการเมืองพรรคอื่น ๆ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ดังนั้น งานทางการเมืองจึงเปรียบได้กับการชกมวย นายวรารุณเปรียบเหมือนพี่เลี้ยงนักมวยที่ดูแลคนในค่าย สมาชิกพรรคชาติไทยพัฒนาเปรียบได้กับนักมวยที่จะต้องขึ้นต่อสู้ การที่นายวรารุณยืนยันที่จะทำงานทางการเมืองต่อจากบิดาเปรียบได้กับการที่พี่เลี้ยงไม่ยอมแพ้การชกในยกนั้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดจะใช้ความอดทนจนถึงที่สุดในการทำงานการเมืองเพื่อให้ประชาชนไว้วางใจเฉกเช่นที่นายบรรหารเคยดำเนินงานไว้

3.6 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ]

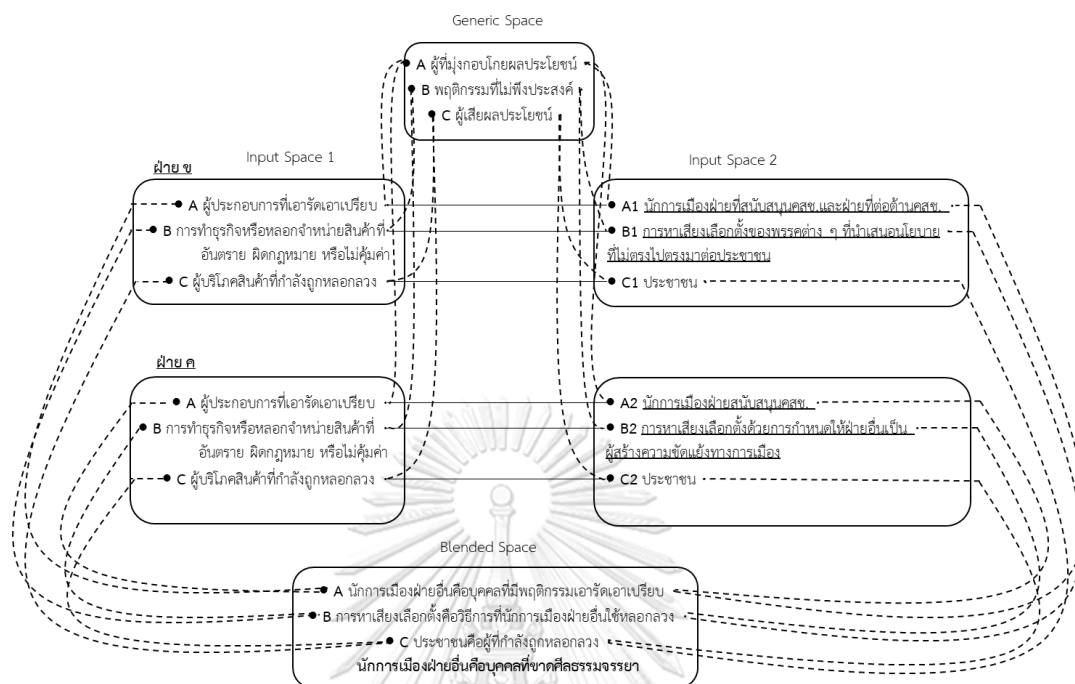
ธุรกิจคืองานที่เกี่ยวกับการค้าขาย หรือการประกอบกิจการในทางการค้าเพื่อมุ่งหากำไร ประเภทของธุรกิจนั้นมีทั้งประเภทฝ่ายผลิต ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนเป็นหลักเพื่อผลิตสินค้าออกไปจำหน่ายยังท้องตลาด และธุรกิจประเภทให้บริการที่ต้องอาศัยแรงงานในการดำเนินกิจการ ฉะนั้น ในแวดวงของการทำธุรกิจจึงมีองค์ประกอบย่อยที่แตกต่างกันไป การนำอุปลักษณ์ในแวดวง ความหมายกับการทำธุรกิจมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจึงมีความหลากหลาย เช่น การเป็นผู้ซื้อ การเป็นผู้ขาย การเป็นผู้ขายที่ค้ากำไรเกินควร การค้าแบบจัดท่าโปรโมชัน การลงทุนทำธุรกิจ ลำดับตำแหน่งในการทำงาน เป็นต้น ทำให้เกิดภาพฉากทัศน์ที่สะท้อนมุมมองทางการเมืองที่ต่างกัน มโนอุปลักษณ์นี้จำแนกได้เป็น 4 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] ตามลำดับดังนี้

3.6.1 ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]

การซื้อขายเป็นธุรกิจแบบหนึ่งที่ผู้ซื้อและผู้ขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับเงินตราหรือทรัพย์สิน ตามมูลค่าที่แต่ละฝ่ายจะตกลงกัน ในฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] นี้พบว่า นักการเมืองมักจะกำหนดให้ฝ่ายอื่นเป็นทั้งผู้ขายที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การโฆษณาขาย สินค้าเกินจริง ขายสินค้าที่ไม่คุ้มค่า การค้ากำไรเกินควร การค้าสิ่งผิดกฎหมาย เป็นต้น

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุน หรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 24 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]

แผนภาพที่ 24 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] บริเวณพื้นที่ผานแสดงถึงการอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรม ประกอบด้วยผู้ที่มุ่งกอบโกยผลประโยชน์ซึ่งบุคคลผู้นั้นมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บางประการ ทำให้สถานการณ์นั้นมีผู้เสียผลประโยชน์ สถานการณ์ดังกล่าวมีความเชื่อมโยงระหว่างการทำธุรกิจและการเมืองซึ่งแสดงอยู่ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า เห็นได้จากพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่มีสินค้าอันตราย สินค้าผิดกฎหมาย สินค้าที่ไม่คุ้มค่าแก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเสียประโยชน์จากผู้ประกอบการที่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้าแสดงให้เห็นว่า ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มองว่านักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ประกอบการที่เอารัดเอาเปรียบ ส่วนการเอารัดเอาเปรียบที่เป็นการทำธุรกิจหรือหลอกล่อจำหน่ายสินค้าที่อันตราย ผิดกฎหมาย หรือไม่คุ้มค่า นั้นหมายถึงการหาเสียงเลือกตั้งด้วยการกำหนดให้ฝ่ายอื่นเป็นผู้สร้างความขัดแย้งทางการเมือง ด้านนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็มองว่านักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ทั้งฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติและฝ่ายที่ต่อต้านเป็นผู้ประกอบการที่เอารัดเอาเปรียบ การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคต่าง ๆ ที่นำเสนอนโยบายที่ไม่ตรงไปตรงมาต่อประชาชน จึงเปรียบเหมือนการทำธุรกิจหรือหลอกล่อจำหน่าย

สินค้าที่อันตราย ผิดกฎหมาย หรือไม่คุ้มค่า อย่างไรก็ตาม ประชาชนต่างก็เป็นผู้บริโภคสินค้าที่กำลังถูกละเลยจากผู้ประกอบการ

พื้นที่ผืนในแผนภาพแสดงให้เห็นการเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดการทำธุรกิจและพื้นที่ความคิดการเมืองมาผสมกันจนเกิดเป็นแนวคิดที่ว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือบุคคลที่ขาดศีลธรรมจรรยา” นักการเมืองจัดวางให้ฝ่ายอื่นอยู่ในบทบาทของผู้ประกอบการที่เอาเปรียบผู้อื่น ทั้งการจำหน่ายสินค้าอันตราย สินค้าผิดกฎหมาย สินค้าที่ไม่คุ้มค่าต่อผู้บริโภค ส่วนที่เสียประโยชน์มากที่สุดนั้นคือประชาชนที่ถูกจัดวางบทบาทให้เป็นผู้บริโภคที่ถูกหลอกลวง สถานการณ์ทั้งหมดนี้เกิดในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนจึงรู้สึกว่่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลผู้ขาดศีลธรรม จากการดึงเอาลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่คิดโกงมาถ้อยความหมายไปยังนักการเมืองฝ่ายนั้น ๆ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (83)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ กล่าวปราศรัยถึงความจำเป็นที่จะต้องเลือกพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม เพื่อให้พรรคเพื่อไทยได้เป็นพรรคหลักในการจัดตั้งรัฐบาล โดยให้เหตุผลว่าพรรคเพื่อไทยเท่านั้นที่จะช่วยประชาชนพ้นจากความเดือดร้อนยากจนได้ ฝ่ายที่บอกว่าบ้านเมืองไม่สงบเป็นเพียงข้ออ้างเพื่อให้ตนเองอยู่ในอำนาจเท่านั้น ดังตัวอย่าง

“พอแล้วค่ะกับการขายความขัดแย้ง วันนี้ความสงบไม่ได้อยู่ที่เขาคอนนั้นค่ะแต่ความสงบจะเป็นจุดจบของเขาคอนนั้น เพราะตลอดระยะเวลาเขาพยายามที่จะให้เกิดความขัดแย้ง บอกว่ามาสร้างความปรองดอง”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (83) มีการใช้คำว่า “ขายความขัดแย้ง” ในบริบทนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบการหาเสียงกับการค้าขายสินค้า นักการเมืองเปรียบได้กับผู้ขายสินค้า นโยบายและการนำเสนอของพรรคเปรียบเป็นสินค้าที่ผู้ขายเลือกนำมาจำหน่ายและนำเสนอสินค้านั้นให้กับผู้ซื้อประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งเปรียบเหมือนผู้ซื้อสินค้า ดังนั้นในตัวอย่างนี้ ความสามารถในการขจัดความขัดแย้งจึงเป็น “สินค้า” ที่พรรคพลังประชารัฐนำมาเสนอขาย คุณหญิงสุตารัตน์ได้นำเสนอในแง่

ที่ว่าพรรคพลังประชารัฐมีสินค้าชนิดนี้อยู่เพียงชนิดเดียวจึงต้องนำมาเป็น “จุดขาย” ซึ่งความขัดแย้งไม่มีอยู่จริง เครื่องมือที่จัดการความขัดแย้งจึงไม่จำเป็นสำหรับประชาชนอีกต่อไป

ตัวอย่างที่ (84) และ (85)

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่มีการใช้อุปลักษณ์ระบุถึงการขายอาวุธสงครามในภาวะที่ไม่มีสงคราม เพื่อเปรียบเทียบกับความเห็นแก่ตัวของพ่อค้า ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ (84)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ ให้สัมภาษณ์ในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” เกี่ยวกับการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติยังอยู่ในฐานะรัฐบาลมาได้มากกว่า 5 ปีหลังการยึดอำนาจ เพราะอ้างเรื่องความสงบทางการเมือง คุณหญิงสุตารัตน์จึงเปรียบภูมอดังกล่าวว่าเป็นการสร้างภาวะสงครามเพื่อค้าอาวุธ ดังตัวอย่าง

“คือพีเปรียบเทียบนะ คือวันนี้ประเทศไทยเนี่ยมันเหมือนกับมีคนค้าอาวุธสงครามอยู่ นักค้าอาวุธสงครามจะขายไม่ได้เลย จะไม่แฮปปี้เลย จะไม่มีรายได้ จะไม่มีตำแหน่งแห่งหนเลย ถ้ามันไม่มีสงคราม เพราะฉะนั้นเขาก็จะพยายามบอกว่าประเทศไม่สงบ”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (85)

“มันก็เป็น ก็พี่บอกแล้วว่ามันมีคนค้าอาวุธสงคราม พ่อค้าอาวุธสงครามมันก็จะได้ดีตอนที่บ้านเมืองไม่สงบ แล้วรู้สึกว่าจะต้องมาด้วยวิธีพิเศษ และถ้ามาด้วยวิธีพิเศษแล้วบ้านเมืองดีขึ้นพวกพี่ก็สรรเสริญนะ เพราะว่าเขาทำได้ดีกว่าเรา แต่วันนี้เนี่ยสิ่งที่เขาทำเนี่ยมันทำ ความทุกข์ ความล้มเหลว ความล้าหลัง ความถดถอยให้กับประเทศ ทำให้คนยากจน และคอร์รัปชันดีขึ้นไหม ถ้ามประชาชนแล้วกัน ความปรองดองเกิดขึ้นจริงไหม”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (84) และ (85) ดังกล่าว มีการใช้คำว่า “คนค้าอาวุธสงคราม” “นักค้าอาวุธสงคราม” “พ่อค้าอาวุธสงคราม” และ “สงคราม” ในบริบทดังกล่าวคุณหญิงสุตารัตน์เปรียบเทียบการทำงานของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่าเป็นการค้าอาวุธสงคราม คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเป็นผู้ขาย การสร้างบรรยากาศแห่งความขัดแย้งทางการเมืองเปรียบได้กับการสร้าง

ภาวะสงครามให้ผู้คนรู้สึกไม่ปลอดภัย อำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารบ้านเมืองเปรียบเสมือนอาวุธสงครามที่ช่วยป้องกันภัยและใช้ต่อสู้ ดังนั้นการค้าขายในลักษณะนี้จึงเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค เพราะผู้ขายเป็นคนสร้างภาวะความจำเป็นให้ผู้ซื้อต้องซื้อสินค้านั้น ๆ

ตัวอย่างที่ (86)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอดิศร เพียงเกษ ปราศรัยบนเวทีพรรคเพื่อไทยว่า การบริหารบ้านเมืองในปัจจุบันเป็นภาวะที่ไม่ปกติ เพราะไม่ใช้การปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งครั้งนี้จึงไม่ควรเลือกพลเอกประยุทธ์มาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก เพราะนอกจากจะได้พลเอกประยุทธ์แล้วยังได้พลเอกประวิตรมาร่วมบริหารด้วย ซึ่งตนเห็นว่าทั้งสองไม่มีความสามารถมากพอในการบริหารประเทศ

“ประชาธิปไตยคือระบอบปกครองที่ดีที่สุดในโลก เหมาะสมสำหรับประเทศไทย
เผด็จการออกไป ประยุทธ์ออกไป เลือกประยุทธ์ได้ประวิตรเป็นของแถม”

(อดิศร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (86) นายอดิศรเปรียบระบบการทำงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในลักษณะระบบอุปถัมภ์ว่าเป็นการขายสินค้าแบบมีของแถมแต่สินค้าเหล่านั้นไม่มีคุณภาพ การเปรียบเทียบดังกล่าวพรรคพลังประชารัฐซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเป็นร้านค้า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เปรียบเหมือนสินค้าหลักที่ร้านค้านำมาเสนอขาย ซึ่งนายอดิศรมองว่าเป็นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ เปรียบเหมือนสินค้าที่นำมาแถมหากซื้อสินค้าหลัก นายอดิศรก็มองว่าการได้ของแถมที่ไม่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน ไม่ก่อประโยชน์ต่อผู้บริโภค ดังนั้นการจัดโปรโมชั่นการขายดังกล่าวจึงเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (87)

สถานการณ์การสื่อสาร

บนเวทีปราศรัยใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงแนวทางของพรรคประชาธิปัตย์ว่า แม้ระบบการเลือกตั้งครั้งนี้จะเปลี่ยนไป ทำให้พรรคใหญ่บางพรรคแบ่งตัวเองออกเป็นพรรค์ย่อยเพื่อเก็บคะแนนเสียงให้มากที่สุด แต่พรรค

ประชาธิปไตยเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ถูกต้อง เป็นการหวังที่นังส.ส.มากเกินไป ดังนั้นประชาธิปไตยจะยึดมั่นแนวทางเดิม โดยเปรียบเทียบการกระทำดังกล่าวกับการค้าขายที่หมายเอากำไรเกินควร ดังตัวอย่าง

“วันนี้ประชาธิปไตยเป็นพรรคที่ตรงไปตรงมาทำเหมือนพรรคการเมืองในมาตรฐานสากลทุกอย่าง มีระบบเลือกตั้งใหม่ไม่มีแตกแบ่งคัพันไม่มีพรรคสาขาไม่มีพรรคนอมินีมี ประชาธิปไตยนี้แหละตรงไปตรงมา ค่ะแน่มอบให้เราอย่างไรก็ได้เป็นสัดส่วนของสส.ในสภาอย่างนั้น แต่ฝ่ายที่เป็นกลุ่มอำนาจเก่าแตกพรรคเพื่อหวังจะได้คะแนน ค้ากำไรเกินควร แตกพรรคพรรคหนึ่งไปเอาเขต พรรคหนึ่งไปเอาบัญชีรายชื่อ เพราะฉะนั้นผมทำนายเอาไว้ว่าหลังการเลือกตั้งพรรคของเขาจะเป็นพรรคที่ได้ที่นั่งมากกว่าสัดส่วนคะแนนที่พี่น้องมอบให้ เพราะใช้วิธีนี้การชนะในเขตเลือกตั้งของเขาคือพรรคเพื่อไทยจึงสำคัญมาก ผมจึงบอกพี่น้องชาวกรุงเทพอย่าให้เขาค้ากำไรเกินควร”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (87) นายอภิสิทธิ์เปรียบเทียบที่พรรคการเมืองใหญ่ตั้งพรรคเล็ก ๆ ขึ้นมาใหม่เพื่อเก็บคะแนนเสียงในการเลือกตั้งว่าเป็นการทำธุรกิจแบบ “ขยายสาขา” “แตกแบ่งคัพัน” และ “ค้ากำไรเกินควร” ในบริบทดังกล่าวพรรคใหญ่ที่แบ่งสัดส่วนออกเป็นพรรคเล็กเพิ่มคือพรรคเพื่อไทยซึ่งได้ตั้งพรรคไทยรักษาชาติขึ้นมาเพื่อแบ่งเขตส่งผู้สมัครสลับกับพรรคเพื่อไทย เพื่อให้ได้ที่นั่งทั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อและส.ส.แบบแบ่งเขต พรรคเพื่อไทยจึงเปรียบเป็นนายทุนที่ขยายสาขาร้านค้าเพื่อหวังกวาดรายได้ พรรคไทยรักษาชาติจึงเปรียบเหมือนร้านค้าที่เป็นสาขาย่อย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเปรียบเหมือนสินค้าที่แต่ละร้านวางจำหน่าย และประชาชนเปรียบเป็นลูกค้าที่จะเลือกซื้อสินค้า การกระทำดังกล่าวพรรคประชาธิปัตย์มองว่าเป็นการนำเสนอนโยบายที่ไม่ตรงไปตรงมาต่อประชาชน จึงเปรียบเหมือนการทำธุรกิจที่ไม่มีจริยธรรม

ตัวอย่างที่ (88)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ กล่าวเปรียบเทียบนโยบายที่เป็นจุดยืนของพรรคพลังประชารัฐกับพรรคเพื่อไทย นายจรินทร์อธิบายว่าพรรคพลังประชารัฐเน้นย้ำเรื่องความสงบทางการเมือง ส่วนพรรคเพื่อไทยเน้นเรื่องความเป็นประชาธิปไตยและต่อต้านเผด็จการ ซึ่งจุดยืนของทั้งสองพรรคต่างก็มีข้อเสียที่ประชาชนอาจไม่รู้ นายจรินทร์อธิบายด้วยอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม ดังตัวอย่าง

“ที่สำคัญจุดยืนทางการเมืองครั้งนี้นักการเมืองจะเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการตัดสินใจเลือกตั้งครั้งนี้ของพี่น้องประชาชน พรรคพลังประชารัฐเที่ยวนี้ขายอะไรครับ พี่น้องว่าขายอะไร พรรคพลังประชารัฐนี้ผมเอาติดมาด้วย พรรคพลังประชารัฐขายความสงบ เขาบอกว่าเลือกความสงบที่ลุงตู่ มีคนบอกว่าถ้าเลือกความสงบเราจบก่อน เพราะความสงบอย่างเดียวไม่พอจะต้องอ้อมด้วยใช้ไหมครับ พี่น้องครับไทยรักไทยกลุ่มเดิมหลายพรรครวมกันเขาขายอะไรครับ วันนี้พี่น้องคงเข้าใจชัดเจนว่าสิ่งที่เขาขายคือเขาขายประชาธิปไตยและไม่เอาสืบทอดอำนาจเผด็จการใช้ไหมครับ พี่น้องครับนี่คือสิ่งที่เขาขาย แต่ถ้าพี่น้องเข้าใจสิ่งที่เขาขายให้ลึกซึ้งพี่น้องจะพบความจริงหลายประการ อย่างน้อยประการที่หนึ่ง พี่น้องจะพบว่ากลุ่มไทยรักไทยเดิมคือผู้สถาปนาตัวเองเป็นเจ้าของประชาธิปไตย ใครไม่เห็นด้วยถูกผลักไปเป็นฝ่ายเผด็จการครับ นี่คือนี่ที่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น”

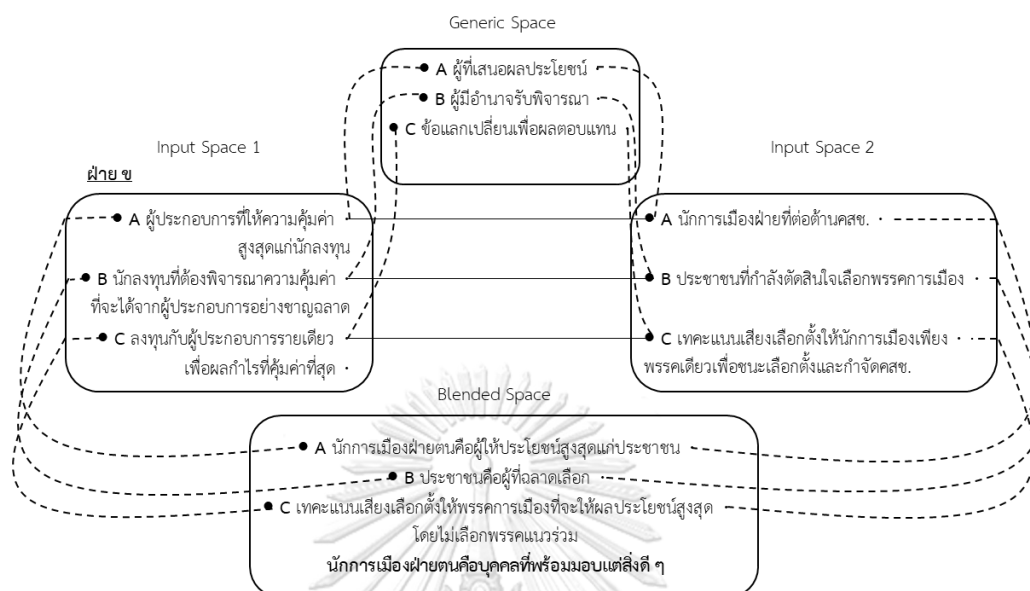
(จรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างที่ (88) มีการใช้คำว่า “ขาย” กับนโยบายของพรรคการเมือง ในบริบทดังกล่าวมีการเปรียบเทียบว่าพรรคพลังประชารัฐ “ขายความสงบ” และพรรคเพื่อไทย “ขายประชาธิปไตย” ดังนั้นพรรคการเมืองจึงเปรียบได้กับผู้ขายสินค้า นโยบายทางการเมืองเป็นดังสินค้าที่ผู้ขายเลือกนำมาจำหน่าย ความสงบทางการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยจึงเป็นสินค้าที่พรรคการเมืองเลือกนำเสนอ ในที่นี้นายจรินทร์ชี้แจงว่าความสงบจากพรรคพลังประชารัฐนั้นทำให้ประชาชนยากจนส่วนความเป็นประชาธิปไตยของพรรคเพื่อไทยก็บีบบังคับให้ผู้อื่นเลือกข้าง จึงเป็นเหมือนการซื้อเสียของสินค้าประเภทต่าง ๆ ให้ผู้ซื้อได้รับทราบ ซึ่งผู้ขายไม่ได้ชี้แจงให้ฟังเนื่องจากต้องการเอาเปรียบผู้ซื้อ

3.6.2 ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]

การลงทุนเป็นการนำเงินที่มีอยู่หรือเงินที่เก็บสะสมไว้ไปสร้างรายได้ให้เพิ่มพูนและให้ได้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการเก็บออมเงินไว้ การเลือกตั้งครั้งนี้นักการเมืองได้นำถ้อยคำที่เกี่ยวกับการลงทุนมาใช้ในการเปรียบเทียบกับพรรคคู่แข่งเสี่ยงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการกล่าวถึงระบบการบริหารในพรรคการเมือง จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 25 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]

จากแผนภาพที่ 25 ข้างต้นเป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] ซึ่งเชื่อมโยงกับการเมือง พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงถึงการเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจจากผู้เสนอผลประโยชน์ ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อแลกเปลี่ยนเพื่อผลตอบแทน บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้าเกี่ยวข้องกับการลงทุนเพื่อผลกำไรและเรื่องการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเปรียบได้กับช่วงที่ผู้ประกอบการที่แข่งขันกันเพื่อดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนกับฝ่ายตน นักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เปรียบตนเองเป็นผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญสูงสุดแก่นักลงทุน ประชาชนที่กำลังตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองจึงเป็นเหมือนนักลงทุนที่ต้องพิจารณาความคุ้มค่าที่จะได้จากผู้ประกอบการอย่างขะมัดระวัง ข้อเสนอเปลี่ยนที่นักลงทุนผู้ให้ผลประโยชน์สูงสุดจึงเป็นการบอกให้นักลงทุนมาลงทุนกับผู้ประกอบการรายเดียว นั่นคือการเทศะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองเพียงพรรคเดียวชนะเลือกตั้งแล้วไปกำจัดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

เมื่อวิเคราะห์ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] ตามแนวคิดการผสมผสานโน้ตทัศน์ดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ฉากทัศน์นี้มุ่งนำเสนอแนวคิดว่า นักการเมืองฝ่ายตนนั้นคือผู้ที่พร้อมมอบแต่สิ่งดี ๆ บริเวณพื้นที่ผานตัวตนของนักการเมืองต่างก็ปรากฏในบทบาทผู้ประกอบการธุรกิจ ส่วนประชาชนมีบทบาทเป็นนักลงทุนผู้มีเงินลงทุนอยู่ในมือ ในช่วงเวลาของการเลือกตั้งนั้นประชาชนต้องเลือกนักการเมืองที่พิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสมที่สุดเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง ดังนั้นเมื่อ

นักการเมืองอยู่ในบทบาทของผู้ประกอบการที่เสนอความคุ้มค่าสูงสุดให้นักลงทุน นักลงทุนก็ต้องเลือกที่จะลงทุนกับฝ่ายนั้นเช่นเดียวกับประชาชนที่ต้องเลือกนักการเมือง การรับเอาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ให้ประโยชน์สูงสุดมาเป็นปัจจัยในการตัดสินใจ นักการเมืองที่รับบทบาทผู้ประกอบการฝ่ายนั้นย่อมจะได้ประโยชน์ไป เนื่องจากผลที่เกิดจากการเลือกตั้งนั้นคือตำแหน่งทางการเมืองที่จะตกกับนักการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (89)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข ปราศรัยถึงวิธีการลงคะแนนในระบบการเลือกตั้งแบบใหม่กว่าประชาชนต้องทำอะไรพรรคเพื่อไทยจึงจะได้ที่นั่งในสภามากที่สุด ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ โดยนำไปเปรียบเทียบกับการลงทุน ดังตัวอย่าง

“พี่น้องตั่งสติดี ๆ นะครับพี่น้องลงทุนกับพรรคเพื่อไทย ในส.ส.เขตหนึ่งใช้เสียงไม่เกิน 40,000 เสียง เราได้ผู้แทนแล้ว แต่ถ้าพี่น้องต้องการเลือกพรรคการเมืองอื่น ๆ เพื่อให้ได้ปาร์ตี้ลิสต์ 1 คนต้องใช้เสียงอย่างน้อย 8 หมื่นเสียง แปลว่าในเขตเลือกตั้ง สมมติเขตเลือกตั้งหนึ่งเนี่ย ถ้าพี่น้องไปเลือกพรรคก. หมื่นเสียง มันจะทำให้ผู้สมัครพรรคเพื่อไทยสอบตกทันที โอ้หมื่นเสียงที่ไปที่พรรคก.เนี่ยก็ไม่ทำให้เขาได้ปาร์ตี้ลิสต์ 1 คน ต้องไปสะสมอีก 70,000 คะแนน แปลว่าอยากได้ปาร์ตี้ลิสต์ของพรรคแนวร่วมหนึ่งคนต้องเสียส.ส.เขตของเพื่อไทยไป 8 คน มันเป็นการลงทุนที่โคตรโง่ มันเป็นการลงทุนที่ขาดทุนที่สุดนะครับ ต้องไม่คิด หลักการที่ถูกต้องก็คือเขตใดที่มีพรรคเพื่อไทย พี่น้องเลือกพรรคเพื่อไทยเท่านั้น เขตไหนที่ไม่มีเพื่อไทย ไปเลือกพรรคที่มีแนวร่วมด้วยกัน”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

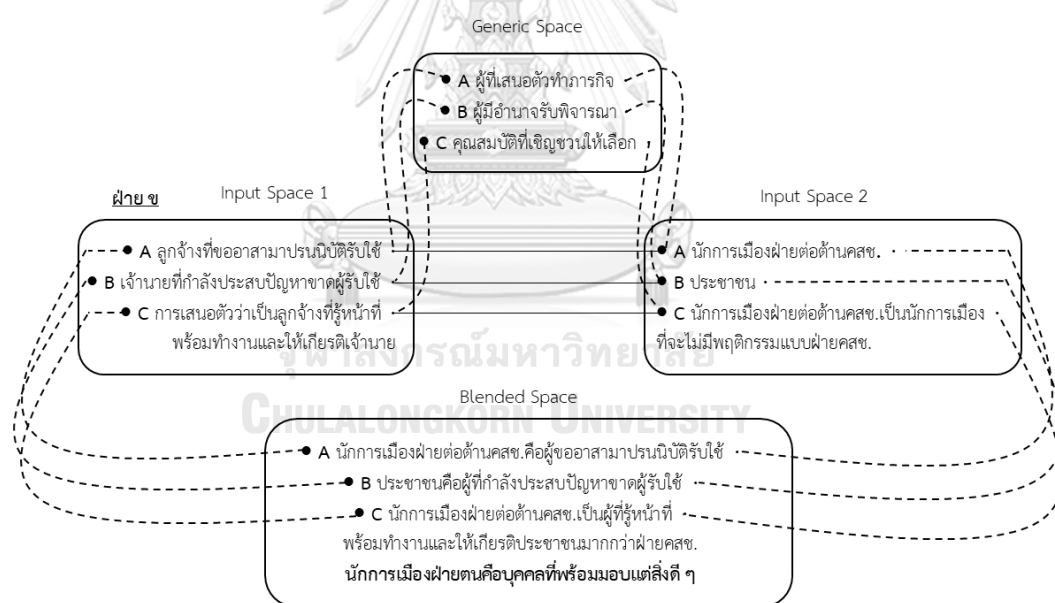
จากตัวอย่างที่ (89) พบการใช้คำว่า “ลงทุน” “การลงทุนที่โคตรโง่” และ “การลงทุนที่ขาดทุนที่สุด” นายวัฒนา เมืองสุข ได้เปรียบเทียบการเลือกตั้งว่าเป็นการลงทุน พรรคการเมืองแต่ละพรรคเปรียบได้กับบริษัทที่ระดมเงินทุน คะแนนเสียงที่ประชาชนมีสิทธิ์ใช้เลือกตั้งเปรียบเสมือนเงินลงทุนที่บริษัทต้องการ นักการเมืองจึงอธิบายว่าการลงทุนในบริษัทของตนนั้นมีความคุ้มค่าที่สุดเพื่อโน้มน้าวประชาชนว่าการไปเลือกพรรคอื่นแม้จะเป็นพรรคที่อุดมการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็ไม่คุ้มค่า เหมือนกับการแบ่งเงินไปลงทุนกับบริษัทอื่นจะกลายเป็น “การลงทุนที่โคตรโง่” และ

“การลงทุนที่ขาดทุนที่สุด” ประชาชนจึงไม่ควรแบ่งคะแนนเสียงไปให้พรรคอื่นแม้แต่คะแนนเดียว เพราะการลงคะแนนเสียงให้พรรคเพื่อไทยจะเป็นการลงทุนที่ให้ผลกำไรมากที่สุด

3.6.3 ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร]

ในกระบวนการทำธุรกิจ การจ้างงานเป็นมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน ในระบบการบริหารองค์กร การจ้างงานจะประกอบด้วยนายจ้างและลูกจ้าง นายจ้างมีหน้าที่จ่ายสินจ้างเป็นค่าตอบแทนให้กับลูกจ้างที่ให้แรงงาน และลูกจ้างมีหน้าที่ปฏิบัติตามภาระงานที่นายจ้างมอบหมายให้นายจ้างจึงมีบทบาทในการควบคุมลูกจ้างให้ทำงานตามต้องการ นักการเมืองจึงมีการนำภาพความสัมพันธ์แบบการเสนอตัวเป็นผู้รับใช้ดังกล่าว มาใช้ในการเลือกตั้งผ่านถ้อยคำอุปลักษณ์จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] จากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 26 การผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร]

จากแผนภาพที่ 26 แสดงให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] กับการเมือง พื้นที่ผสมผสานแสดงถึงการอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรมชาติ จึงมีผู้ที่เสนอตัวทำภารกิจให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจด้วยคุณสมบัติที่เชิญชวนให้ตกลง เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ความคิดนี้คือการเลือกจ้างงานที่ลูกจ้างรายใหม่มาเสนอตัวกับนายจ้างว่าตนเป็นลูกจ้างที่ขออาสาทำภารกิจ ทั้งยังชี้ให้เห็นว่าลูกจ้างเก่าๆนั้นมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

เพราะมักคิดว่าตนเองเป็นเจ้านายและไม่ให้เกียรติผู้เป็นนายจ้าง จึงเสนอคุณสมบัติที่เชิญชวนให้ตกลงว่าฝ่ายตนนั้นเป็นลูกจ้างที่รู้หน้าที่ พร้อมทำงานและให้เกียรติเจ้านาย องค์ประกอบในพื้นที่ดังกล่าวเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองในระยะเวลาของการเลือกตั้ง นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติชี้ให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองที่กำลังบริหารงานอยู่นั้นไม่ให้เกียรติประชาชนและคิดว่าตนมีอำนาจมากกว่า และนักการเมืองฝ่ายตนจะเป็นนักการเมืองที่จะไม่มีพฤติกรรมแบบฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

บริเวณพื้นที่ผืนสนามหญ้าให้เห็นการนำเสนอตนเองของนักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่า ฝ่ายตนนั้นมีความสมบูรณ์พร้อมมากกว่าฝ่ายอื่น นักการเมืองกำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นลูกจ้างที่มาสอดตัวเข้าทำงานอย่างเต็มที่ และให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นลูกจ้างเก่าที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเนื่องจากมีแนวความคิดที่ว่าตนเองเป็นเจ้านาย ประชาชนถูกกำหนดให้อยู่ในบทบาทนายจ้างที่ถูกกระทำและกำลังขาดผู้ใช้ เมื่อบทบาททั้งหมดมาอยู่ในช่วงของการเลือกตั้ง ประชาชนที่เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและมีอำนาจในการเลือกนักการเมือง ย่อมต้องเลือกนักการเมืองที่คิดว่าจะมีความเหมาะสมที่สุด จึงใช้หน้าที่ของนายจ้างในการเลือกลูกจ้างมาเลือกนักการเมือง เมื่อนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นลูกจ้างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ประชาชนก็จะต้องเลือกฝ่ายที่เสนอตัวว่าจะรับใช้อย่างดี นั่นคือนักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพราะทำให้เชื่อว่าเป็นบุคคลที่พร้อมจะมอบแต่สิ่งดี ๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (90)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุภารัตน์ เกตุราพันธุ์ ปราศรัยถึงช่วงเวลาที่พรรคเพื่อไทยเคยเป็นรัฐบาลว่าเป็นช่วงที่ประชาชนมีความสุขและร่ำรวย ต่างกับยุคสมัยปัจจุบันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นรัฐบาลที่กดขี่ประชาชนมาแล้ว 5 ปี โดยใช้อุปลักษณ์แสดงสถานะลูกจ้างกับนายจ้าง ดังตัวอย่าง

“เราเห็นพี่น้องเป็นเจ้านายเพราะพี่น้องเป็นคนที่เลือกเรา เราต้องทำงานให้กับพี่น้อง พี่น้องเป็นเจ้านายของเราค่ะ เราไม่เคยชี้หน้าด่าพี่น้องประชาชน เราไม่เคยเห็นพี่น้องเป็นพลทหาร เราไม่เคยเห็นพี่น้องเป็นลูกจ้างค่ะ เราเห็นพี่น้องคือนายของเราที่เราจะต้องทำให้มีความสุขและทำให้กระเป๋าทุงค์ แต่ก็ได้โดนขัดขวางทุกครั้งนะคะ”

(สุภารัตน์ เกตุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (90) พบการใช้คำว่า “เจ้านาย” และ “ลูกจ้าง” ในบริบทดังกล่าวคุณหญิงสุภารัตน์เปรียบการบริหารประเทศว่าเป็นเหมือนการทำธุรกิจ มุมมองการบริหารในยุคสมัยของพรรคเพื่อไทยนั้น นักการเมืองเปรียบเหมือนลูกจ้าง ลูกน้อง ที่มีประชาชนเป็นเจ้านาย นักการเมืองจึงทำงานตามคำสั่งของประชาชน แต่ในยุคสมัยของรัฐบาลที่ปกครองโดยทหาร คุณหญิงสุภารัตน์เปรียบว่านักการเมืองเป็นเหมือนเจ้านาย ในขณะที่ประชาชนเป็นลูกน้อง ทำให้นักการเมืองทำงานแบบไม่ใส่ใจประชาชนเพราะเชื่อว่าตนมีอำนาจมากกว่า

ตัวอย่างที่ (91)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ปราศรัยถึงการเป็นนักบริหารมืออาชีพของพรรคเพื่อไทย โดยชี้แจงว่าจุดมุ่งหมายคือการทำงานเพื่อประชาชน โดยเปรียบกับระบบการบริหารงานในบริษัทที่มีเจ้านายและลูกน้อง ดังตัวอย่าง

“และสุดท้ายผมเชื่อว่าเศรษฐกิจเราเข้าใจหมด หัวใจของเศรษฐกิจคือเราเป็นนักบริหารมืออาชีพ คำว่านักบริหารมืออาชีพคืออะไร เราไม่ใช่เจ้าของบริษัท เราเป็นคนที่มารับใช้ประชาชน เราไม่ใช่เจ้านายประชาชน เราไม่ชู้ตะคอกประชาชน”

(ชัชชาติ สิทธิพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

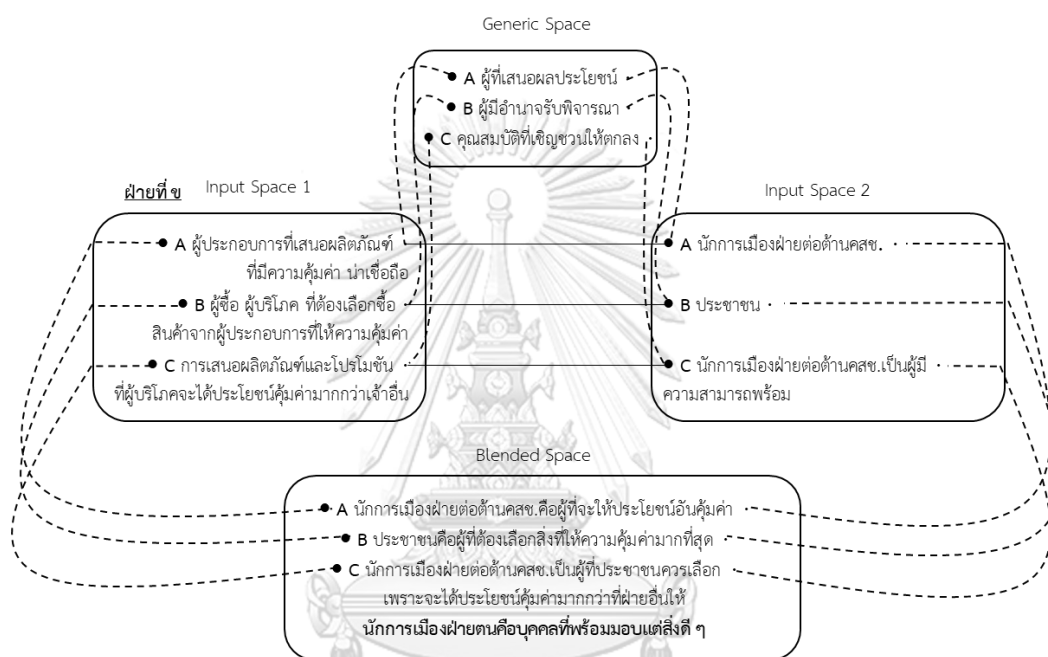
จากตัวอย่างที่ (91) นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ กล่าวว่า “เราไม่ใช่เจ้าของบริษัท เราเป็นคนที่มารับใช้ประชาชน เราไม่ใช่เจ้านายประชาชน” แสดงการเปรียบเทียบว่าการบริหารงานการเมืองเป็นเหมือนการทำงานในบริษัท นักการเมืองที่เข้ามาบริหารงานเปรียบเหมือนลูกน้อง ลูกจ้างในบริษัท ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามภาระมอบหมายที่ได้รับ ในบริบทยังตีความได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาประชาชนถูกปฏิบัติอย่างไม่ให้เกียรติ จากข้อความที่กล่าวว่าที่ผ่านมาประชาชนถูก “ชู้ตะคอก” ดังนั้นประชาชนจึงควรเลือกพรรคเพื่อไทย เพราะพรรคเพื่อไทยมองว่าประชาชนเปรียบเหมือนเจ้านายที่มีอำนาจมากกว่า และต้องควบคุมนักการเมืองได้

3.6.4 ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]

ความคุ้มค่าของสินค้าอาจวัดได้จากปริมาณของสินค้า คุณภาพ และราคา ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] จึงเป็นการใช้อุปลักษณะของนักการเมืองที่นำเสนอให้ประชาชนรู้สึกว่ายานตนนั้นเหมาะสมที่สุดในตัวเลือกทั้งหมด จึงใช้อุปลักษณะในแวดวงความหมายการทำธุรกิจที่ฉายภาพการขายสินค้าที่ให้ความคุ้มค่าแก่ผู้บริโภค เช่น การลด

ราคาสินค้า การแลกซื้อ การแจกสินค้าฟรี และการแถมสินค้า เป็นต้น จากข้อมูลพบการใช้ฉลากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 27 การผสมมโนทัศน์ในฉลากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 27 แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉลากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] สิ่งที่เชื่อมโยงฉลากทัศน์ดังกล่าวกับการเมืองเข้าไว้ด้วยกันคือการมีผู้ที่เสนอผลประโยชน์ มีผู้มีอำนาจตัดสินใจ และมีคุณสมบัติที่เชิญชวนให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตอบตกลง พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดในฉากพื้นที่การค้าที่มีผู้ประกอบการต่างก็พยายามเสนอขายสินค้าของตนให้แก่ผู้บริโภค ผู้ประกอบการอีกฝ่ายหนึ่งเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่า คุ้มค่าราคา น่าเชื่อถือมากกว่าของคู่แข่งทางการค้า เพื่อให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าของตน และบริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง นักการเมืองฝ่ายที่แสดงตัวต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติพยายามทำให้เห็นว่านโยบายของพรรคการเมืองฝ่ายอื่นไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ฝ่ายตนจึงนำเสนอ นโยบายและความสามารถที่เชื่อว่าดีกว่าเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนมาเลือกฝ่ายตน

การนำเสนอฉากทัศน์ดังกล่าวของนักการเมือง เมื่อพิจารณาด้วยแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์แล้วจะเห็นได้ว่า บริเวณพื้นที่ผืนงานจะเห็นการผสมองค์ประกอบของการเสนอขายสินค้ากับการเมืองมาใช้ร่วมกันจนเกิดแนวความคิดที่ว่า นักการเมืองฝ่ายตนคือบุคคลที่พร้อมมอบแต่สิ่งดี นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาตินำเสนอให้อยู่ในบทบาทของผู้ประกอบการที่มานำเสนอสินค้าที่คุ้มค่า ส่วนประชาชนรับบทบาทเป็นผู้บริโภค ในฉากช่วงเวลาของการเลือกตั้ง การนำเสนอภาพด้วยฉากทัศน์นี้ ประชาชนจึงรับเอาหน้าที่ของผู้บริโภคที่ต้องเลือกสินค้าที่คุ้มค่าที่สุดมาใช้ในการเลือกนักการเมืองผู้ซึ่งนำเสนอตนเองว่ามีสินค้าที่คุ้มค่ากว่าเจ้าอื่น ๆ การใช้ฉากทัศน์นี้ นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเป็นผู้ที่ประชาชนควรเลือกเพราะจะได้ประโยชน์คุ้มค่ามากกว่าที่ฝ่ายอื่นให้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ 2 ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตัวอย่างที่ (92)

สถานการณ์การสื่อสาร

บนเวทีการปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคอนาคตใหม่ นายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคเชิญชวนให้ประชาชนเลือกพรรคอนาคตใหม่เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศ โดยนำเสนอว่า พรรคอนาคตใหม่มีข้อดีที่สมาชิกพรรคล้วนเป็นนักการเมืองหน้าใหม่ที่มีความสามารถ อีกทั้งมีตนซึ่งเป็นอาจารย์ด้านกฎหมายเข้าไปแก้ไขรัฐธรรมนูญ และยังได้นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ไปเป็นนายกรัฐมนตรี ดังตัวอย่าง

“เลือกคนใหม่ เลือกพรรคใหม่ เลือกอนาคตใหม่ ได้ส.ส.คนหน้าใหม่ในทางการเมือง เพราะทุกคนแบบข้างหลังผมนี้เข้ายืนหน่วยยืนหน่วย แล้วก็ได้ของแถมอีกชิ้นนึง ได้ผม อาจารย์ปิยบุตรไปแก้รัฐธรรมนูญด้วย ยังไม่พอยังไม่พอเราเลือกพรรคอนาคตใหม่ ได้ส.ส.หน้าใหม่ในทางการเมือง ได้ผมไปแก้รัฐธรรมนูญแล้วแถมของแถมชิ้นใหญ่ๆอีกชิ้น ได้ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจเป็นนายกรัฐมนตรี”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (92) มีการใช้คำว่า “ของแถม” และ “ของแถมชิ้นใหญ่ ๆ” ของแถมหมายถึงของที่เติมหรือเพิ่มให้จากของที่ซื้อ ปรับดังกล่าวว่านายปิยบุตรเปรียบเทียบว่าการเลือกตั้งครั้งนี้เปรียบเสมือนการเลือกซื้อสินค้า โดยที่ประชาชนเป็นผู้เลือกซื้อสินค้า พรรคการเมืองเป็นเหมือน

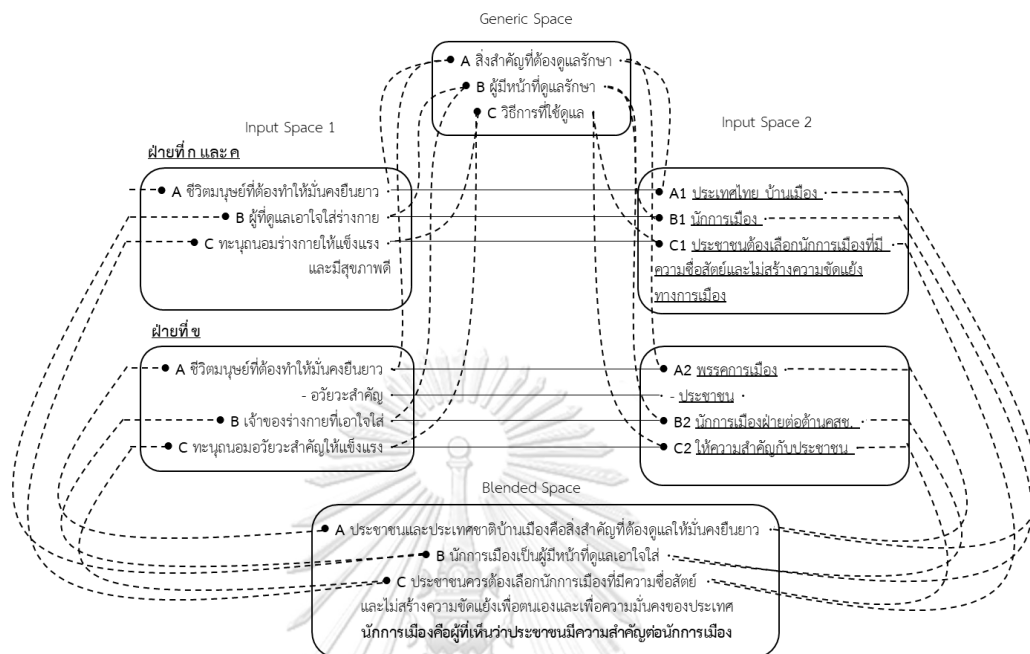
ร้านค้าที่มีสินค้าอยู่มากมาย ตัวนักการเมืองเปรียบได้กับสินค้าที่ผู้ซื้อต้องเห็นว่าคุ้มค่าจึงจะเลือกซื้อ นายปิยุบตรจึงใช้อุปลักษณ์ว่า “ของแถม” เปรียบกับตัวเองเพื่อให้ประชาชนเห็นว่าสินค้าของร้านค้านี้มีความคุ้มค่า และเปรียบนายธนาธร หัวหน้าพรรคว่าเป็นของแถมชิ้นใหญ่ หากผู้ซื้อเลือกซื้อสินค้าไปในปริมาณมากอีกด้วย

3.7 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]

นักการเมืองได้นำคำที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพนอกร่างกายมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งสภาพร่างกาย การดำรงชีวิต มาใช้เพื่อกล่าวถึงกิจกรรมทางการเมือง ด้านอวัยวะในร่างกายและสุขภาพร่างกายของมนุษย์ พบการใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับอวัยวะสำคัญภายในร่างกายที่ทำหน้าที่ต่างกันไป และสภาพสภาวะของร่างกาย เช่น หัวใจ เส้นเลือด ตาย แข็งแรง พิกุล มาใช้กล่าวถึงสถานะทางการเมืองของฝ่ายตนและฝ่ายอื่น ส่วนการเจริญเติบโตตามวัยของมนุษย์ เป็นอุปลักษณ์ที่ฉายภาพร่างกายที่พัฒนาไปตามช่วงวัยต่าง ๆ ของความเป็นมนุษย์ เช่น การบ่งบอกสถานะการเกิด พัฒนาการของเด็ก การแสดงพฤติกรรมความเป็นเด็ก ภาพเหล่านี้ใช้เพื่อบอกความเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้นของฝ่ายตนเอง และใช้ดูหมิ่นความสามารถของฝ่ายอื่น

จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมือง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ทั้งนี้ ฝ่าย ก และ ฝ่าย ค ใช้ฉากทัศน์ในลักษณะเดียวกัน แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการพหุสัมพันธ์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 28 การผสมผสานมิติทัศน์ใหม่ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]

จากแผนภาพที่ 28 เป็นการผสมผสานมิติทัศน์ใหม่ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] พื้นที่คุณลักษณะร่วมปรากฏสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างมโนอุปลักษณ์ดังกล่าวกับการเมืองเข้าไว้ด้วยกันคือ เรื่องการดูแลสุขภาพและให้ความสำคัญกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ เห็นได้จากพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่เกี่ยวข้องกับร่างกายและการดูแลสุขภาพมนุษย์ สิ่งที่ต้องดูแลสุขภาพคือร่างกาย ชีวิตมนุษย์ และอวัยวะที่ต้องทำให้แข็งแรงยืนยาว สิ่งที่จะบ่งบอกได้ว่าร่างกายนั้นมีสถานะเป็นอย่างไรคือลมหายใจและการมีชีวิต ซึ่งวัดได้จากสุขภาพร่างกายว่าแข็งแรงสมบูรณ์หรือไม่ ผู้มีหน้าที่ดูแลสุขภาพคือเจ้าของร่างกายที่เอาใจใส่ และเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่จะรักษาชีวิตและร่างกายไว้ได้คือผู้ที่ดูแลร่างกายนั้นต้องดูแลสุขภาพและใส่ใจอวัยวะที่สำคัญในร่างกาย ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง สิ่งที่ต้องดูแลสุขภาพคือองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมือง ประเทศ ประชาชน สถานะของสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องรักษาข้างต้น วัดได้จากศักยภาพทางการเมืองในเวลานั้น เปรียบได้กับความแข็งแรงของชีวิต อย่างไรก็ตาม เป้าหมายของการทะนุถนอมร่างกายให้แข็งแรง และมีสุขภาพดีของแต่ละฝ่ายนั้นมีความแตกต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเทียบว่าการทะนุถนอมให้ร่างกายแข็งแรง หมายถึงการที่ประชาชนต้อง

เลือกนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์และไม่สร้างความขัดแย้งทางการเมือง ส่วนฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบว่าสิ่งนั้นหมายถึงการให้ความสำคัญกับประชาชน

พื้นที่ผสวน นักการเมืองใช้ฉากทัศน์นี้เพื่อแสดงแนวคิดสำคัญว่า “ประชาชนมีความสำคัญต่อนักการเมือง” เห็นได้จากการเลือกเอาบทบาทของการเป็นร่างกายมนุษย์มาแทนประชาชน พรรคการเมือง และประเทศชาติบ้านเมือง ซึ่งนักการเมืองย่อมต้องการที่จะรักษาสถานะร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงและมีลมหายใจต่อไป และในระยะเวลาของการเลือกตั้งเป็นช่วงสำคัญที่นักการเมืองจะรักษาสถานะของตนเองไว้ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประชาชนจะต้องเป็นผู้ทำให้นักการเมืองชนะเลิศเลือกตั้งให้ได้ ด้วยองค์ประกอบดังกล่าว ประชาชนจึงควรต้องเลือกนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์และไม่สร้างความขัดแย้งเพื่อตนเองและเพื่อความมั่นคงของประเทศ เปรียบได้กับการดูแลรักษาอวัยวะสำคัญภายในร่างกายและร่างกาย ฉากทัศน์นี้นักการเมืองจึงเป็นผู้ที่ทำให้เชื่อว่าประชาชนมีความสำคัญต่อนักการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (93)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐ ได้กล่าวถึงนโยบายของพรรคในการประชันวิสัยทัศน์รายการ “ไทยรัฐดีเบตเลือกตั้ง 62” ว่าพรรคพลังประชารัฐจะเป็นพรรคที่เหมาะสมที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะนโยบายของพรรคเน้นความโปร่งใส และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งนายอุตตมได้กล่าวเปรียบถึงความขัดแย้งในอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทยว่าเป็นร่างกายที่บอบช้ำ ดังตัวอย่าง

“ในการเลือกตั้งที่ประชาชนชาวไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่คูหากาบัตรในครั้งนี้จะครับ พรรคพลังประชารัฐเชื่อว่าเราจะเป็นทางเลือกที่มีนโยบายที่ตอบโจทย์ความต้องการของคนไทยได้ตรงจุดมากที่สุด นโยบายทั้งหมดของพรรคพลังประชารัฐตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส ก้าวข้ามความขัดแย้ง ไม่ให้เกิดความเสียหาย บอบช้ำ ที่เราต้องผ่านมาในระยะเวลาก่อนหน้านี้”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (93) มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คำว่า “บอบซ้ำ” เพื่อเปรียบเทียบถึงสถานการณ์การเมืองในประเทศไทย การบอบซ้ำทางร่างกายนั้นคืออาการฟกช้ำและระบมจากการถูกกระแทกหรือโดนทำร้าย ในบริบทนี้จึงเป็นการเปรียบว่า ประเทศไทยก็เหมือนมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดความขัดแย้งรุนแรงทางการเมือง จึงเปรียบได้กับการที่ร่างกายผ่านการกระทบกระทั่งหรือถูกทำร้ายมา ดังนั้นสภาวะบ้านเมืองหลังจากที่ความขัดแย้งทางการเมืองได้ผ่านไปแล้ว จึงเป็นเหมือนร่างกายที่มีความบอบซ้ำซึ่งสร้างความเจ็บปวด การวางนโยบายที่ไม่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ลักษณะรุนแรงซ้ำอีก จึงเป็นเหมือนการระมัดระวังไม่ให้ร่างกายเกิดการบาดเจ็บ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (94)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายยุรนันท์ ภมรมนตรี กล่าวปราศรัยบนเวทีพรรคเพื่อไทยว่า ตลอดระยะเวลาที่พรรคเพื่อไทยทำงานการเมืองมา นับตั้งแต่เป็นพรรคไทยรักไทยและพรรคพลังประชาชน สิ่งสำคัญที่สุดที่พรรคคำนึงถึงคือประชาชน โดยเปรียบว่าประชาชนเป็นอวัยวะหัวใจ ดังตัวอย่าง

“วันนี้จะครบได้เวลาที่พวกเรา ทุกคนจะครบ คนไทยคนไหนรักประเทศบ้าง คนไทย คนไหนรักประชาธิปไตยบ้าง คนไทยคนไหนอยากออกไปเลือกตั้งบ้าง ใครรักเพื่อไทยบ้าง ขอเสียงข้างหลังบ้างนะครับ ใครรักประชาชนบ้าง นี่แหละครับหัวใจหลักของพรรคเพื่อไทย หัวใจคือประชาชนนะครับ ที่ผ่านมามีทั้งพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน เรามีพรรคเพื่อไทยที่เราได้อยู่ได้ทุกวันนี้เพราะหัวใจเราคือประชาชน”

(ยุรนันท์ ภมรมนตรี, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (94) มีการใช้คำว่า “หัวใจ” ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของร่างกายที่ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปยังอวัยวะต่าง ๆ ในบริบทนี้เป็นการเปรียบว่า พรรคเพื่อไทยเป็นเหมือนร่างกายของมนุษย์คนหนึ่ง สิ่งสำคัญที่สุดที่พรรคเพื่อไทยคำนึงถึงเป็นอันดับแรกคือประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงเปรียบได้กับอวัยวะหัวใจในร่างกาย ที่หากขาดอวัยวะนี้ไปก็อาจทำให้เสียชีวิต

ตัวอย่างที่ (95)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างนี้เป็นส่วนหนึ่งในบทเพลงคิดใหม่ ทำใหม่ กล้าเปลี่ยนแปลง ของพรรคไทยรักษาชาติ เนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับนโยบายที่พรรควางแผนดำเนินการ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาบ้านเมือง เพราะประเทศชาติประสบปัญหามากกว่า 4 ปี จากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังตัวอย่าง

“ท.ท.ท. ท.ช.ช. ท.ท.ท. ท.ช.ช. โลกใบนี้กว้างใหญ่ โลกก้าวไกล ไทยก็ต้องก้าวทัน
ใช้เทคโนโลยีแก้ปัญหา มีประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน รวมคนความคิดทันสมัย ทั้งรุ่นเล็ก
รุ่นใหญ่ ร่วมกันทำงาน บอบช้ำ 4 ปีกว่า ไทยต้องมารักษาชาติด้วยกัน”

(เพลงคิดใหม่ ทำใหม่ กล้าเปลี่ยนแปลง, พรรคไทยรักษาชาติ)

จากบทเพลงดังกล่าว พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “บอบช้ำ” เพื่อกล่าวถึงประเทศไทย อาการบอบช้ำเป็นอาการฟกช้ำระบมของร่างกาย อาจเกิดขึ้นกับอวัยวะภายในหรือภายนอกจากการถูกระแทกอย่างแรง ตัวอย่างนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบว่า ประเทศไทยเปรียบเหมือนกับร่างกายของมนุษย์ การรัฐประหารเปรียบได้กับการทำร้ายร่างกาย ผลกระทบอันร้ายแรงที่เกิดจากการรัฐประหารอาจเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เปรียบเหมือนกับอาการบอบช้ำที่ยังรู้สึกภายในหรือปรากฏบนร่างกายจากการถูกทำร้ายในอดีต

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (96)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายชาติา ไทยเศรษฐ์ รองหัวหน้าพรรคภูมิใจไทย กล่าวปราศรัยถึงโครงสร้างของประเทศไทย โดยระบุว่าสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามคือประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ดังตัวอย่าง

“ถ้าเปรียบประเทศเป็นร่างกายมนุษย์ พี่น้องชวนาชาวไร่ก็คือเส้นเลือดที่ไปอยู่
ทุกอณูของร่างกาย ที่เส้นเลือดวิ่งไปทั่วร่างกายก็ดี แต่ถ้าเส้นเลือดตีบตันร่างกายก็เหมือน
ท่านคงเห็นคนที่เส้นเลือดตีบ”

(ชาดา ไทยเศรษฐ์, พรรคภูมิใจไทย)

จากตัวอย่างที่ (96) มีการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบว่า ประเทศไทยเป็นเหมือนร่างกาย
ของมนุษย์ ด้วยถ้อยคำอุปมาว่า “ร่างกายมนุษย์” “เส้นเลือด” และ “เส้นเลือดตีบตัน” ในบริบท
ดังกล่าวเมื่อประเทศไทยเป็นร่างกายแล้ว ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่
ของประเทศ จึงเป็นเหมือนเส้นเลือดที่อยู่ในส่วนต่าง ๆ ทั่วร่างกาย ทำหน้าที่นำเลือดไปหล่อเลี้ยงให้
แต่ละอวัยวะมีความสมบูรณ์ การที่ละลาย ไม่ใส่ใจสุขภาพความแข็งแรงของเส้นเลือด ปล่อยให้
เส้นเลือดตีบตัน เป็นการเปรียบถึงความไม่เอาใจใส่ต่อกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรจนอาจจะ
สร้างผลกระทบในวงกว้างในระดับประเทศต่อไปได้

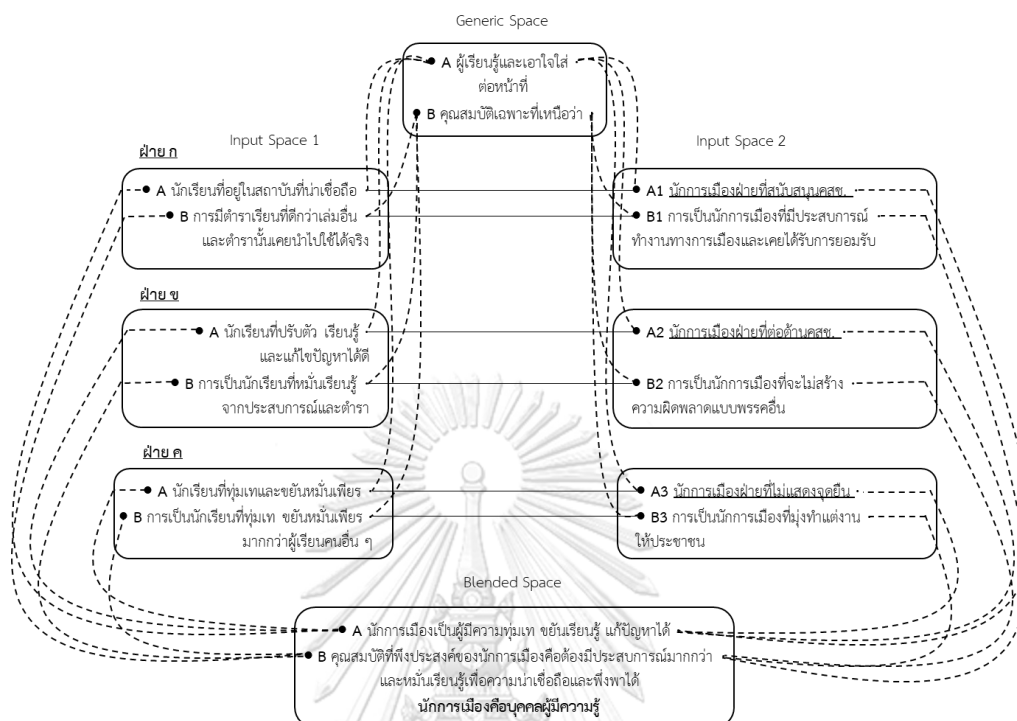
3.8 มโนอุปมา [การเมืองคือการศึกษา]

การศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีหลายกระบวนการ การใช้อุปมาของนักการเมืองในการ
เลือกตั้งครั้งนี้พบว่า นักการเมืองนำถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาใช้อย่างหลากหลาย ได้แก่ การ
ใช้อุปมาที่เกี่ยวข้องกับการสอบวัดและประเมินผลทางการศึกษา การใช้อุปมาที่แสดงถึง
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จำแนกได้เป็นฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] และ
ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] ดังนี้

3.8.1 ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]

ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] เป็นฉากทัศน์ที่นำมาใช้เพื่อแสดงศักยภาพ
ทั้งด้านบวกและลบของนักการเมือง ฉากทัศน์ดังกล่าวจะฉายภาพพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน
ทั้งความขยัน ความเชี่ยวชาญทางความรู้ การใส่ใจการสอนในตำราเรียน จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์
ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
(ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการ
แสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียด
ตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 29 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]

แผนภาพที่ 29 แสดงการผสมผสานโน้ตทัศน์ตามฉากทัศน์การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงลักษณะสำคัญคือการเป็นผู้มีความรู้และเอาใจใส่ต่อหน้าที่ ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางประการที่เหนือว่า บริเวณพื้นที่ความคิดค้นเค้าเกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่หมั่นศึกษาเล่าเรียนและมีความสามารถที่สัมพันธ์กับความสามารถทางการเมือง ทั้งนี้แต่ละกลุ่มการเมืองก็มีองค์ประกอบในพื้นที่ความคิดค้นเค้าแตกต่างกัน

ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) เปรียบว่าตนเองเป็นนักเรียนที่ปรับตัวเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้ดี ข้อดีจากการเป็นนักเรียนที่หมั่นเรียนรู้จากประสบการณ์และตำรานี้ คือการเป็นนักการเมืองที่จะไม่สร้างความผิดพลาดแบบพรรคอื่น ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) เปรียบว่าตนเองเป็นนักเรียนที่อยู่ในสถาบันที่น่าเชื่อถือ ทั้งยังมีตำราเรียนที่ดีกว่าเล่มอื่น ๆ และตำรานั้นเคยนำไปใช้ได้จริง เพื่อสื่อถึงการเป็นนักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยทำงานทางการเมืองมาก่อนและได้รับการยอมรับ และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) เปรียบตนเองว่าเป็นนักเรียนที่ทุ่มเทและขยันหมั่นเพียร และคุณสมบัติที่เป็นความขยันหมั่นเพียรมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ นี้ แสดงให้เห็นว่าพรรคฝ่ายตนเป็นนักการเมืองที่มุ่งทำแต่งานให้ประชาชน

พื้นที่ผานแสดงให้เห็นแนวคิดที่นักการเมืองต้องการนำเสนอว่า นักการเมืองคือบุคคลผู้มีความรู้ เห็นได้จากการที่นักการเมืองกำหนดบทบาทของตัวเองให้เป็นผู้เรียนที่หมั่นศึกษาเล่าเรียน มีเครื่องมือเป็นตำราเรียนและบทเรียน เพื่อนำเสนอว่าตนเป็นนักเรียนที่มีความรู้ดี การนำเสนอสิ่งนี้ในฉากที่เป็นงานการเมือง ทำให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองเป็นบุคคลผู้มีความทุ่มเท ขยันเรียนรู้ แก้ปัญหาได้ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักการเมืองจึงต้องเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่าและหมั่นเรียนรู้เพื่อความน่าเชื่อถือและพึ่งพาได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (97)

สถานการณ์การสื่อสาร

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวขอบคุณประชาชนที่มาฟังปราศรัยของพรรคพลังประชารัฐ พลเอกประยุทธ์กล่าวว่าการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยเปรียบอดีตที่ไม่ดีเป็นบทเรียนซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการเรียนที่ผู้เรียนต้องเอาใจใส่ ดังตัวอย่าง

“เรากำลังมาร่วมกันทำประวัติศาสตร์ให้ประเทศไทยในสิ่งที่ดีกว่าในวันข้างหน้า วันนี้ทำเพื่อเป็นประวัติศาสตร์ที่ดีในวันหน้า อดีตที่ผ่านมาประวัติศาสตร์ใดไม่ดี จำไว้เป็น บทเรียน อย่าให้ใครมาบอกว่าสิมันนั้นไม่จำวันนี้ แล้วมาทำอันนี้ไม่ทำไปทำวันหน้า มันไม่มีอนาคตทั้งสิ้น โอเคไหม”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (97) พบการใช้คำว่า “บทเรียน” เป็นคำที่อยู่ในแวดวงความหมายการศึกษา ซึ่งบทเรียนเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่อยู่ในตำราเรียน ผู้เรียนสามารถใช้ศึกษาหรือทบทวนความรู้ได้ ในบริบทของตัวอย่างดังกล่าวเมื่อนำมาใช้ในทางการเมือง เหตุการณ์ที่พลเอกประยุทธ์กล่าวอ้างถึงคือประวัติศาสตร์ที่ไม่ดี หรืออาจกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์นั้นคือความขัดแย้งทางการเมืองหรือการมีนักการเมืองที่ทุจริตจึงเปรียบเสมือนบทเรียนในตำรา ประชาชนจึงเป็นเหมือนผู้เรียนที่ต้องเอาใจใส่บทเรียนเก่า ๆ ที่ผ่านมา

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (98)

สถานการณ์การสื่อสาร

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ปราศรัยถึงศักยภาพของพรรคเพื่อไทยในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาความยากจนที่พรรคเพื่อไทยเคยทำสำเร็จในสมัยที่เป็นรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ด้วยการเปรียบว่าความเชี่ยวชาญดังกล่าวเหมือนตำราเรียนในพรรค ดังตัวอย่าง

“กูไม่เคยคิดเป็นนายก ถ้ารักษาการณ์เมื่อไหร่ พร้อม พี่น้องครับเรื่องที่ 1 พรรคเพื่อไทยเรื่องแก้ปัญหาความยากจน พี่น้องไม่ต้องห่วง มันมีตำราเอาจากไทยรักไทย เอาจากเพื่อไทยมาปิดฝุ่นนิดหน่อย ผมก็เป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ได้ไม่ยาก ก็มันมีอยู่แล้ว พี่น้อง”

(เฉลิม อยู่บำรุง, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างดังกล่าวเป็นการนำประสบการณ์ของพรรคเพื่อไทยเมื่อครั้งเป็นรัฐบาลในนามพรรคไทยรักไทยมาเปรียบเทียบกับตำราเพื่อแสดงถึงความเชี่ยวชาญ การเปรียบเทียบดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางการเมืองเปรียบเสมือนตำราที่เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมาศึกษา ผู้บริหารพรรคหรือสมาชิกพรรคที่เคยทำงานในพรรคมานานเปรียบได้กับผู้เขียนตำรา ส่วนนักการเมืองในพรรคที่เพิ่งเข้ามาดำรงตำแหน่งหรืออาจเป็นนักการเมืองที่ไม่เคยบริหารงานด้านนั้น ๆ มาก่อน เปรียบได้กับผู้เรียนที่มีตำราติดอยู่แล้ว ทำให้พร้อมที่จะทำงานด้านนั้นได้ทันที

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (99)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ให้สัมภาษณ์ถึงภารกิจเกี่ยวกับการเมืองที่ตนได้ลงพื้นที่พบปะประชาชนในช่วงเวลาถูกรัฐประหาร 4-5 ปีที่ผ่านมา โดยเปรียบการทำงานการเมืองกับการเรียนที่ไม่มีช่วงปิดเทอม ดังตัวอย่าง

“คืออธิบายอย่างนี้ว่า เขาไม่ให้ทำกิจกรรมการเมือง แต่ว่า 4-5 ปีนี้ ผมไม่เคยหยุดไม่ว่าทำผิดกฎหมายนะ แต่หมายความว่าผมก็ใช้เวลาเนี่ย คือผมมองว่าผมเนี่ยเป็นนักการเมืองอาชีพ ผมไม่เคยยอมรับตรรกะที่บอกว่าปฏิบัติแล้วก็คุณก็พักผ่อน เว้นวรรค ปิดเทอม ไม่มี การเมืองมันปิดเทอมไม่ได้ มันพักผ่อนไม่ได้ มันเว้นวรรคไม่ได้ เพราะบ้านเมืองมันมีปัญหา ประชาชนมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ผมก็ใช้เวลาในการพบปะประชาชน ไม่ได้ทำกิจกรรมทางการเมือง แต่ไปสัมผัส ไปฟังเสียง ไปเรียนรู้ ว่าแล้วเราจะแก้ปัญหาให้เขาอย่างไร”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

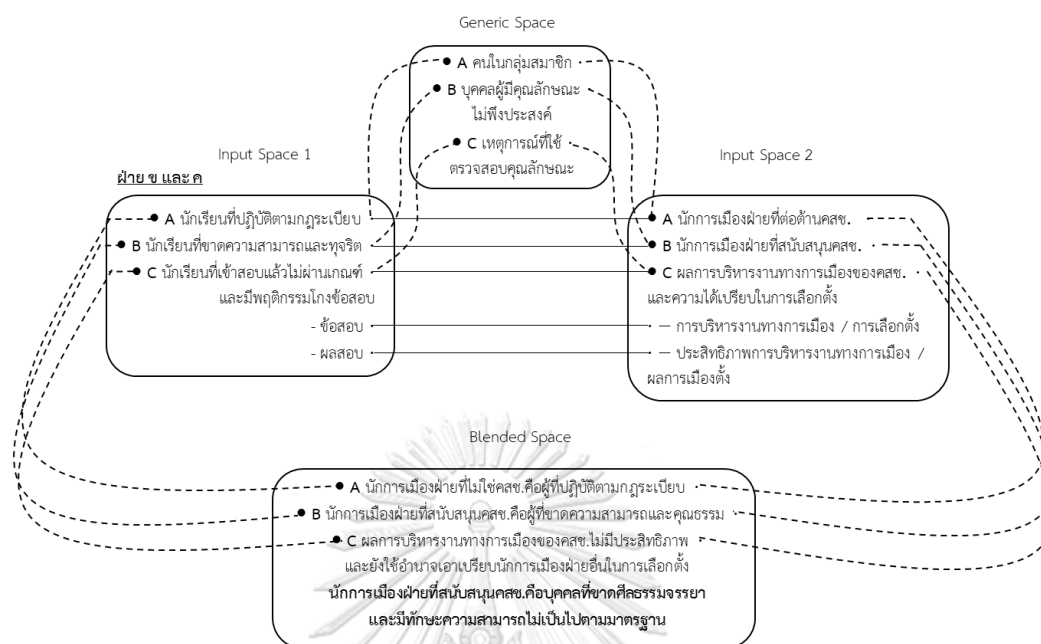
ตัวอย่างดังกล่าว พบการใช้คำว่า “ปิดเทอม” ซึ่งอยู่ในแวดวงความหมายเกี่ยวกับการศึกษา เมื่อนำมาใช้ในบริบทดังกล่าว นายอภิสิทธิ์และนักการเมืองจึงเปรียบได้กับนักเรียน ช่วงเวลาที่ประเทศไทยถูกรัฐประหารตั้งแต่พ.ศ. 2557 เป็นช่วงที่ห้ามมีกิจกรรมทางการเมืองจึงเปรียบได้กับการปิดเทอมของนักเรียน การที่นายอภิสิทธิ์ยังคงลงพื้นที่สำรวจปัญหาของประชาชน จึงเปรียบเสมือนนักเรียนที่ไม่มีช่วงเวลาปิดเทอมเพื่อพักผ่อน สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดต้องการนำเสนอความทุ่มเทในการทำงานของตน ไม่ว่าจะมีย่อจำกัดใด ๆ ก็ตาม

3.8.2 ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]

การสอบและวัดผลการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้หรือความสามารถในเรื่องที่ศึกษาเพียงพอหรือไม่ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นักการเมืองได้ใช้อุปกรณ์ที่จัดอยู่ในฉากทัศน์ดังกล่าวเพื่ออธิบายความสามารถของนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เพื่อสื่อสารเรื่องความซื่อสัตย์ และเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนช่วยลงคะแนนเสียงให้ฝ่ายตน โดยใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกันจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 30 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]

ตามแผนภาพที่ 30 ข้างต้นนี้ เป็นแผนภาพที่แสดงการผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์การวัดผล การเรียน ในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมของฉากทัศน์นี้เกี่ยวข้องกับการมีบุคคลไม่พึงประสงค์ใน เหตุการณ์หนึ่งที่ใช้ตรวจสอบคุณลักษณะ การอยู่ในสถานการณ์ที่มีบุคคลไม่พึงประสงค์นี้เชื่อมโยง สัมพันธ์ทั้งพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่เกี่ยวข้องกับการสอบวัดผลที่มีผู้เรียนที่สอบตกหรือมีผู้เรียนที่โกง การสอบ และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง นักการเมือง ทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็กำหนดให้ตนเองเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ นักเรียนที่ขาดความสามารถ และทุจริตคือนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การขาดความสามารถและ ทุจริตดังกล่าวเป็นการที่นักเรียนผู้นั้นเข้าสอบแล้วไม่ผ่านเกณฑ์ ทั้งยังมีพฤติกรรมโกงข้อสอบอีกด้วย พฤติกรรมดังกล่าวหมายถึงการบริหารงานทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและความ ได้เปรียบในการเลือกตั้ง

แนวทางการผสมมโนทัศน์ทำให้เห็นว่า ฉากทัศน์การวัดผลการศึกษาดังกล่าว มุ่งนำเสนอ แนวคิดที่ว่า นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคสช. คือบุคคลที่ขาดศีลธรรมจรรยา อีกทั้งยังมีทักษะ ความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เห็นได้จากพื้นที่ผสมที่มีการผสมองค์ประกอบจากพื้นที่ ความคิดต้นเค้า นักการเมืองกำหนดบทบาทให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้เรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ แต่ กำหนดให้นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้เรียนที่สอบตกหรือผู้เรียนที่

โกงข้อสอบ บทบาทผู้เรียนทั้งสองประเภทดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง การเลือกนำองค์ประกอบในพื้นที่ความคิดทั้งสองมาผสานกันทำให้เกิดภาพด้านลบแก่ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นได้จากการรับเอาคุณลักษณะความไม่ซื่อสัตย์จากการเป็นผู้เรียนที่โกงข้อสอบ และลักษณะผู้ขาดศักยภาพจากผู้เรียนที่สอบตก ประชาชนจะเกิดความเห็นอกเห็นใจและเอาใจช่วยฝ่ายที่ถูกเอาเปรียบที่มีความสามารถมากกว่า ทั้งที่นักการเมืองไม่ได้ต้องการความเป็นธรรมจากการสอบแข่งขัน แต่ต้องการชนะเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งทางการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (100)

สถานการณ์การสื่อสาร

พล.ต.อ.เสรีพิสุทธ์ เตมียาเวส ให้สัมภาษณ์ถึงความไม่ยุติธรรมของกติกากการเลือกตั้งที่เป็นผลมาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่ากติกานั้นทำให้พรรคการเมืองบางพรรคเสียเปรียบ แต่พรรคที่เกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เปรียบอย่างเห็นได้ชัด โดยนำไปเปรียบกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ดังตัวอย่าง

“สมมติว่า คนเนี่ยดูหนังสือหน้าไปสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทุกคนก็ดูตั้งหน้าตั้งตา แล้วไปสอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตนะ ใครได้ก็ได้ ใครไม่ได้ก็ไม่ได้ ถูกไหม แต่มีอยู่คนหนึ่งมันโกงเข้าไป โกงข้อสอบ โกงก็เข้าไปได้ไง แล้วสมมติว่า เอาละ ให้เรียนได้ด้วย สมมติว่าให้เรียนได้ ถามว่าเมื่ออาจารย์เขาตรวจสอบมาว่าคุณโกงข้อสอบเข้ามาเนียะ จะยังให้เป็นนักศึกษา เรียนต่อหรือจะให้ออก อะคุณจอห์นว่าไง”

(เสรีพิสุทธ์ เตมียาเวส, พรรคเสรีรวมไทย)

ตัวอย่างที่ (100) ข้างต้นนี้ พบการใช้คำว่า “สอบเข้ามหาวิทยาลัย” “โกง” “โกงข้อสอบ” “เรียน” “อาจารย์” และ “นักศึกษา” เป็นการเปรียบเทียบการเลือกตั้งกับการทำข้อสอบเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเปรียบเป็นนักศึกษา ประชาชนเปรียบได้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การปรับสัดส่วนคะแนนคำนวณส.ส.ที่ไม่เป็นธรรมเปรียบได้กับการโกงข้อสอบเพื่อให้ได้เข้าเรียน สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยที่การเลือกตั้งใช้กฎกติกาดังกล่าวเพราะผู้ลงสมัครทุกฝ่ายจะมีโอกาสชนะไม่เท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ (101)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ กล่าวปราศรัยถึงกลยุทธ์ในการหาเสียงของพรรคพลังประชาชน ซึ่งส่งผลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นตัวแทนของพรรคเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คุณหญิงสุตารัตน์กล่าวว่า การที่พรรคพลังประชาชนนำเรื่องความโปร่งใสและความสงบทางการเมืองมาใช้หาเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นเพียงเรื่องหลอกลวงประชาชน เพราะพลเอกประยุทธ์และคณะรักษาความสงบแห่งชาติเองเป็นฝ่ายที่พยายามสร้างให้บรรยากาศทางการเมืองมีความขัดแย้งอยู่ตลอดเวลาเพื่อเป็นข้ออ้างในการเข้ามาแทรกแซงการเมือง คุณหญิงสุตารัตน์ใช้อุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังตัวอย่าง

“เพราะตลอดระยะเวลาเขาพยายามที่จะให้เกิดความขัดแย้งบอกว่ามาสร้างความโปร่งใส วันนี้ตรงไหนที่มีความโปร่งใสบ้าง และพยายามจะจุดไฟสร้างความขัดแย้งตลอดเวลา เพราะถ้าบ้านเมืองสงบเขาไม่มีที่ยืนค่ะ เพราะลงเลือกตั้งก็สอบตกมาตลอดค่ะพวกนี้”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างมีการใช้คำว่า “สอบตก” การสอบตกหมายถึงผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เมื่อใช้ในบริบทดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบว่าการเลือกตั้งเป็นการทดสอบวัดระดับความสามารถทางการศึกษา ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเปรียบเป็นผู้เรียน คะแนนเสียงที่ได้รับในการเลือกตั้งเปรียบได้กับคะแนนสอบที่ทำได้ หากได้รับตำแหน่งทางการเมืองก็จะเป็นการสอบผ่าน แต่หากการเลือกตั้งครั้งนั้นไม่ได้รับตำแหน่งใด ๆ ก็จะเป็นการสอบตก

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (102)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ กล่าวถึงความสามารถของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการบริหารประเทศ นายจรินทร์กล่าวว่าหลังจากที่พลเอกประยุทธ์ยึดอำนาจและบริหารงานมากกว่า 5 ปีแล้ว ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความสงบทางการเมืองและเรื่องเศรษฐกิจได้

“การบ้านประเทศไทยยุคลุงตู่มี 2 ข้อใหญ่ข้อ 1 ทำอย่างไรให้ประเทศไทยสงบ ใช้ไหมครับ ข้อ 2 ทำอย่างไรให้เศรษฐกิจปากท้องของประชาชนคนไทยดีขึ้นใช้ไหมครับ

ปรากฏว่าการบ้าน 2 ข้อนี้ลุงตู่ทำได้ข้อหนึ่งตกอีกข้อหนึ่ง ลุงตู่ทำได้ข้อเดียวคือทำให้บ้านเมือง สงบแต่การบ้านข้อ 2 ลุงตู่สอบตก เพราะไม่สามารถทำให้เศรษฐกิจปากท้องของพี่น้อง

ประชาชนคนไทยทั้งประเทศดีขึ้นได้”

(จรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (102) มีการใช้คำว่า “การบ้าน” “ตก” และ “ทำได้” ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมความรับผิดชอบในการเรียน จัดเป็นคำที่อยู่ในแวดวงความหมายการศึกษา เมื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับในบริบทดังกล่าว พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาเปรียบเหมือนนักเรียน ภาระงานที่พลเอกประยุทธ์ต้องรับผิดชอบในฐานะนายกรัฐมนตรีเปรียบได้กับการบ้านที่ได้รับมอบหมาย การที่พลเอกประยุทธ์ทำให้บ้านเมืองสงบได้ เปรียบกับการที่นักเรียนทำการบ้านข้อนั้นผ่าน และที่พลเอกประยุทธ์ไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ก็เปรียบได้กับนักเรียนทำการบ้านข้อนั้นไม่ผ่าน ก็สะท้อนให้เห็นว่าพลเอกประยุทธ์ซึ่งมีหน้าที่บริหารงานแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาในบ้านเมืองเรื่องต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ ก็เหมือนกับนักเรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบสะสางการบ้านแต่ละชิ้นให้เสร็จสิ้นแต่ทำไม่สำเร็จ

3.9 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]

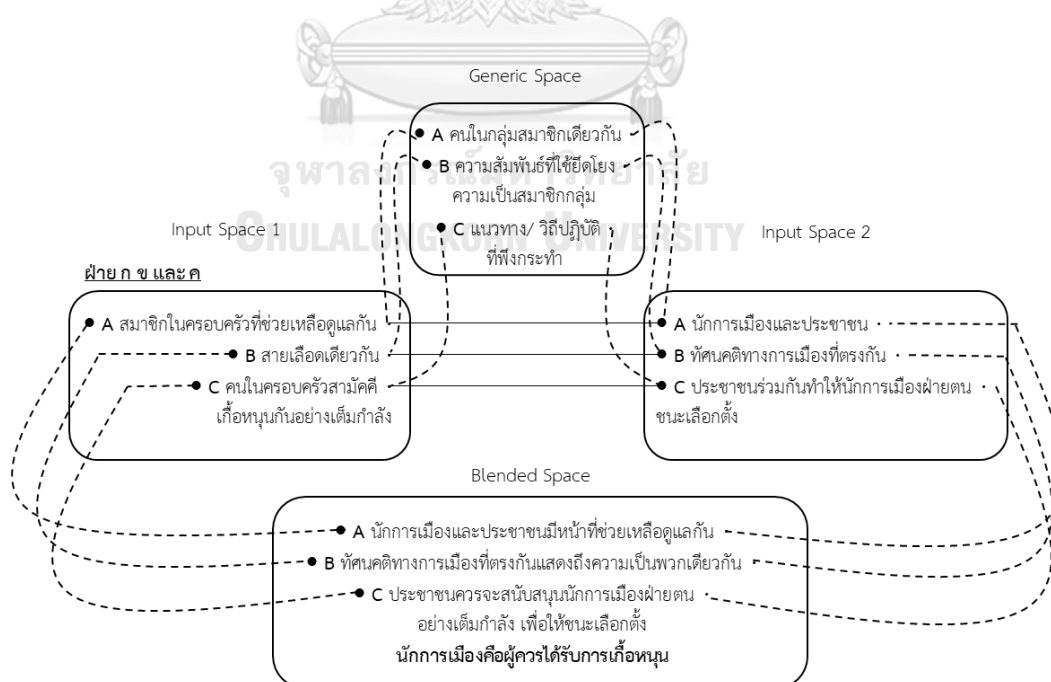
การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวใจคนจำนวนมาก การอ้างอิงสถานะเพื่อระบุสถานภาพระหว่างนักการเมืองด้วยกัน และนักการเมืองกับประชาชนให้รู้สึกไว้วางใจและมีความรู้สึกเหนียวแน่นต่อกันจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง นักการเมืองจึงใช้อุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับ

การสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ความสัมพันธ์แบบคนรัก ความสัมพันธ์แบบเพื่อนฝูงที่ช่วยเหลือกัน มาตรึงมวลชนให้รู้สึกว่ตนกับประชาชนเป็นพวกเดียวกับตน ในขณะเดียวกันการผลักดันอื่นให้ดูแลแยกก็เป็นสิ่งที่นักการเมืองกระทำเช่นกัน จึงพบการใช้ฉากทัศน์อุปลักษณ์แสดงความสัมพันธ์ 3 รูปแบบ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] และฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] ตามลำดับดังนี้

3.9.1 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]

ในสังคมไทย ระบบครอบครัวและเครือญาติมีความสำคัญมาก เนื่องจากความสัมพันธ์แบบครอบครัวญาติพี่น้องอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในบางครั้งคำเรียกญาติก็นิยามสถานภาพเชิงอำนาจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังได้อีกด้วย จึงพบว่านักการเมืองใช้อุปลักษณ์ที่แสดงภาพความสัมพันธ์แบบครอบครัวระหว่างนักการเมืองด้วยกันกับประชาชน จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองทุกฝ่ายในทิศทางเดียวกัน แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 31 การผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]

จากแผนภาพที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ของฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ตามแนวคิดการผสมผสานโนทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มสมาชิกเดียวกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์บางประการที่ใช้ยึดโยงความเป็นสมาชิกกลุ่มเอาไว้ และสมาชิกของกลุ่มมีเป้าหมายเดียวกัน คุณลักษณะสำคัญต่าง ๆ เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ส่วนที่เป็นพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 นั้น เกี่ยวข้องกับลักษณะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยเหลือดูแลกัน ความสัมพันธ์ที่ใช้ยึดโยงคือความเป็นสายเลือดเดียวกัน การที่คนในครอบครัวสามัคคี เชื่อฟังและอุปถัมภ์สงเคราะห์กันอย่างเต็มกำลังจึงเป็นเป้าหมายที่สมาชิกในครอบครัวคาดหวัง และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการเมืองซึ่งมีความสัมพันธ์กันกับพื้นที่ความคิดต้นเค้าครอบครัว การเมืองในฉากช่วงเวลาของการเลือกตั้ง นักการเมืองและประชาชนจึงอยู่ในสถานะสมาชิกครอบครัวเดียวกัน การที่นักการเมืองกำหนดสถานะเช่นนี้ เพราะต้องการให้ประชาชนร่วมกันทำให้นักการเมืองฝ่ายตนชนะเลือกตั้ง

พื้นที่ผสมผสานนำลักษณะบางประการจากเรื่องความสัมพันธ์แบบครอบครัวและเรื่องการเมืองเข้ามาผสมผสานกันจนเป็นแนวคิดที่ว่า นักการเมืองคือผู้ที่ป็นคำตอบและเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุม เห็นได้จากการเลือกนำคุณลักษณะความเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยเหลือดูแลกัน มาทำให้นักการเมืองและประชาชนกลายเป็นผู้ที่ต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือดูแลกันและกัน ทิศนคติทางการเมืองที่ตรงกันแสดงถึงการยึดโยงความเป็นพวกเดียวกัน ประชาชนจึงควรเชื่อฟังและอุปถัมภ์สงเคราะห์ นักการเมืองฝ่ายตนอย่างเต็มกำลังเพื่อให้ชนะเลือกตั้งด้วยความรู้สึกการเป็นสายเลือดเดียวกัน นักการเมืองจึงกลายเป็นผู้ที่ป็นคำตอบและเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (103)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างต่อไปนี้ มาจากเพลงรวมพลังประเทศไทย ของพรรครวมพลังประเทศไทย ส่วนหนึ่งของบทเพลงกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนที่จะร่วมมือกันช่วยพัฒนาประเทศ โดยเปรียบกับการช่วยกันสร้างบ้าน ดังตัวอย่าง

“งานการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เราคือคนกำหนดทุกเรื่องราว รับผิดชอบบ้านเมืองด้วยตัวของเรารวมกันมาศรัทธาเดียวกัน ทำให้ไทยเป็นบ้านที่ร่มเย็น เป็นกำลังให้ชาติได้พึ่งพา สร้างสรรค์และทຸ່ມกำลังสติปัญญา รวมพลังประชาชาติไทย”

(เพลงรวมพลังประชาชาติไทย, พรรครวมพลังประชาชาติไทย)

จากตัวอย่างที่ (103) มีการใช้อุปลักษณ์ว่า “บ้านที่ร่มเย็น” ซึ่งบ้านหลังดังกล่าวหมายถึงประเทศไทย ดังนั้นประชาชนทุกคนรวมถึงนักการเมือง ก็จะเปรียบเหมือนสมาชิกครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน การเปรียบนี้ผู้พูดต้องการทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเป็นพวกเดียวกันกับนักการเมือง หากคิดเห็นไปในทางเดียวกัน ประเทศชาติก็จะพัฒนาได้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (104) และ (105)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างที่ (104) และ (105) คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ ปราศรัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคเพื่อไทยกับประชาชนว่ามีความแน่นแฟ้นเหมือนคนในครอบครัว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ (104)

“17 ปีตั้งแต่พรรคไทยรักไทยมาถึงพรรคเพื่อไทย ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคเพื่อไทยกับพี่น้องประชาชนทุกคนไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่เป็นแค่คนรู้จักหรือคนที่เชียร์กัน แต่เรามีความสัมพันธ์เป็นญาติเป็นมิตรเป็นคนในครอบครัวเดียวกันใช่ไหมคะ”

(สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (105)

“ทุกคนหวนคิดถึงวันที่เรามีความสุขร่วมกันใช่ไหมคะ วันดี ๆ ที่เราเคยอยู่ร่วมกันใช่ไหมคะ วันที่เศรษฐกิจดี สุขภาพดี คุณภาพชีวิตดี และไม่ถูกข่มเหงกดดันใช่ไหมคะ เราอยู่กับพี่น้องเหมือนครอบครัว”

(สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (104) และ (105) พบการใช้อุปลักษณณ์คำว่า “เป็นญาติเป็นมิตร” “คนในครอบครัวเดียวกัน” และ “ครอบครัว” เพื่อสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับประชาชน พรรคการเมืองเปรียบเสมือนบ้านหรือครอบครัว นักการเมืองและประชาชนจึงเปรียบเหมือนคนในครอบครัวเดียวกันหรือเครือญาติกัน

ตัวอย่างที่ (106)

สถานการณ์การสื่อสาร

พัชรนันท์ นิธิยศจิระโชติ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่ จังหวัดปทุมธานี ขึ้นปราศรัยบนเวทีใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคก่อนการเลือกตั้ง กล่าวถึงการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคอนาคตใหม่ว่าเมื่อเข้ามาแล้ว ก็เปรียบได้กับคนที่มี DNA เดียวกัน ดังตัวอย่าง

“ในการที่ดิฉันตัดสินใจมาสู่พรรคอนาคตใหม่นี้เห็นไหมคะมีสัญลักษณ์อะไรนี่คือสัญลักษณ์ของพรรคอนาคตใหม่ที่มันติดตาตรึงใจในพวกเราทุกคนพวกเราได้ชิมชาบ DNA ของอนาคตใหม่เข้าไปเต็มตัวแล้วคะจะให้พรรคใดมาทำอะไรพรรคอนาคตใหม่ไม่ได้ เรามีเลือดเนื้อเชื้อไขของอนาคตใหม่ DNA ของอนาคตใหม่เพราะฉะนั้นพวกเราร่วมกันเถอะหาว่าเราจะทำยังไง ให้พวกเราจะไปสู่ชัยชนะ แล้วมาเผด็จการมันให้ได้ ทุนมันมานานแล้วคะ”

(พัชรนันท์ นิธิยศจิระโชติ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่าง มีการใช้คำว่า “DNA” และ “เลือดเนื้อเชื้อไข” คำว่า DNA เป็นคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ใช้เรียกสารพันธุกรรมที่อยู่ในเซลล์เนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สามารถใช้บอกความสัมพันธ์ทางเชื้อสายได้เพราะ DNA เป็นสารพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดทั้งจากบิดาและมารดา ส่วนคำว่าเลือดเนื้อเชื้อไขก็เป็นคำที่บ่งบอกถึงความเป็นทายาทหรือลูกหลาน ผู้พูดใช้ทั้งคำว่า DNA และ เลือดเนื้อเชื้อไขเพื่อแสดงความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างนักการเมืองและประชาชน เป็นการเปรียบเทียบว่าพรรคการเมืองเปรียบได้กับบรรพบุรุษที่เป็นผู้ก่อตั้งตระกูล การที่ประชาชนมาฟังปราศรัยหรือให้การสนับสนุนพรรคอนาคตใหม่ เปรียบเสมือนเครือญาติที่ให้ความช่วยเหลือคนในวงศ์วานและมีความสามัคคีกัน

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (107)

สถานการณ์การสื่อสาร

ดร.สรเรณู สมะลาภา ปราศรัยทักทายประชาชนบนเวทีพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า ประชาชนที่มาฟังปราศรัยเป็นครอบครัวเดียวกัน และการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญที่ต้องฟังพาพี่น้องประชาชนให้พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นรัฐบาล ดังตัวอย่าง

“ครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญ เราไม่ได้มีการเลือกตั้งมา 8 ปีแล้ว รอดูจิตใจของพี่น้องทั้งหมดที่อยู่ที่นี่ ครอบครัวของพรรคประชาธิปัตย์ พวกเราร่วมกันทำ พวกเราร่วมแรงร่วมใจกัน ประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาลแน่นอนครับ”

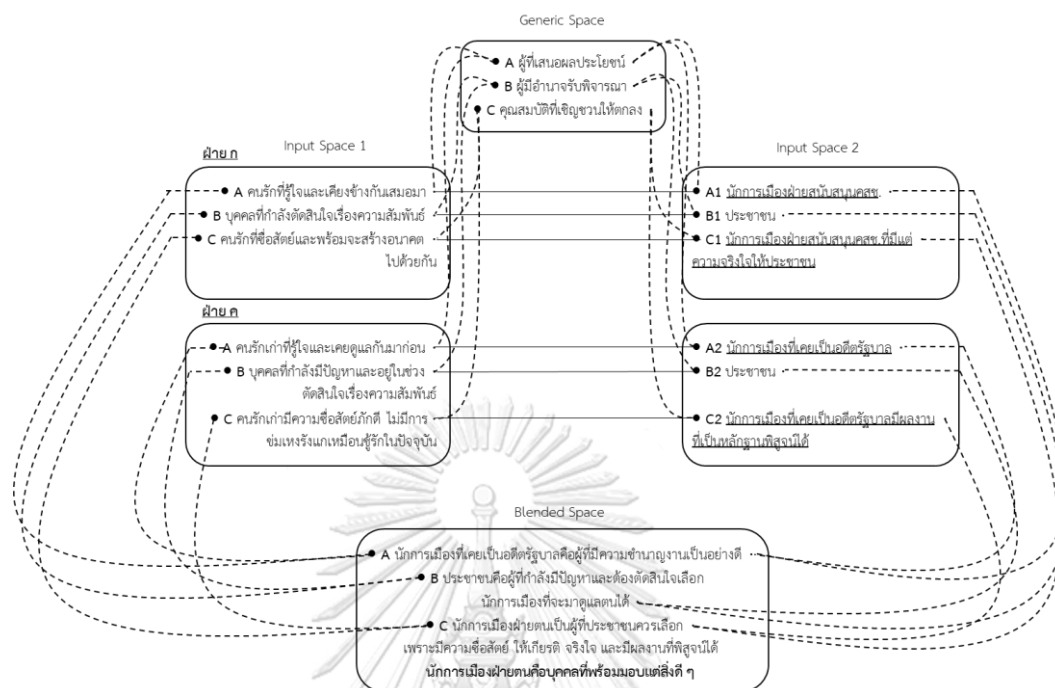
(สรเรณู สมะลาภา, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (107) พบการใช้อุปมาอุปไมยคำว่า “ครอบครัว” เพื่อสื่อว่าความสัมพันธ์ของพรรคประชาธิปัตย์กับประชาชนเป็นเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน และการเลือกตั้งครั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนมาเกื้อหนุนให้พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นรัฐบาล

3.9.2 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]

ในฉากทัศน์ [ความสัมพันธ์แบบคู่รัก] นี้ เป็นการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อแสดงถึงความผูกพันระหว่างคู่รัก ประกอบด้วยความซื่อสัตย์ การเอาใจใส่กันและกัน การให้เกียรติกัน จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 32 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]

แผนภาพที่ 32 เป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมมีลักษณะสำคัญที่เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้าคือ ผู้ที่เสนอผลประโยชน์ ผู้มีอำนาจตัดสินใจ และผู้ที่เสนอผลประโยชน์นั้นมีคุณสมบัติที่เชิญชวนให้ตกลง พื้นที่ความคิดต้นเค้าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การตัดสินใจเลือกคู่ชีวิตซึ่งเชื่อมโยงได้กับการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง บุคคลที่กำลังตัดสินใจเรื่องความสัมพันธ์ครั้งนี้คือประชาชน อย่างไรก็ตามองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งการเป็นคนที่ให้ข้อเสนอต่าง ๆ และคุณสมบัติที่เชิญชวนให้ตกลง นักการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายเลือกนำเสนอคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เปรียบว่าฝ่ายตนเป็นคนที่รักที่รู้ใจและคอยอยู่เคียงข้างเสมอมา การที่นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคสช. นั้นมีแต่ความจริงใจให้ประชาชน จึงเปรียบได้กับคนที่ซื่อสัตย์และพร้อมจะสร้างอนาคตไปด้วยกัน ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้น เปรียบตนเองเป็นคนที่รักเก่าที่รู้ใจและเคยดูแลคนรักกันมาก่อน และยื่นข้อเสนอว่าตนเองเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากพร้อมมอบความรักและความซื่อสัตย์ภักดี ไม่มีการข่มเหงรังแกเหมือนคู่รักในปัจจุบันซึ่งหมายถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

การเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้างดปรากฏในพื้นที่ผสมผสาน ช่วยให้เห็นว่าฉากทัศน์การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รักนี้เป็นไปเพื่อนำเสนอแนวคิดที่ว่า นักการเมืองฝ่ายตนคือ

บุคคลที่พร้อมมอบแต่สิ่งดี ๆ นักการเมืองวางบทบาทให้ฝ่ายตนและประชาชนเป็นคู่รักที่กำลังตัดสินใจเรื่องความสัมพันธ์ นักการเมืองแต่ละฝ่ายจึงนำเสนอคุณสมบัติที่ประชาชนควรเลือก ทั้งความซื่อสัตย์ ให้เกียรติ จริงใจ และมีผลงานที่พิสูจน์ได้ จึงเป็นแนวคิดที่ว่า “นักการเมืองฝ่ายตนคือบุคคลที่พร้อมมอบแต่สิ่งดี ๆ” การกำหนดภาพการเลือกคู่ชีวิตเป็นการนำความรู้สึกการเลือกคนรักที่ต้องเลือกตามคุณสมบัติของการเป็นคู่รักที่ดีมาใช้ในสถานการณ์การเลือกตั้ง จึงมีความเป็นไปได้ว่าประชาชนจะเลือกนักการเมืองที่นำเสนอตนด้วยคุณสมบัติคนรักที่ดีมากกว่าจะตัดสินใจด้วยคุณสมบัติของนักการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (108)

สถานการณ์การสื่อสาร

ตัวอย่างต่อไปนี้ มาจากเพลงเธอและฉันก็มีเหตุผลไม่ใช่คนใจร้ายของพรรคพลังประชารัฐ ส่วนหนึ่งของบทเพลงกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนในลักษณะคู่รัก ดังตัวอย่าง

“เพราะฉันก็มีเธอเท่านั้น ที่ต้องเคียงข้างกันไป สู่พรุ่งนี้ด้วยความรักในใจ เพราะฉันก็ต้องไปกับเธอ ฉันมีแต่เธอไม่ใช่ใคร จะยังงั้น เราจะไปด้วยกัน วันพรุ่งนี้ต้องเดินต่อไป ทำให้ดีกว่านี้ เราจะสร้างบ้านเราให้ดี เราจะไปด้วยกัน สิ่งหนึ่งที่ทำให้เธอและฉันเป็นเรา คือความจริงใจไม่เคยทิ้งฝัน”

(เพลงเธอและฉันก็มีเหตุผลไม่ใช่คนใจร้าย, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างที่ (108) พบการใช้คำว่า “ฉันก็มีเธอเท่านั้น” “เคียงข้างกันไป” “ความรักในใจ” “ฉันมีแต่เธอ” และ “บ้านเรา” ถ้อยคำเหล่านี้แสดงถึงความสัมพันธ์ของคู่รัก จากบทเพลงนักการเมืองพรรคพลังประชารัฐจึงเป็นเหมือนคนรักที่ซื่อสัตย์และคอยเคียงข้างกัน อีกทั้งยังมีความฝันที่จะสร้างอนาคตที่สวยงามไปด้วยกัน ประชาชนจึงเปรียบได้กับบุคคลที่กำลังตัดสินใจเรื่องความสัมพันธ์ และอาจจะเลือกนักการเมืองพรรคนี้จากการพิจารณาคุณสมบัติที่นักการเมืองนำเสนอในฐานะคู่รักที่ดี

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (109)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เข้าร่วมรายการประชันวิสัยทัศน์ “The Standard Debate” ในรอบแรกนายอภิสิทธิ์ได้แสดงเหตุผลว่าถ้าประชาชนเลือกพรรคประชาธิปัตย์แล้วจะดีอย่างไร และหากเลือกพรรคที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะส่งผลเสียอย่างไร โดยนายอภิสิทธิ์ได้เปรียบเทียบเหตุผลดังกล่าวกับการตัดสินใจเลือกชีวิตรักดังตัวอย่าง

“คำถามคือทำไมต้องเลือกผม คำตอบอยู่ในจดหมายรักฉบับนี้ครับ ถึงคุณ เราอยู่ด้วยกันมานาน จนผมรู้ว่าตอนนี้คุณกำลังลี้หนี หวัง ลับสน กลัว โกรธ ถามตัวเองวนไปวนมาว่าเมื่อถึงเวลาจะต้องเลือก เราเลือกอะไรได้ไหม คุณเลือกได้เสมอ อย่างน้อยที่สุดเลือกที่จะเดินออกมาจากความลึบพันนี้แน่ ๆ เช่นจากคนรักคนหนึ่งของคุณ ที่ทุกคำพูด คำสัญญาของเขานั้น เพื่อคุณเสมอ ทุกคำช่างปลุกเร้า เย้ายวน ได้ใจคุณ เวลาพิสูจน์แล้วว่าเขาไม่ได้ทำเพื่อใครนอกจากตัวเอง เวลาพิสูจน์แล้วว่าเมื่อถูกจับได้ว่าเขาปกปิดคุณเขาก็หนีไป คนรักอีกคนหนึ่งก็ใช้เวลานี้เองเข้ามายึดครองคุณ เขาแข็งแกร่ง ปกป้องคุณได้ เขาขอเวลาไม่นานเพื่อจะให้คุณกลับมามีความสุข แต่ยิ่งอยู่ไปเขากลับก้าวร้าว ครอบงำ เอาแต่ใจตัวเอง เขาไม่อนุญาตให้เราคิดต่าง เพราะเขาไม่เคยผิด เพราะเขาเล่นตามกฎที่เขาสร้างขึ้นเมื่อโลกใบเก่าเป็นอย่างนี้คุณจึงขายตามองหาคนใหม่ที่ดูเป็นขบถในตัว แต่คุณจะรักคนคนหนึ่ง**ที่**บอกให้คุณโกรธ เกลียด ทุกคน ทุกระบบ ทุกคุณค่าได้ยังไง ผมเองอาจจะไม่รวย ไม่แรง เป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง เคยมีโอกาสดูแลคุณในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่เต็มไปด้วยปัญหา รอบตัวมีแต่ความวุ่นวาย แต่คุณยังจำได้ไหมว่าเราฝ่าฟันมาด้วยกัน จนเราเก็บหอมรอมริบตั้งตัวได้ ไม่ล้มลง ยังได้เริ่มต้นหลายอย่างที่ทำให้คุณยิ้มได้ถึงทุกวันนี้ แม้ในวันที่คุณจากผมไป ผมก็ไม่เคยไปไหน ใช้เวลากับการทบทวนข้อผิดพลาด แก้ไขจุดอ่อน เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ แอบดูแลคุณอยู่ห่าง ๆ พยายามเป็นคนที่ดีขึ้นในทุก ๆ วัน 27 ปีที่เรารู้จักกันมา ผมอาจจะดูจืด ๆ ไม่แข็งแกร่ง ไม่เร็วใจ ไม่มีอะไรพิเศษ แต่ผมยังมั่นคงเหมือนเดิม ผมไม่มีวันทำร้ายคุณ ไม่ควบคุมคุณ ไม่มีวันหนีไปไหน ผมชอบฟังคุณเถียง ชอบเห็นคุณยิ้ม และชอบอยู่ข้าง ๆ คุณ

ตลอดเวลา กาลเวลาทำให้ผมแกร่งขึ้น วันนี้ผมพร้อมดูแลคุณ วางแผนชีวิตให้เราและลูก ๆ ของเราต่อไป ให้เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มันคง ซื่อตรงต่อกันตลอดไป คุณเลือกได้เสมอ เลือกผมเถอะครับ ผมรักคุณ”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (109) นายอภิสิทธิ์ได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของบุคคลสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประชาชน กลุ่มที่ 2 นายอภิสิทธิ์และพรรคประชาธิปัตย์ และกลุ่มที่ 3 ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติและพรรคต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุน นำไปเทียบกับความสัมพันธ์แบบรักสามเส้าโดยการบรรยายผ่านจดหมายรัก ในบริบทนี้ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งเปรียบเหมือนหญิงคนรักที่ต้องตัดสินใจเลือกกว่าจะใช้ชีวิตคู่อยู่กับชายหนุ่มคนใดต่อไป นายอภิสิทธิ์ที่เป็นผู้เขียนจดหมายและทำงานการเมืองมา 27 ปี เปรียบตนเองเป็นเหมือนชายหนุ่มธรรมดาที่รู้จักกับหญิงสาวมายาวนาน ช่วงเวลาที่นายอภิสิทธิ์เป็นนายกรัฐมนตรีเปรียบได้กับช่วงเวลาที่ชายหนุ่มธรรมดาเคยดูแลหญิงสาวในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่เต็มไปด้วยปัญหา ถัดมาเมื่อถึงช่วงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เปรียบได้กับการที่หญิงสาวทิ้งชายหนุ่มธรรมดาไปคบหาသူใจกับคนอื่น คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ทำการรัฐประหารเมื่อปีพ.ศ. 2557 เปรียบเหมือนชายหนุ่มผู้แข็งแกร่งคนใหม่ที่เข้ามาดูแลหญิงสาวในช่วงนั้น การใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบได้กับชายหนุ่มผู้แข็งแกร่งที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปเป็นคนก้าวร้าว เอาแต่ใจตัวเอง จนมาถึงการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ที่เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกหลังการรัฐประหารพ.ศ. 2557 เปรียบได้กับการที่หญิงสาวจะตัดสินใจเลือกกว่าจะให้ชายหนุ่มคนใดมาดูแลเธอต่อไป

ตัวอย่างที่ (110)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปราศรัยถึงระบบการคำนวณที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ โดยกล่าวถึงพรรคเพื่อไทยที่กำหนดแนวทางให้พรรคได้ทั้งส.ส.แบบแบ่งเขตและส.ส.แบบบัญชีรายชื่อให้มากที่สุด นายอภิสิทธิ์จึงชี้แจงวิธีที่จะทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่เสียที่นั่งส.ส.ให้พรรคเพื่อไทยโดยนำไปเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ดังตัวอย่าง

“เพราะฉะนั้นผมทำนายเอาไว้ว่า หลังการเลือกตั้ง พรรคของเขาจะเป็นพรรคที่ได้ที่นั่งมากกว่าสัดส่วนคะแนนที่พี่น้องมอบให้ เพราะใช้วิธีนี้ การชนะในเขตเลือกตั้งของเขาคือ

พรรคเพื่อไทยจึงสำคัญมาก ผมจึงบอกพี่น้องชาวกรุงเทพฯอย่าให้เขาคำว่าไรเกินควร ถ้าทำให้เขาไม่ได้สส.เขต คะแนนเขาจะสูญเปล่า ประชาธิปัตย์เคยชนะรายเขตในกรุงเทพฯ คะแนนไม่มาก ถ้า**ปั่นใจ** เดียวนี้ชอบพูดเรื่องความรักกันนะ ถ้า**ปั่นใจนอกใจ**กันเนี่ยสุดท้ายเราจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบ”

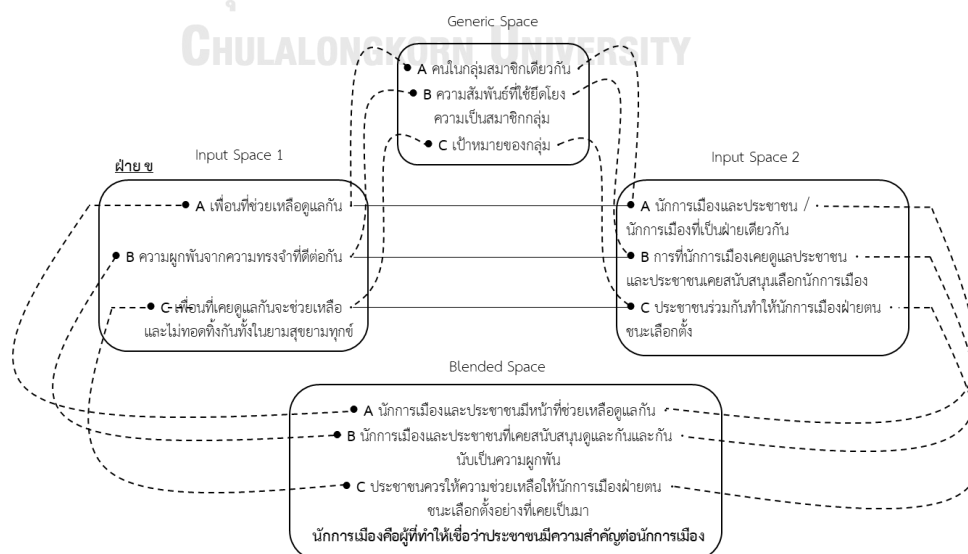
(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (110) มีการใช้คำว่า “**ปั่นใจ**” และ “**นอกใจ**” หมายถึง การไม่เชื่อตรงต่อสามีหรือภรรยาของตน ด้วยการคบชู้หรือไปคบหาดูใจกับผู้อื่น ในบริบทดังกล่าว ประชาชนและพรรคประชาธิปัตย์เปรียบเหมือนคู่รักที่คบหาดูใจกันอยู่ การลงคะแนนเสียงเปรียบได้กับการแสดงความซื่อสัตย์ต่อคนรัก การเลือกพรรคอื่นที่ไม่เคยเลือกมาก่อนเปรียบได้กับการนอกใจคนรัก

3.9.3 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]

เพื่อน หมายถึง ผู้สนิทสนมคุ้นเคยกัน ความสัมพันธ์แบบเพื่อนจึงเป็นความเกี่ยวข้องกันของบุคคลในลักษณะที่ไม่ใช่ญาติแต่ก็เป็นมากกว่าคนรู้จัก ในฉากทัศน์ [ความสัมพันธ์แบบเพื่อน] จึงพบการใช้ถ้อยคำในลักษณะการดูแลกัน การเป็นพวกเดียวกัน ได้แก่คำว่า เคียงข้าง และเพื่อน จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 33 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]

แผนภาพที่ 33 เป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ตามฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมมีลักษณะสำคัญที่ถ่ายทอดไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้าคือ การเป็นคนในกลุ่มสมาชิกเดียวกัน การมีความสัมพันธ์บางอย่างที่ใช้ยึดโยงความเป็นสมาชิกกลุ่ม และเป้าหมายของกลุ่มที่ต้องทำร่วมกัน พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน สิ่งที่ยึดโยงความสัมพันธ์ของเพื่อนไว้ได้คือการแสดงออกถึงความเป็นเพื่อนที่ดี ร่วมทุกข์ร่วมสุข และไม่ทอดทิ้งกัน อ้างอิงได้จากเหตุการณ์ความทรงจำในอดีตที่ส่งผลมายังปัจจุบันว่า หากเป็นเพื่อนที่ดีแล้ว เพื่อนคนนั้นจะยังคงมาช่วยเหลือกันต่อไป ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการเมืองในช่วงเวลาการเลือกตั้ง ประกอบด้วยกลุ่มนักการเมืองและประชาชน การที่นักการเมืองเคยดูแลประชาชนและประชาชนเคยสนับสนุนเลือกนักการเมือง เป็นปัจจัยที่นักการเมืองนำมาโน้มน้าวให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ตนชนะการเลือกตั้ง

บริเวณพื้นที่ผสมผสานแสดงให้เห็นการเลือกคุณลักษณะบางประการของความเป็นเพื่อนและความเป็นการเมืองมาผสมผสานกันจนเกิดเป็นแนวคิดที่ว่า “ประชาชนมีความสำคัญต่อนักการเมือง” นักการเมืองกำหนดบทบาทตัวเองกับประชาชนให้เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน และนำคุณสมบัติการเป็นเพื่อนที่ดีซึ่งเป็นสิ่งที่ยึดโยงความเป็นเพื่อนเอาไว้มาใช้ในการเลือกตั้ง ดังนั้นประชาชนในบทบาทของเพื่อน ต้องแสดงความเป็นเพื่อนที่ดีด้วยการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความทรงจำอันดีต่อกัน แต่เป้าหมายดังกล่าวเป็นการนำเอาเป้าหมายของการสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อนมาใช้ ทั้งที่เป้าหมายที่แท้จริงของนักการเมืองคือความต้องการที่จะให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ฝ่ายตนชนะการเลือกตั้ง และผลที่นักการเมืองจะได้รับคือตำแหน่งทางการเมือง มิใช่มิตรภาพ จึงเป็นเพียงการสร้างแนวคิดให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า ประชาชนมีความสำคัญต่อนักการเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (111)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดพรรคเพื่อไทย กล่าวปราศรัยขึ้นชมสมาชิกของพรรคบนเวที ที่ทำงานดูแลประชาชนแม้ไม่มีตำแหน่งทางการเมืองมาตลอดระยะเวลา 5 ปี นับจากที่มีการรัฐประหาร ดังตัวอย่าง

“5 ปีที่ผ่านมาทุกคนเสียสละทำงานช่วยพ่อแม่พี่น้องถึงแม้ปัจจัยทุกอย่างจะไม่เอื้อ ช่วยเหลือกันตามอัตภาพให้พี่น้องประชาชนรู้ว่า เมื่อคราวที่เราทุกข์ใจ ใครที่อยู่เคียงข้างเรารับ ประมือให้กับท่านต่าง ๆ เหล่านี้ะครับทุกท่านเสียสละ 5 ปีไม่มีรายได้มีแต่รายจ่าย แต่ทุกคนก็พร้อม เพราะเราต้องอยู่เคียงข้างประชาชน”

(จิรายุ ห่วงทรัพย์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (111) พบการใช้คำว่า “เคียงข้าง” หมายถึง การอยู่ในแนวเดียวกัน เสมอกัน ในบริบทที่กล่าวว่านักการเมืองอยู่เคียงข้างประชาชน จึงเป็นการเปรียบว่า นักการเมืองและประชาชนเปรียบเหมือนผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกัน การไม่ทอดทิ้งกันในยามยากลำบากนั้นเปรียบเหมือนการที่เพื่อนยืนอยู่ข้างกันโดยไม่ปล่อยให้อีกคนลำบากอยู่คนเดียว

ตัวอย่างที่ (112)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปรีชาพล พงษ์พานิช หัวหน้าพรรคไทยรักษาชาติ กล่าวถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างพรรคเพื่อไทยกับพรรคไทยรักษาชาติ และพรรคไทยรักษาชาติกับพรรคอื่น ๆ ในฝ่ายประชาธิปไตย ด้วยการใช้อุปลักษณ์ที่ระบุความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

“เพื่อไทยกับไทยรักษาชาติมันต่างกันยังไง สับสนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแฟนคลับอะผมเรียกว่าเป็นพี่น้องกันดีกว่า แต่ว่าโอเค พรรคการเมืองที่อยู่ฝ่ายประชาธิปไตย เราก็อย่าเรียกเป็นนับุญตีดดีกว่า นั่นเป็นเพื่อนเรา”

(ปรีชาพล พงษ์พานิช, พรรคไทยรักษาชาติ)

ตัวอย่างดังกล่าวพบการใช้อุปลักษณ์ที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่างพรรคไทยรักษาชาติกับพรรคอื่น ๆ ที่ผู้พูดกล่าวว่าเป็นฝ่ายประชาธิปไตยว่า “เพื่อน” ซึ่งหมายถึงผู้ที่มีความสนิทสนมใกล้ชิดกันคอยช่วยเหลือกันทั้งในยามทุกข์และสุข พรรคไทยรักษาชาติที่แบ่งเป็นพรรคย่อยออกมาจากพรรคเพื่อไทย จึงมีความสัมพันธ์เปรียบเสมือนพี่น้อง ส่วนพรรคอื่น ๆ ที่มีแนวคิดทางการเมืองในแบบเดียวกัน ก็จะเปรียบได้กับความเป็นเพื่อน ซึ่งไม่ได้มีความสัมพันธ์ต่อกันทางสายเลือด แต่ก็ช่วยเหลือกันได้

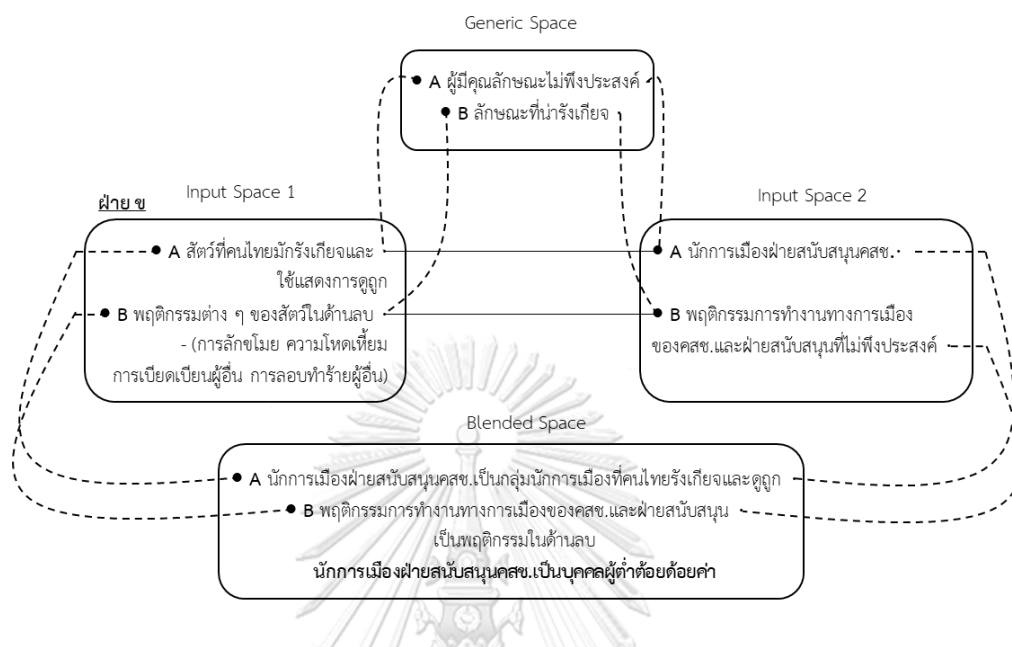
3.10 มโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / นารังเกียจ]

ในแวดวงการเมือง ภาพลักษณ์ที่ดีเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวนักการเมือง อย่างไรก็ตาม นักการเมืองก็มักสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้กับนักการเมืองคนอื่น ๆ เช่นเดียวกันด้วย ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 นี้ มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มนักการเมืองค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นช่วงที่เว้นว่างจากการเลือกตั้งมาเป็นระยะเวลานาน อีกทั้งยังมีการแข่งขันเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน จึงพบว่ามีการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของสัตว์ ทั้งสัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า สัตว์ที่สร้างความรู้สึกรำคาญ แะ ความน่ากลัวของการเป็นผู้ถูกล่า มากล่าวถึงพฤติกรรมทางการเมืองของฝ่ายต่าง ๆ ในลักษณะผู้กระทำ และกล่าวถึงฝ่ายของตนเองในลักษณะผู้ถูกกระทำ ฉายภาพการเมืองจำนวน 2 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] และฉากทัศน์ [การหลบหลีกการถูกล่า] ตามลำดับ

3.10.1 ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก]

ในฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] เป็นฉากทัศน์ที่ฉายภาพสัตว์และพฤติกรรมการดำรงชีวิตของสัตว์กลุ่มหนึ่งที่คนไทยมองว่าไม่พึงประสงค์ ซึ่งมีทั้ง สัตว์เลี้ยง สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และแมลงต่าง ๆ ซึ่งสัตว์เหล่านี้เป็นได้ทั้งสัตว์มีพิษที่อันตราย และสัตว์ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต เพียงแต่อาจสร้างความน่ารำคาญ หรือมีรูปลักษณ์ไม่สวยงามน่าดู นักการเมืองจึงนำสัตว์และพฤติกรรมของสัตว์เหล่านี้มาใช้ในเชิงเหยียดหยามเพื่อลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายอื่น ๆ จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 34 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทย
รังเกียจ ดูกุ]

แผนภาพที่ 34 เป็นแผนภาพการผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูกุ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมประกอบด้วยผู้มีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ และลักษณะที่น่ารังเกียจ เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของสัตว์ที่มีพฤติกรรมบางอย่างซึ่งมักไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย เนื่องจากสัตว์กลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์ชนิดอื่น ถ่ายโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ที่เปรียบเทียบเป็นนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองที่สนับสนุนที่มีพฤติกรรมการทำงานทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์

คุณลักษณะบางประการที่อยู่ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เรื่องการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่ไม่พึงประสงค์ ถูกคัดเลือกมาใช้กับคุณลักษณะบางประการที่เกี่ยวกับการเมือง ในพื้นที่ผสมผสานจะเห็นว่า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติอยู่ในบทบาทของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจและดูถูก จึงรับเอาความรู้สึกที่คนไทยมักรังเกียจสัตว์บางชนิดตามความเชื่อหรือพฤติกรรมบางประการของสัตว์ชนิดนั้นไปไว้กับฝ่ายนั้นในฉากช่วงเวลาของการเลือกตั้ง ประชาชนจึงเกิดความรู้สึกว่า นักการเมืองฝ่ายที่รับบทบาทเป็นสัตว์ไม่พึงประสงค์นั้น เป็นบุคคลผู้ต่ำต้อยด้อยค่า ทั้งที่ผลกระทบจากสัตว์เหล่านั้นคือความเดือดร้อนรำคาญ แต่ในพื้นที่ผสมผสานจะเห็นว่าฉากทัศน์ดังกล่าว นำเอาผลกระทบทางการเมืองจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาใช้ นั่นคือสภาวะทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตาม

แบบที่ฝ่ายนักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์ต้องการ นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงกลายเป็นบุคคลผู้ต่ำต้อยด้อยค่า ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (113)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข กล่าวปราศรัยเชิงไม่เห็นด้วยถึงสถานะของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ว่าไม่มีลักษณะต้องห้ามในการจะลงสมัครชิงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี นายวัฒนามองว่าพลเอกประยุทธ์เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่โดยตำแหน่งแล้วรับเงินเดือนจากรัฐ แต่กลับไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐ จึงเปรียบเทียบความกำกวมทางสถานะ ดังกล่าวว่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง ดังตัวอย่าง

“ประเทศนี้ คนที่เป็นหัวหน้าคสช. กินเงินเดือนจากภาษีประชาชนแต่ไม่ได้เป็น
เจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วมึงไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วมึงเป็นอะไร ตกลงถ้ามันไม่ได้เป็น
เจ้าหน้าที่รัฐแล้วมันเป็นอะไรครับพี่น้องครับ ผมไม่ได้บอกนะครับว่าเป็นเหี้ย”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (113) มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “เหี้ย” ซึ่งเป็นชื่อสัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ หากินและอาศัยอยู่บริเวณริมน้ำ มีชื่อเรียกที่สุภาพโดยทั่วไปว่า ตัวเงินตัวทอง ในบริบทนี้ ผู้พูดไม่พอใจการวินิจฉัยสถานะของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่สามารถลงสมัครเข้าชิงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีในนามตัวแทนจากพรรคพลังประชารัฐได้ ทั้งที่มีความคลุมเครือว่าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือไม่ จากการดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถานการณ์ดังกล่าวนี้ ผู้พูดจึงเปรียบเทียบพลเอกประยุทธ์เป็น เหี้ย เนื่องจากในมุมมองหนึ่งของการดำรงชีวิตของเหี้ยนั้น มีพฤติกรรมการกินของเน่าเสีย ลักษณะสัตว์ที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ไปกิน และกินอาหารอย่างตะกละตะกลาม การที่พลเอกประยุทธ์ที่เข้ายึดอำนาจดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาแล้ว 5 ปี ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และยังลงสมัครเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยต่อไป ในฐานะตัวแทนจากพรรคพลังประชารัฐ เปรียบได้กับพฤติกรรมการกินที่ตะกละตะกลาม การทำรัฐประหารเมื่อปีพ.ศ. 2557 เปรียบได้กับการลักขโมยเอาสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านไปเป็นอาหาร และการได้รับการยกเว้นข้อกำหนด

ต่าง ๆ ซึ่งผู้พูดมองว่าเป็นการใช้อำนาจพิเศษเพื่อทุจริต จึงเปรียบเหมือนกับการขอบกินของเน่าเสียของสัตว์ชนิดดังกล่าว

ตัวอย่างที่ (114)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ พูดคุยกับพิธีกรเรื่องวิธีการที่ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำมาใช้เพื่อเรียกคะแนนเสียงจากประชาชนในการเลือกตั้ง และแนวโน้มการเปลี่ยนฝั่งของนักการเมือง ด้วยการถอนตัวจากฝ่ายที่แสดงตัวสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การกล่าวถึงนักการเมืองกลุ่มนี้ นายธนาธรเลือกใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับแมลงที่ดูดเลือดสัตว์ ดังตัวอย่าง

“แล้วที่สำคัญที่น่าสนใจมากกว่านั้นก็คือ ไม่มีตัวละครใหม่แล้ว ตัวละครหมดแล้ว เห็บ กระจุดหมดแล้ว คนที่เคยอยู่ใน จะเรียกว่าแคมป์นี้ก็ได้ แคมป์ที่เป็นปฏิปักษ์กับประชาธิปไตยเริ่มเห็นแล้วว่า วิธีการแก้ปัญหาแบบนี้มันไม่ได้ผล แล้วถอนตัวจากการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เยอะขึ้นทุกวัน”

(ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (114) พบการใช้อุปลักษณ์ว่า “เห็บ กระจุดหมดแล้ว” เห็บ เป็นแมลงปรสิตชนิดหนึ่งที่เมื่อโตเต็มวัยมักอาศัยอยู่ตามผิวหนังของสัตว์เลี้ยงจำพวกสุนัขหรือแมวเพื่อดูดเลือดเป็นอาหาร แท้จริงแล้ว เห็บ เป็นสัตว์ที่กระโดดไม่ได้ แต่ตัวที่กระโดดได้และเคลื่อนที่เร็วขึ้นคือหมัด อาจเป็นเพราะสัตว์ทั้งสองชนิดนี้มีรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกันและมักพบร่วมกันจึงทำให้เกิดความสับสน

ในบริบทข้างต้นนี้เป็นการเปรียบเทียบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งซึ่งอาจเป็นสุนัขหรือแมวที่มีเลือดเป็นอาหารให้สัตว์ประเภทปรสิตดูดกินได้ เหล่านักการเมืองที่ให้การสนับสนุนพลเอกประยุทธ์และคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเหมือนเห็บที่อาศัยดูดเลือดจากตัวสัตว์เพื่อความอยู่รอด แต่เมื่อถึงเวลาที่พลเอกประยุทธ์และคณะรักษาความสงบแห่งชาติเริ่มมีความไม่มั่นคงทางอำนาจ นักการเมืองเหล่านั้นก็เริ่มถอนตัวไปอยู่ฝ่ายอื่น เปรียบเหมือนสัตว์จำพวกเห็บหมัดที่กระโดดออกจากสัตว์ที่กำลังจะตาย เพราะรู้ตัวว่าแหล่งอาหารกำลังจะหมดไป

ตัวอย่างที่ (115)

สถานการณ์การสื่อสาร

บทเพลงทุ่งฝันวันใหม่ของพรคนาคตใหม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการชักชวนให้ประชาชนช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของชาติ ไม่ให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้ามาเอาผลประโยชน์นั้นไปเป็นของตน และสิ่งสำคัญคือความเท่าเทียมกันในฐานมนุษย์ ดังตัวอย่าง

“วาดแผ่นดินให้งดงาม ดอกไม้บานกลางทุ่งใหญ่ ดันประชาธิปไตยได้เติบโตช่วยกัน
ดูแลดอกผลพันประโยชน์ จากเหลือบไรที่เกาะกินแผ่นดินนี้ ให้ผู้คนได้ชื่นชม กลางสายลมแห่ง
เสรี ทุ่งหญ้าฟ้านี้ คนเทียมเท่า”

(เพลงทุ่งฝันวันใหม่, พรคนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (115) พบการใช้อุปลักษณ์ซึ่งเป็นถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายของแมลงว่า “เหลือบไร” ตัวเหลือบ เป็นแมลงชนิดหนึ่งที่ลักษณะรูปร่างคล้ายแมลงวัน ตัวเมียดำรงชีวิตด้วยการดูดเลือดจากคนและสัตว์เป็นอาหาร และตัวผู้ดูดน้ำจากเกสรดอกไม้ ส่วนตัวไร ก็เป็นแมลงเช่นเดียวกัน แต่มีรูปร่างลักษณะคล้ายเห็บ ดูดกินเลือดสัตว์เป็นอาหาร ไรบางชนิดนั้นก่อให้เกิดโรคกับสัตว์ เช่น โรคเรื้อน บางชนิดเกิดโทษกับพืช และบางชนิดกระตุ้นอาการภูมิแพ้ในมนุษย์ แมลงทั้งสองชนิดจึงเป็นสัตว์ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับแหล่งที่มันอาศัยอยู่

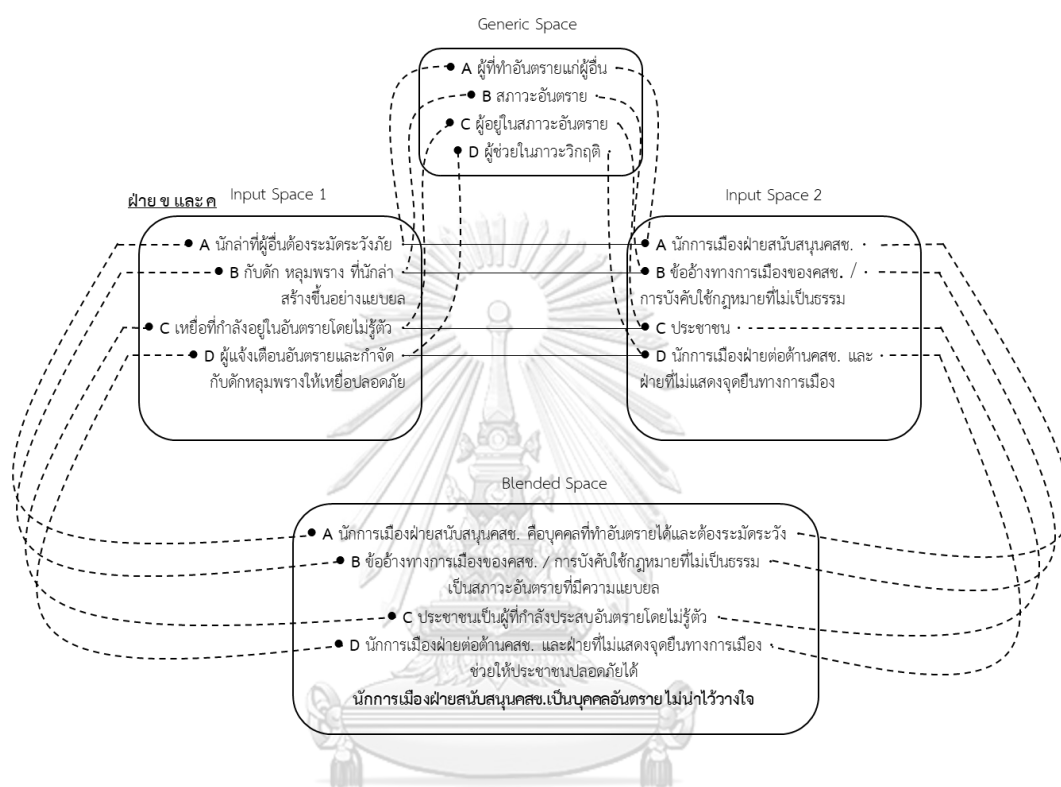
ในบริบทดังกล่าว เหลือบไรในบทเพลงเป็นการเปรียบเทียบว่า แนวคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเมืองไทย เปรียบเหมือนกับต้นไม้ที่รอวันเติบโตให้มิดอกมีผล กลุ่มคนที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ไปเป็นของตัวเองโดยไม่เห็นแก่ประชาชนอย่างกลุ่มคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง จึงเปรียบได้กับตัวเหลือบและตัวไรที่ดูดเอาเลือดจากสัตว์อื่นหรือดูดเอาน้ำหวานจากดอกไม้ ซึ่งอาจทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ในพืชและสัตว์ตามมา และทำให้ต้นไม้ไม่อาจเติบโตได้

3.10.2 ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]

ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] เป็นฉากทัศน์ที่ใช้อุปลักษณ์ที่ให้ภาพการเป็นผู้ถูกล่า ทั้งการล่าจากสัตว์ และจากนายพรานที่ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คำว่า กบดัก ติดกับ เหยื่อ หลุมพราง เพื่อบ่งบอกถึงการเป็นผู้ถูกล่าจากผู้มีอำนาจมากกว่า จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมือง

ฝ่าย ข คือฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่าย ค คือฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในแนวทางเดียวกัน แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 35 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]

จากแผนภาพที่ 35 เป็นแผนภาพในฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] ตามแนวคิดการผสมมโนทัศน์ พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงลักษณะสำคัญคือการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความอันตราย บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่ทำอันตรายแก่ผู้อื่น ผู้ที่อยู่ในสภาวะอันตราย และผู้ช่วยในภาวะวิกฤติ ลักษณะดังกล่าวเชื่อมโยงไปทั้งพื้นที่ความคิดต้นเค้าที่เกี่ยวข้องกับการหลบหลีกผู้ล่า และพื้นที่ความคิดต้นเค้าที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เห็นได้จากรายละเอียดที่ปรากฏในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่องค์ประกอบภายในพื้นที่มีนักล่าที่ผู้อื่นต้องระมัดระวัง เนื่องจากนักล่าสร้างกับดัก หลุมพราง ขึ้นอย่างแยบยล ในสถานการณ์มีเหยื่อที่กำลังอยู่ในอันตรายโดยไม่รู้ตัว และมีผู้แจ้งเตือนอันตรายและกำจัดกับดักหลุมพรางให้เหยื่อปลอดภัย ส่วนในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เป็นพื้นที่เกี่ยวกับการเมือง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือข้ออ้างทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมจึงสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ดังนั้นจึงมี

นักการเมืองฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสนอตัวจัดการกับนักการเมืองฝ่ายที่สร้างความเดือดร้อน ทั้งสองพื้นที่ ความคิดค้นเค้าจึงมีลักษณะของการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความอันตราย

พื้นที่ผานแสดงการคัดเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดค้นเค้าข้างต้นว่า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ถูกกำหนดให้อยู่ในบทบาทผู้ล่าที่สร้างกับดักและหลุมพรางไว้ล่าเหยื่อ ซึ่งผู้ที่ถูกล่าก็คือประชาชน ส่วนฝ่ายตนเองก็กำหนดให้เป็นผู้แจ้งเตือนหรือผู้ที่มาช่วยเหลือผู้ถูกล่า องค์ประกอบเหล่านี้ถูกนำมาฉายร่วมกันในฉากช่วงเวลาของการเลือกตั้ง นักการเมืองฝ่ายที่ใช้อุปลักษณ์ได้ใช้หน้าที่ของผู้แจ้งเตือนตามบทบาทที่วางไว้มาใช้กับประชาชน ซึ่งจุดประสงค์ที่มุ่งแจ้งเตือนผู้ถูกล่าให้ระมัดระวังหรือการจะช่วยเหลือผู้ล่านั้น เป็นไปตามความหมายของนักการเมืองที่แท้จริงแล้วต้องการชนะเลือกตั้ง ด้วยการให้นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติรับเอาลักษณะความโหดร้ายอันตรายจากบทบาทของผู้ล่าไป เพื่อสร้างความไม่น่าไว้วางใจต่อประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (116) และ (117)

ตัวอย่างดังต่อไปนี้ พบการใช้คำว่า “กับดัก” “หลุมดำ” “หลุมพราง” เพื่อสื่อถึงกลอุบายที่คณะรักษาความสงบจะใช้เพื่อรักษาและสืบทอดอำนาจผ่านการเลือกตั้ง ดังนี้

ตัวอย่างที่ (116)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปรีชาพล พงษ์พานิช หัวหน้าพรรคไทยรักษาชาติ ให้สัมภาษณ์ว่า พรรคไทยรักษาชาติจะเป็นผู้ทำให้ประชาชนมีอนาคตที่ดีขึ้น ทางพรรคอยากให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามสิทธิ์ของตนเอง แล้วเลือกนักการเมืองตามความต้องการของตนเอง แล้วยอมรับผลการเลือกตั้งไม่ว่าจะออกมาอย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นวิถีทางประชาธิปไตย ดังตัวอย่าง

“เราจะพาประชาชนให้หลุดพ้นจากกับดัก จากหลุมดำ ที่เขาขุดหลุมพรางรอพวกเราไว้เนี่ย เพื่อก้าวไปสู่อนาคตที่มันดีขึ้น โอกาสที่ดีกว่า ฉะนั้นเนี่ย ทุกสิ่งทุกอย่างมันอยู่ที่วิจารณ์ญาณ คือสิทธิ์ของคุณ เข้าไปในคูหาคุณไม่ต้องกลัวใครมาจับคุณนะ เพราะว่าป็นสิทธิ์ของคุณ”

(ปรีชาพล พงษ์พานิช, พรรคไทยรักษาชาติ)

ตัวอย่างที่ (117)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายธนธร จีรังเรืองกิจ กล่าวในรายการประชันวิสัยทัศน์รายการ “ทุบประเด็น” ว่าในอดีตที่ผ่านมา ผู้ที่สั่งให้สลายการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนไม่เคยได้รับโทษ เพราะถูกอ้างเรื่องความปรองดอง นายธนธรเปรียบเรื่องดังกล่าวว่าเป็นกับดัก ดังตัวอย่าง

“ผมถามจริง ๆ เวลาเราบอกว่าปรองดองกัน เราจะยอมปล่อยให้มันเป็นแบบนี้ต่อไปหรือครับ เราจะยอมหรือครับคำถามง่าย ๆ ที่เราบอกว่าปรองดอง เราอยู่ในกับดัก ปรองดองมานานมาก”

(ธนธร จีรังเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (116) มีการใช้คำว่า “กับดัก” “หลุมดำ” “หลุมพราง” และตัวอย่างที่ (117) พบคำว่า “กับดัก” ถ้อยคำทั้งหมดนี้ หมายถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ และการสร้างสถานที่เพื่อใช้ดักสัตว์เมื่อนำมาใช้ในตัวอย่างต่าง ๆ ข้างต้น จึงเป็นการเปรียบว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นเหมือนผู้ล่าในลักษณะนายพราน เนื่องจากสามารถใช้อุปกรณ์ประเภทกับดักและขุดหลุมพรางได้ ผู้พูดเชื่อว่าเป้าหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือการรักษาอำนาจเอาไว้ จึงเปรียบเหมือนการสร้างกับดักเพื่อล่อเหยื่อ ดังเช่นตัวอย่างที่ว่า “กับดักปรองดอง” และสุดท้าย ประชาชนก็จะเปรียบได้กับเหยื่อที่ถูกนายพรานล่า เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด

ตัวอย่างที่ (118)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ จากพรรคเพื่อไทย ให้สัมภาษณ์ในรายการ “หาเรื่อง (คุย)” ในช่วงหนึ่งนั้นพิธีกรถามว่า หากพรรคเพื่อไทยได้เป็นรัฐบาลแล้วจะเกิดการรัฐประหารซ้ำขึ้นอีก

หรือไม่ คุณหญิงสุตารัตน์จึงให้ความเห็นว่าอาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ แต่จะพยายามป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ลักษณะนั้นขึ้นอีก โดยเปรียบเทียบพรรคเพื่อไทยกับการตกเป็นเหยื่อ ดังตัวอย่าง

“ไม่ปฏิเสธนะว่ามัน คือมันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ แต่วันนี้พี่คิดว่าบทเรียนที่ผ่านมาเนี่ย ตัวพรรคการเมืองเราก็ต้องปรับ ต้องปฏิรูป เพื่อที่จะไม่ให้เราต้องไปเป็นเหยื่อ หรือว่าเดินไปสู่จุดที่เกิดขึ้นนะคะ”

(สุตารัตน์ เกยุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (118) มีการใช้คำว่า “เหยื่อ” ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกล่าจากมนุษย์หรือสัตว์นักล่าอื่น ๆ ที่มีกำลังมากกว่า ในบริบทนี้ ผู้พูดเปรียบเทียบการรัฐประหารว่าเป็นกระบวนการล่าแบบหนึ่งที่ฝ่ายเผด็จการซึ่งมักเป็นกลุ่มทหารเปรียบเหมือนผู้ล่า อาจเป็นนายพรานหรือสัตว์นักล่าก็ได้ ส่วนพรรคเพื่อไทยที่เคยโดนทำรัฐประหารช่วงที่ได้เป็นรัฐบาลถึง 2 ครั้ง และยังคงย่ำแย่ระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีกเปรียบเหมือนเหยื่อที่กำลังหนีเอาชีวิตรอดจากการถูกล่า

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (119)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวในการประชุมวิสัยทัศน์ไทยรัฐเวทีดีเบตว่า ตนอยากให้การเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้ เป็นวันที่ทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ผู้พูดมองว่าเป็นรัฐบาลที่อยู่เพื่อรักษาอำนาจและเป็นรัฐบาลที่ทุจริต ให้ออกไปจากแวดวงการเมือง ผู้พูดเปรียบเทียบวิธีการทางการเมืองที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ว่าเป็นกับดัก ดังตัวอย่าง

“พรรคประชาธิปัตย์ต้องการให้การเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคมนี้นะครับ เป็นโอกาสของพี่น้องประชาชนและประเทศไทยในการที่จะหลุดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ และหลุดพ้นจากการเมืองซึ่งติดอยู่ในกับดักของวัฏจักรของเผด็จการและรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

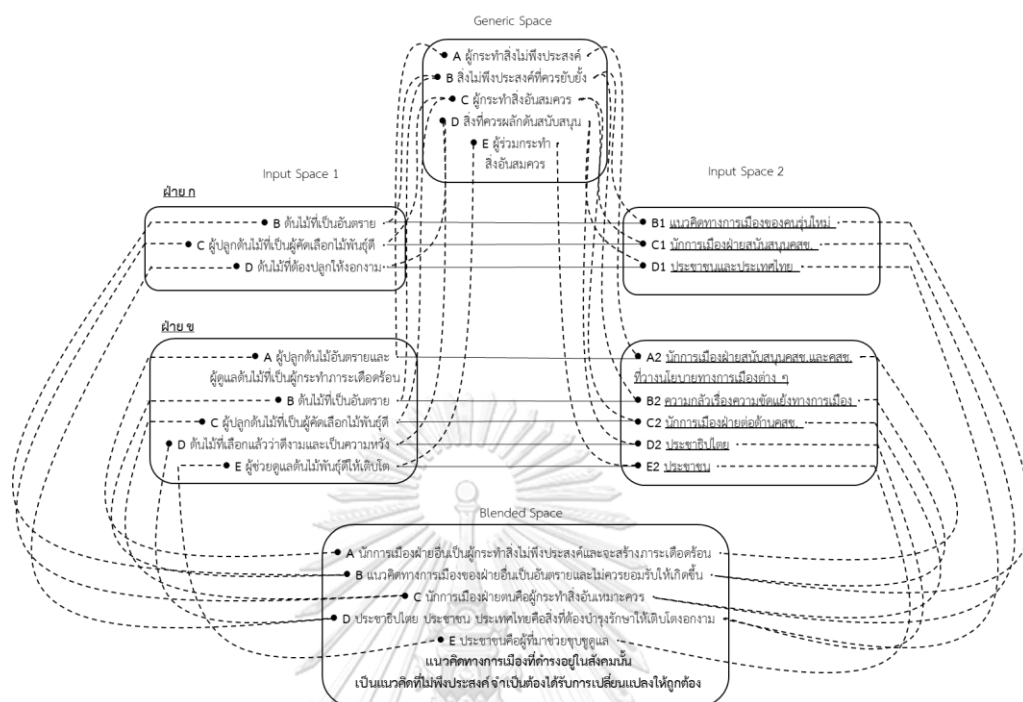
จากตัวอย่างที่ (119) พบคำว่า “หลุดพ้น” และ “กัณฑ์” จากเหตุการณ์จึงหมายถึงการติดอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ดักสัตว์ ในตัวอย่างข้างต้น จึงเป็นการเปรียบว่ากัณฑ์ของวัฏจักรของเผด็จการและรัฐบาลที่ทุจริตคอร์รัปชัน คือการที่ประชาชนต้องอยู่ในการบริหารงานของนักการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ในฝ่ายต่าง ๆ ที่เป็นเหมือนผู้ล่าในลักษณะนายพราน ประชาชนจึงควรต้องหลบหลีกและใช้โอกาสในการเลือกตั้งเพื่อการหลุดพ้น

3.11 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้]

[การเมืองปลูกต้นไม้] เป็นฉาบทำนึ่งที่นักการเมืองนำมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อสื่อสารถึงความหวังทางการเมืองตามแนวทางที่ตนปรารถนา พัฒนาการทางอำนาจทางการเมืองฝ่ายอื่น รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ เช่นการใช้คำว่า เต็บโต งอกงาม ฝักรากลึก อันจะทำให้เห็นสถานภาพอันเป็นนามธรรมในกิจกรรมทางการเมืองได้ นอกจากการนำสภาพการเจริญเติบโตของต้นไม้มาใช้เป็นแบบเปรียบเทียบแล้ว นักการเมืองยังนำเสนอประกอบต่าง ๆ ของต้นไม้ที่ช่วยในการดำรงชีวิต ได้แก่ ราก ใบ กิ่ง ก้าน ดอก ผล เมล็ด ซึ่งแต่ละส่วนทำหน้าที่ต่างกัน มาใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับการเมืองด้วย เพื่อบอกสถานะ ตัวตน ความสำคัญของตนและผู้อื่นในสังคมการเมือง

จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมือง 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) และฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 36 การผสมผสานโน้ตทัศน์ใหม่ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้]

จากแผนภาพที่ 36 เป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ใหม่ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้] จากข้อมูลที่ปรากฏนี้จะเห็นได้ว่า ลักษณะที่เชื่อมโยงกันระหว่างการปลูกต้นไม้กับการเมืองเข้าไว้ด้วยกันคือการกระทำสิ่งที่สมควรและไม่สมควรบางประการ องค์ประกอบในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม ได้แก่ ผู้กระทำสิ่งไม่พึงประสงค์ สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ควรยับยั้ง ผู้กระทำสิ่งอันสมควร สิ่งที่ควรผลักดันสนับสนุน และผู้ร่วมกระทำสิ่งอันสมควร

ลำดับต่อมาในพื้นที่ความคิดต้นเค้าจะเห็นได้ว่าแต่ละฝ่ายการเมืองใช้องค์ประกอบเรื่องการปลูกต้นไม้ ฝ่ายแสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) กำหนดให้แนวคิดทางการเมืองของคนรุ่นใหม่เป็นต้นไม้อันตราย แล้วให้ตนเองเป็นผู้ที่จะมากระทำการที่สมควร คือการเป็นผู้คัดเลือกไม้พันธุ์ดีในการปลูกต่อไป ส่วนฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) กำหนดให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายสนับสนุน เป็นผู้ปลูกต้นไม้อันตรายและเป็นคนดูแลต้นไม้ที่เป็นผู้กระทำการเดือดร้อน พันธุ์ไม้ที่เป็นอันตรายดังกล่าวคือแนวคิดทางการเมืองแบบที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการจัดวางให้เป็น ดังนั้นนักการเมืองฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเปรียบตนเองว่าเป็นผู้ที่จะปลูกต้นไม้ที่คัดเลือกไม้พันธุ์ดีมา

ปลูก พันธุ์ไม้ที่ฝ่ายนี้เลือกแล้วว่าดีงามและเป็นความหวังคือแนวคิดทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ผู้ที่จะช่วยดูแลต้นไม้พันธุ์ดีให้เติบโตก็คือประชาชน

บริเวณพื้นที่ผืนดินแสดงให้เห็นว่านักการเมืองกำหนดให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้กระทำสิ่งไม่พึงประสงค์และจะสร้างภาระเดือดร้อน เนื่องจากแนวคิดทางการเมืองของฝ่ายอื่นเป็นอันตรายและไม่ควรยอมรับให้เกิดขึ้น จากสภาวะดังกล่าวนักการเมืองฝ่ายตนจึงจะเป็นผู้กระทำสิ่งอันเหมาะสมด้วยการวางแผนทางการเมืองหรือแนวทางของฝ่ายตนที่จัดว่าเป็นความถูกต้องดีงามให้ประชาชนเป็นผู้ที่มาช่วยชูชูดูแล จึงกล่าวได้ว่าฉันทศน์นี้สร้างแนวคิดว่า แนวคิดทางการเมืองที่ดำรงอยู่ในสังคมนั้นเป็นแนวคิดที่ไม่พึงประสงค์ จำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (120)

สถานการณ์การสื่อสาร

ส่วนหนึ่งของบทเพลงพรรคพลังประชารัฐ ของพรรคพลังประชารัฐ ระบุถึงแนวคิดของพรรคที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศว่า ทางพรรคจะมุ่งเน้นเรื่องการสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชน และเน้นพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังตัวอย่าง

“บ่มเพาะพลเมืองให้ตื่นรู้ มุ่งเน้นพัฒนาระบบประชาธิปไตย สร้างความเข้มแข็ง
มั่นคงในสังคมไทย ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” **าลัย**

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(เพลงพรรคพลังประชารัฐ, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (120) ปรากฏคำว่า “บ่มเพาะ” หมายถึง การทำให้งอก ในบริบทของเพลงนี้จึงเป็นการเปรียบว่า ประชาชนพลเมืองเป็นเหมือนกับเมล็ดพันธุ์ที่รอคอยการเติบโตเป็นต้นไม้ ในขณะที่นักการเมืองเป็นผู้ที่จะเลือกเพาะปลูกเมล็ดพันธุ์นั้น การวางนโยบายต่าง ๆ ในทางการเมืองเปรียบได้กับการบ่ม เพาะ เมล็ดพันธุ์ให้เติบโตตามต้องการ ดังนั้นอุปลักษณ์นี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนจะต้องพึ่งพานักการเมืองเป็นสำคัญ เหมือนกับเมล็ดพันธุ์พืชที่ต้องมีคนนำไปเพาะจึงจะงอกงามขึ้นได้

ตัวอย่างที่ (121)

สถานการณ์การสื่อสาร

บทเพลงรวมพลังประชาชาติไทย ของพรรครวมพลังประชาชาติไทย กล่าวถึงความมุ่งหมายของพรรคที่วางแนวทางไว้ในทางการเมือง อันได้แก่การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันศาสนา โดยเปรียบกับการสร้างความแข็งแกร่งของรากต้นไม้ ดังตัวอย่าง

“เทิดทูนมหากษัตริย์อยู่เหนือเกล้า เชิดชูศาสนาด้วยความศรัทธา สร้างความเข้มแข็ง ให้รากของไทยยิ่งแกร่ง และพร้อมจะมอบให้ลูกหลาน ช่วยสืบสาน บ้านเรา”

(เพลงรวมพลังประชาชาติไทย, พรรครวมพลังประชาชาติไทย)

จากตัวอย่างที่ (121) มีการใช้ถ้อยคำว่า “ราก” ซึ่งเป็นส่วนของต้นไม้ที่โดยทั่วไปแล้วจะอยู่ในดิน มีหน้าที่ดูดอาหารเลี้ยงลำต้น รากจึงเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญของต้นไม้ ในบริบทนี้เป็นการเปรียบว่า ประเทศไทยก็เปรียบเสมือนต้นไม้ต้นหนึ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันศาสนามีผลต่อการยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชาติ ซึ่งทางพรรคเห็นว่าเป็นความสำคัญหลัก จึงเปรียบได้กับรากของต้นไม้ที่จะคอยยึดให้ลำต้นมั่นคง ทั้งยังเป็นส่วนที่ดูดซึมสารอาหารเพื่อไปหล่อเลี้ยงส่วนอื่น ๆ ของต้นไม้ต้นนั้นด้วย ดังนั้นนักการเมืองฝ่ายดังกล่าวจึงเปรียบเป็นผู้ดูแลต้นไม้ต้นนี้ให้เติบโตด้วยการรักษารากให้แข็งแรง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างที่ (122)

สถานการณ์การสื่อสาร

ในรายการ “The Standard Debate” นายธนธร จีรุงเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ได้กล่าวถึงการต่อต้านอำนาจของฝ่ายที่ทำรัฐประหาร นายธนธรให้เหตุผลว่าคนไทยทุกคนไม่ควรที่จะกลัวว่าบ้านเมืองจะไม่สงบ เพราะจะเป็นข้ออ้างที่ทำให้ฝ่ายทหารใช้อำนาจเข้าปกครองโดยอ้างเรื่องความวุ่นวายทางการเมือง ดังตัวอย่าง

“ทุกท่านครับ พูดอย่างนี้ก็ต้องบอกว่า หลายปีที่ผ่านมา สิ่งที่ชนชั้นปกครองทำก็คือ ปลุกฝังเมล็ดพันธุ์แห่งความกลัวไว้ในจิตใจเรา เมล็ดพันธุ์แห่งความกลัวความวุ่นวาย เขาจะ

บอกพวกเราอย่างนี้ เอาอีกหรือ วุ่นวายอะ วุ่นวายอะ อย่าปล่อยให้เมล็ดพันธุ์แห่งความกลัวนี้ เติบโตงอกงามอีกต่อไป เพราะคนที่ถืออำนาจ ย่อมไม่อยากให้เราลุกขึ้นมาทวงอำนาจที่พวกเขามีอยู่คืน มาสร้างการเมืองใหม่ การเมืองแห่งความหวัง หวังว่าประเทศไทยจะดีกว่านี้ได้ หวังว่าคนไทยทุกคนจะเท่าเทียมกันได้ หวังว่าประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ ขอขอบคุณครับ”

(ธนธร จีรุงเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างดังกล่าว พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คำว่า “เมล็ดพันธุ์แห่งความกลัว” “เติบโต” และ “งอกงาม” ในบริบทนี้ผู้พูดเปรียบเทียบว่า ความกลัวต่ออำนาจเผด็จการของประชาชนนั้น เปรียบเหมือนเมล็ดพันธุ์พืชที่รอการเติบโต ระยะเวลาที่ประชาชนยอมให้ฝ่ายที่รัฐประหารยึดอำนาจแล้วเข้าปกครองประเทศ เปรียบได้กับระยะเวลาที่เมล็ดพันธุ์นั้นจะเติบโตและงอกงามตามกาลเวลา สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดต้องการปลุกเร้าให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการแสดงออกทางการเมือง และเพื่อให้ประชาชนเลือกฝ่ายตนเพื่อกำจัดอำนาจของฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตัวอย่างที่ (123)

สถานการณ์การสื่อสาร

นางสาวพรรณิการ์ วานิช ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและโฆษกพรรคอนาคตใหม่ กล่าวปราศรัยถึงความหวังในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคอนาคตใหม่จะทำให้การเมืองในไทยเป็นประชาธิปไตย ดังตัวอย่าง

“24 มีนาคมนี้ 24 มีนาคมนี้มาร่วมกันจะสร้างความเป็นไปได้อีกครั้งภายใต้นามของ ทิวเจอรริสตาภายใต้นามของอนาคตใหม่สร้างความเป็นไปได้ที่ว่าประชาธิปไตยเติบโตและงอกงามขึ้นได้ในประเทศไทยมากที่สุด ว่ามันเป็นไปได้ที่อำนาจสูงสุดในประเทศนี้จะ เป็นของเราประชาชนขอบคุณค่ะ”

(พรรณิการ์ วานิช, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (123) พบการใช้คำว่า “เติบโต” และ “งอกงาม” การเติบโตและงอกงามนั้น เป็นคำที่อยู่ในแวดวงความหมายการเจริญเติบโตของพันธุ์พืช หมายถึงการที่พืชหรือไม้ต้นนั้นเจริญผลิดอกออกผล ในบริบทนี้ผู้พูดใช้ถ้อยคำดังกล่าวกับคำว่าประชาธิปไตย จึงเป็นการเปรียบเทียบว่า

ประชาธิปไตยในประเทศไทยเปรียบเหมือนต้นไม้ต้นหนึ่งที่ยังไม่เติบโต การเลือกพรรคอนาคตใหม่ก็เหมือนกับการได้บำรุงต้นไม้ให้ต้นไม้ต้นนั้นโตขึ้นต่อไป แต่หากไม่เลือกพรรคอนาคตใหม่ก็อาจทำให้ต้นไม้ต้นนั้นไม่เจริญเติบโต

ตัวอย่างที่ (124)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปรีชาพล พงษ์พานิช ให้สัมภาษณ์ถึงการยอมรับผลการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้น หากว่าคนรุ่นใหม่จะทำให้ผลการเลือกตั้งที่คาดการณ์กันไว้เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยดำเนินต่อไปได้ และไม่ควรรื้ออำนาจพิเศษเข้ามาควบคุมให้สถานการณ์เมืองเป็นไปแบบที่ต้องการ กล่าวคือควรปล่อยให้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ดังตัวอย่าง

“เราต้องสร้างวัฒนธรรมการยอมรับในความเห็นต่าง สร้างวัฒนธรรมในการยอมรับกติกา ผลออกมาอย่างไรเราต้องยอมรับ 4 ปีผ่านไป คุณก็จะได้สิทธิ์นั้นกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง ให้ประชาชนได้มีโอกาสตรวจสอบ มีส่วนร่วม ให้ประชาธิปไตยมีโอกาสที่จะเติบโตและแข็งแรงขึ้นเรื่อย ๆ อย่าให้มีอำนาจนอกระบบเข้ามาตัดตอน สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นกับประเทศไทยก็คือ มันมักจะมีความที่คิดว่าตัวเองรู้ดีกว่าคนอื่น คือแทนเขาแล้วก็ไป บอนไซ ประชาธิปไตย ทำให้ระบอบเนี่ยมันไม่สามารถพัฒนาประชาธิปไตย”

(ปรีชาพล พงษ์พานิช, พรรคไทยรักษาชาติ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้พูดใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมยว่า “เติบโต” “แข็งแรง” และ “บอนไซ” คำว่าเติบโตและแข็งแรง เป็นคำที่ฉายภาพการเจริญเติบโตของต้นไม้ ในบริบทดังกล่าวเป็นการเปรียบว่าประชาธิปไตยก็เหมือนกับต้นไม้ที่ต้องอาศัยระยะเวลาให้ต้นไม้โต การปล่อยการเมืองให้เป็นไปตามวาระโดยไม่ใช้อำนาจพิเศษเช่น การรัฐประหาร เข้าควบคุม เปรียบเหมือนการปล่อยให้ต้นไม้โตเติบโตและงอกงามตามธรรมชาติ ส่วนคำว่า “บอนไซ” ในตัวอย่างที่ว่า “บอนไซประชาธิปไตย” เป็นการเปรียบถึงการใช้อำนาจกำหนดรูปแบบการเมืองและบุคลากรที่เข้ามาบริหารประเทศ ให้เป็นไปตามที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต้องการ เนื่องจากบอนไซนั้น เป็นคำที่เรียกลักษณะการปลูกต้นไม้ลงในกระถางขนาดเล็กตามแบบญี่ปุ่น การปลูกต้นไม้แบบบอนไซจะใช้ต้นไม้ที่มีกิ่งขนาดเล็กเพื่อตัดแต่ง ทรงของต้นไม้ให้ดูรูปร่างสวยงามตามที่ผู้ปลูกต้องการ

ตัวอย่างที่ (125)

สถานการณ์การสื่อสาร

บทเพลงทุ่งฝันวันใหม่ บทเพลงที่ได้รับคัดเลือกจากกิจกรรม "ร่วมสร้างอนาคตใหม่ ผ่านเสียงดนตรี" ของพรรคอนาคตใหม่ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงความหวังที่จะทำการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยตามที่ทางพรรคอยากให้เกิดขึ้น ด้วยการเปรียบกับการเจริญเติบโตของต้นไม้ดังตัวอย่าง

“ปลูกรักและหวังดำรงมั่น หยดยีนฝ่าฟันเธอฉันหมาย วาดแผ่นดินให้งดงาม ดอกไม้บานกลางทุ่งใหม่ ต้นประชาธิปไตยได้เติบโต ช่วยกันดูแลดอกผลพันธุ์พโยกย้าย จากเหลือบไรที่เกาะกินแผ่นดินนี้ ให้ผู้คนได้ชื่นชม กลางสายลมแห่งเสรี ทุ่งหญ้าฟ้านี้ คนเทียมเท่า”

(เพลงทุ่งฝันวันใหม่, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (125) มีการใช้อุปสรรคณ์ที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของพืชว่า “ดอกไม้บานกลางทุ่งใหม่” “เติบโต” และ “ดอกผล” ในบริบทดังกล่าวฉายภาพทุ่งดอกไม้และต้นไม้ที่ออกดอกออกผล แสดงการเปรียบว่า ความหวังเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างที่พรรคมุ่งหวังเปรียบเหมือนกับดอกไม้ หากวันใดที่รูปแบบการเมืองเป็นไปอย่างที่พรรควางแนวทางไว้ ก็จะเปรียบได้กับวันที่ดอกไม้นั้นบานสะพรั่งเต็มท้องทุ่ง ซึ่งช่วงเวลาที่คนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวทางการเมืองนี้เปรียบได้กับท้องทุ่งแห่งใหม่ที่รอดอกไม้เติบโต ส่วนประชาธิปไตยเป็นเหมือนกับต้นไม้ที่ยังรอการงอกงาม คนที่จะพัฒนาให้ประชาธิปไตยเจริญก้าวหน้าต่อไปได้คือคนรุ่นใหม่ ที่เปรียบได้กับผู้ดูแลดอกผลของต้นไม้ต้นนั้นไม่พ้นจากการกีดกันของแมลง

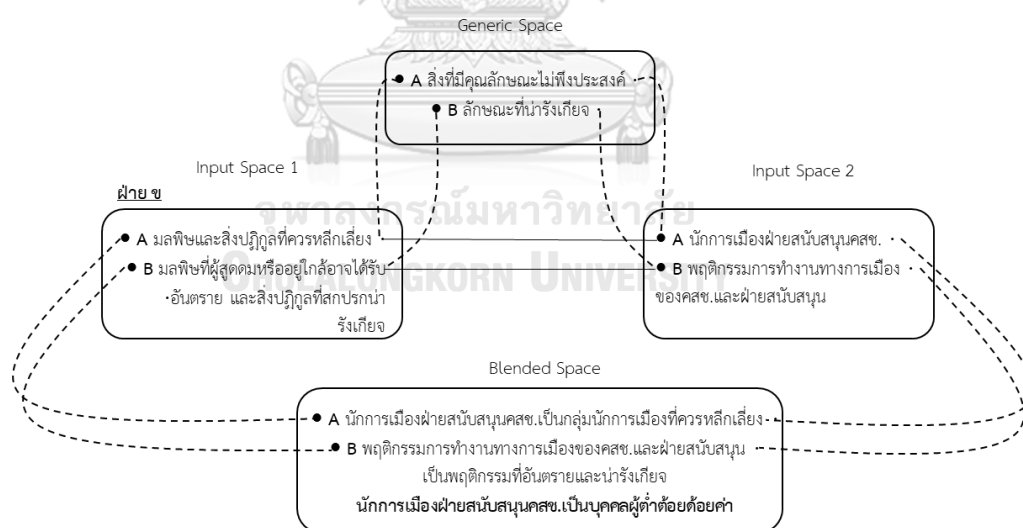
3.12 มโนอุปสรรคณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ]

มลพิษและสิ่งปฏิกูล คือ ของเสียอันน่ารังเกียจ ของที่ทำให้สกปรก หรือของหมดประโยชน์จากการใช้งาน อาจเป็นขยะมูลฝอย ของเสียจากส้วม โคลน ความสกปรก ซึ่งในมโนอุปสรรคณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] นี้ เป็นการใช้อุปสรรคณ์ที่สะท้อนทัศนคติว่า แวดวงการเมืองเป็นเหมือนสถานที่ที่มีสิ่งสกปรกอยู่ การอยู่ในวงการนี้จึงต้องใช้ความระมัดระวังไม่ไปอยู่ใกล้มลพิษและสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น อีกทั้งยังต้องคอยชี้ว่าใครมีความสกปรกนั้นอยู่บ้าง แล้วต้องช่วยกันขจัดทิ้ง ในมโนอุปสรรคณ์นี้พบอุปสรรคณ์ที่ฉายภาพการเมือง 2 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิกูล] และ ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์]

3.12.1 ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญูล]

โดยทั่วไปแล้ว ผู้คนมักจะหลีกเลี่ยงที่จะอยู่ใกล้ชิดกับสิ่งปฏิญูล เพราะสิ่งปฏิญูลทำให้เกิดความสกปรกแก่ร่างกาย ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญูล] จึงประกอบด้วยถ้อยคำอุปลักษณ์ที่บ่งชี้ว่าสิ่งใดทำให้เกิดความเปราะหรือเปื้อนแก่ร่างกาย เช่น โคลน อุจจาระ ของเน่าเหม็น ถึงขยะ เพื่อบอกว่าฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองเป็นกลุ่มที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญ ชวนให้คนอื่น ๆ ไม่อยากเข้าใกล้เพราะน่ารังเกียจ อีกทั้งยังบ่งบอกถึงความรู้ค่าอีกด้วย นอกจากนี้ เหตุการณ์การรัฐประหารในปีพ.ศ. 2557 ก็เป็นเหตุการณ์หนึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเป็นระยะเวลาต่อเนื่องมาจนถึงช่วงการเลือกตั้งพ.ศ. 2562 ดังนั้นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้จึงมีการนำถ้อยคำที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่สร้างความเดือดร้อนให้กับมนุษย์อย่างมลภาวะทางอากาศ มาใช้กล่าวเปรียบถึงฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองด้วย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวแม้จะร้ายแรงแต่ทุกคนก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมผสานมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 37 การผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญูล]

จากแผนภาพที่ 37 เป็นการผสมผสานมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญูล] ในพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม แสดงลักษณะที่สัมพันธ์กันระหว่างฉากทัศน์ดังกล่าวกับการเมืองว่าเป็นการอยู่ในสถานการณ์ที่มีผู้ไม่พึงประสงค์และสิ่งนั้นมีลักษณะที่น่ารังเกียจ บริเวณพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับความเดือดร้อนจากมลพิษหรือสิ่งปฏิญูล ส่งผลให้ผู้ได้รับผลกระทบเกิดความเจ็บป่วยหรือได้รับความสกปรกเปื้อน ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับสภาวะทาง

การเมืองที่เกิดจากพฤติกรรมการทำงานทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและ
นักการเมืองฝ่ายสนับสนุน

แนวทางการผสมผสานโน้ตชนช่วยชี้ให้เห็นว่าฉกทศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญญา]
ดังกล่าว นำไปสู่แนวคิดที่ว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ เป็นบุคคลผู้ต่ำต้อยด้อยค่า พื้นที่ผสมผสานแสดงการคัดเลือกองค์ประกอบจากทั้งสอง
พื้นที่ความคิดต้นเค้า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคสช.เป็นกลุ่มนักการเมืองที่ควรหลีกเลี่ยงเพราะมี
พฤติกรรมการทำงานทางการเมืองที่อันตรายและน่ารังเกียจ ฉกทศน์นี้จึงเป็นการสร้างภาพด้านลบ
ให้นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติในลักษณะการด้อยคุณค่าลง ทั้งที่
ผลกระทบที่แท้จริงที่นักการเมืองฝ่ายนั้นไม่ได้เป็นความหมิ่น ความสกปรก หรือความป่วยที่อาจ
เกิดขึ้น แต่เป็นผลกระทบที่สร้างความไม่พอใจกับนักการเมืองฝ่ายผู้ใช้อุปลักษณ์ เนื่องจากสภาวะ
ทางการเมืองไม่เป็นไปตามแบบที่ต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (126)

สถานการณ์การสื่อสาร

นางสาวพรณิการ์ วานิช โฆษกและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรค
อนาคตใหม่ กล่าวปราศรัยถึงช่วงเวลาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติทำการรัฐประหาร จนถึง
ช่วงเวลาของการเลือกตั้งว่าเป็นเหมือนช่วงที่การเมืองไทยเต็มไปด้วยมลพิษหมอกควัน ดังตัวอย่าง

“เราผ่านช่วงเวลาที่ไม่มีใครไม่เชื่อว่าเราเป็นไปไม่ได้ เราผ่านช่วงเวลาที่มืดมิดที่สุดของ
การเมืองไทยมีแต่หมอกควันที่ร้ายแรงกว่า PM 2.5 หมอกควันพิษที่ชื่อว่าคสช. เราผ่าน
ช่วงเวลาที่เรียกว่าฝุ่นตลบทางการเมือง แต่เมื่อคืนที่ฝุ่นตลบนั่นจางลงในช่วงใกล้เลือกตั้ง
เพียงแค่นี้ก็ชั่วโม่งแบบนี้ เรายังยืนอยู่ที่เดิม ยืนอยู่ที่สามเหลี่ยมหัวกลับ สามเหลี่ยมที่อำนาจ
สูงสุดเป็นของประชาชน เมื่อฝุ่นจางลงเรายังยืนอยู่ที่เดิม เพิ่มเติมก็คือทุกคนที่ยืนอยู่กับเรา
เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน เพิ่มขึ้นทุกนาทิจ”

(พรณิการ์ วานิช, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างที่ (126) มีการใช้อุปลักษณ์กล่าวถึงบรรยากาศทางการเมืองหลังการรัฐประหาร ด้วยการนำไปเปรียบกับสภาวะมลพิษที่เกิดขึ้นว่า เหตุการณ์นั้นทำให้เกิดความ “มืดมิด” “หมอกควันที่ร้ายแรงกว่า PM 2.5” “หมอกควันพิษ” “ฝุ่นตลบ” และ “ฝุ่นจาง” จากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบเป็นถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายของมลภาวะทางอากาศ ในบริบทดังกล่าวจึงเป็นการเปรียบเทียบว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นเหมือนหมอกควันที่ร้ายแรงกว่า PM 2.5 การรัฐประหารแล้วเข้าเป็นรัฐบาลจึงเปรียบเหมือนช่วงเวลาที่มีฝุ่นนั้นปกคลุมหนาแน่นจนเกิดความมืดมิด และในช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้งซึ่งฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีความหวังว่าจะได้รับชัยชนะ จึงเปรียบเสมือนสภาพอากาศที่ฝุ่นนั้นจางลง การเปรียบดังกล่าวจึงสะท้อนทัศนะของผู้พูดว่าการยึดอำนาจ การรัฐประหาร เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ในทางการเมือง จึงมีการนำไปเปรียบกับมลภาวะที่ทำให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตคนได้

ตัวอย่างที่ (127)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอดิศร เพียงเกษ กล่าวปราศรัยถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่าไม่มีศักยภาพในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศ และยังดึงตัวนักการเมืองที่มีฐานคะแนนเสียงจากพรรคต่าง ๆ ให้ไปเข้าสังกัดพรรคพลังประชารัฐ ดังตัวอย่าง

“แต่คุณประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นมาห้าปี 1765 วันเศรษฐกิจตกต่ำมากครับ ปากไม่ดี ยางพาราขายไม่ได้ก็บอกจะไปขายดาวอังคาร บ้าหรือไง บอกทางไหนจะไป ดาวอังคาร ไปทางไหนวะ ปลุกข้าวมากก็ให้ไปปลูกหมามู๋ มั่นก็ค้นทั้งประเทศสืวะ บริหารงานไม่เป็น เขาเป็นทหาร ทหารหาเงินไม่เป็น ใช้เงินเก่งฉิบหาย ใช้อย่างกับเงินบิดา มารดาเขานี้ ท่านครับ ใช้ให้ประชาชนแจก ตอนก่อนหน้านี้ตอนยึดอำนาจใหม่ใหม่ คำนัการการเมืองเหมือนหมูเหมือนหมาเดี๋ยวนี้เอานักการเมืองมาอยู่ในคอก สูบยิ่งกว่า ล้วงอีก”

(อดิศร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

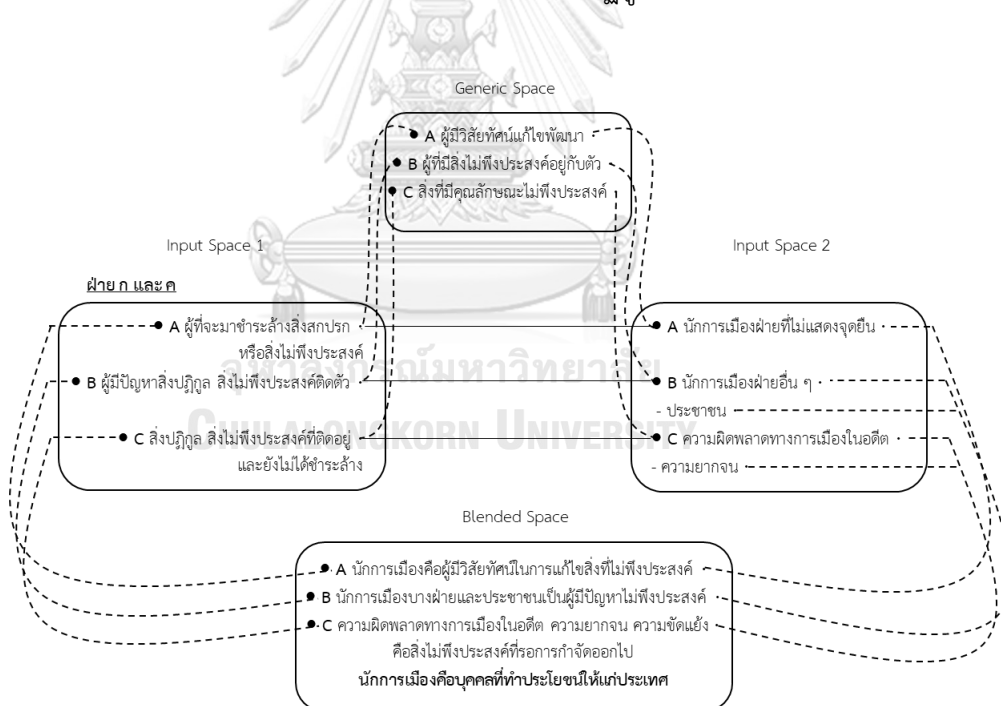
ตัวอย่างที่ (127) มีการใช้อุปลักษณ์ว่า “สูบยิ่งกว่า ล้วง” เป็นเปรียบเทียบว่าการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดึงตัวนักการเมืองที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคต่าง ๆ ซึ่งมีฐานคะแนนเสียงอยู่แล้วมาสังกัดพรรคพลังประชารัฐ เปรียบได้กับการดูดสิ่งปฏิกูลจากส้วม ซึ่งเป็นสถานที่

ที่มีไว้สำหรับถ่ายอุจจาระปัสสาวะ ดังกล่าวนี้นักการเมืองที่ย้ายพรรคจากสังกัดเดิมไปอยู่พรรคพลังประชารัฐ จึงเปรียบเหมือนของเสียจากห้องส้วมที่ถูกคัดออกไป

3.12.2 ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์]

ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์] เป็นฉากทัศน์ที่ประกอบด้วยถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ฉายภาพการกำจัดสิ่งสกปรก สิ่งไม่พึงประสงค์ หรือการแสดงออกว่าจะกำจัดสิ่งไม่พึงประสงค์นั้นออกไป เช่น การชำระล้าง การขจัดทิ้ง การกวาดล้างให้สะอาด เพื่อแสดงถึงความตั้งใจในการแก้ปัญหาทางการเมือง จากข้อมูลพบการใช้ฉากทัศน์ดังกล่าวในลักษณะเดียวกันจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 38 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์]

จากแผนภาพที่ 38 เป็นการผสมมโนทัศน์ตามฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมแสดงการจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์ร่วมกับเรื่องการเมือง ประกอบด้วย การอยู่กับผู้ที่มีสิ่งไม่พึงประสงค์อยู่กับตัว ลักษณะของสิ่งไม่พึงประสงค์นั้น ๆ และผู้มีวิสัยทัศน์แก้ไขพัฒนา บริเวณพื้นที่ความคิดค้นเค้า เห็นได้ว่านักการเมืองกำหนดให้ตนเองเป็นผู้ที่จะ

มาจัดสิ่งไม่พึงประสงค์ แล้วให้นักการเมืองฝ่ายอื่นรวมถึงประชาชนเป็นผู้ที่มีปัญหาสิ่งไม่พึงประสงค์ ติดตัว ส่วนสิ่งปฏิญญา สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติดอยู่และยังไม่ได้ชำระล้างออกนั้น คือความผิดพลาดทางการเมืองในอดีตและความลำบากยากจนของประชาชน

บริเวณพื้นที่ผืนดินแสดงให้เห็นการผสมผสานองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดค้นเค้า นักการเมืองเลือกเอาสิ่งสกปรก ความไม่สะอาดจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์มาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทางการเมือง แล้วกำหนดให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้ที่จะมาทำความสะอาด นักการเมืองบางฝ่ายและประชาชนจึงเป็นผู้มี ปัญหาไม่พึงประสงค์นั้น ความผิดพลาดทางการเมืองในอดีต ความยากจน ความขัดแย้ง คือสิ่งไม่พึงประสงค์ที่รอการกำจัดออกไป เมื่อถึงเวลาที่ต้องเลือกตั้งประชาชนจึงรับรู้คุณลักษณะของนักการเมืองฝ่ายผู้ใช้อุปลักษณ์ผ่านบทบาทของผู้ทำความสะอาดมาประเมินและตัดสินด้วยความรู้สึกว่า นักการเมืองกลุ่มนี้จะเข้ามาเริ่มแก้ไขปัญหาทางการเมืองให้ดีขึ้นได้ จึงนำไปสู่แนวคิดที่ว่า นักการเมืองเป็นบุคคลที่เป็นนักพัฒนา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (128)

สถานการณ์การสื่อสาร

เพลงสรรคพลังพระราชรัฐ ของพรรคพลังพระราชรัฐ กล่าวถึงนโยบายของพรรคที่เน้นความสามัคคี ความปรองดอง และแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางฐานะของประชาชน ดังตัวอย่าง

“พรรคพลังพระราชรัฐ พรรคพลังพระราชรัฐ พรรคพลังพระราชรัฐ คือพรรคของประชาชน รวมพลังสร้างความสามัคคี ให้คนไทยน้องพี่หันหน้ามาปรองดอง ขจัด ปัญหาความเหลื่อมล้ำทั้งผอง สร้างความปรองดองตามวิถีไทย”

(พรรคพลังพระราชรัฐ, พรรคพลังพระราชรัฐ)

จากตัวอย่างที่ (128) ใช้คำว่า “ขจัด” หมายถึง กำจัด เช่น ขจัดความสกปรก ในตัวอย่างนี้ นำมาใช้กับความเหลื่อมล้ำ ซึ่งความเหลื่อมล้ำคือสร้างความยากลำบากให้กับประชาชน จึงเปรียบได้กับความสกปรกที่เปื้อนอยู่จนต้องกำจัดทิ้ง การเปรียบนี้ งานทางการเมืองจึงเป็นงานที่ต้องดูแลแก้ปัญหา ซึ่งผู้ที่จะมากำจัดปัญหาดังกล่าวได้ก็คือพรรคพลังพระราชรัฐ

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (129) และ (130)

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการใช้อุปลักษณ์คำว่า ขจัด ซึ่งหมายถึงการกำจัดสิ่งสกปรกให้หลุด
ออกไป ในที่นี้สิ่งที่ต้องขจัดทั้งคือความยากจนของประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ (129)

สถานการณ์การสื่อสาร

บทเพลง no problem ของพรรคชาติพัฒนา กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติที่ทางพรรคจะใช้ใน
การทำงานการเมือง นั่นคือการร่วมงานกับทุกฝ่ายได้โดยไม่มีปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและ
ความยากจนของประชาชน ดังตัวอย่าง

“พรรคชาติพัฒนา ไม่มีปัญหาเพราะไม่สร้างปัญหา รู้จักกฎเกณฑ์กติกา เคารพเสียง
สภา ฟังเสียงประชาชน ถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ ทำตามกฎหมาย ขจัดความยากจน
บุคลากรพรรคเราทุกคน ล้วนมีประสบการณ์บริหารบ้านเมือง”

(เพลง no problem, พรรคชาติพัฒนา)

ตัวอย่างที่ (130)

สถานการณ์การสื่อสาร

เพลงประชาธิปไตยมาแล้ว 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ มีเนื้อหาของเพลงกล่าวถึงนโยบายที่
จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องความยากจนของประชาชน ได้แก่ การเพิ่มเบี้ยให้ผู้มีรายได้น้อย การเพิ่มค่าแรง
ขั้นต่ำ การประกันรายได้และราคาผลผลิตของเกษตรกร ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการทำให้ปัญหาความยากจน
หมดไป ดังตัวอย่าง

“มุ่งภารกิจแก้จน ไม่มีลัทธิชนประชาธิปัตย์ทำได้ เบี้ยยากไร้ 800 ค่าแรงอย่างน้อย
แสนสอง ต้องได้ ประกันรายได้เกษตรกร ยามเมื่อมีเหตุ เดือดร้อน แก้ได้ ยาง ปาล์ม ประกัน
ราคา โฉนดสีฟ้า เป็นหลักประกันได้ โฉนดนั้นจะเร่งออก พี่น้องช่วยบอก สปก.กู้ได้

สร้างกองทุนน้ำชุมชน ไม่ให้ขาดสน เพิ่มผลผลิตได้ ขจัดทั้งความยากจน ให้คนเป็นคน
มีศักดิ์ศรีทั่วไทย”

(เพลงประชาธิปไตยมาแล้ว 2562, พรรคประชาธิปัตย์)

จากตัวอย่างที่ (129) และ (130) ข้างต้น มีการใช้คำว่า “ขจัด” และ “ขจัดทั้ง” ในตัวอย่าง
ทั้งสองนี้คำว่า ขจัด มาใช้กับสิ่งที่ไม่ประสงค์คือความจน เป็นการเปรียบว่างานทางการเมืองนั้นต้อง
มีผู้มาดูแลทำความสะอาดให้หมดจดอยู่เสมอ ปัญหาความยากจนจึงเปรียบได้กับความสกปรกที่
เปื้อนเปื้อนอยู่ รอคอยให้นักการเมืองมากำจัดทิ้ง

ตัวอย่างที่ (131)

สถานการณ์การสื่อสาร

การประชันวิสัยทัศน์ทางการเมืองก่อนการเลือกตั้งในรายการ “ทุบประเด็น” ออกอากาศ
ทางช่องโทรทัศน์วีวี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เข้าร่วมในฐานะตัวแทนพรรค
ในช่วงหนึ่งของรายการ มีการถกเถียงกันเรื่องการย้ายไปสะสางคดีการชุมนุมใหญ่ทางการเมืองที่มี
เหตุการณ์สลายการชุมนุมเมื่อปีพ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2553 ซึ่งในขณะนั้นนายอภิสิทธิ์ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีและถูกกล่าวหาว่าทำให้ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก นายอภิสิทธิ์ได้แย้งว่าหากจะ
สะสางเรื่องของตนดังกล่าว ก็ไม่ควรที่จะยกเว้นการสะสางเหตุการณ์การชุมนุมครั้งอื่น ๆ ส่วนคดีของ
ตนนั้น ศาลได้ตัดสินแล้ว การรื้อฟื้นเหตุการณ์ในอดีตทางการเมืองนั้น พบการใช้ถ้อยคำอุปโลกน์
เกี่ยวกับการทำความสะอาด ดังตัวอย่าง

“แต่เมื่อสักครู่นี้ที่มีการพูดถึงว่า เอ๊ะ แล้วเราจะไปชำระล้างเรื่องต่าง ๆ อย่างไร
ความจริงก็ต้องบอกว่าเหตุการณ์ที่มีการหยิบยกขึ้นมาว่าจะต้องไปชำระล้างกันเนี่ย ไม่ครบ
นะครับ เมื่อก็ข้ามเหตุการณ์ในช่วงการชุมนุมปี 49 48 49 50 นะครับ ซึ่งก็มีการสูญเสีย
เช่นเดียวกัน”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

ตัวอย่างข้างต้นมีการใช้ถ้อยคำอุปโลกน์ว่า “ชำระล้าง” การชำระล้าง หมายถึง การชะให้สิ่ง
สกปรกที่ติดอยู่หลุดออกไปจนสะอาด ในบริบทนี้ การชำระล้างนำมาใช้กล่าวถึงการรื้อฟื้นคดีทาง
การเมือง จึงเป็นการเปรียบเทียบว่า เหตุการณ์ทางการเมืองซึ่งมีผู้ได้รับความเสียหายหรือประชาชน

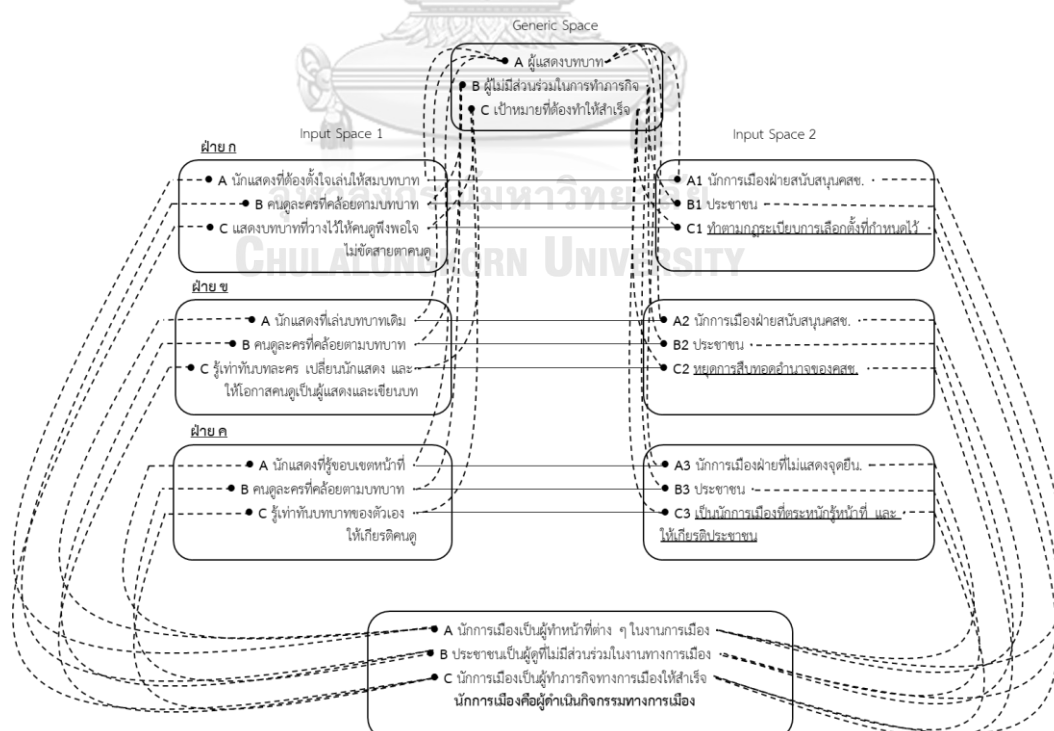
เสียชีวิตแล้วยังไม่มีการลงโทษผู้กระทำผิด เปรียบได้กับการมีสิ่งสกปรกหรือสิ่งปฏิกูลที่ยังติดค้างสร้างความเปื้อนอยู่ ดังนั้นการตัดสินโทษผู้เกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าว จึงเป็นเหมือนการชำระล้างให้สิ่งสกปรกนั้นหลุดออกไป

3.13 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง]

[การเมือง] เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวตามเนื้อเรื่องที่ประพันธ์ขึ้นโดยนักแสดงที่สวมบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องนั้น ๆ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีการนำถ้อยคำอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับการแสดงมาใช้กล่าวถึงกิจกรรมทางการเมือง เช่น ตัวละคร คนเขียนบท คนดู เพื่อถ่ายทอดมุมมองทางการเมืองตามแนวคิดของนักการเมือง

จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมืองทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 39 การผสมมโนทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง]

แผนภาพที่ 39 แสดงการผสมผสานโนทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] บริเวณพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วม ปรากฏลักษณะสำคัญคือการดำเนินการกิจโดยกลุ่มบุคคลหนึ่ง ในภารกิจนั้นยังปรากฏกลุ่มผู้ไม่มีส่วนร่วมในการทำภารกิจอยู่ด้วย องค์ประกอบเหล่านี้เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า ทั้งพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สองพื้นที่นี้ทำให้เห็นความสำคัญของผู้ทำกิจกรรมและเป้าหมายของแต่ละกลุ่มการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน

ฝ่ายที่ 1 ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) เปรียบว่าฝ่ายตนเองเป็นนักแสดงที่ต้องตั้งใจเล่นให้สมบทบาท ประชาชนเป็นเหมือนคนดูละครที่คล้อยตามบทบาท ดังนั้นเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จคือแสดงบทบาทที่วางไว้ให้คนดูพึงพอใจ ไม่ขัดสายตาคณดู ฝ่ายตนจึงจะทำตามกฎระเบียบการเลือกตั้งที่กำหนดไว้ ฝ่ายที่ 2 ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) กำหนดให้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นนักแสดงที่เล่นบทบาทเดิม ประชาชนเป็นเหมือนคนดูละครที่คล้อยตามบทบาท ดังนั้นเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จคือคนดูละครจะต้องรู้เท่าทันบทละครที่เปลี่ยนแค่ตัวนักแสดง และให้โอกาสคนดูเป็นผู้แสดงและเขียนบท ดังกล่าวนี้นัยหมายถึงการที่ประชาชนช่วยกันหยุดการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่ 3 ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) เปรียบว่าฝ่ายตนเองเป็นนักแสดงที่รู้ขอบเขตหน้าที่ รู้เท่าทันบทบาทของตัวเอง ให้เกียรติคนดู เพราะประชาชนเป็นเหมือนคนดูละครที่คล้อยตามบทบาท ดังนั้นฝ่ายตนจึงเป็นนักการเมืองที่ตระหนักรู้หน้าที่ และให้เกียรติประชาชน

พื้นที่ผสมผสานช่วยแสดงให้เห็นความสำคัญของผู้ทำภารกิจ จากองค์ประกอบในพื้นที่ความคิดต้นเค้า นักการเมืองเป็นผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในงานการเมือง เห็นได้จากการกำหนดให้นักการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายตนหรือฝ่ายอื่นอยู่ในบทบาทของผู้แสดง ในขณะที่ประชาชนรับบทบาทเป็นผู้ชมการแสดง ประชาชนจึงเป็นผู้ดูที่ไม่มีส่วนร่วมในงานทางการเมือง ภารกิจต่าง ๆ ทางการเมือง นักการเมืองจะเป็นผู้ทำให้สำเร็จเอง จึงกล่าวได้ว่านักการเมืองคือผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (132)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐ แสดงวิสัยทัศน์ในรายการ “ไทยรัฐเวที ดีเบต” เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ. 2560 ที่มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 250 คน ร่วมลงคะแนนเลือก นายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาว่าไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาใด เพราะตนเห็นว่า สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการแต่งตั้งมานั้นมีวุฒิภาวะมากพอในการตัดสินใจ และเชื่อว่าการเลือกของ สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นไปตามคะแนนเสียงของประชาชน ดังตัวอย่าง

“ผมไม่เชื่อว่าจะมีกลุ่มใดที่จะสามารถฉีกรัฐธรรมนูญของประชาชนไปได้ ทำในสิ่ง ซึ่งขัด พุดง่าย ๆ ขัดสายตาคนดู และเป็นคนดูซึ่งมีอำนาจสูงสุดในประเทศนี้ ไม่ใช่กลุ่มใด กลุ่มหนึ่งนะครับ ไม่ได้สั่งการมาจากที่ใดที่หนึ่ง ในหรือนอกประเทศก็ตาม ไม่มี เพราะฉะนั้น ผมคิดว่ากลไกนี้ไม่ได้ทำประโยชน์พิเศษอะไรให้พลังประชารัฐเลย”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

จากตัวอย่างที่ (132) พบการใช้คำว่า “คนดู” ในบริบทดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบว่าการเมือง เป็นเหมือนการแสดงละคร ที่นักการเมืองเป็นตัวละครที่รับบทบาทที่กำหนดไว้ ในขณะที่ประชาชน เปรียบเสมือนคนดู สะท้อนให้เห็นทัศนคติของผู้พูดว่า นักการเมืองมีบทบาทมากกว่าประชาชน ถึงแม้ ประชาชนจะเป็นผู้มีอำนาจในการลงคะแนนเสียง แต่สุดท้ายแล้วประชาชนก็ไม่ได้มีบทบาทหลักทาง การเมือง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (133)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุรารัตน์ เกยุราพันธุ์ กล่าวถึงชีวิตทางการเมืองของตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน คุณหญิงสุรารัตน์เล่าย้อนถึงเหตุการณ์ที่ลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกว่า ครั้งนั้น มีการรัฐประหารหลังการเลือกตั้งโดยคณะรชช. ส่วนการรัฐประหารปีพ.ศ. 2557 ก็ถูกรัฐประหารโดย

คณะคสช. และในช่วงการเลือกตั้งพ.ศ. 2562 ผู้บัญชาการทหารบกคือพลเอกอภิรัชต์ คงสมพงษ์ ซึ่งเป็นบุตรชายของพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ยึดอำนาจจาก พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อปีพ.ศ. 2553 และคนร่างรัฐธรรมนูญหลังการรัฐประหารทั้งสองครั้งเป็นคนเดียวกันคือ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ คุณหญิงสุภารัตน์จึงเปรียบเทียบเหตุการณ์นี้ว่าเหมือนละครที่มีตัวละครเหมือนเดิม ดังตัวอย่าง

“พอเลือกตั้ง 22 มีนาคมในช่วงนั้นหลังจากการที่มีการรัฐประหาร เหมือนกัน คณะรัฐประหารครั้งนั้นก็ชื่อคล้ายคลึงกันค่ะ ชื่อว่ารสช. ครั้งนี้ชื่อคสช. นะคะ และก็มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่เหมือนกัน เป็นกติกาที่เอื้ออำนาจอนุญาตให้คนนอกก็คือคนที่ไม่ได้เป็นส.ส. เนี่ยมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้ ใช่ไหมคะ ตอนนั้นพี่น้องประชาชนไม่ยอมลุกขึ้นมาขัดขวางไม่ให้มีการสืบทอดอำนาจของเผด็จการ ค่ะ ใหม่นะคะ พฤษภา 35 ค่ะ พฤษภา 35 ค่ะ แล้วเปลี่ยนนะคะ ตัวละครเกือบจะเหมือนกันทั้งหมด ผู้ที่ทำการรัฐประหารเป็นทหารผบ.ทบ. ในสมัยนั้น นามสกุลเดียวกันกับผบ.ทบ. ในสมัยนี้ คนร่างรัฐธรรมนูญชื่อเดียวกันเลยนะคะ มีชัยค่ะ”

(สุภารัตน์ เกตุราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (133) พบการใช้คำว่า “ตัวละคร” คือ ผู้มีบทบาทในวรรณกรรมประเภทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแต่งประเภทต่าง ๆ ในที่นี้ ภาวะความเสี่ยงที่จะมีการรัฐประหารช่วงการเลือกตั้ง เปรียบเหมือนละครที่รอการฉายซ้ำ การรัฐประหารในอดีตเปรียบได้กับละครต้นฉบับ หากมีการรัฐประหารอีกครั้งในช่วงการเลือกตั้งปีพ.ศ. 2562 จะเปรียบได้กับการฉายละครเรื่องเดิมที่บางส่วนใช้นักแสดงคนเดิม ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรืออาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่จะมีการรัฐประหารช่วงการเลือกตั้ง ก็จะเปรียบเหมือนตัวละครในละครเรื่องนั้น

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (134)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย ปราศรัยกับประชาชนว่า แม้ว่าการเมืองในพรรคภูมิใจไทยจะเป็นคนมีระดับ เช่น มีตำแหน่งรัฐมนตรี มีตำแหน่งประธานรัฐสภา แต่ก็จะไม่ถือตัว

กับพี่น้องประชาชน เพราะพระครูมิไไทยได้อบรมนักการเมืองในพรรคทุกคนมาเป็นอย่างดี โดยเปรียบตำแหน่งทางการเมืองว่าเป็นหัวโขน ดังตัวอย่าง

“พระครูมิไไทยได้เลี่ยมสอน ได้ปฐมนิเทศ ได้ปลุกฝังความนึกคิดของนักการเมือง และพระครูมิไไทยว่าตำแหน่งเหล่านั้นคือหน้าที่ให้มองเป็นเพียงหัวโขน มีตำแหน่งนั้นมาทำเต็มที่ ทำสุดหัวใจ พ้นจากตำแหน่งนั้นลงไปคลุกกับประชาชน”

(อนุทิน ชาญวีรกูล, พระครูมิไไทย)

จากตัวอย่าง มีการใช้คำว่า “หัวโขน” ซึ่งหมายถึง รูปหัวยักษ์ ลิง ที่ใช้สวมเวลาเล่นโขนหรือละคร ในบริบทนี้ผู้พูดต้องการสื่อว่า งานบริหารทางการเมืองเปรียบเหมือนการเล่นละครที่ผู้เล่นสวมบทบาทต่าง ๆ นักการเมืองคือตัวละครที่รับบทบาทต่าง ๆ ส่วนประชาชนเป็นเหมือนคนดูที่รับชมละครเรื่องนั้น

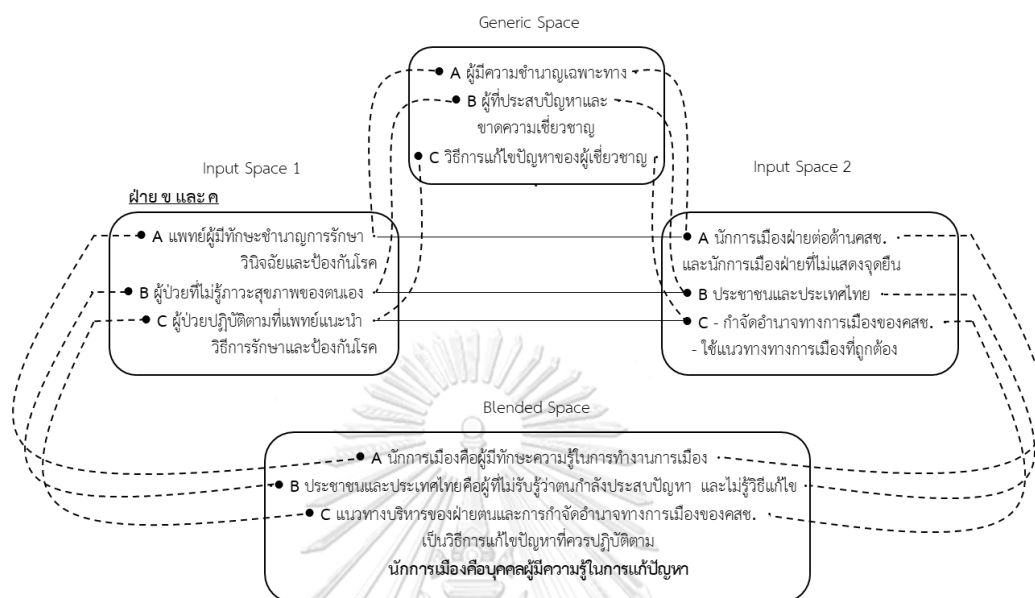
3.14 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค]

[การรักษาโรค] คือการเยียวยาอาการผิดปกติทางร่างกายของผู้ป่วยให้เป็นปกติโดยแพทย์ ในกระบวนการรักษาโรค แพทย์ผู้ทำการรักษาจะทำการวินิจฉัยอาการของผู้ป่วยเพื่อวิเคราะห์โรคแล้วรักษาตามแนวทาง เนื่องจากกระบวนการรักษาโรคเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชีวิต การศึกษาในครั้งนี้จึงพบว่านักการเมืองนำถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายที่เกี่ยวกับการรักษาโรคมาใช้สื่อสารในบริบทการเมืองอย่างหลากหลายแง่มุม ได้แก่ การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการ รักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค และการให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค ดังนี้

3.14.1 ฉกทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการ รักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]

แพทย์เป็นบุคคลสำคัญที่อยู่ในกระบวนการรักษาโรค เพราะมีหน้าที่ตั้งแต่การซักถามประวัติอาการ ตรวจร่างกาย และทำการตัดสินใจวินิจฉัยโรคเพื่อสั่งการรักษาให้แก่ผู้ป่วย ฉกทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการ รักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] จึงเป็นฉกทศน์ที่มุ่งฉายภาพแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ เพื่อสื่อถึงความชัดเจนในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในงานการเมืองของนักการเมือง จากข้อมูลพบการใช้ฉกทศน์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 40 การผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]

จากแผนภาพที่ 40 เป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ในฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมประกอบด้วยบุคคลผู้มีความชำนาญเฉพาะทาง ผู้ที่ประสบปัญหาและขาดความเชี่ยวชาญ วิธีการแก้ไขปัญหของผู้เชี่ยวชาญ องค์ประกอบต่าง ๆ นี้ เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับแพทย์ที่แสดงความชำนาญ การรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรคให้แก่ผู้ป่วย จุดหมายของแพทย์คือการรักษาผู้ป่วยที่ไม่รู้ภาวะ สุขภาพของตนเองให้หายจากโรคและแนะนำวิธีการป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ ผู้ป่วยจึงต้องปฏิบัติ ตามที่แพทย์แนะนำวิธีการ ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เป็นพื้นที่ความคิดเกี่ยวกับการเมือง นักการเมือง นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการ แสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เชื่อว่าฝ่ายของตนเองมี ประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าประชาชนและมากกว่านักการเมืองฝ่ายอื่น ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่จะมา แนะนำการแก้ไขปัญหาลำนี้ด้วยการให้กำจัดอำนาจทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และใช้แนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง

บริเวณพื้นที่ผสมผสานแสดงให้เห็นการคัดเลือกองค์ประกอบบางประการจากพื้นที่ความคิด ต้นเค้า นักการเมืองและประชาชนถูกสวมไว้ในบทบาทใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาโรค นักการเมืองมี บทบาทเป็นแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค มีประชาชนอยู่ในบทบาท

ของผู้ป่วยที่รอการรักษา การที่นักการเมืองรับบทบาทเป็นแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญนี้ ดึงเอาคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของความเป็นแพทย์มาใช้ ประชาชนในฐานะผู้ป่วย ย่อมจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างแทบไม่มีข้อโต้แย้ง นักการเมืองจึงกลายเป็นบุคคลผู้รอบรู้รอบและมีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (135) และ (136)

ตัวอย่างที่ (135) และ (136) เป็นการใช้อุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยโรคของแพทย์ เป็นการตัดสินชี้ขาดว่าสิ่งที่ตนกำลังมองเห็นนั้นปกติหรือไม่ พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คำว่า “ป่วย” ดังนี้

ตัวอย่างที่ (135)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข ปราศรัยถึงการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ถูกเสนอชื่อในนามพรรคพลังประชาชนเพื่อเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้นเป็นเรื่องที่ไม่เป็นธรรมกับผู้สมัครรายอื่น เพราะพลเอกประยุทธ์ดำรงตำแหน่งทั้งนายกรัฐมนตรีและเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตำแหน่งดังกล่าวรับเงินเดือนจากรัฐ แต่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตัดสินว่าพลเอกประยุทธ์ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถลงสมัครชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ นายวัฒนาจึงแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวด้วยอุปลักษณ์ดังตัวอย่าง

“ป่วยอีกอย่างหนึ่งคือป่วยในหลักการ ประเทศนี้ คนที่เป็นหัวหน้าคสช. กินเงินเดือนจากภาษีประชาชนแต่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วมึงไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วมึงเป็นอะไร ตกลงถ้ามันไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐแล้วมันเป็นอะไรครับพี่น้องครับ ผมไม่ได้บอกนะครับว่าเป็นเหี้ย ประเทศไทยป่วยแล้วครับพี่น้องครับ ผู้ตรวจการแผ่นดินบอกว่าพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะคสช. ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเป็นรัฐธำณัติปัตย์ มีอำนาจสูงสุด สูงบ่าอะไรหลังจากที่ยึดอำนาจเนี่ย ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า พลเอกประยุทธ์แปลว่ามีคนที่ใหญ่กว่าพลเอกประยุทธ์ การใช้อำนาจหัวหน้าคสช.ต้องเป็นไป

ตามม.44 ของรัฐธรรมนูญไม่ได้แปลว่ามีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ทั้งหมดแสดงให้เห็นแล้วว่า ประเทศไทยป่วย”

(วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (136)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายวัฒนา เมืองสุข ปราศรัยถึงการใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ร่วมลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี และการออกกฎหมายที่รุกรานสิทธิส่วนตัวของประชาชน ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ปกติ โดยใช้อุปลักษณ์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการวินิจฉัยโรคดังตัวอย่าง

“สิ่งที่สองที่เราต้องทำอย่างเร็ว ก็คือการคืนอำนาจให้กับประชาชน รัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจ เอาอำนาจที่เป็นของประชาชนหลายอย่างไปเป็นของตัวเอง เช่น การเลือกสว. ถ้าประเทศนี้ต้องมีสว.ต้องมาจากประชาชนไม่ใช่มาจากพวกมันเลือก หรือในเรื่องของกฎหมายไซเบอร์ครีปป์น่องที่เคารพครีปป์ ต้องยกเลิก วันนี้น้ำมันล่งรู้ทำถึงขนาดเอาโทรศัพท์ของพี่น้องเอาคอมพิวเตอร์พี่น้องไปตรวจสอบได้เพียงแค่งสสย สิ่งนี้เราเรียกว่า ประเทศไทยป่วย”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วัฒนา เมืองสุข, พรรคเพื่อไทย)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตัวอย่างที่ (135) และ (136) นายวัฒนา เมืองสุข ใช้อุปลักษณ์กล่าวถึงประเทศไทยว่า “ประเทศไทยป่วย” อาการป่วยคือการรู้สึกไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้ ผู้ที่จะวินิจฉัยว่าบุคคลนั้นเป็นโรคหรือผิดปกติคือแพทย์ ดังนั้นเมื่ออุปลักษณ์ดังกล่าวนำมาใช้ในบริบทการเมือง ผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองจึงเปรียบเหมือนแพทย์ผู้รักษาโรค ประเทศไทยเปรียบได้กับผู้ป่วย การใช้อำนาจโดยมิชอบของคนบางกลุ่มจึงเปรียบเสมือนอาการป่วยที่เริ่มคุกคามร่างกาย การที่นายวัฒนาใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวมาวิเคราะห์การเมือง จึงเป็นการแสดงว่าตนมีความเชี่ยวชาญในงานการเมือง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค)

ตัวอย่างที่ (137)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ แสดงวิสัยทัศน์ในรายการ “ไทยรัฐเวทีดีเบต” ถึงนโยบายที่พรรคประชาธิปัตย์จะดำเนินการต่อหากได้เป็นรัฐบาล และกล่าวถึงความซื่อสัตย์สุจริตที่พรรคให้ความสำคัญเพื่อความเป็นประชาธิปไตย ดังตัวอย่าง

“ขณะเดียวกันนโยบายทั้งหมดนี้จะต้องมีการบริหารจัดการภายใต้ธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน และที่สำคัญที่สุดก็คือ บริหารงานภายใต้ความซื่อสัตย์สุจริตที่จะเป็นหลักประกันที่ดีที่สุด ที่จะเป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาธิปไตยมีความยั่งยืน วันนี้เราพร้อมแล้วครับ เชิญชวนทุกคนไปแก้จน สร้างคน สร้างชาติด้วยกันครับ”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, พรรคประชาธิปัตย์)

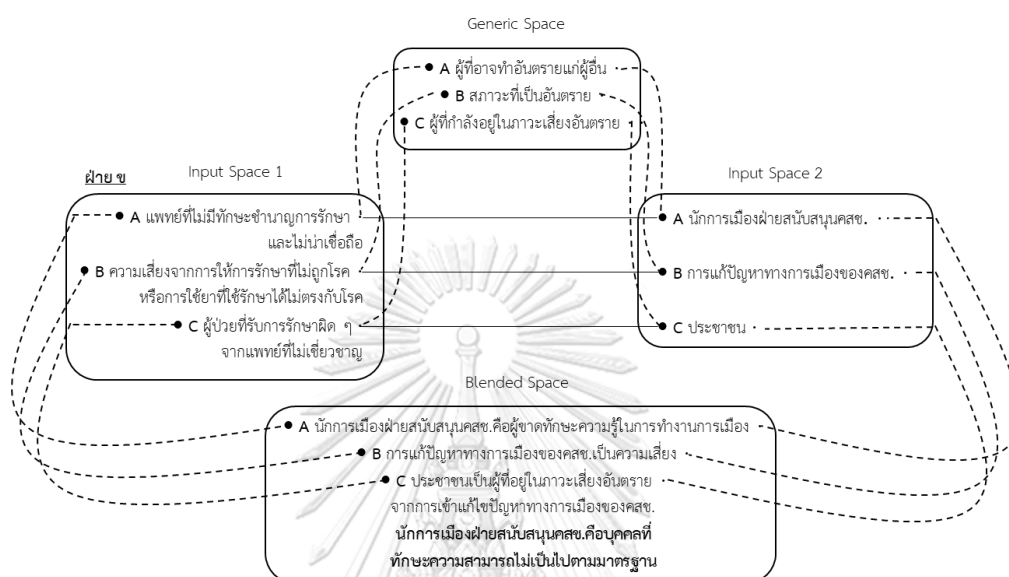
ตัวอย่างข้างต้น ปรากฏการใช้คำว่า “ภูมิคุ้มกัน” ซึ่งเป็นสภาวะที่ร่างกายสามารถต่อต้านเชื้อโรคที่จะเข้าสู่ร่างกายได้ ถ้อยคำดังกล่าวอยู่ในแวดวงความหมายการรักษาโรค เมื่อนำมาใช้ในบริบทการเมืองจึงเป็นการเปรียบว่า ประเทศไทยซึ่งมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเปรียบได้กับร่างกายของมนุษย์ การทุจริตทางการเมืองเป็นเหมือนเชื้อโรคที่จะเข้าไปทำร้ายร่างกายให้อ่อนแอ ความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองจะเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันที่ปกป้องร่างกายจากเชื้อโรค การที่นายอภิสิทธิ์ใช้อุปมาดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความชำนาญในการป้องกันและวินิจฉัยโรค นักการเมืองจึงเปรียบได้กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย

3.14.2 ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]

จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของแพทย์คือการรักษาอาการของผู้ป่วยให้หายเป็นปกติ ชีวิตของผู้ป่วยจึงขึ้นอยู่กับแพทย์เป็นสำคัญ ในการเลือกตั้งครั้งนี้บรรยากาศทางการเมืองมีความขัดแย้งชัดเจน จึงมีการใช้อุปมาเกี่ยวกับการรักษาโรคที่ฉายภาพแพทย์ที่ให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค เพื่อลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายอื่น ๆ ในการแข่งขันทางการเมือง จากข้อมูลพบการใช้

ฉากทัศน์อุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 41 การผสมมโนทัศน์ในฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]

จากแผนภาพที่ 41 เป็นฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] ตามแนวคิดการผสมมโนทัศน์ บริเวณพื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมที่จะเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้า พบองค์ประกอบเกี่ยวกับผู้ที่อาจทำอันตรายแก่ผู้อื่น สภาวะที่เป็นอันตราย และผู้ที่กำลังอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เกี่ยวข้องกับการรักษาโรคโดยแพทย์ที่ไม่มีทักษะชำนาญการ รักษา และไม่น่าเชื่อถือ ทำให้เกิดความเสี่ยงจากการให้การรักษาที่ไม่ถูกต้องหรือการใช้ยาที่ใช้รักษาได้ไม่ตรงกับโรคได้ ดังนั้นผู้ป่วยที่รับการรักษาผิด ๆ จากแพทย์ที่ไม่เชี่ยวชาญจึงกำลังอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับงานทางการเมืองที่ระบุว่านักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเป็นแพทย์ที่ไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้นการแก้ปัญหาทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงอาจทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อน

บริเวณพื้นที่ผสมแสดงให้เห็นการคัดเลือกองค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้าที่นำไปสู่แนวคิดที่ว่า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคสช. คือบุคคลที่ทักษะความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากรับเอาคุณลักษณะของแพทย์ที่ไม่มีทักษะชำนาญการรักษาและไม่น่าเชื่อถือ ทำให้นักการเมืองฝ่ายนั้นเป็นผู้ขาดทักษะความรู้ในการทำงานการเมือง การแก้ปัญหาทางการเมืองของ

คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงเป็นความเสี่ยง และประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายจากการเข้าแก้ไขปัญหาทางการเมืองของฝ่ายนั้น การใช้ฉันทกัณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นการลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (138)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปิยบุตร แสงกนกกุล เลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ กล่าวถึงการเกิดรัฐประหารในประเทศไทยว่ามีจำนวนครั้งที่บ่อยเกินไป โดยอธิบายว่าหากรัฐประหารช่วยแก้ปัญหาได้จริง ความเจริญของประเทศไทยน่าจะขึ้นไปอันดับต้น ๆ ของโลกได้ เนื่องจากประเทศไทยมีการรัฐประหารเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่สภาพการพัฒนาของประเทศไม่ได้มากเท่าจำนวนการรัฐประหาร นายปิยบุตรกล่าวถึงการรัฐประหารด้วยการนำไปเปรียบเทียบกับสาเหตุของการเกิดโรคร้ายแรง ดังตัวอย่าง

“พี่น้องร่วมชาติในประเทศนี้เจอรัฐประหารกันมาทั้งหมดทั้งล้น รัฐประหารไม่ใช่เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาประเทศ รัฐประหารไม่มีวันนำมาซึ่งความเจริญ ไม่มีวันนำมาซึ่งการพัฒนา ถ้ารัฐประหารเป็นเครื่องมือในการสร้างความเจริญได้จริง ป่านนี้ประเทศไทยต้องเจริญติดระดับขั้นต้นของโลกแล้ว เพราะเราารัฐประหารบ่อย ๆ เราอย่าคิดว่ารัฐประหารเหมือนยาแก้ปวดหัว เหมือนพาราเซตามอล ปวดหัวแล้วหยิบมากินจะหายปวดหัวที่ไหนได้หยิบมากินกลายเป็นมะเร็งร้ายแบบทุกวันนี้”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

จากตัวอย่างดังกล่าว พบการใช้อุปลักษณ์คำว่า “ยาแก้ปวดหัว” “ยาพาราเซตามอล” และ “มะเร็งร้าย” ในบริบทดังกล่าว ประเทศไทยเปรียบเสมือนร่างกายมนุษย์ ปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายในประเทศเปรียบได้กับการที่มนุษย์ประสบกับความเจ็บป่วย เช่น อาการปวดหัว การรัฐประหารเปรียบได้กับสารกระตุ้นหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคมะเร็ง และไม่ใช่ว่าที่มีอันตรายน้อยอย่างยาแก้ปวดหรือพาราเซตามอล ดังนั้นการเกิดรัฐประหารแต่ละครั้งจึงเปรียบเสมือนการรับสารก่อมะเร็งเข้าไปทีละน้อย สุดท้ายประเทศไทยที่มีปัญหาสะสมไม่ได้ถูกแก้ไขจึงเปรียบได้กับร่างกายที่มีโรคมะเร็งเข้าคุกคาม

ตัวอย่าง (139)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ผู้สมัครทำชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือแคนดิเดตจากพรรคเพื่อไทย ขึ้นกล่าวปราศรัยถึงวิธีการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้ นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือที่เรียกกันว่าบัตรคนจน ว่าการที่รัฐบาลแจกค่าครองชีพเพียงเล็กน้อยให้ประชาชนที่มีรายได้ต่ำเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตนั้นเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดนัก โดยใช้อุปลักษณ์ที่แสดงภาพหมอที่ให้การรักษาผิดโรค ดังตัวอย่าง

“ทั้ง 3 อันนี้แหละคือสิ่งที่น่ากลัวและมันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างนะครับ มันไม่ใช่ว่า แจกเงินในบัตรคนจนแล้วปัญหาพวกนี้จะหมดไป เพราะมันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง มันเหมือนเราเป็นไส้ติ่ง ไส้ติ่ง ปัญหามันเป็นไส้ติ่งจะแตกแล้วแต่ให้ยาแก้ปวด ให้เงินในบัตรคนจน มันแก้ที่ต้นเหตุไม่ได้ มันแค่ประวิงเวลาไปเพราะฉะนั้น หัวใจคือต้องแก้ปัญหาที่ โครงสร้างเศรษฐกิจ”

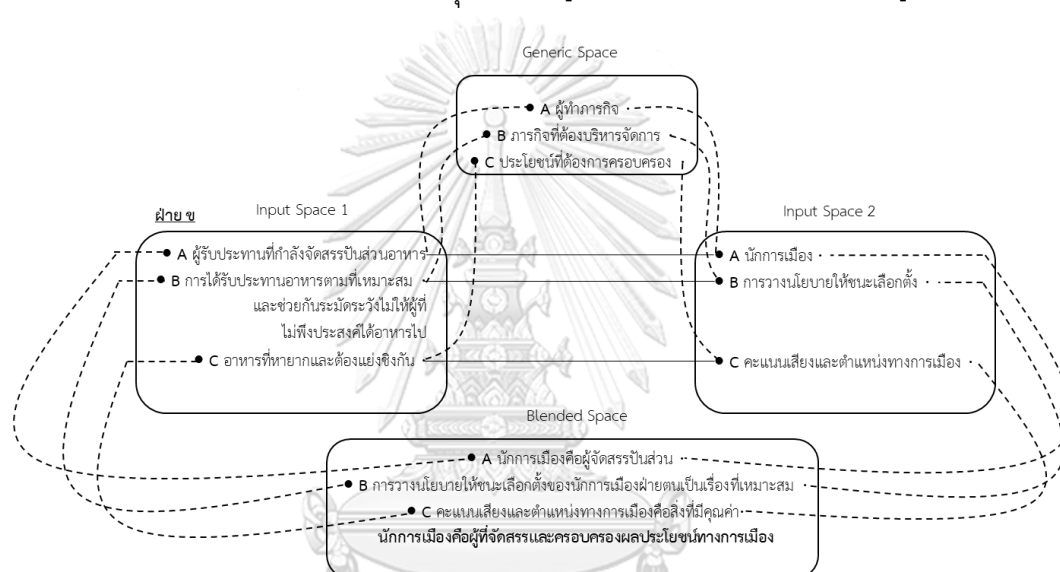
(ชัชชาติ สิทธิพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (139) พบการใช้คำว่า “ไส้ติ่ง” “ไส้ติ่งจะแตก” และ “ยาแก้ปวด” ถ้อยคำทั้งหมดนี้แสดงการเปรียบเทียบว่า ประชาชนเปรียบเหมือนผู้ป่วยที่ต้องการความช่วยเหลือ ปัญหาทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ที่เดือดร้อนขัดสนเปรียบเหมือนอาการป่วยที่รบกวนการใช้ชีวิตนั้นคือการเป็นไส้ติ่ง ความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตที่มีความลำบากเป็นอันมากนั้นเปรียบได้กับระดับขั้นของอาการป่วย ดังตัวอย่างที่ระบุว่าไส้ติ่งจะแตกซึ่งเป็นขั้นอาการที่อันตรายถึงชีวิต การแก้ปัญหาให้กับประชาชนเปรียบเหมือนการรักษาโรคให้หาย และผู้แก้ปัญหาซึ่งในบริบทดังกล่าวหมายถึงรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็เปรียบได้กับแพทย์ผู้รักษาโรค แต่ในตัวอย่างข้างต้นผู้พูดมองว่าการแก้ปัญหา นั้นเป็นการแก้ไขที่ไม่ตรงจุด ในระยะยาวปัญหานี้ก็จะไม่หมดไป จึงเปรียบได้กับแพทย์ที่วินิจฉัยโรคผิด นั่นคือการที่ผู้ป่วยเป็นไส้ติ่งแล้วไม่ได้รับการผ่าตัดแต่ได้รับยาแก้ปวดมารับประทานแทน

3.15 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ การรับประทานอาหารเป็นกิจวัตรหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิต ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] จึงพบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกิน มาใช้กล่าวถึงความปรารถนาทางการเมืองทั้งฝ่ายตนและฝ่ายผู้อื่น จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 42 การผสมมโนทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]

แผนภาพที่ 42 แสดงการผสมมโนทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมเป็นการกระทำกิจกรรมหนึ่งซึ่งมีผู้ทำกิจกรรมเพียงกลุ่มเดียว แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญที่ถ่ายโยงไปยังพื้นที่ความคิดต้นเค้าคือ การดำเนินกิจกรรมโดยบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง พื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวกับการบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน ที่มีผู้รับประทานที่กำลังจัดสรรปันส่วนอาหาร และแสวงหาอาหารให้ได้ตามแต่ปริมาณที่ตนต้องการเพื่อให้อิ่มท้อง ทั้งยังบอกให้ผู้อื่นช่วยกันระมัดระวังไม่ให้ผู้ที่ไม่พึงประสงค์ได้อาหารไป ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง นักการเมืองต้องการคะแนนเสียงจำนวนมากเพื่อให้ตนเองชนะเลือกตั้งและได้รับตำแหน่งทางการเมือง จึงต้องการวางนโยบายให้ชนะเลือกตั้ง

ในพื้นที่ผสมจะเห็นได้ว่า นักการเมืองรับบทบาทเป็นผู้รับประทานอาหารแต่เพียงผู้เดียว นักการเมืองจึงกลายเป็นผู้จัดสรรปันส่วน การกิจที่มุ่งหมายไว้คือการได้รับประทานอาหารตามที่ต้องการ แต่การรับประทานอาหารนี้อยู่ในฉากสถานการณ์ของการหาเสียงเลือกตั้ง และสิ่งที่

ผู้รับประทานอาหารต้องการกลับเป็นคะแนนเสียง เห็นได้ว่ากิจกรรมทั้งหมดกระทำโดยนักการเมือง และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นก็ตกกับนักการเมือง ในพื้นที่นี้จึงนำไปสู่แนวคิดที่ว่า นักการเมืองคือผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ไม่ใช่ประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (140) และ (141)

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คำว่า “กิน” เพื่อบอกถึงความต้องการส่วนแบ่งคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และผลประโยชน์ทางการเมือง ดังนี้

ตัวอย่างที่ (140)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอดิศร เพียงเกษ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อสังกัดพรรคเพื่อไทย กล่าวถึงผลสำรวจก่อนการเลือกตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่า พรรคเพื่อไทยจะเป็นพรรคที่ชนะการเลือกตั้งในเขตภาคเหนือทั้งหมด ดังตัวอย่าง

“พี่น้อง ขอนแก่นบ้านผมอีสานบ้านผมไม่ต้องห่วงนะครับ มหาลัยขอนแก่น คณะเศรษฐศาสตร์ได้ทำการสำรวจแล้วพรรคเพื่อไทยมา 43.4% มาอันดับหนึ่งครับ ผมไปปราศรัยทุกที่ กับคุณหญิงสุรารัตน์ เกยุราพันธุ์ ภาคเหนือเพื่อไทยกินเรียบครับ”

(อดิศร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

ตัวอย่างที่ (141)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายโกสิน พลกุล กล่าวปราศรัยบนเวทีพรรคเพื่อไทยถึงวิธีการที่จะทำให้พรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งแล้วได้จัดตั้งรัฐบาล ว่าประชาชนจะต้องเลือกพรรคเพื่อไทยเท่านั้น แม้ว่าประชาชนจะเลือกลงคะแนนให้พรรคการเมืองฝ่ายประชาธิปไตยซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกับพรรคเพื่อไทย ก็อาจทำให้ฝ่ายเผด็จการได้รับชัยชนะแทนได้ ดังตัวอย่าง

“ที่ไหนที่มีส.ส. ว่าที่ผู้สมัครของพรรคเพื่อไทย ห้ามไปลงพรรคอื่นนะ แม้อยู่ในโซนประชาธิปไตยด้วยกันนะครับ เพราะว่าถ้าท่านไปลงคะแนนมันเบี้ยหัวแตกหมด ไอ้พรรคเผด็จการมันจะเอาไปกิน พี่น้องเข้าใจใช่ไหมครับ ทุกเขตที่มีเพื่อไทย ต้องลงเพื่อไทย อย่างเดียวเท่านั้น ตกลงไหม ยกเว้นที่ไม่มีเพื่อไทยขอให้ไปลงโซนประชาธิปไตยถูกไหมครับ ต้องช่วยกันให้ได้”

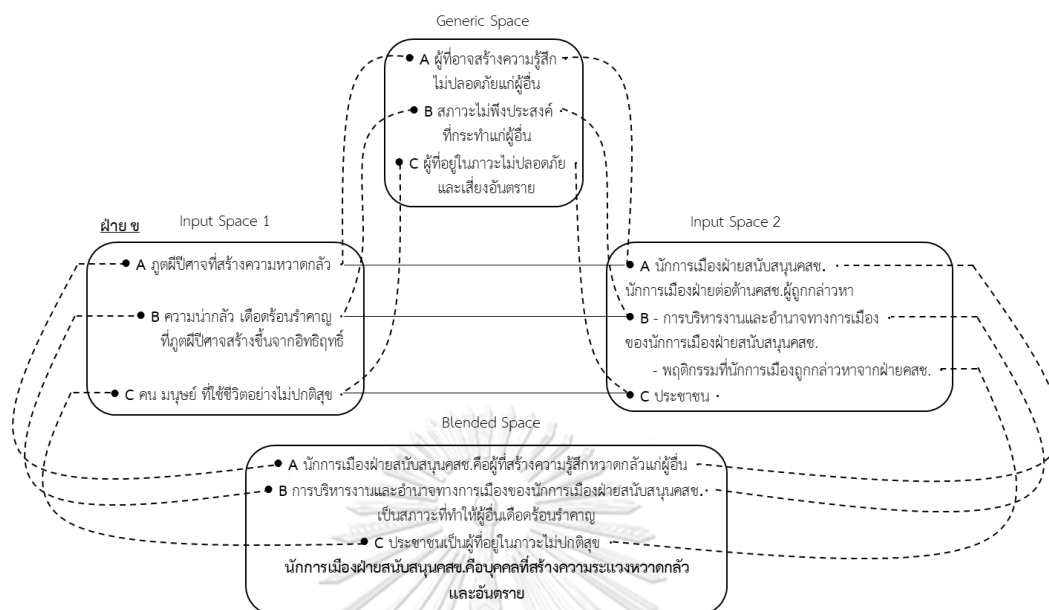
(โกคิน พลกุล, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (140) และ (141) มีการใช้คำว่า “กิน” ซึ่งเป็นคำบอกกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ที่นำอาหารเข้าสู่ร่างกายเพื่อดำรงชีวิต ในตัวอย่างข้างต้นนี้ เปรียบคะแนนเสียงเลือกตั้งเหมือนอาหารที่นักการเมืองปรารถนา การได้คะแนนเสียงมาอยู่ในฝ่ายตนเองเปรียบเหมือนการได้กินอาหารที่ชอบ ดังนั้นฝ่ายที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมาก จึงเป็นเหมือนฝ่ายที่ได้อาหารมาดำรงชีวิตจำนวนมากว่า นักการเมืองจึงเปรียบเหมือนผู้รับประทานอาหารที่ต้องการความอิ่มท้อง ทั้งยังบอกให้ผู้อื่นซึ่งในที่นี้คือประชาชน ช่วยกันระมัดระวังไม่ให้ฝ่ายอื่น ๆ ได้อาหารมีค่าอย่างคะแนนเสียงไปครอบครองด้วย

3.16 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]

ญาติเป็นสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลัทธิ โดยทั่วไปแล้วไม่ได้ปรากฏให้เห็นเป็นตัวตนแต่บ้างก็เชื่อว่าอาจปรากฏให้เห็นในบางคราวได้ ญาติมีทั้งฝ่ายดีหรือฝ่ายที่ให้คุณ และฝ่ายร้ายหรือฝ่ายที่ให้โทษ อย่างไรก็ตาม ในฉกทศน์นี้พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ฉายภาพญาติวิญญานในด้านที่สร้างความหวาดกลัวให้มนุษย์เท่านั้น และเป็นการนำมาใช้เพื่อกล่าวถึงฝ่ายตรงข้าม จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 43 การผสมผสานมิติทัศน์ใหม่ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]

จากแผนภาพที่ 43 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ในอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมจึงปรากฏลักษณะการอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกอันตราย ประกอบด้วยผู้ที่อาจสร้างความรู้สึกไม่ปลอดภัยแก่ผู้อื่น สภาวะไม่พึงประสงค์ที่กระทำแก่ผู้อื่น และผู้ที่อยู่ในภาวะไม่ปลอดภัยและเสี่ยงอันตราย ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะที่พบทั้งในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2

ในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 นั้นเกี่ยวข้องกับญาติที่สร้างความหวาดกลัว ผลกระทบจากสถานการณ์นั้นเป็นความน่ากลัวและความเดือดร้อนราคาแพงที่ผู้สร้างขึ้นจากอิทธิฤทธิ์ จึงมีคนหรือมนุษย์บางกลุ่มที่ต้องใช้ชีวิตอย่างไม่ปกติสุข สถานการณ์ดังกล่าวจึงจัดเป็นสถานการณ์ที่มนุษย์รู้สึกถึงความอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัว ส่วนพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับการเมืองที่นักการเมืองและประชาชนต้องอยู่กับการบริหารงานและอำนาจทางการเมืองของฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งถูกทำให้เชื่อว่าไม่ถูกต้องและจะนำมาซึ่งความเดือดร้อน อย่างไรก็ตาม นักการเมืองเองก็ได้รับความเดือดร้อนจากการกล่าวหาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเช่นเดียวกัน เรื่องการเมืองในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 นี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับการอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกอันตรายในลักษณะเดียวกับพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1

องค์ประกอบจากพื้นที่ความคิดต้นเค้าปรากฏอยู่ในพื้นที่ผสมผสาน นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติถูกกำหนดให้เป็นผีหรือปีศาจที่มีความน่ากลัวและสร้างความเดือดร้อน

รำคาญ เมื่อบทบาทเหล่านี้มาอยู่ในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการเมือง ประชาชนจึงอาจรับเอาความรู้สึกหวาดกลัวและอันตรายจากญาติที่อาจเกิดขึ้นกับตน มาใช้ในการพิจารณานักการเมืองฝ่ายสนับสนุน คณะรักษาความสงบแห่งชาติในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ฉากทัศน์นี้จึงเป็นฉากทัศน์ที่ต้องการนำเสนอว่า นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือบุคคลที่สร้างความระแวงหวาดกลัวและอันตรายแก่ประชาชน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข)

ตัวอย่างที่ (142)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอดิศร เพียงเกษ ขึ้นกล่าวปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้ายของพรรคเพื่อไทยก่อนการเลือกตั้ง นายอดิศรกล่าวเปิดปราศรัยถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ยึดอำนาจการปกครองไปเมื่อ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ด้วยการกล่าวเปรียบว่าพลเอกประยุทธ์เป็นผีปอบ ดังตัวอย่าง

“พี่น้องชาวไทยที่เคารพอย่างสูงทุกท่านครับ กระผมอดิศร เพียงเกษ ขออนุญาตเป็นคนแรกที่จะประเดิมการปราศรัยส่งท้ายการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ ขออนุญาตที่จำเป็นต้องกล่าวถึงใครหลายคนโดยเฉพาะคนที่เสี่ยงไม่ได้ชื่อว่า บักปอบ ประยุทธ์ จันทร์โอชาครับ ผมอาจจะใช้รุนแรงบ้าง เบาบ้าง ตามโทษานุโทษที่เกิดขึ้น พี่น้องที่เคารพครับวันนี้วันที่ 22 มีนาคม 2562 ย้อนหลังไปเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 นับเวลาได้ 1765 วัน 4 ปี 10 เดือน ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ยึดอำนาจอธิปไตยของพี่น้องไป ประมอประณามมันหน้อยพี่น้อง”

(อดิศร เพียงเกษ, พรรคเพื่อไทย)

จากตัวอย่างที่ (142) มีการใช้คำว่า “บักปอบ” เพื่อกล่าวถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผีปอบเป็นผีชนิดหนึ่งที่เชื่อกันว่าสิงอยู่ในตัวคนเพื่อกินตับไตไส้พุงของคนที่ยิงจนหมดแล้วออกไปสุดท้ายแล้วคนที่ถูกสิงก็จะเสียชีวิต ในบริบทดังกล่าว ผู้พูดนำคำว่าปอบมาใช้ในทางการเมืองเพื่อเปรียบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นเหมือนผีปอบ การยึดอำนาจแล้วเข้ามาบริหารประเทศเป็นเวลากว่า 5 ปีนั้น ผู้พูดเชื่อว่าเป็นการเข้ามาหาประโยชน์ เปรียบเหมือนการที่ผีปอบเข้าสิงคนเพื่อกินอวัยวะภายใน และสร้างความเสียหายจนอาจถึงชีวิตได้

ตัวอย่างที่ (143)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายปิยบุตร แสงกนกกุล ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและเลขาธิการพรรคอนาคตใหม่ กล่าวปราศรัยถึงการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคมว่าเป็นการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพราะแม้ว่าผลการเลือกตั้งจะทำให้พรรคพลังประชาชนแพ้แล้วได้เป็นฝ่ายค้าน ก็ไม่ได้ทำให้อำนาจของฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติหมดไป เนื่องจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกคำสั่งและกฎหมายต่าง ๆ ที่ให้ฝ่ายตนมีอำนาจผ่านรัฐธรรมนูญฉบับ 2560 ไว้แล้ว ดังตัวอย่าง

“ตลอด 5 ปีไม่ว่าจะเป็นประกาศศสช.คำสั่งศสช. แผนปฏิรูปแผนยุทธศาสตร์รัฐธรรมนูญ 60 พวกนี้หมายความว่าอะไร ต่อให้เราเชิญพลเอกประยุทธ์กลับบ้านได้ แต่มันมี*วิญญาณ*ของพลเอกประยุทธ์ยังอยู่กับเรา”

(ปิยบุตร แสงกนกกุล, พรรคอนาคตใหม่)

ตัวอย่างดังกล่าว พบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่า “*วิญญาณ*” ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เชื่อกันว่ามีอยู่ในร่างกายเมื่อยังมีชีวิต เมื่อสิ่งมีชีวิตนั้นตายลง วิญญาณก็จะออกจากร่างกายไปและอาจยังล่องลอยอยู่จนกว่าจะได้เกิดใหม่ การใช้ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการเปรียบด้วยการสมมติสถานการณ์ว่าหากพรรคพลังประชาชนแพ้เลือกตั้ง ไม่ได้จัดตั้งเป็นฝ่ายรัฐบาล ก็จะเปรียบได้กับการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เสียชีวิต แต่อำนาจของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่วางไว้ผ่านกฎหมายและรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ก็เปรียบได้กับ*วิญญาณ*ของพลเอกประยุทธ์ ที่แม้จะเสียชีวิตไปแล้วแต่ก็ยังคงวนเวียนอยู่ต่อไม่ได้หายไปไหน

ตัวอย่างที่ (144)

สถานการณ์การสื่อสาร

คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ พรรคเพื่อไทย ให้สัมภาษณ์ถึงการเข้ามายึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ทำให้ประเทศประสบความยากลำบากมากกว่าเดิม ทั้งด้านความเจริญ เศรษฐกิจ และปัญหาการทุจริต ซึ่งปัญหาทั้งหมดกลับถูกยกให้เป็นความผิดของนักการเมือง ดังตัวอย่าง

“ถ้ามาด้วยวิธีพิเศษแล้วบ้านเมืองดีขึ้นพวกพี่ก็สรรเสริญนะ เพราะว่าเขาทำได้ดีกว่าเรา แต่วันนี้เนี่ยสิ่งที่เขาทำเนี่ยมันทำความทุกข์ ความล้มเหลว ความล้มเหลว ความถดถอยให้กับประเทศ ทำให้คนยากจน และคอร์รัปชันดีขึ้นไหม ถ้าประชาชนแล้วกัน ความปรองดองเกิดขึ้นจริงไหม ที่ประเทศจะสงบรักกัน ไม่ได้มีความพยายามเลย คุณยังพยายามเลี้ยมไผ่อยู่ตลอดเวลา คุณพยายามทำให้บ้านเมืองเป็นอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา และแน่นอนว่าคุณก็ต้องตีตราว่าการเมืองว่าเป็นผีร้าย”

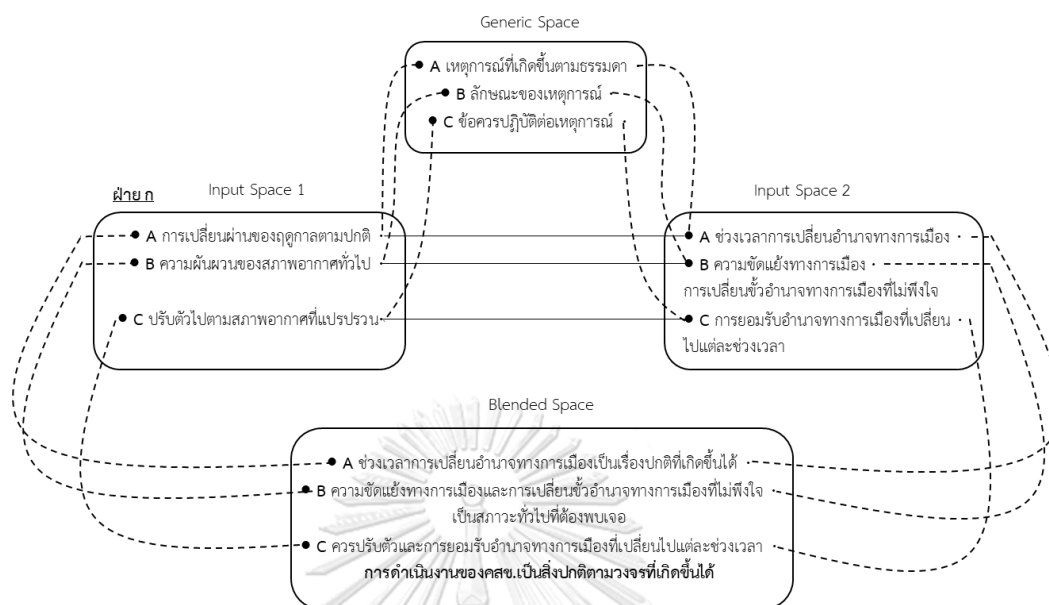
(สุชาติ สวัสดิ์ศรี, เกษราพันธุ์, พรรคเพื่อไทย)

การให้สัมภาษณ์ในตัวอย่างดังกล่าว มีการใช้คำว่า “ผีร้าย” เพื่อเปรียบถึงนักการเมืองในบริบทนี้ นักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เปรียบเหมือนผีร้ายที่คอยหลอกลอนประชาชน การกล่าวหานักการเมืองเป็นทั้งกลุ่มคนที่ถ่วงความเจริญ ไม่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มคนที่มักทุจริตและสร้างความไม่สงบทางการเมือง เปรียบเหมือนการกำหนดให้ผีร้ายนั้นเป็นผู้สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้คน ดังนั้นฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามาทำรัฐประหาร ก็จะเปรียบได้กับผู้เข้ามาช่วยป้องกันภัยจากผีร้ายเหล่านั้น

3.17 มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]

นักการเมืองได้นำถ้อยคำที่เกี่ยวกับฤดูกาลทางธรรมชาติมาใช้กล่าวถึงการเมือง เพื่อกล่าวถึงความเป็นปกติธรรมดาของเรื่องการเมือง เหตุการณ์หลายอย่างทางการเมืองเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และความสมหวังทางการเมืองเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยจังหวะเวลา จากข้อมูลพบการใช้มโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) แสดงรายละเอียดตามแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 44 การผสมผสานโน้ตทัศน์ใหม่โน้ตสัญลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]

แผนภาพที่ 44 เป็นการผสมผสานโน้ตทัศน์ใหม่โน้ตสัญลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] พื้นที่แสดงคุณลักษณะร่วมมีลักษณะสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามปกติ และข้อควรปฏิบัติต่อเหตุการณ์นั้น ลักษณะสำคัญดังกล่าวปรากฏเช่นเดียวกับในพื้นที่ความคิดต้นเค้า เห็นได้ว่าในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล พื้นที่นี้นำเสนอว่าในช่วงการเปลี่ยนผ่านฤดูกาลนั้นอาจมีความผันผวนของสภาพอากาศ แต่วิธีการที่จะจัดการสิ่งที่เกิดขึ้นได้คือการปรับตัวให้เข้ากับฤดูกาล เนื่องจากสภาพอากาศและฤดูกาลนั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ จึงควรปรับตัวเพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างปกติ และในพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาการเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง ในช่วงที่เปลี่ยนผ่านนี้อาจมีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น หรือฝ่ายชั่วคราวทางการเมืองที่ไม่พึงใจได้มีอำนาจ วิธีการแก้ไขคือการปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและยอมรับ

บริเวณพื้นที่ผสมผสาน จะเห็นได้ว่าโน้ตสัญลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] ดังกล่าวนี้นี้ ต้องการนำเสนอจุดยืนเรื่องความปรองดองทางการเมือง เห็นได้จากการที่นักการเมืองชี้ให้มองจากสถานการณ์การเมืองเป็นความผันผวนของสภาพอากาศและให้เลือกปรับตัวเข้ากับฤดูกาล องค์ประกอบที่ถูกคัดเลือกมานี้ใช้ความรู้สึกเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ มาทำให้ผู้ฟังยอมรับกับสภาพที่เกิดขึ้นและไม่ได้แย้ง อย่างไรก็ตามเป้าหมายที่เป็นการดำรงชีวิตได้

อย่างปกติตามแต่ละสภาพอากาศนั้นก็เอื้อประโยชน์ต่อนักการเมือง เพราะความหมายของนักการเมืองคือการให้ประชาชนยอมรับอำนาจทางการเมืองในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งอำนาจนั้นอาจเป็นฝ่ายของตนเอง ทั้งที่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เกิดจากการควบคุมของนักการเมือง ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่างจากฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก)

ตัวอย่างที่ (145)

สถานการณ์การสื่อสาร

นายอเนก เหล่าธรรมทัศน์ กรรมการบริหารพรรครวมพลังประเทศไทย ได้ตอบคำถามพิธีกรเกี่ยวกับมุมมองที่มีต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามาเป็นรัฐบาลในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา นายอเนกได้แสดงความเห็นว่าตนมองเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องปกติธรรมดา เนื่องจากในช่วงชีวิตที่ผ่านมาเคยผ่านเหตุการณ์รัฐประหารมาหลายครั้ง โดยยกตัวอย่างยุคจอมพลถนอม กิตติขจร และนำไปเปรียบเทียบกับฤดูกาลทั้ง 3 ฤดูในประเทศไทย ดังตัวอย่าง

พิธีกร: “ฉันขอย้อนกลับไปหน่อยได้ไหมครับ ว่าในระยะเวลา 4 ปี กำลังจะ 5 ปี ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเข้ามาของรัฐบาลคสช.เนี่ย ในมุมมองของอาจารย์คิดว่าอย่างไรบ้างครับ”

อเนก เหล่าธรรมทัศน์: “ก็มองแบบผมเนี่ยนะครับ ผมมันก็เห็นมาตลอด ถ้าคุณจอห์นไปถามคนหนุ่ม ๆ สาว ๆ เขาไม่เคยเห็นนะครับ เขาก็จะ อาจจะรู้สึกอีกอย่างหนึ่งใช้ไหมครับ แต่ว่าผมเนี่ยตอนอายุ 18-19 ประเทศไทยก็ยังไม่รัฐธรรมนูญ อยู่ยุคของจอมพลถนอม แล้วเราก็ร่างรัฐธรรมนูญกัน ทีนี้ตอนนี้ประเทศไทยก็รัฐธรรมนูญเพิ่งเสร็จ แล้วก็จะมีการเลือกตั้งหลังจากที่มีการเว้นวรรค 4 ปี 5 ปี ก็ถ้ามองแบบคนที่อายุขนาดผมเนี่ย มันก็เป็นเรื่องปกติ มันก็เหมือนฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว ตอนนั้นมันถึงเวลาที่จะต้องเลือกตั้งอีกละ เราก็พยายามเลือกตั้ง”

(อเนก เหล่าธรรมทัศน์, พรรครวมพลังประเทศไทย)

จากตัวอย่างที่ (145) ผู้พูดเปรียบเทียบการรัฐประหารหรือการยึดอำนาจทางการเมืองในประเทศไทยว่าเป็นฤดูกาลดังเช่น ฤดูฝน ฤดูร้อน และฤดูหนาว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดมองการรัฐประหาร

เป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว สักพักก็จะต้องมีการเลือกตั้งตามมา เหมือนอย่างสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนฤดู ประชาชนก็มีหน้าที่เลือกตั้งตามเวลาที่รัฐกำหนดขึ้น เหมือนกับการปรับตัวไปตามสภาพอากาศแต่ละฤดูกาล

ในบทที่ 3 นี้ เป็นการวิเคราะห์หมโนอุปลักษณ์ที่พบในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดเรื่องหมโนอุปลักษณ์ของเลคอฟ และจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) และผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Mussolff, 2006; 2016) มาวิเคราะห์ข้อมูลที่พบในแต่ละหมโนอุปลักษณ์เพื่อวิเคราะห์กลุ่มย่อยของแบบเปรียบเทียบ และใช้ทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ของโฟกนิเยร์ และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ผลการศึกษาตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถจำแนกหมโนอุปลักษณ์ได้เป็น 17 กลุ่ม แบ่งเป็นฉากทัศน์อุปลักษณ์อีก 34 ฉากทัศน์และแสดงแผนภาพการผสมมโนทัศน์ได้ 41 แผนภาพ

จากการวิเคราะห์หมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ทั้งหมดในบทนี้ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตัวอย่างแต่ละหมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ด้วยการแบ่งนักการเมืองออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงตนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ก) ฝ่ายที่แสดงตนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ข) และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ฝ่าย ค) ส่วนสุดท้ายของบทนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ดังกล่าว มาสรุปให้เห็นว่านักการเมืองแต่ละฝ่ายใช้หมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ใดบ้าง จากข้อมูลสามารถแจกแจงการใช้อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับนักการเมืองแต่ละฝ่ายได้ตามตารางนี้

ตารางที่ 2 การใช้มิโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับนักการเมืองแต่ละฝ่าย

มิโนอุปลักษณ์	ฉากทัศน์	ฝ่ายสนับสนุน (ก)	ฝ่ายต่อต้าน (ข)	ฝ่ายไม่แสดงจุดยืน (ค)
1. [การเมืองคือการเดินทาง]	(1) [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีผู้นำทาง]	✓	✓	✓
	(2) [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]	✓	✓	✓
	(3) [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]	✓	✓	✓
	(4) [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]	✓	✓	✓
	(5) [การเดินทางแบบแข่งขัน]	-	✓	-
	(6) [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]	✓	✓	-
	(7) [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]	✓	✓	✓
	(8) [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]	-	✓	✓
	(9) [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]	-	✓	-
	(10) [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]	-	✓	-
2. [การเมืองคือการต่อสู้]	(1) [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	✓	✓	✓
	(2) [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	✓	✓	✓
3. [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย]	(1) [การต่อต้านผู้กระทำผิด]	-	✓	✓
	(2) [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	-	✓	-
4. [การเมืองคือการจัดการวัตถุสิ่งก่อสร้าง]	(1) [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	✓	✓	✓
	(2) [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	-	✓	-
5. [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]	(1) [การแข่งขันกีฬา]	✓	✓	✓
	(2) [การแข่งขันกีฬาดำเนินการที่ไม่เป็นธรรม]	-	✓	-
	(3) [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	-	✓	✓
6. [การเมืองคือการทำธุรกิจ]	(1) [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]	-	✓	✓
	(2) [การลงทุนเพื่อผลกำไร]	-	✓	-
	(3) [การบริหารองค์กร]	-	✓	-
		-	✓	-

ตารางที่ 2 การใช้มิโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับนักการเมืองแต่ละฝ่าย (ต่อ)

มิโนอุปลักษณ์	ฉากทัศน์	ฝ่ายสนับสนุน (ก)	ฝ่ายต่อต้าน (ข)	ฝ่ายไม่แสดงจุดยืน (ค)
6. [การเมืองคือ การทำธุรกิจ] (ต่อ)	(4) [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	-	✓	-
7. [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]		✓	✓	✓
8. [การเมืองคือ การศึกษา]	(1) [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] (2) [การสอบวัดผล]	✓ -	✓ ✓	✓ ✓
9. [การเมืองคือ การสร้าง ความสัมพันธ์]	(1) [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] (2) [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] (3) [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]	✓ ✓ -	✓ - ✓	✓ ✓ -
10. [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือ สัตว์ร้าย/ นาร้างเกียจ]	(1) [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] (2) [การหลบหลีกผู้ล่า]	- -	✓ ✓	- ✓
11. [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]		✓	✓	✓
12. [การเมืองคือ การควบคุมมลพิษ]	(1) [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญญา] (2) [การจัดสิ่งปฏิญญา สิ่งไม่พึงประสงค์]	- ✓	✓ -	- ✓
13. [การเมืองคือการแสดง]		✓	✓	✓
14. [การเมืองคือ การรักษาโรค]	(1) [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] (2) [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]	- -	✓ ✓	✓ -
15. [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]		-	✓	-
16. [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]		-	✓	-
17. [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]		✓	-	-

การจำแนกการใช้มิโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับนักการเมืองแต่ละฝ่ายตามตารางข้างต้น เพื่อให้เห็นลักษณะการใช้อุปลักษณ์ของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะแสดงให้เห็นแนวความคิดหรือมุมมองทางการเมืองที่แต่ละกลุ่มต้องการชี้นำประชาชน และคุณลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละ

มโนอุปลักษณ์และฉาบทศน์ที่วิเคราะห์ได้จากบทนี้ ผู้วิจัยจะเรียบเรียงให้เห็นเป็นมุมมองเชิงวิพากษ์
ต่ออุปลักษณ์ในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

มุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์ด้วยแนวคิดอุปลักษณ์ตามมุมมองเชิงวิพากษ์ชาร์เตอร์ริส-แบล็ก (Charteris – Black, 2004: 34) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) เป็นวิธีการศึกษาอุปลักษณ์ด้วยแนวทางการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยเจตนาแอบแฝงที่อาจไม่รู้ตัวของผู้ใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงใช้แนวทางการศึกษาดังกล่าว มาวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลวาทกรรมการเมืองในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 การวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ริส-แบล็ก (Charteris-Black, 2005) มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การระบุอุปลักษณ์ (Metaphor identification) การจำแนกรูปภาษาแสดงอุปลักษณ์หรือถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในข้อมูลออกจากถ้อยคำอื่น ๆ โดยใช้นิยามถ้อยคำอุปลักษณ์ตามแนวคิดของ Lakoff & Johnson (1980; 2003) Gibbs (1994) และ Kövecses (2002)

ขั้นที่ 2 การตีความอุปลักษณ์ (Metaphor interpretation) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดมโนอุปลักษณ์ ร่วมกับแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์และแนวคิดการผสมานมโนทัศน์มาประกอบการวิเคราะห์การถ้อยคำความคิดแล้วในบทที่ 3

ขั้นที่ 3 การอธิบายความอุปลักษณ์ (Metaphor explanation) เป็นขั้นตอนที่อยู่ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์แนวคิดที่ถูกขบขันในฉากทัศน์อุปลักษณ์ต่าง ๆ และอธิบายจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้อุปลักษณ์ตามผลการวิเคราะห์จากบทที่ 3 และนำแนวคิดที่ถูกขบขันในแต่ละกลุ่มฉากทัศน์มาร่วมวิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดของชาร์เตอร์ริส-แบล็ก (Charteris – Black, 2005) ในขั้นนี้ด้วย

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ด้วยการนำผลการวิเคราะห์ฉากทัศน์อุปลักษณ์ตามทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ที่ได้ในบทที่ 3 ร่วมกับแนวทางการศึกษาอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของชาร์เตอร์ส-แบล็ก (Charteris – Black, 2005; 2011; 2018) มีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ฉากทัศน์ตามทฤษฎีการผสมมโนทัศน์ในบทที่ 3 มาจัดกลุ่มแนวคิด โดยคัดแยกจากผลการวิเคราะห์ในพื้นที่ผสมผสานของแต่ละฉากทัศน์ว่าฉากทัศน์นั้น ๆ ผู้ใช้อุปลักษณ์ต้องการนำเสนอแนวความคิดใด โดยพิจารณาจากลักษณะเด่น (Salient features) ที่ถูกขบเน้นในแต่ละฉากทัศน์อุปลักษณ์ และพบว่าฉากทัศน์อุปลักษณ์จำนวนหนึ่ง มีการเน้นลักษณะเด่นบางประการร่วมกัน แม้จะใช้เวดดวงมโนทัศน์นี้ในการเปรียบเทียบที่ต่างกัน เช่น ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] บริเวณพื้นที่ผสมผสานของฉากทัศน์เหล่านี้ต่างก็ปรากฏลักษณะเด่นที่ถูกขบเน้นบางประการจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า กล่าวคือ การมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้นำและพึ่งพาได้ ซึ่งนำไปสู่การเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือบุคคลที่เป็นผู้นำ” ผู้วิจัยจะจัดว่าฉากทัศน์เหล่านี้อยู่ในกลุ่มแนวคิดเดียวกัน

2. เมื่อจัดกลุ่มแนวคิดแล้ว ผู้วิจัยจะเลือกคู่การเปรียบเทียบสำคัญจากพื้นที่ความคิดต้นเค้า 1 (Input Space 1) ที่เป็นเหมือนแบบเปรียบเทียบ (source domain) และพื้นที่ความคิดต้นเค้า 2 (Input Space 2) ซึ่งเป็นพื้นที่สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) จากแผนภาพการผสมมโนทัศน์มาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์ในแต่ละฉากทัศน์กับแนวคิดนั้น ๆ ด้วยตาราง รูปแบบตารางดังกล่าว ผู้วิจัยประยุกต์แนวทางจากงานวิจัยเรื่อง The strategic use of metaphors by political and media elites: the 2007-11 Belgian constitutional crisis ของ Cammaerts, B. (2012) ดังกล่าวนี้นี้จะแสดงให้เห็นลักษณะเด่น (Salient features) และนำไปสู่ข้อสรุปแนวความคิดที่อุปลักษณ์ในฉากทัศน์เหล่านั้นต้องการนำเสนอ

3. สรุปผลทางความคิดและความเชื่อจากการใช้มโนอุปลักษณ์ของนักการเมืองในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดของชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris – Black, 2005) ที่มุ่งอธิบายหน้าที่ของอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมือง 4 ประการ ได้แก่ การใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของ

นักการเมือง (Establishing the politicians' ethos) การใช้อุปลักษณ์เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) การใช้อุปลักษณ์เพื่อสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) และ การใช้อุปลักษณ์เพื่อสื่อสารอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth) หน้าที่เหล่านี้มีหัวใจสำคัญคือการโน้มน้าวใจ (persuasion) ในการสื่อสารทางการเมืองเพื่อให้ผู้ฟังยอมรับซึ่งการโน้มน้าวใจดังกล่าวอยู่บนหลักสามประการของอริสโตเติล (Aristotle) ได้แก่ ETHOS LOGOS และ PATHOS ที่จะเปิดเผยอุดมการณ์ทางการเมืองที่แฝงมาพร้อมกับการใช้ภาษาของนักการเมืองได้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลเกี่ยวกับบริบททางการเมืองและบริบทการสื่อสารมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และอธิบายว่าอุปลักษณ์นั้นมีผลในการโน้มน้าวใจอย่างไร ในขั้นตอนการสรุปผลทางความคิดและความเชื่อจากการใช้โนอุปลักษณ์ของนักการเมืองนี้ ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์บริบททางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งพ.ศ. 2562 เป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองในการโน้มน้าวใจประชาชนให้เลือกฝ่ายตนเองเป็นรัฐบาล ประกอบกับการวิเคราะห์ว่าการเลือกใช้อุปลักษณ์มีความสัมพันธ์กับบริบทของสังคมไทยอย่างไรด้วย

ในการนำเสนอมุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยลำดับตามความมุ่งหมายของการใช้อุปลักษณ์ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่นักการเมืองเน้นการนำเสนอตนเองให้มีความน่าเชื่อถือและโจมตีฝ่ายตรงข้ามเพื่อทำให้ความน่าเชื่อถือของคู่แข่งลดลงเป็นหลัก ส่วนการนำเสนอแนวคิดทางการเมือง เป็นประเด็นที่พบบรองลงไป ผลการศึกษาในบทนี้จึงประกอบด้วย แนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย และการใช้มโนอุปลักษณ์และฉันทโนอุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง จากนั้นเป็นข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองไทยในวาทกรรมการเมืองช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามลำดับ ดังนี้

4.1 แนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง

ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 นักการเมืองใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอภาพทางการเมืองเกี่ยวกับฝ่ายตนเองในแนวคิดหลักว่า

“นักการเมืองฝ่ายตนคือตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด” แนวคิดหลักดังกล่าวมีแนวคิดย่อยที่แสดงให้เห็นลักษณะการเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมได้ 5 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดย่อยที่ 1 “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” แนวคิดย่อยที่ 2 “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” แนวคิดย่อยที่ 3 “นักการเมืองคือผู้มีความรู้น่าเชื่อถือ” แนวคิดย่อยที่ 4 “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” และแนวคิดย่อยที่ 5 “นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ดังนี้

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่านักการเมืองเลือกใช้อุปลักษณ์ในสถานการณ์ที่เอื้อให้ตนเองเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดของประชาชนอย่างปฏิเสธไม่ได้ สถานการณ์ที่ปรากฏผ่านอุปลักษณ์ในฉากทัศน์ต่าง ๆ นักการเมืองจัดวางตำแหน่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งฝ่ายตนเอง นักการเมืองฝ่ายอื่น และประชาชน แต่ท้ายที่สุดแล้วตำแหน่งที่จัดวางเหล่านั้นก็สร้างให้เกิดความชอบธรรมแก่ฝ่ายตนเอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ”

แนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอตนเองว่าเป็นผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถนี้ ประมวลได้จากการใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ที่นักการเมืองสร้างเหตุการณ์ที่มีอุปสรรคในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วนำเสนอให้ฝ่ายตนมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขอุปสรรคนั้นให้คลี่คลาย คู่การเปรียบเทียบสำคัญจึงเกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองกับบทบาทของผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ

อุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้เพื่อสร้างแนวคิดที่ว่า “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ประกอบด้วย ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ดังตารางนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิดย่อยที่ 1 “นักการเมืองคือผู้นำหรือวิบุรุษที่มีความสามารถ”

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		ลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ไม่เห็นประโยชน์	(ข) เห็นประโยชน์	(๒) ไม่เห็นประโยชน์	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการเดินทาง]	[การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]	✓	✓	✓	ผู้นำทางที่พานักเดินทางออกจากสถานที่คับคั่ง ล้าปาก และอันตราย	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้นำ	นักการเมืองคือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเหมาะสมจะเป็นผู้นำ
	[การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]	✓	✓	✓	ผู้นำทางที่พานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรค			
	[การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]	-	✓	✓	ผู้นำทางที่เลือกทิศทางไปข้างหน้าเท่านั้น			
	[การต่อสู้แบบศึกสงคราม]	✓	✓	✓	แม่ทัพ ขุนพล ที่นำทัพกำจัดข้าศึกศัตรู			

จากตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่ประกอบเป็นแนวคิดย่อยที่ว่า “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ฉากทัศน์ที่ปรากฏในตารางล้วนเป็นฉากทัศน์ที่นักการเมืองใช้เพื่อสร้างบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือของตน แบบเปรียบเทียบที่ปรากฏในแต่ละฉากทัศน์เป็นแบบเปรียบเทียบที่สะท้อนคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในด้านทักษะความสามารถและความเป็นผู้นำที่เชี่ยวชาญ จึงนำไปสู่แนวคิดที่สร้างนักการเมืองให้เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเหมาะสมจะเป็นผู้นำ

ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉายภาพความเป็นผู้นำในสถานการณ์การเดินทางที่ผู้นำทางพานักเดินทางออกจากสถานที่กักขัง ลำบาก และอันตราย สะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อของนักการเมืองว่าตนนั้นเป็นผู้มีความสามารถ ในที่นี้นักการเมืองจะเปรียบตนเองเป็นผู้นำทางและตัดสินใจว่า ทางใดจะพาให้นักเดินทางคนอื่น ๆ รอดชีวิตออกไปจากทางตันหรือห้องคุมขังระหว่างทาง เมื่อภาพสถานการณ์เป็นเช่นนี้แล้ว ประชาชนซึ่งอยู่ในสถานะนักเดินทางก็ควรที่จะให้โอกาสและไว้วางใจนักการเมืองที่มีความสามารถดังกล่าวให้มาบริหารประเทศ เพื่อที่จะได้รอดพ้นจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ไม่ให้อิสระทางการเมืองกับประชาชน และรอดพ้นจากสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ

ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] แสดงให้เห็นความคิดของนักการเมืองว่า เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น นักการเมืองจะเป็นผู้เลือกวิธีการจัดการกับปัญหานั้น ๆ ฉากทัศน์ดังกล่าวฉายภาพการเดินทางที่มีอุปสรรคขวางกั้นระหว่างทาง และผู้นำทางเลือกที่จะพานักเดินทางคนอื่น ๆ ก้าวข้ามอุปสรรคนั้นไปโดยไม่ทำลายอุปสรรคที่ขวางเส้นทางอยู่ การใช้ฉากทัศน์นี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนเป็นผู้ไม่มีความสามารถในการที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา นักการเมืองเท่านั้นที่จะเป็นผู้จัดการให้เหมือนดังที่ผู้นำทางต้องพานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรคบนเส้นทางไป

ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] เป็นการนำลักษณะเด่นเรื่องทิศทางของการเดินทางมาเปรียบเทียบกับแนวทางการบริหารงานทางการเมือง ปัญหาของประเทศที่เกิดขึ้นเปรียบได้กับการที่นักเดินทางถูกยับยั้งหรือขัดขวางการเคลื่อนที่ ฉากทัศน์นี้ชี้ให้เห็นว่าศักยภาพในการเดินทางที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยผู้นำทางที่จะพาไปและเป็นผู้เลือกทิศทางไปข้างหน้าเท่านั้นโดยไม่ลังเล เหตุนี้จึงทำให้ตัวนักการเมืองมีความจำเป็นต่อชีวิตประชาชนในการมีผู้นำ

ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] เป็นฉากทัศน์ที่แสดงให้เห็นความคิดของนักการเมืองว่า ตนเป็นบุคคลที่มีความสามารถมากกว่าประชาชน เห็นได้จากการวางบทบาทตนเองให้เป็นแม่ทัพ ขุนพล ผู้ที่ต้องบัญชาการและออกรบในแนวหน้า ในขณะที่ประชาชนเป็นพลทหารที่มาช่วยรบ ซึ่งต้องได้รับการปกป้อง ค้ำครอง และรับฟังแผนการสู้จากผู้นำทัพ ดังนั้นงานหลักในบ้านเมืองจึงต้องพึ่งพานักการเมือง เพราะนักการเมืองมีความสามารถ มีความเป็นผู้นำ และมีความเป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญมากกว่าประชาชน

ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] และฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ล้วนใช้เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ด้านที่ดีของนักการเมือง ในแนวคิด “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” คู่การเปรียบเทียบสำคัญที่ปรากฏจึงเป็นนักการเมืองที่อยู่ในบทบาทของผู้นำในสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางออกจากสถานที่กักขัง ลำบาก และอันตราย ผู้นำทางที่ช่วยกำจัดสิ่งกีดขวางออกจากเส้นทาง ผู้นำทางที่พานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรค ผู้นำทางที่เลือกทิศทางไปข้างหน้าเท่านั้น และแม่ทัพ ขุนพล ที่นำทัพกำจัดข้าศึกศัตรู ตามลำดับ การนำเสนอฉากทัศน์เหล่านี้ ลักษณะเด่น (Salient features) ที่ปรากฏร่วมกันคือความสามารถและความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้นำ จึงนำไปสู่แนวความคิดที่ นักการเมืองต้องการนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองคือบุคคลที่เป็นผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ”

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “ความเป็นผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูล ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์จำนวน 3 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ซึ่งเป็นฉากทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้]

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดบทบาทว่าในกลุ่มฉกทศน์ที่เกี่ยวกับการเดินทาง ฝ่ายตนเองเป็นผู้นำทางที่ช่วยกำจัดสิ่งกีดขวางออกจากเส้นทาง และเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรค ในฉกทศน์กลุ่มนี้ สิ่งกีดขวางและอุปสรรคในเส้นทางคือความขัดแย้งทางการเมือง และประชาชนเป็นผู้ที่ไม่สามารถข้ามผ่านอุปสรรคในเส้นทางไปด้วยตนเองได้ ในฉกทศน์ที่เกี่ยวข้องกับการทำศึกสงคราม นักการเมืองฝ่ายนี้วางบทบาทให้ตนเองเป็นแม่ทัพ ขุนพล ซึ่งมีหน้าที่นำทัพไปกำจัดข้าศึกศัตรู ดังนั้นในกลุ่มฉกทศน์ที่ปรากฏทั้งหมดนี้จึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความจำเป็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งการขาดผู้นำทาง และความต้องมีผู้นำทัพที่มีความสามารถในการนำรบเพื่อกำจัดข้าศึกศัตรู

ผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคุณลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างจากผู้นำหรือวีรบุรุษของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เนื่องจากภาพผู้นำหรือวีรบุรุษของฝ่ายนี้ ไม่ได้เป็นวีรบุรุษที่มากับช่วยกอบกู้หรือลี้ภัย เพราะนักการเมืองฝ่ายนี้ไม่ใช่ฉกทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] จึงเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเหมาะสมจะเป็นผู้นำซึ่งแสดงให้เห็นว่าฝ่ายตนมีความสามารถที่พึงพาได้เพราะมีความเชี่ยวชาญ เหตุที่ประชาชนต้องอาศัยความเชี่ยวชาญนี้เป็นเพราะสถานการณ์ทางการเมืองของชาติเต็มไปด้วยความขัดแย้ง หากไม่มีกลุ่มคนอย่างคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาทำหน้าที่ผู้นำหรือวีรบุรุษเพื่อช่วยประชาชน ก็ไม่อาจเกิดความสงบสุขได้

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูลที่ปรากฏ ฝ่ายนี้ใช้ฉกทศน์ทั้ง 4 ฉกทศน์ ได้แก่ ฉกทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉกทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉกทศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] และ ฉกทศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม]

ในกลุ่มฉกทศน์ที่เกี่ยวกับการเดินทาง นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางออกจากสถานที่กักขังลำบาก และอันตราย ผู้นำทางที่ช่วยกำจัดสิ่งกีดขวางออกจากเส้นทาง ผู้นำทางที่พานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรค ผู้นำทางที่เลือกทิศทางไปข้างหน้าเท่านั้น และเป็นแม่ทัพ ขุนพล ที่นำทัพกำจัดข้าศึก

ศัตรู แสดงถึงการเป็นผู้มีความสามารถทั้งยังมีคุณลักษณะของความเป็นวีรบุรุษที่ช่วยให้พ้นภัยอุปสรรคต่าง ๆ ที่ปรากฏในบางฉากทัศน์เหล่านี้ คือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้ที่ทำให้นักเดินทางติดอยู่ในสถานที่กักขัง ลำบาก และอันตรายระหว่างเส้นทาง เป็นผู้ที่ทำให้เส้นทางมีอุปสรรค เป็นศัตรูที่ต้องเอาชนะให้ได้ในสนามรบ ในขณะที่ประชาชนถูกเปรียบเทียบกับ เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากเหตุการณ์วิกฤติข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นนักเดินทางที่กำลังเดือดร้อนและขาดผู้นำทาง และเป็นทหารนักรบที่มีความจำเป็นต้องมีผู้นำทัพที่มีความสามารถ

ผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นผู้นำในลักษณะที่มาช่วยกอบกู้ให้ประชาชนให้เป็นอิสระจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ด้วยความสามารถที่รู้เท่าทันคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อีกทั้งยังเป็นวีรบุรุษที่มีความกล้าหาญนำไปประชาชนรอดพ้นจากอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วย เพราะในช่วงเวลาตั้งแต่เหตุการณ์การรัฐประหาร พ.ศ. 2557 จนถึงช่วงก่อนการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 คณะรักษาความสงบแห่งชาตินับว่าเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจเต็ม เห็นได้จากมาตรา 44 ซึ่งเป็นอำนาจพิเศษตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว ฉบับปีพ.ศ. 2557 ที่เขียนขึ้นโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มาตราดังกล่าวให้อำนาจกับหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติในการออกคำสั่งที่มีผลทั้งในทางบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ การที่มีกลุ่มทางการเมืองแสดงจุดยืนว่าจะต่อต้านและกำจัดอำนาจเหล่านี้ จึงเอื้อให้เกิดการสร้างผู้นำในลักษณะวีรบุรุษที่มาช่วยผู้คนจากอำนาจที่ “ไม่เป็นธรรม”

3) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์เพื่อแสดงแนวคิดที่ “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” จำนวน 4 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และ ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้]

ในกลุ่มฉากทัศน์ที่เกี่ยวกับการเดินทาง นักการเมืองมีบทบาทเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางออกจากสถานที่กักขัง ลำบาก และอันตราย ผู้นำทางที่ช่วยกำจัดสิ่งกีดขวางออกจากเส้นทาง ผู้นำทาง

ที่พานักเดินทางก้าวข้ามอุปสรรค ผู้นำทางที่เลือกทิศทางไปข้างหน้าเท่านั้น อุปสรรคต่าง ๆ ในเส้นทางเหล่านี้หมายถึงสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองและคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำของประชาชน และบทบาทการเป็นแม่ทัพ ขุนพล ที่มีหน้าที่นำทัพทหารชั้นผู้น้อยไปกำจัดข้าศึกศัตรู นั่นก็คือการให้ประชาชนช่วยกันลงคะแนนเสียงให้ชนนักรบการเมืองคนอื่น ๆ ในการเลือกตั้งครั้งนี้

ผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถในแบบของนักรบการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้นำในลักษณะที่นำเสนอว่าตนเองมีความสามารถและมาช่วยตัดสินใจได้ว่า ทำอย่างไรประชาชนจึงจะอยู่รอดปลอดภัยจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักรบการเมืองกลุ่มอื่น ๆ ที่สร้างความขัดแย้งทางการเมือง เห็นได้จากฉากทัศน์ต่าง ๆ ที่นักรบการเมืองใช้ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางรูปแบบต่าง ๆ หรือการทำสงครามที่เอื้อให้ประชาชนเห็นว่าจะไม่อาจผ่านไปได้ด้วยตนเอง จำเป็นที่ต้องมีวีรบุรุษซึ่งก็คือนักรบการเมืองเข้ามาเป็นผู้นำนักรบการเมืองฝ่ายที่ไม่ได้แสดงจุดยืนทางการเมืองจึงเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในทางการเมือง เพื่อความอยู่รอดของประชาชน

การใช้อุปลักษณ์นำเสนอแนวคิด “นักรบการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” ลักษณะดังกล่าว เป็นไปเพื่อการโน้มน้าวใจประชาชนด้วยการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างภาพด้านศีลธรรม (Establishing the politicians' ethos) ของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011: 320) ที่ทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี ลักษณะเหตุการณ์ที่สร้างผ่านอุปลักษณ์จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีความวิฤติ ซึ่งเอื้อให้เกิดการตีความจากลักษณะการวางตำแหน่งของเหตุการณ์ เช่น การสร้างวีรบุรุษ การสร้างผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ล่อแหลมอันตราย ดังนั้นการที่นักรบการเมืองเป็นผู้นำในสถานการณ์การเดินทางที่วิฤติ และเป็นแม่ทัพ ขุนพล ที่นำทัพสู้ในสนามรบที่อันตราย จึงเป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อโน้มน้าวใจให้ประชาชนรู้สึกว่านักรบการเมืองเป็นผู้มีศีลธรรมจะมาช่วยปกป้องตนเองจากภัยอันตราย

4.1.2 แนวคิดย่อยที่ 2 “นักรบการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู”

แนวคิดย่อยที่ 2 “นักรบการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” เป็นแนวคิดที่นักรบการเมืองนำเสนอตนเองด้วยการใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ที่ประชาชนอยู่ในสถานภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แล้วนักรบการเมืองเป็นอาสาสมัครที่ไปปรากฏตัว ณ สถานการณ์นั้นเพื่อช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมแก่เวลา ลักษณะการช่วยเหลือของนักรบการเมืองในบทบาทต่าง ๆ นั้น ผนึกมาพร้อมกับศีลธรรมจรรยาที่น่ายกย่อง ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในมโนอุปลักษณ์

[การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือ
การพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย] ดังตารางนี้

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้เป็นเทพผู้เมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู”

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ด้านการเปรียบเทียบสำคัญ		ลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) พระมหากษัตริย์	(๒) พระสงฆ์	(๓) พระมหากษัตริย์และพระสงฆ์	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการเดินทางที่ผู้นำทางเอาใจใส่]	[การเดินทางที่ผู้นำทางเอาใจใส่]	✓	✓	-	ผู้นำทางที่เข้าช่วยเหลือ นักเดินทาง ทพพลภาพ	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความเป็นผู้มีจิตอาสาและมีความสามารถ	นักการเมืองคือบุคคลที่ประชาชนต้องพึ่งพา/พึ่งพาไม่ได้
		-	✓	-	อาสาสมัครผู้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
[การเมืองคือ การพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย]	[การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	-	✓	-	อาสาสมัครผู้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความเป็นผู้มีจิตอาสาและมีความสามารถ	นักการเมืองคือบุคคลที่ประชาชนต้องพึ่งพา/พึ่งพาไม่ได้

ตารางที่ 4 เป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” ตามข้อมูลที่ปรากฏในตารางนี้ ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย] ซึ่งนำไปสู่ภาพของนักการเมืองที่เป็นบุคคลผู้เมตตาและเป็นที่พึ่งพาของประชาชน

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] นักการเมืองใช้อุปลักษณ์นี้กำหนดภาพในฉากทัศน์ให้ประชาชนเป็นนักเดินทางและตัวของนักการเมืองนั้นเป็นผู้นำทางไปยังจุดหมาย แต่สถานะของนักเดินทางที่นักการเมืองกล่าวถึงนั้นเป็นบุคคลที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องอาศัยผู้นำทางในการลาก เชื้อน หรือพยุง เพื่อให้เคลื่อนที่ต่อไป ฉากทัศน์นี้สะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อของนักการเมืองว่า ประชาชนเป็นผู้ไร้ความสามารถ และการที่ฝ่ายนักการเมืองเข้ามาทำงานทางการเมืองนั้นก็เพื่อไปด้วยความเสียสละและเป็นบุคคลจิตอาสา เหมือนกับการเข้ามาช่วยนักเดินทางผู้ทุพพลภาพ ดังนั้นประชาชนก็ควรที่จะซาบซึ้งถึงบุญคุณของนักการเมืองว่าเป็นผู้มาช่วยตนให้พ้นความลำบาก

ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย] แสดงให้เห็นความคิดของนักการเมืองว่า ตนเองเป็นผู้เสียสละโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ในลักษณะเดียวกับอาสาสมัครกู้ภัย ฉากทัศน์นี้ฉายภาพสถานการณ์วิกฤติอันถึงแก่ชีวิตในลักษณะต่าง ๆ เช่น คนกำลังจะจมน้ำ ซึ่งผู้ประสบภัยในที่นี้คือประชาชน ผู้ที่อาสาจะช่วยประชาชนให้รอดพ้นจากสถานการณ์นี้คือนักการเมือง จึงแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองมีความคิดความเชื่อเกี่ยวกับตนเองว่าการเข้ามาทำงานทางการเมืองของตน เป็นความเมตตาเสียสละและให้ความช่วยเหลือที่เปี่ยมด้วยศีลธรรม ซึ่งชุดความคิดนี้นักการเมืองต้องการทำให้ประชาชนมีความเชื่อเช่นนั้นด้วย

ทั้งฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย] ต่างก็นำมาใช้ในการนำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวกของนักการเมืองในแง่ของความเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม คู่การเปรียบเทียบสำคัญคือนักการเมืองเปรียบตนเองในบทบาทผู้นำทางที่

เข้าช่วยเหลือนักเดินทางทุพพลภาพและบทบาทอาสาสมัครก๊วยที่เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย
สถานการณ์เหล่านี้ ช่วยเอื้อให้นักการเมืองคือบุคคลที่ประชาชนต้องพึ่งพาและพึ่งพาได้

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองคือผู้ให้ ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์
คำชู” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์คำชู” ของ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากผลการศึกษา นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้
อุปลักษณ์นำเสนอแนวคิดนี้จำนวน 1 ฉากทัศน์ คือ ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]
นักการเมืองฝ่ายนี้กำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นผู้นำทางที่มีน้ำใจเข้าช่วยเหลือนักเดินทางทุพพลภาพ
เพื่อแสดงความเป็นนักการเมืองที่มีจิตอาสาและมีความสามารถด้วย การเป็น “นักการเมืองคือผู้เป็นที่
พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์คำชู” ของฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมา
จากการกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้ที่มีความอ่อนแอและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ นักการเมืองฝ่ายนี้จึง
เป็นเหมือนผู้คำชูประชาชนเพราะมีเมตตาเข้าช่วยเหลือ และมีความสามารถมากกว่าประชาชน

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์คำชู” ของ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูลที่ปรากฏ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์
[การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในฉากทัศน์นี้ นักการเมืองเป็นผู้นำทางที่เข้าช่วยเหลือนักเดินทาง
นักเดินทางที่ขาดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองนี้ คือประชาชนผู้ที่ประสบปัญหาจาก
การบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ใน
มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย] ที่นักการเมืองเป็นอาสาสมัคร
ก๊วยที่เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งหมายถึงประชาชนในสภาวะการเมืองที่ถูกควบคุมโดยคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองที่เป็น “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์คำชู” ในแบบของ
นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีลักษณะสำคัญคือการทำให้
ประชาชนมีความจำเป็นต้องพึ่งพานักการเมือง เนื่องจากประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติสร้างให้นักเดินทาง

มีสาเหตุความอ่อนแอมาจากการบริหารงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อไม่แข็งแรงพอจะเดินทางต่อไปเองได้ ประชาชนจึงเห็นความจำเป็นว่าควรจะพึ่งพานักการเมืองฝ่ายนี้ให้เข้ามาอุปถัมภ์ช่วยเหลือ และอีกหนึ่งฉากทัศน์ที่ฝ่ายนี้ใช้เพื่อสร้างให้ตนเองเป็น “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” คือฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] นักการเมืองใช้เหตุการณ์คนที่กำลังจะจมน้ำเป็นสถานการณ์วิกฤติที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ภาพสถานการณ์ดังกล่าวให้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาเป็นอาสาสมัครกู้ภัยที่บอกประชาชนว่าฝ่ายตนจะเป็นผู้พาประชาชนขึ้นจากน้ำ จึงนับเป็นความเมตตาของนักการเมืองที่นับว่าเป็นความเสียสละอย่างหนึ่ง เนื่องจากการช่วยเหลือชีวิตผู้อื่นในสภาวะวิกฤติก็มีความเสี่ยงต่อตนเองเช่นเดียวกัน

การใช้อุปลักษณ์ลักษณะดังกล่าวนี้ นักการเมืองใช้เพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของตน โดยการทำให้เชื่อว่าผู้พูดซึ่งเป็นนักการเมืองมีเจตนาที่ดี ผ่านการใช้ภาษาที่สร้างภาพด้านศีลธรรม (Establishing the politicians' ethos) ดังนั้น การที่นักการเมืองกล่าวว่าตนเองเป็นผู้ช่วยชีวิตประชาชนหรือเป็นผู้ช่วยประชาชนให้พ้นจากความลำบาก จึงเป็นการใช้อุปลักษณ์ที่มีพลังการโน้มน้าวใจสูงด้วยการแสดงความน่าเชื่อถือทางศีลธรรม นักการเมืองจึงกลายเป็น “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” เหมาะที่จะได้รับตำแหน่งทางการเมืองให้มาดูแลประชาชน

4.1.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ”

แนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” เป็นแนวคิดที่นักการเมืองใช้อุปลักษณ์ในสถานการณ์ที่เอื้อให้ตนเป็นบุคคลที่มีความรู้ซึ่งผู้อื่นต้องรับฟัง มานำเสนอตนเองให้มีความน่าเชื่อถือ คู่การเปรียบเทียบสำคัญจึงเกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองกับบทบาทของผู้มีความรู้ที่สั่งสมมาในสถานการณ์ที่นักการเมืองเป็นแพทย์ผู้ชำนาญและผู้เรียนที่ขยันหมั่นเพียร ดังตารางนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ”

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ฝ่ายสนับสนุน	(ข) ฝ่ายต่อต้าน	(ค) ฝ่ายไม่แสดงจุดยืน	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การรักษาโรค]	[การเป็นแพทย์ ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]	✓	✓	✓	แพทย์ผู้มีความชำนาญ ในการรักษาโรคนิฉันโรด	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้	นักการเมืองคือ บุคคลผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ มีความเหมาะสมที่ จะเป็นผู้นำ
	[การเมืองคือ การศึกษา]	✓	✓	✓	ผู้เรียนที่หมั่นศึกษาเล่า เรียน / แก้ไขปัญหา ได้			

จากตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่สร้างแนวคิดที่ว่าการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ ภายในตารางประกอบด้วยฉากทัศน์การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] และฉากทัศน์การเรียนและการเรียนรู้จากตำรา ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] ซึ่งทั้ง 2 ฉากทัศน์นี้สะท้อนคุณสมบัติเด่นในด้านการเป็นบุคคลผู้มีความรู้และเชื่อถือฟังพาได้

ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] เป็นการนำแพทย์และความเจ็บป่วยซึ่งเป็นลักษณะเด่นของสถานการณ์การรักษาโรคมาใช้โดยเน้นบทบาทไปที่แพทย์ผู้มีความชำนาญ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและวิธีการบริหารประเทศของนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ นั้นเปรียบเป็นอาการป่วยไข้ ในขณะที่ประชาชนและประเทศชาติเปรียบเป็นผู้เจ็บป่วยจากโรค แสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของนักการเมืองว่าประชาชนเป็นผู้อ่อนแอ เมื่อพบกับปัญหาก็เปรียบเป็นผู้เจ็บป่วย ดังนั้นประชาชนและประเทศชาติจึงไม่สามารถที่จะดูแลรักษาตนเองได้หากปราศจากนักการเมือง อีกทั้งในวัฒนธรรมสังคมไทยนั้นให้ความเคารพยกย่องอาชีพแพทย์ว่าเป็นกลุ่มคนผู้มีความรู้มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ในสังคม การที่แพทย์ที่มีความชำนาญนั้นจะให้การรักษาโรคหรือให้คำชี้แนะ ผู้ป่วยย่อมจะรับฟังและปฏิบัติตาม เมื่อนักการเมืองวางบทบาทตนเองให้เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเช่นนี้แล้ว ตัวนักการเมืองเองจึงได้รับความชอบธรรมในการที่จะกล่าวหา วิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาทางการเมือง รวมถึงแนวทางที่จะแก้ไขปัญหานั้น ๆ โดยที่ประชาชนมักจะไม่ได้ตั้งคำถามและพร้อมจะเชื่อฟังเหมือนดังที่หมอให้คำแนะนำในการรักษาโรคแก่ผู้ป่วยในฐานะผู้ที่มีความรู้มากกว่า

ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] สะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อของนักการเมืองว่าตนเป็นผู้มีความรู้ เนื่องจากนักการเมืองนำเสนอบทบาทของตนเองในฐานะผู้เรียนที่มีความขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ ฉากทัศน์นี้ไม่ได้ปรากฏบทบาทของประชาชนว่ามีความสัมพันธ์ใดกับผู้เรียน ดังนั้นการให้นักการเมืองเป็นผู้ที่กล่าวถึงความขยันหมั่นเรียนรู้ของตนนั้นจึงเป็นการมุ่งสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกของนักการเมือง ผ่านภาพพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งความขยัน ความเชี่ยวชาญทางความรู้ การใส่ใจคำสอนในตำราเรียน ด้วยบทบาทดังกล่าวนี้นักการเมืองจึงเป็นเหมือน “เด็กเก่ง” ในห้องเรียน ซึ่งชวนให้ประชาชนเชื่อว่าเป็นผู้มีความรู้รอบ ไว้วางใจให้แก้ปัญหาต่าง ๆ และให้ความเชื่อถือ

จากทั้งสองฉากทัศน์ดังกล่าวข้างต้น จึงนับได้ว่าเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวกของ นักการเมือง ว่านักการเมืองเป็นผู้มีความรู้ เห็นได้จากการวางบทบาทตนให้เป็นแพทย์ผู้มีความ ชำนาญในการรักษาวิญญโรค นอกจากแพทย์จะเป็นอาชีพที่สังคมไทยให้การยอมรับแล้ว การ นำเสนอว่าเป็นแพทย์ที่เก่งอีกนั้นย่อมสร้างความภูมิฐานให้แก่ตัวผู้พูดให้มีภาพของบุคคลผู้มีความรู้ ระดับสูง และบทบาทของผู้เรียนที่หมั่นศึกษาเล่าเรียน สามารถแก้โจทย์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง คล่องแคล่ว นอกจากจะสร้างภาพให้นักการเมืองเป็นผู้มีการศึกษาดีแล้ว ยังเน้นย้ำองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ทั้งการมีตำราซึ่งเป็นทรัพยากรทางความรู้ที่ดี และพฤติกรรมของ ผู้เรียนที่เอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ตลอดเวลา ด้วยเงื่อนไขทางวิชาชีพและสถานะในฉากทัศน์ดังกล่าวนี้ จึงเป็นเหตุผลให้ประชาชน “รับฟัง” และพร้อมที่จะปฏิบัติตามอย่างไม่ต้องข้อสงสัย

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “ความเป็นผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” ที่สัมพันธ์ กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูล ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์เพื่อ นำเสนอการเป็นผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือจำนวน 1 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จาก ตำรา] ความรู้ที่นักการเมืองฝ่ายนี้เชี่ยวชาญคือการรู้เท่าทันความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต หรือการ ที่ประเทศไทยมีนักการเมืองที่ทุจริต ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้วาง บทบาทให้ฝ่ายตนมีความชำนาญในการแก้ปัญหา ดังที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเคยทำรัฐประหาร เพื่อแก้ไขปัญหความขัดแย้งทางการเมือง ฝ่ายนี้จึงนำเสนอว่าฝ่ายตนเป็นผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือในด้าน การระมัดระวังและหยุดยั้งความขัดแย้งได้

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูลที่ปรากฏ ฝ่ายนี้ใช้ฉากทัศน์ทั้ง 2 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ ผู้ชำนาญการรักษา วิญญโรค และป้องกันโรค] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] และ ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา]

ฉกทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] นักการเมืองฝ่ายนี้ กำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นแพทย์ผู้มีความชำนาญในการรักษาวินิจฉัยโรค อาการป่วยที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติทำการรักษา มักเป็นอาการป่วยที่เกิดจากผลพวงของรัฐประหาร ผู้ป่วยที่ประสบปัญหาดังกล่าวคือประชาชนและประเทศไทย และในฉกทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] นักการเมืองฝ่ายนี้นำเสนอว่าตนเป็นนักเรียนที่มีตำราดี จึงมีความพร้อมที่จะทำงานทางการเมืองได้ทันทีเพราะมีแหล่งความรู้อยู่แล้ว และฝ่ายตนเป็นผู้ครอบครองแหล่งความรู้ นั้น นักการเมืองฝ่ายนี้จึงเป็นผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือในลักษณะการใช้ความรู้มาวินิจฉัยปัญหาทางการเมือง รวมถึงแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา นั้น ๆ และเป็นผู้ชี้ให้เห็นว่าสถานะของประชาชนเป็นอย่างไร

3) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ใช้ฉกทศน์ทั้ง 2 ฉกทศน์ ได้แก่ ฉกทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] และฉกทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] เพื่อนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ”

ฉกทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดบทบาทให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้มีความชำนาญในการวินิจฉัยถึงสาเหตุของโรค และเชี่ยวชาญด้านวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดโรคซ้ำ โรคที่ฝ่ายนี้ระมัดระวังเป็นพิเศษคือการทำลายระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองในฐานะแพทย์จึงมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการป้องกันโรค เพื่อไม่ให้ประชาชนต้องป่วยด้วยโรสดังกล่าว ส่วนฉกทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] นำเสนอตนเองเป็นผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ ในลักษณะนักเรียนที่ขยันและตั้งใจเรียน แม้จะอยู่ในช่วงเวลาที่ไม้อื้อให้ทำงานทางการเมืองเพราะเหตุการณ์ความไม่สงบและการจำกัดสิทธิแก่นักการเมืองในช่วงหลังรัฐประหารจนถึงก่อนการเลือกตั้ง “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ” ในแบบนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นผู้ที่มีความรู้และน่าเชื่อถือจาก

ขยันหมั่นเพียรในการทำงานทางการเมือง จนมีความรู้ความชำนาญ และความรู้ความชำนาญที่มีก็เต็มไปด้วยความปรารถนาดี ประชาชนจึงน่าจะเชื่อถือและไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

แนวคิดย่อยที่ 3 “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของนักการเมืองโดยทำให้เชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี (Establishing the politicians' ethos) ผู้พูดใช้อุปลักษณ์กำหนดบทบาทให้ตนเองอยู่ในฐานะอำนาจอันชอบธรรม ดังที่นักการเมืองเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค ด้วยสถานะทางอำนาจประชาชนจึงรู้สึกว่าเป็นคนไข้ที่ต้องเชื่อฟังแพทย์ผู้ที่จะมารักษาโรคให้ เพราะแพทย์เป็นเหมือนกลุ่มคนที่กุมความรู้ทางสุขภาพที่เหนือกว่าแต่เพียงกลุ่มเดียว และเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ความเป็นความตาย อีกทั้งในสังคมไทย คนทั่วไปมักมองอาชีพแพทย์ว่ามีความรู้สูงส่งและมีเมตตาต่อคนไข้ จึงมีความชอบธรรมมากพอที่จะบอกว่า เรื่องใดถูกหรือเรื่องใดผิดได้อย่างน่าเชื่อถือ การใช้อุปลักษณ์ในลักษณะนี้จึงเป็นการนำเสนอตนเองเพื่อให้ผู้ฟังเชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี (Establishing the politicians' ethos) ของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris - Black, 2011: 15)

นอกจากนี้ แนวคิดย่อยที่ 3 “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ที่น่าเชื่อถือ” ยังประกอบด้วยอุปลักษณ์ที่ทำหน้าที่สื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) ส่วนหนึ่งด้วย เห็นได้จากอุปลักษณ์ในฉากทัศน์ [การเรียนรู้จากตำรา] ที่นักการเมืองเป็นผู้เรียนที่หมั่นศึกษาเล่าเรียน / แก้โจทย์ปัญหาได้ นับเป็นการโน้มน้าวใจด้วยการทำให้เชื่อว่าสิ่งที่สื่อสารนั้นเป็นความคิดที่ถูกต้อง หรือ ‘Thinking Right’ ตามหลักการใช้เหตุผล (LOGOS) การที่นักการเมืองเปรียบเทียบการแก้ปัญหาทางการเมืองกับตำราเรียน บทเรียนที่ใช้ทางการศึกษา เป็นการนำสิ่งที่คุ้นเคยทางประสบการณ์มาใช้ในตัวบทใหม่เพื่อให้ประชาชนเชื่อว่านักการเมืองมีเหตุผลที่ถูกต้อง ดังนั้นความเข้าใจเรื่องบทเรียน ตำราเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนมีความคุ้นเคย จึงเกิดการเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับวิธีการที่นักการเมืองใช้ประสบการณ์ในการบริหารงานทางการเมืองว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องและเข้าใจได้ ทั้งที่ตามข้อเท็จจริงนั้นองค์ประกอบทางการเมืองมีความซับซ้อนกว่าและมีความแตกต่างกันกับการศึกษาเล่าเรียนตามตำราและการแก้โจทย์ปัญหา

4.1.4 แนวคิดย่อยที่ 4 “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม”

ตามแนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” นี้ สร้างจากการใช้อุปลักษณ์ในสถานการณ์ที่ประชาชนอยู่ในสภาพที่ไม่สะดวกสบายหรืออาจถึงขั้นไม่ปลอดภัย อย่างการอยู่ในสิ่งก่อสร้างที่ไม่มั่นคง การอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่สกปรก การอยู่ใน

พื้นที่ที่คับแคบน่าอึดอัด การอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือ แล้วนักการเมืองเป็นบุคคลที่เข้าไปจัดการแก้ไขให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น ในลักษณะผู้พัฒนาหรือผู้มาเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ดังตาราง

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม”

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ฝ่ายสนับสนุน	(ข) ฝ่ายต่อต้าน	(ค) ฝ่ายอยู่เฉยไม่ทำอะไร	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการจัดการวัตถุสิ่งก่อสร้าง]	[การบูรณะแก้ไขวัตถุสิ่งก่อสร้าง]	✓	✓	✓	ผู้ที่แก้ไขความผิดก่อนผู้ฟังของสิ่งก่อสร้างใหม่มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความพร้อมที่จะให้การพึ่งพา สามารถช่วยเหลือ สถานการณ์ที่เป็นปัญหา และพึ่งพาได้	นักการเมืองคือบุคคลที่เป็นนักแก้ไขและพัฒนา
	[การจัดตั้งสิ่งประดิษฐ์สิ่งไม่พึงประสงค์]	✓	-	✓	ผู้ที่ชำระล้างสิ่งสกปรกสิ่งไม่พึงประสงค์			

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์กับแนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ตามข้อมูลที่ปรากฏในตารางนี้ ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การจัดตั้งสิ่งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] ตามลำดับ ซึ่งฉากทัศน์ดังกล่าวนี้ช่วยสร้างให้นักการเมืองเป็นบุคคลที่เป็นนักพัฒนาในด้านการแก้ไขและจัดสรรสังคม

ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] เป็นฉากทัศน์ที่ฉายภาพของสิ่งก่อสร้างที่ชำรุดทรุดโทรมหรือไม่มั่นคง ลักษณะเด่นคือความไม่แข็งแรงของวัตถุที่ถูกดึงออกมาใช้เปรียบเทียบกับประเทศไทย และให้นักการเมืองเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ความบกพร่องแล้วขอเข้ามาแก้ไขให้ดีขึ้น การใช้ฉากทัศน์นี้เน้นให้เห็นความเชื่อที่มีอยู่ก่อนว่า สถานการณ์ภายในประเทศไทยโดยเฉพาะการเมืองและความเป็นอยู่ของประชาชนนั้นอยู่ในสภาพที่ย่ำแย่ ไม่ได้รับการดูแล และไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน หากประชาชนต้องการที่จะให้ประเทศชาติและความเป็นอยู่ของตนดีขึ้น ก็ควรที่จะรับฟังแนวทางจากนักการเมือง

ฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] นำเสนอทั้งภาพด้านลบของฝ่ายอื่นในฐานะสิ่งสกปรก และนำเสนอภาพด้านดีของฝ่ายตนในบทบาทของผู้ชำระล้าง ในแนวคิดนี้ฉากทัศน์การจัดตั้งปฏิปถาสว่างบทบาทให้นักการเมืองเป็นผู้มีความประสงค์จะกำจัดสิ่งสกปรกที่ติดอยู่กับประชาชนนั้นให้หลุดออกไป ไม่ว่าจะเป็นการชำระล้าง การขจัดทิ้ง การกวาดล้างให้สะอาด การใช้อุปลักษณ์ในการนำเสนอภาพเหล่านี้เป็นไปเพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่าตนนั้นมีความตั้งใจในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และต้องการให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นประชาชนซึ่งเป็นผู้เปราะบางสิ่งสกปรกอยู่นั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องปฏิเสธนักการเมืองที่จะเข้ามาจัดการชีวิต

จากมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่ปรากฏนี้ ทั้งฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] และฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ต่างก็นำเสนอให้นักการเมืองมีภาพลักษณ์ด้านบวกจากความเป็นนักแก้ไขพัฒนา คู่การเปรียบเทียบสำคัญคือการกำหนดให้นักการเมืองเป็นผู้ที่มาชำระล้างสิ่งสกปรก เป็นผู้ที่แก้ไขความสกปรก ผุพังของสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม การที่นักการเมืองเข้ามาเป็นผู้คลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมได้รับความไว้วางใจจาก

ประชาชนว่าบุคคลเหล่านี้จะทำให้คุณภาพชีวิตของตนดีขึ้น และพร้อมที่จะเชื่อถือแนวคิดต่าง ๆ ที่นักการเมืองจัดวาง เพราะเชื่อว่า “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม”

แนวคิดย่อยดังกล่าวจำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ข้อมูลที่ปรากฏ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์ทั้ง 2 ฉากทัศน์ ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การขจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] ตามลำดับ

การนำเสนอ “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีความน่าสนใจ เนื่องจากมีจุดที่แตกต่างจากนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนนี้ แม้จะใช้ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] เช่นเดียวกัน แต่การแก้ไขดังกล่าว ไม่ได้เป็นการรื้อเพื่อสร้างใหม่ทั้งหมด แต่มีลักษณะของการ “ซ่อมแซม” ซากปรักหักพังให้กลับมาสวยงาม และฉากทัศน์ [การขจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] ก็ให้นัยว่าเมื่อขจัดสิ่งไม่พึงประสงค์ออกไปแล้ว ความสะอาดและสภาพเดิมก็จะกลับมาเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ฉากทัศน์เรื่องการขจัดสิ่งปฏิกูล ไม่ปรากฏใช้ในนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อาจจะเป็นไปได้ว่านักการเมืองกลุ่มนี้มีความคิดเบื้องหลังที่เห็นได้จากอุปลักษณ์ว่าเดิมทีการเมืองไทยไม่ได้อยู่ในสภาพเลวร้ายจนต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งหมด แต่หลังจากผ่านวิกฤตก็จะสามารถใช้การแก้ไขให้ดีขึ้นได้ตามเดิมได้ ผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคมในแบบของฝ่ายนี้จึงมีลักษณะการมากอบกู้สิ่งดี ๆ ในอดีตให้กลับคืนมา

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูล ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์จำนวน 1 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการ

จัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] เพื่อนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” การใช้ฉากทัศน์ดังกล่าว ผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคมในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้นำในลักษณะที่มา “สร้างใหม่” มากกว่าการมาแก้ไข เนื่องจากตามข้อมูลที่วิเคราะห์มาแล้วในบทที่ 3 ฝ่ายนี้ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ในลักษณะการ “สร้าง” มากกว่า “ซ่อม” จึงอาจกล่าวได้ว่า ความคิดเรื่องการเมืองของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติมองว่า การเมืองที่มีอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและความเป็นอยู่ของประชาชนในขณะนี้ไม่อาจที่แก้ไขสิ่งที่ชำรุดให้คืนดีได้แล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางรากฐานทางการเมืองใหม่ตามจุดยืนของฝ่ายตน ดังนั้นการแก้ไขและบริหารจัดการดังกล่าวจึงน่าจะเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและฟื้นคืนคุณภาพชีวิตของประชาชน

3) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

แนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นำเสนอผ่านฉากทัศน์ทั้ง 2 ฉากทัศน์ ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การขจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ]

นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดบทบาทตัวเองเป็นนักก่อสร้างซ่อมแซมที่มีความสามารถในการจัดการสิ่งก่อสร้าง นักการเมืองฝ่ายนี้มองว่าการบริหารจัดการประเทศที่ขาดศักยภาพของนักการเมืองฝ่ายอื่น เป็นเหมือนความผูกพัน ไม่แข็งแรง และอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ฝ่ายตนจึงอาจมาเป็นผู้สร้างใหม่ โดยไม่แก้ไขซ่อมแซม และการขจัดสิ่งปฏิกูลและสิ่งไม่พึงประสงค์ของนักการเมืองฝ่ายนี้ มุ่งเน้นไปที่ปัญหาที่ประชาชนกำลังประสบ โดยเฉพาะเรื่องความยากจน ดังนั้น “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” ในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีลักษณะของผู้คลี่คลาย เมื่อประชาชนประสบปัญหาจากกลุ่มการเมืองอื่น ๆ นักการเมืองกลุ่มนี้จะเป็นผู้แก้ไขปัญหาที่กลุ่มการเมืองอื่น ๆ สร้างขึ้นให้แก่ประชาชน

จากข้อมูลที้อธิบายข้างต้น แนวคิดย่อยที่ 4 “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) และเพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของนักการเมืองโดยทำให้เชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี (Establishing the politicians’ ethos) การเป็นผู้ที่มาชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งไม่พึงประสงค์ วิธีการดังกล่าวให้นักการเมืองวางตำแหน่งให้ประชาชนเป็นผู้ที่มีสิ่งที่พึงประสงค์ติดตัวแล้วยังไม่ได้ชำระล้างออก หรือยังไม่มีผู้มาช่วยขจัดออกไป เมื่อนักการเมืองจัดวางตนเองให้อยู่ในตำแหน่งผู้ที่เสนอตัวมาชำระล้างสิ่งสกปรกนั้นออก ประชาชนจึงรู้สึกว่่านักการเมืองจะเป็นผู้มาช่วยแก้ไขบางสิ่งให้ดีขึ้นได้ อีกทั้งสิ่งสกปรกหรือสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่ยังไม่ได้ชำระล้างก็อาจมีความน่ารังเกียจ แต่นักการเมืองก็อาสาจัดการขจัดออกให้ จึงนับว่ามีเจตนาที่ดี ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่สร้างภาพด้านความมีศีลธรรม (ETHOS) ประการหนึ่ง

ด้านบทบาทการเป็นผู้ที่แก้ไขความทุกข์ร้อน ผู้ฟังของสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม ก็เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างให้ “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” อีกหนึ่งประการ เนื่องจากนักการเมืองกำหนดให้สภาพทางการเมืองที่เป็นอยู่ เหมือนสิ่งก่อสร้างความทุกข์ร้อน สลักหักพัง เมื่อสิ่งก่อสร้างไม่มั่นคงแข็งแรง ผู้อยู่อาศัยอาจได้รับอันตราย การที่นักการเมืองนำเสนอว่าตนเองมีความสามารถในการแก้ไขความทุกข์นั้นให้แข็งแรงขึ้นมาได้ หรือจะเป็นผู้วางรากฐานสิ่งก่อสร้างนั้นใหม่ให้มีความมั่นคงกว่าเดิม จึงเป็นไปตามหลักการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการเพิ่มผลกระทบทางอารมณ์ (PATHOS) เพราะประชาชนรู้สึกว่่าตนเองกำลังอยู่ในสภาวะที่ต้องการผู้มีความสามารถมาช่วยแก้ไข และนักการเมืองก็มาอยู่ในตำแหน่งที่มีความชอบธรรมจะช่วยบริหารจัดการปัญหานั้นได้ อีกทั้งการเข้ามาช่วยบริหารจัดการแก้ไขสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรง ดังที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติกล่าวว่า “4 ปีที่รัฐบาลนี้ทุ่มเทแก้ปัญหาวางรากฐานซ่อมแซมประเทศ จนนานาประเทศยอมรับประเทศไทย” การระบุว่าตนมีความทุ่มเทเพื่อประเทศชาติ ก็เป็นไปตามหลักการโน้มน้าวใจโดยทำให้เชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี สร้างภาพด้านความมีศีลธรรม (ETHOS) ว่าตนมีความตั้งใจที่จะดูแลและพัฒนาประเทศชาติได้

4.1.5 แนวคิดย่อยที่ 5 “นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน”

แนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” เป็นแนวคิดที่สำคัญแนวคิดหนึ่งในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เนื่องจาก

นักการเมืองย่อมมีความประสงค์ให้ประชาชนลงคะแนนเลือกฝ่ายตนให้เข้าไปมีตำแหน่งทางการเมือง
ดังนั้นอุปนิสัยที่ประกอบอยู่ในแนวคิดนี้ จึงสร้างให้นักการเมืองอยู่ในบทบาทของผู้ให้สิ่งดี ๆ ใน
สถานการณ์ที่หลากหลาย ดังตารางนี้

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน”

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ดูการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ไม่เห็นด้วย	(ข) เห็นด้วย	(ค) ไม่ชัดเจน	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการเดินทาง]	[การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]	-	✓	-	ผู้นำทางที่นำเสนอเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ผู้ที่เสนอสิ่งใหม่ที่ดีกว่า	นักการเมืองคือบุคคลที่มีพร้อมมอบแต่สิ่งที่ดี
	[การลงทุนเพื่อผลกำไร]	-	✓	-	ผู้ประกอบการหรือบริษัทที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าการลงทุน	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ผู้ที่ให้ผลประโยชน์ที่ดีที่สุด	
[การเมืองคือการทำธุรกิจ]	[การบริหารองค์กร]	-	✓	-	ลูกค้าที่พร้อมทำงานและให้เกียรติเจ้านาย	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ผู้ที่สุภาพและทุ่มเทกว่า	
	[การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	-	✓	-	ผู้ประกอบการที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่า คุ้มราคา น่าเชื่อถือ	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ผู้ที่มีสิ่งที่ดีกว่ามอบให้	

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปราศณาติและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” (ต่อ)

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(ข) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(๑) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การสร้าง ความสัมพันธ์]	[การสร้างความสัมพันธ์ แบบคู่รัก]	✓	-	✓	คู่รักที่พร้อมมอบความรัก ความซื่อสัตย์	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความซื่อสัตย์และ พร้อมดูแล	นักการเมืองคือ บุคคลที่มีพร้อมมอบ แต่สิ่งที่ดี

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ซึ่งประกอบด้วยมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าอุปลักษณ์เหล่านี้จะอยู่ในแบบเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน แต่ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือการทำให้ตนเองนั้นดีกว่าฝ่ายอื่น

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] นำเสนอภาพการเดินทางที่ผู้นำทางเสนอความเห็นที่เห็นว่าเส้นทางเก่าไม่สามารถไปต่อได้ ซึ่งเส้นทางเก่านั้นก็หมายถึงแนวทางการบริหารงานของนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ส่วนเส้นทางใหม่หมายถึงแนวนโยบายของพรรคฝ่ายตนเอง ฉากทัศน์นี้มีจุดเด่นสำคัญคือบทบาทของผู้นำทางที่นำเสนอเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งเป็นคู่การเปรียบเทียบสำคัญในการนำมาเปรียบเทียบเป็นนักการเมือง นอกจากนักการเมืองจะอยู่ในบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางแล้ว ยังเป็นผู้นำที่เสนอเส้นทางที่ดีที่สุด ณ ขณะนั้นให้นักเดินทางไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนในฐานะที่ไม่มีทางไปจึงควรที่จะรับข้อเสนอของนักการเมือง

ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] มีหลายฉากทัศน์ที่นักการเมืองใช้นำเสนอว่าตนเองมีความเหมาะสมที่สุด ฉากทัศน์แรกที่พบคือ **ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]** นักการเมืองเปรียบตนเองกับบทบาทผู้ประกอบการหรือบริษัทที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าจากการลงทุน ส่วนประชาชนอยู่ในบทบาทของนักลงทุน ดังนั้นนักการเมืองจึงเป็นบุคคลผู้เสนอผลตอบแทนตรงตามที่ต้องการ เพราะรับคุณลักษณะเด่นของความเป็นผู้ประกอบการที่ให้ผลกำไรจากการลงทุนดีที่สุด ประชาชนจึงย่อมที่จะยอมรับฟังข้อเสนอของนักการเมือง

ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] เป็นฉากทัศน์ที่นักการเมืองวางบทบาทตนเองในฐานะลูกจ้างที่พร้อมทำงานและให้เกียรติเจ้านาย และให้ประชาชนอยู่ในบทบาทเจ้านายผู้มีอำนาจในการเลือกจ้างงาน เน้นให้เห็นความเชื่อที่มีอยู่ก่อนว่า นักการเมืองที่บริหารงานอยู่ในปัจจุบันมีพฤติกรรมไม่เป็นที่น่าพึงพอใจของประชาชน เปรียบได้กับลูกจ้างที่ไม่ให้เกียรติเจ้านาย หรืออาจเห็นประชาชนเป็นผู้รับใช้แทน นักการเมืองที่เสนอตัวในบทบาทนี้จึงมีคุณลักษณะเด่นในด้านการเป็นลูกจ้างที่สุภาพและทุ่มเทด้วยสถานะดังกล่าวนี้ประชาชนจึงไม่อาจปฏิเสธตัวเลือกที่ดีกว่าที่นักการเมืองเสนอให้

ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] ปรากฏอุปลักษณ์ในแวดวงความหมายการทำธุรกิจที่ฉายภาพการขายสินค้าที่ให้ความคุ้มค่าแก่ผู้บริโภค อย่างการค้าขายที่ผู้ขายลดราคาสินค้า หรือการแถมสินค้าที่น่าสนใจ นักการเมืองจึงอยู่ในบทบาทผู้ประกอบการที่

นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่า คุ้มค่าราคา น่าเชื่อถือ ในขณะที่ประชาชนอยู่ในฐานะผู้เลือกซื้อสินค้า ฉากทัศน์นี้เป็นการดึงลักษณะเด่นด้านความต้องการสินค้าที่คุ้มค่าของผู้ซื้อมาใช้ในการเลือกผู้แทนราษฎร นักการเมืองจึงนำเสนอตนเองด้วยแบบเปรียบเทียบที่แสดงให้เห็นว่าฝ่ายตนเองนั้นดี เหมาะสมที่ประชาชนจะลงคะแนนให้

โมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบ **คู่รัก**] ฉายภาพความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับประชาชนในรูปแบบคู่รักที่พยายามรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันมีจุดหลักสำคัญอยู่ที่ความซื่อสัตย์ การเอาใจใส่กันและกัน และการให้เกียรติกัน ความสัมพันธ์รูปแบบนี้นักการเมืองวางบทบาทของตนเป็นคู่รักที่มีความซื่อสัตย์ เอาใจใส่ และให้เกียรติคนรักตามแบบฉบับคนรักที่ดีต่อประชาชน เมื่อประชาชนที่ต้องตัดสินใจเลือกนักการเมืองในช่วงการเลือกตั้งถูกวางให้อยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว ย่อมไม่ลังเลใจที่จะตอบรับบุคคลที่เป็นเหมือนคนรักที่น่าจะสมบูรณ์แบบ อีกทั้งการปฏิเสธคนรักที่มีคุณสมบัติครบถ้วน หรือนอกใจคนรักผู้ซื่อสัตย์ ก็อาจเป็นจุดที่กระตุ้นให้ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ถูกไม่ควรหากจะไปเลือกพรรคอื่น ดังนั้นการเลือกนักการเมืองที่ใช้ฉากทัศน์นี้ จึงน่าจะเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด

จากข้อมูลที่ปรากฏ คู่การเปรียบเทียบที่สำคัญที่นักการเมืองกำหนดตนเองให้อยู่ในบทบาทต่าง ๆ ได้แก่ การเป็นผู้นำทางที่เสนอเส้นทางใหม่ที่ดีกว่าในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิก เส้นทางใหม่] การเป็นผู้ประกอบการที่ให้ผลกำไรจากการลงทุนดีที่สุดในฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] การเป็นผู้ประกอบการที่มีผลิตภัณฑ์สุดคุ้มค่าในฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] และการเป็นคู่รักที่ซื่อสัตย์และพร้อมดูแลในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] ล้วนขับเน้นลักษณะเด่นของนักการเมืองในสถานการณ์ที่บุคคลเหล่านี้พร้อมมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้ เพื่อนำเสนอตนเองว่า “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน”

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉาบทศน์จำนวน 1 ฉาบทศน์ ได้แก่ ฉาบทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] และกำหนดบทบาทของฝ่ายตนเองให้เป็นคู่รักที่พร้อมมอบความรัก ความซื่อสัตย์ และคอยเคียงข้างกันตลอดมา เหมือนกับการทำงานเป็นรัฐบาลที่คอยดูแลประชาชนมาโดยตลอด ประชาชนที่กำลังตัดสินใจเรื่องการเลือกตั้งจึงอาจจะเลือกนักการเมืองพรรคนี้อย่างง่ายดาย จากการพิจารณาคุณสมบัติที่นำเสนอว่าเป็นคู่รักที่ดีและเคียงข้างกัน ดังนั้น “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นการมอบสิ่งดี ๆ ในแบบที่เคยทำมาให้เห็นแล้ว โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับฝ่ายอื่นว่าสิ่งที่จะมอบให้ดีกว่าฝ่ายอื่นอย่างไร ซึ่งต่างกับการมอบสิ่งดี ๆ ของฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อสื่อสารว่าฝ่ายของตนเป็นนักการเมืองที่ตั้งใจทำงานเพื่อประชาชนเสมอมา และประชาชนไม่ควรทอดทิ้งกันในช่วงการเลือกตั้งเพื่อแสดงการตอบแทนที่นักการเมืองฝ่ายนี้ปฏิบัติดีด้วย

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูลที่ปรากฏ ฝ่ายนี้ใช้ฉาบทศน์นำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” จำนวน 4 ฉาบทศน์ ได้แก่ ฉาบทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ฉาบทศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] ฉาบทศน์ [การบริหารองค์กร] และฉาบทศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]

ในกลุ่มฉาบทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดบทบาทให้ตนเองเป็นผู้นำทางที่นำเสนอเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ฉาบทศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] นักการเมืองเป็นผู้ประกอบการหรือบริษัทที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าจากการลงทุน ฉาบทศน์ [การบริหารองค์กร] นักการเมืองเป็นลูกจ้างที่พร้อมทำงานและให้เกียรติเจ้านาย และฉาบทศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] นักการเมืองเป็นผู้ประกอบการที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่า คุ้มราคา และน่าเชื่อถือ จะเห็นได้ว่าการนำเสนอของดีในแต่ละฉาบทศน์ มักจะมีนัยของการเปรียบเทียบสิ่งที่ดีของตนเองมีกับฝ่ายที่สนับสนุนคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนั้นการเป็น “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะ

มอบสิ่งดีให้ประชาชน” ในแบบของฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นการเน้นให้ประชาชนเห็นว่าสิ่งที่ประชาชนมีอยู่ในขณะนี้ไม่ดีและไม่พึงประสงค์ ประชาชนควรจะได้รับสิ่งที่ดีกว่าจากฝ่ายนี้เพราะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

3) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

การนำเสนอแนวคิดของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ว่า “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” นี้ เป็นการนำเสนอผ่านฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] นักการเมืองฝ่ายนี้เปรียบเทียบเหตุผลของการเลือกตั้งการตัดสินใจเลือกคู่ชีวิต เมื่อประชาชนและนักการเมืองเป็นคู่รักกัน การเลือกตั้งจึงเป็นการประเมินว่าประชาชนจะมีความซื่อสัตย์เพียงใดต่อนักการเมือง การเป็น “ผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ในแบบของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการนำเสนอตนเองว่าดีที่สุดแล้วเปรียบเทียบกับคุณสมบัติที่ติดนั้นกับกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ทำให้ประชาชนเห็นว่าสิ่งที่ประชาชนมีและเป็นอยู่ในขณะนี้ไม่ดีและไม่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลในการปฏิเสธรับความปรารถนาดีจากนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

แนวคิดย่อยที่ 5 “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” เป็นแนวคิดย่อยที่นักการเมืองใช้อุปลักษณ์เพื่อทำหน้าที่หลายประการ ทั้งการใช้เพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของนักการเมือง (Establishing the politicians' ethos) เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) เพื่อสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) และเพื่อสื่อสารอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth)

การเป็นผู้ประกอบการที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่า คุ้มค่า และการเป็นคู่รักที่พร้อมมอบความรัก ความซื่อสัตย์ เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างเสริมบุคลิกลักษณะความน่าเชื่อถือของนักการเมือง (Establishing the politicians' ethos) นำไปสู่แนวคิดที่ว่านักการเมืองคือบุคคลที่มีพร้อมมอบแต่สิ่งที่ดีได้ เนื่องจากเป็นการใช้อุปลักษณ์ที่โน้มน้าวใจด้วยการแสดงความน่าเชื่อถือทาง

ศีลธรรม นักการเมืองที่เป็นผู้ประกอบการที่ไม่เน้นผลกำไรเกินควร ทั้งยังเลือกจำหน่ายสินค้าที่ดีและมีคุณภาพให้กับลูกค้า ก็เป็นการแสดงถึงความเป็นศีลธรรม ไม่เอาเปรียบคดโกง ส่วนการเป็นคู่รักที่พร้อมมอบความรัก ความซื่อสัตย์ ก็เป็นการแสดงถึงการเป็นผู้มีศีลธรรมจรรยาเช่นเดียวกัน การนำเสนอตนเองเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติด้านการเป็นคู่รักที่เหมาะสมที่สุด และตั้งใจที่จะเป็นคู่รักที่ดี เพื่อให้ผู้ฟังยอมรับว่าตนเองมีเจตนาที่ดีและเป็นความตั้งใจที่ถูกต้องเหมาะสม

การบริหารองค์กร เป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) ด้วยการใช้อุปลักษณ์เพื่อ “ทำให้ดูเหมือนว่าถูกต้อง” อุปลักษณ์ดังกล่าวจัดวางตำแหน่งให้นักการเมืองใช้อุปลักษณ์อยู่ในฐานะอันชอบธรรมที่จะกล่าวได้ว่าตนเป็นผู้ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน เนื่องจากเสนอตนเองเป็นลูกจ้างพร้อมทำงานและให้เกียรติเจ้านาย และชี้ให้เห็นว่าลูกจ้างคนอื่น ๆ ไม่พร้อมทำงานและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนรู้สึกว่าจะตนเองอาจจะกำลังเสียผลประโยชน์จากการเป็นเจ้านายที่ถูกลูกจ้างเอาเปรียบ เมื่อมีลูกจ้างที่มีคุณสมบัติพร้อมกว่ามาขออาสารับใช้ จึงน่าจะเป็นตัวเลือกที่ดีในการป้องกันและกำจัดลูกจ้างกลุ่มที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าว

ฉกัทศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] นักการเมืองกำหนดตนเองในบทบาทผู้ประกอบการหรือบริษัทที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าจากการลงทุน เพื่อสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) ที่เป็นการนำอุปลักษณ์เกี่ยวกับการลงทุนที่คุ้มค่ามาใช้ในวาทใหม่เพื่อสื่อสารเรื่องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามหลักการใช้เหตุผล (LOGOS) ที่นักการเมืองจะนำสิ่งที่คุ้นเคยทางประสบการณ์มาใช้ในวาทใหม่ ความเข้าใจเรื่องการลงทุนจึงถูกเชื่อมโยงเข้ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบใหม่ ดังกล่าวนี้นี้จะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าพรรคฝ่ายที่ให้ความคุ้มค่าจากการลงทุนดีที่สุดเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดได้ เพราะเชื่อว่าพรรคดังกล่าวได้ให้ผลกำไรที่ดี อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจก็มีความแตกต่างกับการเลือกนักการเมืองที่จะเป็นผู้แทนของประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ และความคุ้มค่าทางธุรกิจที่นักการเมืองใช้เทียบเคียงให้ประชาชน ก็ไม่อาจเทียบเคียงได้กับความคุ้มค่าทางการเมืองของนักการเมือง

นอกจากนี้ อุปลักษณ์ที่ปรากฏในแนวคิดดังกล่าว ยังทำหน้าที่ด้านอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth) ซึ่งเป็นกลวิธีผู้นำทางการเมืองทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณมีความถูกต้อง ด้วยการบอกเล่าเรื่องราวที่ทำให้เชื่อได้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกที่ควรและเข้าใจได้ มายาคติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการนำคุณสมบัติของอุปลักษณ์ใน

ด้านการไม่ระบุความหมายอย่างตรงไปตรงมา และความหมายดังกล่าวขึ้นอยู่กับการศึกษาของแต่ละบุคคลมาใช้สื่อสาร ลักษณะดังกล่าวปรากฏผ่านฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์กำหนดตนเองเป็นผู้นำทางที่นำเสนอเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน และเส้นทางนั้นเป็นเส้นทางที่ดีกว่าเส้นทางอื่น ๆ ที่เคยมีมา การกล่าวถึงเส้นทางใหม่นี้ทำให้เกิดการตีความในเชิงบวกถึงความหวังในอนาคตที่จะดีกว่าปัจจุบัน เพราะเรื่องในอนาคตเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ผู้พูดจึงใส่เรื่องราวที่ชวนให้จินตนาการถึงความหวังได้ และสิ่งใหม่มักจะดีกว่าเสมอ

4.2 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น

นอกจากนักการเมืองจะใช้อุปลักษณ์ในการนำเสนอภาพด้านดีให้แก่ฝ่ายตนเองแล้ว ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นักการเมืองยังใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ทางการเมืองของฝ่ายอื่น ๆ ในลักษณะลดความชอบธรรมด้วย จากการศึกษาพบจำนวน 4 แนวคิด ได้แก่

4.2.1 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง”

แนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้นักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” นี้ ปรากฏจากมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกวางบทบาทให้เป็นบุคคลที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคม ทั้งเรื่องกฎหมายและคุณธรรมซึ่งบ่งบอกสภาพคุณงามความดีของบุคคล ดังตารางนี้

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอ่อนมินฮย็อก และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง”

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ไม่เห็นประโยชน์	(ข) ไม่เห็นประโยชน์	(๒) ไม่เห็นประโยชน์	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การพิทักษ์ คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย]	[การต่อต้านผู้กระทำ ผิด]	-	✓	✓	ผู้ก่อเหตุ/ ผู้กระทำผิด โจร ขโมย	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การกระทำผิด	นักการเมือง ฝ่ายอื่น มินฮย็อก และเต็มไปด้วยเล่ห์ เหลี่ยมหลอกลวง
	[การเมืองคือ การแข่งขันกีฬา]	-	✓	-	- นักกีฬาคู่แข่งที่ได้สิทธิ พิเศษในการแข่งขันกีฬา - ผู้ออกแบบการแข่งขัน หรือกรรมการที่เข้าร่วม แข่งขันกีฬาด้วย	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การโกง การทำผิดกติกา	
[การเมืองคือ การทำธุรกิจ]	[การทำธุรกิจการค้า ที่ไม่เป็นธรรม]	-	✓	✓	ผู้ประกอบการที่เอาเปรียบ คู่แข่งและผู้บริโภค	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การเอารัด เอาเปรียบ	
	[การเมืองคือ การศึกษา]	-	✓	-	ผู้เรียนที่โกงข้อสอบหรือ ไม่ได้สอบแต่ได้เข้าเรียน	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การทุจริต	

จากตารางที่ 8 มีข้อมูลที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่ประกอบเป็นแนวคิดที่ว่านักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกงและเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง ได้แก่ ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] และฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ทั้งหมดนี้ล้วนสร้างภาพด้านลบให้แก่ นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ จากแบบเปรียบเทียบที่สะท้อนคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์ในด้านความไม่ซื่อสัตย์

ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ คัมครองรักษาความปลอดภัย] ฉากทัศน์นี้นักการเมืองใช้อุปลักษณ์ฉายภาพสถานการณ์ที่มีผู้กระทำผิดทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนักการเมืองฝ่ายอื่นถูกวางบทบาทให้เป็นผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะเป็นผู้ก่อเหตุโจร ขโมยและให้ประชาชนเป็นผู้ถูกกระทำ การที่นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้กระทำผิดต่อประชาชนด้วยเหตุนี้ นักการเมืองฝ่ายที่ใช้อุปลักษณ์จึงมีความชอบธรรมในการโน้มน้าวให้ประชาชนไม่เลือกนักการเมืองของฝ่ายอื่น ๆ ที่ตนได้สวมบทบาทผู้กระทำผิดให้ หากประชาชนต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็ไม่ควรไปเลือกฝ่ายอื่น ๆ ให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง

ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬา] นักการเมืองสร้างสถานการณ์ในอุปลักษณ์เป็นการแข่งขันกีฬามีนักกีฬาฝ่ายได้เปรียบและฝ่ายเสียเปรียบ ฝ่ายที่เสียเปรียบนั้นเป็นเพราะกติกาในการแข่งขันที่เอื้อประโยชน์ให้อีกฝ่ายมากกว่าฝ่ายตน เหตุการณ์ดังกล่าวนำมาเปรียบกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 ที่เปลี่ยนระเบียบการเลือกตั้งด้วยรัฐธรรมนูญใหม่ฉบับ พ.ศ.2560 จากภาพเหตุการณ์ของฉากทัศน์นี้ นักการเมืองฝ่ายอื่นที่กล่าวถึงนั้นเป็นฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และออกแบบกฎระเบียบการเลือกตั้งดังกล่าว จึงถูกวางบทบาทให้เป็นนักกีฬาที่ได้สิทธิพิเศษจากการแข่งขัน และคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็เป็นกรรมการที่ออกแบบกฎกติกา ทั้งยังลงแข่งขันเสียเอง ส่วนนักการเมืองฝ่ายตนนั้นอยู่ในบทบาทของนักกีฬาที่จำต้องทำตามกติกาที่เสียเปรียบ การให้ฝ่ายอื่นอยู่ในฐานะนักกีฬาที่แข่งขันด้วยกติกาที่เอื้อประโยชน์ให้กับตน ย่อมสร้างภาพด้านลบให้กับนักการเมืองฝ่ายอื่น นอกจากจะเป็นการดึงลักษณะของคนขี้โกงมาใช้แล้ว ยังมีคุณสมบัติของคนที่ไม่มีความสามารถจึงเป็นเหตุให้ต้องโกง ผ่านทางบทบาทของนักกีฬาดังกล่าวด้วย ดังกล่าวนี้นักการเมืองฝ่ายอื่นก็ย่อมเห็นว่าการเมืองฝ่ายอื่นไม่มีคุณสมบัติอันเหมาะสมที่ตนจะลงคะแนนเลือกให้มาบริหารงาน

ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] ฉายภาพขั้นตอนการวัดความรู้ความสามารถทางการศึกษาของผู้เรียน ฉากทัศน์การสอบวัดผลนี้ นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์อยู่ในบทบาทของผู้เรียน แต่นักการเมืองฝ่ายอื่นที่ใช้อุปลักษณ์กล่าวถึงนั้นเป็นผู้เรียนที่ทุจริตการสอบ สถานการณ์ดังกล่าวนี้นำมาเปรียบเทียบเป็นสถานการณ์การเลือกตั้ง เมื่อกล่าวถึงการทุจริตในการวัดผลการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างร้ายแรง โทษของการกระทำอาจมีตั้งแต่ปรับตกพักการเรียน หรือถึงขั้นให้พ้นจากสถานภาพการเป็นผู้เรียน บทบาทที่นักการเมืองฝ่ายอื่นได้รับดังกล่าวก่อให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบทางการเมือง เพราะลักษณะอันไม่พึงประสงค์ได้แก่ความไม่ซื่อสัตย์สุจริต รวมถึงมีความสามารถมากพอจนต้องใช้วิธีทุจริตให้ได้ผลคะแนนผ่านเกณฑ์ ย่อมทำให้ประชาชนไม่เชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจที่จะให้นักการเมืองฝ่ายนั้นเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมือง

ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] ฉายภาพการค้าที่ผู้ขายเอาไรต์เอาเปรียบผู้ซื้อและเอาเปรียบผู้ร่วมอาชีพซึ่งเป็นผู้ค้าด้วยกัน ฉากทัศน์ดังกล่าวให้นักการเมืองฝ่ายอื่นอยู่ในบทบาทของผู้ขายที่ขาดจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการขายสินค้าที่เน้นผลกำไรมากเกินไปจนทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบ การเป็นนายทุนที่กว้านซื้อสินค้าในตลาดเพื่อไปทำกำไรแบบผูกขาด ส่วนนักการเมืองฝ่ายที่ใช้อุปลักษณ์และประชาชนอยู่ในบทบาทของผู้ขายที่ถูกเอาเปรียบ สถานภาพดังกล่าวย่อมสร้างความขุ่นข้องหมองใจให้กับประชาชนเพราะเป็นผู้ถูกกระทำและสร้างความน่าเห็นใจให้กับนักการเมืองฝ่ายที่ใช้อุปลักษณ์ด้วย ดังกล่าวนี้นักการเมืองจึงน่าจะไม่เลือกนักการเมืองที่เอาไรต์เอาเปรียบและขาดจริยธรรมมาเป็นผู้แทน

จากฉากทัศน์ดังกล่าวมาทั้งหมดที่ประกอบเป็นแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกงและเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” คู่การเปรียบเทียบสำคัญที่นักการเมืองใช้กล่าวถึงฝ่ายอื่น ได้แก่ การให้ฝ่ายอื่นเป็นผู้ที่ก่ออาชญากรรมต่าง ๆ การให้เป็นนักกีฬาคู่แข่งที่ได้สิทธิพิเศษในการแข่งขันกีฬา การให้เป็นผู้ออกแบบการแข่งขันหรือกรรมการตัดสินที่เข้ามาร่วมแข่งขันกีฬาด้วย การเป็นผู้เรียนที่โกงข้อสอบ และการเป็นผู้ประกอบการที่เอาเปรียบผู้บริโภคและผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน เป็นคุณลักษณะเด่นที่นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์นำเสนอแนวความคิดให้ฝ่ายอื่นว่า นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ขาดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่นักการเมืองที่ดีพึงมี

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูล นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ฉากทัศน์นำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” จำนวน 4 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬา] ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] และฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา]

ฉากทัศน์ทั้ง 4 ฉากทัศน์ที่นำเสนอแนวคิดดังกล่าว นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้กระทำผิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งขัดต่อบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ โจร ขโมย นักกีฬาคู่แข่งที่ได้สิทธิพิเศษในการแข่งขันกีฬา ผู้ออกแบบการแข่งขันหรือกรรมการที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาด้วย ผู้ประกอบการที่เอาเปรียบคู่แข่งและผู้บริโภค ผู้เรียนที่โกงข้อสอบหรือไม่ได้สอบแต่ได้เข้าเรียน “นักการเมืองที่มีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ของฝ่ายนี้ จึงหมายถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุน ให้มีลักษณะของผู้ที่ไม่รู้ถูกผิด เห็นแก่ตัว และไม่น่าไว้วางใจ เพราะเป็นกลุ่มคนที่ทำรัฐประหารและออกกระเบียบการเลือกตั้งให้เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มตนเองในการสืบทอดอำนาจต่อไป โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบด้วยฉากทัศน์จำนวน 3 ฉากทัศน์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย] และฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ]

“นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นการสื่อสารกับประชาชนว่า นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการบริหารบ้านเมือง วิเคราะห์ได้จากอุปสรรคที่ปรากฏในฉากทัศน์ต่าง ๆ ที่ฝ่ายนี้กล่าวถึง ได้แก่ ผู้ก่อเหตุ/ผู้กระทำความผิด และผู้ประกอบการที่เอาเปรียบคู่แข่งและผู้บริโภค ที่ไม่ได้หมายถึงฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองที่เป็นผู้สร้างความขัดแย้งหรือความขัดแย้งทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังหมายถึงปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันของอดีตรัฐบาล และความไม่ตรงไปตรงมาในการวางนโยบายและดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง

การลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นด้วยการใช้อุปลักษณ์นำเสนอแนวความคิดว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” เป็นหน้าที่ของอุปลักษณ์ประการหนึ่งที่ใช้เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) ด้วยการทำให้นักการเมืองฝ่ายอื่นดูเหมือนว่าเป็นผู้ขาดจริยธรรม ดังที่ฝ่ายอื่นเป็นนักกีฬาคู่แข่งที่ได้สิทธิพิเศษในการแข่งขันกีฬา ผู้ออกแบบการแข่งขันหรือกรรมการที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาด้วย ผู้เรียนที่โกงข้อสอบและไม่ผ่านการสอบแต่ได้เข้าเรียน ผู้ประกอบการที่เอาเปรียบคู่แข่งและผู้บริโภค โจร ขโมย ที่ก่ออาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการปล้นทรัพย์สินผู้อื่นไปเป็นของตนเอง เมื่อนักการเมืองฝ่ายอื่นอยู่ในบทบาทดังกล่าว จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประชาชนจะรู้สึกว่าคุณคณกลุ่มนี้ขาดหลักจริยธรรม และเกิดการตัดสินใจว่านักการเมืองฝ่ายอื่นไม่น่าไว้วางใจให้ทำหน้าที่ทางการเมือง

4.2.2 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ”

แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” มาจากอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้นำเสนอเหตุการณ์ย่อยที่เน้นถึงความสามารถของผู้อยู่ในเหตุการณ์ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เหตุการณ์ในฉากทัศน์ที่พบจึงเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในงานที่ตนต้องรับผิดชอบดังตารางนี้

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้โดยความสามารถ”

นิมิตอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ว) ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์	(ก) ไม่เอาเปรียบ	(ข) ไม่เอาเปรียบ	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการเดินทาง]	[การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]	✓	✓	✓	ผู้นำทางที่พาเดินทางย้อนกลับหรืออยู่ที่เดิม	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความไม่เชี่ยวชาญงานที่ต้องรับผิดชอบ	นักการเมืองฝ่ายอื่นคือบุคคลที่มีทักษะความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
[การเมืองคือการศึกษา]	[การสอบวัดผล]	-	✓	✓	ผู้เรียนที่สอบตก	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความสามารถที่ไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน	
[การเมืองคือการรักษาโรค]	[การรักษาโรคและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]	-	✓	-	แพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรค	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความไม่เชี่ยวชาญงานที่ต้องรับผิดชอบ	

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างฉากทัศน์กับแนวความคิดที่ว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” จากข้อมูลในตารางปรากฏฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] และฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] ฉากทัศน์เหล่านี้ช่วยทำให้ภาพของนักการเมืองฝ่ายอื่นไม่น่าเชื่อถือ จากสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นทักษะที่ต่ำกว่ามาตรฐานในการแก้ไขปัญหาและความไม่ชำนาญในวิชาชีพ

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ในโมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] นำเสนอภาพการเมืองในรูปแบบการเดินทาง ฉายภาพทิศทางการเดินทางที่ไม่เป็นไปตามปกติธรรมดา และมีผลลัพธ์ของระยะทางไม่เป็นที่น่าพอใจ เป็นการนำลักษณะเด่นของการเดินทางที่นักเดินทางต้องการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง แต่ฉากทัศน์นี้สร้างข้อบกพร่องให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ทำให้สถานการณ์ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข นักการเมืองที่ใช้อุปลักษณ์นี้กำหนดบทบาทให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่พาเดินย้อนหลัง หรือไม่พาเดินไปไหน อันเป็นผลมาจากความไม่เชี่ยวชาญเส้นทาง ส่วนประชาชนก็อยู่ในบทบาทนักเดินทางที่เดินตามผู้นำทางรายนั้น เหตุนี้จึงจัดเป็นการใช้อุปลักษณ์สร้างภาพด้านลบให้กับนักการเมืองฝ่ายอื่น ให้อยู่ในบทบาทของผู้ที่มีทักษะไม่เหมาะสมกับหน้าที่ จึงทำให้ประชาชนคิดว่าควรจะเปลี่ยนนักการเมือง นั่นคือในการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่ควรจะเลือกพรรคการเมืองฝ่ายเดิมที่มีอำนาจอยู่ เหมือนกับการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนผู้นำทาง มิฉะนั้นอาจไปไม่ถึงจุดหมาย

ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] ในโมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] ฉายภาพกระบวนการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างไรก็ตามมุมมองหนึ่งในฉากทัศน์นี้เน้นไปที่ผู้เรียนที่สอบไม่ผ่านตามเกณฑ์การประเมิน นักการเมืองที่ใช้อุปลักษณ์นี้วางบทบาทผู้เรียนที่สอบตกให้กับนักการเมืองฝ่ายอื่น และการเลือกตั้งแต่ละครั้งเป็นเหมือนการสอบวัดผล เพื่อเปรียบเทียบว่านักการเมืองฝ่ายอื่นนั้นไม่เคยได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมา ดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นการลดความน่าเชื่อถือของนักการเมืองฝ่ายอื่น ว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและความสามารถในการเป็นผู้แทนทางการเมือง ที่ผ่านมาจึงไม่เคยได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ในขณะเดียวกัน หากประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกฝ่ายตน ฝ่ายของตนนั้นก็อาจตกไปอยู่ในสถานะเดียวกันได้ จึงเป็นการขอความเห็นใจประชาชนด้วยประการหนึ่ง

ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] ในโมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] ลักษณะเด่นของการรักษาโรคนั้นคือการที่แพทย์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพในการบรรเทาความ

เจ็บป่วยของคนไข้ให้ทุเลาหรือหายไปได้ แต่ในฉกาทศนี้เป็นการเน้นที่มุมมองความผิดพลาดทางการรักษาโรคที่เกิดขึ้นจากตัวแพทย์ซึ่งควรจะเป็นผู้มีความสามารถที่สุดในสถานการณ์และยังเป็นอาชีพที่สังคมไทยให้ความเคารพยกย่องด้วย แพทย์ในสถานการณ์นี้ นักการเมืองฝ่ายที่ใช้อุปถัมภ์นำมาเปรียบกับนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ส่วนโรคคือปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาความตกต่ำทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ที่ยากลำบากของประชาชน และวิธีการรักษากับยาที่แพทย์เลือกใช้เปรียบได้กับวิธีในการบริหารงานแก้ไขปัญหทางการเมือง แพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรคหรือจ่ายยาไม่ตรงกับอาการระงับโรค อาการที่เป็นอยู่นั้นอาจไม่หายไปหรืออาจถึงขั้นทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต ด้วยเหตุนี้ประชาชนก็จะไม่ยอมรับนักการเมืองฝ่ายอื่นให้เข้ามาบริหารบ้านเมืองซึ่งเทียบได้กับชีวิตตน อันเนื่องมาจากแพทย์มีหน้าที่ต้องรักษาคนไข้ เท่ากับเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง

จากฉกาทศนี้ที่พบนี้ นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกนำไปเปรียบกับผู้นำทางที่พาเดินย้อนกลับหรืออยู่ที่เดิม ผู้เรียนที่สอบตก และแพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรค คุณลักษณะเด่นของการเปรียบเทียบชุดนี้คือความไม่เชี่ยวชาญในงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ทั้งการเดินทาง การศึกษา และการรักษาโรค แม้แต่ละแบบเปรียบจะมาจากแวดวงความหมายกันแต่ก็นำไปสู่แนวความคิดเดียวกันที่นักการเมืองต้องการนำเสนอว่านักการเมืองฝ่ายอื่นคือบุคคลที่มีทักษะความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐานและด้อยความสามารถ

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาตินำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ผ่านฉกาทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] นักการเมืองฝ่ายอื่นมีบทบาทเป็นผู้นำทางที่พาเดินย้อนกลับหรืออยู่ที่เดิม ซึ่งการอยู่ที่เดิมนั้นเป็นการอยู่กับสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่นักการเมืองฝ่ายอื่นทำให้เกิดขึ้น ดังนั้นผู้ด้อยความสามารถตามมุมมองของนักการเมืองฝ่ายนี้ จึงเป็นผู้ที่ไม่มีความชำนาญในการจัดการความขัดแย้ง ทั้งยังเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งนั่นเอง

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูล นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ผ่านฉกทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ฉกทัศน์ [การสอบวัดผล] และฉกทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้ฝ่ายอื่นทางการเมือง นั่นคือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้นำทางที่พาเดินย้อนกลับหรืออยู่ที่เดิม เป็นผู้เรียนที่สอบตก และเป็นแพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรค จึงแสดงให้เห็นว่า “ผู้ด้อยความสามารถ” ตามมุมมองของฝ่ายนี้ คือกลุ่มคนที่ไม่น่าไว้วางใจให้ทำงานทางการเมือง เพราะไม่มีความเชี่ยวชาญงานที่ต้องรับผิดชอบ และงานบางอย่างที่มีเกณฑ์วัดผลก็ไม่สามารถทำให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานได้ จึงเป็นการลดความชอบธรรมในการทำงานทางการเมืองของฝ่ายดังกล่าวอย่างหนึ่ง

3) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นำเสนอผ่านฉกทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] และฉกทัศน์ [การสอบวัดผล] ที่นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกกำหนดให้เป็นผู้นำทางที่พาเดินย้อนกลับหรืออยู่ที่เดิม และผู้เรียนที่สอบตก ตามมุมมองของนักการเมืองฝ่ายนี้ “ผู้ด้อยความสามารถ” คือกลุ่มนักการเมืองที่ไม่อาจก้าวผ่านข้อจำกัดทางการเมืองต่าง ๆ ไปได้ เช่น การต้องแสดงจุดยืนทางการเมืองว่าอยู่ฝ่ายใด และการด้อยความสามารถอีกประการหนึ่งคือด้อยความสามารถในการช่วยเหลือประชาชน ต่างจากฝ่ายของตนที่อาจจะเคยมีผลงานเป็นที่ยอมรับแล้วในอดีต แนวคิดดังกล่าว ฝ่ายนี้จึงใช้เพื่อลดความน่าไว้วางใจด้านศักยภาพและความสามารถในการเป็นนักการเมืองของฝ่ายอื่น ๆ

จากฉกทัศน์ทั้งหมดที่นักการเมืองใช้สื่อแนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” ลักษณะดังกล่าวเป็นการโน้มน้าวใจด้วยการใช้อุปลักษณ์เพื่อให้ดูเหมือนว่าสิ่งที่นักการเมืองพูดนั้นถูกต้อง สร้างผู้พูดให้อยู่ในสถานะแหล่งอำนาจอันชอบธรรมด้วยการลดความชอบธรรมของฝ่ายอื่น ซึ่งเป็นวิธีการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการเพิ่ม

ผลกระทบทางอารมณ์ (PATHOS) การที่ฝ่ายอื่นทางการเมืองต้องเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางคนอื่นเดินย้อนกลับหรือไม่มีความสามารถจนทำให้นักเดินทางหยุดอยู่ที่เดิม การเป็นผู้เรียนที่ความรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ต้องสอบตกเมื่อมีการสอบวัดผลจนทำให้ไม่น่าเชื่อถือ การเป็นแพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรคจนไม่อาจเกิดอันตรายแก่ผู้ป่วยเพราะแพทย์ไม่มีความชำนาญทางวิชาชีพที่มากพอ จึงเป็นวิธีการสร้างตำแหน่งของผู้ตกเป็นเหยื่อ และเหยื่อผู้นั้นคือประชาชน ลักษณะดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐาน ประชาชนอาจรู้สึกหวาดกลัว ไม่ไว้วางใจนักการเมืองฝ่ายอื่น เพราะอาจด้อยความสามารถและมีทักษะความสามารถที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานจนไม่อาจทำงานให้ประเทศชาติได้

4.2.3 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน”

ตามแนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ประมวลได้จากการใช้อุปลักษณ์ที่ฉายภาพสถานการณ์อันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชน ทั้งที่ถึงชีวิตและไม่ถึงชีวิต อันมีผู้ก่อเหตุเป็นนักการเมืองฝ่ายอื่น ดังตารางนี้

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักรการเมืองฝ่ายอินคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน”

มโนอุปลักษณ์	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ต่อการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ไม่เห็นโทษ	(๒) ไม่เห็นโทษ	(๓) เห็นโทษแต่โทษน้อย	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการเดินทาง]	[การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีผู้นำทาง]	✓	✓	✓	ผู้ทำให้เห็นการเดินทางผิดอยู่ในสถานที่ที่กว้างลำบาก อันตราย/สถานที่ที่กักขังลำบาก อันตราย ระหว่างการเดินทาง	นักรการเมือง (ฝ่ายอิน)	การพาไปยังจุดอันตราย	นักรการเมือง ฝ่ายอินคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน
	[การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือ ความเสี่ยง]	✓	✓	-	ผู้ทำให้พาหนะชำรุดหรือไม่สมบูรณ์/ผู้ทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง	นักรการเมือง (ฝ่ายอิน)	การนำไปไปยังที่ที่มีความเสี่ยง	
[การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครองรักษาความปลอดภัย]	[การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	✓	✓	-	ผู้ทำให้เกิดสถานการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต	นักรการเมือง (ฝ่ายอิน)	การทำให้เกิดสถานการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต	

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักรการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” (ต่อ)

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ดูการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๖) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(๒) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(๒) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ ชีวิตสัตว์]	[การหลบหนีผู้ล่า]	✓	✓	✓	ผู้ล่า/ผู้สร้างกับเด็กหนุ่มพราง	นักรการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การคุกคาม	นักรการเมือง ฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน
[การเมืองคือ การอยู่ร่วมกับญาติ]	-	✓	-	-	ผู้สร้างความน่ากลัว ความเดือดร้อนรำคาญด้วยอิทธิฤทธิ์	นักรการเมือง (ฝ่ายอื่น)	การหลอกลอน	

จากตารางข้างต้น แจกแจงความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์และแนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอ ฝ่ายที่ไม่ใช่ตนเองว่าเป็นผู้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชีวิตประชาชน มุ่งหมายสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเข้าใจว่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลอันตราย ประกอบด้วย ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]

ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] พบการใช้อุปลักษณ์ใน 2 ฉากทัศน์ที่นำไปสู่แนวคิดที่ว่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ฉากทัศน์แรกคือ **ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]** นักการเมืองนำเสนอภาพการเดินทางที่นักเดินทางตกอยู่ในสภาวะที่ไม่อาจเดินทางต่อไปได้ จากการติดอยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งระหว่างการเดินทาง ฉากทัศน์นี้นักการเมืองใช้นำเสนอทั้งภาพด้านดีของตนเองและให้ภาพลักษณ์ด้านลบกับฝ่ายอื่น ๆ นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกจัดวางบทบาทให้เป็นผู้นำทางไปยังสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเดินทาง เช่น ทางตัน ห้องมืด ที่คุมขัง ส่วนฝ่ายตนเองนั้นให้เป็นผู้นำทางที่มาช่วยนักเดินทางให้ไปยังทางออกได้ จากสถานการณ์ดังกล่าวประชาชนที่เปรียบเหมือนนักเดินทางที่ประสบความเดือดร้อนก็เกิดความรู้สึกขุ่นเคืองต่อผู้ก่อเหตุเป็นธรรมดา การวางบทบาทดังกล่าวให้ฝ่ายอื่นจึงอาจส่งผลให้ประชาชนหลีกเลี่ยงที่จะให้โอกาสเลือกฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองเข้ามาบริหารงาน เพราะอาจก่อปัญหาให้กับประชาชนและงานทางการเมืองได้

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] เป็นอีกฉากทัศน์หนึ่งในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉายภาพการเดินทางด้วยพาหนะที่อาจทำให้เกิดภัยอันตรายแก่ชีวิต ในฉากทัศน์นี้ ประชาชนรับบทบาทเป็นนักเดินทางที่กำลังจะประสบภัย และนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่ทำให้พาหนะเกิดการชำรุดแต่ยังพานักเดินทางไปต่อ ลักษณะภาพเหตุการณ์ดังกล่าวช่วยกระตุ้นให้ประชาชนคิดต่อไปว่า ตนเองในฐานะนักเดินทางนั้นหากยังเลือกเดินทางต่อไปกับผู้นำทางที่เป็นนักการเมืองฝ่ายอื่น ก็อาจทำให้ชีวิตต้องถึงจุดจบได้ จึงเห็นได้ว่าภาพเหตุการณ์ในฉากทัศน์การเดินทางที่มีความเสี่ยงนี้ มุ่งชี้้นำให้ประชาชนมีความรู้สึกด้านลบต่อนักการเมืองฝ่ายอื่น ด้วยการนำองค์ประกอบด้านความปลอดภัยในการเดินทางมาเป็นจุดเน้น และผู้ที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยก็คือนักการเมืองฝ่ายอื่นที่เปรียบได้กับผู้นำทางที่สร้างความเสี่ยง ดังนั้นหากประชาชนยังคงเลือกผู้แทนเป็นนักการเมืองฝ่ายอื่นที่ไม่ใช่ฝ่ายผู้พูด ก็อาจเกิดความเดือดร้อนต่อชีวิตตนเองได้

ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ คุ่มครอง รักษาความปลอดภัย] นอกจากจะนำเสนอภาพของนักการเมืองผู้เป็นที่พึ่งของประชาชนแล้ว ในอีกมุมมองหนึ่งยังเป็นการนำเสนอว่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้สร้างความเดือดร้อนอันตรายแก่ชีวิตของประชาชนด้วย ฉากทัศน์นี้ฉายภาพผู้ก่อเหตุที่กำลังรังแกผู้บริสุทธิ์ด้วยการทำให้อยู่ในสถานการณ์ที่อาจทำให้ถึงแก่ชีวิต เช่น การที่ผู้ก่อเหตุจับผู้ประสบภัยกดลงไปได้ น้ำจมนแล้วหลอกลวงว่าโลกใต้น้ำนั้นสวยงาม ภาพเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้ก่อเหตุคือนักการเมืองฝ่ายอื่น และประชาชนอยู่ในบทบาทผู้ประสบภัยที่กำลังถูกรังแก จึงเป็นฉากทัศน์ที่มุ่งนำเสนอให้ประชาชนเกิดแนวคิดว่่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนเลวร้าย สามารถทำทุกอย่างได้แม้ประชาชนจะตกอยู่ในสภาวะยากลำบากเพียงใดก็ตาม แต่ประโยชน์ต่อตนเองเป็นสิ่งสำคัญกว่า การนำเสนอภาพเหตุการณ์ลักษณะนี้จึงสร้างความรู้สึกขุ่นข้องหมองใจให้แก่ประชาชนได้ เนื่องจากอุปลักษณ์ที่ใช้ให้ความรู้สึกที่ว่่านักการเมืองฝ่ายอื่นไม่ใช่ผู้ปรารถนาดีต่อตน ดังนั้นจึงไม่ควรหยิบยื่นโอกาสทางการเมืองครั้งต่อไปให้

ฉากทัศน์ [การหลบลีกผู้ล่า] ในมโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ] นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์กำหนดให้ฝ่ายอื่นเป็นนักล่าที่ใช้วิธีการต่าง ๆ ให้ได้เหยื่อ ส่วนฝ่ายตนเองและประชาชนเป็นเหมือนเหยื่อที่ผู้ล่านั้นต้องการ ฉากทัศน์นี้ข้บเน้นความรู้สึกเป็นอันตรายของฝ่ายอื่นทางการเมืองได้อย่างเด่นชัด เนื่องจากจุดประสงค์ของการมุ่งหมายเอาชีวิตเป็นคุณลักษณะสำคัญในบทบาทของผู้ล่า ประชาชนจึงเกิดความรู้สึกว่าควรที่จะหลีกเลี่ยงและระมัดระวังการรับฟังนโยบาย วิธีการดำเนินงานทางการเมืองของฝ่ายอื่น เพราะเปรียบเสมือนกับตก หลุมพรางที่วางดักเหยื่อ เมื่อนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลที่ต้องเฝ้าระวังว่าจะทำอันตรายกับตนเพื่อผลประโยชน์ของตนเองแล้ว จึงไม่ควรที่จะให้ความไว้วางใจหรือรับฟังสิ่งที่นักการเมืองฝ่ายอื่นกล่าว เพราะอาจหลงกลกับแผนการได้

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับภูตผี] เป็นการใช้อุปลักษณ์ที่กำหนดให้ฝ่ายอื่นทางการเมืองอยู่ในสถานะอมนุษย์ที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนได้ ไม่ว่าจะเป็นผีปอบ วิญญาณ ปีศาจ การจัดวางบทบาทนี้มุ่งหมายให้ประชาชนเห็นว่่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลที่อันตราย ในสังคมไทย สิ่งลี้ลับนับว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างมีอิทธิพลกับผู้ฟัง เพราะเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในการดำเนินชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม การกล่าวถึงภูตผีจึงสร้างความรู้สึกหวาดกลัวแบบต้องระแวงระวังให้กับประชาชนที่เป็นผู้ฟัง เนื่องจากภูตผีเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ความน่ากลัวจึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคล

จากฉกทศน์และมโนอุปลักษณะที่ปรากฏข้างต้นนี้ จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีผู้ก่อความเดือดร้อนอันตรายในลักษณะต่างกันไป แต่ความมุ่งหมายของผู้ใช้อุปลักษณะนั้นคือการกำหนดให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลอันตราย เห็นได้จากคู่การเปรียบเทียบสำคัญที่นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่พาไปยังจุดอันตราย เป็นผู้นำทางที่สร้างความเสี่ยง เป็นผู้ทำให้เกิดสถานการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต เป็นผู้ล่า และเป็นญาติ คุณลักษณะเด่นในแบบเปรียบเทียบเหล่านี้ล้วนมุ่งหมายให้เกิดแนวความคิดที่ว่า นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลอันตราย และอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน เหตุนี้ผู้ที่สร้างความเดือดร้อนจึงไม่ควรที่จะมาดูแลชีวิตของประชาชน และประชาชนก็ไม่ควรให้โอกาสมาก่อความเดือดร้อนอีกต่อไป

แนวคิดย่อยดังกล่าว จำแนกลักษณะการนำเสนอ “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ที่สัมพันธ์กับแต่ละกลุ่มการเมืองได้ ดังนี้

1) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากข้อมูลที่ปรากฏ ฝ่ายนี้ใช้ฉกทศน์ทั้ง 5 ฉกทศน์ ได้แก่ ฉกทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉกทศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ฉกทศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ฉกทศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] และมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ] เพื่อนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน”

ในกลุ่มฉกทศน์ข้างต้น นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติอยู่ในบทบาทของผู้ที่ทำให้นักเดินทางติดอยู่ในสถานที่กักขัง ลำบาก อันตราย ระหว่างการเดินทาง เป็นผู้ที่ทำให้พาหนะชำรุดหรือไม่สมบูรณ์ จนอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง เป็นผู้ที่ทำให้เกิดสถานการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต เป็นผู้ล่าหรือผู้ที่สร้างกับดักหลุมพราง และเป็นผู้ที่สร้างความน่ากลัว ความเดือดร้อนรำคาญด้วยอิทธิฤทธิ์ ดังนั้น ผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน ตามมุมมองของฝ่ายนี้จึงเป็นนักการเมืองฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน ซึ่งไม่ควรเข้าใกล้และไม่น่าไว้วางใจให้ดูแลประชาชน

2) การนำเสนอแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ตามมุมมองของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นำเสนอผ่านฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] และฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] ด้วยการกำหนดบทบาทของนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ที่ทำให้นักเดินทางติดอยู่ในสถานที่กักขัง ลำบาก อันตราย และเป็นผู้ที่สร้างกับดักหลุมพราง

“ผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” ตามมุมมองของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นทั้งนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันและนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพราะทำให้ประชาชนต้องติดอยู่กับความขัดแย้งมาอย่างยาวนาน และเป็นกลุ่มคนที่ทุจริตคอร์รัปชันเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเอง ความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่เกิดแก่ประชาชนจึงมาจากการเห็นผลประโยชน์ส่วนตนของนักการเมืองกลุ่มต่าง ๆ

การมอบบทบาทผู้ที่ทำให้นักเดินทางสุ่มเสี่ยงต่อการประสบอันตราย เป็นผู้ล่าที่ต้องระมัดระวัง ผู้สร้างความน่ากลัว ความเดือดร้อนรำคาญด้วยอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ ประชาชนจึงเกิดความรู้สึกว่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นภัยอันตราย ลักษณะเช่นนี้เป็นไปเพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ความรู้สึกร่วม (Heightening the pathos) จะเห็นได้ว่าการสร้างผู้ตกเป็นเหยื่อ และสร้างผู้ร้ายในแนวคิดนี้ เมื่อประชาชนรู้สึกว่าคุณเองอยู่ในสถานะเหยื่อหรือผู้ที่ประสบภัย ตามอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐานจึงเกิดความไม่ไว้วางใจนักการเมืองฝ่ายที่ถูกกล่าวหา

4.2.4 แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ”

แนวคิดหนึ่งที่นักการเมืองใช้อุปลักษณ้นำเสนอนักการเมืองฝ่ายอื่นคือ “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจ” นอกจากทักษะความรู้ความสามารถในการทำงาน และคุณสมบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของความเป็นนักการเมืองแล้ว นักการเมืองยังถูกนำเสนอในแง่ลบของคุณค่าและความพึงใจด้วย แนวคิดเรื่องความน่ารังเกียจนี้จึงประกอบขึ้นจากอุปลักษณที่นำเสนอความต่ำต้อย

ด้อยค่าของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งสกปรกปฏิกุล หรือพฤติกรรมของสัตว์ต่าง ๆ ที่คนไทยมองว่าไม่พึงประสงค์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ”

มโนอุปลักษณ์	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ต่อการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) เฟ้นเลือกบุคคล	(ข) เฟ้นต่อชุด	(ค) เฟ้นจัดตั้งกลุ่ม	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือ สัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]	[การดำรงชีวิตของ สัตว์ที่คนไทย รังเกียจ ดูถูก]	-	✓	-	สัตว์ที่สร้างความเดือดร้อน ร้ายกาจ อันตราย หรือทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อผู้ถูกกระทำ	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความน่ารังเกียจ	นักการเมือง ฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ
[การเมืองคือการ ควบคุมมลพิษ]	[การอยู่ร่วมกับ มลพิษ สิ่งปฏิกูล]	-	✓	-	สิ่งที่ทำให้เกิดความสกปรก ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น หรือทำให้เกิดอาการป่วย	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความสกปรกและ ความเป็นพิษ	

ตารางข้างต้น นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิดที่นักการเมืองนำเสนอ นักการเมืองฝ่ายอื่นว่าเป็นสิ่งน่ารังเกียจ ประกอบด้วยฉกทศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ] และ ฉกทศน์ [การดำรงชีวิตของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ตุณ] ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความเดือดร้อนใน ลักษณะความไม่พอใจเพราะไม่ต้องการให้สิ่งนั้นมาอยู่ใกล้ด้วยความรู้สึกละอาย

ฉกทศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุม มลพิษ] นักการเมืองนำเสนอฝ่ายอื่นทางการเมืองด้วยสิ่งไม่พึงประสงค์ทั้งด้านรูปลักษณ์ สัมผัส การไร้ ประโยชน์ที่จะใช้สอย และอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพได้อีกด้วย เช่น ของเสียจากส้วม โคลนที่เปราะ เปื้อนเสื้อผ้า มลภาวะที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งต่อร่างกาย ทั้งหมดนี้เป็นแบบเปรียบเทียบที่ชี้ให้เห็นว่าประชาชนรู้สึก ว่าฝ่ายอื่นทางการเมืองเป็นกลุ่มคนที่ต่ำต้อยด้อยค่า เพราะเป็นการดึงเอาลักษณะเด่นของแบบเปรียบ เหล่านั้นมาผูกไว้กับนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นกลิ่นเหม็นและความน่าขยะแขยงจากของเสีย ความ สกปรกของโคลน และสุขภาพร่างกายที่อาจเสื่อมถอยจากมลพิษ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า ควรจะหลีกเลี่ยงจากนักการเมืองเหล่านี้

ฉกทศน์ [การดำรงชีวิตของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ตุณ] ในมโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ] เป็นการนำมุมมองที่คนไทยมีต่อสัตว์บางชนิดมาใช้เปรียบกับ นักการเมืองฝ่ายอื่นที่ผู้พูดต้องการสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้ ฉกทศน์ดังกล่าวให้นักการเมืองฝ่ายอื่น ถูกกำหนดบทบาทให้เป็นสัตว์ที่สร้างความเดือดร้อน รำคาญ อันตราย หรือทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ต่อผู้ถูกกระทำ เช่น เหยื่อที่กินของเสีย หม่าที่มูมหนึ่งถูกนำเสนอว่าเป็นสัตว์ไม่มีศักดิ์ศรี เหยื่อที่ดูถูก เลียดจากสัตว์อื่น ซึ่งเป็นการนำพฤติกรรมบางแง่มุมมานำเสนอว่าไม่พึงประสงค์ แบบเปรียบเทียบเหล่านี้จึง ชวนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเดียวต่อนักการเมืองฝ่ายที่ถูกกล่าวถึง

จากทั้งสองฉกทศน์ที่ปรากฏ มีนักการเมืองใช้เพียงฝ่ายเดียวคือนักการเมืองฝ่ายที่แสดง จุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อุปลักษณ์ในฉกทศน์เหล่านี้แสดงถึงการอยู่ร่วมกับ มลพิษ สิ่งปฏิญ และการดำรงชีวิตของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ตุณ คู่การเปรียบเทียบที่สำคัญนั้นต่าง นำเสนอความไม่พึงประสงค์ของสิ่งที่อยู่ในสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งสกปรก มลพิษ และสัตว์ที่คน ไทยเห็นว่าน่ารังเกียจ ทั้งหมดนี้หมายถึงนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ ซึ่งล้วนมุ่งเสนอให้เกิดความคิดความเชื่อที่ว่าเป็น “สิ่งที่น่ารังเกียจ” ไม่น่าเข้าใกล้ และ ไม่พึงประสงค์ในทางการเมือง

การใช้อุปลักษณ์เพื่อลดความชอบธรรมนักการเมืองฝ่ายอื่น ด้วยการเปรียบเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดมลภาวะ เกิดความสกปรก มีกลิ่นเหม็น การเปรียบเป็นสัตว์ที่สร้างความเดือดร้อน รำคาญ อันตราย หรือสัตว์นั้นอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อผู้ถูกกระทำ นับเป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อทำให้การลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่นนั้นดูเหมือนว่าถูกต้อง ในช่วงเวลาของการเลือกตั้งนี้ การทำให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็น “นักการเมืองที่น่ารังเกียจ” เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่ชอบใจหรือไม่พึงพอใจนักการเมืองที่ถูกเปรียบเทียบกับเป็นเช่นนั้น เพราะหลักการเพิ่มผลกระทบทางอารมณ์นี้ เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐานในลักษณะความน่ารังเกียจ ประชาชนอาจรู้สึกว่ นักการเมืองเหล่านี้จะสร้างความเดือดร้อนในลักษณะความไม่ชอบใจและไม่ต้องการให้สิ่งนั้นมาอยู่ใกล้ตัวได้

แนวความคิดทั้ง 2 กลุ่มแนวคิดหลักที่นำเสนอไปข้างต้นนี้ ได้แก่ แนวความคิดที่นักการเมืองใช้นำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง และแนวความคิดที่ใช้เพื่อลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น ลักษณะการใช้อุปลักษณ์ทั้ง 2 กลุ่มแนวคิดเหล่านี้เป็นไปเพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้แก่ฝ่ายอื่น ด้วยการใช้แบบเปรียบที่สื่อการประเมินค่าด้านลบ กำหนดบทบาทให้แก่ฝ่ายอื่นทางการเมือง ลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “จัตุรัสอุดมการณ์” (ideological square) ของฟาน ไคก์ (Van Dijk, 2009: 396 – 398) ที่มีการแบ่งขั้วพวกเรา (Us) และพวกเขา (Them) จากกลวิธี 4 ประการ ได้แก่ การเน้นสิ่งที่เป็นบวกของพวกเรา (Emphasize Our good things) การเน้นสิ่งที่เป็นลบของพวกเขา (Emphasize Their bad things) การลดทอนสิ่งที่เป็นลบของพวกเรา (De-emphasize Our bad things) และการลดทอนสิ่งที่เป็นบวกของพวกเขา (De-emphasize Their good things) เห็นได้จากการนำเสนอฝ่ายตนเองให้มีความชอบธรรมว่า “นักการเมืองฝ่ายตนคือตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด” ทั้งนี้ แนวคิดหลักดังกล่าวยังมีแนวคิดย่อยที่แสดงให้เห็นลักษณะการเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมได้อีก 5 แนวคิด ได้แก่ “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” “นักการเมืองคือผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ” “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” และ “นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” ในขณะที่การนำเสนอฝ่ายอื่นมีลักษณะของการลดทอนความชอบธรรมว่า “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” และ “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ”

4.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย

ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 นอกจากนักการเมืองจะใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอแนวคิดในลักษณะภาพด้านดีให้แก่ตนเอง และแนวคิดในลักษณะภาพด้านลบให้กับฝ่ายอื่น ๆ แล้ว อุปลักษณ์ยังเผยให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองไทยจากการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าแนวความคิดในกลุ่มนี้ใช้เพื่อสร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง และใช้เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ดังนี้

4.3.1 แนวความคิดที่สร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย ที่นักการเมืองใช้สร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง พบจำนวน 2 แนวคิดย่อย ได้แก่ แนวคิด “การเมืองตามแนวประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้งจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค” แนวคิด “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้” และแนวคิด “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” ดังนี้

4.3.1.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้งจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค”

แนวความคิดดังกล่าว วิเคราะห์ได้จากการใช้อุปลักษณ์ที่มีลักษณะเด่นด้านวิธีการแก้ไขสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อหาความชอบธรรมให้กับการทำรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อุปลักษณ์ที่นำไปสู่แนวคิด “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้งจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค” ประกอบด้วย ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] มีข้อมูลตามตารางนี้

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อ
ก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค”

มโนอุปลักษณะ	ฉกทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		ลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ๒๕๖๓-๒๕๖๕	(๒) ๒๕๖๕-๒๕๖๗	(๓) ๒๕๖๗-๒๕๖๙	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการ เดินทาง]	[การเดินทางแบบ ย้อนกลับหรือ การเดินทางอยู่กับที่]	✓	(✓)	(✓)	ผู้นำทางที่พาเดินย้อนกลับ หรืออยู่กับที่	นักการเมือง (ฝ่ายอื่น)	ความจำเป็นต้อง หยุดยั้งเหตุการณ์ที่ไม่ พึงประสงค์	นักการเมืองฝ่าย อื่น ๆ และสภาวะ ทางการเมืองที่ เป็นอยู่ (การเมือง ตามแนวทาง ประชาธิปไตย) ทำให้เกิดความ ขัดแย้ง จึงมีความ จำเป็นต้องได้รับการ แก้ไขเปลี่ยนแปลง
		✓	(✓)		ผู้นำทางที่พานักเดินทาง ก้าวข้ามอุปสรรค	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	อุปสรรคที่ต้องมีผู้นำ พาข้ามผ่าน	
	[การเดินทางโดยมี ผู้นำทางพา ก้าวข้ามอุปสรรค ที่อยู่ในเส้นทาง]				อุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง	ความขัดแย้งทาง การเมืองที่ยืดเยื้อ		

* ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ (✓) เพื่อแสดงว่า ข้อมูลอุปลักษณะที่นักการเมืองฝ่ายที่ใช้ฉกทัศน์ดังกล่าว ไม่ได้นำเสนอสิ่งที่อ้างถึงในบทความที่ 2 (Input Space2)
ที่นำไปสู่แนวความคิดตามตาราง

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อ
ก้าวข้ามและนำพาประเทศไทยให้ผ่านพ้นอุปสรรค” (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(๒) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	(๓) ๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙๙	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การจัดการวัด สิ่งก่อสร้าง]	[การบูรณะแก้ไข วัดถุ สิ่งก่อสร้าง]	✓	✓	✓	ผู้ที่แก้ไขความผิดก่อน ผู้ฟังของสิ่งก่อสร้างใหม่มีความ มั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	ความเสียหายที่ สมควรต้องแก้ไข ให้สภาพดีขึ้น	นักการเมืองฝ่าย อื่น ๆ และสภาวะ ทางการเมืองที่เป็นอยู่ (การเมืองตามแนวทาง (การเมืองตามแนวทาง ประชาธิปไตย) ทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงมีความจำเป็นต้อง ได้รับการแก้ไข เปลี่ยนแปลง
					ความผู้ฟัง สลักหักพังของ สิ่งก่อสร้าง	ความเสียหายของ ประเทศชาติที่ เกิดจากนักการเมือง ทุจริต		
[การเมืองคือ การควบคุม มลพิษ]	[การจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์]	✓	-	✓	ผู้ที่มาชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งไม่พึงประสงค์	นักการเมือง (ฝ่ายตน)	สิ่งไม่พึงประสงค์ ที่สมควรต้อง กำจัดออก	
					สิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติด อยู่	ความผิดพลาด ทางการเมืองในอดีต		

จากตารางที่ 12 เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคกับแนวคิด “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค” ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยในช่วงเวลาของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์]

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] นำเสนอภาพผู้นำทางที่พานักเดินทางเดินทางย้อนกลับหรือเป็นผู้ที่ทำให้นักเดินทางต้องติดอยู่ที่เดิม เพื่อสร้างสภาวะความจำเป็นบางประการให้ต้องมีผู้มาหยุดยั้งเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าว นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อุปสรรคนี้กำหนดให้สภาวะทางการเมืองของประเทศไทยอยู่ในสภาวะติดขัดและไปต่อไม่ได้ และให้นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ทำให้อยู่ในสภาวะความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อนี้ เป็นการนำลักษณะเด่นของการเดินทางที่นักเดินทางต้องการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง แต่มีข้อขัดข้องทำให้สถานการณ์ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขและยังไม่สามารถแก้ไขได้ ฉากทัศน์ดังกล่าวจึงเป็นการทำให้ประชาชนซึ่งเปรียบเป็นนักเดินทางเห็นว่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การรัฐประหารเพื่อให้บ้านเมืองหลุดพ้นจากการติดอยู่กับความขัดแย้งทางการเมือง

ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ดังกล่าวฉายภาพการเดินทางที่มีอุปสรรคขวางกั้นระหว่างทาง และนักเดินทางยังไม่อาจข้ามผ่านไปได้ ฉากทัศน์นี้จึงนำเสนอผู้นำทางที่แก้ไขปัญหาให้กับนักเดินทางด้วยการพาก้าวข้ามผ่านอุปสรรคนี้ไป จึงเป็นฉากทัศน์ที่แสดงให้เห็นความจำเป็นของการที่นักเดินทางต้องมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคอุปสรรคดังกล่าวคือความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ การที่ผู้นำทางให้ความช่วยเหลือเรื่องการจัดการกับอุปสรรคในเส้นทาง ด้วยการก้าวข้าม จึงเป็นการนำเสนอว่า เมื่อนักเดินทางผ่านอุปสรรคนี้อีกไม่ได้ ก็อาจต้องพึ่งพาวิธีการอื่น ๆ ดังเช่นการก้าวข้ามผ่าน เปรียบได้กับการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีความจำเป็นต้องทำรัฐประหารเพื่อให้ประชาชนผ่านพ้นวิกฤติความขัดแย้งทางการเมืองไปได้

ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] เป็นฉากทัศน์ที่ฉายภาพของสิ่งก่อสร้างที่ชำรุดทรุดโทรมหรือไม่มั่นคง ความผุพัง สลัดหักพังของสิ่งก่อสร้างนั้นเปรียบได้กับความเสียหายของ

ประเทศชาติที่เกิดจากนักการเมืองทุจริต ความเสียหายดังกล่าวนี้สมควรต้องได้รับการแก้ไขให้มีสภาพดีขึ้น และผู้ที่จะมาแก้ไขความผุพังนั้น ผุพังของสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิมนั้นก็คือนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ไม่อาจปล่อยให้ให้นักการเมืองผู้ทุจริตมีอำนาจในการบริหารประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการแก้ไขด้วยกลไกใด ๆ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นการรัฐประหาร หรือการรัฐประหารแล้วเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อ ก็มีความชอบธรรม

ฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] นำเสนอภาพผู้ที่มาชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งไม่พึงประสงค์ สิ่งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติดอยู่ คือความผิดพลาดทางการเมืองในอดีตโดยเฉพาะเรื่องความปรองดอง ซึ่งสิ่งไม่พึงประสงค์เหล่านี้เกิดจากนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ในฉากทัศน์นี้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงวางบทบาทให้ฝ่ายของตนเองเป็นผู้ทำให้สิ่งสกปรกนั้นหลุดออกไป เพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่าตนนั้นมีความตั้งใจในการแก้ปัญหาที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชน นักการเมืองจึงมีความชอบธรรมในการใช้แนวทางทางการเมืองของตนเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้

จากฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉากทัศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] ต่างก็นำเสนอให้เห็นปัญหาบางประการที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองด้วยลักษณะเด่นต่าง ๆ ของฉากทัศน์ที่ปรากฏ ได้แก่ ความจำเป็นต้องหยุดยั้งเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ อุปสรรคที่ต้องมีผู้นำพาข้ามผ่านความเสียหายที่สมควรต้องแก้ไขให้สภาพดีขึ้น และสิ่งไม่พึงประสงค์ที่สมควรต้องกำจัดออก นักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์จึงมีความชอบธรรมในการใช้แนวทางทางการเมืองของฝ่ายตนในการแก้ไขปัญหา กลุ่มนักการเมืองผู้ใช้ฉากทัศน์ในลักษณะเด่นดังกล่าว คือนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพราะต้องการนำเสนอว่านักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ และสภาวะทางการเมืองที่เป็นอยู่ (การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย) ทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง การอ้างความจำเป็นเหล่านี้จึงนำไปสู่แนวคิดที่ว่า “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้งจำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค” ซึ่งคือการหาความชอบธรรมในการรัฐประหารและหาความชอบธรรมในการหาเสียงเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง

4.3.1.2 แนวคิดย่อยที่ 2 “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้”

ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 แต่ละพรรคการเมืองจึงนำเสนอวิถีทางของฝ่ายตนต่อปัญหาดังกล่าว แนวคิดหนึ่งที่นักการเมืองนำเสนอผ่านอุปลักษณ์ที่แสดงเหตุการณ์ในลักษณะหลีกเลี่ยงการแก้ไขที่ต้นตอของปัญหา คือ “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้” ดังตารางนี้

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องราวธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ ”

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ต่อการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) เสนอแนะอุปการะ	(๒) เสนออุปการะ	(๓) เสนออุปการะ	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]	-	✓			การปรับตัวให้เข้ากับ ความผันผวนของ สภาพอากาศ	การยอมรับอำนาจทางการเมือง การเมืองที่เปลี่ยนแปลง ไปแต่ละช่วงเวลา	เรื่องที่เป็นปกติ	การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้

จากตารางที่ 13 เป็นข้อมูลการใช้มโนอุปลักษณ์และฉกัทัศน์ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ที่มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่นักการเมืองนำมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง นักการเมืองที่ประสงค์จะแสดงจุดยืนว่าไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งได้ใช้อุปลักษณ์ที่แสดงถึงแนวทางของตนด้วยมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] เป็นมโนอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาลอันเป็นภาวะที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมาเปรียบกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นักการเมืองแสดงมุมมองทางการเมืองของฝ่ายตนว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างการเลือกตั้งและความขัดแย้งทางการเมืองเป็นเรื่องปกติธรรมดา รวมถึงการรัฐประหารยึดอำนาจก็เป็นเรื่องที่พบเห็นได้ในทางการเมืองเช่นกัน ฝ่ายตนนั้นเลือกที่จะปรับตัวไปกับเหตุการณ์และแสดงจุดยืนว่าจะไม่จัดการแก้ไขแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่าง ด้วยการเปรียบว่าเหมือนการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสภาพอากาศ ดังนั้นการใช้อุปลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการนำเสนอแนวคิดที่มีต่อการเมืองว่า การเมืองไทยต้องอาศัยความประนีประนอม การปรับตัวไปตามขั้วอำนาจทางการเมืองและไม่ขัดแย้งกับฝ่ายใดเป็นวิถีทางที่ฝ่ายตนมองว่าดีกว่า

จากการเปรียบเทียบสำคัญในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] การเลือกตั้งปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสภาพอากาศ นำไปเปรียบกับจุดยืนทางการเมืองที่นักการเมืองต้องการแสดงว่าการรัฐประหารนั้นมีความชอบธรรม เพราะการรัฐประหารในประเทศไทยเป็นวงจรทางการเมืองที่เกิดขึ้นได้อย่างธรรมดาและเป็นปกติ จึงนำไปสู่แนวคิดที่ว่า “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้”

แนวคิดย่อยที่ 2 “การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้” แนวคิดดังกล่าวเป็นการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่การรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ค่อนข้างชัดเจน เห็นได้จากการใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบว่าการทำรัฐประหารของทหารเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ เหมือนฤดูกาลที่วนไปตามวงจร ฤดูร้อน ฤดูหนาว ฤดูฝน ตามปกติ แนวคิดนี้จึงเป็นหลักการหนึ่งที่นักการเมืองใช้ในการโน้มน้าวใจ ด้วยวิธีการทำให้เชื่อว่าสิ่งที่ตนกำลังสื่อสารนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (Thinking Right) ตั้งอยู่บนหลักการใช้เหตุผล หรือ LOGOS ของอริสโตเติล โดยเฉพาะการกล่าวถึงรัฐบาลที่มาจากกรรัฐประหารว่า เป็นเรื่องธรรมดาอย่างฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเดี๋ยวก็น่าผ่านไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ การใช้อุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาลนี้ สอดคล้องกับ

ตัวอย่างในงานของชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011) ที่กล่าวถึงการใช้อุปลักษณ์ของฮาโรลด์ แมคมิลแลน (Harold Macmillan) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร ที่ใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับข้อจำกัดเรื่องสายลมที่พัดผ่านไปตามธรรมชาติว่า “wind of change blowing through this continent” ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองช่วงที่รัฐบาลปลดปล่อยอาณานิคมว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเกินกว่าการควบคุมของรัฐบาล จนทำให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าสถานการณ์ดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้ เช่นเดียวกับการเมืองไทย ที่การรัฐประหารเปรียบเหมือนวงจรของฤดูกาลที่ต้องเกิดขึ้นเป็นปกติ ทำให้การยึดอำนาจการปกครองเกิดความชอบธรรม

4.3.1.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง”

แนวคิด “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” เป็นอีกแนวคิดหนึ่งเกี่ยวกับการเมืองไทยที่นักการเมืองใช้นำเสนอผ่านอุปลักษณ์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 แนวคิดดังกล่าวประมวลจากอุปลักษณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ วิกฤต สิ่งมีชีวิต ที่ต้องการการเปลี่ยนแปลง เพราะสถานะเดิมที่กำลังประสบอยู่นั้นไม่พึงประสงค์ และมีผู้ที่อาสาเปลี่ยนแปลงสถานะดังกล่าวให้ดีขึ้น อุปลักษณ์ต่าง ๆ มีดังตารางนี้

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองแบบเก่าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง”

มโนอุปลักษณะ	จากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ๒.๒.๒๐๒๐๒๐๒๐	(๒) ๒.๒.๒๐๒๐๒๐๒๐	(๓) ๒.๒.๒๐๒๐๒๐๒๐	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือ การเดินทาง]	[การเดินทางแบบบุกเบิก เส้นทางใหม่]	-	✓	-	เส้นทางเดิมที่ไม่เหมาะสมแก่การใช้งาน	การบริหารงานทางการเมืองของคสช.	นโยบายทาง การเมืองของ พรรคฝ่ายตน มีคุณภาพและ ดีกว่ารัฐบาลเดิม	ความต้องการ เปลี่ยนแปลง อำนาจทางการเมืองของ ฝ่ายเดิม
		-	✓	-	เส้นทางใหม่ที่ดีกว่า และยัง ไม่เคยมีมาก่อน	นโยบายทางการเมือง ของ พรรคฝ่ายตน		
[การเมืองคือการ จัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	[การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	-	✓	-	สิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์	การบริหารงานทางการเมืองของคสช.	การจัดอำนาจของคสช. และปรับเปลี่ยน รูปแบบการเมืองให้ถูกต้อง	
		-	✓	-	รื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์ออก	กำจัดอำนาจของคสช. และปรับเปลี่ยน รูปแบบการเมืองให้ถูกต้อง		

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองแบบเก่าล่าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			ดูการเปรียบเทียบสำคัญ		คุณลักษณะเด่น (Salient Features)	แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ๒๒-๒๓ พฤษภาคม	(๒) ๒๓-๒๔ พฤษภาคม	(๒) ๒๔-๒๕ พฤษภาคม	Input Space1 (SD)	Input Space2 (TD)		
[การเมืองคือการปลุกปั่น]	-	✓	✓	-	ศัตรูพืช/ ต้นไม้ที่ไม่สร้างประโยชน์/ การกระทำของผู้ดูแลที่ขัดขวางการเติบโตของต้นไม้	การบริหารงานทางการเมืองของฝ่ายอื่น/ ความขัดแย้งทางการเมือง	นโยบายทางการเมืองของพรรคฝ่ายตน มีคุณภาพ และดีกว่ารัฐบาลเดิม	ความต้องการ เปลี่ยนแปลงอำนาจการเมือง ฝ่ายเดิม
					ผู้ปลุกปั่นไม่พันธุ์ดี และต้นไม้ที่จะเจริญเติบโตงอกงามในอนาคต	นโยบายทางการเมืองของพรรคฝ่ายตน		

จากตารางที่ 14 นี้ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “การเมืองแบบเก่า” หลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” ประกอบด้วยฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้] ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นอุปลักษณ์ที่เชิญชวนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] กล่าวถึงสถานการณ์การเดินทางที่มีนักเดินทางเสนอเส้นทางใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนให้นักเดินทางคนอื่น ๆ ได้ลองเปลี่ยนไปใช้ และให้เหตุผลในลักษณะนั้นให้เห็นว่าเส้นทางเก่าไม่ควรที่จะใช้เดินทางต่อไปอีก เป็นการเปรียบให้เห็นว่าทั้งนโยบายและการบริหารงานของรัฐบาลที่ผ่านมาซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายอื่นเป็นแนวทางที่มีปัญหา ส่วนพรรคการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวมีแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนวิถีทางการเมืองขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เคยมีพรรคใดเสนอให้ประชาชนได้รับทราบ และแนวทางดังกล่าวจะแก้ปัญหาทางการเมืองได้ คุณลักษณะเด่นของฉากทัศน์นี้จึงเป็นการนำเสนอว่าเส้นทางใหม่ ๆ จะดีกว่าเส้นทางเก่าที่เคยมี เหมือนกับนโยบายทางการเมืองของพรรคฝ่ายตนที่จะมีคุณภาพและดีกว่าฝ่ายรัฐบาลปัจจุบัน จึงชี้ให้เห็นแนวความคิดที่เกิดจากความต้องการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองจากฝ่ายเดิม จนนำไปสู่การลดคุณค่าของการเมืองเก่าและสร้างคุณค่าให้การเมืองแบบใหม่

ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] สะท้อนจากการใช้อุปลักษณ์ที่กล่าวถึงความพยายามในการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างที่ไม่มีความมั่นคงแข็งแรง สิ่งก่อสร้างที่บิดเบี้ยวผุพังนำมาเปรียบกับสภาวะทางการเมืองของประเทศ ดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นประชาชนเกิดความคิดความเชื่อที่ว่า สภาพทางการเมืองในปัจจุบันและที่ผ่านมานั้นเป็นสภาพทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ แนวทางที่เคยใช้บริหารงานทางการเมืองแบบที่เป็นอยู่ ไม่อาจทำให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าได้ ประเทศไทยจำเป็นต้องการเปลี่ยนระบบและการบริหารงานทางการเมืองใหม่ และการเมืองแบบใหม่ที่นักการเมืองบรรยายภาพนั้นเป็นการเมืองที่ประชาชนควรจะได้เห็นถึง

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้] กล่าวถึงสภาวะการเติบโตของต้นไม้เปรียบเทียบกับการเมือง นักการเมืองมองว่าสภาพการเมืองในปัจจุบันเปรียบเหมือนต้นไม้ที่กำลังรอการเติบโต บางตัวอย่างระบุว่าประชาชนในประเทศเหมือนต้นไม้ที่ถูกปล่อยให้เหี่ยวแห้งเพราะผู้ปลูกไม่บำรุงดูแล หรืออาจดูแลแล้วแต่เป็นวิธีการที่ไม่อาจทำให้เจริญงอกงาม และเป็นศัตรูพืช

นักการเมืองที่กำลังทำงานอยู่เปรียบกับผู้ดูแลต้นไม้ที่กระทำการบางอย่างอันจะส่งผลต่อการเติบโตของต้นไม้ รวมถึงเป็นผู้เลือกชนิดของเมล็ดพันธุ์ที่ไม่สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น ส่วนนักการเมืองผู้ใช้อุปลักษณ์วางบทบาทให้ตนเองเป็นผู้ที่จะมาช่วยดูแลต้นไม้ให้เจริญเติบโต ออกดอกผลต่อไปในอนาคต การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวนี้จึงเป็นการสร้างความคิดความเชื่อต่อประชาชนให้มองภาพการเมืองในปัจจุบันว่าอยู่ในสภาวะที่ย่ำแย่เหมือนต้นไม้ที่ไม่โต ไม่งาม และหากเป็นต้นไม้ที่โตแล้วก็ต้นไม้ที่ไม่สร้างประโยชน์ การเปลี่ยนมาเลือกพรรคการเมืองใหม่ ๆ ได้ใช้นโยบายใหม่ ๆ ที่ดี เป็นเหมือนการเปลี่ยนคนปลูกและสร้างความหวังที่ต้นไม้ที่ต้องการจะได้เจริญงอกงาม อันเป็นแนวคิดที่สร้างความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง ด้วยการใช้อุปลักษณ์กำหนดให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการเมืองแบบเก่านั้นล้าหลัง แต่การเมืองแบบใหม่จะเป็นความหวังที่ดีกว่า

มโนอุปลักษณ์และฉกัทัศน์ข้างต้น จึงเป็นการนำเสนอความคิดความเชื่อของนักการเมืองไทยที่มีต่อการเมืองว่า “การเมืองแบบเก่านั้นล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” ด้วยการเปรียบเทียบการบริหารงานทางการเมืองของนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นเส้นทางเดิมที่ไม่เหมาะสมแก่การใช้งาน เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีความผุกร่อนและไม่มั่นคง เป็นศัตรูพืชต้นไม้ที่ไม่สร้างประโยชน์ และเป็นผู้ดูแลที่ขัดขวางการเจริญเติบโตของต้นไม้ ในขณะที่ฝ่ายตนและนโยบายของฝ่ายตนนั้นจะทำให้การเมืองดีขึ้น เป็นเส้นทางใหม่ที่ดีกว่าและยังไม่เคยมีมาก่อน เป็นสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม และเป็นต้นไม้ที่จะเจริญเติบโตงอกงาม ออกดอกออกผลในอนาคต ทำให้คุณลักษณะเด่นของอุปลักษณ์เหล่านี้เป็นการทำสภาพของแบบเปรียบเทียบให้ต่างออกไปจากเดิมในทางที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเปลี่ยนเส้นทาง การรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง และการเปลี่ยนผู้ดูแลต้นไม้ ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่นำไปสู่การแนะนำให้ประชาชนเกิดความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงผู้กุมอำนาจทางการเมืองฝ่ายเดิม ๆ เพราะเป็นการเมืองที่ไม่อาจทำให้ประเทศชาติก้าวหน้า มาเป็นนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ บ้าง หรือเป็นนักการเมืองหน้าใหม่ที่มาสร้างความหวังให้ประชาชน

อย่างไรก็ตาม แม้จากข้อมูลมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้] จะปรากฏข้อมูลว่าฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้มโนอุปลักษณ์นี้ด้วย ความหมายของการปลูกต้นไม้ที่ฝ่ายนี้ต้องการสื่อความว่าการปลูกต้นไม้ของตนเป็นการบ่มเพาะพลเมืองให้ตระหนักรู้ถึงประชาธิปไตยที่ถูกต้อง และบำรุงรักษาประเทศไทยให้มั่นคงดังเช่นการบำรุงต้นไม้ จึงไม่ได้มีนัยของการเปลี่ยนแปลงการเมืองแบบเก่าหรือแบบใหม่เข้มข้นเท่าฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

แนวคิดย่อยที่ 1 “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” เป็นการใช้ อุปลักษณีสื่อสารอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth) เพื่อลดทอนความชอบธรรมของกลุ่มการเมืองอื่น และสร้างความชอบธรรมให้แก่ฝ่ายตนเอง ดังการกำหนดให้การเมืองแบบเก่าเป็นเส้นทางเดิมที่ไม่เหมาะแก่การเดินทาง ต่อ หรือเป็นสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์ ในขณะที่ฝ่ายตนเองที่นำเสนอการเมืองแบบใหม่ กำหนดให้ การเมืองใหม่เป็นเส้นทางใหม่ที่ดีกว่าและยังไม่เคยมีมาก่อน และการเมืองแบบใหม่จะเกิดขึ้นได้จากการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างเก่า ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ออก ลักษณะการใช้อุปลักษณดังกล่าวจึงเป็นการนำ คุณสมบัติของอุปลักษณที่ต้องผ่านการตีความ ทำให้ดูเหมือนว่าการเห็นของเก่าเป็นของไม่พึงประสงค์ เป็นเรื่องที่ปกติทั่วไป และของใหม่เป็นสิ่งที่น่าปรารถนามากกว่า เพราะใช้อุปลักษณโน้มน้าวให้ผู้ฟัง ตีความในเชิงบวกถึงความหวังในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้นว่าจะดีกว่าปัจจุบัน แต่ในความเป็นจริง การเมืองไม่มีเก่าหรือใหม่ อาจเรียกได้ว่ามีเพียงแนวความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันไปตามมุมมอง แต่ละฝ่ายเท่านั้น

4.3.2 แนวความคิดที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน

แนวความคิดที่ใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน พบจำนวน 3 แนวคิดย่อย ได้แก่ “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง” “การเมืองเป็นเรื่องของ นักการเมือง” และ “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมใน การควบคุมประชาชน” ดังนี้

4.3.2.1 แนวคิดย่อยที่ 1 “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง”

แนวคิดหนึ่งที่พบในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 คือการที่นักการเมือง นำเสนอว่า “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง” มาจากการที่นักการเมืองต้องการบ่งบอก ว่าประชาชนเป็นบุคคลที่ตนให้ความสำคัญ จึงนำเสนอผ่านอุปลักษณที่มีการระบุอำนาจหน้าที่ใน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนมีสถานะมากกว่าหรือเท่าเทียมนักการเมือง หรือนำเสนอผ่าน ความสำคัญของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ดังตารางนี้

ตารางที่ 15 เป็นตารางที่แสดงความสัมพันธ์แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองที่ว่า “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเช่นนักการเมือง” กับอุปลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วยอุปลักษณะในฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางเลือกเส้นทางด้วยตนเอง] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] และมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] เพื่อบ่งบอกว่าประชาชนมีความสำคัญสำหรับนักการเมืองและมีอำนาจเช่นเดียวกัน

ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] เป็นฉากทัศน์ที่ฉายภาพเหล่านักเดินทางที่ไม่มีการกำหนดตำแหน่งว่าใครเป็นผู้นำและใครเป็นผู้ตามในการเดินทางครั้งนี้ เพียงแต่ระบุว่าการเดินทางดังกล่าวจะเป็นการเดินทางไปด้วยกัน นักการเมืองและประชาชนเปรียบเป็นนักเดินทางที่ต้องการไปยังจุดหมาย การใช้อุปลักษณะในลักษณะการเดินทางที่ไม่ระบุสถานะและลำดับการเดินทาง จึงขบขันคุณลักษณะเด่นที่ว่าการเมืองควรจะเป็นที่ที่นักการเมืองและประชาชนมีอำนาจร่วมกัน ซึ่งแตกต่างจากฉากทัศน์ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการเดินทาง] อื่น ๆ ที่นักการเมืองมักจะเป็นผู้นำทางเพราะเชื่อว่าตนมีอำนาจและความสามารถมากกว่าประชาชน

ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] แสดงภาพเหตุการณ์ที่ระบุถึงตำแหน่งการเดินทางของผู้ในอยู่ในเส้นทาง ฉากทัศน์ดังกล่าวนี้ ประชาชนอยู่ในตำแหน่งของผู้นำทางที่ต้องเลือกเส้นทาง ส่วนนักการเมืองกลับไปอยู่ในตำแหน่งนักเดินทาง การเปรียบเทียบให้ประชาชนเป็นผู้นำทางที่ต้องเลือกเส้นทาง แสดงคุณลักษณะเด่นของการเปรียบเทียบว่าการเมืองควรเป็นเรื่องที่ให้ประชาชนใช้อำนาจของตนเองในการเลือกนักการเมือง อย่างไรก็ตามในฉากทัศน์นี้แม้ประชาชนจะได้เป็นผู้นำทาง แต่อุปลักษณะก็ไม่ได้แสดงคุณลักษณะที่บ่งบอกว่าประชาชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้ให้การพึ่งพาแก่ผู้อื่นแต่ประการใด เพียงแต่บอกว่าเป็นผู้เลือกเส้นทางเมื่อถึงเวลาเท่านั้น ต่างจากฉากทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางรูปแบบอื่น ๆ ที่เมื่อนักการเมืองนำเสนอภาพด้านบวกของตนให้เป็นผู้นำทาง ผู้นำทางในฉากทัศน์เหล่านั้นจะมีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถ ในลักษณะที่ประชาชนต้องเป็นผู้พึ่งพา

ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับนักการเมืองที่เปรียบเสมือนเพื่อนที่ช่วยเหลือกัน การเปรียบเทียบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นสถานะของประชาชนว่าไม่ได้อยู่ใต้อำนาจของนักการเมือง แต่เป็นผู้ที่ช่วยเหลือนักการเมืองมาโดยตลอด เพราะเป็นคนลงคะแนนเลือกนักการเมืองเข้ามาทำหน้าที่ ประชาชนจึงเป็นผู้มีความสำคัญต่อนักการเมือง

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] เป็นการนำลักษณะการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายของมนุษย์มาเปรียบเทียบกับประชาชน อวัยวะที่นำมาเปรียบเทียบกับมีความสำคัญต่อร่างกาย หากขาดไปอาจทำให้ถึงแก่ชีวิต เช่น หัวใจ เส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงทั่วร่างกาย อุปลักษณ์เหล่านี้จะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเป็นบุคคลสำคัญ และการทำให้ประเทศชาติดำรงอยู่ต่อไปอย่างมั่นคงนั้นนักการเมืองควรให้ความสำคัญกับประชาชน

การใช้มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ทั้งสองกลุ่มข้างต้นนี้ นักการเมืองทั้งฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่ไม่แสดงจุดยืนทางการเมือง ต่างก็พยายามใช้เพื่อสร้างความคิดความเชื่อว่าเป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริง อย่างไรก็ตามการแสดงถึงการมอบอำนาจดังกล่าวให้ประชาชนแม้จะดูเหมือนว่าประชาชนเป็นผู้ได้เปรียบ แต่แท้จริงแล้วผลของอำนาจที่นักการเมืองมอบให้ประชาชนนั้นยังคงอยู่กับนักการเมือง เพราะนักการเมืองใช้กระบวนการดังกล่าวในการหาเสียงเลือกตั้งด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อการโน้มน้าวใจให้ประชาชนให้มาเลือกฝ่ายตน การเป็นนักเดินทางและผู้นำทางในการเดินทางไปยังหน้าโดยไม่ระบุผู้นำทางและการเดินทางที่ผู้เดินทางเลือกเส้นทางด้วยตนเอง ไม่ได้บ่งบอกถึงความรู้ความสามารถที่อยู่ในตัวประชาชน เพียงแต่เป็นผู้นำทางที่ต้องเลือกเส้นทางให้ถูกต้องนั่นคือการเลือกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ ความเป็นเพื่อนในการสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน ก็เป็นเพื่อนที่ถูกกำหนดหน้าที่ว่าไม่ให้ทอดทิ้งเพื่อนในยามยากลำบาก นั่นคือการเลือกพรรคการเมืองที่ตนเคยเลือก การเป็นอวัยวะสำคัญในร่างกายของมนุษย์ ก็เป็นอวัยวะที่อยู่ในร่างกายที่เป็นพรรคการเมือง สุดท้ายแล้วการดูแลให้ความสำคัญก็เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของนักการเมืองเอง

แนวคิดย่อยที่ 1 “ประชาชนคือผู้มีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง” เป็นแนวคิดที่นักการเมืองมีความพยายามที่จะสร้างความคิดความเชื่อว่าเป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริง ดังนั้นจึงสื่อสารด้วยอุปลักษณ์ที่โน้มน้าวใจด้วยการทำให้เชื่อว่าสิ่งที่สื่อสารเป็นความคิดที่ถูกต้อง ตามหลักการใช้เหตุผล (LOGOS) ได้แก่ การระบุความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนว่าเป็นการเดินทางที่ไม่ระบุสถานะ ไม่ระบุลำดับการเดินทาง และให้นักเดินทางเป็นผู้เลือกเส้นทาง ทำให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองและประชาชนมีอำนาจร่วมกัน การระบุความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนว่าเป็นเพื่อนที่ไม่ทอดทิ้งเพื่อน ประชาชนจึงต้องเป็นผู้ช่วยเหลือนักการเมือง การดำรงอยู่ของร่างกายมนุษย์ขึ้นอยู่กับการรักษาอวัยวะสำคัญของร่างกาย ทำให้ประชาชนกลายเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นการใช้เหตุผลในการจัดวางตำแหน่งทางการเมือง อย่างไรก็ตาม แม้ตำแหน่งที่นักการเมืองจัดวางความสัมพันธ์ดังกล่าวจะบ่งบอกว่าประชาชนมีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง แต่เป็น

การจัดวางตำแหน่งของประชาชนให้ดูเหมือนมีอำนาจเท่านั้น เพราะผลของอำนาจที่ประชาชนใช้ในบทบาทดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเส้นทาง การช่วยเหลือเพื่อน การเป็นอวัยวะที่แข็งแรง มีผลที่ได้เป็นประโยชน์ของนักการเมืองที่จะได้จากการเลือกตั้ง การใช้อุปลักษณ์กลุ่มนี้จึงเป็นการสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) ให้ประชาชนเข้าใจว่าสิ่งนั้นถูกต้องอย่างหนึ่ง

4.3.2.2 แนวคิดย่อยที่ 1 “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง”

แนวคิดที่นักการเมืองเมืองนำเสนอเกี่ยวกับการเมืองไทยนี้ ประมวลได้จากอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีนักการเมืองเป็นผู้กระทำหลัก ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองจากฝ่ายใดก็ตาม ส่วนประชาชนนั้นอยู่ในบทบาทรองหรืออาจไม่ปรากฏอยู่ในกิจกรรมเหล่านั้นเลย อุปลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองนี้ พบทั้งกิจกรรมการเดินทาง การต่อสู้ การแข่งขัน กีฬาและเกม การแสดง แม้กิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างการปรุงและบริโภคอาหาร ผู้ดำเนินกิจกรรมก็ยังคงเป็นนักการเมือง มีข้อมูลตามตารางนี้

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง”

มโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(๑) ไม่เห็นชอบ	(๒) ไม่ชอบ	(๓) ไม่ชอบแต่ยอมรับ	นักการเมือง	ประชาชน	
[การเมืองคือการเดินทาง]	[การเดินทางแบบแข่งขัน]	-	✓	-	นักเดินทางที่กำลังเร่งความเร็วแข่งกับนักเดินทางกลุ่มอื่น	นักเดินทาง	การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง
	[การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	✓	✓	✓	นักสู้และคู่ต่อสู้	กองกำลังที่เข้าร่วมกับนักสู้	
[การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]	[การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	✓	✓	✓	แม่ทัพ ขุนพล และข้าศึกศัตรู	ทหารนักรบที่เข้าร่วมการทำสงคราม	
	[การแข่งขันกีฬา]	✓	✓	✓	ผู้เข้าแข่งขันและคู่แข่ง	กองเชียร์ที่คอยให้กำลังใจ	
	[การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	-	✓	✓	โค้ช/ พี่เลี้ยง ผู้เข้าแข่งขันและคู่แข่ง	นักกีฬาที่ปฏิบัติตามโค้ช / ผู้ชมกีฬา	

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “การเมืองเป็นเรื่องของการเมือง” (ต่อ)

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		แนวความคิด ที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) เกษตรกรไทย	(ข) ภาครัฐไทย	(ค) องค์กรเอกชนไทย	นักการเมือง	ประชาชน	
[การเมืองคือการแสดง]	-	✓	✓	✓	นักแสดง/ ผู้ประพันธ์ บทละคร	คนดูละคร	การเมืองเป็นเรื่องของ นักการเมือง
[การเมืองคือ การบริหารจัดการ]	-	-	✓	-	ผู้รับประทานอาหาร	-	

จากตารางที่ 16 เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์กับแนวคิด “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง” กล่าวได้ว่าเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมประเภทของฉากทัศน์และมโนอุปลักษณ์จำนวนมากที่สุดจากทุกแนวคิดที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏอุปลักษณ์ถึง 7 กลุ่มฉากทัศน์และมโนอุปลักษณ์ ได้แก่ ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] ซึ่งผู้ทำกิจกรรมในแบบเปรียบเหล่านี้เป็นนักการเมืองทั้งหมด

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉายภาพการเดินทางที่นักเดินทางกำลังเร่งความเร็วให้ทันกัน ผู้รับบทบาทในภาพเหตุการณ์ดังกล่าวคือนักการเมือง ซึ่งอาจเป็นนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามหรือประเทศต่าง ๆ ในโลกก็ได้ คุณลักษณะเด่นในคู่การเปรียบเทียบของฉากทัศน์นี้จึงเป็นการเดินทางที่นักเดินทางที่กำลังแข่งขันกันกับนักการเมือง และฉากทัศน์นี้ไม่ปรากฏบทบาทของประชาชน จึงสะท้อนให้เห็นว่าการเมืองเป็นกิจกรรมของนักการเมืองเท่านั้น

ฉากทัศน์ที่ปรากฏในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ได้แก่ การต่อสู้ และการต่อสู้แบบทำศึกสงคราม ล้วนแสดงให้เห็นแนวคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง แตกต่างกันที่ระดับความเข้มข้นของยุทธวิธีการต่อสู้เท่านั้น **ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]** มีคุณลักษณะเด่นของแบบเปรียบเทียบที่การต่อสู้ระหว่างนักสู้ที่ต้องการจะเอาชนะกัน ซึ่งเป็นบทบาทของนักการเมืองฝ่ายตนกับนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นความคิดที่ว่า ประชาชนแทบไม่มีความสำคัญในกิจกรรมการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารงานและตัดสินใจ นักสู้ที่ชิงชัยกันจึงเป็นนักการเมือง ส่วนประชาชนไม่ได้เป็นองค์ประกอบสำคัญในฉากทัศน์นี้

ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] แสดงให้เห็นความคิดสำคัญว่า ในกิจกรรมทางการเมืองนั้น นักการเมืองเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด แบบเปรียบเทียบในฉากทัศน์นี้ นักการเมืองอยู่ในบทบาทของแม่ทัพหรือขุนพลที่มีหน้าที่บัญชาการนำรบไปสู่กับฝ่ายข้าศึกศัตรู ซึ่งข้าศึกศัตรูก็เป็นนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ที่ลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งด้วยกัน ในขณะที่ประชาชนดำรงบทบาทเป็นทหารชั้นผู้น้อยที่มาคอยหนุนการรบ ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในภาพเหตุการณ์ฉากทัศน์ที่มุ่งนำเสนอการผลักดันแม่ทัพขุนพลให้ไปคว้าชัยชนะจากข้าศึกศัตรูมากกว่า การวางบทบาทตนเองให้เป็นแม่ทัพขุนพลนั้นสะท้อนความคิดความเชื่อของนักการเมืองว่า นักการเมืองเป็นบุคคลที่มีความสามารถมากกว่าประชาชน จึง

ต้องเป็นผู้นำรบซึ่งมีสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจในขณะทำสงคราม ดังนั้นในทางการเมือง กิจกรรมทางการเมืองก็ควรเป็นเรื่องของนักการเมืองด้วยเช่นเดียวกัน

ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม] เป็นอีกฉากทัศน์หนึ่งที่สะท้อนความคิดของนักการเมืองเกี่ยวกับการเมืองว่าการเมืองยังคงเป็นเรื่องของนักการเมืองอย่างเห็นได้ชัด ฉากทัศน์นี้เปรียบเทียบการเมืองเป็นการแข่งขันกีฬา ประกอบด้วย นักกีฬากติกา และคนดู ผู้ที่เป็นนักกีฬาที่เข้าแข่งขันเพื่อชิงรางวัลก็คือนักการเมือง กติกาในการแข่งขันเป็นดั่งระเบียบข้อบังคับทางการเมือง ส่วนประชาชนเป็นเพียงคนดูที่คอยเชียร์นักกีฬา กล่าวคือนักการเมืองกำหนดตนเองให้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในทางการเมือง เพราะผู้ที่เข้าแข่งขันกีฬาได้ย่อมจะต้องเป็นนักกีฬาที่มีร่างกายแข็งแรง ฝึกซ้อมให้มีความเชี่ยวชาญในกีฬานั้น ๆ และรู้กติกาการแข่งขัน อีกทั้งกติกาการแข่งขันกีฬาที่ไม่ได้ระบุว่าผู้เข้าชมมีบทบาทใดกับผลของการแข่งขัน ประชาชนจึงเป็นเหมือนผู้ที่ไม่มีความสำคัญและไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ ในกิจกรรมทางการเมืองทั้งสิ้น นอกจากการรับชมและให้กำลังใจนักการเมืองให้ประสบความสำเร็จ

ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] เป็นอีกหนึ่งฉากทัศน์ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม] ภาพเหตุการณ์ในฉากทัศน์นี้เป็นการแข่งขันกีฬาและเกมที่ได้รับบทบาทนักกีฬายังคงเป็นนักการเมืองแต่ละฝ่ายดังเช่นฉากทัศน์การแข่งขันกีฬา แต่กีฬาและเกมที่แข่งขันกันในฉากทัศน์นี้มีลักษณะที่นักกีฬาต้องใช้ความอดทนมากเป็นพิเศษ เช่น การวิ่งมาราธอนที่เป็นการวิ่งระยะยาว การชกมวยที่นักมวยต้องมีร่างกายแข็งแรงและอดทนเพื่อไม่ให้แพ้ก่อนครบยก อีกทั้งโค้ชที่ดูแลและฝึกฝนนักกีฬาก็เป็นพรรคการเมืองที่นักการเมืองนั้นสังกัดอยู่ จึงเป็นการบ่งบอกว่ากิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความอดทนและแข็งแรงของนักกีฬาและความเชี่ยวชาญของโค้ชเป็นหลัก ซึ่งผู้ที่รับบทนักกีฬาและโค้ชคือนักการเมืองไม่ใช่ประชาชน

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] เป็นการนำกิจกรรมการแสดงไม่ว่าจะเป็นการเล่นละครหรือภาพยนตร์ มาใช้เพื่อเปรียบถึงกิจกรรมทางการเมือง ลักษณะเด่นที่ปรากฏในกิจกรรมการแสดงคือผู้เล่นที่สวมบทบาทตัวละครในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งนักการเมืองก็เปรียบเป็นตัวละครที่สวมบทบาทเหล่านั้น นอกจากการเป็นผู้เล่นแล้ว นักการเมืองยังเป็นผู้เขียนบท ผู้กำกับ ในขณะที่ประชาชนเป็นคนที่ดูละครในมุมมองของนักการเมือง จากการศึกษาในครั้งนี้มีเพียงตัวอย่างเดียวเท่านั้นที่นักการเมืองกล่าวว่าประชาชนควรจะเป็นทั้งผู้ประพันธ์ นักแสดง และคนดูไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้เห็นได้ว่า กิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง นักการเมืองทำหน้าที่แบ่งบทบาท

กันในงานทางการเมือง และวางเรื่องราวให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ ประชาชนเป็นเพียงผู้รับชมสิ่งต่าง ๆ ที่นักการเมืองปฏิบัติเท่านั้น

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคนอาหาร] เป็นมโนอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในกิจกรรมการบริโภคนอาหาร ในการรับประทานอาหารดังกล่าวล้วนสวมบทบาทโดยนักการเมืองทั้งหมด สถานการณ์กำหนดให้นักการเมืองทั้งฝ่ายตนและฝ่ายอื่นเป็นผู้ที่กำลังกระหายอาหารนั่นก็คือคะแนนเสียงที่ต้องแย่งชิงกันกิน สะท้อนให้เห็นว่านักการเมืองเป็นผู้จัดการกิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด ส่วนประชาชนไม่ปรากฏบทบาทในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเลย สุดท้ายแล้วผู้ที่ได้ประโยชน์จากการเมืองก็คือตัวนักการเมือง เหมือนกับผู้บริโภคที่ได้รับประทานอาหารที่ต้องการ

จากฉกทศน์และมโนอุปลักษณ์ที่ปรากฏในตารางที่ 16 ข้างต้นนี้ แต่ละกลุ่มการเมืองมีลักษณะการใช้อุปลักษณ์เพื่อจัดวางตำแหน่งของตนเองกับประชาชนไม่แตกต่างกัน จึงนำไปสู่การสรุปแนวคิดที่นักการเมืองไทยมีต่อการเมืองได้ว่า “การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง” สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในฉกทศน์และมโนอุปลักษณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางที่นักเดินทางกำลังแข่งขันกัน การต่อสู้กันระหว่างนักสู้ การทำสงคราม การแข่งขันกีฬา การแสดงละคร และการรับประทานอาหาร ต่างก็บ่งชี้ว่านักการเมืองคือผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้วยข้อมูลการใช้อุปลักษณ์เหล่านี้จึงอาจกล่าวได้ว่า แท้จริงแล้วนักการเมืองอาจจะไม่ได้เห็นว่าประชาชนเป็น “บุคคลสำคัญ” อย่างที่ได้มีการกล่าวอ้างในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งในการสร้างความสำเร็จของนักการเมือง

4.3.2.3 แนวคิดย่อยที่ 3 “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”

มโนอุปลักษณ์และฉกทศน์ในวาทกรรมการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่านักการเมืองใช้เพื่อนำเสนอแนวคิดหนึ่งเกี่ยวกับการเมืองว่า ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน เหตุการณ์ในอุปลักษณ์ที่นำไปสู่แนวคิดนี้ได้แก่ การต่อสู้ในสงคราม ความสัมพันธ์แบบครอบครัว และการรักษาโรค ซึ่งล้วนกำหนดให้นักการเมืองเป็นผู้ควบคุม และประชาชนเป็นผู้จำต้องปฏิบัติตาม ดังตารางนี้

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะกับแนวคิด “ประชาชนควรเชื่อฟังการเมืองเพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”

มิโนอุปลักษณะ	ฉากทัศน์	ฝ่ายที่ใช้			คู่การเปรียบเทียบสำคัญ		แนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ
		(ก) ไม่เห็นชอบกับ	(ข) ไม่เห็นด้วย	(๒) ไม่เห็นด้วยแต่ไม่ปฏิเสธ	นักการเมือง	ประชาชน	
[การเมืองคือการต่อสู้]	[การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	✓	✓	✓	แม่ทัพ ขุนพล ผู้ซึ่งคุมกองทัพนำรบ	ทหาร ผู้ซึ่งปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชา	นักการเมืองเป็นผู้ที่ขึ้นนำประชาชน
[การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]	[การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]	✓	✓	✓	ผู้ให้กำเนิด / ผู้ดูแลครอบครัว	สมาชิกในครอบครัว	
[การเมืองคือการรักษาโรค]	[การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษาโรควินิจฉัย และป้องกันโรค]	-	✓	✓	แพทย์ผู้ให้การรักษาโรค	ผู้ป่วยที่รับการรักษาตามคำแนะนำของแพทย์	

จากตารางที่ 17 เป็นข้อมูลอุปลักษณะที่สัมพันธ์กับแนวคิดที่ว่าประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน ประกอบด้วยฉาบทศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉาบทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] และฉาบทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้นักการเมืองอยู่ในบทบาทที่มีอำนาจอันชอบธรรมบางประการในการควบคุมผู้ร่วมเหตุการณ์

ฉาบทศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการต่อสู้] เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบการรบใหญ่ที่มีคนจำนวนมากต่อสู้ฆ่าฟันกันกับกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองใช้ฉาบทศน์นี้เปรียบตนเองเป็นแม่ทัพ ขุนพล ผู้ซึ่งคุมกองทัพนำรบ และประชาชนเป็นทหารผู้ซึ่งปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชา อุปลักษณะที่เป็นการทำสงครามดังกล่าวจึงมีผลต่อความคิดความเชื่อที่นักการเมืองเป็นผู้มีสถานภาพสูงกว่าและอำนาจมากกว่าประชาชน จากสถานะการเป็นแม่ทัพนำรบกับทหารผู้น้อย นักการเมืองจึงเป็นผู้มีความชอบธรรมที่จะชี้นำประชาชนให้ปฏิบัติตามได้

ฉาบทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] ฉายภาพความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนในลักษณะคนในวงศ์ญาติเดียวกัน ฉาบทศน์ดังกล่าวนี้นักการเมืองอยู่ในบทบาทของหัวหน้าครอบครัว ผู้ให้กำเนิด ผู้ดูแลครอบครัว อันเป็นสถานะที่เป็นคนในครอบครัวเดียวกับประชาชน มุมมองดังกล่าวนี้มีผลทางความคิดความเชื่อของประชาชนว่าควรที่จะเชื่อฟังและสนับสนุนนักการเมือง นอกจากจะแสดงความเป็นคนกตัญญูแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงการเป็นคนที่มีศีลธรรมจรรยาไม่เพิกเฉยต่อคำขอของคนในครอบครัว นักการเมืองจึงกลายเป็นผู้ที่มีสิทธิและหน้าที่อันชอบธรรมที่จะชี้นำให้ประชาชนปฏิบัติตามที่ตนเองต้องการ

ฉาบทศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] ในมโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการรักษาโรค] ฉาบทศน์นี้ผู้ที่เป็แพทย์ผู้มีความชำนาญทั้งการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรคคือนักการเมือง ส่วนประชาชนและประเทศชาติเป็นคนไข้ที่ประสบกับโรคร้ายจึงต้องมาพึ่งพานักการเมืองให้มาช่วยรักษาโรค ด้วยสถานะดังกล่าว หากผู้ป่วยต้องการหายจากโรคก็ต้องเชื่อฟังคำแนะนำของแพทย์ ฉาบทศน์นี้จึงสะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อที่ว่า นักการเมืองมองว่าตนเองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่าประชาชน และตัวประชาชนเองก็ควรที่จะรับฟังรวมถึงเชื่อฟังนักการเมืองด้วย เพราะนักการเมืองสามารถแก้ไขปัญาที่เกิดขึ้นได้

นักการเมืองแต่ละกลุ่มต่างก็ใช้อุปลักษณ์เพื่อจัดวางตำแหน่งของตนเองให้สามารถควบคุมประชาชนได้อย่างชอบธรรม การใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองในแต่ละฉากทัศน์ดังกล่าวข้างต้น นักการเมืองกำหนดบทบาทของตนเองให้เป็นแม่ทัพ ขุนพลที่คุมกองทัพทหาร เป็นผู้ให้กำเนิด ผู้ดูแลครอบครัวที่เป็นใหญ่และมีบุญคุณต่อคนในครอบครัว เป็นแพทย์ผู้แนะนำวิธีการรักษาและช่วยชีวิตผู้ป่วย จึงนำไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองว่านักการเมืองเป็นผู้ชอบธรรมในการควบคุม และสุดท้ายแล้ว “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”

แนวคิดย่อยที่ 2 “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน” เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและนักการเมือง อุปลักษณ์ที่ปรากฏในแนวคิดนี้ช่วยกำกับให้ประชาชนอยู่ใต้อำนาจของนักการเมือง ได้แก่ แม่ทัพ ขุนพล ผู้ซึ่งคุมกองทัพทหาร ผู้ให้กำเนิด ผู้ดูแลครอบครัว และแพทย์ผู้ให้การรักษาโรคแก่ผู้ป่วย การใช้อุปลักษณ์กลุ่มดังกล่าวนี้ บทบาทแม่ทัพ ขุนพลที่คุมกองทัพทหาร ทำให้นักการเมืองมีอำนาจในการควบคุมประชาชนด้วยตำแหน่งผู้นำ บทบาทผู้ให้กำเนิดหรือผู้ดูแลครอบครัว ทำให้นักการเมืองที่มีสิทธิในการควบคุมประชาชนในฐานะผู้ที่เป็นใหญ่ในบ้านและมีบุญคุณ บทบาทแพทย์ผู้แนะนำวิธีการรักษา ช่วยชีวิตผู้ป่วย ทำให้ประชาชนเชื่อฟังนักการเมืองได้เพราะนักการเมืองมีความรู้แจ้งกว่า การนำสิ่งที่คุ้นเคยทางประสบการณ์มาใช้ในตัวบทใหม่เพื่อสื่อสารและกำกับความสัมพันธ์ดังกล่าวกับประชาชน ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่นักการเมืองพูดนั้นถูกต้องและมีเหตุผล

จากแนวคิดที่นักการเมืองใช้ในการนำเสนอตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง นำเสนอแนวคิดเพื่อลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น และนำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทยทั้งหมดข้างต้น จึงสรุปได้ว่า อุปลักษณ์ที่พบในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 เป็นไปตามหน้าที่ของอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองตามแนวคิดของชาร์เตอร์ส - แบล็ก (Charteris – Black, 2005) ที่กล่าวว่า อุปลักษณ์ในทางการเมืองมีหน้าที่ 4 ประการ ได้แก่

1) การสร้างบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือของนักการเมือง (Establishing the politicians' ethos) นักการเมืองใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกให้กับตนเอง ในงานวิจัยนี้ พบการใช้แบบเปรียบเทียบที่สื่อภาพด้านบวกแก่ตนเองในแนวคิด “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” แนวคิด “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” แนวคิด “นักการเมืองคือผู้มีความรู้

นำเชื่อถือ” แนวคิด “นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม” และแนวคิด “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน”

2) การเพิ่มผลทางอารมณ์ (Heightening the pathos) เป็นการใช้อุปลักษณ์ที่มีการตัดสินและประเมินคุณค่าเพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์แก่ผู้ฟัง แบบเปรียบเทียบที่ใช้ในการกล่าวถึงตนเองจึงเป็นแบบเปรียบเทียบที่นำเสนอคุณค่าด้านดีของตนเอง ในขณะที่แบบเปรียบเทียบที่ใช้กับฝ่ายอื่นจะเป็นแบบเปรียบเทียบที่สามารถลดทอนคุณค่าของฝ่ายนั้นในเหตุการณ์เดียวกันด้วย ในวาทกรรมการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 พบการใช้อุปลักษณ์ตามลักษณะดังกล่าว จำนวน 4 แนวคิด ได้แก่ แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นมีนิสัยขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง” แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ” แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน” แนวคิด “นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ”

ลักษณะการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือของนักการเมือง (Establishing the politicians' ethos) ซึ่งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกให้กับตนเอง และการใช้อุปลักษณ์เพื่อเพิ่มผลทางอารมณ์ (Heightening the pathos) ด้วยการใช้แบบเปรียบเทียบที่สื่อการประเมินค่าด้านดีเมื่อกล่าวถึงตนเอง และแบบเปรียบเทียบที่สื่อถึงการประเมินค่าด้านลบให้แก่ฝ่ายอื่นดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “จัตุรัสอุดมการณ์” (ideological square) ของฟาน ไคก์ (Van Dijk, 2009: 396 – 398) ที่เป็นการแบ่งขั้วพวกเรา (Us) และพวกเขา (Them) ได้แก่ การเน้นสิ่งที่เป็นบวกของพวกเรา (Emphasize Our good things) การเน้นสิ่งที่เป็นลบของพวกเขา (Emphasize Their bad things) การลดทอนสิ่งที่เป็นลบของพวกเรา (De-emphasize Our bad things) และการลดทอนสิ่งที่เป็นบวกของพวกเขา (De-emphasize Their good things)

3) การสื่อสารและอธิบายนโยบายทางการเมือง (Communicating and explaining political policies) เป็นหน้าที่หนึ่งของอุปลักษณ์ในการช่วยสื่อสารนโยบายต่าง ๆ ทางการเมือง เนื่องจากอุปลักษณ์ช่วยอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นได้ ในงานวิจัยนี้พบว่ามีการสื่อสารรูปแบบทางการเมืองออกมาเป็นมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่หลากหลาย เช่น มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] บางมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อาจกำหนดให้นักการเมืองเป็นผู้บริหารจัดการ ในขณะที่บางมโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อาจกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกตามแนวทางของพรรคต่าง ๆ ที่ต้องการสื่อสารแนวทางทางการเมืองที่แตกต่างกัน

4) การสื่อสารอุดมการณ์โดยการสร้างมายาคติทางการเมือง (Communication of ideology by creation of political myth) ซึ่งในงานวิจัยนี้ พบการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า “นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ” “นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู” “นักการเมืองคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน” “การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง” และ “ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมืองเพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน”

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าแม้อุปลักษณ์จะทำได้หลากหลายหน้าที่ แต่การใช้อุปลักษณ์ในวาทกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะช่วงเวลาของการเลือกตั้งนั้นเป็นไปเพื่อการ “โน้มน้าวใจ” ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้ฟัง ดังที่ชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011) ได้กล่าวถึงการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองว่ามีมุมมองความคิดอยู่บนหลักสามประการของอริสโตเติล (Aristotle) ได้แก่ ETHOS, LOGOS และ PATHOS อันมีหัวใจสำคัญอยู่ที่ PERSUASION นั่นคือการโน้มน้าวใจ (ดูรายละเอียดแผนภาพ Rhetorical means for persuasion in political communication และคำอธิบายได้ในบทที่ 2) จากการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยพบว่าการใช้อุปลักษณ์เป็นไปตามหลักการโน้มน้าวใจในการสื่อสารทางการเมืองของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris-Black, 2011) ดังนี้

1) COMMUNICATING POLITICAL ARGUMENTS - ‘Thinking Right’ เป็นหลักการหนึ่งที่นักการเมืองใช้ในการโน้มน้าวใจ ด้วยวิธีการทำให้เชื่อว่าสิ่งที่ตนกำลังสื่อสารนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ตั้งอยู่บนหลักการใช้เหตุผล หรือ LOGOS ของอริสโตเติล ดังตัวอย่างที่นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าพรรคพลังประชารัฐได้กล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองว่าเป็นปัญหาสำคัญ และพรรคพลังประชารัฐได้ใช้นโยบายเรื่องความปรองดองที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยการบริหารจัดการของพรรคพลังประชารัฐ โดยใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรค] เพื่อโน้มน้าวใจประชาชนว่าประเทศกำลังมีอุปสรรคที่ข้ามผ่านไปไม่ได้ และสิ่งที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติกล่าวอ้างนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังตัวอย่าง

“ในการเลือกตั้งที่ประชาชนชาวไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่คูหากาบัตรในครั้งนี้จะครับพรรคพลังประชารัฐเชื่อว่า เราจะเป็นทางเลือกที่มีนโยบายที่ตอบโจทย์ความต้องการของคนไทยได้ตรงจุดมากที่สุด นโยบายทั้งหมดของพรรคพลังประชารัฐตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ

ปรองดอง ก้าวข้ามความขัดแย้ง ไม่ให้เกิดความเสียหาย บอบช้ำ ที่เราต้องผ่านมาใน
ระยะเวลาก่อนหน้านี้”

(อุตตม สาวนายน, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างดังกล่าวเป็นการใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้นำทางพาก้าวข้าม
อุปสรรค] การที่นักการเมืองกำหนดภาพว่าตนเองเป็นผู้นำทางที่จะพานักเดินทางก้าวผ่านพ้นอุปสรรค
ในเส้นทางไปได้ ประชาชนที่เปรียบเหมือนนักเดินทางก็ย่อมที่จะยอมรับฟังนักการเมืองที่ให้เหตุผล
ตามข้อเสนอดังกล่าว ข้อจำกัดด้านความขัดแย้งทางการเมืองที่พรรคพลังประชารัฐกล่าวอ้าง จึง
กลายเป็นเรื่องยากที่ประชาชนจะแก้ไขได้ ดังนั้นการเลือกนโยบายที่กล่าวอ้างถึงความปรองดองของ
พรรคพลังประชารัฐซึ่งเป็นฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อแก้ไข
ปัญหาความขัดแย้งของบ้านเมือง จึงน่าจะเป็นสิ่งที่เชื่อว่าถูกต้องได้ตามหลักการใช้เหตุผล

นอกจากนี้ตัวอย่างของดร.อนันท์ เหล่าธรรมทัศน์ ที่กล่าวถึงรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารว่า
เป็นเรื่องธรรมดาอย่างฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เพราะ
เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเดี๋ยวก็ผ่านพ้นไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ ในมโนอุปลักษณ์ [การเมือง
คือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] ดังตัวอย่าง

พิธีกร: “ฉันขอย้อนกลับไปหน่อยได้ไหมครับ ว่าในระยะเวลา 4 ปี กำลังจะ 5 ปีที่
ผ่านมาเกี่ยวกับการเข้ามาของรัฐบาลคสช.เนี่ย ในมุมมองของอาจารย์คิดว่าอย่างไรบ้างครับ”

อเนก เหล่าธรรมทัศน์: “ก็มองแบบผมเนี่ยนะครับ ผมมันก็เห็นมาตลอด ถ้าคุณ
จอห์นไปถามคนหนุ่ม ๆ สาว ๆ เขาไม่เคยเห็นนะครับ เขาก็จะ อาจจะรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง
ใช้ไหมครับ แต่ว่าผมเนี่ยตอนอายุ 18-19 ประเทศไทยก็ยังไม่รัฐธรรมนูญ อยู่ยุคของจอมพล
ถนอม แล้วเราก็ร่างรัฐธรรมนูญกัน ทีนี้ตอนนี้ประเทศไทยก็รัฐธรรมนูญเพิ่งเสร็จ แล้วก็จะมีการ
เลือกตั้งหลังจากที่มีการเว้นวรรค 4 ปี 5 ปี ก็ถ้ามองแบบคนที่อายุขนาดผมเนี่ย มันก็เป็น
เรื่องปกติ มันก็เหมือนฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว ตอนนี้นั้นถึงเวลาที่จะต้องเลือกตั้งอีกละ เราก็
พยายามเลือกตั้ง”

(อเนก เหล่าธรรมทัศน์, พรรครวมพลังประชาชาติไทย)

ตัวอย่างดังกล่าวแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการทำการรัฐประหารของคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งเป็นสิ่งที่เกินกว่าจะควบคุม

เหมือนฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง เพื่อต้องการทำให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าสถานการณ์ดังกล่าวไม่ใช่เรื่องที่ผิดปกติ และเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไขได้

2) ESTABLISHING INTEGRITY - ‘Having the Right Intentions’ เป็นวิธีการที่ผู้พูดใช้ภาษาที่สร้างภาพความน่าเชื่อถือด้านความมีศีลธรรม (ETHOS) มาทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าผู้พูดมีเจตนาที่ดี ดังที่นักการเมืองเลือกใช้อุปมาอุปไมย [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในตัวอย่างที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวถึงการทำงานที่มุ่งหมายให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นว่า “พยุangkanไป ลากกันไป เชิญกันไปก็ต้องทำ” ฉายภาพการเป็นผู้นำทางที่มีความเมตตาช่วยเหลืออุปถัมภ์ผู้ร่วมเดินทาง เพื่อสื่อถึงความเป็นคนดีและเสียสละมาช่วยผู้ที่อ่อนแอกว่า และฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] และในตัวอย่างที่นายปรีชาพล พงษ์พานิช กล่าวถึงชีวิตของประชาชนในยุครัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติว่าเหมือนคนที่กำลังลอยคออยู่ในน้ำเน่า และฝ่ายของตนนั้นจะเป็นคนที่ “พาประชาชนขึ้นจากน้ำ” เป็นการเปรียบตัวเองเป็นอาสาสมัครที่จะเข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งอาสาสมัครกั๊กนั้นเป็นผู้ทำงานด้วยจิตอาสา เพียงมีจุดประสงค์ช่วยผู้ที่เดือดร้อนให้มีชีวิตที่ปลอดภัย การที่นักการเมืองใช้อุปมาอุปไมยที่แสดงความต้องการช่วยเหลือนักเดินทางที่อ่อนแอ การเสนอตัวเป็นอาสาสมัครให้ฟัง เป็นการใช้พื้นฐานทางระบบศีลธรรมในการช่วยผู้ที่กำลังเดือดร้อน ผู้ฟังซึ่งก็คือประชาชนก็ย่อมจะยอมรับว่านักการเมืองมีเจตนาที่ดี และสิ่งที่นักการเมืองกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว

3) HEIGHTENING EMOTIONAL IMPACT - ‘Sounding Right’ เป็นการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อทำให้สิ่งที่นักการเมืองต้องการนั้น “ดูเหมือนว่าถูกต้อง” ด้วยวิธีการเพิ่มผลกระทบทางอารมณ์ (PATHOS) วิธีดังกล่าวผู้พูดจะทำให้ตนเองอยู่ในฐานะอันชอบธรรมเพื่อไปสู่เป้าหมาย ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่าช่วงการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 จัดเป็นวิกฤติการณ์หนึ่งทางการเมือง นักการเมืองจึงใช้อุปมาอุปไมยสื่อสารกับประชาชนด้วยการวางตำแหน่งตนเอง ฝ่ายอื่น และประชาชน ให้อยู่ในสถานะต่าง ๆ ซึ่งสุดท้ายแล้วตำแหน่งที่จัดวางเหล่านั้นก็สร้างให้เกิดความชอบธรรมต่อตนเอง เช่น การสร้างวีรบุรุษด้วยการให้ฝ่ายตนอยู่ในบทบาทผู้นำทาง แม่ทัพ ขุนพล อาสาสมัครกั๊ก การสร้างผู้ร้ายด้วยการให้ฝ่ายอื่นเป็นโจร เป็นผู้นำทางที่พาไปยังจุดอันตราย การสร้างผู้ตกเป็นเหยื่อด้วยการให้ฝ่ายตนเองและประชาชนเป็นเจ้าทุกข์ที่ถูกลักทรัพย์ นักเดินทางที่ถูกกักขัง นักกีฬาที่โดนโกง ซึ่งล้วนเป็นอุปมาอุปไมยที่สร้างพลังเนื่องจากเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก

4) MENTAL REPRESENTATIONS: FRAMES AND SCHEMATA - ‘Telling the Right Story’ เป็นกลวิธีที่ผู้นำทางการเมืองทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณมีความถูกต้อง ด้วยการบอกเล่าเรื่องราวที่ทำให้เชื่อได้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกที่ควรและเข้าใจได้ เรื่องราวดังกล่าวจะสร้างภาพแทนทางความคิด ซึ่งทำให้เกิดการถ่ายทอดประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อนแล้ว เพื่อสร้างความหมายให้แก่ตนเองหรือแนวคิดของฝ่ายตน ที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจจากประสบการณ์ที่เคยประสบมาก่อน สิ่งนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับมายาคติ (Myth) ที่เป็นการนำคุณสมบัติของอุปลักษณ์ในด้านการไม่ระบุความหมายอย่างตรงไปตรงมา และความหมายที่ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละบุคคลมาใช้ ดังเช่นการใช้อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] อุปลักษณ์ในฉากทัศน์ดังกล่าวสร้างให้เกิดภาพของเส้นทางใหม่ที่ยังไม่มีใครเคยใช้ แต่ดูสวยงามกว่าเส้นทางเก่า ชวนให้ตีความได้ว่าการเลือกพรรคการเมืองใหม่จะสร้างความหวังที่ดีกว่าเดิม

ดังกล่าวนี้อาจสรุปได้ว่า อุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 มีหัวใจสำคัญอยู่ที่การนำเสนอว่า “เป็นความถูกต้อง” (Being Right) ซึ่งมาจากหลักการสร้างความน่าเชื่อถือโดยการแสดงให้เห็นว่านักการเมืองมีเจตนาที่ถูกต้อง (Having the Right Intention) ด้วยการใช้อุปลักษณ์มาเทียบเคียงในตัวอย่างใหม่ นั่นคือกิจกรรมทางการเมืองที่ตนต้องการกล่าวถึง การแสดงความมีเหตุผลเพื่อแสดงถึงการมีความคิดที่ถูกต้อง (Thinking Right) ด้วยการใช้อุปลักษณ์ที่สร้างภาพความน่าเชื่อถือด้านความมีศีลธรรม การเพิ่มระดับผลกระทบทางอารมณ์ และการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางอารมณ์กับผู้ฟัง (Sounding Right) ด้วยการใช้อุปลักษณ์จัดวางตนเองให้อยู่ในฐานะอันชอบธรรม และการสร้างภาพแทนทางความคิดด้วยวิธีการบอกเล่าเรื่องราวที่ถูกต้อง (Telling the Right Story) ด้วยการใช้อุปลักษณ์บอกเล่าเรื่องราวที่ทำให้เชื่อได้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร ทั้งหมดนี้เป็นไปเพื่อการโน้มน้าวใจ (Persuasion) ให้ประชาชนไว้วางใจมอบอำนาจทางการเมืองให้แก่ฝ่ายตน และรักษาอำนาจทางการเมืองของตนให้ดำรงอยู่ต่อไป

4.4 การใช้โน้มนำอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง

บริบททางการเมืองในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งในรอบ 8 ปี นับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปปี พ.ศ. 2554 และยังเป็นการจัดการเลือกตั้งในรอบ 5 ปี นับตั้งแต่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลรักษาการณ์นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557

เหตุการณ์การรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557¹ สืบเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทย การชุมนุมระหว่างกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) กับแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในช่วงเวลาดังกล่าวกลุ่มกปปส. นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ มุ่งต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และ “ระบอบทักษิณ” ด้วยการจัดตั้งเวทีการชุมนุมบนท้องถนนขับไล่รัฐบาลและขัดขวางการเลือกตั้งหลังการยุบสภา ส่วนกลุ่มนปช. ก็ได้จัดชุมนุมทางการเมืองเพื่อตอบโต้กลุ่มกปปส.เช่นเดียวกัน การชุมนุมของทั้ง 2 กลุ่มมีความยืดเยื้อตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2556 มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและตำรวจหลายครั้ง ความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองทั้ง 2 กลุ่มนี้ ทำให้ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 กองกำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์และประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร จากนั้นวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงประกาศตั้ง “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” หรือ คสช. เพื่อยึดอำนาจการปกครองรัฐบาลรักษาการณ์ นับเป็นการรัฐประหารครั้งที่ 13 ของประเทศไทย

หลังจากการรัฐประหาร พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดตั้งรัฐบาลและเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีควบคู่กับตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ออกคำสั่งจำกัดสิทธิกลุ่มต่าง ๆ ห้ามทำกิจกรรมทางการเมือง ควบคุมตัวและติดตามผู้ที่เคลื่อนไหวต่อต้านหรือแสดงออกถึงความเห็นต่างจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หลังจากนั้นรัฐบาลคสช.ได้ดำเนินการทำแผนปฏิรูปประเทศและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และจัดทำประชามติ จนได้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2560 มีนักวิชาการแสดงความเห็นว่าบรรยากาศ

¹ ผู้วิจัยสรุปเหตุการณ์การรัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จากฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า ในบทความดังต่อไปนี้

1. ฐิติกร สังข์แก้ว. 2562. กปปส. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กปปส.> [สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566]
2. ยุทธพร อิศรชัย. 2566. รัฐประหาร 2557 (คสช.) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐประหาร_2557_\(คสช.\)](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐประหาร_2557_(คสช.)) . [สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566]
3. อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. 2566. เหตุการณ์รัฐประหาร 2557 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=เหตุการณ์รัฐประหาร_2557 . [สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566]

ทางการเมืองในช่วงหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 เป็นต้นมามีลักษณะ “การเมืองแบบผสมระหว่างประชาธิปไตยกับเผด็จการ” อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวก็มีข้อวิจารณ์ว่าอาจออกแบบมาใช่เพื่อการสืบทอดอำนาจของ คสช. เห็นได้จากการให้อำนาจต่าง ๆ กับวุฒิสภาที่สมาชิกมาจากการแต่งตั้งของคสช. มีอำนาจในการออกเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี การเปลี่ยนระบบเลือกตั้งเป็นแบบจัดสรรปันส่วนผสม และการมีกฎหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ยุทธพร อิสรชัย, 2566)

จนกระทั่งในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562 รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 การเลือกตั้งครั้งนี้มีทั้งพรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่หลายพรรค รวมถึงหนึ่งในพรรคการเมืองใหม่ที่มีพรรคที่สำคัญชื่อ “พลังประชารัฐ” ที่ถูกมองว่าเป็นการสืบทอดอำนาจของพลเอกประยุทธ์และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพราะพรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นตัวแทนของพรรคเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง บทบาทของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะตัวแทนกองทัพที่มาป้องกันและระงับเหตุความขัดแย้ง จึงเปลี่ยนผ่านมาสู่การเป็นเหตุแห่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมือง และถูกนำมาเป็นประเด็นในการแสดงจุดยืนทางการเมืองในการรณรงค์หาเสียงในช่วงเวลาของการเลือกตั้งครั้งนี้แทน

ดังข้อมูลในบทที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตัวอย่างแต่ละมโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ด้วยการแบ่งนักการเมืองออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ดูการพิจารณาฝ่ายทางการเมืองในบทที่ 3 หน้า 78) ในบทนี้ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ดังกล่าว มาแสดงให้เห็นว่านักการเมืองแต่ละฝ่ายต่างก็ใช้มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อนำเสนอแนวความคิดหรือมุมมองทางการเมืองในการชี้นำประชาชน ดังรายละเอียดนี้

4.4.1 การใช้มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาตินำเสนอ พร้อมรวบรวมอุปลักษณ์ที่สนับสนุนแต่ละแนวคิด ดังนี้

ตารางที่ 18 มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุน
คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้

แนวคิดที่นำเสนอ	ฉกาทศน์อุปลักษณ์ที่สนับสนุน
1. นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้าง ความขัดแย้งและปัญหาที่เป็น อุปสรรคต่อประเทศ	ฉกาทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉกาทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉกาทศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉกาทศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ฉกาทศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉกาทศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] ฉกาทศน์ [การจัดสิ่งปฏิบูล สิ่งไม่พึงประสงค์]
2. ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ คือผู้มาพิทักษ์รักษา ช่วยนำพาประเทศก้าวข้ามปัญหา ต่าง ๆ และช่วยเหลือดูแลประชาชน	ฉกาทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉกาทศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ฉกาทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉกาทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ฉกาทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก]
3. ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความ สงบแห่งชาติเป็นกลุ่มนักการเมืองที่ ตั้งใจทำงาน มีประสบการณ์ มีความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทาง ทางการเมืองที่ถูกต้อง	ฉกาทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีผู้นำทาง] ฉกาทศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉกาทศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ฉกาทศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉกาทศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉกาทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] ฉกาทศน์ [การจัดสิ่งปฏิบูล สิ่งไม่พึงประสงค์] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]

จากตารางข้างต้น อธิบายการใช้อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับแนวคิดของนักการเมืองฝ่ายสนับสนุน
คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ว่า นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ ใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีความชอบธรรมในการทำ
รัฐประหาร เพราะเป็นผู้นำพาประเทศชาติข้ามผ่านความขัดแย้งด้วยการรัฐประหาร เป็นฝ่ายที่ช่วยทำ
ให้บ้านเมืองสงบสุข และยังช่วยให้ประชาชนหลุดพ้นจากนักการเมืองที่ไม่ดี

จุดมุ่งหมายสำคัญในการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ คือการเปลี่ยนมุมมองให้การทำรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

เมื่อปี พ.ศ. 2557 มีความชอบธรรม ด้วยการทำให้เห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นความเสียสละที่ฝ่ายตนเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ประชาชน อีกทั้งยังใช้อุปลักษณะในการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาความนิยมของฝ่ายตนเองให้ได้เป็นรัฐบาลต่อจากรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อนิยามการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ควรจะเป็นด้วย

1) “นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้างความขัดแย้งและปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อประเทศ”

เห็นได้จากการที่นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ถูกกำหนดให้เป็นผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถจะพานักเดินทางเดินไปข้างหน้าได้ การเป็นเส้นทางที่มีอุปสรรคหรือการเป็นอุปสรรคที่มาขวางเส้นทาง การเป็นเส้นทางอื่นที่ไม่น่าเดินไป การเป็นคู่ต่อสู้ในสนามที่นักสู้คนอื่น ๆ ต้องมาเอาชนะ การเป็นศัตรูในสนามรบที่ต้องไปกำจัดทิ้ง การเป็นสิ่งก่อสร้างที่ผุกร่อนและไม่มั่นคงจนอาจสร้างอันตราย การเป็นพันธมิตรที่ไม่ควรปล่อยให้เติบโต การเป็นสิ่งปฏิฑูล สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติดอยู่และยังไม่ได้ชำระล้าง อุปลักษณะที่ฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองต้องรับบทบาทเหล่านี้ ล้วนนำเสนอภาพของผู้ที่ทำให้เกิดความไม่เรียบร้อย หรือเป็นอุปสรรคในการการเมืองของนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งสิ้น

2) “ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คือผู้มาพิทักษ์รักษา ช่วยนำพาประเทศก้าวข้ามปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือดูแลประชาชน”

ดังปรากฏภาพการที่ฝ่ายตนเองเป็นผู้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของผู้นำทางคนอื่น ๆ การเป็นผู้นำทางที่เสนอตัวช่วยให้พ้นอุปสรรค การเป็นผู้นำทางที่ให้ความช่วยเหลือให้นักเดินทางที่อ่อนแอ การเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยเหลือดูแลกัน การเป็นคนรักที่รู้ใจและเคียงข้างกันเสมอมา จากบทบาททั้งหมดที่ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดให้ตนเอง มีลักษณะของการแสดงความอุมชูช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งในที่นี้หมายถึงประชาชน จึงเป็นการเสริมภาพลักษณ์ความเป็นนักการเมืองที่มีจริยธรรมและเป็นคนดี

3) “ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นกลุ่มนักการเมืองที่ตั้งใจทำงาน มีประสบการณ์ มีความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง”

ด้านความตั้งใจทำงานเห็นได้จากการฉกฉวยโอกาสดังกล่าวที่กำหนดให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้เรียนที่ปรับตัวเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาได้ดี การเป็นนักแสดงที่ต้องตั้งใจเล่นให้สมบทบาท ด้านการเป็นนักการเมืองผู้มีประสบการณ์ มีความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ดี เห็นได้จากการให้ฝ่ายตนเองอยู่ในบทบาทผู้นำทางที่พานักเดินทางออกจากอุปสรรค การเป็นนักสู้ เป็นแม่ทัพ ขุนพล การเป็นผู้ก่อสร้างซ่อมแซมที่มีความสามารถในการจัดการสิ่งก่อสร้าง การเป็นผู้ปลูกต้นไม้ที่ไม่เป็นผู้คัดเลือกไม้พันธุ์ดี และการเป็นผู้ที่จะมาชำระล้างสิ่งสกปรกหรือสิ่งไม่พึงประสงค์ และด้านการเป็นผู้ชี้แนะแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง จากบทบาทการเป็นผู้เสนอเส้นทางที่ถูกต้องเหมาะสม และการเป็นผู้ที่แนะนำให้ปรับตัวไปตามสภาพอากาศที่แปรปรวน จากการใช้มโนอุปลักษณ์และฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้นี้ จึงช่วยสร้างภาพด้านบวกให้นักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นนักการเมืองที่คุณสมบัติที่พึงประสงค์ได้

4.4.2 การใช้มโนอุปลักษณ์และฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มการเมืองที่ใช้มโนอุปลักษณ์และฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้วิเคราะห้แนวคิดและรวบรวมอุปลักษณ์ที่สนับสนุนแต่ละแนวคิดได้ ดังนี้

ตารางที่ 19 มโนอุปลักษณ์และฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้

แนวคิดที่นำเสนอ	ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้
1. ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุนเป็นผู้สร้างภาระเดือดร้อนให้ประชาชนและบ้านเมือง	ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวนี้ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]

ตารางที่ 19 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้าน
คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ (ต่อ)

แนวคิดที่นำเสนอ	ฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สนับสนุน
1. ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน เป็นผู้สร้างภาระเดือดร้อนให้ประชาชน และบ้านเมือง (ต่อ)	ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] ฉากทัศน์ [การหลบลี้ผู้ล่า] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิกูล] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับภูตผี]
2. ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน เป็นกลุ่มคนที่ด้อยความสามารถ และไม่มี คุณธรรมจริยธรรม	ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]
3. นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่า ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถและมี วิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะ แนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง	ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]

ตารางที่ 19 มโนอุปลักษณ์และฉกาทศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้าน
คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ (ต่อ)

แนวคิดที่นำเสนอ	ฉกาทศน์อุปลักษณ์ที่สนับสนุน
3. นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่า ต่อต้านคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่มี ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ดี ทั้ง ยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทาง ทางการเมืองที่ถูกต้อง (ต่อ)	ฉกาทศน์ [การบริหารองค์กร] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] ฉกาทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉกาทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ฉกาทศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉกาทศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ฉกาทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ฉกาทศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] ฉกาทศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ฉกาทศน์ [การต่อต้านผู้กระทำความผิด] ฉกาทศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ฉกาทศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉกาทศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ฉกาทศน์ [การบริหารองค์กร] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]
4. นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่า ต่อต้านคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่ถูกกลั่นแกล้งทาง การเมือง	ฉกาทศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ฉกาทศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] ฉกาทศน์ [การสอบวัดผล] ฉกาทศน์ [การหลอกลวงผู้ล่า]

จากข้อมูลที่ปรากฏ มีข้อสังเกตสำคัญที่พบในผลการศึกษาของงานวิจัยเล่มนี้ คือ จุดมุ่งหมายหลักในการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายนี้ ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อโจมตีฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนำเสนอว่า การเมืองที่ดีคือการเมืองตามอุดมคติของตน คือ ประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งไม่ใช่รูปแบบที่เชื่อว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการให้เป็น และมองว่าการเมืองแบบเก่าที่เคยทำกันมาไม่ใช่ของดีว่าการเมืองแบบใหม่ตามที่ฝ่ายของตนผลักดัน

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเน้นย้ำถึงความไม่ยุติธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากผลพวงการรัฐประหาร การนำเสนอภาพฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติในด้านลบช่วยเอื้อให้ภาพของฝ่ายตนเป็นไปในทางบวกด้วย มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) “ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน เป็นผู้สร้างภาระเดือดร้อนให้ประชาชนและบ้านเมือง”

ดังปรากฏภาพที่นักการเมืองฝ่ายดังกล่าวเป็นทั้งผู้นำทางที่สร้างความเดือดร้อนและเป็นอุปสรรคในเส้นทาง การเป็นผู้ที่ทำให้นักเดินทางคนอื่นอ่อนแอ การเป็นเจ้าของเส้นทางที่เส้นทางนั้นไม่น่าเดินไป การเป็นผู้นำทางที่ขาดวิสัยทัศน์และพานักเดินทางไปอยู่ในพหุภาวะที่ชำรุดหรือไม่สมบูรณ์ การเป็นคู่ต่อสู้ที่นักสู้คนอื่นต้องเอาชนะ การเป็นศัตรูที่ต้องกำจัดทั้งในการทำศึกสงคราม การเป็นผู้ก่อเหตุเดือดร้อนทำให้ผู้อื่นต้องกลายเป็นผู้ประสบภัย การเป็นโจรขโมยที่ลักเอาทรัพย์สินผู้อื่น การเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีความผุกร่อนและไม่แข็งแรงและอาจก่อให้เกิดอันตราย การเป็นอุปสรรคระหว่างการแข่งขันกีฬาทำให้นักกีฬาคนอื่นประสบความลำบาก การเป็นนักล่าที่ผู้อื่นต้องระมัดระวังภัย การเป็นผู้ปลูกต้นไม้อันตรายและผู้ดูแลต้นไม้ที่เป็นผู้กระทำการเดือดร้อน การเป็นมลพิษและสิ่งปฏิกูลที่ควรหลีกเลี่ยง และการเป็นภูตผีปีศาจที่สร้างความหวาดกลัวหรือนำรำคาญให้กับผู้อื่น บทบาททั้งหมดที่กล่าวมานี้ ล้วนสร้างให้ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน อยู่ในฉากรูปของผู้ออกความเดือดร้อนในแขนงต่าง ๆ และทำให้ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุนกลายเป็นผู้สร้างภาระเดือดร้อนให้ประชาชนและบ้านเมือง

2) “ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุน เป็นกลุ่มคนที่ด้อยความสามารถ และไม่มีคุณธรรมจริยธรรม”

ในประเด็นเรื่องความสามารถ เห็นได้จากการที่ฝ่ายดังกล่าวถูกกำหนดให้เป็นผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถจะพานักเดินทางเดินไปข้างหน้าได้ การเป็นนักเดินทางที่เดินช้า ก้าวไปไม่ทันนักเดินทางกลุ่มอื่น ๆ การเป็นลูกจ้างเก่าที่ไม่รู้หน้าที่และข่มเหงรังแกนายจ้าง การเป็นสัตว์ที่คนไทยมักรังเกียจและใช้แสดงการดูถูก การเป็นนักแสดงที่เล่นแต่บทบาทเดิม ๆ และการเป็นแพทย์ที่ไม่มีทักษะชำนาญการรักษาจนไม่น่าเชื่อถือ

ส่วนประเด็นด้านการขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะเรื่องความซื่อสัตย์ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงตนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติถูกกำหนดให้เป็นผู้ประกอบการที่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค เป็นนักกีฬาที่ได้สิทธิพิเศษหรือโกงกติกา เป็นนักเรียนที่ทั้งขาดความสามารถในการเรียนและ

ยังทุจริตข้อสอบ ดังกล่าวนี้อาจเหตุการณ์ในฉากทัศน์อุปลักษณ์จึงช่วยสร้างภาพจำให้ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติและผู้สนับสนุน เป็นกลุ่มคนที่ไม่ฉลาดและขาดคุณธรรมจริยธรรม

3) “นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถและมีวิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง”

ดังที่ฝ่ายนี้กำหนดบทบาทให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้นำทางที่ให้ความช่วยเหลือคนเดินทางคนอื่นออกจากภัย การเป็นผู้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถนั้นคือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การเป็นผู้นำทางที่เชี่ยวชาญเส้นทาง การเป็นนักเดินทางที่มีวิสัยทัศน์ดีและจะพาเดินไปได้ การเป็นผู้เสนอเส้นทางที่ถูกต้องเหมาะสม การเป็นผู้แจ้งเตือนเหตุการณ์ว่าการเดินทางข้างหน้าจะมีอันตราย การเป็นผู้เสนอให้สร้างเส้นทางใหม่ที่ดีกว่าและแนะนำให้เลือกเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยไป การเป็นนักสู้และแม่ทัพ ขุนพล ที่กล้าหาญ การเป็นผู้เสนอตัวเข้าทวงคืนทรัพย์สินให้เจ้าของ การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยในภาวะวิกฤติ การเป็นผู้ก่อสร้าง ซ่อมแซมที่มีความสามารถในการจัดการสิ่งก่อสร้างที่ผุพัง การเป็นผู้แจ้งเตือนเหตุการณ์ความไม่ยุติธรรมทางการเมือง การเป็นลูกจ้างที่ขออาสาสมัครรับใช้ตามหน้าที่ที่ถูกต้อง และการเป็นผู้ปลุกปั่นไม่ให้เป็นผู้คัดเลือกไม่พันธุ์ดี อุปลักษณ์เหล่านี้จึงช่วยสร้างให้นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติดูเหมือนเฉียบแหลม มีไหวพริบดี และชาญฉลาดด้านการเมือง

4) “นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่ถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง”

เห็นได้จากการให้ฝ่ายตนเองอยู่ในบทบาทนักกีฬาที่จำต้องทำตามกฎ ในขณะที่ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้รับสิทธิพิเศษจากกติกาการแข่งขัน การเป็นนักกีฬาที่อดทนจากการแข่งขันที่มีอุปสรรคที่ไม่ชอบธรรมต่าง ๆ การเป็นนักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและเสียเปรียบนักเรียนที่โกง การเป็นผู้แจ้งเตือนอันตรายและช่วยให้เหยื่อปลอดภัยทั้งที่ตนเองก็เป็นเหยื่อด้วย ทั้งหมดนี้ล้วนแต่แสดงการเป็นผู้ถูกกระทำจากฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม มีอุปลักษณ์เพียง 3 ประเภทที่นักการเมืองกลุ่มนี้ไม่นำมาใช้ในการสื่อสาร นั่นคือ ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิภูมิล สิ่งไม่พึงประสงค์] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ฝ่ายนี้ไม่ใช้ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] อาจเป็นเพราะคุณลักษณะเด่นของฉากทัศน์

ดังกล่าวเป็นเรื่องของความเชื่อสัจซึ่งกันและกัน ความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างคนที่อยู่ฝ่ายเดียวกันมาก่อน ดังจะเห็นการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่านักการเมืองขอให้ประชาชนไม่ “ปันใจ” หรือ “นอกใจ” และขอให้ “อยู่เคียงข้างกัน” ในขณะที่หลายพรรคในฝ่ายดังกล่าวเป็นพรรคการเมืองใหม่ เช่น พรรคอนาคตใหม่ พรรคไทยรักษาชาติ พรรคสามัญชน ซึ่งเป็นพรรคที่เพิ่งลงสมัครรับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 เป็นครั้งแรก จึงไม่ต้องการสื่อสารกับประชาชนในประเด็นนี้ ส่วนฉกทศน์ [การจัดตั้งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] พบว่าฝ่ายนี้เลือกใช้อุปลักษณ์ไปในฉกทศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิรูป] เพื่อชี้ให้เห็นข้อเสียและความน่ารังเกียจของฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มากกว่าจะนำเสนอว่าฝ่ายตนจะเป็นผู้ชำระล้าง และการไม่ปรากฏใช้มนุอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] อาจเป็นเพราะว่านักการเมืองฝ่ายนี้ไม่ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่จะปล่อยให้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ควรจัดการให้อยู่ในแนวทางที่ถูกควร

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือการใช้อุปลักษณ์เพื่อสื่อสิ่งที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมาไม่ได้ ดังที่ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้ถ้อยคำในการต่อสู้ว่าฝ่ายตนและประชาชนนั้นเป็น “สามัญชน” และเป็น “เสรีชนคนใต้ฟ้าเดียวกัน” หรือในอุปลักษณ์ที่กล่าวถึงการปลูกต้นไม้ ฝ่ายนี้ก็ฉายภาพความงดงามของสถานที่ใหม่ในอนาคตนั้นว่า “ทุ่งหญ้าฟ้านี้คนเทียมเท่า” ซึ่งอาจเป็นการใช้อุปลักษณ์ในการกล่าวถึงเรื่องชนชั้นและสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน และอาจตีความได้อย่างกว้างขวางถึงความหมายบางอย่างที่เป็นประเด็นอ่อนไหวทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง

4.4.3 การใช้มนุอุปลักษณ์และฉกทศน์อุปลักษณ์ของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มการเมืองที่ใช้มนุอุปลักษณ์และฉกทศน์โดยไม่เน้นโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่ทุกฝ่ายทางการเมืองคือคู่แข่งทางการเมืองของตนเอง แสดงข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 20 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืน
เรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้

แนวคิดที่นำเสนอ	ฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สนับสนุน
1. นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้าง ความขัดแย้งวุ่นวายทางการเมือง	ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิบูล สิ่งไม่พึงประสงค์]
2. นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ไม่มี คุณสมบัติเหมาะสมในการบริหาร บ้านเมือง	ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำความผิด] ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]
3. นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการ แสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือ ต่อต้านคณะรักษาความสงบ แห่งชาติคือทางเลือกที่ดี เพราะจะ มาวยเหลือประชาชนให้พ้นจาก ความลำบาก ความขัดแย้ง และ นักการเมือง ที่ไม่พึงประสงค์ได้	ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิบูล สิ่งไม่พึงประสงค์] ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]

จากข้อมูลที่ปรากฏ ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มองว่าการแสดงจุดยืนว่าสนับสนุนฝ่ายใดเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ดังนั้น การเมืองที่ดีคือการเมืองที่มีความเป็นกลางทางการเมือง อธิบายแต่ละแนวคิดตามตารางได้ดังนี้

1) “นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้างความขัดแย้งวุ่นวายทางการเมือง”

แนวคิดดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาแนวคิดของนักการเมืองฝ่ายที่สนับสนุน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ อาจมีสาเหตุมาจากการที่ฝ่ายนี้ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมือง เรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงไม่ตั้งตนเป็นปฏิปักษ์กับฝ่ายใด แต่เน้นการนำเสนอว่าฝ่ายตนดีที่สุด เพราะไม่สร้างความขัดแย้ง เห็นได้จากบทบาทที่ฝ่ายนี้กำหนดให้ฝ่ายอื่นเป็นอุปสรรคในฉากทัศน์ต่าง ๆ ได้แก่ การให้ฝ่ายอื่นเป็นบุคคลที่ทำให้ นักเดินทางต้องติดอยู่ในสถานที่กักขัง การให้ฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่ไม่มีความสามารถจะพานักเดินทางเดินไปข้างหน้าได้ จากเหตุการณ์ที่ฝ่ายตนถูกเรียกร้องให้ต้องแสดงจุดยืนทางการเมือง การเป็นอุปสรรคที่มาขวางทางทำให้ฝ่ายตนต้องพานักเดินทางก้าวข้ามผ่านไป การที่ฝ่ายอื่นสร้างความขัดแย้งทำให้เหมือนต้องถูกยับยั้งการเดินทาง การเป็นเส้นทางอื่นที่ไม่น่าเดินไปเพราะเส้นทางเหล่านั้นมีแต่ความขัดแย้ง การเป็นสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติดอยู่และยังไม่ได้ชำระล้าง จากอุปลักษณะที่กล่าวถึงฝ่ายอื่น ๆ ดังกล่าวจึงเป็นการนำเสนอให้ฝ่ายอื่นเป็นผู้สร้างความวุ่นวายทางการเมือง ไม่ใช่ฝ่ายตน

2) “นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการบริหารบ้านเมือง”

แนวคิดดังกล่าวนี้วิเคราะห์ได้จากอุปสรรคที่ปรากฏในฉากทัศน์ต่าง ๆ ที่ฝ่ายนี้กล่าวถึง ไม่ได้หมายถึงฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองที่เป็นผู้สร้างความขัดแย้งหรือความขัดแย้งทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังหมายถึงปัญหาอื่น ๆ ด้วย ทั้งการทุจริตคอร์รัปชันของอดีตรัฐบาล การบริหารงานทางการเมืองที่ขาดศักยภาพของนักการเมืองฝ่ายอื่น ได้แก่ สิ่งกีดขวางระหว่างเส้นทางทำให้นักเดินทางคนอื่น ๆ เดินทางต่อไปไม่ได้ ที่นอกจากจะหมายถึงความขัดแย้งแล้ว ยังหมายถึงคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำของประชาชนซึ่งเกิดจากการบริหารงานของฝ่ายอื่น การที่นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นโจร ขโมย ที่แย่งชิงผลประโยชน์ของประชาชน การที่ฝ่ายอื่นเป็นความผิดปรกติและไม่แข็งแรงของสิ่งก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ซึ่งเปรียบได้กับการบริหารจัดการประเทศที่ขาดศักยภาพ การเป็นผู้ประกอบการที่เอาไรต์เอาเปรียบ เพราะหาเสียงเลือกตั้งด้วยนโยบายที่ไม่ตรงไปตรงมาต่อประชาชน ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นฉากทัศน์ที่ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของความเป็นนักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เพื่อจะนำไปเป็นข้อเปรียบเทียบศักยภาพของฝ่ายตนเองในหัวข้อต่อไป

อย่างไรก็ตาม บางฉากทัศน์ที่ปรากฏนั้น นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมือง เรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ก็ใช้อุปลักษณะสื่อความหมายถึงนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติในลักษณะโจมตีอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความ

แตกต่างจากข้อมูลจากทัศนอื่น ๆ ที่นักการเมืองฝ่ายนี้มักจะไม่เลือกเจาะจงฝ่ายใด แต่ก็พบว่าเป็นข้อมูลที่ปรากฏในส่วนน้อย เช่น การเปรียบนักการเมืองฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นซุ้รักที่ข่มเหงรังแกคนรัก การเป็นนักเรียนที่ขาดความสามารถจนสอบตก เป็นนักล่าที่ผู้อื่นต้องระมัดระวังภัย ทั้งนี้ประเด็นที่กล่าวถึงดังกล่าวก็ยังคงเกี่ยวข้องกับลักษณะการทำงานหรือพฤติกรรมการแสดงออกของนักการเมืองฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ได้มีการพาตึงไปถึงประเด็นเรื่องความขัดแย้งแต่ประการใด จึงอาจเป็นมุมมองเฉพาะบุคคลของนักการเมืองที่มีจุดยืนทางการเมืองไม่ตรงกับแนวทางของพรรค

3) “นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือทางเลือกที่ดี เพราะจะมาช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากความลำบาก ความขัดแย้ง และนักการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ได้”

เห็นได้จากการที่ฝ่ายนี้ไม่แสดงจุดยืนว่าอยู่ฝ่ายใด อุปสรรคต่าง ๆ ที่อยู่ในแต่ละฉากทัศน์ที่กล่าวไว้ในแนวคิดข้างต้นก็ไม่ได้มุ่งหมายเฉพาะเรื่องความขัดแย้ง หรือมุ่งนำเสนอว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นปัญหาทางการเมือง แต่เป็นการนำเสนอให้ประชาชนเห็นคุณสมบัติของฝ่ายตนว่าเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของประชาชน และฝ่ายตนจะเป็นผู้ทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากความขัดแย้งทางการเมือง เพราะไม่เข้าพวกกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แต่เลือกที่จะประนีประนอมให้กับทุกฝ่าย ดังนั้นฝ่ายตนจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ ดังเช่นด้านการเป็นผู้ช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากความลำบาก ความขัดแย้ง จากการกำหนดบทบาทให้ฝ่ายตนเองเป็นผู้นำทางที่ให้ความช่วยเหลือทั้งจากสถานที่อันตราย พาก้าวข้ามอุปสรรค ช่วยเหลือประคับประคองนักเดินทางที่มีความอ่อนแอ ช่วยชี้เส้นทางเดินที่เหมาะสมให้ การเป็นผู้ก่อสร้าง ซ่อมแซมที่ช่วยจัดการสิ่งก่อสร้างที่ผุพัง การเป็นคนในครอบครัวที่จะช่วยเหลือกันต่อไป การเป็นคนรักเก่าที่รู้ใจและดูแลคนรักเสมอมาซึ่งต่างจากคนรักใหม่ที่ข่มเหงรังแก การเป็นผู้ดูแลที่จะบำรุงรักษาต้นไม้ที่เหี่ยวเฉาให้งอกงาม การเป็นผู้ที่จะมาช่วยชำระล้างสิ่งสกปรกหรือสิ่งไม่พึงประสงค์ที่ติดอยู่ให้สะอาด การเป็นแพทย์ผู้มีทักษะชำนาญการรักษา วินิจฉัยและป้องกันโรคให้ผู้ป่วย ส่วนด้านการช่วยให้ประชาชนเห็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของนักการเมืองคนอื่น ๆ เห็นได้จากบทบาทของผู้นำทางที่ช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของผู้นำทางคนอื่น ๆ การเป็นผู้เสนอตัวเข้าทวงคืนทรัพย์สินให้เจ้าของจากโจร การเป็นผู้แจ้งเตือนเหตุการณ์การค้าขายที่เอารัดเอาเปรียบ การเป็นผู้แจ้งเตือนอันตรายและกำจัดกับดักหลุมพรางให้เหยื่อปลอดภัย ดังกล่าวนี้อาจช่วยสร้างให้นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองเรื่อง

การสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นตัวเลือกที่เหมาะสมของประชาชนจากปัญหาทั้งหมด

จากการจำแนกลักษณะการใช้อุปลักษณ์ของนักการเมืองแต่ละฝ่าย จะเห็นได้ว่าอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้สามารถสะท้อนจุดยืนทางการเมืองของแต่ละฝ่ายได้ ดังเช่น อุปลักษณ์ในฉกทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ฉกทศน์ [การบริหารองค์กร] ฉกทศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ฉกทศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] จะพบว่าใช้เฉพาะพรรคการเมืองที่แสดงการต่อต้านรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งอุปลักษณ์เหล่านี้จะช่วยกำหนดความคิดของประชาชนให้รู้สึกถึงความจำเป็นว่า “ต้องเปลี่ยนแปลง” เนื่องจากภาพเหตุการณ์ที่ว่าเส้นทางเก่าไม่สามารถไปต่อได้แล้ว จากการอยู่กับลูกจ้างที่ทำตัวเป็นเจ้านาย จากการแข่งขันกีฬาที่ตนเองเสียเปรียบฝ่ายคู่แข่ง และจากการต้องรักษาโรคกับหมอที่จ่ายยาไม่ตรงกับโรค

ในขณะที่พรรคการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะใช้อุปลักษณ์ที่มีลักษณะของการพึ่งพาผู้นำ เพราะผู้นำมีความจำเป็นต่อประชาชน เป็นการทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความจำเป็นว่า “ต้องพึ่งพา” นักการเมืองมากกว่าความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงใด ๆ ดังเช่นอุปลักษณ์ในฉกทศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ที่ว่าการเดินทางนั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้นำทาง ฉกทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ที่นักเดินทางต้องให้ผู้นำทางช่วยตัดสินใจให้ผ่านพ้นอุปสรรคได้โดยปลอดภัย ฉกทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] ที่นักการเมืองมีความรู้ความสามารถมากกว่าประชาชน แต่สิ่งสำคัญที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการนำเสนอคือ **“การใช้อุปลักษณ์เพื่อความชอบธรรมในการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ”** เนื่องจากการรัฐประหารเป็นการยึดอำนาจการปกครองด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์แทนเสียงของประชาชน จึงนับเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น นักการเมืองฝ่ายนี้จึงต้องหาความชอบธรรมในการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วยการอ้างถึงเรื่องความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งปรากฏผ่านอุปลักษณ์ต่าง ๆ เช่น มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ที่นายธนกร วังบุญคงชนะ รองโฆษกและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคพลังประชารัฐกล่าวว่า **“บ้านเมืองมันขัดแย้งกันจริง ๆ มันไม่สามารถเดินไปข้างหน้าได้เลย”** เพื่อเปลี่ยนมุมมองและเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในลักษณะการให้ภาพเหตุการณ์การเดินทางที่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ที่เปรียบได้กับ dead lock ทางการเมือง จึงต้องใช้การรัฐประหารเพื่อช่วยเหลือบ้านเมืองและประชาชนให้ไปต่อได้

นอกจากอุปลักษณะจะสะท้อนแนวคิดทางการเมืองของนักการเมืองแต่ละฝ่ายแล้ว จะเห็นได้ว่ามโนอุปลักษณะการเมืองที่ทุกฝ่ายต่างก็ใช้ และเป็นอุปลักษณะที่พบการใช้มากที่สุดในวาทกรรมเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 นี้ คือ [การเมืองคือการเดินทาง] ในขณะที่งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยของอุษา พงษ์ชัยวิบูลย์ (2544) ที่ศึกษาอุปลักษณะเรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ปริชานจากการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ งานวิจัยของ กนกกาญจน์ วรสีหะ (2555) ที่ศึกษามโนทัศน์ที่สะท้อนจากอุปลักษณะข่าวการชุมนุมทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ไทย การศึกษาเรื่องอุปลักษณะที่นักการเมืองใช้: ตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของ รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) ต่างก็พบว่ามโนอุปลักษณะที่พบมากที่สุดคือ [การเมือง คือ การต่อสู้] ซึ่งแสดงถึงความรุนแรงในการทำศึกสงคราม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความแตกต่างในข้อนี้ อาจเกิดจากปัจจัย 2 ประการ ได้แก่

(1) ในระยะเวลาที่ผ่านมาหลังการทำรัฐประหาร รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ใช้อุปลักษณะการเดินทางนำเสนอตนเองผ่านบทเพลง ในฐานะผู้ให้และผู้เสียสละ นั่นคือการมาเป็นผู้ช่วยนำทางและผู้ช่วยแก้ไขอุปสรรคในการเดินทาง ดังในบทเพลงที่แต่งโดยนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ใช้บทเพลงเป็นสื่อในงานการเมืองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีพ.ศ. 2557 – 2561 จำนวน 10 เพลง ได้แก่ เพลงคืนความสุขประเทศไทย เพลงเพราะเธอคือ...ประเทศไทย เพลงความหวังความศรัทธา เพลงสะพาน เพลงใจเพชร เพลงเพื่อแผ่นดิน เพลงต้องทำอะไร เพลงวันใหม่ เพลงมิตรภาพ และเพลงมาร์ชไทยคือไทย ผู้วิจัยพบว่าบทเพลงเหล่านี้ใช้อุปลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางจำนวนมากถึง 6 เพลง ตัวอย่างเนื้อความในบทเพลงต่อไปนี้

เพลงที่ 1

*เมื่อต้องเจอแม่น้ำเชี่ยวกราก อุปสรรคที่แสนยิ่งใหญ่ จะพาเธอให้พ้นทุกข์ภัยเช่นไร
อย่าเพิ่ง ท้อแท้ เพราะฉันไม่เคยจะท้อถอย สองมือจะไม่ปล่อย ขอจงอย่าหวั่นใดใด ฉันพร้อม
จะเป็นสะพาน เพื่อให้เธอข้ามไป ปลายทางที่ฝัน จะพาถึงฝั่งดังที่ตั้งใจ ฉันพร้อมจะเป็น
สะพาน เพื่อให้เธอข้ามสู่ความร่มเย็น สดใส วันนั้นอีกไม่ไกล สิ่งที่ฝันไว้ จะกลายเป็นจริง*

(เพลงสะพาน, 2560)

เพลงที่ 2

วันนี้ชาติเผชิญพาลภัย ไฟลุกโชนขึ้นมาทุกครา ขอเป็นคนที่เดินเข้ามา ไม่อาจให้สาย
ไป เพื่อนารักกลับมา ต้องใช้เวลาเท่าไร โปรดจงรอได้ไหม จะข้ามผ่านความบาดหมาง

(เพลงเพราะเธอคือประเทศไทย, 2558)

เพลงที่ 3

ความศรัทธาความหวัง สร้างพลังที่แสนยิ่งใหญ่ ร่วมมือร่วมใจ ก้าวเดินไปสู่ปลายทาง
อย่าท้อแท้หวั่นไหว แม้มีทุกข์ภัยขวากหนาม รวมพลังกันก้าวข้าม เพื่อความเป็นไทย

(เพลงความหวังความศรัทธา, 2559)

เพลงที่ 4

เชื่อว่าวันพรุ่งนี้อะไรต้องดีกว่าเดิม สิ่งที่เรามุ่งหมายในวันที่เราริเริ่ม จับมือกันเดิน
ข้ามมา มองด้วยใจ ด้วยความจริง จะเห็นว่ามันดีกว่า ไม่ไกลหอรกหนา มองไปข้างหน้า
ทุกวันต้องดีขึ้นไป ขอฟ้าดินคุ้มแผ่นดินไทย ขอให้คนร้ายพ่ายสักวัน ให้คนหลงทาง ตื่นตน
สว่างใจปล้น หันมาร่วมกัน ร่วมทำเพื่อแผ่นดินเรา

(เพลงสู้เพื่อแผ่นดิน, 2561)

เพลงที่ 5

ในความทรงจำ ในวันนั้นที่เคยปวดร้าว ในเรื่องราว ที่ความร่วมมือใจโดนทำลาย เคย
โกรธเคือง หัวใจแยกกันเป็นฝ่าย กว่าจะรวมกลับมาไม่ง่าย ไม่ง่ายเลย เราเดินมาไกล
จนความวุ่นวายใกล้หลุดพ้น เราเริ่มต้น สร้างความมั่นคงได้มากมาย เคยเจ็บซ้ำ ขอเพียงต้อง
ไม่ลืมง่าย อย่าให้ใครเขามาทำลายอย่างเคยมา

(เพลงในความทรงจำ, 2562)

เพลงที่ 6

เฝ้าฝฝน วันใหม่มาถึง ให้ตราตรึงประวัติศาสตร์ชาติไทย สู่เส้นทางประชาธิปไตย
เพื่อพี่น้องคนไทยทุกคน

(เพลงวันใหม่, 2562)

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า นักการเมืองส่วนหนึ่งต้องการตอบโต้แนวความคิดของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงใช้รูปภาพที่เป็นอุปสรรคการเดินทางซึ่งเป็นอุปสรรคชนิดเดียวกันเพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบ เช่น การใช้ฉลากทัศน [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปรียบเหมือนกับสถานที่ที่กักขังเหล่านักเดินทางไม่ให้ไปถึงจุดหมาย ไม่ใช่ผู้ที่มาช่วยนำทางหรือแก้ไขอุปสรรคในการเดินทางตามที่กล่าวอ้าง ในขณะที่นักการเมืองอีกฝ่ายหนึ่งที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ต้องการสนับสนุนแนวคิดที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้วางแนวทางไว้ จึงเลือกใช้อุปสรรคการเดินทางในลักษณะเดียวกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติเช่นกัน เช่น การใช้ฉลากทัศน [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] เพื่อเน้นย้ำถึงภาวะวิกฤตทางการเมืองที่ต้องพึ่งผู้นำที่จะพาพ้นความขัดแย้งเหล่านั้นไปได้

(2) สถานการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาก่อนการรัฐประหาร เป็นสถานการณ์การเมืองที่มีความรุนแรง นักการเมืองอาจไม่ต้องการสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองซ้ำขึ้นอีกในสถานการณ์ที่เปราะบาง และนักการเมืองส่วนหนึ่งต้องการชี้ให้ประชาชนเห็นว่าไม่ควรมีการชุมนุมทางการเมืองอีกเพื่อป้องกันการทำรัฐประหารซ้ำ จึงเลือกใช้โมโนอุปสรรค [การเดินทาง] ในจำนวนความถี่ที่มากกว่าการต่อสู้หรือการทำสงครามซึ่งแสดงถึงความรุนแรงและการระดมพล

ดังกล่าวนี้นักวิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าปัจจัยข้างต้นน่าจะส่งผลให้การใช้ถ้อยคำอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทาง ปรากฏในปริมาณมากที่สุด

4.5 ข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปสรรคของนักการเมืองไทยในวาทกรรมการเมืองช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

ผู้วิจัยพบว่า การใช้อุปสรรคเพื่อนำเสนอแนวคิดต่าง ๆ ของนักการเมืองในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 มีข้อสังเกตเชิงวิพากษ์เพิ่มเติม 4 ประการ ดังนี้

4.5.1 การใช้อุปลักษณ์ในการสร้างหรือลดความชอบธรรมต่อตัวนักการเมืองอย่างชัดเจน

นักการเมืองแต่ละฝ่ายต่างก็ใช้อุปลักษณ์เพื่อเอื้อให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรม ในขณะที่เดียวกันอุปลักษณ์ก็ทำหน้าที่ลดความชอบธรรมของฝ่ายอื่นไปด้วย ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ใช้อุปลักษณ์นำเสนอตนเองในฐานะ “ผู้กล้าและเสียสละ” จึงพบการใช้อุปลักษณ์ในลักษณะการเป็นผู้นำที่พาดำความขัดแย้งระหว่างเส้นทาง เพราะเส้นทางที่เดินอยู่ต่อไปไม่ได้ ฝ่ายตนจึงเสนอการเป็นผู้นำที่มี “ตัวช่วยพิเศษ” เช่น การที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้อุปลักษณ์ให้ฝ่ายตนเองเป็น “สะพาน” ในช่วงการเป็นรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อนำเสนอว่าความขัดแย้งในวิถีประชาธิปไตยเป็นทางตันหรือมีแม่น้ำอันเชี่ยวกรากขวางอยู่ทำให้นักเดินทางต่อไปไม่ได้ ในขณะเดียวกันการใช้อุปลักษณ์ลักษณะนี้ก็มาพร้อมภาพลักษณ์ “คนดี” ที่เสียสละตนมาช่วยประชาชนและประเทศชาติ เห็นได้จากการที่สมาชิกพรรคพลังประชารัฐที่กล่าวถึงการส่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในครั้งนี้ต่อประชาชนที่มาฟังการปราศรัยว่า

- “พี่น้องครับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาไม่จำเป็นต้องเป็นนายกอีก 4 ปีกว่า ท่านพอแล้ว ท่านทุ่มเท ท่านเหน็ดเหนื่อย ท่านเสียสละ คนอย่างท่านไม่ได้หลงในอำนาจ ไม่ได้คิดจะสืบทอด แต่ท่านพลเอกประยุทธ์บอกกับพวกผมว่างานของชาติยังไม่เสร็จ”

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชารัฐ)

และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้กล่าวบนเวทีปราศรัยถึงการทำงานทางการเมืองของตนเองอย่างเสียสละด้วยว่า

- “ผมให้ท่านทั้งชีวิตและจิตใจ พร้อมจะยอมตายเพื่อแผ่นดิน”

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พรรคพลังประชารัฐ)

การใช้อุปลักษณ์เหล่านี้มุ่งนำเสนอว่าการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาทำงานทางการเมืองเป็น “บุญคุณ” ซึ่งประชาชนควรจะตระหนักถึงความเสียสละของกลุ่มคนดังกล่าว ลักษณะการใช้อุปลักษณ์ของฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงเป็นการเน้นการนำเสนอลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะมาเป็นนักการเมือง มากกว่าการนำเสนอเรื่องคุณภาพของนโยบายทางการเมืองที่จะทำ ดังนั้นจึงพบว่า นักการเมืองฝ่ายนี้เน้นการสร้างภาพจำว่านักการเมืองต้องเป็น “คนดี” มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์

สุจริต ไม่คดโกง และเป็นผู้หยุดยั้งความขัดแย้งทางการเมืองได้ นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติพยายามทำให้ประชาชนเข้าใจว่าฝ่ายตนเองนั้นเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งหมดดังกล่าวเพียงฝ่ายเดียวและฝ่ายอื่นไม่อาจทำได้

นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ใช้อุปลักษณ์ในการสร้างความชอบธรรมให้ฝ่ายตนเองและลดความชอบธรรมต่อฝ่ายอื่นด้วยการกำหนดให้ฝ่ายตนเองเป็นเหมือน “เจ้าของแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง” ด้วยลักษณะการหาเสียงและเนื้อหาที่ใช้ ล้วนเป็นการกล่าวอ้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเมืองแบบประชาธิปไตยแต่เพียงฝ่ายเดียว และเน้นเสนอประเด็นที่ว่า การเมืองที่เป็นอยู่นั้น อาจจะยังไม่ใช่การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การใช้บทเพลงที่บ่งบอกว่าฝ่ายตนเป็นความหวังทางการเมืองมากกว่าว่า “มาแล้วพรคอนาคตใหม่ ปักธงชาติไทยประชาธิปไตยให้เบ่งบาน” (เพลงสามช่าอนาคตใหม่, พรคอนาคตใหม่) ส่งผลให้ลักษณะสำคัญของการนำเสนอตนเองของนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติคือการอยู่ในบทบาทผู้ตรวจตราความถูกต้องของการเมืองในระบบประชาธิปไตย กำกับดูแลว่าฝ่ายอื่น ๆ ดำรงตนอยู่ในแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้องหรือไม่ จึงปรากฏอุปลักษณ์ในลักษณะที่ฝ่ายนี้เป็นผู้ต่อต้านหรือปราบปรามนักการเมืองบางกลุ่ม เช่น “เข้าคุกหาగాเพื่อไทยโลโจร” หรือการบอกว่านักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติแม้จะลงเลือกตั้งตามระเบียบ ก็ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นฝ่ายประชาธิปไตยได้ ทั้งที่ความจริงแล้วประชาธิปไตยไม่ใช่ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เหตุที่นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเน้นการนำเสนอแนวคิดทางการเมืองที่ดูเหมือนจะเหนือกว่านี้ อาจจะเป็นเพราะฝ่ายดังกล่าวมักประกอบด้วยพรรคการเมืองใหม่ เช่น พรรคอนาคตใหม่ พรรคไทยรักษาชาติ ยังไม่มีนักการเมืองที่เป็นที่รู้จักในแวดวงการเมือง การนำเสนอภาพด้านบวกของฝ่ายตนจึงไม่สามารถ “นำเสนอ” ตัวบุคคลได้มากนัก แตกต่างจากฝ่ายที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในแวดวงการเมืองอยู่แล้ว จึงเลือกใช้การนำเสนอ “คุณงามความดี” ของตัวบุคคลได้

ด้านนักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีข้อสังเกตที่เห็นเด่นชัดคือ พรรคการเมืองที่เลือกจุดยืนตรงกลางนี้ไม่ใช่มีแค่พรรคการเมืองใหม่ แต่เป็นพรรคการเมืองเก่าที่มีฐานคะแนนเสียงอยู่พอสมควร เช่น พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคชาติไทยพัฒนา อีกทั้งพรรคเหล่านี้มักจะเป็นพรรคที่ได้เข้าร่วมรัฐบาลแทบทุกครั้ง ดังนั้นในการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างหรือลดความชอบธรรมนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอว่าฝ่ายตนเองเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายทางการเมือง นักการเมือง

ฝ่ายอื่น ๆ จึงไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเข้ามาบริหารบ้านเมือง ฝ่ายตนจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะจะมาช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากความลำบาก ความขัดแย้ง และนักการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ได้

4.5.2 การสร้างความรู้สึกแสบต่อแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างด้วยอุปลักษณ์ที่มีลักษณะกล่าวเกินจริง

นักการเมืองมักใช้อุปลักษณ์มีลักษณะกล่าวเกินจริง เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าแนวคิดทางการเมืองที่ต่างจากฝ่ายตน “มีความน่าวิตกกังวลและเป็นอันตรายมาก” ดังที่นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนทางการเมืองว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พยายามที่จะทำให้ประชาชนเห็นว่ารัฐประหารเป็นการกอบกู้ประเทศ และการเมืองที่ดีคือการเมืองที่มีแต่ความสงบสุข อุปลักษณ์ของฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้จึงมุ่งเน้นการ “สร้างความน่าวิตกกังวลให้ความขัดแย้งทางการเมืองและความน่ากลัวของนักการเมืองที่ทุจริต” โดยเฉพาะการใช้อุปลักษณ์เพื่อแสดงการเป็นผู้พาก้าวข้ามความขัดแย้งในเส้นทาง การเป็นผู้อุปถัมภ์ค้ำชูประชาชน การเป็นผู้มาซ่อมแซมประเทศที่พังทลาย ที่ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมา ดังตัวอย่าง

- “จำได้ไหมครับพี่น้องน้ำตาของจำนำข้าวทำประเทศไทยย่ำย่ำ กว่าเธอกลับคืนมาจนถึงวันนี้ [...]”

วันที่ประเทศไทยผ่านการสลัดทุกข์ ที่ผ่านความเลวร้าย 4 ปีกว่าที่รัฐบาลนี้ทุ่มเทแก้ปัญหา วางรากฐานซ่อมแซมประเทศ จนนานาชาติยอมรับประเทศไทย”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, พรรคพลังประชารัฐ)

ตัวอย่างการใช้อุปลักษณ์ลักษณะดังกล่าวเป็นไปเพื่อแสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งและผลงานของรัฐบาลที่ผ่านมาเป็นปัญหาใหญ่ หากประชาชนขาดคณะรักษาความสงบแห่งชาติไปก็ไม่อาจจะหลุดพ้นจากสภาวะนี้ได้

ด้านนักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนทางการเมืองว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ใช้อุปลักษณ์ในลักษณะเกินจริงเพื่อมุ่งโจมตีคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการฉ้อโกงตักตวงผลประโยชน์ครั้งนี้ โดยเฉพาะการทำให้ประชาชนเห็นภัยอันตรายที่น่ากลัวต่อชีวิตจากอุปลักษณ์ที่แสดงถึงความน่ากลัวของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังเช่นการใช้อุปลักษณ์ที่ทำให้คนไทยอยู่ในสภาพเดียวกับคนที่กำลังจะจมน้ำ คนที่ติดอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีทางออก การต้องระแวงระวังกับดัก หลุมดำต่าง ๆ

หรือการที่ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติถูกเปรียบว่าเป็นเหมือนนักค้าอาวุธสงคราม ที่ต้องสร้างบรรยากาศแห่งความขัดแย้งทางการเมืองที่เปรียบได้กับภาวะสงครามให้ผู้คนรู้สึกไม่ปลอดภัย เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับฝ่ายตนเอง ถ้ายังไม่รีบออกจากสภาวะเดิมนี้อาจจะต้องตาย นอกจากนี้ฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังใช้อุปลักษณ์ที่มักแสดงถึงความย่ำแย่ของการเมืองปัจจุบันร่วมกับอุปลักษณ์ที่แสดงถึงสิ่งที่อยู่ในอนาคตว่าย่อมดีกว่าเสมอ เช่น “เราเดินต่อไปข้างหน้าไม่ได้แล้ว จำเป็นจะต้องมีเส้นทางใหม่ในสังคม”

ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ใช้อุปลักษณ์ที่มีลักษณะกล่าวเกินจริงสร้างความรู้สึกแง่ลบต่อสภาวะทางการเมืองที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติกับฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงพบการใช้อุปลักษณ์ที่กล่าวเกินจริงถึงสภาวะดังกล่าวว่าไม่พึงประสงค์ เสียเวลา และเป็นอุปสรรคต่อการก้าวไปข้างหน้าของประชาชน เช่น

- “ความมืดมิดมืดมนอนธการที่ไม่รู้ว่าทางออกของประเทศไทย แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์นั้นมันจะอยู่ตรงไหน”

(กรวิทย์ ปรีศนันทน์กุล, พรรคภูมิใจไทย)

การกล่าวถึงสภาพของประชาชนที่ติดอยู่ในอุโมงค์มืดมิดที่ยังไม่รู้ทางออก เป็นการใช้อุปลักษณ์สร้างความน่าอึดอัด ไม่ปลอดภัย และอาจเป็นอันตรายหากต้องอยู่ในที่แห่งนี้ต่อไป ดังนั้นฝ่ายของตนที่ไม่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนหรือต่อต้านฝ่ายใดจึงเป็นเส้นทางที่พึงประสงค์ได้ การใช้อุปลักษณ์ในลักษณะกล่าวเกินจริงทั้งหมดนี้ จึงเป็นการใช้อุปลักษณ์ในลักษณะที่มีการตัดสินและประเมินค่า เพื่อการเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายของตนเองด้วยการให้ฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองดูน่าหวาดกลัวและสภาวะทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามแนวทางของตนเป็นเรื่องน่าวิตกกังวล ทั้งที่สภาพการณ์จริงอาจไม่ได้รุนแรงถึงขั้นดังกล่าว

4.5.3 ความย้อนแย้งของการใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดทางการเมือง

ในการศึกษาอุปลักษณ์ที่นักการเมืองใช้ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 นี้ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตด้านความย้อนแย้งของอุปลักษณ์ ดังเช่นการใช้อุปลักษณ์ของฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีลักษณะการทำให้ประชาชนเชื่อว่าฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติเป็นผู้ที่อยู่ข้างประชาชนแต่เพียงฝ่ายเดียว และเป็นพวกเดียวกันกับประชาชนอย่างแท้จริง เพราะฝ่ายที่ต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่า เช่น การใช้อุปลักษณ์ที่ให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดเส้นทางเดินของตนเองว่าจะเดินไปในเส้นทางประชาธิปไตยหรือเดินไปในเส้นทางของเผด็จการ ดังตัวอย่าง

- “พวกเราทุกคนพี่น้องชาวไทยจะต้องเลือกทิศทางเดินของประเทศ ว่าเราจะเลือกทางเดินแบบประชาธิปไตย หรือจะเลือกแบบเผด็จการ”

(دنۇپر پۇننۇگىنىت، پىررىكپەئەتەي)

นอกจากนี้นักการเมืองฝ่ายต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติมักจะกล่าวถึงการขาดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น “เสรีภาพความเท่าเทียมยังขัดเงิน ประชาชนจงเจริญในระบอบประชาธิปไตย” (เพลงสามช่าอนาคตใหม่, พรรคอนาคตใหม่) แต่การใช้อุปลักษณ์บางอย่างก็ไม่ได้แสดงถึงการให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางหรือวิเคราะห์ว่าเส้นทางที่มีอยู่สามารถใช้งานได้อีกที่เส้นทางเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

- “ประชาธิปไตยจึงไม่ใช่ทางเลือก ประชาธิปไตยจึงเป็นทางหลักทางเดียวที่เหลืออยู่ของสังคมไทย”

(ธนารธร จีรุงเรืองกิจ, พรรคอนาคตใหม่)

สิ่งนี้นับเป็นความย้อนแย้งที่เปิดเผยได้จากการวิเคราะห์อุปลักษณ์ เพราะเส้นทางที่ประชาชนจะเลือก ก็ล้วนเป็นเส้นทางที่นักการเมืองฝ่ายนี้กำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น ประชาชนไม่ได้กำหนดเส้นทางขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง หรือแม้กระทั่งการใช้อุปลักษณ์ต่อสู้ ที่แม้จะดูเหมือนว่าประชาชนได้ร่วมสู้ไปกับนักการเมือง ได้เป็นเหมือนกำลังสำคัญ แต่ในการต่อสู้นี้นักการเมืองก็ได้กำหนดไว้แล้วว่าคู่ต่อสู้คือใคร ดังตัวอย่าง

- “มีคนบอกผมว่าทำไมการต่อสู้ทางประชาธิปไตยเราแพ้ทุกที ผมเรียนพี่น้องแบบนี้ครับ 87 ปีที่ประเทศนี้เป็นประชาธิปไตยพวกเราทุกคนล้มลุกคลุกคลานมามาก แต่การต่อสู้มันหยุดไม่ได้ หลายคนท้อ ท่านพัก หลายคนเหนื่อย ท่านพัก แต่อย่าหยุดฝัน ถ้าหยุดฝันจะมีคนอย่างประยุทธ์ จันทร์โอชา มาต่อแถมตลอดเวลา”

(دنۇپر پۇننۇگىنىت، پىررىكپەئەتەي)

ดังนั้นการนำเสนอความคิดว่าประชาชนคือผู้มีอำนาจเช่นนักการเมือง นักการเมืองเป็นผู้ที่อยู่ข้างประชาชน และให้ประชาชนเป็นผู้นำจึงอาจไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป เพราะสิ่งอยู่เบื้องหลังการใช้สัญลักษณ์นั้นสะท้อนได้ว่านักการเมืองคือผู้ที่อยู่ข้างหน้าและเป็นผู้กำหนดทางเลือกให้ประชาชนอย่างชัดเจน

4.5.4 ความคิดเชิงครอบงำที่แฝงมากับอุปลักษณ์การเมือง

ข้อสังเกตสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพบในการวิเคราะห์อุปลักษณ์การเมืองในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 คือความคิดเชิงครอบงำที่แฝงมากับอุปลักษณ์การเมือง นั่นคือการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนว่า แท้จริงแล้วการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง และประชาชนควรจะเชื่อฟังนักการเมืองเพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน จากอุปลักษณ์ที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ ไม่ว่านักการเมืองจะใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวความคิดใด ในการนำเสนอ นั้น ๆ ประชาชนมักจะมึนงงหรือเป็นรองนักการเมืองเสมอ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบแบบเปรียบเทียบที่นักการเมืองใช้กล่าวถึงนักการเมืองกับประชาชน ในแต่ละกลุ่มมโนอุปลักษณ์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 21 แบบเปรียบเทียบที่อ้างถึงนักการเมืองกับประชาชนในแต่ละมโนอุปลักษณ์

มโนอุปลักษณ์	นักการเมือง	ประชาชน
1. [การเมืองคือการเดินทาง]	ผู้นำทาง	นักเดินทาง
2. [การเมืองคือการต่อสู้]	- นักสู้ - แม่ทัพ ขุนพล	- กองกำลัง - ทหาร
3. [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย]	- โจร ขโมย / ผู้ทวงคืน ทรัพย์สินให้ - อาสาสมัครกู้ภัย	- เจ้าของทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรม - ผู้ประสบภัย
4. [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	ผู้ก่อสร้าง ผู้ซ่อมแซม	-
5. [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]	- นักกีฬา - โค้ช	- กองเชียร์ - นักกีฬาที่ทำตามโค้ช
6. [การเมืองคือการทำธุรกิจ]	ผู้ประกอบการ	ผู้บริโภค
7. [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]	ผู้ดูแลร่างกาย	อวัยวะสำคัญ
8. [การเมืองคือการศึกษา]	ผู้เรียน	-

ตารางที่ 21 แบบเปรียบเทียบที่อ้างอิงนักการเมืองกับประชาชนในแต่ละมโนอุปลักษณ์ (ต่อ)

มโนอุปลักษณ์	นักการเมือง	ประชาชน
9. [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]	- ผู้ดูแลครอบครัว - คนรักที่ซื่อสัตย์ ทุ่มเท - เพื่อนที่ช่วยเหลือกัน	- สมาชิกในครอบครัว - ผู้ที่กำลังตัดสินใจเรื่อง ความสัมพันธ์ - เพื่อนที่ช่วยเหลือกัน
10. [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]	สัตว์	-
11. [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]	ผู้คัดเลือกพันธุ์ไม้	-
12. [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ]	มลพิษ สิ่งปฏิกูล	ผู้รับผลกระทบจากมลพิษ และสิ่งปฏิกูล
13. [การเมืองคือการแสดง]	นักแสดง คนเขียนบท	ผู้ชม
14. [การเมืองคือการรักษาโรค]	แพทย์	ผู้ป่วย
15. [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]	ผู้บริโภคอาหาร	-
16. [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]	ญาติปีศาจ	ผู้ที่ต้องใช้ชีวิตอย่างไม่ปกติสุข
17. [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]	-	ผู้ที่ต้องปรับตัวตามฤดูกาล

จากตารางการแสดงแบบเปรียบเทียบดังกล่าว ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน อาจกล่าวได้ว่าทุกกลุ่มมโนอุปลักษณ์นักการเมืองเป็นผู้กระทำหลักหรือผู้ที่มีบทบาทหลัก และยังเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชนให้ปฏิบัติตาม เห็นชัดเจนจากแบบเปรียบผู้นำทางกับนักเดินทางที่ต้องเดินตาม ใน มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] แบบเปรียบแม่ทัพขุนพล กับทหารในกองทัพ ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] แบบเปรียบแพทย์กับผู้ป่วย ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] เป็นต้น นอกจากนักการเมืองจะเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในทางการเมืองแล้ว ประชาชนยังเป็นผู้อ่อนด้อยความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง อาจเป็นได้ทั้งผู้อ่อนแอ ผู้ประสพภัย ผู้ที่ถูกโจรกรรม ผู้ป่วย ผู้บริโภคที่ถูกเอาเปรียบ ผู้ที่ถูกหลอกหลอน ผู้รับผลกระทบจากมลพิษและสิ่งปฏิกูลที่สกปรก และบางมโนอุปลักษณ์ก็ไม่ได้ปรากฏบทบาทของประชาชนอยู่เลย เช่น มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] ที่นักการเมืองเป็นผู้ก่อสร้างและซ่อมแซม แต่ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าประชาชนอยู่ในตำแหน่งใดในมโนอุปลักษณ์นี้ หรือมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] ที่นักการเมืองเป็นผู้บริโภคอาหาร และอาหารนั้นหมายถึงคะแนนเสียงซึ่งนักการเมืองต้องแย่งชิงกัน

แม้บางมโนอุปลักษณนักรการเมืองจะพยายามแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความสำคัญ แต่ท้ายที่สุดแล้วนักรการเมืองก็ไม่ได้เห็นว่าประชาชนเป็นบุคคลสำคัญไปกว่าตนเอง เพราะผลประโยชน์ปลายทางที่นักรการเมืองได้คืออำนาจทางการเมือง ประชาชนจึงเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่นักรการเมืองใช้ในการสร้างความสำเร็จของตนเอง ให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองหรือรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเองไว้ต่อไป

มุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในบทที่ 4 นี้ เป็นการเปิดเผยแนวคิดที่แฝงมากับอุปลักษณ ไม่ว่าจะเป็แนวคิดที่ปรากฏค่อนข้างชัดเจนเรื่องการนำเสนอตนเองให้มีความชอบธรรมเพื่อให้มีความได้เปรียบทางการเมือง แนวคิดที่แฝงมาและสะท้อนให้เห็นโดยที่นักรการเมืองอาจจะไม่ได้ตั้งใจนำเสนอ แนวความคิดที่ใช้เพื่อลดความชอบธรรมของนักรการเมืองฝ่ายอื่น แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทยที่นักรการเมืองใช้ในการสร้างหรือลดทอนความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมืองและใช้เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักรการเมืองกับประชาชน นอกจากนี้อุปลักษณที่พบทั้งหมดผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะการใช้มโนอุปลักษณและฉากทัศน์อุปลักษณที่มีความสัมพันธ์กับนักรการเมืองแต่ละฝ่ายที่แตกต่างกันไปตามจุดยืนทางการเมือง สิ่งนี้ทำให้เห็นหลักฐานที่ค่อนข้างชัดเจนจากภาษาว่า แม้นักรการเมืองจะแสดงจุดยืนทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่เป้าหมายปลายทางของแต่ละฝ่ายมีลักษณะเดียวกันคือการโน้มน้าวใจให้ประชาชนเชื่อ เพื่อนำไปสู่การสร้างและครอบครองอำนาจทางการเมืองซึ่งเป็นข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปลักษณของนักรการเมืองไทยในวาทกรรมการเมืองช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่ผู้วิจัยได้สรุปไว้ในลำดับสุดท้ายของบท

การใช้อุปลักษณในวาทกรรมการเมืองช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ของนักรการเมืองนี้นับว่าเป็นการใช้ภาษาที่มีความโดดเด่น เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ที่พบมโนอุปลักษณถึง 17 มโนอุปลักษณ และฉากทัศน์อุปลักษณอีก 34 ฉากทัศน์ ที่สะท้อนให้เห็นระบบความคิดเกี่ยวกับการเมืองของนักรการเมืองไทย ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาอุปลักษณเชิงวิพากษ์เนื่องจากเห็นว่าการวิพากษ์เป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการศึกษาอุปลักษณ โดยเฉพาะอุปลักษณในวาทกรรมการเมือง การประยุกต์ใช้แนวคิดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้มุมมองเชิงวิพากษ์ช่วยแสดงให้เห็นว่า นักรการเมืองใช้อุปลักษณซึ่งมีพลังในการถ่ายทอดความคิดและโน้มน้าวใจผู้ฟังเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนเอง เพื่อนำไปสู่การได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง อีกทั้งยังเผยให้เห็นประเด็นเชิงวิพากษ์ต่าง ๆ ดังที่ได้สรุปไว้ข้างต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “อุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562: การวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงวิพากษ์” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนอุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) อุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) และการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory)

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษามโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ตามแนวคิดมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) และการผสมมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) จากนั้นในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) เพื่อศึกษามุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า มโนอุปลักษณ์ที่นักการเมืองไทยใช้มีความหลากหลาย และใช้เพื่อสื่อนโยบายทางการเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองไปยังผู้ฟัง สร้างความชอบธรรมและ/หรือความเหนือกว่าโดยนำเสนอภาพนักการเมืองในฐานะผู้นำหรือผู้ควบคุมดูแลและประชาชนในฐานะผู้พึ่งพาหรือผู้ปฏิบัติตาม และนักการเมืองได้นำเสนอตนเองในฐานะตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด โดยเน้นภาพด้านบวกของฝ่ายตนเองและเน้นภาพด้านลบของฝ่ายอื่น

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และมีข้อเสนอแนะ ตามรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

การศึกษามโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทย ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 นี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980; 2003) และแนวคิดฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2006; 2016) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบถ้อยคำอุปลักษณ์ทั้งหมด 1,623 ถ้อยคำ จำแนกได้เป็น 17 กลุ่มมโนอุปลักษณ์ และ 34 ฉากทัศน์อุปลักษณ์ ดังนี้

1) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง]

- 1.1) ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]
- 1.2) ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]
- 1.3) ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]
- 1.4) ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาค้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]
- 1.5) ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน]
- 1.6) ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]
- 1.7) ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]
- 1.8) ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]
- 1.9) ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]
- 1.10) ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]

2) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้]

- 2.1) ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]
- 2.2) ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]

- 3) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย]
 - 3.1) ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด]
 - 3.2) ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]
- 4) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]
 - 4.1) ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]
 - 4.2) ฉากทัศน์ [การรื้อทำลายสิ่งก่อสร้าง]
- 5) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]
 - 5.1) ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา]
 - 5.2) ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]
 - 5.3) ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]
- 6) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการทำธุรกิจ]
 - 6.1) ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]
 - 6.2) ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร]
 - 6.3) ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร]
 - 6.4) ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]
- 7) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]
- 8) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการศึกษา]
 - 8.1) ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา]
 - 8.2) ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล]
- 9) มโนอุปลักษณะ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]
 - 9.1) ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว]
 - 9.2) ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่อริ]
 - 9.3) ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน]

10) มโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]

10.1) ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก]

10.2) ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า]

11) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้]

12) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ]

12.1) ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญูล]

12.2) ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิญูล สิ่งไม่พึงประสงค์]

13) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง]

14) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค]

14.1) ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค]

14.2) ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค]

15) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]

16) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]

17) มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]

มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่พบทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองในช่วงเวลาของการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 ที่หลากหลายและแตกต่างกันดังนี้

1. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งไปสู่จุดหมาย อย่างไรก็ตามในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้พบลักษณะการเดินทางหลากหลายรูปแบบ จึงสะท้อนภาพกิจกรรมและวิธีการที่นักการเมืองจะพาประชาชนไปยังจุดหมายด้วยวิธีที่แตกต่างกันตามฉากทัศน์ที่พบ ดังนี้

1.1 ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองในปัจจุบันเป็นกิจกรรมที่กำลังติดอยู่กับอุปสรรค และต้องผ่านพ้นไปได้โดยการอาศัยผู้นำเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมาย ผู้ร่วมกิจกรรมนี้ประกอบด้วยผู้นำและผู้ตาม นักการเมืองเปรียบตนเองเป็นผู้นำทางที่มาช่วยเหลือ และประชาชนที่ประสบปัญหาภาวะทาง

การเมืองเปรียบเหมือนนักเดินทางที่กำลังติดอยู่ในสถานที่อันไม่พึงประสงค์ และฝ่ายอื่นทางการเมืองเป็นเหมือนสถานที่อันกักขังหน่วงเหนี่ยวนักเดินทางเอาไว้ไม่ให้เดินทางต่อไปได้

1.2 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองในปัจจุบันที่เป็นอยู่นั้นเป็นสภาวะทางการเมืองที่ไม่ปกติและไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสภาวะดังกล่าวไม่อาจทำให้กิจกรรมสำเร็จสู่จุดหมายได้ ฉากทัศน์นี้สะท้อนความคิดดังกล่าวเนื่องจากโดยทั่วไปแล้วทิศทางการเดินทางควรจะเป็นการเดินทางไปข้างหน้า นักการเมืองเปรียบนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่ไม่เชี่ยวชาญเส้นทาง ส่วนนักการเมืองฝ่ายตนเองและประชาชนเปรียบเหมือนนักเดินทางที่กำลังไปตามทิศทางที่ผู้นำทางกำหนด ดังนั้นคุณภาพชีวิตของประชาชนและผลงานทางการเมืองของฝ่ายอื่นที่ปรากฏ จึงเปรียบเหมือนระยะทางที่ไปไหนได้ไม่ไกล เนื่องจากมีทิศทางเดินที่ผิด อันเกิดจากความไม่เชี่ยวชาญของผู้นำทาง

1.3 ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] สะท้อนความคิดว่า การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน กิจกรรมที่มุ่งไปสู่จุดหมายนี้ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองหรือประชาชนต่างก็มีบทบาทความสำคัญเสมอกัน ในฉากทัศน์นี้ ทั้งนักการเมืองและประชาชนต่างก็เปรียบเป็นนักเดินทางเช่นเดียวกันโดยไม่มีข้อกำหนดลำดับบทบาทของสมาชิก ซึ่งลำดับของการเดินเปรียบได้กับอำนาจทางการเมือง ดังนั้นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง นักเดินทางทุกคนจึงมีโอกาสนในการตัดสินใจร่วมกัน เปรียบได้กับอำนาจที่ทั้งประชาชนและนักการเมืองต่างมีอย่างเท่าเทียมกัน

1.4 ฉากทัศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] สะท้อนความคิดว่า กิจกรรมทางการเมืองเป็นกิจการงานหนึ่งซึ่งผู้ร่วมกิจกรรมต่างต้องการมุ่งไปสู่จุดหมาย แต่กิจกรรมดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีผู้นำที่คอยเลือกแก้ปัญหาและอุปสรรคได้อย่างประณีตระมัดระวัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่น ฉากทัศน์นี้ ประชาชนเปรียบได้กับนักเดินทางที่กำลังพบเจอกับอุปสรรคระหว่างทาง อุปสรรคที่กีดขวางเส้นทางนั้นคือความขัดแย้งทางการเมืองที่สะสมในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้ นักการเมืองจึงเปรียบได้กับผู้นำที่อาสาแก้ไขปัญหาที่นักเดินทางกำลังประสบอยู่ นั่นคือการบอกว่าจะพานักเดินทางก้าวข้ามสิ่งกีดขวางนั้นไปโดยไม่จำกัดอุปสรรคออก การพาก้าวข้ามอุปสรรคจึงเปรียบได้กับการเลือกวิธีแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งทางการเมืองแบบไม่รี้อฟื้นสาเหตุของความขัดแย้ง

1.5 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] สะท้อนความคิดว่า การเมืองเป็นเรื่องของการมุ่งไปสู่จุดหมายโดยเร็ว ทั้งนี้การไปสู่จุดหมายได้นั้นต้องอาศัยผู้นำที่มีศักยภาพ การพัฒนาหรือการบริหารประเทศเปรียบได้กับการเดินทางที่ต้องไปถึงจุดหมายโดยเร็ว นักการเมืองเปรียบเหมือน

นักเดินทางที่ต่างต้องแสดงศักยภาพของตนเองว่าสามารถเดินทางไปให้ถึงจุดหมายได้เร็วหรือล้าหน้ากว่านักเดินทางคนอื่น ๆ

1.6 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า งานการเมืองเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาผู้นำเพื่อให้ไปถึงจุดหมายเพราะประชาชนไม่มีความสามารถมากพอ เห็นได้จากการเดินทางที่ต้องมีผู้นำและผู้ตาม ผู้นำทางในที่นี้คือนักการเมืองที่มีใจอาสาช่วยเหลือ ส่วนประชาชนเป็นนักเดินทางที่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้นำทาง เนื่องจากไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ แสดงถึงความสำคัญของนักการเมืองจากบทบาทที่ปรากฏในการเดินทาง

1.7 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายและการดำเนินงานเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้นไม่จำเป็นต้องมีผู้นำ เพราะอำนาจการตัดสินใจเป็นของประชาชน ฉากทัศน์นี้ทั้งนักการเมืองและประชาชนต่างก็เป็นนักเดินทางในสถานะเดียวกัน และมีเป้าหมายคือต้องการไปสู่จุดหมายปลายทางด้วยกัน

1.8 ฉากทัศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] สะท้อนความคิดว่าการเมืองคือกิจกรรมที่มีเป้าหมาย และการไปให้ถึงจุดหมายมีเพียงวิธีการซึ่งผู้นำจะเป็นคนตัดสินใจ ฉากทัศน์นี้นักการเมืองเปรียบตนเองเป็นผู้นำทางที่เสนอวิธีการเดินทางไปข้างหน้าเพียงวิธีเดียว ส่วนประชาชนเปรียบเหมือนนักเดินทางที่อยู่ในเส้นทาง การที่นักการเมืองเสนอวิธีการไปข้างหน้าและบอกว่าเป็นเพียงวิธีเดียวนั้นเป็นการแสดงถึงความชำนาญในงานการเมืองว่าควรจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

1.9 ฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] สะท้อนความคิดว่าการดำเนินงานทางการเมืองจำเป็นต้องอาศัยนักการเมืองที่มีความสามารถเพื่อให้ไปถึงจุดหมายได้อย่างปลอดภัย ฉากทัศน์ดังกล่าว นักการเมืองเป็นผู้นำทางในลักษณะผู้ควบคุมยานพาหนะที่มีนักเดินทางโดยสารอยู่ ซึ่งนักเดินทางเหล่านั้นเปรียบได้กับประชาชนที่ฝากชีวิตและความหวังไว้กับนักการเมือง ดังนั้นฉากทัศน์นี้จึงเน้นไปที่สภาวะการเมืองที่บริหารงานโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งอยู่ในภาวะวิกฤติ อันเนื่องมาจากความรู้ความสามารถของคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นมีไม่เพียงพอ เห็นได้จากการเปรียบนักการเมืองฝ่ายดังกล่าวเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะที่กำลังประสบเหตุ

1.10 ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] เป็นฉากทัศน์ที่สะท้อนความคิดว่า สถานการณ์การเมืองที่เป็นอยู่มีความย่ำแย่อันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองและการบริหารงานของนักการเมืองกลุ่มเดิมรวมถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นที่

จะต้องเปลี่ยนแปลงด้วยการเลือกพรรคการเมืองใหม่เพื่อแก้ไขปัญหา ภาพการเดินทางในฉากทัศน์นี้ กำหนดให้นักการเมืองและประชาชนเป็นนักเดินทาง และการตัดสินใจในช่วงเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจเลือกเส้นทางใหม่ ซึ่งการบริหารงานทางการเมืองของนักการเมืองฝ่ายอื่นเปรียบเหมือนเส้นทางเก่าที่ไม่สามารถไปต่อได้ และแนวคิดของพรรคการเมืองใหม่เปรียบเป็นเส้นทางที่ยังไม่เคยมีผู้ใช้งานมาก่อน ซึ่งดูเหมือนจะเป็นเส้นทางที่สวยงามกว่าและจะพาไปยังจุดหมายได้

2. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] แสดงให้เห็นมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องที่ต้องแบ่งแยกฝ่าย และเป้าหมายสูงสุดคือชัยชนะของฝ่ายตน ในการเลือกตั้งครั้งนี้พบการต่อสู้ 2 ฉากทัศน์ ซึ่งมีความรุนแรงต่างกัน ดังนี้

2.1 ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] สะท้อนความคิดว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังผลแห่งชัยชนะ นักการเมืองแบ่งแยกกลุ่มทางการเมืองออกเป็นฝ่ายตนและฝ่ายคู่ต่อสู้ ดังนั้นความสำเร็จทางการเมืองจึงเป็นผลที่เกิดจากการต่อสู้กันระหว่างฝ่ายตนกับฝ่ายตรงข้าม ฉากทัศน์ดังกล่าวให้นักการเมืองเปรียบตนเองเป็นนักรู้ และฝ่ายอื่นทางการเมืองเป็นคู่ต่อสู้ของตน ส่วนประชาชนเปรียบดังผู้มาร่วมต่อสู้เพื่อให้ได้ชัยชนะ

2.2 ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] แสดงให้เห็นความคิดว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่มีการแบ่งแยกฝ่าย และเป้าหมายของกิจกรรมนอกเหนือจากชัยชนะที่ฝ่ายตนปรารถนาแล้ว ยังเป็นการเน้นย้ำว่าการต่อสู้มีความจริงจัง เนื่องจากการทำสงครามเป็นเรื่องของการต่อสู้ที่สูญเสียชีวิตได้ เห็นได้จากนักการเมืองเปรียบเหมือนผู้นำทัพ ประชาชนเปรียบเหมือนทหาร และฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองเปรียบเหมือนข้าศึกศัตรูที่ต้องกำจัดทิ้ง หากทำไม่สำเร็จฝ่ายตนก็อาจกลายเป็นผู้สูญเสียได้

3. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ คัมครอง รักษาความปลอดภัย] สะท้อนมโนทัศน์ว่า สถานะการเมืองที่เป็นอยู่มีความไม่สงบเรียบร้อย มีทั้งฝ่ายผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ซึ่งลักษณะความเดือดร้อนต่างกันออกไปตามฉากทัศน์ ดังนี้

3.1 ฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] สะท้อนความคิดว่า สภาพการเมืองในปัจจุบันนั้นไม่ได้อยู่ในภาวะปกติสุข เนื่องจากมีกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มคนที่ใช้อำนาจในทางมิชอบกระทำผิด ซึ่งความผิดนั้นเบียดบังเอาผลประโยชน์ของประชาชนไปเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตน นักการเมืองอีกกลุ่มหนึ่งจึงต้องทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ให้ประชาชน ในฉากทัศน์นี้

นักการเมืองเปรียบฝ่ายตนเองเป็นเหมือนผู้ปราบปรามคนกระทำความผิด และให้นักการเมืองเปรียบเหมือนผู้ก่อเหตุเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของทุกซ์ที่ถูกกระทำ

3.2 ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] สะท้อนความคิดว่า สภาวะทางการเมืองในปัจจุบัน ประชาชนกำลังได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก อันเนื่องมาจากมีกลุ่มบุคคลหนึ่งใช้อำนาจในทางมิชอบกับประชาชน หรืออาจเป็นเหตุมาจากการบริหารบ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหาย และสภาวะดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนผ่านการเลือกตั้งครั้งนี้ นักการเมืองเปรียบเทียบฝ่ายตนเองว่าเป็นเหมือนอาสาสมัครกู้ภัยที่พร้อมเข้ามาช่วยเหลือประชาชนที่เป็นเหมือนผู้ประสบภัย ส่วนนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามนั้นเป็นผู้ก่อเหตุที่ทำให้ประชาชนต้องกลายเป็นผู้ประสบอันตรายที่อาจถึงแก่ชีวิต

4. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่ต้องดูแลรักษาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ระดับการแก้ไขแบ่งได้เป็น 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

4.1 ฉากทัศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] การเมืองไทยที่เป็นอยู่นี้มีลักษณะไม่พึงประสงค์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบางอย่างเพื่อให้มีความมั่นคง นักการเมืองเปรียบประเทศชาติเป็นเหมือนสิ่งก่อสร้างที่ขาดความแข็งแรง และเปรียบตนเองเป็นนักบูรณะที่จะเข้ามาปรับปรุงหรือสร้างวัตถุสิ่งก่อสร้างนั้นใหม่ให้มีความแข็งแรงยิ่งขึ้นตามวิสัยทัศน์ของตน

4.1 ฉากทัศน์ [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองในรูปแบบที่ไม่พึงประสงค์นั้น ไม่อาจจะปรับปรุงแก้ไขได้อีกต่อไป มีความจำเป็นจะต้องรื้อถอนทิ้งให้หมดไป

5. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม] สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ทั้งความสามารถ ความอดทน และไหวพริบ ในบางครั้งก็ต้องอาศัยกลวิธีและเล่ห์เหลี่ยมให้ได้มาเพื่อชัยชนะด้วย การแข่งขันกีฬาและเกมแบ่งได้เป็น 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

5.1 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา] สะท้อนความคิดว่ากิจกรรมการเมืองเป็นงานที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกติกาบางอย่างที่ผู้เข้าร่วมตกลงกัน และผู้นำในกิจกรรมต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีกลุ่มที่คอยสนับสนุนเพื่อให้ได้รับชัยชนะ ในฉากทัศน์การแข่งขันกีฬา นักการเมืองเปรียบได้กับนักกีฬาที่เป็นตัวแทนเข้าแข่งขัน ประชาชนเปรียบเป็นผู้ชมหรือกองเชียร์ที่ให้การ

สนับสนุนนักรการเมือง การที่ประชาชนช่วยลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับนักรการเมืองเปรียบเหมือนการที่นักกีฬาจะชนะการแข่งขันได้จากแต้มคะแนนที่มากกว่า

5.2 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] สะท้อนความคิดว่า สภาว่าการเมืองในปัจจุบันมีกลุ่มคนที่ลุ่มแก่อำนาจ กำหนดกฎระเบียบการเลือกตั้งขึ้นมาให้เอื้อประโยชน์กับฝ่ายของตนเอง เห็นได้จากการเปรียบถึงการแข่งขันกีฬาที่ผู้เข้าแข่งขันกลุ่มหนึ่งรู้สึกว่ายากเกินไปเปรียบจากกติกาการแข่งขัน ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เป็นผู้กำหนดรูปแบบการเลือกตั้งนั้นเปรียบเหมือนนักกีฬาฝ่ายที่ได้สิทธิพิเศษ เนื่องจากเป็นทั้งผู้เข้าแข่งขัน กรรมการ และผู้ออกกฎ ส่วนนักกีฬาที่เป็นผู้เข้าแข่งขันรายอื่นเปรียบได้กับนักกีฬาที่ต้องจำยอมทำตามกติกาและอาจไม่มีโอกาสได้รับชัยชนะ

5.3 ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] สะท้อนความคิดว่า กิจกรรมในทางการเมืองนั้น นอกจากจะต้องใช้ความสามารถของนักรการเมืองแล้ว ยังเป็นงานที่ต้องใช้เล่ห์เหลี่ยม ความอดทนและไหวพริบจึงจะได้ชัยชนะทางการเมืองมาได้ เนื่องจากสถานการณ์บางช่วงไม่ได้มีความตรงไปตรงมา ความลำบากในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองเปรียบได้กับการแข่งขันที่ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานและการแข่งขันที่ต้องใช้ไหวพริบ นักรการเมืองเปรียบเหมือนผู้เข้าแข่งขันที่มีพรรคการเมืองเป็นโค้ชหรือพี่เลี้ยงคอยกำกับดูแล

6. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] แสดงให้เห็นมโนทัศน์การเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ทั้งผลประโยชน์ต่างตอบแทนระหว่างนักรการเมืองกับประชาชนและผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันเองระหว่างนักรการเมือง ในมโนอุปลักษณ์นี้จำแนกได้เป็น 3 ฉากทัศน์ ดังนี้

6.1 ฉากทัศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ต่างตอบแทน แต่การจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวมีนักรการเมืองกลุ่มหนึ่งเอารัดเอาเปรียบและกอบโกยผลประโยชน์มากเกินไปจนกว่าที่ควรจะเป็น เห็นได้จากการเปรียบนักรการเมืองเป็นนักธุรกิจ ประชาชนเปรียบได้กับผู้บริโภค พฤติกรรมของนักรการเมืองที่หาเสียงเลือกตั้งด้วยนโยบายเกินจริงและสร้างผลประโยชน์ให้ฝ่ายตนเปรียบได้กับการบริหารธุรกิจแบบผูกขาดการค้า การทำธุรกิจหรือการจำหน่ายสินค้าที่อันตราย ผิดกฎหมาย และไม่คุ้มค่า

6.2 ฉากทัศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] สะท้อนความคิดเรื่องการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างนักรการเมืองกับประชาชน ประชาชนเปรียบเหมือนนักลงทุนที่กำลังตัดสินใจ การเลือกนักรการเมืองเพื่อให้มาเป็นผู้แทนในช่วงการเลือกตั้งเปรียบได้กับ

การตัดสินใจว่าจะใช้เงินของตนไปลงทุนกับบริษัทใด นักการเมืองแต่ละฝ่ายเปรียบเหมือนผู้ประกอบการที่ต่างก็เสนอผลตอบแทนให้กับนักลงทุน

6.3 ฉากทัศน์ [การบริหารองค์กร] สะท้อนความคิดเกี่ยวกับเรื่องการเมืองว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่นักการเมืองต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตนให้กับประชาชน และประชาชนจะเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับนักการเมือง ในฉากทัศน์นี้นักการเมืองเปรียบฝ่ายตนเองเป็นลูกจ้างที่พร้อมทำงานให้กับเจ้านาย และเปรียบนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นลูกจ้างเก่าที่ประพฤติดันเป็นเจ้านาย ส่วนประชาชนเปรียบได้กับเจ้านายที่กำลังมองหาลูกจ้างที่พร้อมทำงานและให้เกียรติตน

6.4 ฉากทัศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] สะท้อนความคิดว่า การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ต่างตอบแทนระหว่างนักการเมืองกับประชาชน และการจัดสรรผลประโยชน์นี้ มีนักการเมืองกลุ่มหนึ่งมีนโยบายที่เกิดประโยชน์กับประชาชนมากกว่า เห็นได้จากการเปรียบประชาชนเป็นผู้บริโภค และนักการเมืองเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่เสนอขายสินค้า ผู้ประกอบการกลุ่มหนึ่งเสนอขายสินค้าที่ไม่คุ้มค่า ในขณะที่ผู้ประกอบการอีกกลุ่มหนึ่งเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีความคุ้มค่าคุ้มราคามากกว่า การหาเสียงเลือกตั้งจึงเปรียบเหมือนเป็นการนำเสนอความคุ้มค่าของสินค้าฝ่ายตนให้แก่ผู้บริโภคมาเลือกซื้อ

7. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] แสดงมโนทัศน์ทางการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในชีวิตประจำวัน ความสำคัญของคนกลุ่มต่าง ๆ ในแวดวงการเมืองมีระดับที่แตกต่างกัน เห็นได้จากการเปรียบสภาพสภาวะความแข็งแรงและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย อีกทั้งการเมืองเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เห็นได้จากการเปรียบเทียบถึงสภาวะการเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

8. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และประสิทธิภาพงานทางการเมืองเป็นเรื่องที่วัดและประเมินได้ แบ่งได้เป็น 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

8.1 ฉากทัศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] สะท้อนความคิดว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต ซึ่งเปรียบได้กับบทเรียน ตำราเรียนที่ผู้เรียนต้องศึกษา ทั้งนี้การวัดศักยภาพความเป็นนักการเมืองที่พึงประสงค์นั้นก็ขึ้นอยู่กับความทุ่มเทในการทำงานให้ประชาชน ซึ่งก็เปรียบเหมือนการแสดงความขยันหมั่นเพียรและทุ่มเทให้กับการเรียน

8.2 ฉากทัศน์ [การสอบวัดผล] สะท้อนความคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบวัดระดับมาตรฐานและคุณค่า เห็นได้จากการวัดประสิทธิภาพในการทำงานทางการเมืองรวมไปถึงความไว้วางใจจากประชาชน ถูกเปรียบด้วยการสอบวัดผลทางการเรียน นักการเมืองเป็นดังผู้เรียนที่ต้องเข้ารับการวัดผลจากการสอบในสนามต่าง ๆ ทั้งปรับการทำงานเพื่อประชาชน และการเลือกตั้ง

9. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] สะท้อนมโนทัศน์ว่าปัจจัยสำคัญในการทำงานการเมืองคือความเป็นพวกพ้องเดียวกัน เห็นได้จากการเปรียบถึงสถานะใน 3 ฉากทัศน์ ดังนี้

9.1 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] สะท้อนความคิดว่าการเมืองเป็นความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างนักการเมืองกับประชาชน แต่ในความสัมพันธ์ดังกล่าว นักการเมืองจะเป็นผู้นำที่ปกครองประชาชนและประชาชนเป็นผู้ตาม เห็นได้จากบทบาทของนักการเมืองที่เปรียบตนเองเป็นผู้ให้กำเนิดหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว แล้วให้ประชาชนอยู่ในบทบาทสมาชิกของครอบครัว ดังนั้นสิ่งที่ยึดโยงความสัมพันธ์นี้ไว้ไม่ว่าจะเป็นดีเอ็นเอ กรรมพันธุ์ หรือความกตัญญู จึงถูกนำมาเปรียบกับบุญคุณทางการเมืองที่นักการเมืองได้ทำผลงานไว้ให้ประชาชน

9.2 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] สะท้อนความคิดว่างานทางการเมืองเป็นงานที่มีลักษณะของความไม่แน่นอน เห็นได้จากการเปรียบถึงความสัมพันธ์ที่ต้องใช้ความซื่อสัตย์อย่างคู่รัก การเชิญชวนให้ประชาชนเลือกพรรคการเมืองฝ่ายเดิมแบบที่เคยเป็นมา เปรียบได้กับการบอกให้คนรักซื่อสัตย์กับตน ดังนั้นการได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งจึงเป็นเหมือนคู่รักที่คบหาดูใจกันมา เลือกตนเป็นคู่ชีวิต

9.3 ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] แสดงให้เห็นว่า งานทางการเมืองเป็นงานที่เต็มไปด้วยอุปสรรค จึงต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ฉากทัศน์นี้นักการเมืองและประชาชนที่มีแนวคิดตรงกันเปรียบได้กับเพื่อนที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขไม่ทอดทิ้งกัน

10. มโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย/น่ารังเกียจ] สะท้อนมโนทัศน์เรื่องการเมืองว่า การเมืองเป็นเรื่องของความน่าเชื่อถือและความน่าไว้วางใจ แบ่งได้เป็น 2 ฉากทัศน์ได้แก่

10.1 ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] สะท้อนความคิดว่า ในการทำงานทางการเมืองนั้นความน่าเชื่อถือด้านภาพลักษณ์และพฤติกรรมของ

นักการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ หากปรากฏว่านักการเมืองมีลักษณะการทำงานแบบแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวหรือการทำงานที่ขาดประสิทธิภาพ ก็จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ที่คนไทยมักจะแสดงความรังเกียจและเห็นว่าไม่พึงประสงค์

10.2 ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] สะท้อนความคิดเรื่องการเมืองว่า งานทางการเมืองไม่ใช่งานที่มีความปลอดภัย แต่เป็นงานที่ต้องใช้ความระมัดระวังภัยที่อาจปรากฏขึ้นมาได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงไม่ควรไว้วางใจใครโดยเฉพาะฝ่ายตรงข้ามที่มีอำนาจมากกว่า ในฉากทัศน์นี้นักการเมืองเปรียบตนเองและประชาชนเป็นสัตว์ผู้ถูกล่า และให้ฝ่ายอื่น ๆ ทางการเมืองเป็นผู้กระทำ อาจเป็นได้ทั้งสัตว์ผู้ล่าและนายพรานที่ฝ่ายตนและประชาชนต้องระมัดระวัง เนื่องจากฝ่ายผู้ล่าจะใช้รูปแบบและกลวิธีอันหลากหลายในการล่า

11. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลุกต้นไม้] สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองว่า งานการเมืองนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่หลากหลาย มีกลุ่มคนหลายกลุ่ม หลายสถานะ เหมือนต้นไม้ขนาดต่าง ๆ ที่มีหลายส่วนประกอบ อีกทั้งต้นไม้แต่ละชนิดก็มีความคงทนแข็งแรงไม่เท่ากัน อันเป็นผลมาจากการดูแลของผู้ปลูก และงานทางการเมืองไม่ใช่งานที่จะปรับเปลี่ยนได้อย่างทันทีตามต้องการ แต่เป็นงานที่ต้องใช้เวลาอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเห็นความเปลี่ยนแปลง เหมือนกับการรอให้ต้นไม้เติบโตตามกาลเวลา

12. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] สะท้อนมโนทัศน์ว่า สภาวะทางการเมืองในปัจจุบันเป็นสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ สภาวะบางอย่างอาจต้องใช้ความอดทนเพื่อรอให้สิ่งนั้นคลี่คลาย และบางสภาวะก็มีความจำเป็นที่จะต้องกำจัดเหตุที่ทำให้เกิดนี้ออกไปโดยเร็ว แบ่งได้จำนวน 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

12.1 ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิญ์] สะท้อนความคิดว่า บรรยากาศทางการเมืองของไทยที่เป็นอยู่มีลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เพราะมีนักการเมืองกลุ่มหนึ่งคอยสร้างความรำคาญใจให้เหล่านักการเมืองด้วยกัน ทั้งยังสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนด้วย เห็นได้จากการเปรียบนักการเมืองต่างแนวคิดว่าเป็นสิ่งสกปรก สิ่งปฏิญ์ โคลนตม ที่สร้างกลิ่นเหม็นและความเปรอะเปื้อนให้กับผู้ใกล้ชิด และการเปรียบถึงมลพิษอย่าง PM 2.5 ที่อาจสร้างความเจ็บป่วยให้กับผู้คนทั่วไป

12.2 ฉากทัศน์ [การจัดสิ่งปฏิญ์ สิ่งไม่พึงประสงค์] สะท้อนความคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของการจัดการ เมื่อมีเหตุอันทำให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ก็ต้องกำจัดสิ่งเหล่านั้นออกไป การเมืองจึงจะอยู่ในภาวะอันเรียบร้อยได้ ฉากทัศน์นี้นักการเมืองเปรียบฝ่ายตนเองเป็นผู้ทำความสะอาด

สะอาด ส่วนประชาชนเป็นผู้ช่วย สิ่งสกปรกปฏิภูลที่นักการเมืองต้องการจัดตั้งคือความขัดแย้งทางการเมืองที่สะสมมานาน ดังนั้นการชวนให้ประชาชนเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานทางการเมืองให้เป็นแบบที่ฝ่ายตนต้องการจึงเปรียบเป็นการชำระล้างสิ่งสกปรกให้เกิดความเรียบร้อย

13. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่มีเบื้องลึกเบื้องหลัง การดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมของนักการเมือง ล้วนเป็นเรื่องที่มีการจัดวางรูปแบบไว้แล้วทั้งสิ้น เห็นได้จากการเปรียบนักการเมืองเป็นผู้มีบทบาทหลักในกิจกรรม อาจเป็นไปได้ทั้งนักแสดงหรือคนเขียนบท ที่จะจัดวางบทบาทและเรื่องราวไปตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ในขณะที่ประชาชนเป็นเพียงผู้รับชมเท่านั้น ซึ่งมีหน้าที่เพียงรับรู้เรื่องราวจากผลงานการแสดงที่ถูกกำหนดมาให้ชม

14. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองว่า งานทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ความชำนาญ และเป็นงานที่ไม่ควรมีความผิดพลาด เพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตคนจำนวนมาก แบ่งได้เป็น 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

14.1 ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] สะท้อนความคิดว่าการทำงานทางการเมืองจำเป็นต้องมีนักการเมืองที่มีความสามารถ เนื่องจากประชาชนมีความอ่อนแอและต้องการผู้ที่พึ่งพาได้ ฉากทัศน์นี้นักการเมืองเปรียบเหมือนแพทย์ที่มีความชำนาญในการรักษาและวินิจฉัยโรค นักการเมืองผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนานเปรียบเหมือนแพทย์ที่มีความชำนาญในวิชาชีพมาก ในขณะที่ประชาชนและนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ป่วยที่อ่อนแอรอการรักษา

14.2 ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] สะท้อนความคิดว่างานทางการเมืองจำเป็นที่จะต้องมีนักการเมืองที่น่าเชื่อถือ มีความสามารถ และความชำนาญในการบริหารงาน แต่สถานะที่เป็นอยู่ มีกลุ่มนักการเมืองที่ขาดปัจจัยเหล่านี้เข้ามาบริหารงาน จนอาจทำให้เกิดความเสียหายรุนแรงต่อประชาชน การเปรียบเทียบในฉากทัศน์ดังกล่าว นักการเมืองให้ฝ่ายทางการเมืองอื่นเปรียบเหมือนแพทย์ที่ไม่น่าเชื่อถือ การบริหารประเทศที่ขาดประสิทธิภาพของนักการเมืองฝ่ายดังกล่าวเปรียบเหมือนการที่แพทย์นั้นวินิจฉัยโรคให้ผู้ป่วยอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ป่วยที่ได้รับความเปรียบนั้นก็คือประชาชน

15. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปเพื่อประโยชน์ของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งบุคคลกลุ่มนั้นคือนักการเมือง

นักการเมืองเปรียบเป็นทั้งผู้ปรุงและผู้บริโภคอาหาร สิ่งที่นักการเมืองมีความต้องการและต่างแย่งชิงกันมาครอบครองคือคะแนนเสียงและตำแหน่งทางการเมือง ที่เปรียบได้กับปริมาณอาหารตามที่แต่ละฝ่ายต้องการเพื่อให้อิ่มท้อง

16. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ] สะท้อนความคิดว่า สถานะทางการเมืองในปัจจุบันมีกลุ่มคนที่สร้างความกังวลให้กับประชาชนและนักการเมืองทั่วไป เพราะคนกลุ่มนี้อาจจะใช้อำนาจในทางมิชอบกลับแก่งแย่งฝ่ายอื่นเพื่อประโยชน์ฝ่ายตน จึงสมควรที่จะหลีกเลี่ยงให้ห่างจากนักการเมืองกลุ่มนั้น นักการเมืองกลุ่มหนึ่งถูกเปรียบให้เป็นญาติปีศาจที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญจากอิทธิฤทธิ์ที่มี ประชาชนเปรียบเป็นมนุษย์ผู้ถูกรบกวนจากญาติปีศาจ และนักการเมืองกลุ่มหนึ่ง นอกจากจะเปรียบฝ่ายตนให้เป็นเหมือนผู้ถูกรบกวนแล้ว ยังปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แจ้งเตือนภัยที่อาจเกิดขึ้นจากผีร้ายด้วย

17. มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] สะท้อนมโนทัศน์ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่ต้องปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลง ช่วงเวลาต่าง ๆ ทางการเมืองเปรียบได้กับการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นบางช่วงเวลาก็เปรียบเสมือนความผันผวนของสภาพอากาศที่พบเจอได้ตามปกติ ดังนั้นการยอมรับความเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจทางการเมืองที่เปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ก็เหมือนกับการปรับตัวแล้วดำรงชีวิตให้ได้อย่างปกติในแต่ละฤดูกาล

5.1.2 มุมมองเชิงวิพากษ์ต่ออุปลักษณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

ผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามแนวคิดอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ของชาร์เตอร์ริส - แบล็ก (Charteris – Black, 2005; 2011; 2018 ร่วมกับแนวคิดการผสมผสานมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) ของโฟกงนีเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) ผลการศึกษาพบว่านักการเมืองใช้อุปลักษณ์นำเสนอความคิด ดังนี้

1) แนวความคิดที่นักการเมืองนำเสนอให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรมและมีความได้เปรียบทางการเมือง

นักการเมืองใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอภาพทางการเมืองเกี่ยวกับฝ่ายตนเองในแนวคิดหลักว่า “นักการเมืองฝ่ายตนคือตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด” แนวคิดหลักดังกล่าว มีแนวคิดย่อยที่แสดงให้เห็นลักษณะการเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมได้ 5 แนวคิด ได้แก่

1.1) นักการเมืองคือผู้นำหรือวีรบุรุษที่มีความสามารถ

ฉาบทศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] ฉาบทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางก้าวข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] และฉาบทศน์ [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉาบทศน์ [การต่อสู้แบบศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] นำไปสู่แนวคิดที่ว่านักการเมืองเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีความกล้าหาญ สามารถพาประชาชนผ่านอุปสรรคในสถานการณ์ต่าง ๆ ไปได้ด้วยการนำเสนอให้ตนเองมีบทบาทเป็นผู้นำและผู้คลี่คลายสถานการณ์ นักการเมืองจึงเป็นกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ที่จะเป็นผู้นำของประชาชน

1.2) นักการเมืองคือผู้เป็นที่พึ่ง ผู้มีเมตตา ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู

ฉาบทศน์ [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] และฉาบทศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย] นำไปสู่แนวคิดที่ว่านักการเมืองเป็นบุคคลที่เป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ ผู้อุปถัมภ์ค้ำชู จากการใช้อุปลักษณ์ที่ให้ภาพนักการเมืองผู้เป็นเหมือนอาสาสมัครที่อยู่ในสถานการณ์ที่ประชาชนช่วยเหลือตนเองไม่ได้อย่างทันท่วงทีและไม่หวังผลตอบแทน ภาพของนักการเมืองจึงมาพร้อมกับศีลธรรมจรรยาที่น่ายกย่อง

1.3) นักการเมืองคือผู้มีความรู้น่าเชื่อถือ

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] และฉาบทศน์ [การเรียนรู้และการเรียนรู้จากตำรา] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] แสดงให้เห็นความคิดว่านักการเมืองเป็นบุคคลที่มีความรู้ซึ่งผู้อื่นต้องรับฟัง จากการเปรียบเทียบตนเองเป็นผู้เรียนที่ขยันหมั่นเพียรและแพทย์ผู้ชำนาญ จึงเป็นการโน้มน้าวให้ประชาชนเชื่อว่านักการเมืองเป็นบุคคลผู้มีความรู้ น่าเชื่อถือ และประชาชนจะพึงพาได้

1.4) นักการเมืองคือผู้แก้ไขและบริหารจัดการสังคม

ฉาบทศน์ [การขจัดสิ่งปฏิกูล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] สร้างให้นักการเมืองมีภาพลักษณ์ด้านบวกที่ดีด้วยการเป็นบุคคลนักพัฒนาในด้านการแก้ไขและจัดสรรสังคม นักการเมืองใช้ตนเองเป็นผู้คลี่คลายสถานการณ์ที่ประชาชนตกอยู่ในความไม่สะดวกสบายและสถานการณ์ที่ประชาชนอาจเป็น

อันตรายถึงชีวิต ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนว่านักการเมืองจะมาช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และพร้อมที่จะเชื่อถือแนวคิดต่าง ๆ ที่นักการเมืองกำหนดไว้

1.5) นักการเมืองฝ่ายตนคือผู้ที่ปรารถนาดีและพร้อมจะมอบสิ่งดีให้ประชาชน

ฉกทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉกทศน์ [การลงทุนเพื่อผลกำไร] ฉกทศน์ [การบริหารองค์กร] ฉกทศน์ [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] และฉกทศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบคู่รัก] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] เป็นกลุ่มอุปลักษณ์ที่ช่วยให้ให้นักการเมืองอยู่ในบทบาทของผู้ให้สิ่งที่ดีงามในสถานการณ์ที่หลากหลายแตกต่างกัน ได้แก่ การเป็นผู้นำทางที่เสนอเส้นทางใหม่ที่ดีกว่า การเป็นผู้ประกอบการที่ให้ผลกำไรจากการลงทุนที่ดีที่สุด การขอเป็นผู้รับใช้ทำงานในการบริหารองค์กร การเป็นผู้ประกอบการที่มีผลิตภัณฑ์สุดคุ้มค่า และการเป็นคู่รักที่ซื่อสัตย์และพร้อมดูแล ช่วยเน้นให้นักการเมืองให้มีคุณลักษณะที่โดดเด่นว่าบุคคลเหล่านี้พร้อมจะมอบแต่สิ่งที่ดีที่สุดให้กับประชาชน

2) แนวความคิดที่ลดความชอบธรรมของนักการเมืองฝ่ายอื่น

มีจำนวน 4 แนวคิด ได้แก่

2.1) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นคนขี้โกง และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง

ฉกทศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษา ความปลอดภัย] ฉกทศน์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬา] ฉกทศน์ [การสอบวัดผล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา] และฉกทศน์ [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] อุปลักษณ์กลุ่มนี้ นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกวางบทบาทให้เป็นบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ในด้านความไม่ซื่อสัตย์ มีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมและกฎหมาย นักการเมืองฝ่ายอื่นจึงมีภาพลักษณ์ด้านลบว่าเป็นผู้ขาดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งไม่เหมาะแก่การเป็นผู้แทนของประชาชน

2.2) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ด้อยความสามารถ

ฉกทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือการเดินทาง] ฉกทศน์ [การสอบวัดผล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการศึกษา]

ฉากทัศน์ [การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือ การรักษาโรค] นักการเมืองฝ่ายอื่นถูกนำไปเปรียบเทียบกับผู้นำทางที่พานักเดินทางเดินย้อนกลับหรือพาเดินอยู่กับที่ ผู้เรียนที่สอบตก และแพทย์ที่ให้การรักษาไม่ตรงกับโรค อุปลักษณ์กลุ่มนี้ฉายภาพบุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในงานของตัวเอง ส่งผลให้นักการเมืองฝ่ายอื่นมีภาพลักษณ์ที่ไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากมีทักษะความชำนาญต่ำในงานที่ต้องรับผิดชอบ

2.3) นักการเมืองฝ่ายอื่นคือผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน

ฉากทัศน์ [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง] และฉากทัศน์ [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์ คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย] ฉากทัศน์ [การหลบหลีกผู้ล่า] ในมโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย/นารังเกียจ] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับภูตผี] อุปลักษณ์เหล่านี้ นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่พานักเดินทางไปยังสถานที่อันตราย นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้นำทางที่สร้างความเสี่ยง นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ที่ทำให้เกิดสถานการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ล่า และนักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นภูตผีปีศาจ นำไปสู่แนวคิดที่ต้องการนำเสนอฝ่ายว่านักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตประชาชน ด้วยการสร้างภาพเหตุการณ์ที่นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นผู้ก่อความเดือดร้อนอันตรายในลักษณะแตกต่างกัน ประชาชนจึงไม่ควรให้โอกาสமாக่อความเดือดร้อนและดูแลชีวิตของประชาชน

2.4) นักการเมืองฝ่ายอื่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

ฉากทัศน์ [การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิกูล] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ] ฉากทัศน์ [การดำรงชีวิตของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก] ในมโนอุปลักษณ์ [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / นารังเกียจ] ลักษณะการเปรียบเทียบในกลุ่มอุปลักษณ์เหล่านี้ ใช้การนำเสนอความไม่พึงประสงค์ของบางสิ่งบางอย่างที่นำไปเปรียบเทียบกับนักการเมือง เช่น สิ่งสกปรกปฏิกูล มลพิษ และสัตว์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นการเลือกนำเสนอสิ่งเหล่านั้นในบางแง่มุมเท่านั้น แต่ช่วยสร้างความรู้สึกน่ารังเกียจตลึงตลึงต่อตัวนักการเมืองฝ่ายที่ถูกกล่าวถึงได้

3) แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองไทย

แนวความคิดในกลุ่มนี้ ใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน และใช้เพื่อสร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง มีจำนวน 6 แนวคิด ดังนี้

3.1) แนวความคิดที่สร้าง/ลดทอน ความชอบธรรมระหว่างกลุ่มการเมือง

3.1.1) การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค

ฉกทศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินอยู่กับที่] ฉกทศน์ [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง] ฉกทศน์ [การบูรณะแก้ไขวัตถุสิ่งก่อสร้าง] และฉกทศน์ [การจัดสิ่งปฏิรูป สิ่งไม่พึงประสงค์] ใช้นำเสนอว่านักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ และสถานะทางการเมืองที่เป็นอยู่ (การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย) ทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง การอ้างความจำเป็นเหล่านี้จึงนำไปสู่แนวคิดที่ว่า “การเมืองตามแนวทางประชาธิปไตยนำไปสู่ความขัดแย้ง จำเป็นต้องใช้กลไกอื่นเพื่อก้าวข้ามและนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรค”

3.1.2) การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล] แสดงถึงแนวคิดทางการเมืองว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตามปกติและไม่สามารถแก้ไขได้ เห็นได้จากการเปรียบถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสภาพอากาศ และในความขัดแย้งทางการเมือง การยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นการรัฐประหาร น่าจะเป็นวิธีที่ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้ดีที่สุด

3.1.3) การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง

ฉกทศน์ [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือการเดินทาง] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแก้ไข บูรณะสิ่งก่อสร้าง] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการปลูกต้นไม้] นำเสนอความคิดความเชื่อของนักการเมืองกลุ่มหนึ่งที่มีต่อการเมืองว่า การเมืองแบบเก่าล้าหลัง การเมืองแบบใหม่คือความหวัง ซึ่งมุ่งหวังให้ประชาชนเกิดความเชื่อและความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมืองและผู้กุมอำนาจทางการเมืองจากฝ่ายเดิม ๆ เห็นได้จากการเปรียบให้ฝ่ายอื่นเป็นเส้นทางเดิม ๆ ที่ไม่เหมาะสมแก่การใช้งาน เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีความผุพังและไม่มั่นคง เป็นทั้งศัตรูพืช ต้นไม้ที่ไม่สร้างประโยชน์ หากเป็นผู้ดูแลก็เป็นผู้ดูแลที่ขัดขวางการเจริญเติบโตของต้นไม้ ในขณะที่นำเสนอความคิดทางการเมืองของฝ่ายตนว่าเป็นเส้นทางใหม่ที่ดีกว่า เป็นสิ่งก่อสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม และเป็นต้นไม้ที่จะ

เจริญเติบโตงอกงาม ออกดอกออกผลในอนาคต ดังนั้นการเมืองของฝ่ายตนจึงเป็นความหวังใหม่ ส่วนการเมืองของฝ่ายอื่นไม่อาจทำให้ประเทศชาติก้าวหน้าได้

3.2) แนวความคิดที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน

3.2.1) ประชาชนคือผู้มีอำนาจเฉกเช่นนักการเมือง

ฉากทัศน์ [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน] ฉากทัศน์ [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์] ช่วยสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองว่า ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทั้งหลายที่นักการเมืองพยายามนำเสนอให้กับประชาชนนั้น สุดท้ายแล้วประโยชน์ที่แท้จริงก็ตกอยู่กับนักการเมือง เพราะการให้ประชาชนเป็นผู้เลือกนี้เป็นเพียงการชี้นำของนักการเมืองที่ต้องการบ่งบอกว่าประชาชนเป็นบุคคลที่ตนให้ความสำคัญ สุดท้ายแล้วประชาชนควรที่จะเลือกพรรคการเมืองที่มีความสำคัญกับประชาชนเช่นตน

3.2.2) การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง

ฉากทัศน์ [การเดินทางแบบแข่งขัน] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] ฉากทัศน์ [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ] และ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ฉากทัศน์ [การแข่งขันกีฬา] และ [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมือง คือการแข่งขันกีฬาและเกม] มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] และมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการบริโภคอาหาร] เป็นอุปลักษณ์กลุ่มที่นำเสนอว่ากิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ผู้กระทำหลักในกิจกรรมเหล่านั้นคือนักการเมือง ส่วนประชาชนเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งในการสร้างความสำเร็จของนักการเมือง เนื่องจากสภาพสถานการณ์ในแต่ละอุปลักษณ์นั้น ประชาชนอยู่ในบทบาทรองหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพเหตุการณ์นั้น ๆ เลย

3.2.3) ประชาชนควรเชื่อฟังนักการเมือง เพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน

ฉากทัศน์ [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] ฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] ฉากทัศน์ [การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค] ใน

มโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] นักการเมืองกำหนดให้ตนเองให้เป็นแม่ทัพขุนพลที่คุมกองทัพทหาร กำหนดให้ตนเองเป็นผู้ให้กำเนิด ซึ่งสถานะดังกล่าวต้องเป็นผู้ดูแลครอบครัวจึงมีบุญคุณต่อคนในครอบครัว และอาจนับได้ว่าเป็นใหญ่ที่สุด กำหนดให้ตนเองเป็นแพทย์ผู้แนะนำวิธีการรักษา และช่วยชีวิตผู้ป่วยให้ปลอดภัย ทั้งหมดนี้นักการเมืองจึงเกิดความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน อันเกิดจากการใช้อุปลักษณ์ที่ให้อำนาจของการเป็นผู้คุมเหตุการณ์

4) การใช้มโนอุปลักษณ์และฉากทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า นักการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2562 สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ตามการแสดงจุดยืนทางการเมือง และแต่ละกลุ่มการเมืองก็ใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

4.1) นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีจุดมุ่งหมายหลักในการใช้อุปลักษณ์เพื่อนำเสนอว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีความชอบธรรมในการทำรัฐประหาร และเพื่อรักษาความนิยมของฝ่ายตนเองให้ได้เป็นรัฐบาลต่อจากรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อุปลักษณ์นำเสนอแนวคิดทางการเมือง 3 แนวคิด ได้แก่

(1) นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้างความขัดแย้งและปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อประเทศ

(2) ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คือผู้มาพิทักษ์รักษาช่วยนำพาประเทศก้าวข้ามปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือดูแลประชาชน

(3) ฝ่ายสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นกลุ่มนักการเมืองที่ตั้งใจทำงาน มีประสิทธิภาพ มีความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง

4.2) นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มการเมืองที่ใช้อุปลักษณ์และฉากทัศน์ที่หลากหลายมากที่สุด จุดมุ่งหมายหลักในการใช้อุปลักษณ์

ของนักการเมืองฝ่ายนี้ ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อโจมตีฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนำเสนอว่าการเมืองที่ดีคือการเมืองตามอุดมคติของตน อุปลักษณำเสนอแนวคิดทางการเมือง 4 แนวคิด ได้แก่

(1) ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุนเป็นผู้สร้างภาระเดือดร้อนให้ประชาชนและบ้านเมือง

(2) ฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติรวมถึงนักการเมืองที่ให้การสนับสนุนเป็นกลุ่มคนที่ด้อยความสามารถ และไม่มีคุณธรรมจริยธรรม

(3) นักการเมืองฝ่ายที่แสดงตนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถและมีวิสัยทัศน์ดี ทั้งยังเป็นกลุ่มคนที่ชี้แนะแนวทางทางการเมืองที่ถูกต้อง

(4) นักการเมืองฝ่ายที่แสดงตนว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นกลุ่มคนที่ถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง

4.3) นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นกลุ่มการเมืองที่ใช้โมโนอุปลักษณำและฉากทัศน์โดยไม่เน้นโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ และมองว่าการแสดงจุดยืนว่าการสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง อุปลักษณำเสนอแนวคิดทางการเมือง 3 แนวคิด ได้แก่

(1) นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้สร้างความขัดแย้งวุ่นวายทางการเมือง

(2) นักการเมืองฝ่ายอื่น ๆ ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการบริหารบ้านเมือง

(3) นักการเมืองฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนทางการเมืองคือทางเลือกที่ดี เพราะจะมาช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากความลำบาก ความขัดแย้ง และนักการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ได้

5) ข้อสังเกตเชิงวิพากษ์ต่อการใช้อุปลักษณะของนักการเมืองไทยในวาทกรรมการเมือง ช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

(1) การใช้อุปลักษณะในการสร้างหรือลดความชอบธรรมต่อตัวนักการเมืองอย่างชัดเจน นักการเมืองแต่ละฝ่ายต่างก็ใช้อุปลักษณะเพื่อเอื้อให้ฝ่ายตนเองมีความชอบธรรม ในขณะที่ด้วยกันอุปลักษณะก็ทำหน้าที่ลดความชอบธรรมของฝ่ายอื่นไปด้วย

(2) การสร้างความรู้สึกลบต่อแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างด้วยอุปลักษณะที่มีลักษณะกล่าวเกินจริง ฝ่ายที่แสดงจุดยืนว่าสนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อุปลักษณะเกินจริงในการสร้างความน่าวิตกกังวลให้ความขัดแย้งทางการเมืองและความน่ากลัวของนักการเมืองที่ทุจริต ฝ่ายที่แสดงจุดยืนทางการเมืองว่าต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อุปลักษณะในลักษณะเกินจริงเพื่อบ่มุ่ใจมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนฝ่ายที่ไม่ต้องการแสดงจุดยืนเรื่องการสนับสนุนหรือต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อุปลักษณะที่มีลักษณะกล่าวเกินจริงสร้างความรู้สึกลบต่อสภาวะทางการเมืองที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองระหว่าง 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(3) ความย้อนแย้งของการใช้อุปลักษณะเพื่อนำเสนอแนวคิดทางการเมือง โดยเฉพาะการใช้อุปลักษณะเพื่อสร้างภาพจำว่าประชาชนคือผู้มีอำนาจเช่นนักการเมือง แต่สิ่งอยู่เบื้องหลังการใช้อุปลักษณะนั้นแสดงให้เห็นว่านักการเมืองเป็นผู้กำหนดแนวทางต่าง ๆ ไว้แล้ว

(4) ความคิดเชิงครอบงำที่แฝงมากับอุปลักษณะการเมือง พบว่าแท้จริงแล้วการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง และประชาชนควรจะเชื่อฟังนักการเมืองเพราะนักการเมืองเป็นผู้มีความชอบธรรมในการควบคุมประชาชน

ผลการวิจัยที่สรุปมาทั้งหมด เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า มโนอุปลักษณะที่นักการเมืองไทยใช้มีความหลากหลาย และใช้เพื่อสื่อนโยบายทางการเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองไปยังผู้ฟัง สร้างความชอบธรรมและ/หรือความเหนือกว่าโดยนำเสนอภาพนักการเมืองในฐานะผู้นำหรือผู้ควบคุมดูแลและประชาชนในฐานะผู้ฟังพาหรือผู้ปฏิบัติตาม และนักการเมืองได้นำเสนอตนเองในฐานะตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด โดยเน้นภาพด้านบวกของฝ่ายตนเองและเน้นภาพด้านลบของฝ่ายอื่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบงานวิจัยเรื่องนี้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปลักษณะที่นักการเมืองใช้ ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การอภิปรายงานวิจัยภาษาไทย และการอภิปรายงานวิจัยของต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยภาษาไทย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลด้วยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองที่นักการเมืองใช้ในช่วงเวลาของการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 5 ปีหลังจากการรัฐประหารโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แม้จะเป็นการศึกษาการใช้อุปลักษณะของนักการเมืองที่เคยมีผู้ศึกษาไว้ในปี 2551 เรื่อง อุปลักษณะที่นักการเมืองใช้: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ ของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551) แต่ผลการศึกษาอุปลักษณะที่นักการเมืองใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 2562 พบว่ามีทั้งส่วนที่สอดคล้องและส่วนที่แตกต่างกันออกไป ด้วยระยะเวลา สภาพสังคม ที่ส่งผลต่อบริบททางการเมือง ดังตารางเปรียบเทียบผลการศึกษานี้

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบผลการศึกษามโนอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองที่พบกับงานวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551)

มโนอุปลักษณะ	งานวิจัยนี้ (2566)	รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551)
1. [การเมือง คือ การเดินทาง]	✓	✓
(1) [การเดินทางออกจากสถานที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยมีผู้นำทาง]	✓	
(2) [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่]	✓	
(3) [การร่วมเดินทางไปด้วยกัน]	✓	
(4) [การเดินทางโดยมีผู้นำทางพาข้ามอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง]	✓	
(5) [การเดินทางแบบแข่งขัน]	✓	
(6) [การเดินทางที่มีผู้นำทางเอาใจใส่]	✓	
(7) [การเดินทางที่ผู้เดินทางต้องกำหนดเส้นทางด้วยตนเอง]	✓	
(8) [การเดินทางไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่น]	✓	
(9) [การเดินทางที่มีอุปสรรคหรือความเสี่ยง]	✓	
(10) [การเดินทางแบบบุกเบิกเส้นทางใหม่]	✓	

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบผลการศึกษามโนอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองที่พบกับงานวิจัยของรัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (2551) (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	งานวิจัยนี้ (2566)	รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (2551)
2. [การเมืองคือการต่อสู้]	✓	✓
(1) [การต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ]	✓	
(2) [การต่อสู้แบบทำศึกสงคราม]	✓	
3. [การเมืองคือการพิทักษ์ ค้ำครอง รักษาความปลอดภัย]	✓	
(1) [การต่อต้านผู้กระทำผิด]	✓	
(2) [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย]	✓	
4. [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	✓	✓
		[การเมือง คือ การดูแล และทำนุบำรุง]
(1) [การบูรณะแก้ไขวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]	✓	
(2) [การทำลายสิ่งก่อสร้างที่ไม่พึงประสงค์]	✓	
5. [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]	✓	✓
		[การเมือง คือ การแข่งขัน] [การเมือง คือ เกม]
(1) [การแข่งขันกีฬา]	✓	
(2) [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม]	✓	
(3) [การแข่งขันกีฬาและเกมที่ใช้ความอดทน]	✓	
6. [การเมืองคือการทำธุรกิจ]	✓	✓
(1) [การทำธุรกิจการค้าที่ไม่เป็นธรรม]	✓	
(2) [การลงทุนเพื่อผลกำไร]	✓	
(3) [การบริหารองค์กร]	✓	
(4) [การเสนอขายสินค้าที่เน้นประโยชน์และความคุ้มค่าของผู้ซื้อ]	✓	
7. [การเมืองคือการดูแลสุขภาพมนุษย์]	✓	
8. [การเมืองคือการศึกษ]	✓	
(1) การเรียนและการเรียนรู้จากตำรา	✓	
(2) การสอบวัดผล	✓	

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบผลการศึกษามโนอุปลักษณะเกี่ยวกับการเมืองที่พบกับงานวิจัยของรัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (2551) (ต่อ)

มโนอุปลักษณะ	งานวิจัยนี้ (2566)	รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม (2551)
9. [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์]	✓	
(1) การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว	✓	✓ [การเมือง คือ ครอบครัว]
10. [นักการเมือง (ฝ่ายตรงข้าม) คือสัตว์ร้าย / น่ารังเกียจ]	✓	
(1) การดำรงชีวิตและพฤติกรรมของสัตว์ที่คนไทยรังเกียจ ดูถูก	✓	
(2) การหลบหลีกผู้ล่า	✓	
11. [การเมืองคือการปลูกต้นไม้]	✓	
12. [การเมืองคือการควบคุมมลพิษ]	✓	
(1) การอยู่ร่วมกับมลพิษ สิ่งปฏิกูล	✓	
(2) การขจัดสิ่งปฏิกูล สิ่งไม่พึงประสงค์	✓	
13. [การเมืองคือการแสดง]	✓	✓
14. [การเมืองคือการรักษาโรค]	✓	✓
(1) การเป็นแพทย์ผู้ชำนาญการรักษา วินิจฉัย และป้องกันโรค	✓	
(2) การให้การรักษาและใช้ยาที่ไม่ตรงกับโรค	✓	
15. [การเมืองคือการบริโภคอาหาร]	✓	
16. [การเมืองคือการอยู่ร่วมกับญาติ]	✓	
17. [การเมืองคือการเปลี่ยนผ่านฤดูกาล]	✓	

มโนอุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองช่วงการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนิญญาจำนวน 9 กลุ่มมโนอุปลักษณะ ได้แก่ 1. [การเมืองคือการต่อสู้] 2. [การเมืองคือการเดินทาง] 3. [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม] สอดคล้องกับ [การเมืองคือการแข่งขัน] และ [การเมืองคือเกม] 4. [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] ในฉากทัศน์ [การสร้างความสัมพันธ์แบบครอบครัว] สอดคล้องกับ [การเมืองคือครอบครัว] 5. [การเมือง คือการรักษาโรค] 6. [การเมืองคือการแสดง] 7. [การเมืองคือการทำธุรกิจ]

สอดคล้องกับ [การเมืองคือ ธุรกิจ] และ 8. [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง] สอดคล้องกับ [การเมืองคือการดูแลและทำนุบำรุง]

ความสอดคล้องกันของมโนอุปลักษณ์ดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า แม้ช่วงเวลาและบริบททางการเมืองจะมีความแตกต่างกัน แต่มโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองของชนชั้นนักการเมืองไทยส่วนหนึ่งยังคงดำรงอยู่ในลักษณะเดิม สรุปได้ว่า

1) การเมืองเป็นเรื่องของการช่วงชิงชัยชนะกันระหว่างนักการเมืองกับนักการเมือง ผลประโยชน์ที่ต่างก็ช่วงชิงให้ได้มาคืออำนาจทางการเมือง เห็นได้จากมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] และ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]

2) นักการเมืองยังคงเป็นผู้นำหรือผู้มีอำนาจควบคุมและประชาชนยังคงเป็นผู้ตาม เห็นได้จากการใช้อุปลักษณ์ที่นักการเมืองต้องเป็นผู้ดำรงบทบาทผู้นำในแต่ละกิจกรรมที่ตนเองเปรียบถึง ได้แก่ การเป็นผู้นำทางในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] การเป็นนักสู้ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการต่อสู้] การเป็นผู้เข้าแข่งขันในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม] การเป็นผู้ให้กำเนิดหรือผู้ดูแลครอบครัวในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการสร้างความสัมพันธ์] การเป็นแพทย์ผู้รักษาโรคในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการรักษาโรค] การเป็นนักแสดงผู้รับบทบาทต่าง ๆ ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแสดง] การเป็นผู้ประกอบการในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการทำธุรกิจ] และการเป็นผู้บูรณะแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการจัดการวัตถุ สิ่งก่อสร้าง]

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นมโนอุปลักษณ์ที่มีการผลิตซ้ำ แต่การจำแนกฉากทัศน์ในงานวิจัยเล่มนี้ ก็แสดงให้เห็นมุมมองทางการเมืองในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ที่มีความเฉพาะมากขึ้นตามที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 3

ข้อสังเกตสำคัญที่พบในผลการศึกษาของงานวิจัยเล่มนี้ คือมโนอุปลักษณ์ที่แตกต่างกับงานวิจัยของรัชนิญญา สะท้อนให้เห็นว่าการเลือกตั้งครั้งนี้มีการแบ่งแยกกลุ่มความคิดทางการเมืองด้วยการเน้นสร้างภาพด้านลบให้กับฝ่ายอื่นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการด้อยความสามารถของฝ่ายคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเน้นย้ำถึงความไม่ยุติธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากผลพวงการรัฐประหาร เช่น การใช้ภาพนักเดินทางที่ไม่เชี่ยวชาญในฉากทัศน์ [การเดินทางแบบย้อนกลับหรือการเดินทางอยู่กับที่] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการเดินทาง] การใช้ภาพโจรขโมยในฉากทัศน์ [การต่อต้านผู้กระทำผิด] และภาพผู้ก่อเหตุเดือดร้อนในฉากทัศน์ [การช่วยเหลือผู้ประสบภัย] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการพิทักษ์คุ้มครอง รักษาความปลอดภัย] การใช้ภาพผู้เข้าแข่งขันที่ได้รับ

สิทธิพิเศษในฉันทลักษณ์ [การแข่งขันกีฬาด้วยกติกาที่ไม่เป็นธรรม] ในมโนอุปลักษณ์ [การเมืองคือการแข่งขันกีฬาและเกม]

ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการใช้อุปลักษณ์เพื่อสร้างความชอบธรรมของการรัฐประหารและเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับจุดยืนทางการเมืองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยเฉพาะการใช้มโนอุปลักษณ์และฉันทลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางจำนวนมากเป็นพิเศษ ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับบริบททางการเมืองครั้งนี้ นอกจากนี้ ในงานวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์โดยดูระดับฉันทลักษณ์ อุปลักษณ์หรือแบบเปรียบเทียบ และการพิจารณาฝ่ายที่เลือกใช้ฉันทลักษณ์อุปลักษณ์นั้น ๆ ช่วยทำให้เห็นแนวทางการใช้อุปลักษณ์ในฐานะเครื่องมือสื่อสารความคิดทางการเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ฝ่ายตนเอง และลดความชอบธรรมของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ซึ่งเป็นแง่มุมที่แตกต่างจากการวิจัยของรัชนิยา กลิ่นน้ำหอม (2551)

งานวิจัยต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองในต่างประเทศพบว่า ในประเทศต่าง ๆ นักการเมืองก็ใช้อุปลักษณ์เพื่อแสดงจุดยืนและสื่อสารว่าอุดมการณ์ของฝ่ายตนมีความแตกต่างอย่างไรเช่นเดียวกัน ดังงานวิจัยเรื่อง “Ideological influence on BUILDING metaphors in Taiwanese presidential speeches” ของเหว่ย-หลุน ลู และแคทลีน อาห์เรน (Wei-Lun Lu and Kathleen Ahrens 2008) ที่ศึกษามโนอุปลักษณ์ A COUNTRY IS A BUILDING ในสุนทรพจน์ของผู้นำทางการเมืองไต้หวัน ผลการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 BUILDING ซึ่งประกอบด้วยอุปลักษณ์ FORERUNNERS ARE BUILDERS และ PAST HISTORY IS FOUNDATION และกลุ่มที่ 2 RECONSTRUCTION ประกอบด้วย COMMUNISTS ARE DESTROYERS และ THE COMMUNISTS TAKEOVER IS DESTRUCTION ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่า หัวหน้าพรรคก๊กมินตั๋งใช้อุปลักษณ์กลุ่ม BUILDING เพื่อปลุกฝังอุดมการณ์จีน แต่หัวหน้าพรรคฝ่ายประชาธิปไตยก้าวหน้าใช้อุปลักษณ์กลุ่มนี้ในลักษณะการเน้นทางเลือกที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับผลการวิจัยเรื่องนี้ เห็นได้จากตัวอย่างที่ชัดเจนคือการใช้อุปลักษณ์ในกลุ่มการเดินทาง พรรคการเมืองฝ่ายที่ไม่สนับสนุนรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะใช้อุปลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงแนวความคิดว่าระบบโครงสร้างทางการเมืองที่มีอยู่นั้นไม่พึงประสงค์และไม่อาจละเลยได้ เช่น การเดินทางในเส้นทางใหม่ การทลายอุปสรรคที่อยู่ในเส้นทาง ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติและพรรคที่ร่วมสนับสนุนจะใช้อุปลักษณ์ในลักษณะการโอบอุ้มและบำรุงรักษา เช่น การเดินทางที่ผู้นำทางจะพาก้าวข้ามอุปสรรค การช่วยเหลือประคับประคองผู้ร่วมเดินทาง

ในทางวิชาการ วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาอุปลักษณ์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย ทั้ง ฉากทัศน์อุปลักษณ์ (Metaphor Scenario) ของมูสอล์ฟ (Musolff, 2006; 2016) ทฤษฎีการผสม มโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) ของโฟกนิเยร์และเทอร์เนอร์ (Fauconnier & Turner, 2002; 2003) มโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) รวมทั้งอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ของชาร์ เตอริส-แบล็ก (Charteris – Black, 2004; 2005; 2011; 2018) การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับอุปลักษณ์ที่หลากหลายดังกล่าวน่าจะช่วยให้เห็นลักษณะเด่นและข้อจำกัดของแต่ละแนวคิด ตลอดจนแนวทางการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลภาษาไทย อันจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจสามารถ เลือกใช้แนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกับประเด็นวิจัยและกลุ่มข้อมูลที่ตนสนใจต่อไป

ด้านกลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ครั้งนี้ ทั้งการปราศรัยหาเสียง การประชุม วิทยุทัศน์ การให้สัมภาษณ์ และบทเพลง ซึ่งเป็นกลุ่มข้อมูลที่ค่อนข้างหลากหลาย ทำให้เห็นถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับการเมืองไทยในช่วงเวลาที่สำคัญดังกล่าวอย่างครอบคลุม ผลการวิจัยจึงน่าจะเป็น ประโยชน์ในการอ้างอิงเรื่องการศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองในอนาคตได้

ในทางสังคม การศึกษาอุปลักษณ์ในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง น่าจะ ช่วยสร้างการตระหนักรู้และความรู้เท่าทันให้แก่ประชาชนได้ว่า นักการเมืองใช้อุปลักษณ์ซึ่งเป็น เครื่องมือทางภาษารูปแบบหนึ่ง ในการโน้มน้าวใจให้ประชาชนเชื่อว่าผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่าย ปรรณามีความถูกต้องชอบธรรม แต่วัตถุประสงค์ปลายทางก็จะเป็นไปเพื่อการเข้าครอบครองอำนาจ หรือรักษาอำนาจทางการเมืองให้ฝ่ายตน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) งานวิจัยนี้ศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในภาพรวม หากมีการศึกษาอุปลักษณ์ของนักการเมืองเป็นรายบุคคล อาจจะทำให้เห็นมุมมอง ทิศนะทาง การเมืองที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2) ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในแต่ละแหล่งข้อมูลการใช้ภาษาของนักการเมืองที่มีการเผยแพร่ผ่าน ช่องทางออนไลน์ มักมีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารของนักการเมืองในครั้งนั้น ๆ ด้วย และความคิดเห็นบางส่วน of ประชาชนก็มีการใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์เพื่อสื่อความคิดทั้งใน เชิงสนับสนุนและโต้แย้งนักการเมือง จึงมีความน่าสนใจในการศึกษาข้อมูลทั้งสองด้าน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกกาญจน์ วรสีหะ. (2555). “การชุมนุมทางการเมืองคือการทำสงคราม” มโนทัศน์ที่สะท้อนจาก
อุปลักษณข้าวการชุมนุมทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ไทย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและ
ศิลปะ. 26 (มกราคม-มิถุนายน 2555): 49-55.
- การุญญ์ พนมสุข. 2549. การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณในบทกวีของวรรณกรรมไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชงคชาณ สุวรรณมณี. 2561. การเลือกตั้งครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ฐิติกร สังข์แก้ว. 2562. กปปส. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กปปส)
กปปส. [สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566]
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. 2541. “การตีความอุปลักษณในภาษาไทย”. ภาษาและวรรณคดีไทย 15
(ธันวาคม 2541): 138-154.
- _____. 2542. “หน้าที่ของอุปลักษณจากมุมมองผู้พูดภาษาไทย”. วารสารภาษาและวรรณคดี
ไทย. 16 (ธันวาคม 2542): 249-268.
- _____. 2555. เอกสารคำสอนรายวิชา 2201 783. การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววจน
ปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง). ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ดีเลิศ ศิริวารินทร์. 2550. อุปลักษณในข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไทยโพสต์. 2562. เหตุผลยื่นยุบ พรรคอนาคตใหม่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา.
<https://www.thaipost.net/main/detail/50952> [สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2566]
- นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผ่อง. 2562. “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้
รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560: ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 24 มีนาคม 2562.” วารสาร มจร

สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 8 (2). 274-288.

นันทนา วงษ์ไทย. 2555. “อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย.” **วารสารภาษาและวัฒนธรรม** 31 (1): 43-64.

นิภาดา โพธิ์เรือง. 2559. การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์นางร้ายในนวนิยายพาฝัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญยแสนอ ตรีวิเศษ. 2560. “มโนอุปลักษณ์การเมืองในบทกวีรางวัลพานแว่นฟ้า.” **รมยสาร** 15 (1): 73-91.

ประชาไทย. 2562. เลือกตั้ง 62 : 'ทีนิวส์' ยัน 'ธนาธร' เป็นอันตราย หลัง 'อนาคตใหม่' ฟ้องหมิ่นฯ กล่าวหาพรรคล้มสถาบันฯ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2019/03/81364>. [สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2564]

ปิยภรณ์ อบแพทย. 2552. อุปลักษณ์เกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรมกมล สติเตชกุญชร. 2551. การศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณ์จากอินเทอร์เน็ตในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิษณุ บางเขียว. 2544. “รูปภาษาแสดงอุปลักษณ์ในข่าวการเมือง” ใน อัครวิทย์ เรืองรอง (บรรณาธิการ). **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ พลังปัญญา**. หน้า 81-90. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ภาณุพงษ์ อินต๊ะวงศ์ และอนุสรณ์ ศิริมงคล. 2019. “Conceptual Metaphor of War in Thailand’s 2019 Election in Online News.” **พินเนศวร์สาร** 15 (2): 33-44.

มติชนออนไลน์. 2562. ‘พงศ์เทพ’ แฉ มีพรรคใหญ่เป็นอีแอบ หนุน ‘บิ๊กตู่’ แต่ไม่กล้าบอก เพราะกลัวคนไม่เลือก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/election-2019/news_1375928. [สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2562]

มิรินต้า บุรุงโรจน์. 2548. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยมลภัทร ภัทรคุปต์. 2553. **อุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมะ**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหา
บัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธพร อิศรชัย. 2566. **รัฐประหาร 2557 (คสช.) [ออนไลน์]**. แหล่งที่มา:
[http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐประหาร_2557_\(คสช.\)](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐประหาร_2557_(คสช.)). [สืบค้นเมื่อ 29
พฤศจิกายน 2566]

รัชนีย์ญา กลิ่นน้ำหอม. 2551. **อุปลักษณะที่นักการเมืองไทยใช้: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์
ปริชานและวจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุจษ์สวัสดิ์ ครองภูมินทร์. 2558. **มายาคติในบทเพลงของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ**.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรวรรณา เพ็ชรกิจ. 2551. **การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปริชาน
ศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิลาวัลย์ วิษณุเวคิน. 2550. **อุปลักษณะในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร รักดีผาสุข. 2561. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษา
ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย ต๊ะวิชัย. 2549. **อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริมา เชียงเขาวัว. 2556. **อุปลักษณะเกี่ยวกับธรรมะในปาฐกถาธรรมของพุทธทาสภิกขุ**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุกัญญา รุ่งแจ้ง. 2548. **อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุระเชษฐ์ พิชิตพงศ์เฝ้า. 2553. **อุปลักษณะชีวิตในหนังสือแนะนำการดำเนินชีวิต: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมโนทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2563. **ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. 2566. **เหตุการณ์รัฐประหาร 2557 [ออนไลน์]**. แหล่งที่มา: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=เหตุการณ์รัฐประหาร_2557. [สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566]
- อิสระ ชูศรี. 2557. “เบี้ย” บนกระดานการเมือง: อุปลักษณะและการผสมมโนทัศน์ในกวีนิพนธ์. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้** 2(1): 13-24.
- อุทุมพร มีเจริญ. 2542. **การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะในร่างกายในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุมาวัลย์ ขาดีไอยรานนท์. 2560. **[ชาติ คือ มนุษย์] : อุปลักษณะเชิงวิพากษ์ในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ**. เอกสารการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8. 725-739.
- _____. 2561. **[คอมมิวนิสต์ คือ ศัตรู]: อุปลักษณะเชิงวิพากษ์ในวาทกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ**. เอกสารการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9. 165-178.
- อุษา พงศ์ชัยวิบูลย์. 2544. **การศึกษาอุปลักษณะเรื่องการเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณคดี**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- BBC News ไทย. 2562. **ผลเลือกตั้ง 2562 : กกต. แลงผลเลือกตั้ง 100% คะแนนมหาชนของ พปชร. พุ่งเป็น 8.4 ล้านเสียง [ออนไลน์]**. แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-47730271>. [สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2566]
- Thai PBS. 2562. **ยอดสมัคร ส.ส.วันแรกพุ่ง 5,831 คน ทบสถิติปี 2554 [ออนไลน์]**. แหล่งที่มา: <https://news.thaipbs.or.th/content/277516>. [สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2562]
- Thai PBS. 2562. **เลือกตั้ง2562 : "ไพบูลย์" ย้ำจุดยืนหนุน "ประยุทธ์" เป็นนายกฯ [ออนไลน์]**.

แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/278320>. [สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2566]

THE STANDARD TEAM. 2562. ยื่นยุบพรรคอนาคตใหม่ ฐานล้มล้างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thestandard.co/thailandelection2562-future-forward-party-4/>. [สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2564]

workpointTODAY. 2562. Exclusive: ธนาธร อนาคตใหม่ ย้ำไม่จับมือกับ คสช. “ไม่เอาแล้ว รัฐประหารซ้ำซาก” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://workpointtoday.com/exclusive-ธนาธร-อนาคตใหม่-ย้ำไม่/>. [สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2566]

ภาษาอังกฤษ

Bangnokwag, Wachirawan. 2003. **A study of political metaphor on the front page of two Thai English newspapers**. Master of Arts (English). Srinakarinwirot University.

Bratoz, S. 2014. ‘Metaphors in Political Discourse from a Cross-Cultural Perspective’. **International Journal of Euro-Mediterranean Studies** 7(1): 3-23.

Cammaerts, B. 2012. ‘The strategic use of metaphors by political and media elites: the 2007-11 Belgian constitutional crisis’. **International journal of media & cultural politics** 8(2/3): 229-249.

Charteris - Black, J. 2004. **Corpus approaches to critical metaphor analysis**. New York: Palgrave Macmillan.

_____. 2011. **Politicians and rhetoric: the Persuasive Power of Metaphor**. 2nd edition. United Kingdom: Palgrave Macmillan.

Charteris - Black, J. 2018. **Analysing Political Speeches: Rhetoric, Discourse and**

Metaphor. 2nd edition. United Kingdom: Palgrave Macmillan.

Chaiyasat, C. and Sudajit-apa, M. 2017. 'A Corpus-Assisted Critical Metaphor Analysis of General Prayuth Chan-o-cha's English Subtitled Weekly Addresses on Politics and Democracy-Related Issues in Times of Political Turmoil'. **Journal of English Studies** 12 (1): 70-109.

Entman, Robert M. 1993. 'Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm'. **Journal of Communication** 43(4): 51-58.

Fauconnier, G. and Turner, M. 1998. Conceptual Integration Networks. **Cognitive Science** 22 (1): 133-187

_____. 2002. **The Way We Think: Conceptual Blending And the Mind's Hidden Complexities**. New York: Basic Books.

_____. 2003. Conceptual Blending, Form and Meaning. In Pierre Fastrez (Ed.) **Recherches en communication Sémiotique 19 (cognitive — cognitive Semiotics)**, pp. 57-86. Belgium: UCLouvain.

Gibbs, R. 1994. **The Poetics of Minds: Figurative Thought, Language, and Understanding**. New York: Cambridge University Press.

Grady, J., Oakley, T. and Coulson, S. Blending and metaphor. In Raymond W. Gibbs, Jr. and Gerard J. Steen (Ed.) **Metaphor in Cognitive Linguistics**, pp. 101-124. Netherlands: John Benjamins.

Kövecses, Z. 2009. 'Aspect of Metaphor in Discourse' In Gordana Korać (Ed.) **Belgrade English Language & Literature Studies 1**, pp. 81-95. Belgrade: University of Belgrade.

Kövecses, Z. 2010. **Metaphor : a practical introduction**. 2nd ed. New York: Oxford University Press

Lakoff, G. and M. Johnson. 1980. **Metaphor we live by**. Chicago: The University of Chicago Press.

Musolff, A. 2006. 'Metaphor Scenarios in Public Discourse'. **METAPHOR AND SYMBOL** 21(1): 23-38.

_____. 2016. **Political Metaphor Analysis: Discourse and Scenarios**. London: Bloomsbury.

_____. 2017. 'How metaphors can shape political reality: The figurative scenarios at the heart of Brexit'. **PiLaCS - Papers in Language and Communication Studies** 1 (1): 2-16.

Neagu, Maria-Ionela. 2013. **Decoding Political Discourse: Conceptual Metaphors and Argumentation**. Basingstoke : Palgrave Pivot.

Semino, E., Demjen, Z., and Demmen, J. 2018. 'An Integrated Approach to Metaphor and Framing in Cognition, Discourse, and Practice, with an Application to Metaphors for Cancer'. **Applied Linguistic** 39(5): 625-645.

Wei-Lun Lu and K. Ahrens. 2008. 'Ideological influence on BUILDING metaphors in Taiwanese presidential speeches'. **Discourse and Society** 19 (3): 383-408.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นิภาดา โพธิ์เรือง
วัน เดือน ปี เกิด	27 กันยายน 2532
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2555 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2559

